

1917

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
Duke University Libraries

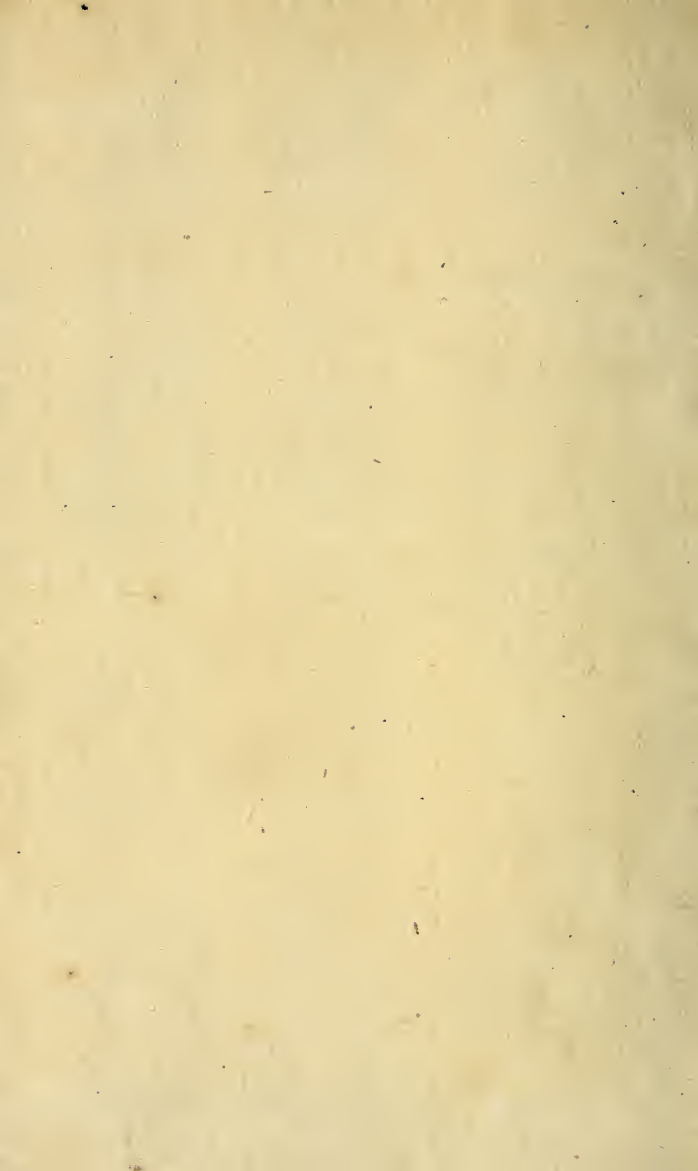

PLATE I
THE SEATED FIGURE

THE SEATED FIGURE
AT THE TABLE

THE SEATED FIGURE
AT THE TABLE

CF. MENE TRETI
PHILOSOPHIA
IMAGINUM
id est
SYLLOGE
SYMBOLORUM
Amplificata

C. F. MENESTRERII S. J.
PHILOSOPHIA
IMAGINUM
id est
SYLLOGE
SYMBOLORUM
AMPLISSIMA,

qua

Plurima Regum, Principum, Nobilium, Foeminarum illustrium, Eruditorum, aliorumque Virorum in Europa praestantium, quae prostant, summa diligentia sunt congesta methodoque succincta exhibita.

È Lingua Gallica in Latinam translata, Figurisque elegantioribus ut antea ornata.

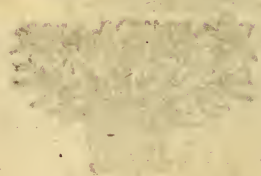
AMSTELŌDAMI & GEDANI;

Prostant apud **JANSSONIO - WAESBERGIOS;**

M. DC. LXXXV.

G. P. MATHIAS
THEOLOGICAL
MAGAZINE
VOLUME 1
NEW YORK
ALBERTS

Published by G. P. Mathias, No. 123 Broadway, New York.

ALBERTS & GEDDAM
NEW YORK

Tr. R.
M.543P

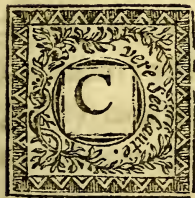
NOBILISSIMO,
AMPLISSIMO
CONSULTISSIMO
ac
SPECTATISSIMO
VIRO

D. ALBERTO BENTIS

Ex - Scabino Amstelodamensi
gravissimo.

S. P. D.

JANSSONIO-WAESBERGII
Bibliopolæ.

Ircumspicientibus nobis,
qua ratione hunc libel-
lum nostra cura transla-
tum & typis descriptum
ornatissimum juxta ac
commendatissimum redderemus; id
unum præ cæteris haud negligendum
visum est, ne opus omnium ferè e-

DEDICATIO.

ruditorum suffragiis præstantissimum sine inscriptione cujusdam Viri Illustris in lucem ederetur. Quod idem cum factum videremus olim ab ipso Authore, idque tanta cum fiducia, ut illustrissimo Viro Colberto, quem Gallix lumen haud immerito dicunt, eum dicare non veritus sit, partium utique nostrarum esse duximus, consimilem quoque in nostra urbe quære, unde par in hunc Librum redundaret splendor & authoritas. Talem verò postquam inter paucos TE unum novimus & maxime idoneum & dignissimum, tum propter summam Authoritatem, quâ plurimum vales, tum propter Artium Liberaliorum sincerum amorem, quo vehementissime flagras, quemque instructissima TUA Bibliothecâ, cui parem vix Amstelodamum habet, luculenter

DEDICATIO.

ostendis, id TIBI offerre ac consecrare eò facilius à nobis impetravimus, quo magis de benigna TUA voluntate sumus persuasi. Quod si tamen cultui ac observantiæ, qua te Eruditorum chorus prosequitur, hinc quicquam decedere videretur, vel solo bene merendi desiderio de Re Literaria nos excusatos habeas, etiam atque etiam rogamus. Amstelodami M. DC. XCIV. d. 13. Septembr.

P R Æ F A T I O.

Cum animadverterem Symbola à ple-
risque hoc nostro tempore tanto cum
applausu excipi, haud ingratum, i-
mo magnum Orbi literario putavi me præsti-
turum commodum, si Symbola in Europa
variis locis & temporibus exhibita & à
me collecta publici juris facerem. Quorum
cum tanta mihi emergeret seges, delectum qui-
dem habere potuisssem eorum, quæ arti ma-
gis congruerent ingeniique præ cæteris mul-
tum haberent; verum enim vero cum vix duos
reperias, quos eadem juvent, nec minor diver-
sitas sit in judiciis quàm in palatis humanis,
rectius me facturum arbitratus sum, si iudicio
meo non interposito aliorum arbitrio ea, pro
ut collecta erant, relinquerem. Tanta quippe
inter illos ipsos intercedit opinionum discrepan-
tia, qui se duces in hac arte nobis præbuere,
ut nil unquam veri ex illorum regulis elicue-
ris, nisi alio modo rem aggrediaris, eorumque
multitudini ac authoritati, quæ duo alias mul-
tum

P R Æ F A T I O.

tum in judiciis fascinandis valent, rationem & examen acre opponas, quibus solis opiniones diversæ ad prima rerum principia revocari possunt & ad veritatis penetralia aditus facilis paratur. Atqui ea ipsa est ratio, quâ me eo usque perduci passus sum, ut operi iudicium de ducentis fere Authoribus, qui de Re symbolica scripserunt, præfigerem, ex quo, quoniam ea, qua par erat, fide cujusvis opiniones recensui, facilè judicabit æquus Lector, solidi nihile a in re ab illis esse præscriptum aliamque nobis necessario ineundam esse viam ad veram Symbolorum artem eruendam, quod aliquando ipse tentare constitui. Huic iudicio immediate subjuncta est ipsa Sylloge plura quàm quater millia Symbolorum complectens, quorum ex vastitate quivis haud difficulter colligere potest, majorem dari numerum communium & mediocrium, quàm illustrium, & ex arte probe elaboratorum, sed, ut ante jam dictum est, non est idem omnibus palatum, nec omnium oculi iisdem rebus pascuntur; quæ aliis displicent, aliis fortè perplacébunt

P R Æ F A T I O.

cebunt. Ubi alii cæci erunt, alii magna acumina & delicias eruent. Quid! quod & inepta quævis, vitiis demtis, ad artem redigi & in usum facile adhiberi queant ab iis, qui cum antea harum rerum ignari fuerint, illis autem excogitandis operam dare velint, postquam & picturas & inventionem in hac nostra Sylloge adverterint, nihil aliud facere debent quam earum in locum expressionem concinniore substituire, lemmaque nitidius elaborare eique plus addere leporis.

Nec injucundum fortasse erit hic videre diversos ingeniorum characteres, variosque exprimendi modos, cum & similia invicem sibi quedam Symbola apparitura sint, & ex talibus corporibus constituta, quæ multas cogitationes nobis suggerere, applicationesque diversas pati possunt, adeo ut Symbolorum numerus de Sole plura complectatur quàm quingenta, de Luna plura quàm ducenta, ut jam nihil dicam de imagine Aquilarum, Apium & aliorum quorundam corporum. Sunt etiam, quæ quamvis ad artis normam non
sunt

P R Æ F A T I O.

sint accurate concinnata, nec ingenii multum præ se ferant; tam peculiaris tamen Historiæ, cui præfigurandæ facta sunt, exhibent indicia, ut dignissima iudices quibus locum in hac Sylloge demus. Ut verbo dicamus, perinde hic comparatum est ac cum Cælo, ubi omnes stellæ non sunt primæ magnitudinis, dantur & nebulosæ, imo & perexiguæ, quæ sine conspiciendorum ope adspici nequeunt, quas tamen eruditorum curiositas haud latere sinit. Viginti anni sunt & quod excurrit, cum idem fecerit Abbas Picinellus lingua Italica, quod nos Gallica tentavimus; at cum multa symbola ipsum fugerent, quæ in nostro Regno adornata sunt, nec ultramontanis inferiora, ea omnia, in Gallia gloriâ colligere aggressus sum, quæ ingeniosissima nobis visa fuerunt, iisque admiscere multa extranea, quantumvis nec satis eleganter nec satis ingeniose excogitata. Quandoquidem etiam nullum est symbolum, quod non in sermone similitudinis vicem subire possit in maiorem rerum, quas tractamus, explicationem, breves applicatio-

nes

PRÆFATIO.

nes easque morales plerisque adjecimus. Quod autem ad ordinem attinet, eum in primis secuti sumus, quem ipsa natura nobis suppeditat, quia omnium est facillimus & indicis instar, qua duce desiderata quævis statim reperiuntur. Hinc prima parte complexus sum ea, quæ ex Cælo & Astris desumuntur; altera, quæ ex Elementis; in tertiam dilaturus, quæ pro figura habent corpora artificialia, vel ex Historiis aut Fabulis suam originem ducunt. His aliquando subjuncturus sum Historiam Symbolorum, atque postea Tractatu quodam de Arte Symbolica rationabilibus regulis subnixâ omnibus meis de hac re operibus, quæ partem Philosophiæ Imaginum constituunt & quorum quedam jam typis evulgata sunt, impositurus finem.

SYLLOGEN SYMBOLORUM

NOVA METHODO

ad Artis formam redactorum.

Docta characterum, signisque tacentibus altos
 Inspirans sensus, prognata Scientia Cœlo;
 Seu Phariæ turres, vicinaque regna Canopi,
 Grajorum seu Te regio lætetur alumna,
 Seu Latii latuisse prius dicaris in agris:
 Aut quæcumque fuit tellus, quæ prima Deorum
 Demissam gremio teneris Te fovit ab annis;
 Vel quò Te propriam sibi nulla vocaret, opacis
 Temporis atque loci condis primordia fastis.
 Non mihi mens animusque tuos annalibus ortus
 Eruere antiquis, atque incrementa docere;
 Ingenii majoris opus, majoris & artis.
 Quos tamen & quantos usus, quæ commoda sensit,
 Sentit adhuc mortale genus, te dante, referre
 Si pergam, audaci deducens singula versu,
 Deseret alta prius Coeli fastigiâ Titan,
 Carmina, materiâ quam deficiente, fatiscant.
 Quicquid enim magnum vigitque vigetque per ævum
 Omne, quod æternis inscripsit fama calendis,
 Te ministrante notas arcanas, vindicat atræ
 Dentibus invidiæ, vulgus removetque profanum.
 Inclyta Niliacæ sint testis gloria terræ
 Pyramides, quarum jactat miracula Memphis
 Occultare sacrâ cui mos est sensa figurâ.
 Ausoniis quæ, quanta Tibi sacramta Regnis!
 Et quot magnorum rapuisti nobile pectus
 In laudes cultumque Virûm! pars unde triumphi
 Multa, theatrales sternis creberrima l dos:

Ferales pompas libithynæ mœsta trophæa
Instituis, preciumque cluis non vile laborum.
Fis quoque conjugii decus admirabile multis,
Stemmatibus hinc index, & nobilitatis avitæ
Tessera, Principibus quâ quis virtute probatus,
Ornatusque fuit, Te passim singula gentis
Nobilioris habent signacula & arma, domus, res.
Per tua signa datur discernere ab Urbibus urbes,
Et regnum regnis; privatus quisque deinde
Hisce notis mentem promit conditque, patentes
Quam latè natura sinus expandit, habebit
Hinc quæcumque volet naturæ mystra sagacis,
Seu mores vitamque hominum, privataque captet
Hinc studia, aut quivis delectet publicus usus.
Quale MENESTRERIO decus, & quæ gloria tantis
Par meritis dabitur? quæ præmia digna laborum?
Unus cunctorum solus, qui singula culto
Symbola judicio perpendens, Artis in agmen
Digerit in proprios disponens singula fontes,
Et rem multorum claram sudore, solutam
Legibus at certis, sapienti lege coercens,
Huic, quod defuerat, solum divæ decus addit.
Deferat illa suo decus immortale Ministro,
Dumque erit in pretio virtus, dum signa futuris
Nobilitatis erunt Majorum stemmata natis,
Hunc quoque victuræ tradat per sæcula famæ.

AUTHORES

Qui de Symbolis scripserunt, quorumque
Opera in hoc Tractatu examinantur.

- Paulus Jovius.* 1.
Ludovicus Dominicus. 3.
Alphonsus Ulloa. 4.
Hieronymus Ruscellius, *ibid.*
Scipio Amiratus. 5.
Alexander Farra, 6.
Bartholomaeus Taëgius. 7.
Lucas Contile. 9.
Johannes Andreas Palatinus. 10.
Franciscus Caburaccius. 12.
Scipio Bergalinus. *ibid.*
Torquatus Tassus. 14.
Abrahamus Fransius. 15.
Julius Caesar Capacius. *ibid.*
D. Albertus Bernardetti. 17
Jacobus Saffus, 18.
Andreas Chioccus *ibid.*
Hercules Tassus, 19.
P. Horatius Montalde. 23.
Johannes Papiſta Perſoné. *ibid.*
Franciscus d'Amboise. *ibid.*
Paulus Aresius. 24.
Abbas Ferro. 27.
Dom. de Boſſiere. 32.
Pat. Sylveſter Petraſancta, 33.
Henricus Stephanus de Foſſato. 33.
Pat. Petrus le Moine. 34.
Conſtantiuſ Landuſ, 35.

Casar Trevisanus. 36.
Felix Milensius. *ibid.*
Officiosus Intronatus. *ibid.*
Stephanus Guatinus. 38.
Thomas Garzonius. *ibid.*
Johannes de Oroasco & Covarruvias. 39.
Johannes Bellonius. 40.
Rudolphus Mojechinus Pius. *ibid.*
Johannes Baptista Piccaglia. 41.
Guido Casonius. 42.
Hieronymus Aleander. 43.
Marinus Bolitza. *ibid.*
D. Johannes Baptista Alberti. 44.
P. Jacobus Masenius. *ibid.*
D. Emanuel Thesaurus. 46.
P. Petrus Abbas. 49.
Franciscus Carmenius. 50.
Philippus Picinellius. *ibid.*
P. Bonhours. 51.
Interpres Prophetie Jesaia. 52.
Anselmus Boodt. 53.
Claudius Minos. 54.

Errata graviora ita sunt emendanda.

Pag. 17	lin. 27	oportet leg.	oportere.
188	lin. 17	mirantur l.	minatur.
224	lin. 21	Quo pertinet ad	lin. 23. & rem ad lin. 22.
320	lin. 23	in flore juventæ l.	florente juventa
397	lin. 15	vah! l.	Sed.
374	lin. 4	à fine possum l.	possum
617	lin. 4	tempestas l.	tempestate.

J U D I C I U M

De omnibus Authoribus

Qui de

ARTE SYMBOLICA

Scripterunt.

Uicunque animum unquam applicuerunt ad scribendum de re Symbolica, commodè nostro iudicio in quintuplicem posunt redigi ordinem. 1. Agmen ducunt, qui disertis verbis ac data opera eam tractarunt artem, regulasque hunc in finem tradiderè observandas. 2. Sequuntur, qui data tantum occasione & quasi *in παροδῶν* verba de ea fecerunt. 3. Hos excipiunt, qui in Symbolis ipsis conficiendis fuere occupati.

4. Proximum constituunt ordinem, qui in epitomen redegerunt, quæ collegerant ex diversis Authoribus.

5. Agmen verò claudunt, qui suis duntaxat operibus ea inseruerunt.

Dignus profecto est PAULUS JOVIUS, qui omnium eorum primum occupet locum, qui rei Symbolicæ ex professo dedere operam, regulasque, quas in ea sequaris, egregie tradiderunt. Impeditus enim aliquando nimio ætatis calore, quo minus Historiam suam prosequeretur, castra animi gratia cum intimo suo Ludovico Dominico adire decrevit. Ubi cum de Symbolis forte illis incideret sermo, quibus & Saga militaria & vexilla Gallorum nostrorum videbant exornata, Tractatum exiguum de iis composuit dialogicum, cujus primordia capit ab i-

35. p
55.
63.
68.

maginibus, quibus antiqui ornabant sua coemeteria, vexilla & clypeos, in quinque autem regulas definit, quibus Symbolum exactum suffulciendum esse arbitrat.

Primò, ut justa sit proportio inter corpus & animam i. e. inter figuras & verba.

Secundò, ne Symbolum sit nimis obscurum, ut Oedipopus sit ad illud enucleandum, nec nimis evidens, ut primo statim obtutu omnibus equè pateat.

Tertiò, ut oculis sit pergratum ac visu jucundum & ab astrorum, elementorum, animalium figuris, nec non ab operibus & instrumentis artium potissimum desumptum.

Quartò, ne unquam capiatur à figura humana.

Quinto, ut lemma habeat breve nec obscuritate nimis involutum, nec ea lingua conceptum, qua utitur, qui hoc Symbolo gaudet.

Quibus exactè propositis exempla subjungit, alia sine corporibus; alia nudo tantum lemmate figuris omninò orbata; alia subobscura, eorum in primis, qui arroganter videntur superbi; alia quæ notis sensum exprimentibus vel clandestinis Gallis * *Rebus* dictis illustrantur; alia denique, quorum verba nimium sunt proluxa. Cæterum mirificè effert Symbola Ludovici XII, Francisci I, & Henrici II, quibus concinniora nunquam vidisse ingenuè fatetur in eo Dialogo intimus ejus Ludovicus Dominicus. Minus verò adprobat quædam Hispanorum, appositisque, quibus præcipuè fuere conspicui recentioris ævi Reges Aragoniæ, Duces Mediolanenses, atque Domini de Medicis, finem opusculo imponit, nonnullis aliis illustrium Præfectorum, Fœminarum, Patrumque Purpuratorum recensitis.

Hinc sua laude nequaquam privandus est hic autor, qui præterquam quòd nomen suum celebre atque clara

* *Consistunt hæc potissimum in literarum, Syllabarum, vocumque certa dispositione.*

De SYMBOLORUM AUTHOR. 3

rum satis reddidit non tantum ea, quam scripsit, Historia, sed & variis, quæ posteritati reliquit, eruditione præstantium virorum elogiis, non mediocrem sibi etiam comparavit famam ac æstimationem apud eruditos hoc exiguo tractatu, quo plus quam centum annorum decursu Symbolorum Pater habitus est, quamvis ejus ætatem longè superent. Etenim ei uni debemus, quod eorum naturam probè teneamus, quippe omnium primus est, cui volupe fuit in eorum inquirere originem; regulisque hanc scientiam complecti, nec dubito, quin plurima Principum atque Optimatum Symbola prorsus periissent, nisi exiguo ejus libello fuissent conservata.

Cæterum diffiteri non possumus, tractatum istum nimium esse exiguum, regulasque in eo perpaucas, addeò ut adumbrasse hanc materiam potius dicendus sit, ut aliis scribendi argumentum præberet, quam omni ex parte absolvisse. Ipse quartam suam regulam impugnat exemplis, quæ laudat & ut symbola insignia probat, qua cavendum statuit, ne unquam à figura capiatur humana. Quo factum, ut tot jurgia inter eos extiterint, qui post eum eadem de re scripserunt. Sunt enim, qui nonnisi ejus regulis stant, posthabitis exemplis; cum tantum nitantur alii exemplis, quæ probaverat. Pari ratione destruxit quoque alteram partem regulæ quintæ, adductis quibusdam lingua vulgari egregiorum Symbolorum exemplis. Huic tractatui tutelam dedicatione procuravit Cosmi de Medicis, cui Manuscriptum obtulerat.

Eo regularum ac Symbolicæ artis primipilo defuncto, LUDOVICUS DOMINICUS alium concinnavit forma dialogica tractatum, in quo suum ipsius Symbolum explicabat, cujus pictura erat vasculum Flosculis plenum, cui fulmina imminebant, his verbis græcis.

ΑΝΑΔΕΔΟΤΑΙ ΚΑΙ ΟΥ ΚΑΙΕΙ.

Quibus significare voluit, ictum quidem fulminis expandere exhalationem suam super flores, eos ta-

J U D I C I U M

men nequaquam adurere, idemque usu venire fortuna adversa utentibus. Hunc Tractatum ex occasione hujus Symboli concinnatum, titulo *Ragionamento sopra le imprese*, Ratiocinationis de Symbolis, præfixo, unà cum tractatulo PAULI JOVII, amici integerimi misit ad Guilielmum Rauvillium Bibliopolam Lugdunensem, ubi tunc temporis perquam celebris erat ars typographica, Florentinorumque ob commercia haud vulgaris concursus. Quo factum est, ut uterque prima vice in lucem sit editus Anno 1559. Quorum posterior dialogum complectitur inter Pompejum de la Barba, Arnoldum Arlenionem & Ludovicum Dominicum. Quod autem ad ratiocinationem eam attinet, nullius ferè momenti est, nihilque minus meretur quam ratiocinationis titulum. Quippe tantum corraditur, si verum fateri volumus, Symbolorum proborum atque improborum acervus, nec unquam in lucem editus fuisset, nisi felici suo omine PAULO JOVIO eum adungere consultum fuisset editoribus. Utrumque postea in suam linguam transtulit recudique curavit Venetiis Alphonfus Ulloa Hispanus ex comitatu Dom. Francisci de la Torre Legati Regis Hispaniæ ad Rempubl. Venet. Qui deinde rursus impressi sunt Lugduni apud Guilielmum Rouvillium, cui eisdem etiam lingua Gallica reddi, preloque subjici placuit.

Sub idem ferè tempus dissertationem edidit italicam HIERONYMUS RUSCELLIUS de origine Symbolorum eorumque regulis. Ea in octo dispertita est capita. Quorum primum agit de regulis Symbolorum. Secundum, quâ occasione additum sit figuris lemma. Tertium, de numero Figurarum. Quarto disquiritur, num figuræ humanæ in illis sit locus. Quinto exhibetur emblemata, ejusque differentia ostenditur à Symbolo. Sexto tractatur de lemmatibus Symbolorum. Septimo de Symbolis, quæ in alicujus concinnantur honorem. Octavo de illis, qui sibi ipsi cudunt Symbola. Is cum uberius tractet mul-

tò hanc materiam, quàm Paulus Jovius, eodemque ferè cum illo tempore tractatum in lucem ediderit, factum est, ut plurium tritus sit manibus, famamque ac nomen haud vulgare sibi pepererit. Alios duos libros ei adjunxit, quibus collecta sunt quædam Symbola, verùm de his in suo loco tractandum erit, ubi recensendi, qui symbolorum quandam fecerunt collectionem.

Hunc secutus est SCIPIO AMIRATUS genealogus celeberrimus, qui Anno 1562. dialogum de Symbolis edebat hoc titulo: *Il Rota o vero delle imprese Dialogo del Signor Scipione Ammirato, nel qual si ragiona di molte imprese de diversi Excellenti Autori, di alcune regote e avvertimenti intorno questa materia.*

Huic tractatui occasionem præbuisse narrat quoddam Symbolum, quo exornatum erat rhedæ dorsum, qua vehi curabat Bernardus Rota Ninum de Nini Episcopum Potenzensem regni Neapolitani unâ cum Alphonso Cambio & Bartholomæo Maranta villam suam, quam habebat, visurum. Quod cum Episcopus intuebatur, causam nactus est & inquirendi, quid hoc sibi vellet, & differendi sensim de Symbolis, non tantum per omnem hanc viam; verum etiam in prædiolo, quò tendebant, quippe magnum ibi inveniebant Symbolorum pictorum apparatus diversis in locis.

Multa in hoc opere tractat Scipio Amiratus, quæ ad rem nihil pertinent; siquidem colloquentes operis haud parum locant in illis inscriptionibus scrutandis, quibus inveniebant introitum hujus prædii & fontes & alia quædam loca exornata. Parum autem convenit maxima pars regulis Symbolorum, quæ sub incudem ibi revocant, quorum tamen quædam mirum in modum efferunt, quæ haud quaquam ferri possunt. Hinc est, quod parum promoverint lecturi hunc librum in Symbolorum cognitione. Ingentem in eo tribuit laudem Alphonsus Cambius cuidam

Antonio Epicuro, quem Symbolorum vocat Magistrum & principem *Maestro e Principe delle Imprese*. Verum nunquam mihi contigit aliquid ab eo scriptum videre, nec satis constat, eum de hac re quicquam ullo unquam tempore scripsisse.

(*) Academia Affidatorum Papiensi stabilita ac constituta Anno 1562. dissertationem habuit ex Academicis quidam ALEXANDER FARRA, quam Anno 1571. in lucem cum aliis tractatibus emisit hoc titulo: *Settenario dell' humana riduzione d' Alessandro Farra Giureconsulto Alessandrino del Castellaccio*. Quod Opus septem tractatibus absolvitur, in quibus agitur de Felicitate, cui materiam præbebat Symbolum Academiæ Affidatorum: de ignorantia: de regimine Dei: de Eucharistia: de morte: de furore poëtico & de Symbolis. Quorum quivis peculiare obtinet nomen. Primus enim inscribitur Mercurius, Secundus Psyche, tertius Zoroaster, quartus Epulum, quintus Socrates, sextus Homerus, ultimus Philosophia Symbolica; ubi de Cabalæ mysteriis, de re poetica Orphei, de numeris & sententiis Pythagoræ postquam disseruit, ad rem Symbolicam tandem digreditur, quam succinctè satis tractat rationeque firma ac expedita. Tria autem potissimum statuit rei Symbolicæ genera, quorum primum solis constat verbis, secundum solis figuris, tertium figuris pariter & verbis. Ad primum genus revocat, quod sententiarum & verborum nomine venit, ad secundum, quæ vocantur hieroglyphica, ad tertium Symbola. In quibus quinque cum primis attendendas esse putat partes, scilicet Autoris consilium, verba lemmatis, proportionem inter verba & figuras, figuræ proprietatem, figuramque ipsam, quæ picturam constituit. Denique tria corporum genera admittit, Fabulosa, Historica & Naturalia, omniaque Symbola ad duplicem mentis operationem redigit.

Eodem

(*) *L'Academie des Affides de Pavie.*

De SYMBOLORUM AUTHOR. 7

Eodem Anno 1571. alium tractatum de Symbolis publicavit BARTHOLOMÆUS TA'E'GIUS Mediolanensis, quem vocat *Il Lyceo*.

Placet doctissimo huic Jurisconsulto quoque cum Alexandro Farra triplici generum divisione Symbolorum doctrinam absolvere. Quorum primas hic occupant parabolæ, quarum authores arbitratur potissimum Hebræos. Has ordine sequi autumat Hieroglyphica, quæ sibi Ægyptios vindicant inventores. Tertium genus Romanorum vult proprium, idque solum ipsius sententia Symbolorum genuinorum nomen meretur. Quod ultimum cum tractat iterum in quatuor id subdividit species; verum non adeò hic expedita res est, quin hæreat in numismatum, emblematum & notarum vocem experimentium differentia tradenda. Totam autem Symbolorum artem decem complectitur regulis. Quarum

Prima, ut sit sententia præclara, una, peculiaris, modesta & diversa ab eo quod figura repræsentat, nec contineat aliquam doctrinam, quod emblematum proprium est.

Secunda, ut integrum sensum non habeant verba à figura separata, sed ut figura quoque opus sit ad quid innuendum.

Tertia, ut plurimarum figurarum evitetur concursus, verbaque nimium extensa ad paucitatem redigantur.

Quarta, ut figuræ ex ipsa cognoscantur figura, ne earum nomina apponere necesse sit.

Quinta, ut picturæ sint egregiæ, nec in contrarium flecti possint.

Sexta, ne Symbolum sit nimis clarum, nec nimis obscurum.

Septima, ut subjecta historica & fabulosa, quæ Symbolum conficiunt, exhibeantur sub figuris humanis, quæ nihil habent dedecoris.

Octava, ne Symbolum materiam suppeditet dictariis aut malevolorum obtreccionibus.

Nona, ne figurarum præcipuarum denominatio constituat lemma.

Decima, ut singulæ symbolorum partes inter se egregiè cohæreant.

Hicce propositis, lemma putat adjiciendum esse lingua vernacula, præsertim in ludicris equitum pugnis, certaminibus, carceribusque, ubi & mulieribus sensus eorum patere debet. Hæreditario autem ut ea accipiant liberi à patribus, autor quidem esse non vult. Interim haud parum laudis tribuit illis, quæ ad eorum alludunt nomen, ad quos pertinent. Tandem multa eorum examinat ad regulas, quas initio promittebat decem, quamvis ad viginti usque numerus earum excreverit. Cæterum haut dubium est, quin ars symbolica ex eo tempore expeditius sisti cœperit, quo multò jam tractabatur dilucidius à Farra & Taëgio, quàm ante à Paulo Jovio, Dominico, Ruscelio, & Scipione Ammirato.

Neque ita multò post idem Taëgius Jurisconsultus Collegii Mediolanensis de diversis rebus 44 dissertationes admodum breves publicavit, quæ formâ literarum erant concinnatæ, quibus amicis super hac vel illa re consulentibus responsum ferebat. Quas inter reperire quoque erat quædam ad Comitum Mercurium Gattarinam, qua, consulenti ut satisfaciat Comiti, paucis verbis dicit, symbolorum imprimis esse duas qualitates & ornamenta, brevitatem & sensus ambiguitatem i. e. sensum literalem & sensum moralem. Deinde septem vel octo adducit exempla, ex quibus utrumque præclarè elucescit. Porro recitat breve (*) carmen Aretini in Symbolum, quod habebat conjux Ducis Urbinensis. Illud autem erat litera S, sine ulla alia figura aut lemmate. Eandem brevem dissertationem gallice deinde vertit Anno 1576. Antonius du Verdier Prosopographiæ autor, quam dedicavit Belleforesto, qui Historiam Galliæ exaravit.

Eti

(*) Galli & Itali vocant *Sennetum*.

Etsi verò decennium erat elapsum, quod dissertationem de Symbolis habuerat in Academia Affidatorum Alexander Farra, tamen alii cuidam Academiæ membro LUCÆ CONTILE postea publico nomine data est provincia, ut Academiæ symbola quavis occasione fabricata in tractatum quendam colligeret, eumque regulis ad hanc artem necessariis exornaret, qui etiam Anno 1574. sub hoc nomine comparuit. *Ragionamento di Luca Contile sopra la Proprietà delle imprese, con le particolari de gli Academici Affidati.*

Initium facit à novem inventionum generibus, de quibus ratiocinationem quandam instituit. Ea autem vocantur signa dignitatis, insignia gentilitia, insignia personarum illustrium & habitus discoloris, quibus earum utuntur famuli, consuetudines se vestiendi, emblemata, numismata & nummorum facies, numeri & hieroglyphica. Verum non est quod hic quicquam eum intellexisse dixeris, ratiocinationisque nomine, cujus operam quantulamcunque 53 maximis paginis frustra navavit, dignum. Huic aliam annectit de symbolorum proprietate, quorum nomine italico *Impressa* ejusque origine & etymologia indagatis, sequentes has sex tractat quæstiones. 1. An symbolum plurium figurarum sit capax. 2. An jungendæ sint figuræ cum lemmate. 3. An lemmatis loco possit esse integra sententia. 4. Quo tempore Symbola sint reperta, & à quo. 5. Quid ad ea perficienda requiratur. 6. Quosnam Symbolorum usus maxime spectet. Concinnæ equidem sunt hæc quæstiones, at non satis concinnè enucleatæ. Figuras desumptas vult à rebus naturalibus & arte factis, quibus adjungit historiarum fabularumque eventus, nec ullas excludit alias quàm commentitias & monstrosas. Deinceps multos citat Authores, qui ante eum eadem de re scripserunt, eosque inter quendam etiam Gallum, cujus tamen non exprimit nomen, hac periphrasi circumscriptisse contentus, *un Moder-*

no Francese in sua lingua, cui postremò subjungit Simeonem, Jovium, Dominicum, Ruscellium, Ammiratum, (*) *Academiam urbis Bodincomagi, Arnigium, Farram & Taëgium. In Toscona favella*, inquit, *il Simeone, il Giovio, il Domenici, il Ruscelli, l' Ammirato, l' Academia di Casale Sanvasio, l' Arnigio per l' Academia de gli Occulti di Brescia, il Farra Academico Affidato, finalmente il gentilissimo Taegio Jureconsulto. Nec illum gallum ego novi, quem citat, nisi fit Paradinus, qui publici juris fecit tractatum de Symbolis Heroicis Anno 1556.*

JOHANNES ANDREAS PALATIUS Fanensis quatuor etiam Sermones habuit de re symbolica sub idem ferè tempus in Academia Urbinensi, quorum primo agit de ejus origine, secundo de differentia, quæ intercedit inter Symbola, emblemata, notas clandestinas atque hujus generis alia; tertio tradit symbolorum definitionem: quarto denique exhibet diversas eorum picturas. Primo inquirit in etymologiam vocis *Impressa*, quo nomine apud Italos venit ars symbolica. Ea autem voce potissimum complectitur clandestinas, emblemata, numismata, ænigmata aliasque hoc genus eruditas imagines, quorum alia aliis plus aut minus putat habere exactitudinis. Nec exemplis, quæ ex priscis adducit authoribus, ea confirmare prætermittit. Symbolis autem triplicem assignat ætatem, quorum infantiam exactam arbitratur ab Ægyptiis ad bellum Trojanum; adolescentiam, à bello Trojano ad tempora Petrarchæ; virilitatem, ab iis ad nostrum usque seculum. Sub finem hujus Sermonis Regum, Reginarum, magnatumque Gallorum quædam, Ducumque Urbinensium in primis adjecit Symbola.

Secundo Sermone distinctè tradit, quæ primo erant tradita confusè, quippe jam exactè ostendit quanam sit differentia inter notas clandestinas, ænigmata, signa habituum, insignia gentilitia, Emblemata

(*) *L' Academie de Casale de Sanvasio.*

blemata , Numismata , Figuras galeis impositas & Symbola. Multo autem amplior est in exemplis cujusvis generis proferendis quam regulis, quibus rite componantur, tradendis.

Tertio haud levibus prodit indiciis se usum fuisse exemplis Gabrielis Simeonis, Pauli Jovii, Ruscellii & Scipionis Ammirati, quo loco etiam mentionem facit Fabii Albergati & Lucæ Contile, quos eadem de re memoriæ quicquam prodidisse refert. At cum nihil unquam de Fabio Albergato oculis lustrare mihi datum fuerit, nec à quoquam eorum, qui de hac re scripsere, citatum videam, vero haud ab simile videtur, ejus librum prelo nunquam fuisse subjectum. Mirari ipsi subit in eodem sermone, quod Paulus Jovius, Ruscellius, & Dominicus artis Symbolicæ nullam dederint definitionem. Posteaquam verò tres vel quatuor Authorum variorum subjecerat definitiones, ipse ex illis quandam fabricare conatur. Atro notat carbone eosdem, quod alia Symbolorum genera non probaverint, quam militaria & amatoria, multisque in aliis ea locum habere acutè fatis probat, siquidem præter ea & Academica, & Politica & Sacra habentur. Quas porro dederat Paulus Jovius regulas quinque, ad tres reducere ei placuit.

1. Ut subjectum sit tersum.
2. Ut lemma sit breve.
3. Ne sensus sit nimis abstrusus.

Quarto agit de subjectis naturalibus, artificialibus & fabulosis, ex quibus Symbola conficiuntur, quorum nonnulla adfert exempla atque inter ea tandem, quod omnium absolutissimum retur, *Palman*, cujus termes quodam incurvatur pondere, quod ab eo dependet, his verbis, *INCLINATA RESURGIT*, quippe ejus termites naturâ sunt tam fortes ac flexibiles, ut pondere detracto, sua sponte resurgant. Plurima, quæ allegat symbola, petita sunt ex Francisco Landio, Petro Viti patruelis suo, Johanne

Baptista Campegio Episcopo * Malliacensi, Johanne Galeatio Roffi. Atque idem is Petrus Viti hos quatuor Sermones imprimi curavit Bononiæ A. 1675 dedicationeque consecravit Marco Antonio Marfilii Colonnæ Archiepiscopo † Salernensi.

A. 1580. brevem tractatum de Symbolis in publicum dedit Alexander Vandini, qui erat conscriptus à FRANCISCO CABURACCIO d'Imola hoc titulo, *Trattato di M. Francesco Caburacci da Imola dove si dimostra il vero e nuovo modo di far le Imprese.* Quod opus, cum ad umbilicum Auctor mortis præventus deducere non potuerit, post mortem ejus publici juris demum factum est. Unde etiam evenit ut Alexandro Vandini, nonnunquam adjicere visum sit, *qui mancano alcune parole*, desunt hic quædam verba: *qui mancano alquante righe*, desunt hic quædam linearum. Qui quorundam verborum & quarundam linearum defectus non potest non Authoris sensum maximè impedire & abstrusum reddere. Haud obscure tamen liquet, eum rhetorico more artem symbolicam depingere conatum esse, hinc multum videmus illum collocare operis in ea quæstione expedienda, num ars symbolica purum Phantasiæ sit inventum & an ullatenus aliquem rerum præstet usum. Symbola, quæ ab eo examinantur, sunt, Laurus & Cupressus hoc lemmate, ERIT ALTERA MERCES. Columnæ Caroli V. hac inscriptione, PLUS OUTRE. Hystrix Ludovici XII. his verbis, COMINUS ET EMINUS. Nodus Gordius cum hac Epigraphe, TANTO MONTA Philippi II. & sol cum chrystallino globo Clementis VIII. his verbis, CANDOR ILLÆSUS.

Anno 1578. prima vice orbi literario tradidit priorem partem tractatus sui de symbolis SCIPIO BARGALIUS, quem inscripsit. *La prima parte dell' imprese de Scipione Bargagli. Dove doppo tutte l'opere così à penna come à stampa ch' egli ha potuto vedere di coloro*

* de Maillorgue. † de Salerne

che della materia delle imprese hanno parlato, della vera natura di quelle si ragiona. Placet ipsi ordiri ab origine symbolorum, quam à mundi incunabulis arcessere haud dubitat. Ab Hebræis enim ea putat derivata esse ad Ægyptios, ab Ægyptiis ad Græcos, à Græcis ad Romanos, atque inde ad equites tabulæ rotundæ. Deinceps explicat vocem *Imprese*, examinatque definitiones à diversis authoribus traditas, ex quibus quandam concinnat, cujus explicationem adjicit. Porro eorum refert sententias, qui ante eum memoriæ quid prodiderunt. Humanam figuram prorsus hic excludit, quatuorque causas symbolorum adfert. Materialem, quæ est pictura & imagines sub sensum cadentes. Formalem, quæ est similitudo inter rem sensibilem, & inter eam quæ præfiguratur. Finale, quæ consistit in debita cogitatorum ac consiliorum expressione. Efficientem, quæ est ingenium hominis, quod has similitudines relationesque explorat concinnatque. Tandem divertitur ad Symbolorum usus, quorum non paucos recenset & examinat. Is tractatus conscriptus est forma dialogi inter *Attonitum Intronarum*, quod est nomen Academicum ipsius Bargalii, & Hippolitum Augustinum & Bellisarium Bolgorinium. Gratus is fuit publico præ reliquis ob methodum exactam, qua cæteros omnes longè post se relinquit, raturumque idcirco quibusdam Academicis fuit, nullum admittere Symbolum, quod non ex mente & juxta regulas Bargalii esset excogitatum.

Sinæ, cum literarum studiis incumberet Bargalius, & in cognitionem venisset Jacobi Curtii Imperatoris à consiliis ejusdemque Pro-Cancellarii, quo usus erat valde familiariter, is ipse amicitiaë pristinaë memor, priore hujus operis, quod aggressus erat amicus ejus, parte cognita, illi autor fuit, ut ad umbilicum perduceret quæ superessent, totumque opus consecraret Rudolpho Secundo, haud dubitans quin id magna voluptate Cæsar esset receptu-

rus. Audiens fuit dictis Amici summi Bargalius, preloque iterum primam partem subjecit Anno 1594 adjectis duabus cæteris, quas in unum volumen congestas Cæsari dedicavit. Nec gratis id fecisse perhibetur, quippe in ordinem equitum auratorum receptus est, insigniaque ejus quarta aquilæ imperatoriae parte aucta, nec non coronâ laureâ galeæ frontispicium.

Multò sunt meliora, quæ hic Autor recenset, ac ipse concinnavit Symbola, quàm quæ in præcedentibus aliorum reperiuntur tractatibus.

Composuit quoque, qui celeberrimum sibi acquisivit nomen TORQUATUS TASSUS Hierosolymæ liberatæ tractatu, de arte symbolorum dialogum, rerum potiente Pontifice Sixto V. hoc titulo *il Conte, ovvero delle Imprese.*

Hoc in dialogo Romanum quendam Comitem & Neapolitanum, sub quo se ipsum occultat, introducit verba miscentes. Impulsus autem fuisse ad eum scribendum narrat, cum aliquando ad fenestram Palatii S. Johannis Purpuratum S. Georgium, cui istud opus etiam offert, expectaret, obeliscumque veterem cum illo Comite contemplaretur, quem paucis ante diebus Papa Sixtus erigi curaverat ante illud Palatium, cujus cum aspicerent figuras insculptas, factum esse dicit, ut sermo deflecteretur ad Hieroglyphica atque ita sensim ad symbola & numismata. Prima ipsius hic cura est multas symboli expendere definitiones. Intricatum autem est haud parum, quod initio ea de re differit, in primis quod dicit de similitudinibus similibus & dissimilibus, quæ non nisi convenientiæ & oppositionis sunt relationes. Porrò disquirat an Symbolum sit genus poëseos. Picturarum probat duo genera, scilicet rerum naturalium & arte factarum, multaque sumit symbola ab astris, quorum quædam non omni ex parte sunt felicissima. Pari modo ea quærit in omnibus rebus sublunaribus finemque imponit regulis iisdem quinque appositis, quæ Paulus Jovius tradiderat.

De SYMBOLORUM AUTHOR. 15

Anno 1588. latinum quendam tractatum vulgabat ABRAHAMUS FRANSIUS Anglus hoc nomine, *Abrahami Fransi Insignium, Emblematum, Hieroglyphicorum & Symbolorum*, quæ ab Italis Imprese nominantur explicatio. Tertio libro, qui brevis est & Symbolis propriè sacatus, nil planè præter sententias Jovii, Ruscellii, Farræ, Contile & Bargalii recenset.

Tribus post annis Neapoli imprimi jussit JULIUS CÆSAR CAPACIUS tractatum de Symbolis, quem in tres dispertivit partes, quarum primam, quæ agit de symbolis, triginta absolvit capitibus.

Primo refert, quod ardui negotii sit de Symbolis agere, quidque de us scripserint novem, qui præcesserunt eum Auctores, Paulus Jovius, Dominicus, Simeon, Ruscellius, Contile, Palatius, Paradinus & Bargalius.

Secundo inquiri, quid sint emblemata, & qua ratione ex iis fiant Symbola.

Tertio agit de Hieroglyphicis & qua sit convenientia inter ea & Symbola.

Quarto scrutatur, quenam sit vocis ænigma significatio.

Quinto agit de diversis Symbolorum modis eorumque significatione.

Sexto, de numismatis & qua eorum sit convenientia cum Symbolis.

Septimo, quid significet vox Imprese, & quantum differat ab insignibus gentilitiis.

Octavo de antiquitate Symbolorum.

Sequentibus tribus capitibus examinat rem Symbolicam accuratius, exemplisque eam illustrat, quæ defumit ab astris, meteoris, elementis & animalibus.

Unde

Undecimo inquiri, quomodo de Symbolorum concinnitate judicium ferri possit.

Duodecimo, decimo tertio & quarto scrutatur picturarum sive corporum proprietates, quæ in us conficiendis usum præstant.

Decimo quinto, quomodo figura sint locande.

Decimo sexto, de figurarum Allegoriis.

Decimo septimo, de figurarum dispositionibus in numismatis.

Decimo octavo, de veterum auguriis.

Decimo nono, an figura symbolorum ex historiis peti possint.

Vigesimo, num ex pluribus una figuris Symbolum concinnari queat.

Vigesimo primo, num ex figuris integris vel divisis.

Vigesimo secundo, tractat de Symbolis, quæ fabricantur in certos eventus.

Vigesimo tertio, de figura humana.

Vigesimo quarto, de Symbolorum obscuritate.

Vigesimo quinto, de lemmate Symboli, & quæ regule in eo faciendò sint observandæ.

Vigesimo sexto, de diversis lemmatum generibus.

Vigesimo septimo, an lemma possit constitui lingua peregrina.

Vigesimo Octavo, quot verbis illud consistere debeat.

Vigesimo nono, de Symbolis sine lemmate.

Trigesimo, de Coloribus.

Verum confusâ hîc cernimus omnia & perturbata, nec examini ea subjicit, quæ sibi examinanda proponit.

Secunda Operis parte non recensentur nisi proprietates Animalium, Plantarum, aliorumque corporum ac subjectorum, quibus in Symbolis locus esse possit.

Tertia quædam colligit Emblemata, quæ versibus ac prosa oratione illustrat. Titulus hujus operis est,

Delle Imprese, Trattato di Giulio Cesare Capaccio in tre libri diviso. Nel primo, del modo di far, Imprese di qualsi voglia oggetto o naturale, o artificioso, con nuove maniere si ragiona.

Nel secundo, tutti heroglyphici, simboli, e cose mistiche in lettere sacre, o profane si scuoprono, e come da quegli cavari si ponno l'Imprese.

Nel terzo, nel figurar de gli Emblemi di molte cose naturali per l'Imprese si tratta.

Sub finem elapsi Seculi scripsit etiam exiguae molis librum de Symbolis D. ALBERTUS BERNARDI disciplinæ (*) Vallis Umbrosæ sectator, quem inscribit. *Giornata prima dell' Imprese di Don Alberto Bernardetti l'Attonito, Academico Intento.* Is quoque dialogico more concinnatus est, qui habetur in villa Francisci Marie Ricasciole nobilis Florentini. Interlocutores constituuntur hospes, ejus foemina, liberi & ille regularis cum patruela & consobrina istius nobilis. Huic colloquio occasionem praebuerat symbolum cujusdam admantis, qui erat ad poliendum coarctatus, cum epigraphe gallica, RIEN SANS PEINE, quod Regularis ille viderat super camino hujus villæ. Unde cum materiam colloquendi arripuerat, symbolum, inquit, requirere figuras concinnas, neque quasdam esse adhibendas, quæ facetiis locum facere possent. Figuram etiam oportere abesse putat humanam. Mirum autem quid ac occultum inesse vult picturæ, quæ adhibetur ad Symbolum. Lemma exigit breve idque nec nimis clarum nec nimis obscurum. Pro symbolo absolutissimo adfert Ludovici XII. Hoc colloquio finitio interlocutores quadrifariam illud symbolum, quo caminus erat ornatus, explicant. Alius id volebat symbolum Academicum, alius heroicum, alius amatorium, alius denique Sacrum. Quibus fa-

B

Etum

(*) Religieux de Valombrense.

Etum est, ut Regularis Academicorum *Intentorum* Mediolanensium evolveret librum, ex quo cum tria eligerentur, eorum applicationes datæ sunt morales, quæ tamen fastidii non parum habent. Introducit foeminas doctè nimis differentes, artemque Amandi Ovidii citantes, quod parum honestum mulieribus. Cæterum nihil amplius vidi, quam hanc partem, quam vocat *Giornata prima*, nec certò constat, an alias unquam ediderit.

Anno 1600. publice Ravennæ in Academia *Informatorum* defendit D. JACOBUS SASSUS Academicus sub nomine *Academici Accessi* theses de symbolis juxta regulas Bargalii, quas dedicavit (*) Episcopo Viglebanensi Prolegato Raven-nensi.

Uno post anno tractatum vulgavit de Symbolis & de vera eorum concinnandorum ratione ANDREAS CHIOCCUS Collegii Veronensis Medicus & Philosophus hoc titulo, *Delle imprese, e del vero modo di formarle*. In quo cum primis expendit Sym-bola Academicorum, & postquam dixerat Symbolum esse medium, cujus ope mens sua consilia & cogitata exferat, philosophica ratione in hunc modum procedit; hominem esse conditum ad felicitatem, neque alium sibi debere præfigere in omnibus actionibus suis finem nisi honestum, quare æquum etiam esse, ut Academicus hunc finem honestum, quo ad eam felicitatem collineet, exprimat in suo Sym-bolo. Hinc tria potissimum statuit symbolorum genera. Quorum primum ad eos spectat, qui aliquid conantur facere; secundum eos, quibus conserva-tio bonorum honestorum, quæ possident, curæ cor-dique est; tertium est eorum, qui opinionem quandam vel affectum peculiarem depingere volunt. Exempli loco primi generis adfert tres coronas Henrici III. Regis Gallix & Polonia, adjecto

(*) l'Evêque de Vigevano.

De SYMBOLORUM AUTHOR. 19

lemmate, MANET ULTIMA COELO. Secundi generis proponit Symbolum Erasmi, cui Terminus erat à Deo cum hac epigraphe, CEDO NULLI; Tertii generis exhibet arborem fulmine tactam, cum adscripto lemmate, IL MIO SPERARE, quod erat Symbolum Curtii Gonzagæ. Ne quid sollicitus sit Academicus de veritate falsitateque proprietatum subjectorum, quæ adhibentur ad symbola, sed ut acquiescat, si ista saltem credantur, etiam atque etiam monet. Quod ad figuram attinet, eam postulat geminam in symboli pictura, quarum altera agat, altera patiatur, haud secus ac usu venit in ignitabulo, ubi ad chalybem alliditur pyrites, ut inde exiliant scintillulæ. Atque istud est quod proprium vult omnium symbolorum, seque primum hanc regulam invenisse, eamque ad symbolorum perfectionem necessariam cum primis observasse, haud obscure innuit.

Auno 1612. in vulgus emisit opus quoddam de Symbolis HERCULES TASSUS, cujus Titulus erat *della Realtà e perfettione delle imprese, con l'essamine de tutte le opinioni infino à qui scritte tal arte.* Quod in duas divisum est partes. Quarum prima, quæ admodum succincta est, tractat de omnibus generibus Symbolorum, Notarum, Emblematum, Ænigmatum, ut ita sensim perveniat ad symbolum Heroicum, cujus definitionem proluxa admodum novem lineolarum absolvit descriptione. Sequentibus quatuor paginis singulas ejus exponit voces, iisque absolutis perfecti symboli tradit regulas, quas numero undenario complectitur.

1. *Che poche siano le parole.* Ut lemma sit vocum paucarum.

2. *Che non ven' habbia di jouerchio ne di meno.* Ut nihil sit in eo superfluum, nihil deficiens.

3. *Che siano volgari là dove hanno à servire, o*

Latine al meno. Ut sint lingua vulgari vel latina.

4. *Che di suono siano simili, e di significato diverse.* Ut similia sint sono, significatione diversa. Quod idem etiam continet Regula quinta.

5. *Che habbiano fra se contrapositioni.*

6. *Che nobile sia il concetto.* Ut conceptus sit insignis.

7. *Che le figure non siano piu di due.* Ut figura binarium numerum non excedat.

8. *Che vistose siano le cose figurate.* Ut figura visu sint jucunda.

9. *Che dette figure si conoscano senza ajuto de colori ne di parole.* Ut figura cognoscantur sine colorum & verborum ope.

10. *Che facciano atto proportionato a loro, non pero sordido.* Ut actio illis sit appropriata nec quid habeat sordidi.

11. *Che la natura o proprietà onde si cava la passione, e da se appaia, o tolga da libri famosi e accetti.* Ut cognita sit natura vel proprietas, quae symbolo applicatur, vel ex celeberrimo quodam Authore sit petita.

Has omnes regulas succinctè exponit earumque deinceps subjicit exempla.

Secunda parte, quae uno libro absolvitur, justumque volumen constituit, in examen vocantur viginti quinque Authores, qui de symbolis scripserunt.

PAULUS JOVIUS.

HIERONYMUS RUSCELLIUS.

LUDOVICUS DOMINICUS.

IL MATERIALE INTRONATO.

SCIPIO AMMIRATUS.

BARTHOLOMÆUS ARNIGIUS.

ALEXAN-

ALEXANDER FARRA.
 FRANCISCUS CABURACIUS.
 THOMAS GARZONIUS.
 BARTHOLOMÆUS TACCIUS.
 LUCAS CONTILE.
 JOANNES ANDREAS PALATIUS.
 SCIPIO BARGALIUS.
 BERNARDUS PERCIVALLE.
 CAMILLUS CAMILLI.
 STEPHANUS GUACIUS.
 TORQUATUS TASSUS.
 JULIUS CÆSAR CAPPACIUS.
 SIMEON BARALLIUS.
 ANDREAS CHIOCCUS.
 PAMPHILIUS LANDIUS.
 HIERONYMUS RAIMONDUS.
 ALBERTUS BERNARDETTI.
 GABRIEL SIMEON.
 CLAUDUS PARADINUS.

Ex horum Authorum operibus quædam decerpit, quæ vel explicatione illustrat, vel refutat. Tribus autem potissimum ex rationibus hæc de materia scripsisse refert in præfatione. Primo, quod nondum de ea satis bene esset scriptum, saltem non adeo exactè, quam quidem ad eam artem perfecte tradendam opus esset. Secundo, quod quidam in reprehensionem suam incurrisset diversis occasionibus, causa reprehensionis non adjecta. Tertio, ut quorundam Symbolorum probaret rationem, quæ quondam ab eo erant confecta.

Indices huic operi subjicit duos JOANNES BAPTISTA LICINIUS, alterum rerum, alterum Symbolorum Authorumque eorum nominum, carmenque præfixit, quo hujus viri traditur vitæ curriculum.

*Nacque da sangue illustre, tra' fortuna
Mediocre, liber huom in citta serua,
Desto dal grido ch' altri in vita serua,
A piu scienze si diè non queto d'una.*

*Arsel fiamma d' Amor ben importuna
Ma ch' ancho la rende, ch' anch' il conserva
Immortal ne segreti, ch' egli osserva
In Virginia suo ardor che'n se l'aduna.*

*Poco, ma dotto ei scrisse; e opro molto
Piacque gli il ver, el suo valor portollo
A tutti i piu sublimi patrii seggi.*

*Moglie hebbe; e ben che in molti figli in volto
Benche immerso in publici maneggi
Mai non si vide d'imparar satollo.*

Ex quo constat Herculem Tassum fuisse nobili genere natum, atque mediocri usum fortuna. Patriam habuisse Neapolim, quæ cum libertatem perdidisset, eum tamen suam sibi servasse. Animum quidem appulisse ad literarum studia, nulli tamen, in tam vasto illarum ambitu, se in primis consecrasset. Amore fuisse incensum cujusdam mulieris Comitissæ Banchi, cui nomen erat Virginia, cujus in gratiam multa paraverat. Dignum præterea, qui amplissimos dignitatis gradus in regione adipisceretur. Uxorem tandem duxisse, ex qua plures suscepit infantes, nec quicquam ejus studiis & desiderio tum alios tum se ipsum instruendi decessisse, quamvis undique curarum atque occupationum premeretur mole.

Quod ad censuram attinet, qua illos perstrinxit authores, qui ante eum scripserunt, Philosophica nimis

nimis est, atque multa damnat, quæ commode satis defendi possent.

Theses postea de re symbolica edi curavit P. HORATIUS MONTALDE eloquentiæ Professor Mediolanensis sub nomine Cæsaris Cottæ discipuli sui, in quibus oppugnare contendit opiniones Hercules Tassi. Quare is impulsus est, ut illi scriptum aliquod opponeret, quod huiusmodi fert titulum, *Risposte di Hercole Tasso alle assertioni del molto Reverendo Padre Horatio Montaldo Gesuita contra il trattato suo delle imprese, stampate e publicate in Milano sotto nome di Cesare Cotta.*

Hinc secundam suarum thesium editionem fecit Pater Montalde, in quibus quædam immutaverat. Verum neque id impune fecit, quippe causam Tassi in se recepit JOHANNES BAPTISTA PERSONE Philosophus & Medicus, atque aliud scriptum publicavit contra iteratas ejus Theses, cui præfigebat talem titulum: *Osservazioni del Signor Giovan Battista Personè Filosofo Medico di trenta sette errori in sole dieci otto delle seconde corrette assertioni del Padre Horatio Montaldo.* In quo super regulis symbolorum cum eo, multum contendit.

Factum quoque est, cum Rex Ludovicus XIII. matrimonio jungeretur cum Anna Austriaca infantâ Hispaniæ, ut lusus equestris curulisque celebris institueretur ante regiam, ubi clypei propugnatorum & oppugnatorum pluribus insigniti erant Symbolis. Quorum cum FRANCISCUS d'AMBOISE (*) Liber Batro Carnutensis quædam notasset in illa celebritate regulis minus congruentia, rogatus est ut tractatu quodam eorum naturam dilucidius ostenderet, coque palam faceret, qua ratione Symbola bona à non bonis rectè discerni possent. Quod etiam libenter in se suscepit, verum cum morte interceden-

B 4

(*) Baron de la Chartre sur Loire.

te impediretur, quo minus eum orbi literario communicaret, filius ejus Adrianus d'Amboise id fecit Anno 1620. Regique obtulit.

Hoc in opere posteaquam verba succinctè fecerat de Hieroglyphicis, Sententiis, Emblematis; gentilitiisque insignibus, regulas illas symbolorum recenset; quæ à Paulo Jovio traditæ sunt. Eas sequuntur plurimorum Symbolorum exempla, quæ tantum verbis constant absque ulla figura. His subjungit symbolum Pythagoræ, clamores quorundam bellicos, Proverbia Hispanica, Symbola, quæ constant tantum figuris sine ullo lemmate, clandestinasque figuras *rebus* dictas. Porro inquit in figurarum numerum, quæque potissimum sint eligendæ. Refutat Ruscellium, quod tam arctè adhæreat regulis Pauli Jovii, multaue symbolorum exempla profert, ubi in picturam ingreditur forma humana, quod ille fecus fieri debere censet. Post longum demum verborum circuitum, innumeraque symbolorum exempla, quorum paucissima regulis concinunt, adducta, ad tria genera reducit picturas, ad res naturales, artificiales & fortuitas. Adjicit etiam, se esse primum, qui lingua gallica hac de re scripsit, eumque tractatum composuisse in vivario & (*) Hortis Fossati Bagaudarum, à quibus villa Hemerii non procul distabat.

Anno 1621. in vulgus emiserat D. PAUL. ARESIUS Mediolanensis assiecla Congregationis Clericorum Canonorum tres libros Sermonum Sacrorum Symbolis ornatorum titulo *Imprese Sacre*, quibus eodem tempore adjiciebat tractatum, in quo discretè dicit, se hætenus nihil firmi limatique in ea re invenisse, nec quicquam accuratè esse statutum de regulis symbolorum, unde suarum partium duxit rigidius paulo mysteria hujus artis scrutari, ut regulas certas traderet maximamque partem Symbolorum suorum ad debitam formam concinnatam esse, evince-

(*) Les Jardins de S. Maur de Fosseze.

rer. Constat autem ejus opus viginti tribus capitibus quorum

Primum agit de nomine Symboli.

Secundum de Origine & antiquitate Symbolorum.

Tertium, An Symbolorum possit constitui disciplina.

Quartum, de Ordine & methodo, qua symbola sunt tractanda.

Quintum, An Symbolum necessario debeat componi ex figuris & verbis.

Sextum, An figura possit dici symboli corpus, verbaque ejus anima.

Septimum, quanam sit ea forma, qua symbolum constituatur perfectum.

Octavum, Num alias figuras Symbolum non recipiat præter naturales & artificiales.

Nonum, An figura humana in symbolis sit locus.

Decimum, An partes humani corporis in illis assumere liceat.

Decimum primum, An excludenda sit figura, qua non sit satis nota, vel colorem exigat, vel visu non sit jucunda.

Decimum secundum, An sit figurarum certus numerus.

Decimum tertium, de conditionibus essentialibus.

Decimum quartum, An symbolorum significatio nitatur similitudine.

Decimum quintum, An æque possint componi symbola pro aliis atque pro se ipso, & an vera sint symbola, qua vel in alicujus laudem vel ignomiam excogitantur.

Decimum sextum, An symbolum necessario debeat respicere futurum, nunquam verò presentia & præterita.

Decimum septimum, Qualis debeat esse cogitatio, qua per Symbolum efferenda.

Decimum octavum, qua ratione symbolum consilia nostra debeat exprimere.

Decimum nonum, de sine symbolorum eorumque causa efficiente.

Vigesimum, à qua categoria reducendum symbolum.

Vigesimum primum, qua sit differentia inter Hieroglyphica, Emblemata, numismata, notas & symbola.

Vigesimum secundum, de symboli definitione.

Vigesimum tertium examini subicit eam definitionem.

Vigesimum quartum complectitur regulas de figuris, qua observanda sunt ad rite constituendum aliquod symbolum.

Vigesimum quintum agit de regulis lemmatis.

Vigesimum sextum de regulis, qua symboli concernunt sensum.

Vigesimo septimo examinat, quare alia aliis sine perfectiora, quamvis rectè habeant & ad regulas benè concinnata.

Quod opus sine controversia ex eruditissimis est eorum, quæ de hac re unquam sunt conscripta. Nomen tamen ejus, licet magna eruditione, methode singulari, ingenii acumine, & peculiaribus quibusdam in hanc artem notis scateat, tanta in gratia non fuit

fuit quàm quidem aliorum, qui tot ingenii dotibus opera sua non reddidere conspicua. Quod fortean idcirco factum, quia stylo usus est perquam duro & nimis Philosophico, objectionesque ad modum scholasticum videtur resolvere. Parcus præterea est exemplorum, quibus tamen magis opus est in tradendis artis alicujus regulis, quam acutis ratiociniis, quibus capiendis totus mundus vix capax est, uti sunt ejus imagines rerum, quæ notis eas reddunt sensibiles & actu exhibent.

Biennio post elapso magnum Tractatum de Symbolis publicavit ABBAS FERRO hoc nomine *Theatro delle imprése*, Theatrum Symbolorum: Is in duas dispersit in partes, quarum prior agit de arte Symbolica, posterior continet symbolorum collectionem ordine alphabetico constructam, figurarumque, quæ in symbolis constituendis picturarum loco sint adhibendæ.

Qui cum quibusdam in locis sententiam Aresii oppugnasset, Symbolorumque ejus nonnulla improbasset, ac si ad debitam formam non fuissent formata, naturæque legibus minus accederent, defendendi consilium cepit ille doctus Canonicus, qui ad Episcopatum jam erat evehctus, exiguo quodam tractatu, quem inscribebat Pennam resectam, *la Penna riassilata*. In quo ea constantissimè defendebat, quæ in arte Symbolica sua tradiderat, eaque à crimine purgabat Symbola, quæ Abbas Ferro videbatur damnare. Idem cum sermones suos in symbola Sacra Anno 1629. recudi curaret, tractatum suum de arte Symbolorum præfixit hac inscriptione, *Delle Imprese Sacre di Monsignor Paolo Aresi Chierico regolare e Vescovo di Tortona libro primo in cui si dichiara la vera natura delle imprése, Et si danno regole per formarle non solo buone ma perfettissime.* Quæ in defensionem suam scripserat in opusculo

la Penna riassilata, per totum hoc opus distribuebat, additionesque addebat viginti capitibus e. g. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 24. 26. & 27. illisque additionibus à quovis capite secretis, cuilibet harum peculiarem hunc præfigebat titulum : *Aggiuntione fatta dell Autore.*

Quibusdam capitibus addidit duas, aliis tres & quatuor, vigesimoque sexto quinque. Eas autem duplicem ab rationem esse adjectas dilucide declarat in prima, primò ut magis rerum veritatem stabiliret, quas in primo suo opere in medium attulerat ; secundo ut lectoris animum relaxaret novis Symbolorum exemplis, quibus præcepta data forent magis obvia.

Et quod ad istas controversias attinet, quæ inter hos duos eruditissimos intercedebant viros, certum habere, eas tam honesta & humana ratione fuisse inchoatas, ut indignum hic nihil tantorum virorum personis judicaveris.

Speciminis loco adjiciendum puto, quod (*) Episcopus Dertonensis de Abbate Ferro in additione sua prima scripsit. *L'Abbate Gio. Ferro Autore fra gli scrittori di questa materia ultimo solo di tempo, poiche e per ingegno e per dottrina, e per diligenza merita senza dubbio de primi luochi, e noi confessiamo di havergli molta obbligo, in prima perche fa sovente di noi menzione, e piu di quello che meritamo, honorata. Appresso, perche non lascia di opporci liberamente in quello che stima avere noi deviato dal vero, dandoci in questa guisa occasione, o di spiegarci piu chiaramente, o di meglio stabilire le nostre opinioni, o di conoscere i nostri error.* Eadem deinceps mente se operis sui in his additamentis defensionem suscepisse declarat. At, ut usu venire solet in omnibus ferè disputationibus, ut ingenia efferrescant, acerbiusque se sensint incipient tractare; ita & hic demum factum est. Etenim mi-

(*) L'Evêque de Tournes.

nus ferre potuit has additiones Episcopi Dertonensis Abbas Ferro, titulumque *Penna riassilata*, quin statim alium iis opponeret tractatum sub titulo *Ombre apparenti*, in quo non ea tantum sustinebat, quæ contra Aresium in Theatro Symbolorum scripserat; verum omnia etiam ea symbola Sacra, quæ iste Antistes publicaverat, ad rationis normam revocavit. Qua ratione factum est, ut & ille in defensionis suæ rationem integrum volumen conscribere adactus sit, cui nomen indidit agminis ultimi, septimumque volumen Symbolorum Sacrorum eo adjecto constituit hoc titulo: *La Retroguardia libro settimo delle Sacre Imprese di Monsignor Aresi Chierico Regolare e Vescovo di Tortona, in cui se stesso difendendo l'Autore, non pochi luoghi delle divine lettere si espongono, e di tutta l'Arte o scienza Impresistica e satissimamente si tratta.* In eo à sexaginta duabus accusationibus se defendit contra Ferrum, quem licet ubique fere amici nomine appellet, non parum tamen in quibusdam locis apparet acerbioris, & quamvis cætero quin doctè satis is liber sit scriptus, abundat tamen immane quantis nugamentis cavillationibusque invidiæ plenis. Tandem eò contentionis perventum est, ut præter diversos libros, quos alter contra alterum ediderat, se etiam Symbolis oppugnarent, quæ res cum malè haberet eorum amicos, quod hujusmodi jurgiis viderent tantos viros involutos, assiduam navarunt operam controversias sopiendi illosque conciliandi. Hinc duos ecclesiastas representabat Aresius ante suum *Retroguardio*, quorum alter arcum rumpebat & sagittas, alter scuta cremabat, his verbis Psalmistæ, **ARCUM CONTERET ET CONFRINGET, ARMA ET SCUTA COMBURET IGNI.** Eodem in Tractatu adversus duos alios se defendebat Are-

Arcius, quorum alius scripserat artem Symbolorum, alius de Rhetorica & Historia, uterque autem quaedam ejus opiniones perstrinxerat. Illi erant P. SILVESTER PETRASANCTA & AUGUSTINUS MUSCARDI. Quibus tamen non nisi duobus capitibus respondere constituit, quorum primum inscribitur, *Ricerca breve sopra del Libro del Padre Silvestro Petrasancta de Symbolis Heroicis, per quanto fa al proposito della nostra Retroguardia.*

Tractatus autem Ferri absolvitur triginta quinque capitibus.

Primo agit de nomine Symboli.

Secundo, de ejus definitione.

Tertio, de ejus origine.

Quarto, de ejus generibus.

Quinto, de causis, quae ad Symbolum quoddam constituendum concurrunt.

Sexto, de modo Symbolorum, & de figuris, quae eorum constituunt corpora.

Septimo, An figura humana in illis locus sit.

Octavo, de numero figurarum.

Nono, de qualitatibus, proprietatibus & usu corporum.

Decimo, An coloribus opus sit in symbolis.

Decimo primo, de necessitate lemmatis.

Decimo secundo, de natura & officio lemmatis in symbolis.

Decimo tertio, qua lingua lemma sit concipiendum.

Decimo quarto, de lemmatis qualitatibus, temporibus, casibus, numero & persona, quibus nomina & verba debent constitui.

Decimo quinto, de ratione inveniendi lemmata.

Decimo sexto, de numero verborum, & an ex quodam Authore ea liceat petere.

Decimo septimo, de conditionibus lemmatis.

Decimo octavo, quod similitudo & comparatio in symbolis sit necessaria.

Decimo nono, quod similitudo vel comparatio sit anima Symboli.

Vigesimo, de significatione symboli.

Vigesimo primo, de fine symboli.

Vigesimo secundo, de analogia symboli Academici cum Academico.

Vigesimo tertio, an symbolum liceat mutare.

Vigesimo quarto, de objecto symboli.

Vigesimo quinto, an Allegoria in symbolis admitte.

Vigesimo sexto, de persona, in cuius gratiam aliquod symbolum componitur.

Vigesimo septimo, quibusnam jure liceat uti symbolis.

Vigesimo Octavo, unde symbola sumenda sint, eorumque lemmata.

Vigesimo nono, Num satius sit nova symbola cudere, an ea denuo concinnare, quae jam sunt composita.

Trigesimo, quanam sint symbolorum maximè egregia, eane quae ex naturalibus an artificialibus corporibus habeant picturas.

Trigesimo primo, qua ratione nomen Academicum componendum ex eo Symbolo, quod ascriptum est.

Trigesimo secundo, Ubinam locorum symbola sint representanda.

Trigesimo tertio, de Regulis symboli.

Trige-

Trigesimo quarto, de ejus vitiis.

Tandemque trigesimo quinto finis imponitur toti operi.

Libro secundo novem capitibus tractat de Emblematis, fabulis, Apologis, titulis, habitu, insignibus gentilitiis, figuris galeis impositis, Hieroglyphicis, numismatibus & clandestinis notis.

Idem initio hujus Theatri Symbolorum nobis depingit genium decem virorum, qui de hac materia scripserunt, ut sunt Paulus Jovius, Ruscellius, Contile, Bargalius, uterque Tassus, Capacius, Taëgius, Ammiratus, & Aresius. Opus suum dicebat Purpurato Patri Maphæo Barberino, qui postea in sedem Apostolicam eVectus Urbani VIII. nomen gessit, in cujus honorem sedecim egregia composuerat Symbola. Multa præterea sunt in hoc tractatu inutilia, majoremque operam impendit præcedentibus Authoribus refellendis, quàm artis principis stabiliendis, methodoque præscribendæ, qua faciliè symbola adornari possent.

Sub idem fermè tempus excellentissima concinnavit Symbola Dom. DE BOISSIERE (*) Occitanus nobili genere natus & in connubii felix auspiciis illustrissimæ foeminæ Christinæ Gallicæ cum Principe Pedemontium Victore Amedæo, post Duce Sabaudix; & in equestrem ad trajiciendum annulum cursum, qui celebratus est Tholosæ Anno 1619. & in saltationem quatuor tempestatum Anno 1624. & in talem noctu habitam Anno 1624. & in personatorum hominum choros, sub inconstantix titulo Anno 1664. Quidam ex Amicis ejus haud vulgaribus ea collecta Academiæ Gallicæ inscribebat, exiguo tractatu annexo ejusdem Autoris de regulis Symboli. Præfixa erat opusculo huic epistola D. Servientii ad D. Chapellanium, qua testimonium perhibet D. de Boiffiere symboli illius esse

auto-

(*) *De Languedoc.*

tozem, quod in quendam præcipitem aquæ lapsum factum erat hac epigraphe, DE MI CAYDA MI CANDOR, idque in gratiam Reginæ Mariæ de Medicis.

Complures jam annos in Germania inferiori versatus erat SYLVESTER PETRASANCTA Romanus è Societ. Jes. cum illustriss. Petro Aloysio Carafa sedis Apostolicæ Legato, post in purpuratorum numerum ascito, cum ubique ferè in Collegiis istius regionis symbolorum usum sine ulla hominum solida cognitione animadverteret introductum. Quare motus tractatum de ejus regulis conscribere aggressus est eo tempore, cum habitaculum sibi fixerat Leodii, qui etiam impressus est Antverpiæ Anno 1634. sub hoc titulo: *De Symbolis Heroicis Libri IV. Authore Silvestro Petrasancta Romano è Societate JESU.* Primo libro quædam communibus calculis probata collegit symbola, quæ quinque capitibus traduntur, quorum primum continet symbola Divorum; secundum Pontificum quorundam & Præfulum; tertium Cæsarum, Regum & Principum; quartum eruditorum quorundam hominum & quintum nonnullarum foeminarum. Secundo libro agit de veterum numismatis. Tertio de annulis eorumque notis. Quarto de notis clandestinis, quæ *rebus* dicuntur. Quinto de Emblemate. Cæteri qui sequuntur, nil præter regulas hujus artis complectuntur.

Anno 1645. tractatum quoque emisit de arte Symbolorum HENRICUS STEPHANUS * Dominus de Fossato Bagaudarum, Græcæ & Latinæ linguæ Regius interpres, in quo agit de Hieroglyphicis, Symbolis, Emblematis, Ænigmatis, Sententiis, Parabolis, Numismatis, Insignibus, Scutis gentilitiis, Galeæ figuris, & notis clandestinis, cui adjunxit opusculum de argutiis facetiarum plenis. Verum invenies plus gerere hunc librum in fronte, quàm habere in recessu. Cæterum in decem capita digestus est, quorum

Primo agit de Hieroglyphicis.

Secundo de Symbolis.

Tertio de Enigmatibus.

Quarto de Emblematis.

Quinto de Parabola & Apologis.

Sexto de Symbolis Heroicis.

Absolvitur horum quodvis una vel altera pagina, ubi tamen vix quicquam ad rem præsentem.

Septimo de Etymologia & definitione symbolorum.

Octavo de excellentia & utilitate eorum.

Nono de eorundem origine & antiquitate.

Decimo de regulis symbolorum.

In quo ultimo tam amplus est, ut duplo plures impleverit in hoc uno paginas, quam in cæteris omnibus. In plures enim partes eum dissectuit, quarum primam dicat examini sententiæ Pauli Jovii, secundam Hieronymi Ruscellii; tertiam peculiaris ejusdem opinionis de verbis; quartam sententiæ Scipionis Amirati de Symbolis; Quintam Bargalii; sexta agit de causis principalibus, quæ symbolum componunt; Septimâ notas tradit symbolorum ex natura & arte defumtorum; Octava tractat de lemmatis; Nona scrutatur, qua lingua ea debeant concipi; Decima unde symbola petenda; Undecima, quæ potiora sint habenda, eane quæ ex natura, an quæ ex arte deducuntur. In præfatione apertè prædicat, se symbolorum conficiendorum primas regulas acceptas ferre ROBERTO STEPHANO Patruo suo, quorum haud exiguam partem in juventutis flore dicit composuisse.

Neque ita multò post cùm in fasciculum collegisset P. PETRUS LE MOINE ex Societate Jesu quædam Symbola Heroica & Moralia, quibus explanationis causa breves subjungebat dissertatiunculas ad artem regnandi potissimum spectantes, ubi qualitatibus ac effectibus Solis perfectam Monarchæ vel Prin-

Principis depingebat imaginem ; de Symbolis tractatum meditatatus est rogatu Dom. Haberti de Montmor supplicum libellorum magistri , quem etiam edidit A. 1666. Is in quinque ab eo dispersitus est libros. Primus tractat de origine & dignitate rei symbolicae ; secundus de ejus natura , differentiis , subjectis & speciebus ; tertius de figura , quae corporis instar est ac materiae ; quartus de lemmate , quod quasi spiritus est corporis , formaque materiae ; quintus de qualitatibus , quibus gaudere oportet symbolum omni ex parte perfectum. Et uti omnia hujus Patris opera , sic & hoc multum habet ingenii. Dolendum autem , quod scribendi ratio ei tam peculiaris sit atque tot figuris scatens , ut nihil non a nativa concinnitate nimium quantum abeat. Ad amissim ferè omnia ejus symbola sunt concinnata , multumque acuminis & bellam imaginandi vim praese ferunt , idque in genere notandum , eum plus valuisse in symbolis excogitandis , quam regulis hujus artis exactè tradendis. Vix ulli scribendi generi minus aptus est ejus stylus , quam rerum doctrinis ferendis , quippe acumina nimium affectat , metaphorasque longissimè petitas ac valdè coactas adhibet.

Hactenus , qui artem symbolicam ex professo tractare conati sunt , sequuntur alii ; iique non pauci , qui aliis occupati ejus duntaxat mentionem iniecerunt ; occasioneque data peculiaris quaedam symbola expenderunt. Hinc cum aliquando pinum sibi elegisset quidam Allemanus pro simbolo Anno 1560 , atque Constantium Landum Comitem de Compiano consulisset , quale lemma huic arbori insigniter conveniret , ut insignium usum praestaret , factum est , ut is Comes brevem conscripserit epistolica forma tractatum , in quo naturam symbolorum explicat sub hoc titulo , *Lettera dell' illustre S. Constanzo Landi Conte de Compiano sopra una impresa d'un*

Pino con i motti postovi, e con la dichiarazione di tutta la natura del Pino.

Anno 1569 prolixam valde ac insulsam publicavit orationem CÆSAR TREVISANUS dialogica forma in symbolum quoddam absurdum, quod ipse confuerat. Titulus hujus libri Genuæ editi ita habet: *la Impresa di M. Cesare Trevisani amplamente da lui stesso dichiarata.*

Anno 1595. tres dialogos emisit FELIX MILENSIUS ex ordine S. Augustini in symbolum Patris purpurati de Montelparo, cujus pictura erat elephas in monte constitutus, ac turri onustus, cui inscripta erant tria T. Hoc ineptum symbolum tribus dialogis ab eo explicatur, in quibus tantum funduntur soni inanes de natura elephantis & montium, applicationesque fiunt multifariæ ac absurdæ ad literam T. De Symbolis etiam pro occasione loquitur, at tam ineptè, ut nullam eorum planè habuisse cognitionem ipse se prodatur.

Congregavit etiam Academia Sinensis Symbola Alcibiadis Lucarini hac inscriptione, *Imprese dell' Officioso Academico Intronato, raccolta da lo Sconosciuto Academico Unito*, in cujus operis præfatione sex symbolorum regulas tradidit ad mentem Scipionis Bargalii, quem nuncupat *le Schieto*, quod illius nomen Academicum est.

Prima est, ut comparatio, quæ in symbolis ad nostra consilia & proposita exhibenda adhibetur, corpore nitatur reali & vero, vel quod saltem ita putatur, demtis quibusvis fabulosis, aut historicis, eventibusque peculiaribus. Quamvis secus sentiant multi alii, eorumque haud postremus Julius Cæsar Capatius in Tractat. de Symbolis, cap. 19.

Secunda, ut corpora & figuræ, quæ symbolum ingrediuntur, desumantur ex rebus honestis, & quæ nec oculis nec phantasiæ ullum vel minimum pa-

riant

riant fastidium. Ubi tamen nil interesse censet, undecunque demum trahantur, sive à rebus naturalibus, sive arte factis. Quod autem ad figuram humanam, eam protinus hinc ablegat haud obstantibus rationibus, quas in contrariam partem adducunt Russellius & Capatius, alter in primo libro de illustribus symbolis cap. 4. alter in primo libro cap. 23. Brachium hic quoque admittitur vel manus tanquam adjuncta ad figuras fulciendum, quanto magis ad symbolum ipsum adaptandum.

Tertia, ne proprietates comparationis, cui symbolum superstruitur, difficiles sint intellectu, eruditorumque nimis torqueant ingenium. Excipit tamen inde quædam instrumenta, machinasque mathematicas, quorum usus tam probè cognitus, ut in symbola haud difficulter admitti possint. Pari ratione ferenda censet symbola, quæ longè sunt petita abstrusiorisque naturæ, sicubi adhibentur in Academiis, ubi nonnisi eruditis acutisque rerum censoribus datur aditus, cum cæteroquin in censum nequaquam venire queant.

Quarta, ut ea comparationis proprietas exponatur verbis brevibus, propriis, acutis, eleganterque compositis, per prosopopœiam, ut insigniter propositum ejus eluceat, qui vel sibi ipsi vel in gratiam alius symbolum aliquod formavit, adhibita tamen ea cautione ne verba possint dici symboli anima, sed proprietatem duntaxat exprimentia, qua in re equidem non dubitat contra ire Dominico.

Quinta, ne verba proprietatem exprimentia tam clare concipiantur, ut cuius generi hominum etiam hebetioribus ingeniis extemplo pateant, aut tantæ obscuritati involvantur, ut sine Sibylla sensus erui nequeat. Gemina cautione opus esse vult, ne verba exprimant figuras, aut tale quid, quod in pictura symboli dilucide & distincte exhibetur.

Ultima tandem est, ne quid figuris symbolorum adjiciatur, quod impedire possit, quò minus ejus

corpus probe distinguatur, cujus generis sunt tractus amœnâ ad aspectum locorum varietate distincti, ornamenta Architectonica & similia, quorum aspectu dubium existere posset, quænam figura præcipue spectaretur, licet ea non omni ornamentorum genere privanda esse statuatur, cujusmodi sunt coronæ, flores, arborum frondes, lauri folia, aliaque hujus generis plura, quæ ad symbolorum spatium exornandum non parum faciunt. Nec quicquam interesse putat ubicunque locorum lemma constituatur sive columnis spirabilibus, sive ad marginem, sive in tituli frontispicio.

Adjecit etiam lusibus suis ingenii, quos in animi relaxationem lucubrantes ediderat, quendam de symbolis MATERIALIS INTRONATUS Academicus Senensis, in quo duarum paginarum spatium de symbolorum natura agit. Is autem numero est centesimus decimus quintus.

Extat quoque in Dialogis STEPHANI GUATII * Nobilis Bodincomagensis, quidam de symbolis, in quo sermocinantes sunt Cæsar † Nemosiensis & Hannibal Magnocavallius. Non est autem tam prolixus, ut multa hic de symbolis differi potuissent. Totus fermè in eo occupatur, ut de Paulo Jovio & Rufcellio verba faciat, quorum postremo vitio vertit, quod sententiam prioris improbasset. Quod autem ad symbola cum primis pertinet, aliud hic nihil indagare eum invenies, quàm an liceat lemma vocare symboli animam, & num figuræ humanæ ullus in illis sit locus. Hisce subjungit duas vel tres regulas Pauli Jovii, finemque postea imponit dialogo tribus Symbolis expensis.

THOMAS GARZONIUS edidit opus aliquod sub titulo, *la Piazza universale di tutte le professioni del mondo*, in quo caput unum habet de symbolis.

* *Gentilhomme de Casal de Montserrat*
 † *de Nemours.*

Mentionem etiam eorum facit obiter PETRUS GRITIUS in dialogo suo de gentilitiis insignibus, quem inscripsit *Castiglione*.

Anno 1600 tractatum Hispanicum curavit imprimi de emblematis moralibus D. JOHANNES DE ORASCO ET COVARRUVIAS, ubi in transcurso & occasione data quædam addidit de symbolis. Agit quidem pluribus in capitibus de Emblematis, Symbolis, Notis, Habitibus, Gentilitiis Insignibus, Hieroglyphicis, aliisque doctis imaginibus; verum non est satis accurata, quam eorum tradit, distinctio. Transfert statim ab initio sermonem suum ad fabulas veterum Deorum, quorum symbola, capite 15, 16, & 17. recenset. Symbolorum autem doctrinam decem sequentibus tradit regulis.

Prima, ut justa sit proportio inter figuram & lemma.

Secunda, ut Symbolum sit nec nimis clarum, nec nimis obscurum.

Tertia, ut jucunditatem pariat oculis.

Quarta, ut figura humana non adhibeatur.

Quinta, ut habeat lemma.

Sexta, ut consilium ejus qui Symbolum accipit, sit honestum.

Septima, ne facetiis præbeat occasionem.

Octava, ut paucis constet figuris.

Nona, ut res representet gerendas, non gestas.

Decima, ne ab alio assumatur symbolum.

Capite 18. trifariam docet emblemata & symbola convenire, cum octo eorundem statuat differentias.

Quæ partis primæ adhuc restant, nihil aliud continent præter veterum Hieroglyphica.

Secunda & tertia parte quædam emblemata col-

legit, quorum tamen non nulla potiore jure symbola vocari possent, ut sunt

Fax incensa & ad dimidiam sui partem inclinata hac epigraphe, VIRES INCLINATA RESUMO.

Arbor Florida, DABIT FRUCTUM IN TEMPORE SUO.

Vitis jugata super multis arborum truncis, qui ipsi statuminis loco sunt. UNIUS COMPENDIUM MULTORUM DISPENDIUM.

Moletrina cujus molas versat ventus, QUAL MAS QUAL MENOS, Quò plus, eò minus.

Cuilibet autem Symbolo subjiciuntur versus & dissertationes quædam explicationis causa.

Cùm eodem anno Academiam sub nomine *Ricouratorum* Patavii fundasset Abbas FRIDERICUS CORNARUS Venetus, orationem habuit quidam Academicorum Johannes Bellonius super hujus Academiæ Symbolo, cujus corpus erat antrum Naja-dum bipatenti aditu, quod ab Homero descriptum est XIII. Odyss. cum hoc lemmate, BIPATENS ANIMIS ASYLUM. Eadem post annum prelo subjecta est, verum eodem obscuritatis vitio laborat, quo Symbolum ipsum.

Tempore brevi interjecto contra hanc calamum strinxit RUDOLPHUS MOJECHINUS PIUS, orationemque publicavit, quam inscribebat, Dubia proposita Dominis Academicis Pataviensibus. *Dubbi proposti da Ridolfo Mojeschino Pio alli Signori Academici Ricourati di Padoa per occasione della impresa loro, che è l'antro delle Ninfe Naiadi di Homero.* In quarum utraque quinque vel sex plagularum spatio tractatur de natura Symbolorum, eorumque qualitatibus.

Symbolum id tantum esse, contendit Bellonius, quod consistit *di corpo bello, di grande spirito, vaga agli ochi, allamente misteriosa.*

Titulus ejus orationis ita habet, *Discorso intorno*

all'antro delle Ninfe Naiadi di Homero impresa de
gli Academici Ricourati di Padoïa di Gioïanni Bel-
loni detto il Pelegrino, Canonico, è Lettore delle Mo-
rali nello studio di essa città.

Anno 1603 PAMPHILIUS LANDUS Sinensis
Rector Academ. Partheniæ Rom. in lucem dabat
orationem, quam habuerat in explicationem sym-
boli illius Academiæ hoc nomine, *Dichiaratione
dell' impresa dell' Academia Parthenia*. Multa in ea
tradit, quæ concernunt artem symbolorum. Corp-
oris qualitates exigit quatuor, veritatem, simplicita-
tem, nobilitatem & proportionem; lemmatis tres,
brevitatem, verborum delectum & convenientiam
cum proprietate figuræ.

Eodem anno in unum volumen redegit JOHAN-
NES BAPTISTA PICCAGLIA tractatus tres in
explicationem eorum symbolorum, quibus tres con-
ditæ Academiæ in tribus Jesuitarum collegiis, Romæ,
Neapoli & Mediolani fuerant honoratæ.

Primum id ipsum erat, quod Academiæ Roma-
næ exposuerat Pamphilius Landus, cujus figura e-
rat magnes, qui annulos ferreos ad se alliciebat,
eorumque alios aliis ea, quam illis impertiebat,
virtute conjungebat, hoc lemmate, ARCANIS
NODIS.

Secundum erat Academiæ Neapolitanæ, cujus
corpus erat planta viticis, quæ serpentes abigit
his verbis græcis ΒΛΑΒΕΡΩΤΕΡΟΝ ΔΙΩΚΕΙ
Nocentiorem fugat. Hæc explicatio præfert nomen
Hieronymi Raymondi Academiæ Principis.

Tertium erat Academiæ Mediolanensis, ubi de-
pictus erat grex cervorum, qui flumen tranant, alio
alius dorso caput suum imponente, atque per vices
primum locum obeunte, hac epigramme; DANT
ANIMOS VICES. Cujus enucleatio adscribitur
Fabricio Viscontio.

GUIDO CASONIUS autor fuerat Symboli Academicorum Tarvisiensium, qui vocantur Perseverantes, pro schemate constituens ædificium di-
midia sui parte extructum, integris adhucdum tabu-
latis materiaque ad perficiendum cum hujusmodi e-
pigraphæ:

TARDE UT SUBLIMIUS.

Huic symbolo quidam sub fictitio nomine d' A-
LEARDI tractatulum opponebat, quo ad apologiam
scribendum Casonius impulsus est, ut objecta ejus
dilueret, quæ etiam hac inscriptione apparuit:
*Apologia di Guido Casoni per l' impresa de Signora
Perseveranti Academici di Trevigi notata da perso-
na sconosciuta sotto sembianza d' un tale Aleardi.*
In qua ad quævis Aleardi objectiones particulatim
dedit responsum.

JOHANNES ANDREAS PALATIUS allegat
in libro suo de symbolis quandam Francisci Lancii
epistolam ad Hieronymum Pallantierium in qua
refert eum differere de re Symbolica. *Francesco
Lanci da Fano*, inquit, *in una sua lettera scritta al
Signor Girolamo Pallantieri ragiona delle Imprese.*
Quam tamen oculis usurpare nunquam mihi datum
fuit, nec compertum habeo, an unquam prelo sub-
jecta fuerit.

Anno 1618. dissertationem habuit de symbolo
Academiæ Immaturorum Venetorum FRANCIS-
CUS CONTARINUS Nobilis Venetus, quam et-
iam in publicum emisit hoc titulo: *Discorso intor-
no l' impresa de gli Immaturi da Francesco Con-
tarini.*

Quod idem fecit RUGERUS PESCIUS Aca-
demiæ, quæ Bononiæ erat fundata cognomine No-
ctis, membrum, dissertationemque de natura Symbolo-
rum habitam evulgavit anno 1624. inscriptam:
delle Imprese discorso del Sonnachioso havuto nell'

Academia della Notte di Bologna da Ruggiero Pesci.

HIERONYMUS ALEANDER Academicus Humorista prelo quoque vulgavit tres orationes de symbolo Humoristarum, qui nubem pingebant è mari sublata[m] eamque rorantem ac pluentem adjectis Lucretii verbis, REDIT AGMINE DULCI. Erudite in his orationibus de natura symbolorum agit, quare tam superbe ipsi ab illustri hac Academia, de qua optimè meritus erat hisce de symbolis tam concinne exaratis orationibus, post iusta impensis Purpurati Patris Francisci Barberini celebrata parentatum est. *Mortuus elatus est Academicorum Humoristarum humeris, atque in ea Academia, de qua erat optimè meritus Francisci Cardinalis Barberini opera sumptuque amplissimo funere honestatur.* Titulus ejus libri ita habet: *Sopra l'Impressa de gli Academici Humoristi discorso di Girolamo Aleandro detta stessa Academia l'Aggirato, da lui in tre lectioni pubblicamente recitato 1611.* Extat etiam oratio à GUILLIELMO PLATIO de symbolo *Nascostorum*, uti vocant, Mediolanensium habita.

Cum MARINUS BOLITZA Nobilis de Cattaro in collegium * nobilium Mutinensium recipe-retur, orationem publicavit Academicam de symbolis, cui rei occasionem præbebat symbolum, quod gerebant Academici istius collegii, quod vocatur *Elpomenorum*, cedro florente constans cum verbis rei rami Sibyllæ libro 6 Æneid. EX AURO POMA. Quo tamen in libro nil præter congeriem rerum variarum à variis authoribus, qui de re symbolica scripserunt, proditarum invenies. Quæ ab eo citantur symbolorum exempla, nec satis accurata sunt, nec satis ingeniosa. Plurima autem petuntur

EX

* *College des Nobles à Modene*

ex P. Hippolito Camillo Dominicano. Liber ejus inscribitur: *Discorsa Academico di Marin Bolizza Gentiluomo di Cattaro sopra l'Imprese.*

Anno 1639. de origine Academiarum publicarum juxta ac privatarum orationem edidit D. JOHANNES BAPTISTA ALBERTI Clericus canonicus congregationis *Soma*(quorum quæ est in Italia. Ea tribus absolvitur partibus, quarum postrema nil nisi symboli Academicæ Affidatorum Ticinensium explanationem complectitur. Oritur à diversis authorum de symbolo sententiis; quibus omnibus recensitis inquisitionem instituit, quidnam sit symbolum, quidve intercedat inter hoc & emblemata; hieroglyphica, gentilitia insignia; habitus, figuras galeis impositas, numismata, notas, sigilla & symbola Heroica. Sapienter notat vocem *Imprese* esse terminum militarem, qui postea ab armis ad Academias translatus est. In cæteris autem definitionem Aresii probat, quem omnium Authorum præstantissimum habet, qui de symbolis scripserunt; verbisque factis de Academiis Italicis, ad explanationem accedit symboli Affidatorum, quod contra oppugnantes propugnat & pro virili defendit.

Conscriptum quoque est non nihil de Symbolis à P. ATHANASIO KIRCHERO in OEdypo suo Ægyptiaco, in quo Obeliscos illos explicat, qui Romæ sunt erecti ante Ecclesiam S. Petri, & S. Johannis Lateran. & eo in loco qui vocatur *del Populo*, cujus initium videre est.

Latinè de iisdem emisit tractatum P. JACOBUS MASENIUS è Soc. Jesu, qui hocce titulo ornatus est: *Speculum imaginum veritatis occultæ, exhibens Symbola, Emblemata, Hieroglyphica, Ænigmata omnium tam materia, quam forme varietate exemplis simul ac præceptis illustratum Anno M.DCL. quo Romanus orbis jubilabat, Authore R. P. Jacobo Masen. è*

Societate Jesu. Speculi nomine illum donavit respiciens locum Epistolæ ad Corinthios: Videmus nunc per speculum in enigmate. Præterea omnia hæc persequitur sex libris.

Primo agit de imaginibus in genere.

Secundo de imaginum, Iconologia, fabularum veterum & Parabolarum fontibus.

Tertio de subjectis, quæ has imagines recipiunt, uti sunt insignia bellica, clypei, saga militaria, sigilla, annuli, nummismata &c.

Quarto, de Metaphora, Analogia & comparatione, quæ sunt imaginum essentia.

Quinto, de symbolis.

Sexto, de Emblematis, Hieroglyphicis & Enigmatibus.

Liber quintus, in quo tractat de symbolis, completitur decem capita.

Primo inter se confundit emblemata & symbola, ingenuèque fatetur, se neminem eorum authorum, qui hac de re verba fecere, legisse præter Aresium, Bargalium & Petram sanctam, quem posteriorem etiam sibi eligit ducem ac rectorem.

Secundo tractat de symboli definitione.

Tertio, de materia symbolorum moralium & heroicorum.

Quarto, de lemmate.

Quinto de variis symbolorum moralium & heroicorum speciebus.

*Sexto, septimo, octavo, nono & decimo detegit symbolorum fontes, quos ex rerum proportionem, oppositionem, dissimilitudinem & allusionem quam maxime deducit. Multa ex his fontibus suppeditat exempla ipse
que*

*que nonnulla facit cujusvis generis in honorem virginis
Matris.*

Altissima hoc in opere latet eruditio & scientia, multaque hic in compendium sunt redacta ardua opera, verum non videntur fatis digesta, nec omni ex parte distinctè fatis tradita. Interim inficias iri haud potest, multum exinde luminis affundi hujusmodi imaginibus. Symbola & emblemata quæ suo more effingit, maximam partem sunt ingeniosa & regulis fatis accommodata, quorum quinquaginta sunt concinnata super gentilitiis insignibus Fabii Chigi Nuntii Apostolici ad pacem Germaniæ, qui dein Pontificiam dignitatem sustinuit sub nomine Alexand. VII. Quinquaginta in columbam insignium gentilitiorum Pontificis Innocentii X. paremque numerum in ramum olivæ. Quandoquidem autem quam sæpissime eandem figuram tot symbolis adaptare allaboravit, factum est ut quædam naturalem amœnitatem penitus perdiderint.

Anno 1654. magnæ molis tractatum emisit de inventionibus ingeniosis, quæ pertinent ad Eloquentiam, Poesin, Inscriptiones, Symbola & imagines, Abbas D. EMANUEL THESAURUS illustri ac erudita stirpe prognatus, Transmontanus, cui hujusmodi nomen indidit. *Il Canocchiale Aristotelico, o sia idea delle argutezze heroiche vulgarmente chiamate Imprese, e di tutta l'arte symbolica & lapidaria, continente ogni genere di figure & inscriptions espressive di arguti, ed ingenuosi concetti, esaminata in fonte co' Rettorici precetti del divino Aristotele, che comprendono tutta la Rettorica e pratica elocutione. Del Conte D. Emanuele Thesaurò Cavalier Gran Croce de Santi Maurizio & Lazaro.*

Omniem hîc operam suam impendit in Metaphoram, quam fontem habet omnium sententiarum venustarum, imaginum, symbolorum, emblematum,
anig-

æigmatum, gentilitiorum insignium, &c. Inscritbit hoc suum opus conspiciendum Aristotelis, quia ejus ope omnes argutiarum fontes perinde ac conspiciendorum ope maculæ Solis deteguntur. Hinc quascunque argutissimas etiam sententias ingeniosissimasque imagines ad regularum ab illo Magistro traditarum examinat normam, ad earum defectus vitiaque probè dignoscendum. Tandem opere de elocutione absoluto tractatum suffigit de symbolis, quem vocat Ideam symboli perfecti. *Idea della perfettissima Impresa.* Primo in definitionem inquirit omnium eorum nominum, quibus symbola à quibusvis eruditis viris linguis variis insiguntur, deinceps exempla quærit omnium accuratissima, Authorumque sententias exponit, qui de illis quicquam memoriæ tradiderunt. Totum verò opus unam & triginta continet theses seu propositiones, quarum

Prima, symbolum perfectum esse metaphoram.

Secunda, illud continere metaphoram proportionis.

Tertia, & quarta, idem niti ratiocinio poetico.

Quinta, compositum esse ex corpore & anima.

Sexta, Corpus symboli debere esse verum & reale.

Septima, item nobile & concinnum.

Octava, corpora naturalia in symbolis præferenda artificialibus.

Nona, Figura humana in symbolis non esse locum.

Decima, corpus debere complecti aliquid mirum.

Undecima, nec non novum, at cognitum.

Duodecima, proprietatem corporis oportere notam esse ac aliquam actionem præ se ferre.

Decima tertia, ut & singularem.

Decima quarta, corpus tale adhibendum, ut facile possit exhiberi.

Decima quinta, idem oportere proportionatum esse ad locum, ubi representatur.

Decima sexta, inter figuras debere esse unum.

Decima septima, figuram exigere campum simplicem.

Decima octava, symbolum debere consilium aut propositum alicujus exprimere peculiare.

Decima nona, idque heroicum.

Vigesima, & unum.

Vigesima prima, figura subjungendum esse lemma.

Vigesima secunda, lemma oportere esse breve atque acutum.

Vigesima tertia, lemmata equivoca esse ingeniosissima.

Vigesima quarta, lemmata esse petenda ex quodam Authore noto ac per vulgato.

Vigesima quinta, symbolum exactè elaboratum postulare verborum antithesin & lusum verbum.

Vigesima sexta, lemmata latina symbolis quam maxime quadrare.

Vigesima septima, symbolum egregium debere quid continere enigmatis.

Vigesima octava, item nescio quid proprie & peculiariter ad eum spectans, qui symbolum gerit.

Vigesima nona, necesse esse ut sit ingeniosum.

Trigesima, ad tria Rhetorices genera reducenda esse, scilicet ad demonstrativum, judiciale & deliberativum.

Trigesima prima, semper in symbolo esse spectandum τὸ πρῶτον.

Mascula eruditione est conspicuum hoc opus, uti & cætera quæque hujus Autoris, verum lectorem etiam exigit eruditum, qui cum ad fontes harum rerum penetrare conatus sit, equidem fieri non potest, quin scribendi methodus difficilis ei videatur, qui tam altè ingenio suo non assurrexerit.

Dignum ejus opus est judicatum, quod prelo non una vice subjiciatur. Hinc quatuor ejus extant editiones, quarum primam nobis dedit Turinum, secundam Venetiæ, posteriores duas Roma. At non eadem in posterioribus est ordinis ratio, quia capita alio modo in illis sunt disposita. Addidit etiam tractatulum de emblematis & peculiare caput de concionibus habendis hoc titulo, *Trattato de' concetti predicabili & loro esempli.*

P. PETRUS ABBAS in Elogiis suis, quæ collegit, octo tradit Symbolorum regulas hac inscriptione: *De Symbolis Gallicè Divises. Ex variis artis symbolica præceptis hæc videntur præcipua.*

I.

Symbolum pictura & lemmate constat, seu ut loquitur vulgus, corpore & anima.

II.

Pictura ut plurimum simplex esse debet non composita, ne emblemata esse videatur aut aigma.

III.

Erudita esse debet, non cuique obvia, neque tamen adeo tecta ut interprete egeat.

IV.

Corpus humanum integrum pictura esse non potest, pars corporis, oculus, cor, manus tolerari potest.

V.

Lemma hemistichium esse debet, non versus integer: desumi potest à Poëta aliquo vel de novo sudi.

VI.

Et pictura & lemma ita allegorica esse debent, ut neque personam nominent, cuius sunt signa, neque se appellent invicem.

VII.

Totum corpus adeò nativum esse debet, ut ipso ferè adspectu rem designet & sine Interprete.

VIII.

Additur aliquando symbolo Epigramma ut illud explicet, atque hæc explicatio plus ingenii quàm symbolum habet, & sanè plus laudis. Extraneum tamen est hoc epigramma, & symbolum supponit magis quam facit. Ex eo tamen dividunt aliqui symbola in nuda & explicata. Nuda vocant quæ picturam habent & lemma. Explicata ea sunt quibus additur Epigramma.

Inter eos, quos Academia *Gelatorum* Bononiæ jussu Dom. Comitum Valerii Zanii hujus Academiæ Principis Anno 1691 edidit Sermones, epistola est D. FRANCISCI CARMENII de re symbolica. In qua ejus originem arcessit ab Æthiopicis, unde ad Ægyptios, Græcos & Romanos pervenisse autumat. Dein eam definit, ejusque causas exponit. Regulas etiam corporis & lemmatis, quod perperam animæ denominatione venire statuit. Tandem duorum Academicorum expendit symbola, sermoneque habito de symbolis Academicis definit additis quinque conditionibus, quibus symbola gaudere debere censet Abbas Thesaurus.

Quinque etiam capita præfixit de arte symbolica tractatui suo Abbas D. PHILIPPUS PICINELLIUS Mediolanensis, quo multa congregaverat symbola hoc titulo, *Mundo symbolico*.

Primum agit de Etymologia nominis, symbolorumque antiquitate.

Secundum, de ejus definitione.

Tertium, de corpore sive pictura.

Quartum, de lemmate.

Quintum, de quibusdam symbolis particularibus.

Elapsam jam est quorundam annorum spatium, cum Colloquia sua Aristidis & Eugenii ederet P. BOUHOURS ex Societate Jesu, in quibus differit de mari, lingua Gallica, arcano, præclaris ingenii, aliisque innumeris rebus, quas inter Symbolorum tractationi consecravit colloquium sextum, in quo omnes illos examinat tractatus, qui de ea materia compositi sunt.

Navem Gallicam appulsam esse initio narrat ad portum Dunkerkensem, ubi tum cum quodam Americorum suorum versabatur, quam cum Symbolo Regis ornata viderent, occasionem ipsis dicit fuisse datam de symbolis loquendi. Orditur istud colloquium à Metaphora proportionis, qua symbolum putat constare, ubi unum objectum per alterum representatur, cum quo aliquam habet convenientiam. Deinceps exponit, quid sit Metaphora eaque comparatio, quam Symboli existimat animam. Rationes reddit cur corpora vocentur figuræ, lemmataque anima, genuinamque eorum convenientiam exhibet, qua inter se congruere debent. Cavendum censet, ne unio eorum sit vel coacta vel inutilis. Corpora allegorica non vult pati, neque figuram humanam. Antefert naturalia corporibus artificialibus. Corporis proprietatem, quam fundamentum habet symboli, postulat realem & veram. Quod autem ad corpus ipsum, illustre id exigit & oculis gratum; idemque activum ut plus gratiæ habeat concinnitatisque, nec non cognitum. Figuras, quæ corpori inserviunt, ad unitatem revocari debere existimat. Ne autem plures adhibeantur tribus aut quatuor, sedulo admonet, in primis, ut firmamenti stellulæ campum haud ingrediantur, neque area floribus obsita & apum examen.

Hinc digreditur ad regulas lemmatum, quarum prima est, ut lemma congruat figuræ; ne id verbis dilucide exprimatur quod in figura omnibus patet, sed ut sensus constet ex lemmatis & figuræ conjunctione, compositaque constituent unum hæud aliter ac corpus & anima constituunt totum. Verborum postulat sensum paulò suspensum, ut symbolum reddatur acutius. Quod futurum arguit, si lemma sit breve, suavitate refertum, divinandumque nonnihil relinquens. Numerum hic etiam probat verborum, mensuramque versuum. Nil debet esse in lemmate, quod non æque conveniat cum figura sensu naturali ac morali. Sensus literalis & mysticus debent ad eò conspirare, ut, quod de uno dicitur in symbolo, de altero etiam dici possit in applicatione.

Bis delectare notat, si in lemmate similitudo conjungi possit cum antithesi. Linguas exterorum admittit, nullas tamen alias intelligit quam Latinam, Italianam & Hispanicam. Consilium propositumque, quod symbolo exprimitur, vult nobile, definitum ac peculiare. Postea mentem suam exponit, quid intelligat, quando symbolum miri quid continere debere censet, in quo omnis ejus jucunditas sita est. Deinceps in varias ea distinguit species, uti sunt heroica, amatoria, satyrica, ludicra, moralia, politica & Christiana, quorum omnium diversa apponit exempla. Tandem loquitur de symbolis sigillorum, navigiorum, vexillorum, Academiarum, Equitum, Fœminarum, Eruditorum, ita ut nil desiderari queat in hoc opere tam accuratè concinneque elaborato.

Qui Prophetiam Jesaiæ in linguam Gallicam traduxit, naturam symbolorum etiam paucis explicare conatus est in præfatione. Etenim dum sensus literalis & spiritualis differentias proponit ad intelligendum abstrusiores Prophetarum sententias, in hæc verba scribit: Sensum literalem & spiritualem in libris Sacris necessario conjungi ex luculentissimo ap-

Paret exemplo. Notum est ac pervulgatum, in symbolis conficiendis assumi corpus ex rebus naturæ communibus ad aliquid mente conceptum breviter atque acute exprimendum. Ita quidam dignitate clarus cum se tradidisset totum cuidam Principi, ei que semper adhæreret etiam eo in casu quo afflictus jacebat, pro schemate accepit Hederam, quæ truncum cujusdam quercus amplectebatur, ei que fixa adhærebat quercu etiam funditus eversa his verbis: **HÆRET-QUE CADENTI.**

In proclivi est, hoc symbolum complecti sensum & literalem & mysticum. Sensus literalis in eo consistit, quod hedera tam arctè adhæreat quercui, ut ne ea quidem cadente inde separetur. Sensus autem mysticus quod quis se semper fidum exhibeat Principi suo quamvis adversa fortuna utenti.

Quodsi igitur quis putaret hoc symbolo nil aliud innui quam hederam adhæreere solere arboribus cæterisque omnibus, quæ ei sunt proxima; quodve adjectum est, nullius esse momenti inventumque vanum, cujus cogitatio nunquam in mentem venisset symboli auctori, dignus certè esset qui omnium sibilo ob rusticam hanc simplicitatem exploderetur. Omnibus enim ex æquo liquet, quamvis ad literam hæc fiat vera, fundamentumque sensus alterius sustineant, autorem tamen hujus symboli nequaquam intendere, ut hic subsistamus, sed ad sensum mysticum, qui symboli anima est, cum literalis nonnisi corporis nomen mereatur, nos voluisse deducere, quo imaginem exactissimam nobis depingit fidissimi cujusdam hominis, qui Principi suo summam præstabat fidem hæud obstante rerum acerbitate, qua premebatur, laudique maximæ sibi ducebat eorum omnium participem esse.

Pari modo Prophetarum verba tractarunt S. Augustinus & Patres cæteri. Literam supponunt, spiritum sedulo inquirunt.

Cum ANSELMUS BOOD Cæsaris Rudolphi II.

Archiater quædam exponeret Symbola eorum, quæ collegit Octavius Strada & communiter Typotio tribuuntur; paucis ipsi placuit, symbolicæ rei genium describere sub nomine Hierographiæ. Verba ejus ita habent:

HIEROGRAPHIA

Nobis est significatio rei aut personæ sacrator.

Notis, aut litteris non tam expressa

quàm impressa.

Sacrator dicitur,

non tantùm quod inventio sacra sit;

aut res ipse Paganis omnes fere Sacra,

Imò plerumque ritu divino habita:

sed

quod mysteriorum instar plus abdant quam promant.

Notis

Picta, sculpta, celata intelligimus

litteris scripta.

Scribuntur literæ, syllaba, voces, sententiæ.

Dividimus igitur Hierographiam

in	{	Hieroglyphicon	}	id est	{	Picturam
		&				&
		Symbola				

Unde patet, eum probè distinguere inter figuras & figurarum lemmata, notamque hieroglyphicon & Picturam vocare, quod nobis corporis nomine venit; literas autem, Symbola & Scripturam, quod nobis anima appellatur.

Eruditione summa clarus CLAUDIUS MINOS Jurisconsultus Divionensis, cui debemus doctissimos commentarios in Emblemata Alciati, de symbolis etiam in præfatione hujus operis egit, quorum postquam

quam duodécim vel tredecim diversi generis protulisset exempla, mentem suam his verbis sapienter prodit: *De qua quidem Philologia parte, ne cogar singula percensere, cum quosdam viros excellenti doctrina, & antiquitatis vel maximè studiosos aliquando disputare audiebam, memini ultro citroque habitos ea de re Sermones eruditos, ex quibus tamen ad extremum, ut uno verbo dicam, nihil ferè præter conjectanea comparavi.* Interim doctè tamen in hac præfatione disserit de symbolorum natura, origine & generibus.

Atque hæc sufficiant de symbolorum præceptis: III. tempus jam monet ut nos conferamus ad exempla, eosque recenseamus, qui aut ipsi symbola quædam concinnarunt, aut alienorum quandam congeriem fecerunt. Hinc initium faciendum esse remur ab iis, qui suis operibus ea inseruerunt, ut ea redderent gratiora picturarum ac inventionum acutarum ope, quæ in symbolis ut plurimum apparent.

Primas hic merito sibi vindicat MAURITIUS SEVUS Nobilis Lugdunensis, qui cum Franciscus III. occasione bellorum, quæ in Italia gerebantur, Lugduni resideret, versus quosdam composuit de ejus amoribus, quos symbolis quinquaginta exornavit, lemmata autem omnia Gallica lingua sunt concepta.

Anno 1613 excudere jussit JOHANNES FRANCISCUS DE VILLAVA suos de pietate Sermones, quibus adjiciebat totidem symbola sub hoc titulo: *Empresas espirituales y morales en que se finge que diferentes supuestos las traen al modo estrangero, representando el pensamiento en que mas pueden senalarce assi en virtud como en vicio, de manera que pueden servir à la Christiana piedad.*

Refert in præfatione sua non una vice ingeniosas sym-

bolorum inventiones, quibus Galli & Itali utuntur, oculis & mente perlustrasse, verum cum haud ferè alias quàm militares aut amatorias invenisset, operam suam se constituisse in id collocare, ut quasdam concinnaret Christianas & ad pietatem quam maxime spectantes, idque haud difficulter futurum sibi persuasisse, Authorum præceptis certissimis firmissimisque extantibus. Non autem omni ex parte sunt absoluta ejus symbola, parumque ingenii præferunt, titulo libri & applicationibus, quas inde ad pietatem transtulit, exceptis.

Anno 1617 Academia Altorfina fasciculum orationum latinarum à Professoribus habitarum ab Anno 1577 Norimbergæ edidit, quarum cuique symbolum aliquod præfixum est. Titulus hujus libri est: *Emblemata anniversaria Academiae Noribergensis quæ est Altorfii studiorum juventutis exercitandorum causa.* Ubi tamen scias velim symbola non ex industria esse concinnata, sed ex aliis Authoribus petita, orationibusque illorum applicata,

PAULUS ARESIUS ex congregatione Clericorum Regularium, dein * Episcopus Dertonensis octo conscripsit volumina Sermonum sacrorum, quos ornavit titulo Symbolorum sacrorum, *Imprese Sacre*, quia quivis Sermonum in mysteria vitæ Domini Jesu Christi, Sanctæ Virginis, & in Festa S. Apostolorum, Martyrum, Confitentium & Virginum, nec non de moralibus concinnatorum, simbolo gaudet ad subjectam materiam accommodato.

DOM. DIDACUS DE SAAVEDRA depinxit nobis centum symbolis totidemque adjectis discursibus Ideam Principis & Christiani hac inscriptione: *L'Idée de un Principe Poluico Christiano representada en cien Empresas por Don Diego de Saavedra.* Quod opus & Latina & Italica lingua donatum non semel prelo iteratum est.

Latine vulgavit Pater HENRICUS EN-

* l'Evêque de Tortone.

De SYMBOLORUM AUTHOR. 57

GELGRAVE Batavus è Societ. Jesu conciones in Festa Sanctorum & Dies Dominicos totius Anni, quarum quamvis etiam exornavit symbolo præfixo. Concionum in Festa Sanctorum titulus est: PANTHEON CHRISTIANUM; moralium autem in Dies Dominicos, LUX EVANGELICA. Multa horum symbolorum sunt ingeniosa.

Anno 1652. Quinquaginta Sermones in vitam Virginis Matris totidem Symbolis sive Emblematis Lublini publicavit Pater SEBASTIANUS DE LA MERE DE DIEU Carmelita excalceatus, quos inscripserat: *Firmamentum symbolicum in quo Deiparæ Elogia quibus velut Firmamentum stellis est exornata, symbolicè depinguntur.* Hos suos Sermones multum autumat profuturos concionaturis ad omnia S. Virginis Festa. Qui verò symbola & Emblemata ritè considerabit, primo quidem intuitu videbit, nec horum nec illorum præcepta unquam probè intellexisse.

Artem suam regnandi, qui est tractatus Politicus cùm aliquando ederet. Pater PETRUS LE MOINE quindecim eam symbolis exornare haud dubitavit, in quibus omnibus unus Sol picturam sive corpus constituit, sequentesque qualitates regias repræsentat, ut pietatem, probitatem, moderationem, exemplum, prudentiam, justitiam, auctoritatem, fidelitatem, clementiam, bonitatem, liberalitatem, consilium, curam rei ærariæ, arma & salutem publicam. Subjungit postea hæc symbola tractatui suo de arte symbolica sub titulo Regionum symbolorum, quibus adjicit breves dissertationes carminaque decem versuum Gallica.

Anno 1620. Theses logicæ defendebantur * Tudenti in Italia, quarum quævis propositio conspicua erat symbolo, ac symbolum quodvis versibus Italicis. Universum præfigurabatur organis pneumaticis hac epigraphe: UNUM IN MUL-

TIS. Versus, qui hoc symbolum enucleabant erant hi :

Di metallo canoro

Gli harmonici conceni

Dan meraviglia all' ingegnosementi.

Tal de l' Universal l' alto lavoro,

Disposto e ben partito

Quel ch' infinito appar può far finito,

Quanto di bel risplende

Da lui come da un sol tutto discende.

Genus repræsentabatur per cedrum foliis, floribus & fructibus abundantem, hoc lemmate: **EX UNO.** Versus erant hi :

Questa pianta gentile

Che rami, e frutti, e frondi, e fior produce

E si varia vaghezza a gli occhi adduce

Al Gener e simile

In cui natura ancor varia reluce

E in un del mio Signor sembra la luce.

Sua stirpe i rami, e i rai spende per tutto

S' e la porpora il fior, virtute il frutto.

Hæ theses tam temerariis inventionibus conspicuæ, inscriptæ erant Cardinali Landio Episcopo Tuderino, cujus virtuti, dotibus & dignitati celebrandæ plurima erant concinnata symbola.

Politicum quendam tractatum conscripsit Pater ANDREAS MENDO Hispanus ex Societate Jesu, quem imprimi curabat hoc titulo, *del Principe perfecto y Ministros ajustados*, ubi quodvis etiam caput quodam Emblemate vel Symbolo insignitum est.

Pater MATTHÆUS RUFFUS in vulgus emisit quasdam Orationes latinas, quas habuit inauguales apertis classibus, in quibus prælegebatur Gram-

matica, Rethorica, Philosophia, Mathematica & Theologia, easque inscripfit *Prolusiones Academicas*, quarum cuius symbolum præpositum est.

Ex eadem Societate centum Elogia totidemque Epigrammata in vitam S. Ignatii composuit CAROLUS BOVIUS addito cuius horum Elogiorum symbolo. Egregia sunt ingeniosisque scatent inventionibus. Titulus ita habet: *Ignatius, Insignium, Epigrammatum & Elogiorum centuriis expressus*. Unumquodque horum symbolorum tribus vel quatuor lineis exponitur, quas sequitur epigramma octo vel decem versibus & Elogium ipsum integra & dimidia pagina constans.

Anno 1667 quatuor Orationes Gallicè publicavit Dominus DE CHAUMELS Senator in supremo rei subsidiariæ Senatu * Aremoriensi, quæ totidem symbolis erant exornatæ, quarum titulus erat: *Symbola Panegyrica*. Nullum autem alium in finem erant composita & orationes & symbola, quam ut elogia dissiparent b. m. Regiæ Annæ Austriacæ. Symbolicæ artis mentionem facit in Epistola dedicatoria ad D. Marchionem de S. Luc, ad sua ipsius autem quando venit in præfatione, quodque dicit compositum esse sex partibus; figura, quæ ejus est corpus; lemmate latino, quod spiritus loco est; lemmate gallico, quod versionem largitur; Epigrammate, quod cognitionis primum gradum continet; Disticho, quo traditur ejus applicatio; atque oratione, qua omni ex parte enucleatur.

Cum Pater AURELIUS CORBELLINIUS ex Ordine Religioso S. Augustini diu propter ordinem suum persecutionem passus erat, navim curavit pingi super januam cubiculi sui ventis ac tempestate agitatam, cui imminebat ex cœlo turbido stella hoc versiculo:

FORSE FIA CHE SEREN MI TORNI IL
CIELO.

Tan-

* De Guienne.

Tandem coelum serenum redit, aut si mavis: Post
nubila Phoebus.

Quicumque amicorum eum veniebant visitatum,
non poterant non explicationem ab eo petere, quod
etiam brevibus his verbis faciebat: *Gran senso ha
questa picciola figura. Per la nave ecco la vita mia:
per la mare ecco tutto il mondo; per gli venti contra-
rii ecco le tribulationi: per l'onde c'hora s'in alzano,
e hora s'abbassano, ecco la vacillatione del tribolato:
per la resistenza che fa la nave, ecco la fermezza ch'
altri chiamano arroganza di chi e affluito: per lo sfor-
zo ecco il rintuzzamento che si fa al tribolante: per
la fuga, o il ritiramento a luogo sicuro, ecco si de e
fuggire o star saldo a colpi de gli inimici; per la
stella, ecco la speranza della consolatione: per lo por-
to in cui cerca di riti rarsi la nave, ecco quale e il
vero conforto de tribolati.* Deinde etiam tot constru-
xit dialogos, quot partes ab eo erant constitutæ in
applicatione, preloque subjecit Anno 1618 nomine
Consolationis Christianæ.

Hiscæ omnibus omnia illa Symbola accense-
ri possunt, quæ operibus suis non pauci Autho-
res præfixerunt aut ornamenti aut introductionis
gratia.

Coloniæ typis evulgavit Anno 1600 Commenta-
rium suum eruditum in Jobum Pater JOHAN-
NES PINEDA, cujus in frontispicio duodecim
constituit Symbola, quibus res gestas illius San-
cti viri exhibet, quas in opere suo explicare ag-
greditur.

Primum erat aquila in aere, quæ multis sagittis
irrito ictu petebatur his verbis: HAUD ULLE PO-
TUERE. Quo varias eas tentationes repræsentat, qui-
bus ille expositus fuerat.

Secundum erat laurus inter fulmina & fulgura hac
epi-

De SYMBOLORUM AUTHOR. 61

epigraphe **VINCIT INTACTA**. Quo constantiam ejus exprimit victoriasque, quas ab omnibus reportavit, quorum provocatus erat protervia.

Tertium Salamandra in medio flammæ, hac inscriptione: **PROBAT FORNAX**.

Quartum, venti imbriferi fertilitatem conferentes terræ, **BENEFICIENTIUS**.

Quintum, Gladius flammæ oppositus & petra, hoc lemmate: **HINC FRUSTRA, INDE RETUSUS**, ad innuendum firmitudinem animi; qua se opposuit assultibus Diaboli, uxoris & amicorum suorum.

Sextum, Mallei, incus & in eorum medio adamantas. **IMPAVIDUM FERIENT**. Quo depingitur, qua animi constantia jacturam filiorum ac bonorum tulerat.

Septimum, Cubus his verbis. **QUOCUNQUE VERTAS**. Quo sistitur ejus in pietate perseverantia.

Octavum, rosa inter cepas, quæ ad odorem ejus augmentandum multum faciunt. **NON ÆQUIS VIRIBUS HOSTES**.

Nonum, vitis quæ putatur. **UT FRUCTUUM PLUS AFFERAT**.

Decimum, Palma cujus termites erant incurvati appenso quodam pondere. **RESURGET**.

Undecimum, Sol in Eclyptica: **MUTAT VICIES**. Ad notandum fortunæ, quas subierat, vicissitudines.

Duodecimum, Sol oriens. **RURSUS POST TENEBRAS**.

Post quadraginta sex annorum decursum in eundem librum Commentarios suos edidit **P. BALTHASAR CORDERUS**, in quibus ramen non nisi quatuor Jobi conditiones quatuor symbolis exprimebat, quorum lemmata ipsius libri, quem explicuit, concepta erant verbis-

Primum erat Phoenix in flamma, verbis appositis

tis ex cap. 29. **INNOVABITUR.**

Secundum, Magnes qui auri instar igne purificatur, lemmate adscripto ex cap. 13. **QUASI AURUM.**

Tertium, Aquila, nidum sibi struens in monte altissimo, epigraphe desumpta ex cap. 39. **IN ARDUIS.**

Quartum erat arboris truncus amputatis ramis, qui tamen de novo incipiebat germinare, cum his verbis **RURSUS VIRESCIT** ex cap. 14.

Anno 1640 gaudium suum publicè testabantur Jesuitæ Flandri, gratis actis propter confirmationem sui ordinis, quem unius seculi defluxu ruiti erant. Hinc librum quendam vulgabant sub titulo *Imaginis primi seculi Societatis Jesu*, cujus introitum duodecim symbolis ornaverant, quæ hujus societatis notabant variam sortem, ut & professionem & vota.

Ipsi autem operi ferè centum alia inserta sunt, quibus additi sunt sermones versusque latini in hoc festum & gratiarum actionem concinnati.

Præliminarium etiam loco non raro præponuntur hujusmodi symbola, ut primo statim intuitu pateat, qua de re agatur & ut alterum ab altero probe distinguatur. Hac ratione opus suum de Oratore Christiano & ejus qualitatibus quatuor insignivit symbolis **P. CAROLUS REGIUS**, quibus quatuor illas facultates depingit, quæ ab Oratore sacro potissimum exiguntur.

Primum erat buccina his verbis: **INFLANTE SPIRITU:** quo innuit Oratorem Sacrum debere esse impletum Spiritus S. donis, si officium suum rite obire velit.

Secundum erat organum, in quo fistularum sonus insigniter concordabat hac inscriptione: **CONSONET UT PERSONET.** Quo indicat Oratoris opiniones debere convenire cum Ecclesia & Sacris Oraculis.

De SYMBOLORUM AUTHOR. 63

Tertium, tormentum bellicum, cujus globus ferreus igne admoto expellitur, hoc lemmate: **ARDEAT UT FERIAT.** Quo significat, oratorem ipsum debere esse commotum, si alios commovere velit.

Tandem ut ostenderet oratorem debere agere & in effectum deducere quod docet aut dicit, horologium pingebat campana & indice instructum: **QUOD SONUS, HOC INDEX.**

Pari modo egit **P. MARTINUS BRESSERUS**, qui de Conscientia sex libros exaravit, nimirum, ut horum quilibet distinctè conciperetur, omnes eas differentias, quas Theologi tradere solent inter conscientiam rectam, erroneam, scrupulosam, quietam, probabilem, &c. totidem symbolis expressas præfixit operi.

Pro conscientia recta pingit libellam cum bolide, his verbis adscriptis: **CONSCIA RECTI.**

Pro scrupulosa, craterem fontanum, cujus aqua injecto scrupulo turbatur hoc lemmate: **SCRUPULO CONFUNDITUR UNO.**

Pro inquieta, libramentum quod se jam in hanc jam in illam partem flectit hac inscriptione: **NUNC HUC, NUNC VERTITUR ILLUC.**

Pro erronea, baculum in aqua, qui quamvis integer & rectus alias, nihilominus fractus & curvus apparet, his verbis, **DECIPITUR SPECIE RECTI.**

Pro probabili, bilancem; hac epigraphe, **UTRINQUE PARI LIBRAMINE NUTAT.**

Sed hæc quidem hæctenus. Restant jam illi, qui ex professo hanc artem symbolorum excoluerunt, orbique erudito stiterunt quasdam eorum Synopses, quas paraverant.

Hos inter primas tenet, qui ætate cæteros longè superat **GABRIEL SIMEONI** Florentinus, qui hujus generis symbolorum Epitomen Lugduni edidit Anno 1551, quam consecravit Regii stabuli
ma-

magistro Comiti de Montmorency. Initio recenset ea, quæ gerebat Augustus & Titus; deinde alia enumerat, quæ confecerat in honorem Regis, Reginae, defunctæ Reginae Navarrae, D. Annae de Valois Regis Sororis, Regis & Reginae Navarrae, Ducis de Guise, Principis de Melphes, Equitis cujusdam, quo familiariter erat usus, multaque alia, quæ doctrinam moralem concernebant. Verum horum omnium nullum est, quod symboli nomine vocari mereatur præter unum, quo efformata erat papilio, quæ candelæ fulgore allecta adurebatur, hac inscriptione.

COSI VIVO PIACER CONDUCE A MORTE.

Huic Epitomæ alia etiam adjecit aliorum, quæ, si verum fateri volumus, longe suis præstant, cujus farinae sunt, quod adfert, Ducis Valentiniensis, Ducissæ Bonæ Sabaudiaë, Reni Regis Siciliae, cujusdam magni præfecti & Domini de S. Vallier.

Anno 1588. illos versus & emblemata in publicum edidit BERNARDINUS PERCIVALLE Ferrariensis Doctor & Eques, quorum etiam si sint numero centum undesehexaginta, quæ in gratiam nonnullorum Nobilium Italorum sunt composita, tamen vix quinque aut sex ad justam normam confabricata esse censet Hercules Tassus, quæ autem reliqua sunt, insulsissima pronuntiat.

Cùm MAGNUS COSMUS DE MEDICIS Dux Toscaniæ equitum centuriam collegisset sub insignibus Sinensium, quos filius ejus Dux Ferdinandus etiam alere pergebat, author ipsis fuit Comes Germanicus Herculæ eorum signifer, ut quivis tale sibi conficeret symbolum, quo fidem suam testaretur erga Principem, eademque opera ab aliis feceretur sagis militaribus affixo. Horum maximam partem excogitavit Bargalius, præloque commisit Anno 1591 hoc titulo: *Rollo o vero cento imprese de gli il-*

Iustri Signori Huomini d'arme Sanesi militanti sotto reale e felicissimo stendardo del Serenissimo Ferdinando de Medici Gran Duca III. di Toscana.

Exiguo post intervallo Synopsin quadringentorum Symbolorum ALCIBIADIS LUCARINI Academici *Intronatorum* evulgavit quidam Academicus Sinensis, quam inscripserat : *Imprese dell' offitioso Academico Intronato, raccolte da lo Sconosciuto Academico unito.* Prima hujus operis pars complectitur centum & quadraginta in honorem quarundam personarum genere & dignitate illustrium. Secunda referta est multis symbolis sacris, quæ ad pietatem unice spectant. In tam numerosa tamen symbolorum copia non est quod multum ingenii quæras, quippe maxima pars ultra communem fortem vix assurgit.

Anno 1619. communicavit nobiscum centum symbola JULIUS GUILLIELMUS ZINGREFFIUS Germanus, quæ ab eo inscribuntur : *Emblematum Ethico-politicorum Centuria Julii Guillelmi Zingreffii.* Licet enim ipse hoc compendium imaginum politicarum moraliumque nuncupet Emblemata, liquet tamen satis, plurima eorum esse symbola, quæ ita à se invicem distinguit, ut emblemata vocet Emblemata universalia, symbola autem Emblemata particularia, quia eo iudice emblemata continent præcepta generalia, symbola vero expriment tantum singularum personarum peculiaris consilia. Præfatus est quædam in hoc tractatu de origine & natura Emblematum, Gentilitiorum insignium, & symbolorum. Cæterum quatuor cuius symbolo suffixit lingua gallica versus, verum Gallico-germanici sunt, i. e. inciscitissimi. Orditur quodam symbolo in eos, qui hoc opus audent vel invidia vel æmulatione impetere. Lectus pingitur magnus & benè ornatus, super quo se volutat canis, invidiæ symbolum, hoc leminate : **TIBI NON SUM STRATUS.**

Anno 1621 tractatum de symbolis edebat ADRIANUS D'AMBOISE, quem ex chartis Francisci d'Amboise Parentis sui * Baronis Carnatensis supplicum libellorum ordinariorum Magistri in Palatio, collegerat, quibus quædam symbola à se fabricata adjiciebat subnomine symbolorum regionum. In frontispicio collocat symbolum Henrici IV. quod constat duobus sceptris adjuncto gladio & hoc lemmate: DUO PROTEGIT UNUS. Hoc sequuntur quinque aut sex figuræ, quæ nihil minus merentur quam symbolorum titulum, claudit autem librum suum adjectis Caroli IX. & Catharinæ de Medicis, cùm vidua esset, Henrici III. Lovisæ Lotharingiensis Regina demortui conjugis usufructuariæ Galliæ, & Ducis d'Alençon.

Anno 1622. diversi symbolorum collectorum tractatus edebantur in Italia, Hispania & Belgio, quæ confecta erant in solemnia, quibus in numerum Sanctorum adscribebantur S. Ignatius de Lojola, Franciscus Xavierius, Philippus de Neri, Isidorus & Theresia Jesu.

Quod idem postea factum est, cùm in eorundem catalogum referrentur S. Franciscus de Sales & Cajetanus de Tienne, Ludovicus Bertrandus, Franciscus de Borgia, Philippus Benisius & Rosa de Lima.

Anno 1625. Epigrammatum & Symbolorum adornavit epitomen ALPHONSUS LEDESMA, editique Madriti. Ipse ea vocat Hieroglyphica, quia omnia ferè sunt sacra, hocceque titulo ornat: *Epigrammas y Hieroglyphicos a la vida de Christo, festividades de nuestra Señora, excelencias de Santos, y grandezas de Segovia, por Alonso de Ledesma natural de Segovia.*

Primum eorum est in S. Trinitatem, ubi fons depingitur tribus tubis, his versibus:

UNA ES EL AGUA QUE VEZ
AUNQUE LOS CANOS SON TREZ.

* Baron de la Chartre sur Loire

Tubi tres, idem liquor.

Secundum in creationem mundi; tertium in Angelorum lapsum; quartum in creationem hominis; quintum de ejus peccato; sextum de mysterio Incarnationis; septimum de duabus naturis in Christo; octavum de ejus lachrymis. His succedunt triginta alia in præcipua mysteria vitæ Christi, passionis, resurrectionis & Spiritus S. missionis; novem in mysteria & Festa S. Virginis; triginta novem in honorem variorum Sanctorum Sanctarumque; octodecim de vita, morte & miraculis S. Ignatii Societatis Jesu conditoris, & viginti tria de quibusdam virtutibus & vitiis.

Omnia hæc symbola sunt adornata Hispanico more, i. e. nullum habent lemma præter tres versus, qui explicationis loco adjiciuntur, quorum prior plerumque describit corpus & figuram sive subjectum, posteriores autem complectuntur corporis proprietatem & applicationem. Hinc pro bonorum hujus vitæ incertitudine exprimenda pingit tres tesseræ, his tribus versiculis:

BIENES POR EL MUNDO DADOS

POR ADONDE LOS ECHARES

HALLARAS QUE SON AZARES.

Quibus significat bona hujus mundi, quocunque inspicias modo, quemque demum sui præsentem usum, non accidere cuiquam nisi casu. Ubi priori versu demto, cæteri lemmatis loco haberi possent.

Ad creationem præfigurandum hoc modo procedit:

HIEROGLIFICO

Pintase un horno de Vidrio, y un vaso a la boca.
Vitrarii ponit furnum, cujus in ore hæret vitrum, his versibus:

HECHURA DE VIDRIO SOY,

PUES TODO EL SER RECEBI

POR RESPIRAR DIOS EN MI.

Vitreum opus sum, quippe id quod sum, ope divini afflatus sum: Si ex istis versibus tantum peterentur hæc verba; EL SER RECEBI POR RESPIRAR, Afflatu Spiro; symbolum esset ingenuum. Atque hac ratione plurima ejus symbola ingeniosa & regulis convenientia reddi possunt.

Gemina est ratio, qua explicantur symbola, quibus scatet fabulosæ heroicorum facinorum narrationis Hispanicè conscriptæ tertia & quarta pars Equitis, qui à sole cognomen habet, cujus Authores perhibentur DIACUS ORTUNEZ DE CALAORRA, PETRUS LA SIERRA, & MARCUS MARTINIUS. Verum multum absunt ea à symbolis Ledesma, quippe quædam eorum vix nomen sustineant.

Partem secundam constituunt symbola Domini Bussiæ, quæ in unum corpus sunt congesta unâ cum tractatu, quem de symbolis edidit.

Anno 1650. heroica & moralia symbola versibus & brevibus dissertationibus explicata publicavit P. PETRUS LE MOINE, quæ certè multum ingenii habent, & perpauci sunt ejusdem materiæ authores, quod ipsi summæ laudi cedit, qui tantum exactorum symbolorum numerum confecerunt. Cùm secunda vice ejus epitome ederetur unâ cum arte symbolorum, adjicere ipsi placuit symbolorum museum & hortum, ubi picturarum loco adhibentur tantum flores, eaque subjiciuntur ex arte regnandi excerpta, quæ ad Reges pertinent.

V. Cæterum id in genere notandum, Authores quam plurimos, qui de Arte symbolica scripserunt, multa symbola concinnasse; suisque operibus hinc inde inferuisse, quare ad alios ut sermonem nostrum flectamus, qui aliorum symbola collegerunt & in lucem emisserunt, tempus & institutum nostrum postulat.

Ordine juxta ac ætate hic primus est CLAUDIUS PARADINUS Belliocenensis Canonicus, cujus libellus in varias traductus est linguas, typis quam sæ-

piſſimè iteratus, atque ab omnibus allegatus, qui de hac re aliquid memoriæ tradiderunt. Symbola, quæ collegit, ſunt Franciſci I. Henrici II. Ludovici XI. Ludovici XII. Caroli Quinti, Coſmi de Medicis, Henrici VIII. Regis Anglorum, Margaretæ Illuſtriſſ. Navarrorum Reginae, Philippi Ducis Burgundiæ, Johannis Ducis Burgundiæ, Galeatii Vicecomitis II. Mediolanenſium, Dianæ Pictavienſis, Caroli Cardinalis Borbonii, Cardinalis Turtonii, Cardinalis Ferrarienſis, Catharinæ de Medicis Francorum Reginae, Caroli Cardinalis Lotharingenſis, Helionoræ Auſtriæ Galliarum Regis viduæ, Valentinæ Mediolanenſis Aurelitanorum Duciffæ, Andreae Lavalli præfecti maritimi Gallici, Archiepiſcopi Ambrunenſis Boiſdelphini Domini, Eraſmi, Guilielmi ab Hanovia, Papæ Clementis VII. Horatii Farnęſii Ducis Camarini, S. Andreae Mareſchalli, Margaretæ Bituricenſium Duciffæ, Philippi Chabotii Comitis, Morvillerii Galix Cancellarii, Caroli VI. Præfecti claſſis Bonnivetii, Ludovici Ducis Navarrorum, & Johannis Ducis Burgundiæ.

Hiſce tam illuſtrium perſonarum ſymbolis multa etiam alia ex ſuis adjecit, PARADINUS, verum hæc omnia ſi ritè inſpexeris, vix viginti ſymbolorum nomine digna eſſe reperiēs.

Venetis imprimi curavit Anno 1566 ſymbolorum congeriem RUSCELLIUS, quibus explicatio- nis ergo quædam adjectæ ſunt oratiuncula. Dividit hoc opuſculum in tres libros præfixo titulo: *Le Impreſe illuſtre con eſpoſitioni e diſcorſi del S. Jeronimo Ruſcelli.*

Hiſ quartum librum adjecit Anno 1583 Parenſe- jus VINCENTIUS RUSCELLIUS hac inſcriptione: *Il quarto libro delle Impreſe illuſtre con figure di ſtampe in rame, aggiunto da Vincenzo Ruſcelli da Verbo.*

Anno 1565, 1566 & 1568 plurima delineavit
E 3

symbola JOHANNES BAPTISTA PITTONIUS celebris Pictor Vincentiensis, quæ æri incidi jussit publicèque emisit * versibus Italorum more concinnatis ornata, quos in quodvis horum symbolorum composuerat LUDOVICUS DOLCEUS. Titulus hujus operis ita habet: *Imprese di diversi Principi, Duchi, Signori, ed altri personaggi, ed huomini illustri.*

Anno 1578. Academicorum Brixienfium in ditio-
ne Veneta, qui vocantur *Occulti*, collegit symbo-
bola vulgavitque BARTHOLOMÆUS ARNI-
GIUS.

Quod etiam fecit LUCAS CONTILE symbolis
Academiæ *Affidatorum* Papiensium, addens cuius
horum oratiunculam, curriculumque vitæ cujusvis A-
cademici.

Quæ prostant duo volumina orationum in Academia
Gelatorum Bononiæ habitarum, eorundemque Aca-
ademicorum symbolorum, nemini debemus alii, quàm
Illustrissimo Comiti VALERIO ZANIO. Is enim
cum communibus omnium Academicorum suffragiis
Academiæ hujus Princeps esset electus, sequentique
anno eodem in munere confirmatus, impensis suis cu-
ravit colligi ac typis exscribi has orationes &
symbola, indito priori volumini hujusmodi titulo:
*Prose de Signori Academici Gelati di Bologna, Posteriori,
Memorie Imprese e ritratti de Signori Academici Gelati
di Bologna.*

In primo continentur quindecim Orationes.

*Delle giostre e Tornei del Sig. Senatore Berlingie-
ro Gessi.*

*Delle armi delle famiglie del Sig. Conte Gasparo
Bombacci.*

*Dell' Imprese Accademiche del Sig. Francesco Car-
meni.*

Della

De SYMBOLORUM AUTHOR. 71

Della Filosofia Mora'le del Sig. Conte Alberto Capara.

De gli intervalli Musicali Riflessioni del Sig. Gio. Batt. Sanuti Pellicani.

Delle Cagioni fisiche de gli effetti simpatici del Sig. Conte Ercol Agostino Bero.

Dell' Idioma nativo, &c. del Sig. Giovan Francesco Bonomi.

Della Tragedia del Sig. Dott. Innocenzio Maria Fioravanti.

Dell' Isopo di Salomone del Sig. Dott. Ovidio Montalbani.

Della Politica, e della ragion di stato del Sig. Dott. Alessandro Barbieri.

Delle Terme antiche, e giuochi de' Romani del Sig. Dott. Gio. Batt. Capponi.

Delle Sette de Filosofi, e del genio di Filosofare del Sig. Ant. Felice Marsili.

Della Musica del Sig. Girolamo Desideri.

Del metter in Carta opinioni Cavaleresche del Sig. Senatore Giovan Michele Guasta villani.

Della Sparizione d'alcune stelle del Sig. Dott. Gemiliano Montanari.

Symbola Authorum quod attinet, ea cuique orationi sunt præposita.

Volumen alterum continet octuaginta quatuor symbola, inter quæ agmen ducit, quod gerit Academia. Hoc proximè sequitur effigies & symbolum Papæ Urbani VIII. & quorundam Patrum Purpuratorum, qui hujus Academiæ erant cives. Adjunguntur etiam effigies eorum, qui vita excefferant. Quas excipit cujusvis Académici elogium catalogo omnium eorum operum annexo, quæ ejus cura erant impressa vel ad prelum habebat parata.

Summa cura seculo elapso collegit OCTAVIUS DE STRADA celeberrimus Antiquarius numismata antiquorum æque ac recentiorum Cæsarum, Principumque Ecclesiasticorum & Secularium, museumque eorum amplum constituit. Quod cum fecisset, lubido eodem tempore illum incessit numismatum etiam congerendi facies, segregatisque veteribus à recentioribus, seorsim tradidit quæ invenerat Paparum, Imperatorum, Regum, Cardinalium, Principum Imperii & illustrium virorum. Huic operi adjungebat quædam hierographa sive emblemata S. Eucharistiæ, & S. Crucis ea quidem tempestate, cum utraque offendiculo esset Germanis, Gallis & Anglis, causamque non levem ibi præberet hæreseos & tumultuum. Ea æri incidit Anno 1661 GILLES SADELER Cæsar. Majest. Sculptor, isagogenque adjecit latinam, ut semper habeat lector cum mysteriis Mystagogum, Historiographus Imperatoris.

Omne hoc opus absolvitur tribus partibus. Prima continet octo hierographa S. Eucharistiæ, quindecim S. Crucis, triginta Pontificum Maximorum; triginta novem Cæsarum; quatuor Mahometanorum; Triginta septem Regum Hispaniæ; Quadraginta octo Regum Galliæ; unum & viginti Regum Angliæ; decem Regum Scotiæ; duodecim Regum Portugaliiæ; Undecim Regum Siciliæ; octo Regum Hierusalem; octodecim Regum Hungariæ & Poloniæ; octodecim Regum Sueciæ & Poloniæ; sex Regum Sueciæ & Daniæ; decem Regum Navarræ; duo Regum Austriæ; duo Regum Cypri; quatuor Burgundiæ, quæ conjuncta conficiunt numerum centum & octuaginta quatuor typorum.

Pars secunda complectitur nonaginta septem numismatum figuras Cardinalium; quatuor Magistr. Ord. S. Joan.; septem Patriarcharum; quatuordecim Electorum S. Imperii; viginti quinque Archiducum; nonaginta sex Principum Imperii, quarum

sum-

Summa evadit ad ducentarum & triginta novem figurarum numerum.

Pars tertia habet ducentos & sexaginta sex typos Ducum Venetorum, Principum, Marchionum & Principissarum Italiæ.

Plurima autem symbola in tam vasto sexcentorum & nonaginta figurarum numero habentur, quæ ab his Authoribus non ritè sunt distincta, quippe omnibus sine ulla differentia symboli nomen induunt universumque opus inscribunt: *Symbola Divina & humana Pontificum, Imperatorum, Regum, &c.*

Scatet insuper hoc idem opus multis ac variis vitis, quorum haud infimum est, quod hos typos & symbola non gesserint re vera omnes Authores, quibus tribuuntur, sed pro libitu eorum inventa illisque tributa sint. Sunt etiam, quæ nunquam monetæ ulli vel numismatibus fuere impressa, quamvis in eorum numero nihilominus recensentur. Præterea plura aliis tribuuntur personis, quàm revera gesserunt. Ita tribuitur Carolo VII. Salamandra, quæ erat Francisci I. Ludovico XI. Histrix, quæ erat Ludovici XII. Carolo VIII. cervus alatus, qui erat Caroli VI. Ludovico XII. crater, qui erat Francisci II. & torques S. Michaelis, qui erat Ludovici XI. Francisko primo utrumque globum, qui erat Francisci II. in magna tamen celebritate semper versatus est hic liber, & abhinc sexaginta annis à multis Authoribus allegatus, qui his symbolis usi sunt vel in sermonibus suis vel in publicis declamationibus. Quidam Historici etiam eò usque pervenerunt, ut unâ hujus libri autoritate quibusdam Principibus, quorum contexebant vitam, quædam symbola adscripsere, quibus tamen nunquam usi fuerant.

Anno 1629. pars quædam hujus Operis rursus edita est Francofurti sub Authoris primi nomine hoc titulo: *Vite Imperatorum Cesarumque Romanorum O-*

rientis & Occidentis, uxorum & liberorum. Item Tyrannorum, qui Romanum Imperium occupare conati sunt, a Cajo Julio Casare ad Ferdinandum II. & annum 1629. una cum eorum effigiibus, & symbolis ex probatissimis Historicis, aureis etiam & argenteis numismatibus delineatis & Genealogia Austriaca, cura O. Etavii de Strada Francofurti 1629.

Eodem loco prodire etiam Anno 1619 ducenta symbola Imperatorum, Regum & Principum curante SALOMONE NEUGEBAUERO, hac inscriptione *Selectorum symbolorum heroicorum Centuria gemina et notata & enodata à Salomone Neugebauero Cadano* Initium facit ab eo, quod habuit Imperator Rudolphus I. deinde adjicit symbola Alberti I. Henrici VII. Ludovici Bavarix, Friderici I. Caroli IV. Wenceslai, Sigismundi, Alberti secundi, Friderici III. Maximiliani I. Caroli V. Ferdinandi, Maximiliani II. Rudolphi II. & Matthix. Quæ sequuntur viginti duo Regum Francorum, at plurima perperam illis tribuuntur. Hæc excipiunt demum quædam Regum Arragonix, Castiliæ, Sicilia, Neapolitanorum, Portugalix, Navarræ, Angliæ, Scotiæ, Daniæ, Sueciæ, Poloniæ, Hungariæ, Bohemiæ, & nonnulla Electorum, Archiducum, Ducum Burgundiæ Lotharingiæ, Brunswigæ, Cliviæ & aliorum variorum Heroum Germanorum.

Duo in volumina etiam coegit omnia symbola Ducum Burgundiæ, Brabantix & Limburgii, nec non Gubernatorum Belgii Vir Illustriss. JOHANNES BAPTISTA CHRISTYNUS Eques, Majestati Catholici à consiliis in senatu summo Flandrico proximus à Rege, & omnium consiliorum de rebus ad statum Belgii pertinentibus Præses, Plenipotentariusque Pacis Noviomagensis. Impressa sunt et Colonia hujusmodi titulo insignita. *Inclyti Brabantici Duces, Belgici, Burgundici, Austriaci, à Godofredo*

do, qui à Barba nomen accepit, Duce, usque ad Carolum II. Hispan. & Ind. Regem, Brabantia Ducem. Eorumque ortus, adventus auspiciati, tempora regiminis, connubia, foundationes pie, obitus, sepultura, Epitaphia, inscriptiones, elogια, insignia gentilitia, numismata, symbola heroica & lemmata epigraphica.

Belgii & Burgundia Gubernatores ac Archistrategi, eorumque ortus & series, adventus auspiciati, tempora Regiminis, connubia, gesta militaria, foundationes pie, tituli, inscriptiones, obitus, sepultura, Epitaphia, elogια, insignia gentilitia, quarteria, fragmenta genealogica, numismata & lemmata epigraphica.

Is omnigena insignis doctrina distinxit inter numismata & symbola, quæ tantum lemmate, & ea, quæ figuris & lemmatibus constant, quorum alia vocat symbola heroica, alia lemmata epigraphica.

ULISSES ALDROVANDUS Historiam suam, quam edidit, Naturalem variis voluminibus, multis implevit symbolis, cum animalium, gemmarum & plantarum tradat descriptionem, quæ in symbolorum corpora admittuntur.

Prostat etiam *il Museo di Giovan Paolo Reinoldi distinto in Imprese e Emblemi*. In quo ferè ducenta inveniuntur symbola, at non tanti videntur acuminis, ut multis ea recenseamus.

Ut & *Basilicæ Sanctæ Genovesæ decora Emblematis illustrata*. Triginta duo Elogia sunt, quibus totidem adjecit symbola P. LUDOVICUS DE BRECHE * Gergoviensis Canonicus, Regularis Ordin. August. Non sunt planè ad regularum normam confabricata, concinna tamen eorum nonnulla esse nemo diffidebitur. Cum verò Emblematum nomine il-

* de Clermont,

la insigniat, non possunt ad exactiora symbolorum præcepta examinari improbarique, quippe minus exactitudinis habent emblemata, quam symbola, nec ad easdem regulas utraque adornantur. Quod idem etiam innuit in admonitione, quam habet ad lectorem, his verbis: *Apposita sunt Emblemata scilicet ad ornamentum; non enim Emblematum causa Elogia, sed Emblemata propter Elogia.*

Anno 1588 PRINCIPIUS FABRICIUS publici juris fecit prolixum symbolorum apparatus in gentilitia insignia Papæ Gregorii XIII. cujus titulus ita habet. *Delle allusioni, Imprese, e Emblemata del Sig. Principio Fabrici da Teramo sopra la vita, opere & attioni di Gregorio XIII. Pont. Massimo Libri sei ne i quali sotto l'Allegoria del Drago arme del detto Pontefice si describe anco la vera forma d'un Principe Christiano.* Verum ea nec sunt Emblemata, nec symbola, sed confusa ineptarum figurarum coluvies.

Sub finem seculi elapsi duobus voluminibus divulgavit SIMON BIRALLIUS selecta eorum Authorum symbola, qui de iis scripserunt, cujus titulus ita est formatus: *Delle Imprese scelte da Simon Biralli. Dove sono Imprese tutte nuove ben regolate, & di varii gran personaggi, come di diversi elevati ingegni d'ogni qualità, di nobil professione, e di dotte Academie, e di studiosi Academici d'Italia.* Authores collecti hic sunt cum primis Paulus Jovius, Ludovicus Dominicus, Hieronymus & Vincentus Ruscilius, Scipio Ammiratus, Bartholomæus Arnigius, Lucas Contile, Pittonius, Paradinus, Palatius, Camillus Camilli, Equitum centuria Sinensis, Capacius, Torquatus Tassus & Ascanius Piccolominus. Atque hac eorum collectione absolvit volumen prius. Posteriori multos alios recensuit.

Totum verò opus dialogica forma conscriptum est.

Ultimam, quam vidi symbolorum Synopsin, quæque omnium loco esse potest, omniumque Authorum compendium sistit, cum literario Orbe communicavit Abbas D. PHILIPPUS PICINELLIUS Mediolanensis ex ordine Canonicor. Regul. S. Johán. Lateran. Eam concinnavit juxta naturalem corporum ordinem, à quibus symbola erant desumpta, titulo hujusmodi præfixo. *Mondo symbolico formato d' Imprese scelte, spiegate, ed illustrate con sentenze, ed eruditioni sacre & profane, che somministrano agli Oratori, Predicatori, Accademici, Poeti un infinito numero de concetti in questa impressione da mille e mille parti ampliato, studiosi disporti dell' Abbate D. Filippo Picinelli Milanese ne i Canonici Regolari Lateranensi Theologo, Lettore di sacra Scrittura, e Predicatore privilegiato.*

Hujus libri duæ factæ sunt editiones, quarum ultima Venetiis impressa est Anno 1670. Additæ huic sunt in quodvis symbolum applicationes factæ & morales locaque ex S. Literis, Patribus, Authoribus sacris & profanis, & Poëtis. Multa sunt in hac synopsi, quæ ipse excogitavit symbola, quæ, ut à cæteris distinguerentur, asterisco notata sunt ad operis marginem.

Progressum suum qualemcunque in hac regione debent symbola septem vel octo viris, qui quamvis nihil hæctenus de ea re scripserunt, non tamen destiterunt hanc artem multis symbolis proprio Marte factis inclutam reddere. Hos inter non postremus est D. Henricus Ludov. Habertus Montmorenciacus supplicum libellorum Magister, qui cum maxime delectaretur Ovidii facilibus ac nativis loquendi formis, quam plurima hemistichia ex hoc Poëta in symbolorum petiit usum, quæ composuit gravibus feriisque rebus expeditis. Ingenti trahebatur rei literariæ studio, inprimis Critices, Antiquitatis & Physicæ novæ. Vinculum amicitiæ arctum habebat cum qui-

quibusvis eruditione ac ingenio præstantibus. Ipsius sola auctoritate suum de symbolis exaravit tractatum P. le Moine, cui eum etiam inscripsit sub nomine Aristidis, ejusque symbolis non paucis librum suum ornavit, quæ in eo vocantur symbola adoptiva. Ad eundem quoque, quo flagrabat in artem symbolicam, amorem, quam plurimos adduxit viros magna auctoritate pollentes, ita ut eidem rei operam suam collocare haud detrectarent, præstantissimæque foeminae iis sua cohonestarent gynaecæa.

Verbo, is fuit cujus ope Ars symbolica inter Gallos est stabilita. Hujus vestigiis institit felicissimo symbolorum fato D. Clemens in supremo rei subsidiariæ senatu assessor. Ex eo enim habent, quem nunc obtinent, omnem progesum ac honorem. Nullus enim magis sibi Musas demeritus est, neque quisquam arctius cum Gratiis habuit commercium. Mansuetiores revera reddiderat, tantamque illis conciliaverat gratiam elegantiamque, ut plerique, quæ eas ante ob difficultates nimias abdicaverant, postea non possent non incendi earundem desiderio, quàm verba miscuerant cum D. Clemente de earum suavitate amoenitateque. In promptu habebat artem & naturam Spectaculorum. Saltationes, quarum fuit author, in admirationem rapiabant quemvis. Bibliothecam habebat exactissimam, omniumque festivitatum recreationumque, quas in aulis festivissimis lepidissimisque reperire est, refertissimam. Principes eorumque conjuges summa voluptate audiebant eum de iis differentem, administrationemque hujus negotii libentissime ei committebant. De Cætero, mirum quanta promptitudine valeret symbolorum conficiendorum. Nullo fere negotio optima quæcunque excogitabat, quæ non solum facilè fluebant, verum tam limatis etiam scatebant expressionibus, ut alia quævis facili ingenio & acumine vincerent. Plura habebat quam ducenta quam nitidissime picta atque versibus brevissimis

is exornata, quæ Filio suo reliquit tanquam in-
 enii sui rarum depositum. Nec in ea re inferior
 ullatenus Filius Patre. Quamvis enim magna
 negotiorum transmarinorum & aulicorum premar-
 mole, tamen à re literaria non potest cohibe-
 re animum, quin non nunquam serio in symbolo-
 rum concinnas penetret applicationes. Hujus quan-
 tum concinnam possideo picturam, quam effinxer-
 unt, cum symbolorum institueretur ludus in aula, in
 qua viginti præstantissimi magnates totidem exhi-
 bentur symbolis, quorum in explicationem breves
 versiculi sunt adjecti. Parens ejus D. Clemens
 Augustinum tractatum de arte symbolica exaraverat in
 gratiam cujusdam Foeminæ aulicæ. In quo quæ
 ab aliis de ea re prolixè & magnis voluminibus
 sunt tradita, is succincta, facili ac expedita metho-
 do tractat omnia. Auctorem eum quoque habent
 symbola, quibus insignita est porticus S. Clodii &
 me publici juris facta sunt in tractatu, quo sym-
 bolum Regis a malevolorum morsu vindicavi.
 Apud me enim ea pro sua benignitate deponebat
 saucos ante obitum suum dies, ut picturas per-
 fectas redderem, quarum tantum initium erat
 actum.

Oblectatus est etiam valde symbolis Illust. Car-
 dinalis Mazarinus, eamque in illa tam procli-
 vem voluntatem ex patria sua huc tulisse non levis
 conjectura est. Ipse symbolum Regis ut concinna-
 retur exactum ac ejus persona dignum, curam
 efficit, quare hoc oneris haud dubitavit imponere
 D. d'Ouvrier, qui & ingenio multum valebat &
 ad inscriptiones sententiasque argutissimas invenien-
 das videbatur natus. Quod cum in se recipere
 maxime initio cunctaretur imperitiæ hujus rei cau-
 sam interferens, utpote quam nec unquam dicebat
 se tractasse, nec ejus regulas in numerato habe-
 re; principia artis Illustr. Cardinalem haud pi-
 puit ei tradere, accurateque describere, qua in re

potissimum versetur hujus rei cardo, & quomodo felicissimè personarum illustrium exprimantur cogitata & consilia. Hinc solem in istum campum, cuius copiam sibi fecerat Illust. Cardinalis, pingi curavit lemmate adjecto, **NEC PLURIBUS IMPAR.** Quæ inventio, quamvis optime cesserat multorum tamen invidiam in se derivavit, quod dente asperrimo eam rodebant, infamemque reddere omni contentione laborabant. His ipse tractatum quendam opposui, quo ejus symbolum contra accusationes illorum defendo, idque una veritati amore impulsus, & ut meritorum cumulo nihil de cedat, quibus emicuit Author tam injuste lacessus. Is quoque adornavit concinnum illud symbolum horti Hesperidum, cujus custos pingebatur serpens, hac epigraphe: **SERVAT ET ABSTINET** quo innuitur fidelitas cujusdam summi ærarii tribuni, quod ut aptius præfigurari non potest quam malis aureis hujus horti, ita nec concinnius ejus tribunus, quam serpente ex gentilitiis suis insignibus deprompto.

Quemadmodum autem totus in eo erat hic sapiens & tam alta mente præditus minister, ut nihil non converteret ad gloriam Regis, ejusque regni prosperrimum statum: ita id quoque sibi negotii daret credidit, ut ad regulas artis redigeret ea symbola & numismatum facies, quæ singulis annis in memoriam rerum à Rege benè gestarum cudebantur. Quocirca negotium in primis dedit D. Abbati de Bourzeys, D. Chapellano, D. Carpentero & D. Perroto Academia Gallicæ civibus, ut conficerent symbola in nummulos æreos ædificiorum, rei nauticæ, thesauri Regii, & fructuum adventitiorum. Eorum opera parata quoque sunt, quæ extant in peripetasmata Gobelii. Cum verò vita excederent D. Abbas de Bourzeys & D. Chappellanus, in eorum locum successerunt D. Quinautius & P. Abba Talemannus.

De SYMBOLORUM AUTHOR. 81

Hiscæ viris illustrissimis, ut accenseam P. DE BUSSIERES ex Societate Jesu, referendæ gratiæ, si nihil aliud, jubet voluntas. Ei enim uni debeo Musarum mansuetiorum incunabula. Et pauci sunt certe Authorum antiquorum & recentiorum quacunque etiam lingua, Græca, Latina, Gallica, Italica & Hispanica editorum, quorum ad cognitionem non pervenerat atque ex eorum lectione multum fructum perceperat. Laboris erat patientissimus, quamvis temperamento uteretur fatis imbecilli, valetudineque infirma. Solitudinem elegerat ob difficilem linguam, ubi totus vacabat meditationi, lectioni & conscribendis libris. Poësi summo opere delectabatur, cui etiam videbatur natus. Primum opus, quo orbi literario innotuit, erant inscriptiones Poeticæ gallico idiomate exaratae. Quod eodem tempore secuta est Historiæ universalis epitome, quam inscripsit *Flosculos Historiarum*, stylo conciso ac eleganti conscripta. Cùm in colloquium esset ventum Reaci de pace & Regis matrimonio, Hispani Magnates plurimi qui aderant, illum librum habebant, cujus tanta inter eos erat admiratio, ut de vita hujus Patris & loco commorationis, quæ erat Lugduni, certiores redditi, Mareschallum de Villeroy Provinciæ Gubernatorem appellarent non tantum rerum novarum causa, sed cum primis expiscandi gratia, num quædam alia ab hoc Patre edita prostant. Hac ratione magnum sibi conciliavit favorem & gratiam Archiepiscopi Lugdunensis, qui Frater erat D. Mareschalli, adeo ut nemo ferè literatorum per Lugdunum iter faceret, quem ad ejus cognitionem & amicitiam non perducebat, cujus singularem indolem meritaque magna omnibus nota volebat. Bibliothecam habebat exquisitam librorum Gallicorum, Italicorum, Hispanorum & Latinorum. Qua in re quàm maximè adjumento illi erat R. Petrus Oliva ejus Societatis Generalis, qui cum peramanter habebat magnique faciebat tam

propter insignem suam pietatem, quàm ingenii singulares dotes. Omnia enim ei lubens suppeditabat, quæ ad Bibliothecam ejus ornandam necessaria putabat. Vix dici potest, quanto affectu ferebatur in Poëma Epicum, quem suggessisse sibi non una vice ex eo audivi frequentem lectionem Homeri, Virgilio, Tassi, Ariosteni, Bacciolini & Chiabrera. Hinc etiam amicitiam D. Chapelani mirum in modum ambiebat, quem sciebat Virginis cantionem moliri. Quo cum postea magnum habuit literarum commercium, uti & cum D. de la Chambre. Erant qui D. Segnerium Cancellarium ac eruditorum peraman-tem eo perducere volebant, ut in eruditorum numerum promoveretur Parisiis, verum solitudo, in quam adeò proclivis erat, impedivit, quominus se tam illustri theatro sisti voluerit, ubi haud dubie magnam pro ea, qua præstabat omnigena eruditione, sibi acquisivisset famam & authoritatem. Latine vulgavit Poëma, in quo trium librorum amplexu descripsit * Reacum obsidione Anglorum liberatam. In animo etiam habebat Epico Poëmate celebrare Rupellæ expugnationem; verum hoc dissuadentibus quibusdam amicis non perfecit, quod nimis recens istud esset factum, nec ob id fictionibus ullis ornari pateretur, quod hujus poëmatis proprium est. Quibus rebus factum est, ut animum converteret ad describendum Scanderbergum, de quo octo exaravit libros, quibus dissertationem præfixit de descriptionibus & comparationibus, quæ in hoc genere poëseos adhibentur. Alia multa in re poëtica molitus est tum gallica tum latina, quorum quoddam erat inchoatum in triumphum Crucis sub Heraclio, aliud de Clodoveo, cujus unus liber in lucem editus est. Pie admodum & religiose venerabatur S. Johannem, cujus nomen gerebat, quare ejus Apocalypsin etiam carmine eleganti descripsit. At non adeò ejus animum occupaverat Poëseos amor, quin sumi-

* Ine de Rbé.

li affectu etiam complecteretur Historiam. Nulla certe alicujus potior est ea, quam ipse Galliae historiam latinè edidit. Ea absoluta multas alias menteolvebat, at valetudo, qua utebatur minus firma; conatibus ejus valdè obstitit. Japoniae etiam delineationem quandam fecit, quae typis nunquam fuit descripta. Synopsi Historiae universalis conciliaverat sibi amicitiam Amplif. Cardinalis Facchinetti, cujus opera & commendatione prelo subjecta est Historia ejus Galliae. Quocirca etiam diversis latinis carminibus ejus famam cohonestavit. R. Episcopus Monasteriensis D. Paderbornius literatorum maximus Patronus sua illum donabat effigie familiaritatem ejus maximopere ambiens. Tandem magno meritorum cumulo oneratus magnamque aestimationis & virtutis famam consecutus, mortuus est Lugduni 1678. die 26 Octob. ubi diutius quadraginta annis in grande hujus urbis decus vitam duxerat. Vehementer delectatus est symbolis, quorum haud pauca concinnaverat in ornamentum villae, cujus possessor erat ejus frater ad clavum cujusdam civitatis haud procul Lugduno sitae sedens, quem cum maximo amore prosequeretur, versus quosdam latinos iis subjecit officia Christiani continentis, qui paraphraseos instar sunt horum symbolorum. In his utroque officio insigniter functus est & fidelis Ecclesiae Pastoris & Fratris dulcissimi ac pii. In sermonem latinum transtulit Sermones R. Pat. Olivae, quos offerebat Archiepiscopo Lugdunensi. Tribus exornavit symbolis epistolam dedicatorem, quorum primum continebat stellas his verbis adscriptis: SUPRA INFRAQUE JUVANT. Quo utrumque honorem notabat, quo cumulatus erat Archiepiscopus Lugdunensis, qui eodem tempore regium ejus Provinciae agebat praefectum. Secundum, malum punicum patens hac epigraphe: NE NUMERA NAM PLURA LATENT, i. e. Noli horum granorum numerum inire, quia intus multo plura abdita sunt, quam quidem extra apparet. Tertium,

tium, arcum coelestem hoc lemmate: **NON FERIT.** Ipse duplex sibi Symbolum asciverat, quorum prius erat Aquila solem intuens his verbis Virgilio:

HIC AMOR.

Posterior Aquila in deserto petrae insidens hac inscriptione.

HIC PATRIA EST.

Quo significare volebat quam sibi chara esset solitudo & contemplatio.

Omnibus, qui quadam eruditionis fama celebrantur Parisiis, nota est ornatissima Virgo de la Vigne, non tantum sua summa modestia, verum & mira tribus vel quatuor linguis loquendi facilitate. Quae quantopere symbolis afficeretur, ex eo apparet, quod quaedam ingeniosissima regulisque maxime congruentia excogitaverit, quibus omnes illos ad eorum amorem trahebat, quos iis donare placuerat. Hujus non semel mentionem fecit confabulationum inter Aristidem & Eugenium author in colloquio, quod de *symbolis* titulum gerit. Ipsa est, quam aegre habentem ingenioque ac virtute perquam conspicuam quidam Amicorum notabat Sole eclypsin patiente, his verbis Italicis adjectis: **E PUR LE OBSCURATUTTE.** Eam quoque symbolis celebrarunt R. Abbates Regnier & Talemannus. Illum enim concernit, quod scriptum extat in eodem colloquio, quandam familiarem Authoris, strenue munus suum obeuntem in Academia Gallica & Florentina, in adversa valetudine utentis honorem effinxisse libram, in qua ponderatur corporis debilitas cum ingenii sublimitate, altera ejus lance depressa, altera elevata, hoc lemmate:

HINC DEPRIMOR, ERIGOR ILLINC.

Ipsam etiam aliquod in sui mali solatium refert composuisse, ex quo ejus fides ac voluntatis cum divina consensio apprimè elucet. Craterem enim fontanum ponebat, in quem lapis cadit multos circulos faciens,

faciens, his verbis Italicis:

FERISCA PUR CHE CORONI.

Feriat modò coronet. Atqui hoc symbolum idcirco plus gratiæ habebat, quod ex calculo tum graviter laborabat ac, postea eodem malo enecata est.

Aliud ejusdem extat, quo sat eleganter & nomen & genium suum exprimebat. Vitis enim erat hac Italica epigraphe.

ARDOR TEMO, E GIELO, M'OFFENDE.

Plura etiam in eam fecit D. Clemens, in quibus unum est, quo sanam ejus mentem sive Spiritum Dei, quo sustentabatur solo ad ultimum vitæ articulum redacta, describere volebat. Navim quippe pingebat tempestate fractam, quæ à vento tantum agitabatur, hoc lemmate:

SOLUSQUE REGIT ME SPIRITUS.

Huic Fœminæ etiam debemus illud Symbolum, quod in mortem R. Abbatis Verji factum est, in quo studiis nimis eum esse enecatam notat per facem magnam incensam ac ejus effigiei suppositam cum hac inscriptione Hispanica:

MAS VIDA SI MENOS LUZ.

Plus vita, si luminis minus.

Præterea linguam Latinam & Græcam æque in numero habebat ac Italicam & Hispanicam, & cum suffragio Academiæ Gallicæ largiretur præstantissimæ Virgini de Scuderi primum eloquentiæ præmium, quod ad mentem D. de Balzac prima vice tunc distribuebatur, qui magnam pecuniæ vim in id Academiæ cavit, ut biennio quovis in eos effundatur aliud quod præmium, qui res ab eo propositas sermone soluto & ligato omnium excellentissimè expressissent, ea prædictæ Virgini coronam lauream ex auro confectam misit concinnis gallicis versibus ornatam, qua sexus suæ nomine ei honorem gratulatur, quem præ tot celeberrimis competitoribus una nacta erat. Difficile fuit initio authorem hujus poëmatis atque

muneris invenire, postquam autem innotuerat id in gratiam præst. Virginis de Scuderi & ab alia Virgine esse præstitum, nemini amplius dubium fuit, quin hoc ab ea editum fuisset. Quicquid enim operis locaverat, tamen latere id non potuit, ex iis autem solis cognoscere licet, quo ingenii acumine ea fuerit dotata.

Verum in vivis esse jam desierunt, quotquot celeberrimi Viri ac Foeminae hactenus à nobis sunt recensiti, itaque ad vivos ut nos conferamus tempus foret, nisi de iis nos tacere juberet eorum decus ac honoris, in quo versantur, fastigium. Etenim non ignoro quosdam præstantissimos viros, qui etiam si & Parisiis & in aliis Provinciis rebus summis præsint, tamen non insuper habent adhucdum symbolicam Artem, sed multa egregia interdum concinnant. Ea Epitomæ nostræ inferere constituimus, quam, hoc de Scriptoribus judicio absoluto, tradituri sumus, unde tantum utilitatis redundaturum esse in lectores persuasi sumus, quantum terræ ex coeli defluvio redundat, quantumvis fontium simus ignari.

Anno 1679 Theses Regi dicatas in Collegio Clari montis defendebat Illustr. Princeps de Turenne filius natus maximus Ducis de Bouillon, ubi posteriora duo agmina Reg. Majestatis symbolis ac emblematis insignita erant, quorum inscriptiones præcipuas referebant victorias. Quod opus meo maxime consilio factum est, symbolaque tria & viginti in hunc finem à me parata. Epistolam dedicatorem, emblemata, inscriptiones ut & sex vel septem symbola concinnata erant à Pat. DE LA RUE, reliqua adjiciebant alii; eosque inter ornamentorum ac dispositionis curam in se recipiebat D. Sevinus Illustr. Cardinalis de Bouillon pictor. Qua occasione, cum mille aliquando ex meis editurus sim, significare consultum duxi, me operam meam hic quoque collocasse in conficiendis symbolis, quæ epitomæ meæ tamen

inferam, quam omnium eorum, quæ à me facta sunt, dabo, quamvis aliorum operibus nonnulla in hanc rem paratà jam sint inserta.

Extant denique præter adductos illos Authores etiam multæ narrationes, descriptiones Fæstorum, solennia funeralia, receptiones Principum, & hoc generis alia, quæ variis symbolis sunt ornata. Hinc ea hic tradere constitui quæ oculis usurpare hactenus mihi contigit, ut ad ea recurrere possit pro lubitu curiosus lector, nihilque desit huic, quod in nos suscepimus, de Authoribus rei symbolicæ iudicio. Nullum tamen hic servabo ordinem, sed eorum hic talem constituam catalogum, prout se oculis nostris obiciant.

Breve descrizione dell' apparato funebre fatto per le sontuose esequie della Serenissima Reina Isabella nel duomo di Milano. In hoc apparatu sexdecim habentur symbola, quorum authores fuere Patr. Roch Maria Ferrarius, Johannes Baptista Viscontius, & Salvator Scarductius, qui tum erant Professores Rhetoricæ in Collegio Brerenfi.

Funerale fatto nel Duomo di Torino alla gloriosa memoria dell' invincibilissimo e potentissimo Principe Vittorio Amedeo Duca di Savoia, &c. Hoc opusculum complectitur quinquaginta sex symbola à P. Ludovico Joghario adornata.

Pompa dell' esequie celebrate a' Serenissimo Edoardo Duca di Piacenza di Parma, &c. l'anno 1648. descritta dal P. Francesco Raulino della compagnia di Gesu. Qui tractatus centum & viginti novem symbola continet.

Racconto dell' esequie fatte in Cremona all' eminentissimo Sign. Cardinale Pietro Campori vescovo dessa città. In quo exsculpta sunt undecim symbola cum quibusdam Emblematis.

Il Trionfo delle virtù contra i mostri corsa delle Dame

nelle leze nella piazza del castello di Torino alli 24 Genaro 1669. Cui adjuncta sunt viginti quatuor symbola.

Relatione della festa fatta in Milano per la Canonizzazione di San Carlo Cardinale di S. Prassede, e Arcivescovo di detta città nel anno 1610. Hac in descriptione Festi quadraginta quatuor symbola exhibentur.

Extant etiam octo symbola in relatione, quam fecit *Academicus innominatus*, cum imago quædam S. Virg. Anno 1649 Modenam transferretur.

Magna illorum etiam copia reperitur in descriptione justorum, quæ facta sunt in honorem Comitissæ Goveanæ Cravettæ in Ecclesia Collegiali S. Petri & S. Pauli Carmagnoli Anno 1657 at pauca hic sunt ad artis normam aptata, nonnulla aliunde petita.

Novem quoque symbola conspicua sunt in quadam relatione, cum baptismo traderetur Princeps junior Parmensis Edoardus Farnesius Anno 1668. cujus titulus ita habet: *Cielo e Terra Academici creati nel portarsi su l'onde sacre del Batefimo il Serenissimo Principe Edoardo Farnese.*

Cum Panormi infectionis gravitate remittente Anno 1664 festum celebraretur, propterea quod invenerant corpus S. Rosaliæ, quam protectricem habent, plurima in hujus festi decora facta sunt symbola postea tractatulo quodam evulgata, quem inscribebant: *Grati Ossequii della conca d'oro à Sancta Rosalia vergine Panormitana.*

Anno 1662. certamen institutum est à centuria Sinensi in receptionem Principis junioris Toscaniæ, in quo comparebant viginti duobus symbolis ornati, quæ videri possunt in ea relatione, quæ edita est hoc titulo: *Relatione della giostra à campo aperto fatta in Siena da Signori huomini d'arme Sanesi alla Real presenza de serenissimi Principi di Toscana.*

Exequiæ Philippi Secundi, quæ fiebant Neapol Anno

De SYMBOLORUM AUTHOR. 89

Anno 1599. quinquaginta sex symbolis cohonestatae
unt, de quibus extat opusculum sub hoc nomine :
*Pompa funerale fatta in Napoli nell' essequie del Catholico
Re Philippo II de Austria scritta da Ottavio Caputi
li Consenza.*

Anno 1647. amplissimè Parisiis efferri curarunt Il-
lustrif. Principem de Condé Patres è Societ. Jesu ex
Collegio Clarimontis, ubi omnia symbolis erant re-
lecta, quæ collecta sunt in relationem à Bureau d'Ad-
dresse die 20 Julii ejusdem Anni.

Idem Patres obtulere undecim cum versibus latinis
Rev. Archiepiscopo Parisiensi Anno 1672, quæ inscrip-
ta erant: *Illustrissimo Ecclesie Principi Francisco Har-
ro, Archiepiscopo Parisiensi symbola Heroica.*

ALPHONSUS MANCINIUS Ampliff. D. Car-
inalis Mazarini nepos offerebat Patruo suo septem
ymbola à Par. Rapino studiorum suorum Gubernatore
excogitata, quæ cum aliis dein edidit iste Pater
ersibusque latinis exornavit. Idem fecerunt P. Rue
& de la Britonniere variis occasionibus.

Anno 1672. nonaginta publicavit P. JOUBERT in
itam & res pulchre gestas Francisci de Borgia, cum
Sanctorum numerum adscriberetur apud Avenni-
os, quæ epigrammatis Latinis & Gallicis insignita
rant. Ea sunt acumine plena & arte docta polita.

Cum jubilæum ageretur S. Johannis Baptistæ Lug-
uni 1666, multa symbola in hæc solemnia compo-
sit P. CHARBONNIER. Ea sequenti anno offe-
bat D. du Gué Forensium rerum præfecto & R. Ab-
ati Telliéro, qui jam est Archiepiscopus Rhemensis,
publici juris faciebat additis versibus & oratio-
ibus brevibus.

*Imprese moti e versi fatti in lode del Duca di Ossuna
dicere di Napoli nella festività del santissimo Sacramento
nell' anno 1583.*

Imprese del Officiojo Academico intronato raccolte
F 5

da lo Sconosciuto Academico Unito in Siena con figure
 In pompam funebrem Serenif. Reginae Hispania
 Margaritæ Austriacæ conjugis Philippi tertii decem
 exhibita sunt * Viglebani in territorio Mediolanensi

Item duodecim in iusta Philippi IV. Regis Hispaniæ
 quæ à Patribus Barnabitis Collegii S. Alexandri Me
 diolani edebantur hoc titulo: *Pietosi Tributi Resol*

ta grand' anima del Monarca Filippo IV.

Patres Collegii Jesuitarum, quod est Taurini, trigin
 ta tribus exornabant templum magnum ejusdem urbis
 eum tumulo suo inferrentur duæ Ducissæ Sabaudia, al
 tera Christiana Gallorum, altera Francisca Aurelia
 norum, quæ postea relatione adjecta hac inscriptione
 sunt vulgata: *Il Teatro del dolore apparato funebre fat*
to nel duomo di Torino alle Altezze Reali di Christian
di Francia, e Francesca di Borbone 1664.

Non pauca etiam concinnavit BOLDONIUS I
 Cardialem Montium Archiepiscopum Mediola
 nensem, quod opus tali insignitum est titulo
Theatrum temporaneum aternitati Cesaris Montii S. R
E. Cardinalis & Archiepiscopi Mediolanensis sacrum
Octavio Boldonio Authore Mediolani in templo Sant
Alexandri excitatum mense Augusto 1635.

Ducenta quoque sunt elaborata à P. DOMINIC
 GAMBERTIO Mutinensi in exequias solennes I
 lustrif. Ducis Mutinensis Francisci primi, quæ impre
 fa sunt in folio sub hoc titulo: *L'Idée de un Prince*
e Heroe Christiano in Francesco I. d'Este, di Moden
e Regio Duca VIII. Generalissimo dell' arme Reali
Francia in Italia rappresentata alla publica luce col f
nerale apparato sposte nelle solenni Essequie l'anno 165
all' 11. di Aprile, in Modena celebrata.

Continent etiam quædam Regum Gallorum & pers
 narum istius Regni illustrium symbola duo illa vol
 mina, quæ Metalicæ rei Gallia nomen gerunt, qu

um primo recensentur res Regum Reginarumque publice & privatim gestæ, quæ in aureis, argenteis creisque eorum numismatis expressæ sunt. Alterum vero complectitur numismata multorum virorum & artu & dignitate clarorum.

Pari modo quædam invenies in synopsi numismatum, quam Luckius collegit atque tali inscriptione edi curavit: *Joannis Jacobi Luckii Sylloge Numismatum elegantiorum, quæ diversi Imperatores, Reges, Principes, Comites, Republicæ, diversas causas ab Anno 1500 ad annum usque 1600 cudi fecerunt.*

Dialogo della giostra fatta in Trevigi l'anno 1597 scritta per Giovanni della Torre, ove se hanno diversi ingenuosi, e piacevoli discorsi intorno alla dichiarazione, e interpretatione delle Heræ, Imenee e motu di ciascuno di Cavalieri, con un sommario d'un'altra nobilissima giostra fatta l'anno 1481.

JACOBUS LE VASSEUR Academiæ Parisiensis Rector vulgabat quædam Anno 1609. Libri titulus ita habet: *Les Devises des Rois de France, Latines & Françaises, tirées de divers Auteurs anciens & modernes, avec un brieve exposition d'icelles en vers François, & la paraphrase en vers Latins, par Michel Grenet de Chartres.* Hæc vero symbola nihil aliud sunt quam hemistichia versuum, quæ Regibus Galliæ applicantur haud secus atque ea, quibus eorum effigies in ponte Virginis S. conspicuæ sunt in Regiæ introitum redintegratæ. Exempli loco adducam, quod in Pharamondum adornavit

ARBITRII MIHI JURA MET.

*Plus ne vent le François genir dessous ta main,
Il s'établit des loix, garde ton droit, Romain.*

VERSIO.

Arbitrii nunc jura sui vult Gallus habere,

Tu tua fac serves Romule, jura tibi.

Mixta est quoque Camerarii Emblematum centuriis centuria symbolorum. Inter quæ elucet, quando pingit leonem simiam edentem ad se sanandum hac epigraphæ: AD MEDELAM. Quo notat Principem, abigentem adulatorem, qui curam salutis publicæ impediverat.

Habebat etiam multa symbola fabulosa heroicorum facinorum narratio Equitum Gloriæ, à FRANCISCO ROSSELO concinnata, cum celebraretur ludus equestris in Epithalamium Regis, ubi propugnatores & oppugnatores triginta tria gerebant.

P. PETR. ABBAS magnum volumen edidit Elogiorum acumine multo & antithesi refertum, quo in libro etiam tradit quadraginta sex symbola acutissima in mysteria vitæ S. Virginis & subjecta alia.

Apparebant etiam viginti quinque optimæ notæ symbola in superbis illis equestribus pugnis, quas Romæ die 25 Februarii 1634 instituerat Illustr. Cardinalis Antonius Barbarinus. Inscriptio hujus festivitatis erat. *Festa fatta in Romi alli 25 Febraro 1634. e data in lucida vitale Mascardi.*

Gemina edita sunt numero viginti in connubia Cosmi de Medicis, & Mariæ Magdalenæ Archiducifæ Austriacæ Anno 1608.

Et Collegium Romanum viginti quatuor susebat cum Cardinalis Burghesius Papæ Pauli V. nepos magifico exciperetur apparatu. Ea prelo vulgari curavit P. PAULUS BOMBINUS hoc nomine: *Vestigium Gymnasii quod in Romano Societatis Jesu Collegio amplissimo Principi Scipioni Cardinali Burghesiu Romane olim Musæ dedicarunt. Rudem ejus delineationem eidem Principi offert Paulus Bombinus ejusdem Societatis Sacerdos.*

Eodem modo etiam excepti sunt Cardinal. Barbarinus, Chigius, Rospigliosus & Altierus. Multa enim in eas solemnitates symbola adornata erant, quæ unâ cum harum festivitatum descriptione emissa sunt.

Nec minori pompa excepta est Regina Suediæ, quippe aula, porticusque, per quas ipsi eundem erat, magno symbolorum numero decoratæ erant.

Multa etiam vidi, quæ triginta annorum decursu Bruxellis facta sunt, in Festum S. Sacramenti.

Præterea omnes priores literæ Alphabeti in magno Dictionario Academiæ, quæ vocatur *la Crusca*, symbola Academicorum illorum continent, qui huic operi operam suam collocarunt & industriam.

Ex his igitur & multis aliis ea sedulo collegi symbola, quarum hic Syllogen vides amplam refertissimamque juxta corporum seriem dispositam. Millennium numerum hic excedunt, ne majorem dicam, quæ in *Mundo symbolico* R. Abbatis Picinelli haud reperiuntur. Maximam enim partem eorum nunquam vidit, quæ in Gallia concinnata sunt exactitudine & ingenii subtilitate non minus inclyta. Ducenta hic etiam sisto D. Clementis Senatoris rei subsidiariæ in summo Senatu, quæ dubio procul elegantissima sunt acumineque ingenti referta. Multi adhuc sunt alii, qui omnem movent lapidem, ut exactissima quædam inveniant, nec frustra eorum labor infumitur, ingenuè fateor. Acceptum interim gratumque quin habitura sit Respublica literaria, quicquid hic operis à me locatum est in colligendis symbolis, quæ innumeris ferè locis sejuncta & dispersa erant, haud est cur mihi non persuadeam. Nullo enim labore hic quamplurima reperient, quibus animo suo faciant factis, sive ea exoptant pro sigillis insculpendis, sive mœnibus exornandis, sive effigibus decorandis, sive bonis signandis, quippe in quatuor vel quinque mil-

lia eorum numerus excrevit, ex quibus pro lubitu
quæque feligere, vel ad eorum imitationem alia
concinnare, vel tanto præstantissimorum exemplo
rum numero existente de novo quædam eudere pos-
sunt.

Nec minus supra exerts de Regius Spa-
re, cupit, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

Mita est, per quos ipsi em-
in est, non solum, sed decoris e-

SYLLOGE SYMBOLOUM,
COELUM & ASTRA
PHILOSOPHIA
IMAGINUM

i. e.

SYLLOGE
SYMBOLORUM
AMPLISSIMA,

quâ

Plurima eorum, quæ prostant, summa di-
ligentia sunt congesta methodoque suc-
cincta exhibita.

PHILOSOPHIA
IMAGINUM
SYLLOGE
SYMBOLORUM
AMPLISSIMA

quæ

L'usage est de dire, que l'on a
l'usage de dire, que l'on a
l'usage de dire, que l'on a

COELUM & ASTRA

in SYMBOLIS.

I. *Cœlum cum verbis Virgilii.*

MENS AGITAT MOLEM.

C'est une Intelligence qui en regle les mouvemens.

Hoc symbolum numismati cuidam impressum in honorem Illustrissimi Cardinalis Richelieu notat ejus ingenium, quo valebat, eumque primum à Rege status negotia quævis mentis iustar modo-
G de-

derari ac regere. Quod etiam omnibus illis, qui sum-
mis rebus sapienter præsent, applicari potest, haud
fecus ac Virgilius id ad Providentiam Dei applicat,
qui omnia gubernat atque id circo à Gentilibus anima
mundi habitus.

II. Cælum.

NIHIL QUÆSIVERIS EXTRA.

Ne cherchez rien au de là.

Extra cælum cum inania sint, quæcunque appa-
rent, animoque tantum fingantur, quæ tam spatiosa
videntur, fallat ipse se necesse est, qui aliorum bono-
rum satagit quàm cœlestium, quippe alia vera extra
ea non dantur.

III. Cælum quod omnem obvolvitur terram.

TEGIT OMNIA.

Il couvre tout.

Ex Lucano id desumptum est, cujus verba sunt:
Et quod tegit omnia cælum. Ad Principem trahi po-
test, qui subjectorum salutem summa promovet ac pro-
tegit cura, uti & ad providentiam Divinam, qua cun-
cta gubernantur.

IV. Cælum cum his verbis latinis.

IMMOTUM IN MOTU.

*Il ne change point d'assiette, dans tous les mou-
vements qui l'agitent.*

Vel hoc versu Italico eodem redeunte.

NE PER MILLE RIVOLTE ANCOR SON MOSSO

Primum translatus est ad adversa, quibuscum
collocatus est Illustris Cardinalis ad clavum reipubli-
ca

æ sedens. Ad quemvis præterea referri potest, qui animo constanti fortunæ acerbitates vincit. Proprium tamen symbolum fuit Ludovici Cardinalis d'Este Regis Ludovici XII. Nepotis.

V. *Coelum Serenum.*

NON SEMPER IMBRES.

Le mauvais tems ne dure pas toujours.

Lemma ex Horatio est petitum. Secunda succedunt aduersis uti coelum liquide serenum nubibus turbulentis.

VI. *Coelum undique vim suam & influxum emittens.*

IN OMNEM TERRAM.

Sur toute la Terre.

Quo iterum depingitur Providentia Divina. Quærat quoque in quemvis. Apostolorum vel alium quendam, qui studio conversionis omnium gentium intentus ad omnes mundi partes curam suam extendit. Idem haud inepte applicares ad auctoritatem Papæ & Ecclesiæ Romanæ, quæ per totum terrarum orbem diffundit.

VII. *Coelum stellis conspersum.*

OJOS MUCHOS, LINGUA NINGUNA.

Oculorum multum, linguæ nihil.

Beaucoup de jeux, point de langue.

Quod factum est in aulicum quendam prudentem, qui cum multa à Principe minus rectè fieri sciret, nihil tamen eorum propalavit. Hujus symboli inventio sermumque tribuitur Abbati * Montiniacensi, qui mortuus est Episcopus Leopoli, cujus episcopatus Pontifi-

* De Montigny.

tificias literas acceperat, idque concinnatum ab eo perhibent in Serenis. Ducem de S. Aignan Palatii summum Cubicularium.

VIII. *Coelum atris nubibus coopertum, claris tamen interstinctum.*

MENTRE E' PIU FOSCO SPLENDE.

Splendet nubilo majori.

Il brille lors qu'il est plus sombre.

In quendam, qui grátia Principis amissa ingenii sui eximias exferebat vires.

IX. *Coelum nubibus coopertum.*

NON SEMPER CLARUM.

Il n'est pas toujours serain.

Non semper arridet fortuna, verùm ut non omnibus horis sapit homo, ita non omni tempore æque fortuna secunda utitur, suas etenim revolutiones habet ea, uti cœtera hujus mundi quæque.

X. *Coelum.*

ASSIDUO IN MOTU, aut si mavis
IN MOTU SEMPER.

Toujours dans le mouvement.

Quo homo significari potest, qui semper improbo ac indefesso occupatus est labore. Gessit id symboli quidam Italus Academicus, qui ex more ibi recepto vocabatur *Il continuo*.

XI. *Alius quidam ejusdem Academiae civis qui cognominabatur Il rapito idem gerebat symbolum hoc lemmate.*

IN CONTRARIUM.

Par des mouvemens opposées.

Quia contrario motu feruntur cœlum & astra. Astra proprio feruntur motu ab ortu ad occasum, cùm cœlum suo motu ea ferat ab occasu ad ortum, unde eorum motus singulis annis renovantur. Quo innuit se nunquam non ferri motibus hujusmodi, qui rationi contrariantur, eosque ortum ducere vel à consuetudine, vel ab inclinatione, vel à dispositione, qua esset constitutus.

XII. *Globus terrestris cum omni suo decore.*

INDICAT AUTHOREM.

Il fait voir qui l'a fait.

Mundum esse opus Numinis sapientis ac omnipotentis ex conspectu ejus cuique vel leviter intuenti parere potest. Hoc symbolo insignivit P. Carolus Bovius regulas Societatis Jesu, quas cùm examinaret Papa Paulus III. tam acuratas reperit, ut in hæc verba erumpere haud dubitaret: *Digitus Dei est hic.* Saltem ex sapientiæ ejus fonte eas necessario hausas esse atque authori earum divinitus inspiratas, non poterat sibi non persuadere.

XIII. *Sphæra cœlestes, sive Planetarum circuli.*

RAPIMUR MAJORE.

Nous sommes emportez par les mouvemens du premier Mobile.

Sicut primum mobile reliquis omnibus Sphæris motuum indit, ita Deus omnium nostrorum motuum author & motor esse debet. Hoc symbolum ab eodem authori adaptatum est, quo S. Ignatii mentem exprimere voluit, qui in omnibus suis consiliis ac cogitationibus nil est molitus aliud, nisi majorem Dei gloriam; unde quam sæpissime ejus ex ore: *Ad majorem Dei gloriam.*

XIV. *Globus coelestis.*

INDEFESSUS AGENDO.

Il agit sans cesse & sans se lasser.

Coelum continuo movetur, nec ullo unquam tempore quiescit. Atque in eo nobis præfiguratur Deum, qui semper agit, nec quicquam requiei dulcissimæ & æternæ tranquillitatis, qua in se ipso fruitur, perdit. Congruit quoque homini, qui nunquam definit aut munus aliquod magnum obire, aut studiis inhærere.

XV. *Circuli Sphærarum coelestium.*

UNUS OMNES.

Un seul fait mouvoir tous les autres.

Hoc symbolum in exequiis Isabellæ Francorum Reginae Hispaniæ conspicuum fuit, quo innuebatur ejus Reginae ingenium, quod animæ instar erat in omnibus consiliis & conatibus.

XVI. *Mundus universus elementorum quasi gradu & spheris coelestibus interstinctus.*

D'UNA IN ALTRA SEMBIANZA.

Ex uno ad alterum.

D'une chose a une autre.

Hoc sibi elegerat symbolum Christophorus Guidicionius, cum in Academiam *Confusorum* reciperetur sub nomine *Elevati*. Eo enim instituto utuntur Academici in Italia, ut pro instituto eo, quo insignis habetur Academia, cujusque in gremium receptus est nomen peculiare ac symbolum quisque sibi fingat. Hoc symbolum tam quoad corpus, quam quoad animam ex cantilena quadam Petrarchæ decerptum est, in qua cum de mundo verba faciat, inquit, rerum principia, quibus constant & componuntur, sapientemque

earum dispositionem ritè attendentem ad cognitionem Dei perducere , qui tantam rerum varietatem condidit atque tanta concinnitate omnia tam sapienter disposuit.

XVII. *Globus Mundi.*

UNO OMNIA.

Toutes choses dans un.

Convenit in quendam , qui omni ex parte videtur perfectus , atque amplissimis quibusvis tum naturæ , tum doctrinæ , virtutis , omniumque ornamentorum præfidiis ornatus. Comparuit hoc symbolum in exequiis Picolomini Philosophi celeberrimi.

XVIII. *Globus terra super formica.*

D'ALTRI OMERI SOMA CHE DA TUOI.

Aliis humeris huic ferendo opus est.

Il faut bien d'autres épaules que les vennes pour cette charge.

Julius Cæsar Capatius refert id in quendam esse compositum , qui cum recens in nobilium cœtum cooptatus esset , munus aliquod postulabat , cui subeundo haudquaquam par erat.

XIX. *Coelum stellis interstinctum cum epigraphe hac ex libro Jobi.*

QUIS DORMIRE FACIET?

Qui en fera jamais cesser l'harmonie & les mouvemens?

Id est , quis eorum harmoniæ ac motibus finem inferet? Ita enim verba Jobi habent : *Coeli concentum dormire quis faciet?* Hoc in honorem Cardinalis Camporii , cum efferretur , adhibitum est à P. Leonardo Vellio , quo ejus vigilantiam atque quam dioeceseos suæ habebat diligentem curam , notare voluit.

XX. *Sphæra Coelestes.*

NEC MORA, NEC REQUIES,

Ny trêve, ny repos.

In quendam, qui continuo agit.

XXI. *Primum mobile cætera quæque movens.*

SEMOTOS VASTOSQUE CIET,

Il les meût tout vastes & tout éloignez qu'ils sont.

Quod in Principem quadrat, qui jussu suo diversos regit exercitus à se invicem segregatos. Confectum fuisse narrant in honorem Philippi IV. Regis Hispaniæ & Indiæ, cui multa parebant regna procul ab invicem diffusa.

XXII. *Academia, quæ nomine * Ingeniosorum*

*Placentia erecta est pro symbolo habebat Coelum
stellis ornatum his verbis.*

ALIENO SPLENDORE NITESCIT,

D'un éclat étranger il tire son éclat.

Quod tali congruit, qui omnem suam gloriam suis debet majoribus.

XXIII. *Globus coelestis & terrestris.*

UNUS NON SUFFICIT.

Un seul ne suffit pas.

Alii hoc symbolum tribuunt Regi Francisco II. alii Francisco I. superbiæ tamen non nihil in eo contineri conveniunt. Paradinus id adscribit Francisco II. lemmaque dicit petitum ex versu Juvenalis, *Unus Pellæo juveni non sufficit orbis*, quem hæc verba sequuntur, *Sarcophago contentus erit.* Id quod

quod in Francisco II. eventum habuit, qui septemdecim annos natus Aureliani vita excessit. Insculptum quoque est numismati cuidam Francisci I. nec superbiæ argui potest, quin potius Regis pii indicium est quòd regimine his in terris deposito cœlum ex animo quærat.

XXIV. *Spharæ coelestes.*

ENARRANT GLORIAM DEI.

Elles annoncent la gloire de Dieu.

Mutuatum est hoc symbolum ex Psal. 18. Collegitumque Romanum eo usum est ad celebrandum Julium Rospigliosum, cum ad eum delata esset Pontificatus dignitas sub nomine Clementis IV. Applicari cæterò quin potest Verbi divini ministris & Apostolis, quos non una vice cum cœlo contulère Sancti Patres hunc versum Psalmi 18. explicantes.

XXV. *Academia quadam Italia, quæ cognominabatur Tironum pro symbolo usurpabat septem sphaeras coelestes totidem distinctas circulis cum Planetarum typis & hoc lemmate.*

GRADATIM.

Par degrez.

Quo, quantum divinando assequi mihi licet, septem voluere repræsentare liberales artes, quibus docendis operam suam dicarant hujus Academiæ cives, quarum diversas disciplinas quasi per gradus impertire volebant illis, qui se eorum numero aggregari gauderent.

XXVI. *Coelum tenebris obortis.*

VERTITUR INTEREA.

Il ne laisse pas de rouler.

Hoc pro symbolo assumpsit Academia, quæ cognomine *Noctis* stabilita est Boloniæ. Quo designare voluisse

luisse in proclivi est ; quamvis nondum omnibus aliorum luminibus exultaret , omnem tamen movere lapidem, ut exercitiis assiduis majora incrementa in dies caperet.

XXVII. *Totus terra globus.*

NIHIL SUPRA NIHIL INFRA.

Rien au dessus rien au dessous.

Hoc symbolum ex eis est, quæ in exequiis Serenissimi Principis de Condé Anno 1647. Collegii Clari Montis cura conspicua fuere, cujus significatio haud alia esse potest quam quod tanta fuerit ejus virtus ; ut nec in excessu nec in defectu peccaverit.

XXVIII. *Globus.*

CAPIT OMNIA.

Il contient tout.

Quod in Dei Magnitudinem insigniter quadrat.

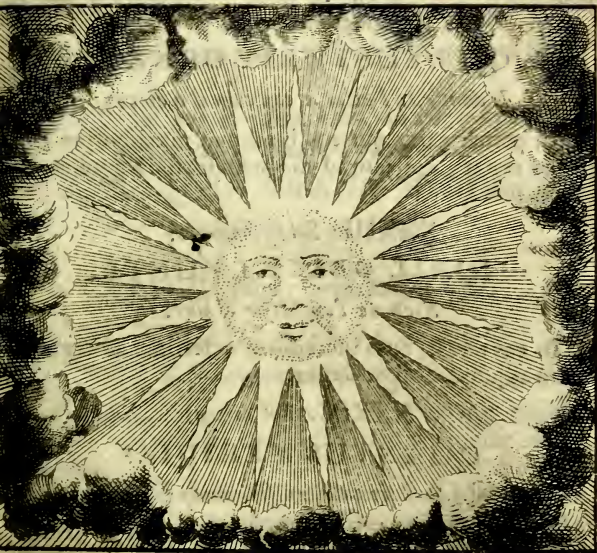
XXIX. *Duo Globi, quorum unus refert chaos, alter mundum diversis elementorum contignationibus interstinctum.*

EX HOC HUNC FACIT ORDO.

De l'un l'ordre a fait l'autre.

Cuncta ordine ac methodo disponuntur, exulatque omnis rerum elegantia ordine turbato.

S O L.

XXX. *Sol montes illuminans.*

MIHI SUMMA PATENT.

Les choses les plus hautes me sont découvertes.

In hominem, cujus ingenium tam perspicax, ut in
sublimia quæque penetrare possit.

XXXI. *Sol.*

SIBI ALIISQUE.

Il a des lumieres pour soy & pour les autres.

In

In eruditum qui se ipsum æque ac alios bonis artibus imbuat.

XXXII. *Sol ex attractis vaporibus radiorum ope
iridem adornans.*

QUÆ SUSTULIT ORNAT.

Il donne de l'éclat à ceux qu'il a élevez.

In principem, qui eos honorum maximorum cumulo ornat, qui jam ad magnum fortunæ gradum e-
vecti sunt.

XXXIII. *Sol in Zodiaco.*

NIHIL OBSTAT EUNTI.

Rien ne l'empêche d'aller.

In eas terras, quas incredibili celeritate ad regnum
suum adjunxerat Rex Galliæ.

XXXIV. *Sol oriens.*

QUANTUS MERIDIE?

Quel sera-t-il en son midy?

In Principem indolis præstantissimæ indicia præ se
ferentem. Quo pacto concinnatum est in gloriam
Delphini, versibusque latinis ornatum à quodam, cu-
jus ingenii dotes & judicii vis hodie non secus in bo-
nis artibus elucet, atque olim & in Gallia & in trans-
marinis partibus. Versus autem ita habent :

Nasceris, & totum radiis complecteris orbem,

Sentit & ora tuas quæque remota faces,

Luminibus tantis qui splendeat ignis in ortu,

Ille die media, conjice quantus erit.

Idem alia tria composuit in Regem, eodem corpo-
re servato, quo præcedentia duo gaudent. Quorum
primum erat

XXXV. *Sol egregiis hisce verbis.*

UTRIUSQUE ARBITER ORBIS.

Arbitre souverain de l'un & l'autre pole.

Reliqua duo duplex sive reciprocum reddunt symbolum.

XXXVI. *Sol terram illuminans, ad cujus lumen & animantia & homines operantur.*

QUICQUID AGANT VIDEO.

Je vois tout ce qu'il font.

XXXVII. *Idem, lemmate subjecto*

QUICQUID AGATUR AGO.

J'agis en tout ce qui se fait.

Quoniam sol, qui antiquitus habebatur anima mundi, uuiversalis causa est, quæ in omnem naturam agit.

Etenim arbiter non tantum evadit Rex ejus mundi, cui pacem præbet aut bellum infert pro suo arbitrio, verum omnes etiam in admirationem sui rapit & attonitos reddit. Omnia videt, omnia disponit, omnia ad nutum monentis sunt intenta, omnia ejus præclare gestis haud secus ac solis radiis sunt impleta, terroremque injicere novit quotiescunque ipsi complacitum est. Quæ omnia apprimè his quinque symbolis explicantur.

Nec est quod in quemvis eorum, qui hodie summis rebus præsent, hoc symbolum solis quadrare dicas. Norunt equidem, qui numismatum studio ducuntur, nonnullos Imperatores aliam nullam imaginem Majestatis suæ appetiisse nisi regis astrorum. At, si verum dicere fas sit, adulatoriè hæc numismata inventa ac arrogantia plerumque fuisse signa constat. Indicare volebant iis, quomodo omnium bonarum rerum u-

ber-

bertas à se in alios se effunderet. Verum nil iis cum sole commune erat præter solam eminentiam quâ cæteris præcellebant. Lumina ipsis deerant & constans motûs observatio & influendi vis dulcissima. Vnde præclarè constat, neminem majori jure hoc symbolum gerere quàm Regem nostrum Serenissimum. Is enim soli omni ex parte similis est. Ita semper agit ut tanto fastigio par esse videatur. Omnia ipse videt quæ & in hoc & in altero hemispherio fiunt. Reges nostri, qui eum præcesserunt, arbitrio veteris orbis contenti erant, is ad novum etiam regimen suum ac jussa protendi magnæ gloriæ ducit. Ostendit magnum commercii tam feliciter inchoati opus, ostendunt tot urbium in Insulis jacta fundamenta; ostendunt barbari & agrestes homines emolliti; ostendit mare tutum redditum à prædonibus maritimis; ostendunt tot portûs ostia in Africa aperta, quàm justa sit inter eum & solem comparatio & quàm insigniter ei convenient lemmata, quibus prædicta symbola gaudent.

Symbola duo reliqua ab eodem Authore ex eodem corpore in eundem finem facta præcedentibus haud palmam præripiunt.

XXXVIII. Sol in medio stellarum, quarum alie motu eum præcedunt, alie sequuntur.

PRÆEUNT VENIENTQUE MINORES.

Et les Astres qui le devancent, & ceux qui viendront après sont plus petits que luy.

In expedito hic est applicatio, vulgatum quippe est Regem Majores suos longè post se relinquere, exemplumque fore posterioribus, si non imitationis, saltem admirationis.

**PRÆTERITIS MAJOR, VENIENTIBUS
AUTHOR.**

Dignum tamen hic observatum est hoc symbolum ex eorum numero esse, quæ poëtica quadam licentia componuntur. Conspiciæ enim sunt una cum Sole stellula, quod equidem nunquam usu venit. Præterea pro concessio habetur, stellulas, quæ apparent, multo minores esse sole, quàmvis contrarium nos evidenter doceat ratio. Hac de licentia verba facturus sum in Arte mea symbolica, ubi luculenter ostendam ea non tantum esse toleranda, sed & singularem nonnunquam habere gratiam.

XXXIX. Sol.

UT PRÆSIT ET PROSIT.

Pour gouverner & pour profiter.

Quemadmodum Sol alium ob finem non agit in omnem naturam nisi ut benè agat, ita Regis alius finis non esse debet quàm in subditos gratiosa benignitas.

XL. Sol in egyptica.

NUSQUAM DEVIUS.

Sans s'écarter jamais.

Symbolum est alicujus justî, qui æquitatis rationem ubique sedulo observat.

XLI. Sol inter austrum & septentrionem.

NON ARDOR NON ALGOR INEST.

Ny froid, ny chaud.

Quadrat in moderatum Principem, qui nec in levitatem nec in iram nimis proclivis est.

XLII. Sol.

MENTE FEROR QUOCUMQUE FEROR.

C est

C'est mon intelligence qui regle tout mes pas.

In quendam, qui rationem sequitur ducem in omnibus.

XLIII. *Sol super solario.*

CUIQUE SUUM METITUR.

A chacun le sien.

Sol suo cursu omnes horas dimetiens idque æquali mensura justitiæ characterem exhibet.

XLIV. *Sol meridianus.*

LUCET AGITQUE UNUS.

Luy seul agit & luy seul nous éclaire.

Principi congruit, qui arbitrato suo omnia agit auctoritatemque suam tuetur posthabitis Ministrorum consiliis populi directionem concernentibus.

XLV. *Sol.*

NEC FALSUS NEC FALLENS.

Ny il ne trompe, ny il n'est trompé.

Id est, idem sui que similis semper est sive extra sive intra eum intuearis. Quod symbolum eos monet qui ad clavum reipublicæ sedent, ut eandem fidelitatem aliis præstent quàm sibi ipsis præstitam ab aliis volunt.

XLVI. *Sol super nubibus.*

NEC OFFENDITUR NEC OFFENDIT.

Il n'en est ny offensé ny obscurci.

Quo depingitur Regia clementia.

XLVII. *Sol super agro fertili.*

TRANSIT BENE FACIENDO.

Il fait du bien en tous les endroits par où il passe.

In benignitatem alicujus Principis, qui rivulos benignitatis & gratiæ in alios derivat.

XLVIII. *Sol super plano tecto fructuum cum his verbis S. Pauli.*

DIVES IN OMNES.

Liberal envers tous.

Eundem in finem quo præcedens.

XLIX. *Sol.*

REGITURQUE REGITQUE.

Explicatio hujus symboli sequentibus continetur versibus, quibus per prosopopoeiam introducitur sol loquens & per eum Princeps.

Le tumulte ny le hazard

On je regne n'ont point de part,

Tout s'y fait, tout s'y ment avec intelligence,

Et par la loy qui fait la juste liaison,

Du pouvoir & de la prudence

Tout le monde me suit, & je suy la raison.

Quorum hic ferè sensus.

Imperii quæcunque mei ditione tenentur,

Casibus adversis vacuum, cœcoque tumultu

Semotam ducunt vitam, ratione geruntur.

Cuncta, nec ambiguis fortunæ passibus errant,

Grataque temperies sanæ cum robore mentis

Res agitant; ego ductor eis, me sola regit mens.

L. *Sol vapores eliciens.*

COLLIGIT UT SPARGAT.

Il n'amasse que pour repandre.

In principem qui subsidia à subditis exacta benè collocabat.

LI. Sol oriens nebulam discutiens.

VINCIT AB ORTU.

Dès son lever il est victorieux.

In Regis victorias, quas primis annis reportavit.

LII. Sol Occidens.

SUPRA IDEM INFRAQUE.

Le même en haut & en bas.

In quendam, qui sui semper similis utraque fortuna.

LIII. Sol quem venti afflando turbare volunt.

NON RADIUM EXECUTIENT.

Ils ne luy feront pas perdre un seul de ses rayons.

In aliquem, qui extra invidiæ fortem est.

LIV. Sol deliquium patiens.

LANGUET ET URIT.

Il languit & il brûle.

Designatur, qui multis infirmitatibus pressus adhuc animum bonum zelumque ardentem habet.

LV. Sol nebulam depellens.

NITENTES UT SPARGAT RADIOS.

Pour en jeter de rayons plus brillans.

Sunt, qui invidiæ ac calumniæ ope magis magisque elevantur majoremque famam nanciscuntur

LVI. Sol oriens.

ABIIT ET REDIIIT.

Il s'en étoit allé & il est retourné.

In cujusdam reditum, qui longo tempore abfuerat.

LVII. *Sol nebula discussa.*

PULSA TEMPESTATE SERENAT.

Il nous rend la sérénité.

Quod locum habebat, cum pacem redderet generosè
toti Europæ Rex Hispaniæ.

LVIII. *Sol.*

SE TOTUM SPARGIT IN ORBEM.

Il se repand par tout le monde.

In quendam, cujus fama & præclarè gesta sunt ce-
leberrima.

LIX. *Sol.*

VIDET OMNIA PRIMUS.

C'est luy qui le premier apperçoit toutes choses.

Eo notatur alicujus ingenium præstantissimum,
quo non tantum res agit, sed & penetrat, imò ante
quàm fiant, prævidet. In Regem id factum est numif-
matique alicui impressum.

LX. *Sol qui renitente primi mobilis motu, magis ma-
gisque se elevat, cum verbis ex secundo libro
Metamorphosew.*

CONTRARIUS EVEHOR ORBI.

Je m'éleve ou je veux malgré tous vos efforts.

Quo ostenditur Regis triumphos haud impediri
potuisse, quamvis omnis contra eum sese opposuerit
vis Europæ.

LXI. *Sol abdens se in Oceano.*

ME SUBJECTIS EXCIPIT UNDIS.

L'Ocean me reçoit & me soumet ses eaux.

Ex eodem libro Metamorph. lemma hoc petitum est
elegantèrque innuit Regis imperium, quod in mare
hodièr habet.

LXII. *Sol radios suos expandens super arbores diversi
generis, quarum quævis fructus suos profert.*SINGULIS VARIUS, UTILIS OMNI-
BUS.*Different pour chacun avantageux à tous.*

In Principem quendam, qui rationem habet fa-
cultatis ingenii, cum munus aut honor cuidam sit de-
cernendus.

LXIII. *Sol in pluviam mutans nubem fulgurantem.*

FULGURA IN PLUVIAM FECIT.

Il change les foudres en pluie.

In pacem, quam Orbi restituebat Rex Hispaniæ.

LXIV. *Sol glaciem solvens.*

SOLVIT VERE NOVO.

C'est au printemps qu'il le fait fondre.

In Regem, qui à primis annis bellis internis finem
imposuit.

LXV. *Sol occidens & stella apparentes.*

LUX MORIENTE VENIT.

Sa mort nous fait revivre.

Hoc symbolum in alicujus Principis mortem con-
cinnatum est, cujus fama servabatur integra, imò ma-
jor

ior evadebat filii perspectæ indolis relictis. Ad Filium Dei etiam trahi potest, cujus morte fons salutis nobis apertus est.

LXVI. *Sol occidens & vestigia lucis rubra in nubibus relinquens.*

RUBET CUM DESERIT ORBEM.

Il a cette couleur quand il quitte le monde.

Quod in honorem Principis Casimiri conficiebatur, qui, quam primum mundum religionis ergo relinqueret, in numerum Patrum Purpuratorum receptus est.

LXVII. *Sol oriens nubila dissipans.*

ME CRESCENTE CADENT.

Ils s'abaisseront quand je m'élèveray.

In discordias civium, quæ à Rege dissipatæ sunt, antequam ex ephelis excessisset.

LVIII. *Idem corpus lemmate adjuncto.*

DO SPES INDE SERENI.

C'est ainsi qu'il faut esperer le retour du beau-temps.

LXIX. *Sol imaginem sui in nube reddens.*

AN DUO ? AN UNUS ?

Y en-a-t'il deux, ou un seul ?

In filium quendam, qui vestigiis laudatissimis Patris insistens in ejusdem locum ac honorem suffectus erat.

LXX. *Sol occidendo cælum stellis obsitum exhibens.*

PULCRA IN PROLE SUPERSTES.

Il vit en sa prosterité.

LXXI. *Sol occidens atque eo tempore radios suos in Orientem flectens.*

OCCIDIT UT SURGAT.

Il se couche pour se lever.

In spem resurrectionis.

LXXII. *Sol nebulam perrumpens.*

SUBTILIS OPACA PERMEAT.

Il penetre par sa subtilité ce qu'il y a de plus obscur.

In quendam, qui ingenii subtilitate abdita quævis penetrare potest.

LXXIII. *Sol nebulis circumdatus easque dissipans.*

IN TERRAM DEJICIT HOSTES.

Il terrasse ses Ennemis.

In victorem.

LXXIV. *Sol in Zodiaco.*

MONSTRA MIHI CESSERE DOMOS.

Les monstres m'ont cédé leurs places, & l'ont abandonnées.

LXXV. *Sol occidens nube intercedente major apparet.*

MAJOR IN OCCASU.

Plus grand en son couchant.

In mortem cujusdam viri illustris.

Plurima conspiciebamur symbola in ludo equestri demortui Regis, quorum corpora constituebat sol.

LXXVI. *Eo utebatur illustris Princeps de Conti hac inscriptione.*

COELOQVE SOLOQVE.

Egalement puissant au Ciel, & sur la Terre.

Quadrat in Sanctum, qui cœlestem gloriam nanciscitur quam anhelat, miraculaque perpetrat in his terris.

LXXVII. *Comes de S. Agnan utebatur sole super planta, quo absente aqua superfundebatur planta.*

ORAYOS; O LAGRIMAS.

Aut radii, aut lachrymæ.

Ou sa lumiere ou ses larmes.

Quod est symbolum dolorem absente amico contstantis.

LXXVIII. *Baro de Tussay, Sole meridiano.*

MAS LE VANTADO.

Plus elevatus.

Plus élevé.

LXIX. *Vicedominus * Carnutensis, aquila solem in-
tente.*

Y NON MAS.

Et nil amplius.

Et rien plus.

S. Simeon multos annos habens mortem lubentissime obibat Salvatore suo viso, *quia viderunt oculi mei salutare tuum.*

LXXX. *Comes de Croissy, scioterico sub sole.*

H 4

SI

*de Chartres.

SI ME MIRAS ME MIRAN.

Aspicior si aspicias.

On me regarde si vous me regardez.

Quod convenit Regis ministro, qui ab omnibus æstimatur æstimatus à Rege.

LXXXI. *Baro du Pescher, sole vapores attrahente.*

ET LEVAT QVOS DEPRIMIT.

*Il élève ceux qu'il abbat.*Quo Deus notatur, de quo Propheta : *Humiliat & exaltat.*LXXXII. *Sol.*

SE MIRADO, QUERIDO.

Adspectum sequitur affectus.

*On ne peut me voir sans m'aimer.*LXXXIII. *Baro de Fontaine Challendray usurpabat quoque solem.*

SPLENDET ET ARDET.

*Il brille & il brûle.*LXXXIV. *Item Dominus de Marillac.*

SOLO PARA MIRARME.

Orbis in id ut inspiciat.

*Tout le monde n'est fait que pour me regarder.*LXXXV. *Marchio de Rouillac solem & nebulas.*

NON PARAN.

Non consistunt.

Ils ne tiennent pas devant moy.

Quod mentis generosæ indicium est, cui nemo resistere potest.

LXXXVI. *Dominus Deffiat, Solem, cui nubes ita opposita est, ut eum circuli instar circumdet.*

QUIEN SE ME OPPONE ME CORONA.

Obstans coronans.

Qui s'oppose a moy me couronne.

Quod cuidam convenit, qui difficultatibus obrutus occasionem nanciscitur egregia quæque faciendi.

LXXXVII. *Marchio de Narmontier, solem.*

A TODOS YO, A MI NINGUNO.

Omnibus præbeo splendorem, mihi nemo.

Je donne à tout de l'éclat, & je n'en reçois de personne.

Pari modo multis celebrabatur symbolis Ludus equestris qui habebatur 1605. in quo Thracum nomine gaudebant equites.

LXXXVIII. *Dux de Nevers gerebat Solem in Zodiaco.*

NI ME BUELVO ATRAS NI ME DESUIO.

Quod latine sonat :

NEC RETRO GRADIOR, NEC DEVIO.

Ny je ne recule ny je ne m'égare.

In aliquem justum ac propositi valde tenacem.

*Tholosa cum Anno 1679. publicè declararentur tempora
pacifica, octo exhibebantur symbola, quorum
nullum aliud erat corpus præter solem.*

LXXXIX. Sol cælo sereno.

EN APAZIBLE TODO SE VEE.

Apparet totus tempestate tranquilla.

On le void tout quand il est bien serain.

Genium alicujus vix melius unquam cognoscere
datur, quam mente ac ingenio tranquillo. Is enim
status naturalis est, cum agitatio multum violentia
habeat.

XC. Sol Meridianus.

PIU VALIDO E PIU SERENO.

Quo validior eò serenior.

Plus il a de force plus il a de serenité.

Pacem dedit Rex, quia non est amplius quicquam
quod armis ejus felicissimis resistere posset.

XCI. Sol Meridianus.

BOREÆ QVOQVE NVBILA CE-
DENT.

Les vents du Nort luy cederont aussi.

Coacti sunt quoque Dani & reliquæ septentrionale
gentes pacem recipere, quæ ipsis æque oblata est a
cæteris Europæ populis.

XCII. Sol occidens animalibus sylvas querentibus.

DAT REQUIEM FESSIS.

Il procure du repos à ceux qui sont lassez.

In æternam pacem.

XCIII. *Nubila densa, fulgurumque hiatus interveniente sole dissipati.*

TERRORI SUCCEDIT AMOR.

A la terreur succede l'amour.

XCIV. *Sol radiis suis aurea reddens nubila obscura.*

SERENAT ET ORNAT.

Il les dissipe & il les fait briller.

XCV. *Sol, quem attentè intuentur aquila, leo & leopardus cum his Claudiani verbis:*

COMMUNE FACIT REVERENTIA
FOEDUS.

Le respect qu'ils ont pour luy, fait cesser leurs querelles.

In pacem cum Imperio Romano, Rege Hispaniæ & Angliæ initam.

XCVI. *Sol campum ingentem illuminans.*

VIGET QUODCUNQUE VIDET.

Il donne de la vigueur à tout ce qu'il regarde.

Quando adsunt qui præsent, instigantur ad omnia ritè obeunda, qui subsunt.

XCVII. *Sol Occidens.*

NIGRESCUNT OMNIA CIRCUM.

Tout est noir dès qu'il ne paroist pas.

Quod apparebat Mediolani in justis Philippi IV. Regis Hispaniæ Anno 1666.

XCVIII. *Sol eclipsin patiens radiosque suos languentes in hortum floribus ob eam flaccidis ample refertum conjiciens.*

A. LANGUORE LANGUOR.

De sa langueur vient la nostre.

In Principem morbo colluctantem, quo subjectos suos maximum in dolorem conjicit.

XCIX. *Sol imaginem sui reddens in duobus speculis sibi invicem oppositis.*

ALTERVM AB ALTERO.

L'éclat de l'un sert à l'éclat de l'autre.

In quorundam amicitiam sociali foedere conjunctam, unde ambobus par nascitur gloria & authoritas.

AITVM C. *Sol in signo tauri.*

QUOD ASPICIT ORNAT.

Il pare tout ce qu'il regarde.

Solis aspectus mense Aprili in totam naturam benignus est, telluremque variis exornat floribus.

CI. *Sol cujus radii molliter cadunt in flores.*

T. SUAVITER ATTINGUNT.

Ils ne les touchent que doucement.

Quo suavitas illa morum exprimitur, qua quis in alicujus animum se insinuare potest.

CII. *Sol nube obvolutus, super qua circulus lucidus apparet instar corona.*

HONORANDO M'INGVMBRA.

Honorando obscuror.

Elle m'obscurcit en voulant m'honorer.

In eam Coronam, quæ imponebatur Cardinali de Bourbon, qui à factiosis deinde appellatus est Carolus X.

CIII.

CIII. *Dominus de Montmour Magistrorum supplicum
libellorum Decanus & Academicorum Gallicorum
princeps pluribus in symbolis solem adhibuit,
quorum precipua sunt, sol oriens.*

INGENS VISUS AB AURORA.

Dès sa naissance il étoit déjà grand.

Omnia lemnata eorum symbolorum, quæ a viro illustri concinnata sunt, ex Ovidio sunt petita, quem præteris charum habebat.

CIV. *Sol meridianus omni suo decore ac splendore conspicuus.*

DIGNA DEO FACIES.

Ce visage est digne d'un Dieu.

In quendam, cujus ratio agendi erat grata, statuta ad dignitatem composita, moresque valdè ingenui & probi.

CV. *Sol vapores attrahens ac in pluviam commutans.*

MUTUAT UT DITET.

Il emprunte pour enrichir.

Quod symbolum in Regem compositum est, cum multa eaque valde proficua privilegia in subjectorum gratiam benignè largiretur.

CVI. *Sol super agro spinis obsito.*

UTINAM MELIORA VIDERET!

Plût à Dieu qu'il vit d'autres choses.

Post multa Dei in humanam progeniem beneficia collata nil nisi crimina apparent.

CVII. Sol.

LUCIS ALIENÆ NON INDIGUS.

Il n'a pas besoin d'un éclat étranger.

CVIII. Sol in egyptica.

ME QUOQUE FATA REGUNT.

J'ay mes destinées comme les autres.

Eidem fortunæ iniquitati subjecta est ducum generosa cohors atque fæx infima vulgi.

CIX. Sol in medio cujusdam nubis obscura, unde fulgura prodeunt.

HABET ET SUA FULMINA.

Il a ses foudres.

Non tantum bene facit Divinum Numen, verum & castigat pœnasque justas de humano genere sumit. Hinc Deus justitiæ sive sol justitiæ quam sæpissime nuncupatur.

CX. Sol super solaris.

LEGES ET FACIT ET SERVAT.

Il fait les lois & il les garde.

In Principem, qui, quas aliis sanxit leges, ipse pertinaciter observat.

CXI. Cùm in Academiam Gallicam adoptaretur D. Potier de Novion summi Senatus Præses, symbolum in gloriam Regis adjiciebat D. de Mezeray Academia Secretarius, verbis Societatis nomine factis responsoque ad orationem Illustrissimi Præsidis dato, cujus corpus erat Sol in egyptica cum his verbis Lucani.

SE

SYMBOLORUM. 127.
SE QVOQVE LEGE TENENS.

Il observe les Loix qu'il fait garder aux autres.

En quatuor symbola reciproca, quorum inventionem debemus Domino de Montmaur, in quibus iterum sol picturam constituit.

CXII. CXIII. Sol.

QVANTA PATENT.

Que de choses on y découvre.

SED PLURA LATENT.

Il y en a plus de cachées.

CXIV. CXV. Sol.

VIDET OMNIA PRIMVS.

Il est le premier qui découvre tout.

VIDETQVE FOVETQVE.

Et il ne void rien qu'il n'entretienne.

Quod vigilantix & curarum complectitur elogium, quas diligenter dioceseas suæ habet Prælatus.

CXVI. CXVII. Sol vapores elevans lucem suam obscuram reddentes.

COLLECTIS DEFICIT.

Il ne amasse que pour s'obscurcir.

Idem in pluviam eos resolvens.

SPLENDET AB EFFVSIS.

Il reprend son éclat en les répandant.

Si dignitati Principis obsunt tributa, quæ pendere subditi debent, redintegrari illis que reddi potest prompta liberalitate.

CXVII.

CXVIII. CXIX. Sol.

UNI CUNCTA PATENT.

PATET OMNIBUS UNUS.

*A luy seul rien n'est caché.**Luy seul se manifeste à tous.*

Quod in Dei præsentiam convenit, qui omnia cernit, ejusque vestigia ubique cernuntur.

CXX. Sol. Oriens.

LUX PRÆIT ARDORI.

Il fait voir sa lumière avant qu'il fasse sentir sa chaleur.

In gratiam prævenientem intellectum prius illuminantem, quam voluntatem fervidam reddentem.

CXXI. Sol eclipsin patiens.

DEFICIT & SUFFICIT.

Tout languissant qu'il est, il ne laisse pas d'agir.

Quod concinnatum est in quendam copiarum præfectum, qui, quamvis adversa valitudine laboraret, in lecto tamen se circumferri curavit, ut ad nutum suum omnia peragerentur.

CXXII. Sol oriens nubibus contactus.

CONDOR UT EXORIAR.

Je suis caché en commençant à paroître.

In Principem, cujus incunabula obscura sunt; aut in vitam reconditam Jesu Christi, qui propter salutem hominum in mundum venit.

CXXIII. Sol.

NVSQVAM ALIVS.

Ton-

Toujours le même.

Facilius est utrem inflatum mergi quàm virum constantem.

CXXIV. *Sol deficiens.*

VEL SIC URIT.

Tout obscurcy qu'il est il ne laisse pas de brûler.

Quo notabatur vidua quædam egregia forma lugubri veste tecta.

CXXV. *Sol caliginosa aëris densitate circumdatus eoque major apparens.*

MAJOR AB ADVERSIS.

Il en paroit plus grand.

In quendam, cujus merita adversa fortunâ graviter affligente magis magisque elucebant.

CXXVI. *Sol in Zodiaco.*

NUSQUAM META MIHI.

Point de bornes à mon travail.

In cujusdam occupationes quibus perpetuo abuebatur.

CXXVII. *Sol nubibus tectus infraque eum terra.*

MIHI TOLLUNT NUBILA.

Les broüillarts m'empeschent de le voir.

Hoc symbolum adornatum est pro Anna Austriaca, cum Ludovicus justus, Anno 1615. bellum inferret rebellibus. Absentiam etiam exprimit.

CXXVIII. *Sol.*

OMNIA SOLUS.

Il peut seul toutes choses.

CXXIX. Sol.

TOTO EMICAT ORBE.

Il remplit tout le monde.

CXXX. Sol.

ORBIS FATA REGIT.

*Il regle les destinées du monde.**Hæc tria symbola à Domino de Sainte Marthe excogitata sunt in Regis gratiam, uti alibi diximus.*

CXXXI. Sol.

ΟΥΔΕ ΜΟΙ ΑΛΛΑ ΚΟΣΜΩ.

NON MIHI SED MUNDO.

Je ne suis pas pour moy, mais pour le monde.

Hoc symbolum prima vice apparuit lemmate græco ornatum, cum matrimonio jungeretur Maria Magdalena Austriaca Archiducis * Grajacensis filia Cosmo de Medicis, in quo ad nomen ejus alluditur, quod græcè mundum notat. Postea etiam his latinis verbis conspicuum fuit :

NON SIBI SED MUNDO.

Quibus versus Gallici adjecti erant in Principis cujusdam honorem, qui salute subjectorum omnem suam dignitatem metiebatur.

CXXXII. *Qui colloquia Eugenii & Aristidis in vultu emisit, inter figuras multorum egregiorum symbolorum, quæ fecit, Solem etiam adhibere non neglexit hac epigraphæ:*

SUFFICIT ORBI.

Il suffit seul au monde.

Tàm divina mente ac consilio præditus est Rex, ut unus sufficiat orbi terrarum gubernando.

CXXXIII. *Sol horam indicans in solario.*

MEQUE REGIT DUM DIRIGIT ORBEM.

Il me regle en réglant le monde.

In quendam publicæ rei administratorem, qui haud obstantibus multis publicis iisque arduis negotiis singularem curam habebat filiorum educandorum.

CXXXIV. *Sol defectum patiens eoque stellas omnes obscurans.*

E PUR LE OSCURA TUTTE.

Hinc obscuræ omnes.

Et neanmoins il les efface toutes.

Hoc symbolum in foeminam ægrotantem confictum his versibus explicabatur:

Vous qui brillez un peu

Et qu'on regarde en mon absence

Vous perdez devant moy voire éclat, voire feu;

Vous n'êtes rien en ma presence.

Je languis à la vertu,

La paleur me couvre la face,

Mais j'ay pourtant encore en mon obscurité

Je ne sçay quoi qui vous efface.

Quorum translatio ita cessit:

Cœlestes Ignes & parvæ sidera flammæ

Inficit exiguus, quorum vaga corpora fulgor,

Vos, ubi nigra meum texerunt nubila vultum

Perditis auricomas facies, ubi fulgidus adsum

Præsentis Solis flamma obscurante latetis:

Nunc me tristis habet morbus, frontemque coruscam

Pallidus obsedit languor, tamen indita virtus
Nescio quæ vobis tenebras de corpore nostro
Offundens piceo nebularum condit amictu.

CXXXV. *Sol obnubilatus.*

E QUANTI NE CELO.

Quantum non celo.

Œn cache beaucoup plus que je n'en fais paroître.

Quod in aliquem quadrat, qui masculæ eruditio-
nis ac ingenii ornamenta abscondit, quibus multum
prodesse posset orbi.

CXXXVI. *Sol inter nubila densa, quibus quidem red-
ditur pallidus, at non adeo obscurus ut totus lateat.*

PALLESCO NON EXTINGUOR.

Je pâlis mais je ne suis pas éteint.

Quo quis notatur, qui morbo violentissimo pressus
violentiam effugit fati.

CXXXVII. *Sol currens.*

RAPIDO SI, MA RAPIDO CON LEGGE.

Rapior, at non ultra fines.

Rien n'est plus ardent, ny plus réglé que moy.

In quendam, cujus ingenium acre, ratio autem
vivendi legibus constantissimis circumscripta.

CXXXVIII. *Sol alterum hemispherium ingrediens.*

MUDA LUGAR Y NO ESTADO.

Locus diversus, idem honos.

Il change de lieu sans changer d'état.

Hoc symbolum adornatum est ab Authore Colloquiorum in honorem Reverend. Dom. de la Fevilla-de Archiepiscopi * Eborodunensis, cum hinc ad Episcopatum † Mediomatricensem proveheretur, Archiepiscopatus superioris jura ac honorem Papæ & Regis jussu servans. Mentem suam sequentibus explicabat versibus.

*Un suprême Loy me parte en d'autres lieux,
Pour y dispenser ma lumiere.
Mortels si je paroïs m'abaisser à vous yeux,
Sçachez que par l'ordre des Cieux
Je conserve toujours ma grandeur toute entiere.*

VERSIO,

Poscimus alterius faciem perfundere mundi
Lumine. Mortales, si vobis auferor, idem
Integer & tota cum Majestate redibo
Dum vice mutata Cœlorum vertitur orbis.

CXXXIX. *Academici quidam transmontani pro symbolorum suorum corporibus etiam assumpserunt solem, nisi Renovati Dertoneses, qui solem pingebant in signo Tauri, in quo fertur medio vere.*

AUREA CONDET SÆCULA,

Il ramenera le siecle d'or.

CXL. *Academia Illustratorum Bodincomagensium habebat ex una parte Solem occidentem, ex altera Lunam orientem.*

LUX INDEFICIENS.

Ainsi la lumiere ne nous ne manque jamais.

Utroque lumine affundimur & gratiæ & rationis.

CXLI. *Cùm Dominicus Chiaritius nobili genere natus undique duris exerceretur persecutionis & rerum afflictarum fatis, in symbolum sibi elegit solem nubibus obvelatum.*

ATTAMEN MIHI CLARUS.

Je n'en ay pas moins d'éclat dans moy même.

Quo innuebat se sui ipsius optimè gnarum esse.

CXLII. *Cùm Johannes Baptista Georgo, Nobilis Vinceniensis Academicorum Olympicorum adscriberetur choro, pro symbolo accipiebat Solem imaginem suam reddentem in gurgite, qui Italis vocatur Georgo, ad nomen suum alludens talemque epigraphen subjiciens:*

FIRMIUS IN PLACIDO.

Sur un fond plus tranquille il s'exprimeroit mieux.

Quo significare volebat, magis idoneum se tum fore exercitiis hujus Academiæ præstantissimis, si minùs fuisset agitatus à fortunæ adversæ procellis.

CXLIII. *Cùm Lucillus Philaltheus representare vellet Deum semper in luce habitare, majestatique ejus nihil decedere improborum blasphemis, Solem pingi curabat his verbis:*

APPREHENDUNT NUNQUAM TENEBRÆ.

Les Tenebres ne vont jamais usqu'à lui.

In aliquem invido livori, haud subiectum.

CXLIV. *Nobilis quidam a majoribus acceptam dignitatem postquam perdiderat, uxore ducta conditionis multo inferioris, symbolum in eum composuit Capiti*

tius

tius effingens Solem propter Lunam interpositam eclipsin patientem cum his verbis:

EFFUGERE NEQUIT.

Il ne peut l'éviter.

Sicuti rerum ordo luminariumque cursus ita est natura constitutus, ut alterutro interveniente alter necessario deficiat, ita non fieri poterat, quin maximum honoris detrimentum pateretur hic nobilis, cum in matrimonium sibi adjungeret quandam sua conditione longè inferiorem. Potest etiam trahi ad virtutem, quæ, cum non eodem modo agit atque mundus, ejus persecutionem effugere nequit.

CXLV. Petrus Franciscus Moneglia Nobilis Genuensis habebat pro simbolo Solem, quem aquila intuebatur his verbis gallicis.

C'EST à MOY SEUL.

Mihi soli.

In quo Deus introducit sub figura Solis, quem unum in omnibus suis actionibus respexisse cogitationesque omnes ei consecrassè vir Nobilis indicat.

CXLVI. Excogitavit etiam quedam symbola, quæ pictura loco Solem habent, Alcibiades Lucarmius qui Officiosi nomen obtinuit in Academia Senensi Intronatorum. In obituum Camilli Borghesii Archiepiscopi Senensis, Patruelis Papæ Pauli V. adhibebat Solem occidentem his verbis:

RECEDO NON DECEDO.

Je m'éloigne je ne meurs pas.

Quod symbolum his versibus explicabat.

*Non muor, s'apparta alquanto
 Qual Sol da noi, cha'l fin del di si scosta
 Alma pura, al ben far sempre disposta,
 Se ben di quà si parte &c.*

CXLVIII. *In obitum Christianæ Lotharingiensis Magnæ Ducissæ Toscaniæ effingebat Solem occidentem mundumque illuminantem his verbis gallicis.*

ET SE COUCHANT PROFITE.

Occidit & Proficit.

CXLVIII. *Sol occidens super solaris.*

ABIT & UMBRA.

L'Ombre se perd avec luy.

In quendam, qui cujusdam obitu omni privabatur præsidio, quo hæctenus usus erat.

CXLIX. *Sol occidens.*

CRASTINA SURGET.

Scilicet Lux.

Demain il renaitra.

In spem resurrectionis.

Quod ita explicatur.

*Et pure al nuovo giorno
 Di più bei raggi fia, che sorga adorno.*

CL. *Sol nebularum in medio.*

INSTANT NON OBSTANT.

Ils l'enveloppent ils ne l'empêchent pas.

In aliquem, qui negotiorum gravissimorum mole non opprimitur.

CLI. *Sol oriens.*

JAM ILLUSTRAT UNIVERSUM.

Déjà il remplit l'Univers.

In Salvatoris nostri nativitatem.

CLII. *Sol imaginem suam reddens in parvo speculo.*

IMMENSUS IN PARVO.

L'immense se resserre en si petit espace.

In Salvatoris nostri incunabula vel in S. Eucharistiam.

CLIII. *Sol oriens.*

T ORIENS CUNCTA LÆTIFICAT.

Il porte par tout la joye en commençant à paroître.

In Nativitatem S. Johannis Baptistæ.

CLIV. *Sol.*UNICUS ET CUNCTORUM AU-
THOR.*Unique & Auteur de tous les biens.*

In Providentiam Dei.

CLV. *Sol parum deficiens.*

SOL RESTA IN PARTE ASCOSO.

Pars tantum latet.

*Il n'y en a qu'une partie de cachée.*In sepulturam D. Jesu Christi, cui corpus tantum erat traditum. *Omnia hæc symbola à Lucarinio facta sunt.*CLVI. *Sol in cælum admodum evelsus.*

LONGINQUIOR URIT.

Plus il est éloigné plus il brûle.

In absentis alicujus desiderium, quo amicitiae ardo mirandum in modum augetur.

Hoc symbolum in exequiis Ducis Odoardi Anno 1655 expositum fuit, uti & sequentia.

CLVII. Sol.

NUSQUAM SINE LUCE.

Il n'est jamais sans lumiere.

Quod exhibitum fuit, cum justa fierent Edoardi Duci Parmensi Anno 1647 cujus magnificentia eninnuitur. Multi sunt præter eum illustres viri, quibus hoc æquo jure applicari potest.

CLVIII. *Idem sidus inserviebat celebranda hujus Principis præstantia rerum impigre gerendarum adjecto lemmate.*

LABORAREM SI QUIESCEREM.

Je serois en défaillance, si je cessoit d'agir.

Notat alicujus præstantissimum ingenium, quod occasione nacta se exserendi viget, amissa languet.

CLIX. Sol.

NOCTEM ÆQUO COMPENSAT DIEM.

Il fait autant de jour, qu'il y a eu de nuit.

Quadrat in aliquem, qui quo diutius latuit, obscuramque ac privatam vitam egit, eò majori splendore postea enituit. Hoc symbolum etiam ex illis fuit, quibus solennitates istæ erat decoratæ.

CLX. Sol in egyptica.

SINE ERRORE CELERRIMUS.

Sa vitesse ne le fait point égarer.

Non feliciter quidem procedunt, quæ præpropere festinatione occipiuntur. Quod tamen locum non habet in quibusdam magnæ indolis hominibus, qui omnia, quæ in mentem veniunt, & satis celeriter satis benè perficiunt, unde ad eos haud pertinet quod symboli loco habebat Augustus, *Festina te.*

Hoc solis symbolo usus est P. Franciscus Raulin, ut diligentiam non minus atque sapientiam Ducis Farsii celebraret.

CLXI. *Sol.*

SE NON POSCENTIBVS OFFERT.

Il l'offre de luy même, à ceux qui ne l'attendent pas.

Gerebat id symboli Johannes Baptista Campegius episcopus de Majorica, eoque indicabat quàm liberalissimo ferretur in totum mundum, ut etiam non rotas quævis beneficia in eum collocare vellet. Atque non est quicquam in toto terrarum orbe, quod accuratius tam liberalem animum depingat, quàm sol, ipse omnibus in universum bene facit, idque sine ullo suo commodo, ac quàm fieri potest, citissime.

CLXII. *Sol in ecliptica.*

TRAMITE EODEM.

Toujours la même voye.

Affixum erat hoc symbolum, cum Episcopus Josephus Maria Maraviglia solenni ratione reciperetur ovaria, quo significabatur illum semper fuisse suum neminem, quibuscunque etiam honoribus ornatus esset. Imaginem denique referre justitiæ tenacis, qui nec prece nec pretio à tramite recti moveri potest.

CLXIII.

CLXIII. *Bellum Hollandicum tam felici impetu Anno 1672 deletum locum fecit huic symbolo, quod pingebatur Sol omnes elevatos vapores dissipans hinc lemmate:*

EVEXI PERDAM,

7e ay pû les élever, je sçauray les détruire.

Quo justissimus Regis notabatur dolor & indignatio, quod gratia sua abuterentur illæ gentes, quas tantum dignitatis gradum ipse evexerat.

Idem versibus diversis linguis explicatum est, lemmateque diversimode expressum.

VOS EXTULI, VOS DEPRIMAM.

*Solo jo gli alzai, destruggerolli jo Solo
Subir los hize, y decretir los pnedo.*

Odiosa res est, nolumus interpretationem subjicere, Gallisque arrogantibus, & quibus hic cereæ vultus tument præcordia fastu, accinere.

CLXIV. *Sol occidens.*

NIGRESCUNT OMNIA CIRCVM.

Tout devient noir quand il ne paroît plus.

In funebrem pompam Philippi IV. Regis Hispaniæ quæ celebrata est Mediolani Anno 1666.

CLXV. *Sol super plano solo quod illustrat.*

QUOD ASPICIT ORNAT,

Il pare ce qu'il daigne regarder

Deus tam benignè justorum animas adspicit, ut eorum gratia & virtute impleat. Apparuit hoc symbolum in exequiis ferentissimæ Ducissæ Sabaudiæ, cujus liberalitas adeò celebris erat, ut parem orbis nunquam viderit.

CLXV.

LXVI. *Sol cuius radii se expandunt super flores his
verbis Lucretii.*

SUAVITER ATTINGIT.

Il les touche doucement.

Quod inservit celebrando paterno Principis regimi-
ni, quo omnium subjectorum & oculos & animos in se
trahit. Usurpatum est hoc symbolum, cum Eminen-
tissimus Cardinalis Flavius Chigijs reciperetur Aveni-
one, ubi legatus erat.

CLXVII. *Sol inter duos Tropicos.*

NEC ULTRA NEC CITRA.

Ny au de là, ny au de ça.

In quendam, qui omnia rite agit, finesque quos ci-
ra ultraque rectum consistere nequit, nunquam ex-
dit.

LXVIII. *In equestri ludo, qui Romæ celebrabatur
Anno 1634. Solis symbolum gerebat Marchio Cor-
nelius Bentivoglius, qui propugnatorem agebat hac
inscriptione.*

NON LATET QVOD LVCET.

Tout ce qui a de la lumiere ne scauroit se cacher.

Conveniunt hæc cum verbis S. Pauli ad Ephes. *O-
mne quod manifestatur lumen est.*

LXIX. *Dominus Vergilius Cencijs, qui propugna-
toris vices gerebat, hoc egregium habebat symbolum.
Sol erat pictus nubibusque tectus hac epigraphæ:*

MENTRE MI CELO ALTRUI

SPLENDO A ME STESSO.

Splendo mihi, cum aliis lateo.

Je suis pour moy, quand je me cache aux autres.

In quendam, qui, postquam multis gravibus negotiis satisfecit, publico aut precandi aut discendi gratia, se subducit.

CLXX. In exequiis Victoris Amedei Ducis Sabaudia opera R. Pat. Jogglerii apparebat Sol nebulas dissipans.

SOLVIT DVM VIDIT.

Il n'a fait que les voir pour les vaincre.

In bellorum dominorem.

CLXXI. Sol in signo Arietis, quod veris clementiam adfert.

AMICO SIDERE.

Sous un doux aspect.

Quando benignis oculis adspicit suos subditos Princeps, magnam illis gratiam facit.

CLXXII. Sol in egyptica.

CONTENTVS MEDIO.

Content d'être au milieu.

In Principem moderatum, qui præter justa nihil vult amplius. Convenit quoque cuidam, qui mediocriter est contentus.

CLXXII. Sol occidens stellis apparentibus.

DIGNVM NEC SIDERA FVNVS.

Les Astres mesmes ne luy font pas d'assez dignes funerailles.

Hæc tria symbola in iusta Philippi III. Regis H

paniæ facta sunt, & quod sequitur in exequias novæ e-
us nuptæ.

CLXXIV. *Sol occidens.*

INCIPIIT UBI DESINIT.

*Il commence une autre course, ou il semble achever
celle-cy.*

Hoc vitæ cursu absoluto certum est alteram in-
choare.

CLXXV. *Ludovicus Cardinalis d'Este habebat pro
symbolo Solem orientem cum his verbis:*

NON EXORATUS EXORIOR.

Je ne me fais pas prier pour me lever.

Qui generosæ indolis est, non expectat gratiam suam
petentem, largitur eam antequam precibus extorquea-
tur.

CLXXVI. *Carolus Quintus Imperator gerebat Solem
in Ecliptica his verbis.*

NONDUM IN AUGE.

Il n'est pas encore dans son Apogée.

In aliquem, cujus ambitio expleri non potest, qui-
que ad majora semper adspirat. Aresius perhibet id
proprium fuisse Caroli Spinelli Ducis de Seminara;
Petra Sancta autem tribuit idem Carolo Quinto.

CLXXVII. *Ferdinandus de Gonzague Dux Man-
tuensis, Solem hoc lemmate.*

NON MUTUATA LUCE.

Sans emprunter d'ailleurs ma lumiere.

In quendam, qui suis ipsius meritis elucet.

CLXXVIII.

CLXXVIII. *Fridericus Tertius Marchio Mantuen-
sis, Solem.*

SOLUS INDEFICIENS.

Le seul, qui ne manque jamais.

Quo describitur fidi amici constantia.

CLXXIX. *Summus Magister de Rhodes &c. Solem
his verbis.*

UBIQUE SIMILIS.

Toujours à soy mesme semblable.

CLXXX. *Sol in nebularum medio constitutus.*

OBSTANTIA SOLVET.

Il les dissipera.

Hoc erat symbolum Cæsaris, Ducis Modenensis qui, cum multa ejus propositis obstarent, omnia fortissimo animo superavit.

CLXXXI. *Sol in medio nebularum his verbis
Græcis.*

ΜΟΙΣ ΑΛΛΑ ΠΟΤΕ.

Difficuler sed quando?

A peine, mais quand?

Prima hujus symboli vox græca complectitur nomen ejus, qui id gerebat, quo interrogat, quando ærumnarum futurus sit finis, quibus tam misere premebatur.

CLXXXII. *Sol.*

ABORRECE MILUZ QUIEN
DELLA SE OFFENDE.

Qui luce mea offenditur eam ferre nescit.

Qui s'offense de ma lumiere, ne la scauroit souffrir.

Hoc symbolum operi suo præfixit Roderigus Mendez Sylva, quod inscripsit *Poblacion de Eſpanna*. Convenit quoque in eum, qui aliquem lædit ob veritatem patefactam.

CLXXXIII. *Sol occidens.*

NOCTEM ALIIS RELINQVIT.

Il laiſe la nuit aux autres.

Quantumvis aliis Sol relinquat noctem, ipse tamen non moritur aut luminis sui quicquam perdit. Quod idem verum est de Sanctis, quamvis eorum obitu tristes reddamur, illi tamen nihilominus gloria fruuntur, dum nos in tenebris hisce miseri versamur.

CLXXXIV. *Sol deficiens ſive nubibus nebulosis circumdatus.*

EMERGET.

Il en ſortira.

In quendam, qui rerum suarum quam maximè afflictarum aliquando sperat optatum finem.

CLXXXV. *Sol in ſigno leonis.*

VALIDIOR SI TARDIOR.

Plus lent, mais plus fort.

Quando summus in Cœlo fertur Sol, lentiùs tum quidem videtur cursum suum conficere quàm cum oriatur aut occidat; experientia autem constat, eum & eadem celeritate tunc ferri & multò validiorem esse. Utebatur hoc symbolo Cardinalis Johannes Baptista Dettius, qui etiamsi fero ad Purpuratorum delatus esset honorem, strenuum tamen in eo non minus se gerebat atque cæteri.

CLXXXVI. *Sol in medio nebularum, quæ dissipari incipiunt.*

AUNQUE OS PESE.

Vestris ingratiis.

Malgré vous.

Hoc erat symbolum Pagani Dorix, qui in Academia Pataviensi, quæ est *Affidatorum*, nomen gerebat Securi, quo animi consilium indicat fore, ut virtus sua aliquando innotescat, quantumvis etiam sese opponerent inimicorum invidi assultus.

CLXXXVII. *Sol sub Zodiaco.*

SEMPER IDEM SUB EODEM.

Toujours le même sous le même.

Quo symbolo Franciscus de Gattarina, cum ejusdem Academiae esset civis & ad ecclesiasticum munus animum appelleret testificari volebat, se eundem omnino tempore futurum, statumque hunc sacrum animum suum nunquam abalienaturum ab hujus Academiae exercitiis.

CLXXXVIII. *Sol radios suos in duo sibi invicem opposita specula conjiciens, quæ idcirco ignea apparent.*

MUTUUS ISTE ARDOR MEUS EST.

C'est moy qui fait leur ardeur mutuelle.

In quendam, qui mutuam aliorum amicitiam conciliat.

CLXXXIX. *Sol oriens.*

MOX URET.

Il brûlera bientôt.

CXC. *Sol in signo libræ.*

MOX

TUNC NULLI INVISUS.

Alors il est vu, & aimé de tout le monde.

Omnium animos sibi devincit, qui ad clavum Reipublicæ sedens justitiam omnibus æque ministrat.

CXCI. Sol radios suos per nubem transmittens.

DUM TRANSMITTIT TEMPERAT.

Il les tempere en les couvrant ainsi.

Quod in aliquem quadrat, qui sua nimia modestia dotes suas & ingenii qualitates obscurat.

CXCII. Sol.

TANTO SI VEDE MEN QUANTO PIU
SPLENDE.

Quo minus apparet eò magis splendet.

On le void moins plus il a d'éclat.

Quod lemma etiam hoc versu continetur.

NEL TROPPO LUME SUO VIENE A CE-
LARSÌ.

CXCIII. Sol.

OCCULTUM NIHIL ESSE SINIT.

Il ne laisse rien de caché.

Oculus Dei cuncta penetrat, nec quicquam esse potest, quod coram eo queat esse occultum.

CXCIV. Sol.

NON EST MORA LIBERA.

Il ne luy est pas permis de s'arrester.

CXCV. Sol dimidia sui parte apparens in medio cuiusdam nubis fulguribus interstincta.

LAMPY D'AMORE E FULGURI DI SDE-
GNO.

-ie rns Fervor amoris fulgur indignationis.

Brillans d'amour & éclairs d'indignation.

Cum equestri ad annulum trajiciendum cursu Anno 1624 certaretur Tholosæ auspicio Ducis de Vantadour, symbolum hocce visum est, notatque duos illos diversos animi motus amorem & iram sive indignationem.

CXCVI. Anno 1672 in omnibus ecclesiis solenniter celebrabatur S. Francisci de Borgia Ducis Gandiensis & dein tertii Generalis Societatis Jesu relatio in numerum Sanctorum, hinc quidam hujus Sancti cliens occasionem arripuit in precipuas vite ejus actiones nonaginta symbola componendi eaque epigrammatibus latinis & gallicis exornandi, quorum decem Solis pieturam habent. Primum est Sol oriens cum verbis Horatii Epist. I. l. 2. & subjectis versiculis.

IN PVBLICA COMMODA.

Pour le bien public.

Nascitur & latè quanta est in publica spargit
Commoda Sol toto, quâ patet orbe diem.

Et tu Dive diem facturus nasceris orbi
Nec qui solus erat, sol modò Solus erit.

CXCVIII. Sol oriens & vespertilioes fugientes.

VT VIDETVR NON VIDENTVR.

Dés qu'on le voit ils disparoissent.

Cum hic Sanctus vices Regias gereret in Catalonia, vitiorum inde pellebat infectionem tutamque reddebat à prædonibus hanc Provinciam.

CXCIX. Sol.

SVPERIS GRATVS & IMIS.

Agreeable aux grands & aux petits.

Epigraphe desumpta est ex Horat. lib. I. Ode 10. ejusque genium exprimit, quem omnibus ex æquo bene facere magnopere juvat.

CC. Sol ponè nubem cum verbis Virgilio, l. I.

AT NON INVISUS COELESTIBUS.

Mais du Ciel on le void.

In animam, quæ se hominum oculis subducit ac aliud nihil quærit, quam ut oculis Dei sit probata.

CCI. Sol in Zodiaco.

DOMOS LUSTRANDO ILLUSTRAT.

Il éclaire les maisons où il entre.

In frequentes hujus Sancti visitationes, cum habitacula sui ordinis per Provinciam essent dispersa.

CCII. Sol cursu suo luciferum insequens.

SUPERIOR, TANTUSQUE MINOREM.

Tout supérieur & tout grand qu'il est, il suit le plus petit.

Quamvis reliquis longè præcelleret, quæ Generalis erat, hic Sanctus, Fratri tamen cuidam morem gerebat in precibus observandis austeritateque vitæ diluenda ad fanitatem tuendam à Medicis præposito. Eadem stella Venus vocatur infra solem & admodum exilis est. *Infra solem sidus Veneris. Plin. l. 2. c. 8.*

CCIII. Sol.

TUTTI VIDENDO, DA TUTTI VEDUTO.

Omnia videns, & ab omnibus visus.

Voyant tout, & vû de tous.

Quod in ejus vigilantiam curamque sedulam compositum erat, quâ suos, quibus singulari exemplo prælucebat, amplectebatur.

CCIV. Sol qui per omnia pro mentis reetricis voluntate fertur, omnibusque aque nilis est.

QUO MENS CUMQUE JUBET FEROR UTILIS.

Utile par tout, ou mon intelligence me menne.

Diversas ille iustraverat terræ Regiones Papa ita jubente, nec erat ulla, quæ beneficiis ejus benigne colatis non sufficienter afflueret.

CCV. Sol radios suos eò conjiciens quo ipse ire nequit.

MITTIT QUO NON PERMITTITUR IRE.

Il envoie ou il ne peut aller.

Maximo flagrabat desiderio ipse in Indiam trajiciendi, cum vero id omnino in effectum deducere non posset, alios tamen viros Apostolicos eò mittere non destitit.

CCVI. Sol.

DAL NUMERIC EVELUME.

A Deo Lumen.

C'est de Dieu seul qu'il reçoit sa lumière.

Quo celebrabantur ejus extraordinaria dona, quibus à Deo erat cumulatus.

CCVII. *Eadem pictura gaudent quinque vel sex, quæ paravit Alcibiades Lucarinius, cujus nonnulla jam recensuimus.*

Sol nube tectus.

S'ASCONDE E PUR ASCENDE.

Abconditus ascendit.

Il se cache, & il monte.

In Ascensionem Filii Dei, quem nubes discipulorum oculis eripiebat, cum in cœlum ascenderet.

CCVIII. *Sol inter nebulas.*

FRVSTRA OPPOSITÆ.

En vain ils s'opposent à son éclat.

Sunt, quibus invidiæ & calumniæ furiosæ impetus nihil nocere, eorumque existimationem nulla ratione infringere potest.

CCIX. *Sol nebulis discussis.*

HINC CLARIOR.

Il en est plus brillant.

Reperiuntur quoque, quibus major calumniarum ope accedit splendor atque existimatio, quippe hac ratione tandem merita illorum in vulgus exeunt. Hoc symboli loco habebat Comes Pompilius Callatus.

CCX. *Sol occidens & stella lumen suum ab eo accipientes.*

PRÆBET TANTUNDEM SINGULIS.

Il en donne également à tous.

In Patrem quendam, qui cum summum obiret diem, bona sua in liberos æqualiter dividebat.

CCXI. *Sol deficiens.*

INFLUIT TAMEN.

Il ne laisse pas d'envoyer ses influences.

Hoc ad Filium Dei refertur, qui in cruce pendens doloribus mortis ingentissimis excruciatum curam gerebat & Matris, & discipuli dilectissimi, & latronis resipiscentis, & Ecclesiæ, atque de bonis suis, spiritu in manus Patris tradito, in fidelium suorum gratiam testamento statuebat.

CCXII. *Plurima speculi fracti frusta, quorum singulis Sol imprimit totam suam imaginem.*

INTEGER IN FRAGMENTIS.

Tout entier en chaque partie.

In Eucharistiam, ubi singulæ particulæ, quibus divisa est hostia, totum Christi corpus continent, id quod sua prosa ita expressit S. Thomas.

A sumente non concisus.

Non confractus non divisus.

Integer accipitur.

Nulla rei fit scissura

Signi tantum fit fractura

Quæ nec status nec statura

Signati minuitur.

CCXIII. *Sol oriens.*

IN ORTU TOTUS LUCIDUS.

Tout

Tout éclatant dès sa naissance.

In Nativitatem S. Johannis Baptistæ.

CXIV. Sol aream in horto variis floribus distinctam
illuminans.

DIVERSIMODE IN DIVERSIS.

*agit diversement selon les dispositions diverses des sujets
sur lesquels il agit.*

In varios Gratia effectus.

CXV. Sol imaginem reddens in aqua, quam qui-
dam intuetur.

REFLEXUM FACILIUS.

Il se fait voir ainsi plus aisement.

Res est extra omnem controversiam posita, Deum com-
prehendi non posse, hinc ex effectis verius cognoscitur
quam ex se ipso.

CXVI. Sol lumen suum emittens in pelagus agi-
tatum.

LUCTUANTE NON DISPICITUR.

On ne l'y void point, quand elle est agitée.

Non recipit facile Gratia influxum anima, quæ turbi-
o motu nimis percellitur.

CXVII. Multa affabre composuit Symbola sacra Pau-
lus Aresius Episcopus Dertonensis & in plurima Reli-
gionis nostræ mysteria & in præcipua Ecclesie festa, quæ
inscripsit Imprese Sacre, quorum in nonnullis pro
pictura adhibetur Sol, ut

Sol appositis verbis.

MALE OPERANTIBVS PAVOR.

Il se fait craindre à ceux qui font mal.

Vix quicquam magis horrent mali; quam lucem
qua omnia illorum mala opera conspicua fiunt.

CCXVIII. Sol in Zodiaco.

FICTVS LABOR.

Un travail feint.

Hoc symbolum operi cuidam suo præfixit D. Arc
fius, quo an innuere voluerit, quod nullo negotio ab u
no ad aliud opus se conferat haud secus ac sol, qui a
vno signo in aliud delatus non defatigatur; vel aliud
quid nobis incognitum, pro certo affirmare non pos
sumus.

**CCXIX. Sol in signo arietis his verbis ex S. Literis de
promptis:**

JAM HYEMS TRANSIIT.

L'Hyver est passé.

Quod meliorem illis præfagit sortem, qui perfect
tionibus fuerant exerciti.

CCXX. Sol in nube, quam radiis suis ornat.

ORNAT NON ONERAT.

Il l'orne sans la charger.

In Virginem Matrem, cum utero gereret Jesum.

CCXXI. Sol super Globo terrestri.

NON GRAVAT & GRAVIDAT.

In eandem, quæ cum Virgo esset, Mater Spiritus
operatione reddita est.

**CCXXII. R. Abbas Ferro, qui de symbolis valde co
tend**

tendit cum Paulo Aresio, concinnavit etiam quadam,
quorum corpus Solem exhibet.

Sol oriens, quo stellæ disparent.

OFFUSCO TUTTE.

Obfusco omnes.

Je les efface toutes.

In S. Virginem, quæ adeo sanctitate præcelluit,
omnes reliquos sanctos post se longè reliquerit.

CCXXIII. *Sol oriens.*

DIEM PRÆSIGNAT AB ORTU.

aut si mavis.

ORTU DIEM.

Il fait le jour dès qu'il paroît.

In Papam Urbanum VIII. qui à primis ostendit an-
tis, quis tandem aliquando futurus esset.

CCXXIV. *Sol oriens.*

REDIT NEC DEFICIT.

Il retourne & ne manque point.

In cujusdam Viri magni reditum, quem ob diutur-
am absentiam desperaverant.

CCXXV. *Sol stellulis cinctus.*

SIMILI AB ORTV.

D'une même naissance.

Quod compositum est in Barberinos.

CCXXVI. *Sol oriens.*

REDITVQVE SVO SINGVLA GAV-
DENT.

Tout se rejouit de son retour.

Quo etiam magni viri redivus cohonestatus.

CCXXVII. *Sol oriens.*

CELERES EXPLICAT ORTVS.

Il s'avance d'abord.

In Eminentissimum Cardinalem Antonium Barberinum.

CCXXVIII. *Solebat hic Abbas plerumque in symbolorum corpora Solem adhibere, quæ in gratiam Barberinorum componebat, quia hoc erat ejus familia proprium symbolum. D. Thadeus Barberinus, Patrum Papæ Urbani VIII. Symboli loco habebat Solem stellis circumdatum.*

ET POST OCCASUM.

Et après son couchant.

Quo indicare volebat, se vita excedentem relinquere sex propinqua cognatione conjunctos, qui nunquam essent permiffuri, ut ejus nomen superstes non esset, bonaque in aliorum venirent possessionem.

CCXXIX. *Franciscus Barberinus Protonotarius, cujus fama illustris est facta per legationes quas obibat tempore Boccacii, qui ejus etiam mentionem facit, gerebat Solem cum his verbis.*

PURO LUMINE CLARUS.

Toujours brillant d'une pure lumiere.

CCXXX. *Papæ Urbanus VIII. habebat Solem orientem cum verbis Horatii.*

ALIUSQUE & IDEM.

Il est autre qu'il n'étoit, & toujours le même.

Cum id plerumque usu venire soleat, ut honores mutant mores, significare hoc symbolo voluit, alium quem identidem factum honoribus multis impositis, indemque tamen semper permanuisse, seque nunquam fortunæ permisisse.

CCXXXI. Sol.

NIHIL LUCIDIUS.

Rien de sa lumiere.

Hoc symbolum in titulo gerit aliquod opus Theologicum, in quo difficiliore explicantur materiæ, quo inii in expedito est, nil eo esse clarius expeditiusque.

CCXXXII. Sol cum verbis S. Scripturae.

NON EST QUI SE ABSCONDAT A CALORE EJUS.

Rien ne peut échaper à sa chaleur.

In quendam, qui zelo ardet & in omnibus promptum exhibet.

CCXXXIII. Sol occidens.

CURA EST ANTIPODUM.

Il prend soin de nos Antipodes.

In Missionarios, qui ablegantur in Indiam.

CCXXXIV. En quindecim symbola, quorum lemmata sunt concatenata atque invicem a se dependent. Exhibentur in anteriore. Regina conclavi Lusara. Sol.

OGNALTRO LUME OFFUSCA.

Alia luminaria obfuscat.

Il offusque les autres lumieres.

In quendam spectatæ dignitatis virum, cujus digni-

ras & singularis eruditio etiam illustrium plurimorum
obscurabat fulgorem.

CCXXXV. *Sol cum stellis.*

OFFUSCANDO INFIAMMA.

Obfuscando incendit.

Il enflamme en offusquant.

In aliquem, qui aliorum lumine obfuscato, omnes
totius mundi æstimationem & amicitiam in se trahit.

CCXXXVI. *Sol ova struthio-cameli excludens.*

INFIAMMANDO PRODUCE.

Incendendo producit.

En enflamment il produit.

Quod in Concionatorem convenire potest, qui ferventi
suo sermone magnum in animis auditorum gignit &
relinquit stimulum.

CCXXXVII. *Sol illuminans montana arboribus ob-*
sita.

PRODUCENDO ACCRESCE.

Producendo auget.

Il augmente en produisant.

In Principem, qui Majestatis suæ splendorem auget,
quando Magistratus multos creat.

CCXXXVIII. *Sol cum floribus.*

ACCRESCENDO ILLUSTR.

Augendo illustrat.

Il rend illustre ce qu'il fait croître.

In Principem, qui illustres eos reddit, quos ad honoris gradum evehit.

CCXXXIX. *Sol cum floribus siccis.*

ILLUSTRANDO PERDE.

Illustrando perdit.

Il détruit en illustrant.

In Principem, qui quibusdam Aulicorum eo ipso vinam inferebat, quod legatorum nomine eos ablegaret aut aliquo alio honoris munere donaret.

CCXL. *Sol accendens regem Phoenicis.*

PERDENDO SALVA.

Perdendo salvat.

Il le sauve en le perdant.

Hoc ad Deum applicari potest, qui magnorum virorum lapsus graviores in bonum finem permittit, iisque in illorum bonum utitur.

CCXLI. *Sol Phoenicem instaurans, qui ad ejus radios pennas quasdam perdit.*

SALVANDO ADORNA.

Salvando adornat.

En le sauvant il l'embellit.

CCXLII. *Sol coralli plantam illuminans.*

ADORNANDO MANTIENNE.

Adornando servat.

Il le maintient en l'embellissant.

In temperantiam, quæ & maximum alicujus ornamentum est & sanitatem nimium quantum tuetur.

CCXLIII.

CCXLIII. Sol luna interposita deficiens.

MANTENENDO SOFFRE.

Servando tolerat.

Il souffre en la maintenant.

In quendam, qui propter alium, quem sibi protegendum eligit, magnam patitur persecutionem.

CCXLIV. Sol in medio nubium.

SUFFERENDO SPREZZA.

Tolerando spernit.

Il méprise ce qui le fait souffrir.

In summam Martyrum constantiam, qui Tyrannorum minas ridebant.

CCXLV. Sol avium oculos perstringens, quae contumacem volant.

SPREZZANDO SCACCIA.

Spernendo pellit.

Il les chasse en les méprisant.

In Sanctum, qui Dæmonum tentationes deridet, ceu S. Antonius, qui eos spernendo abigebat.

CCXLVI. Sol nubilia dissipans & iridem effingens.

SCACCIANDO VINCE.

Pellendo vincit.

Il est victorieux en les chassant.

In Principem, qui fugatis hostibus victoriam reportat.

CCXLVII. *Sol facis lumen obfuscatans præterquam quod eam liquefaciat.*

VINCENDO PERDONA.

Vincendo condonar.

Il pardonne étant vainqueur.

In Principem Victorem & clementem.

CCXLVIII. *Sol lunam afficiens.*

PERDONANDO REGNA.

Condonando regnat.

Il regne en pardonnant.

Hoc sidus lunæ condonat culpam per eclipsin in se admittam, ostenditque se ea longè superiore esse. Quod idem de Principe dici potest. Is enim qui condonare scit benigniter delicta, dignus habetur qui summis rebus præficiatur.

CCXLIX. *Sol hoc universum illustrans.*

REGNANDO CONSERVA.

Regnando conservat.

En Regnant il con'erve.

In quendam, qui summa potestate præest & subditorum assiduam curam habet.

CCL. *Postquam Regi placuit Solem pro simbolo sibi eligere, multa eorum in ejus gratiam facta sunt eodem corpore retento. Symbolum ejus fixum est istud sidus Globum terrestrem illuminans his verbis*

NEC PLURIBUS IMPAR.

Il pourroit en éclairer plusieurs autres.

Cujus in defensionem & explicationem ipse peculiarrem edidi tractatum.

CCLI. *Cum Verſalia equeſtri ad annulum trajicien-
dum decurſione contenderetur, Solem gerebat hoc
lemmate.*

NEC CESSO NEC ERRO.

Je ne ceſſe jamais, & ne m'égare point.

Author hujus ſymboli erat Præſes de Perigny, qui
illud his quatuor verſiculis explicabat.

*Ce n'eſt pas ſans raiſon, que la terre & les Cieux
Ont tant d'étonnement, pour un objet ſi rare,
Qui dans ſon cours penible, autant que glorieux,
Jamais ne ſe reſe, & jamais ne s'égare.*

Quorum hujusmodi damus interpretationem:

Quod Cœlum terramque rapit reverentia Solis
In cultum, & mira ducens virtute ſtuporem,
Cauſa ſubest, rapido nam pervolat æthera curſu
Nec tamen aut ceſſat, vel ſueto calle recedit.

CCLII. *Cum ludus equeſtris celebraretur, habeba-
Solem nebulas diſcutientem cum his verbis.*

UT VIDI VICI.

Je n'ay qu'à les voir pour les vaincre.

CCLIII. *Cum Lutetiam intraret bellis civilibus com-
poſitis, pingebant Solem radios ſuos in agrum fertilen-
deſtinentem.*

QUOS ASPICIT BEAT.

Il rend heureux ceux qu'il regarde.

Quæ quàm facillimè applicari poſſunt.

CCLIV. *Cum ſolemni ratione reciperentur Rex &
Regina Pariſiis, duo comparvère ſymbola, quorum al-
terum erat Sol hac epigraphe.*

DEDIT ILLE DIEM.

*Il nous a donné le jour.*CCLV. *Alterum erat Luna in gratiam Regina, hac inscriptione.*

DABIT ILLA QUIETEM.

Elle apportera le repos.

Quod in pacem quadrabat, quæ hoc connubio intercedente feliciter restituta erat.

CCLVI. *Cura symbolorum effingendorum in rem edificatoriam, nauticam, pecuniariam, & fructus adventitios demandata est D. Quinatio, à quo in thesaurum regum depictus est Sol his verbis:*

DITAT IN EXHAUSTUS.

Il enrichit sans s'épuiser.

In quo hæc verba ad thesaurum & liberalitatem Regis applicantur, quæ hic ad Solem spectant, qui omnibus naturalibus producendis auxilium fert, præterquam quod virtutis suæ & efficacæ quicquam perat.

CCLVII. *Sol.*

NEC POTIOR, NEC PAR.

*Nul ne l'égale, & nul plus grand que luy.*CCLVIII. *Sol currens super horizonte.*

USQUE AD PERFECTAM DIEM.

*Jusqu'à faire un grand jour.*CCLIX. *Sol nebulas dissipans.*

VINCIT DUM RESPICIT.

Il n'a qu'à les voir, pour les vaincre.

CCLX. Sol.

DECOR OMNIS AB ILLO.

Tout l'éclat vient de luy.

Hoc symbolum factum est in rem ædificatoriam Regis.

CCLXI. Sol in Zodiaco.

AUDAX IRE VIAS.

Il va chemin sans rien craindre.

In cuiusdam Principis animum intrepidum, cujus proposita nihil quicquam inhibere potest.

CCLXII. D. Clemens paravit quoque multa concinna symbola, quibus egregios versus adjecit, inter quæ nonnulla sunt, quæ picturæ loco habent Solem.

Sol vapores attrahens.

IN ROREM & FULMINA.

Pour la rosée & pour les foudres.

*Je veille incessamment au bien de l'Univers
Je pourvois aux besoins de cent climats divers,
C'est la loy qu'en naissant les Cieux m'ont imposée:
Mais au plus fort de mes ardeurs,
Si j'attire quelques vapeurs.
J'en forme également la foudre & le rosée.*

Quod latinè ferè sic habet:

Non unquam vigiles oculos mihi somnia lassant,
Quos teneo patulos in vasti commoda mundi,
Centum diversis dispensans lumina regnis.
Lex ea dicta mihi, rerum primordia quando
Disposuit manus ipsa Dei, si quos tamen imâ
E Terra secum tollat mea flamma vapores

Hinc ad pensandum scelus horrida fulmina condo
Et foecundantes in terram depluo rores.

In Principem, qui novit suo tempore & officia cumulate reddere & poenas constituere.

CCLXIII. Sol.

QUIETO SIMILIS.

Toujours en mouvement, sans quitter son repos.

*Je fais le tour du Ciel, cent monstres furieux
Ne peuvent retarder mes soins laborieux.*

*Je regle toute chose
Je rends le calme à l'air, aux vents je fais la Loy.
Quiconque cependant leve les yeux sur moy
S'image que ie repose.*

VERSIO:

Percurro Coeli faciem, me nulla morantur
Monstra, nec assiduum possunt tardare laborem,
Omnia dispono, tranquillumque aëra reddo
Et ventis leges & tempestatibus addo
Fræna, tamen nunquam videor statione moveri.

CCLXIV. Sol.

MAS VIRTUD QUE LUZ.

Plus Virtutis quàm Lucis.

Plus de Vertu que de lumiere.

*Du plus beau feu des Cieux divinement formé
On ne m'a jamais vû que l'on ne m'ait aimé.
Mes bienfaits m'ont acquis, un Souverain Empire,
Mais cet éclat brillant, dont je suis revêtu,
Quoy que les yeux en puissent dire
N'est rien au prix de ma vertu.*

VERSIO:

Sum defaecatus naturæ simplicis ignis
Coelorumque decus, quare non lumina vertic

In me, qui fuerit nostri non captus amore.
 Imperium sine fine mihi benefacta dederunt,
 Sed color & facies hæc majestâte verenda
 Non erit in pretio nulloque in honore feretur,
 Si modo nostrarum virtutum cum grege certet.

CCLXV *Sol nebulosas nubes dijiciens.*

QUOS EXTULIT ORTU.

Il les voit élevez en naissant.

Ce grand Astre jôit de toute sa clarté

Il rend à l'Univers cette serenité.

Si long-temps désirée ;

Et de son trône lumineux

Il chasse la vapeur qu'il avoit attirée,

Quand il montra ses premiers feux.

Quos hunc in modum transtulimus.

Stellarum decus & Coeli fulgentis ocellus

Sol, rerum facies innata luce feremat,

Atque fugat noctem, dum Coelo lampada reddit,

Et se sublimi medium locat ætheris axe,

Unde leves nebulas radii diverberat ictu.

CCLXVI. *Sol oriens.*

QUALIS APEX ORTUS TANTI.

Quel sera le Midy d'un si bel Orient?

Ce grand Astre au sortir de l'Onde

Eclaire déjà tout le monde.

Déjà Pair serein & riant

A la faveur d'une clarté si pure

Rejoit toute la nature.

Quel sera le medy d'un si bel orient?

En translationem.

Cum caput Eois Sol aureus exerit undis
 Continuo totum lumen diffundit in Orbem,
 Aëris instaurans naturam munere puri;
 Hic ubi stelliferi summo de vertice Coeli
 Fulserit, ô Quantus (*benè si præmissa futuris*
Dant exempla fidem) qualisque videbitur Orbi!

CCLXVII. Sol oriens.

NEC DUM OMNIS SESE EXERIT AR-
 DOR.

Toute son ardeur ne paroît pas encore.

Parmi tous les Astres divers
Qui servent d'ornement à ce vaste univers
Il n'en est point qui ne me cede
La terre admire mon pouvoir
Mais je n'ay pas encor fait voir.
Toute l'ardeur qui me possède.

VERSIO:

Inter tam varias, Coeli quibus area flammas
 Exornata nitet, non est reperire priorem
 Me stellam, nostra est miranda potentia terris;
 Non tamen omne meo superat quod corpore robur
 Exferui, nec quas foveant præcordia flammas.

Hoc symbolum à D. Clemente factum est in Illustris.
Comitem de Saint Paul, cum in Candians mitteretur
adversus Turcas.

CCLXVIII. Sol mundum illuminans.

IMA REPLET NEC DESERIT ALTA:

Et sans quitter le Ciel il éclaire la Terre.

In quendam, qui vilissimis alterius in gratiam officii fungens, nil dignitatis suæ perdebat, nec à contemplatione rerum cœlestium quicquam illis abstrahatur.

CCLXIX. *Sol occidens.*

NO SE PERDE AUNQUE S'ASCONDE.

Abdendo se haud perit.

Il n'est pas perdu pour se coucher.

In Filium Dei, qui per triduum à Parentibus anxie quæsitus, in Templo Hierosolymæ inveniebatur.

CCLXX. *Qua sequuntur D. Chaumels habent Authorem, qui Senator est in supremo rei subsidiaria Senatu Aquitaniensi.*

Sol oriens super populis ad Polum proxime habitantibus.

GRATIOR EX MORA.

Plus agreable parce qu'il est plus attendu.

Habitans des climats que ma lumiere suit

Tristes victimes de la nuit.

Vous vous trouvez enfin au bout de ma carriere

Sur vos têtes enfin mon jour est répandu,

Le bien en est plus grand, la joye est plus entiere

De ce que vous m'avez plus long-temps attendu.

Quos nostra Musa ita canit.

Quicumque incolitis subjecti climata mundi

Quadrijugis nostris, quacunq; in parte remoti;

Exorior tandem vobis, & gratior adsum

Latitia supplete moras, quo tardior ortus.

Quod in Regis Nativitatem adornatum referunt.

CCLXXI

CCLXXI. Sol.

LUCETQUE & CARET UMBRA.

Il éclaire sans faire d'ombre.

*L'ombre n'offusque point les corps que j'environne,
Tous mes rayons sont droits, mes regards innocens
Je porte le bonheur par tout ou je descends,
Je fais du bien à tous, & ne nuis à personne.*

Quod latinè ita habet :

Corpora quæ cingit mea lux his detrahit umbras,
Directosque meo radios de corpore mitto,
Aspectus sine labe mei, nec docta nocere
Lumina, Prosperitas gressum comitatur euntis
Et bene cum cunctis faciam, mala nulla ministro.

Quadrat in quendam vitæ integrum scelerisque pu-
m.

CCLXXII. Sol. occidens.

MIHI NON OCCIDO.

Je ne meurs pas pour moy.

*Je repans le jour en tous lieux
Habitant de la terre aussi-bien que des Cieux
Je fais sentir par tout ma lumiere feconde,
J'éclaire également & l'Esclave & le Roy,
Et je meurs chaque jour pour la moitié du monde
Mais jamais je ne meurs pour moy.*

En versionem: ITS

Qua natura patet fundo mea lumina passim,
Et mihi sunt Coeli, mihi sunt habitacula terræ,
Nitor ut in toto virtus mea nota sit Orbe,
Cum servo pariter Regi, mortemque subire
Gentibus alternam videor, manet at mihi vita.

Quo honestatæ sunt exuviæ Beatæ Reginæ.

CCLXXIII. *Philippus II. Rex Hispania cum possessionem regionum suarum occuparet pro symbolo accipiebat Solem orientem hoc lemmate.*

JAM ILLUSTRABIT OMNIA.

Bientôt il éclairera tout.

Solebat hunc Solem sapissimè sub figura humana præsentare, quæ curris vehebatur, cujus ipse habebat habenas ac directionem.

CCLXXIV. *Sol oriens post montem.*

VIRES ACQUIRIT EUNDO.

Plus il va plus il a de force.

D. Chorier, qui edidit tractatum sub nomine Amoral de Dauphiné, tribuit hoc symbolum Regii stabuli Comiti de Lesdignieres & sequens Domui Alricorum Delphinatus & Provincia.

CCLXXV. *Sol.*

TANT QU'IL LUIRA.

Non nisi lucendo.

In quendam, qui tantum beneficiis in alios innovare nitebatur.

CCLXXVI. *Sol in nebulosis nubibus.*

ETIAM MIHI LUCES.

Vous n'en lûsez pas moins à mes yeux dans ces ombres.

Quod gessisse Mareschallus de Bassompierre perbeur in Opere Ludovici Justi militis, à Valdoro e

*lpto. Quo in libro cuique Principi & Marefchallo
allorum tria tribuuntur fymbola, vix tamen tria aut
quatuor in tam vasta multitudine reperiuntur, quæ ti-
um ingenuorum fymbolorum fufcinere poffent.*

Cæterum id in Marefchallum de Baffompierre con-
niebat cùm in Regis offentionem ceciderat, eundem
em fidum animum erga eum conftanter fervabat.

CCLXXVII. Sol.

NEC FALSO NEC ALIENO.

Mon éclat n'est ny faux ny emprunté.

Hoc fymbolo gavifa eft Christina Regina Sueciæ
ad quamvis generofam indolem trahi potest, quæ
ornamentis naturæ ditata eft, ut æftimationem
nde habere eamque magnam & veram fufcinere
ffit.

CLXXVIII. Sol lumen fuum tranfminens per ne-
bulas.

INVENIT VIAM, AUT FECIT.

s'est fait luy même ce paffage, ou il l'a trouvé fait.

Quod fibi affumpferat Illuftriff. Vir de la Chambre,
tam felici fuffeffu Philofophiam ferutatus eft eam-
ge tam puro fermone gallicè defcripfit.

CCLXXIX. Sol.

SUPER BONOS & MALOS.

Sur les bons & fur les méchans.

Totum hoc fymbolum in Evangelio continetur, Fi-
nque Dei Authorem agnofcit. Cùm enim difcipu-
le fuos exemplo benignitatis Patris fui eo deducere
vlet, ut & ipfos inimicos amore fuo complecterentur,
refe illis dicit, Patrem fuum facere oriri Solem
in fuper bonos & malos, omnibusque ex æquo lu-
men

men distribuere. Inde hoc idem deprompsit Dor-
 Vincentius Gilbert Prædicat. Italus, quod cuida
 sermonum suorum præposuit.

CCLXXX. *Egregius symbolorum Autor habetur S-*
pio Bargalius, cui etiam hujus artis regulas debemus.
Is inter cetera nonnulla quoque concinnavit, in qu-
bus Solis figuram usurpat.

Sol radios suos in hortum mittens.

DONA ENON ISCHIEMA.

Immittit non imminuit.

Il donne sans gaster ses biensfaits.

Quo reprehendebat mulieris cujusdam inofficiosa
 agendi rationem, inferta doctrina eam ita benigna
 debere esse uti Solem.

CCLXXXI. *Sol radiis suis nubem tenebrosam*
cans.

ET PER DENSAS TRANSPARENS.

Malgré leur ombre épaisse, il sçait se faire voir.

Virtus semper eminent, quotquot etiam objiciat
 calumnia obstacula.

CCLXXXII. *Sol.*

PER SE FULGET.

Il brille par luy même.

CCLXXXIII. *Sol paludem coenosam lustrans.*

IMPOLLUTUS.

Il n'en est point souillé.

Crimine vacet oportet, qui hac rerum corruptarum
 tempestate à nemine vult corripi.

CCLXXXIII

CLXXXIV. *Sol oriens nebulosis quibusdam nubibus
existentibus.*

NON MEN LUCIDO RISORGE.

Non minus lucidus.

Il ne se réleve pas avec moins d'éclat.

In quendam, qui multis acerbis calumniæ morsibus
sus eos adeò in commodum suum convertere no-
vit, ut non solum exinde virtutem suam reddat cla-
rum, sed & magnam sibi in orbe conciliet famam.

CCLXXXV. *Sol oriens.*

OMNES DEPELLIT UMBRAS.

Il fait cesser toutes les ombres.

In Nativitatem Jesu Christi, qui Novo fœdere san-
cto omnes Veteris Testamenti umbras & figuras ab-
eavit. Hoc symbolum inscriptum est Ecclesiæ Catho-
licæ Pifæ.

CLXXXVI. *Alexander Perrettus Cardinalis Mon-
talto, Papa Sixti V. Nepos moderatam suam men-
tem depingere volens, cum ad pontificiam dignita-
tem à se declinatam proveheretur ejus Patrus, sym-
boli loco gerebat Solem in Eclyptica inter duos Tropi-
cos hoc lemmate.*

NON TRANSGREDITUR.

Il ne passe jamais au de là de ces bornes.

CLXXXVII. *Cardinalis Carolus à Arragon habe-
bat Solem in Zodiaco.*

IDEM PER DIVERSA.

Toujours le même en diverses demeures.

Quo aquus & constans notatur animus.

CCLXXXVIII. *Exequia B. Regina, quæ celebræ sunt Romæ in Templo Joh. Lateranensis, cohonestata sunt in hujus Principissæ summæ modestiæ meritoriam symbolo Solis, qui per nubem fulgorem eribat.*

ETIAM TECTVS MICAT.

Il a beau se cacher, il n'en brille pas moins.

CCLXXXIX. *Idem pingebatur oriens in spem resurrectionis, cum eidem justa haberentur in Templo S. Ludovici Francorum, adjecta epigraphæ.*

ORIVTVR.

Il se relevera.

CCXC. *Eminentissimus Cardinalis Zacharias Dominus gaudebat Sole in nubibus abdito.*

PREMITVR NON OPPRIMITVR

Il est caché, mais il n'en souffre pas.

Calumniare audacter, semper aliquid hæret, rum ne tibi persuasum habeas quod inter maxims & gravissimos infamiæ fluctus nunquam emerfurus perbonæ frugi homo.

CCXCI. *Sol inter nebulas.*

HIS QUOQUE SUBJECTA.

La lumière est sujette à toutes ces atteintes.

Quo symbolo utebatur Johannes III. Dux Cliviz.

CCXCII. *Roterus Comes d'Aspurg gerebat Solem in nebula pellentem.*

VIM VIRIBUS.

Il faut opposer la violence à la violence.

CCXCIII. *Bolgarinus Bolgarini Solem nebulis obdu-
ctum adscripto lemmate.*

IMMITTIT ARDENTIORES.

Il en a les rayons, plus forts & plus ardents.

Plus Christianum morem sapit hoc symbolum quam
ræcedens, Politicorum quippe ex schola est vim vi
pellere; at ex Evangelio discimus nos majora vir-
tutis incrementa subinde oportere sumere, quo ma-
gis premimur.

CCXCIV. *Academia Securorum quæ est Veneriis
stabilita, pro symbolo habebat Solem in Ecliptica.*

INDECLINABILI GRESSU.

Sans jamais s'égarer.

Sine cura progredi possumus, si nec à rationis lumine,
uæ naturæ lex est, nec ab Evangelii carceribus, quod
ratiæ lex est, vel latum unguem discedamus. Id quod
hoc Prophetæ oraculo confirmatur, quando dicit:
 dormiatis inter medios clericos:

CCXCV. *Sol oriens.*

SURGIT IN ALTVM.

Il ne se leve que pour s'élever.

Hoc Gallus quidam fecit in Regis indolem excellen-
tissimam, qua quadraginta annorum intervallo aliud
nil egit quam ut Magni nomen rebus pulchre gestis si-
acquireret.

CCXCVI. *Sol.*

SOLUS

Seul.

Quem-

Quemadmodum unus Sol orbi illuminando sufficit ita & in statu politico non nisi uno regente opus est. Atque hinc est quod Monarcharum titulo gloriantur qui imperii summa potiuntur.

CCXCVII. *Qui Sapientis cognomine gaudet septem lemmatibus Solem depinxit, hinc totidem ex composita sunt symbola, quorum quodvis Solis picturam continet.*

Sol hoc lemmate.

ORITUR & OCCIDIT.

Il se leve & se couche.

Præstantissima brevitatis vitæ imago est Sol, eodem enim die quo oritur, etiam rursus occidit, hauriarum tantum quarundam spatio intercedente.

CCXCVIII. *Sol occidens.*

AD LOCUM SUUM REVERTITUR

Il retourne à son origine.

Quod egregie convenit in hominis obitum, cuius corpus, cum ex terra originem ducat, in cinerem tandem redigitur, animaque cum particula sit divinæ auro Divorum numero rursus inseritur.

CCXCIX. *Sol in signo Leonis.*

GYRAT PER MERIDIEM.

Il tourne sur le Midy.

Quo itinera celebrabantur S. Francisci Xaverii, qui Evangelii causa susceperat in calidissima Indiæ loca.

CCC. *Sol in signo Gemellorum.*

FLECTITUR AD AQUILONEM.

Il tourne vers le Nort.

In Evangelii promulgationem, quæ in terra Nor-
ricorum facta est à Sancto Ruperto regia Francorum
tirpe orto.

CCCI. *Sol super Horizonte.*

LUSTRANS UNIVERSA.

Il visite tout

In vigilantiam cujusdam Prælati, qui dioceseos
uæ magnam gerebat curam.

CCCII. *Sol in Zodiaco.*

IN CIRCUITU PERGIT.

Il va tout à l'entour.

Quod ejusdem argumenti est cum præcedente.

CCCIII. *Sol in Ecliptica.*

IN CIRCULOS SUOS REVERTI-
TUR.

Il retourne dans ses Cercles.

Quod sibi componebat quidam Academicus, qui
postquam aliquot annos ab exercitiis illorum sese
abdicasset, tandem ad ea revertebatur.

CCCIV. *Sol.*

SUA SE LUCE CORONAT.

De ses propres rayons il se fait sa couronne.

Qui aded meritis suis elucet, ut ab aliis statim co-
gnosci possit, alia exteriora ornamenta ut quærat

non necesse est. Quod Solis imagine egregiè præfiguratur, quippe eo ipso quod Sol radios in circulos mittat, suo lumine se coronat.

CCCV. *Sol nebulis dissipatis.*

GRATIOR EMERGIT POST NUBILA.

Il est plus lumineux en sortant des bruillars.

Hoc unum ex quatuor symbolis est, quibus decorata est effigies D. Nicolai de Bailleul Equitis & Regi à sanctioribus consiliis, ut & Præsidentis primarii in Curia Parisiensi, summi Tribuni ærarii & Cancellarii Reginæ, cujus prudentia atque fides multum valuit rebus admodum afflictis.

CCCVI. *Idem corpus pro symbolo habebat Dux d'Alençon, hac epigraphe.*

DISCUTIT & FOVET.

Il les dissipe & les entretient.

Quo indicabat se animi motus pariter posse cedere ac fedare.

CCCVII. *Sol occidens.*

STADIUM CUM LUCE CUCURRIT.

Avec beaucoup d'éclat il a fait sa carrière.

Quo quidam notatur, qui summa cum gloria ex hac vita discedit.

CCCVIII. *Sol ex nube emergens.*

EMERGIT TANDEM.

Il en sort à la fin.

Quod cuidam convenit, qui ex negotio quodam implicato gloriose se extricat.

CCCIX. *Sol in Zodiaco.*MEDIUM NON DESERIT UN-
QUAM.*Il en sort jamais du milieu.*

In aliquem, qui justitiæ ac virtutis est studiosissimus,
nec patitur unquam à tramite recti deflecti.

CCCX. *Sol deficiens interposita Luna.*

QUO INGRATA REFULGET.

Et l'ingrate qu'elle est, me doit tout son éclat.

Quo reprehenduntur beneficiorum immemores &
qui benefactorum existimationem ingratis calumniæ
dentibus rodunt. Hocce inprimis usus est Cardinalis
Ascanio, qui cùm in Conclavi pro virili contendisset
ut ad dignitatem pontificiam evheretur Rodericus
Borgia, qui fuit Alexander VI; tam parum ejus rei
rationem habuit, ut è contrario fratrem ejus Ludovi-
cum Ducatu Mediolanensi privaret, hostemque infen-
sissimum & capitalem se ei præberet.

CCCXI. CCCXII. *Sol inter nebulas.*

OBSTANTIA NUBILA SOLVET.

aut si majoris.

DISSIPABIT.

Il en sçaura sortir. Il les dissipera.

Quod proprium fuit Ludovici Luxenburgensis & cu-
jusdam Regum Galliæ, quo significare voluerunt adver-
sæ fortunæ tandem aliquando fore finem, quacum tam-
diu colluctati fuissent.

CCCXIII. *Sol equè illuminans montes atque valles, syl-
vas ac hortos.*

RESPICIT ÆQUE.

Sur tous également il répand ses lumieres.

In quendam, qui cunctis nullo discrimine habito bene facit.

CCCXIV. Sol mundum illuminans.

IMA REPLET NEC DESERIT ALTA.

Sans descendre du Ciel il éclaire la Terre.

In aliquem, qui ad quævis propter proximum se dimittens, operaque vilissima subiens existimationis suæ dānum non patitur, nec à contemplatione rerum cœlestium impeditur.

CCCXV. Sol occidens.

NO SE PERDE AUNQUE S'ASCONDE.

Non perit se abscondendo.

Il n'est pas perdu pour se cacher.

In Filium Dei, qui per triduum in templo agebat & à S. Matre interim summo dolore quærebat.

CCCXVI. Sol cum verbis Theocriti.

ΟΥΠΩ ΕΚΑΜΕ.

Nondum absolvi.

Jusqu'icy il n'a cessé d'agir.

In Providentiam Dei.

CCCXVII. Sol radiis suis nubem penetrans.

OBSTAT NON IMPEDIT.

Elle s'oppose à luy mais ne l'arreste pas.

Quæcunque in contrarium accidunt aduersa, tamen

efficere non possunt, ut improspere cedant, quæ auspica-
mur; modo animum non despondeamus in illis supe-
randis.

CCCXVIII. Sol.

NECESSIT, NEC ERIT, NEC FUIT ALTER.

*Il n'a jamais eu, il n'a à présent, & n'aura jamais
de semblable.*

Majus elogium vix excogitari potest in quendam, qui
singulari cujusdam virtutis caractere præluceat.

CCCXIX. Sol oriens stellis disparentibus nocturnisque a-
vibus se abdentibus.

UT PATET ISTA LATENT.

Dès qu'il ouvre sa carrière

On ne voit plus d'autre lumière.

Quand il paroît tous les monstres se cachent.

Sunt, quorum excellentia alii quivis, obscuri reddun-
tur, quorumque conspectum vitia subire verentur.

CCCXX. *Plurima vulgavit symbolis, addita Fama
Prognostica, Collegium Moguntinum in diem na-
talem Principis Electoris Bavarie Maximiliani E-
manuelis, quorum unum est Solis orientis figurans
gerens hoc lemma:*

JAM SPLENDET IN ORTV.

Il commence à briller d'abord qu'il se fait.

Sunt, quorum ingenia multo splendore micant,
quod tamen non apparet nisi luminis fulgore exerto.

CCCXXI. *Alterum Solis imaginem in rivo exhibens.*

MAJESTAS LAUDATUR IN IMIS.

Quando la grandeur s'abbaisse elle est plus agreable.

Huic symbolo in ipso tractatu talis præfigitur titulus:
Majestas & Humanitas, & hoc pacto explicatur.
*Hæc duo virtutis lineamenta frontem mei Principis mira
 concordia dividerunt: Ut adeò in hac una sede bene con-
 veniant Majestas & Amor.*

CCCXXII. *Sol quem aquila aspiciunt & aves nocturnæ
 fugiunt.*

**DIGNVS AMARI, DIGNVS ET TI-
 MERI.**

Quæ sunt egregia Monarchæ ornamenta.

CCCXXIII. *Sol super floribus lucens.*

SVMMA TAMETSI OCCVPENT.

Quoy qu'occupe d'ailleurs à de plus grandes choses.

Non planè despiciunt parva mentes in excelso po-
 sitæ, quantumvis aliis severioribus operam suam im-
 penderint.

CCCXXIV. *Sol iridem in nube effingens.*

ILLVSTRAT DVM RESPICIT.

Un seul de ses regards fait toute ma beauté.

Inter ea specimina, quæ pro obtinendo præmio à Cla-
 riss. viro de Balzac in Academia Gallica constituto,
 comparebant, hoc Symbolum quoque concinnatum
 est à quodam, qui elegantissimos versus Gallicos ce-
 cinerat in Serenissimi Regis laudem, quod non tantum
 hanc Academiam summo honore affecisset, sed & præ-
 fidium ejus in se recepisset atque in aulam Regiam
 collocasset, quod his subjectis versiculis explica-
 bat.

Si je sors de l'obscurité
Pour m'exposer aux yeux du monde,
Je tire mon éclat d'une source féconde
De splendeur & de Majesté.
Je ne veux pas m'en faire accroire,
Je ne dois qu'au Soleil tout ce que j'ay de gloire,
Je n'ay que ce qu'il m'a prêté :
Fournissant sa vaste carrière
Il a jetté sur moi ses yeux pleins de lumière.
Un seul de ses regards fait toute ma beauté.

INTERPRETATIO.

Nubibus obscuris cœcâ caligine nata
 Ut specter populis aliena luce nitescō,
 Luce tua genitor lucis pulcherrime Titan;
 Nec mihi prætumidum tam dira superbia pectus
 Intus agit, verum quæ cogat nolle fateri.
 Gloria Sola tua est nitidissime Phœbe, quod auro
 Et variis radiet depicta coloribus Iris
 Gloria Sola tua est, quod vasti luminis orbes
 In me conjecti tantum tribuere decorem.

CCCXXV. *Sol oriens nebulis existentibus.*

SI SE ADELANTA SE ARAXARAN.

Evanescunt ad intuitum.

Si il s'avance ils s'abaisseront.

In Victorem, qui tantum hostibus suis iniecit timorem, ut ad conspectum ejus fugiant.

CCCXXVI. *Sol occidens.*

NON VNI DEBEOR ORBI.

Je suis pour plus d'un monde.

Quo uti potest vir Apostolicus, qui oceanum perna-

vigare non veretur, ut Indos aliasque longinquas gentes
Evangelii doctrina imbuat.

CCCXXVII. *Sol in signo Librae.*

DIE NOCTISQUE PARES.

Il rend égaux & la nuit & la jour.

Quod symbolum ex primo libro Georgicorum desumptum est Virgilio canente.

LIBRA DIE NOCTISQUE PARES

UBI FECERIT HORAS.

Exhibitum est in exequiis Cardinalis Petri Compori Cremonensis, quod ad justitiam hujus Prælati applicabat Author, qua pariter inferviebat pauperibus ac divitibus. *Un animo giusto, inquit, qual fu quello del morto Prelato, dispensa ugualmente il suo dritto, e al giorno de ricchi e alla notte de poverelli.*

CCCXXIX. *Sol occidens.*

HAUD IN TENEBRAS MIGRAT.

Il ne va pas dans le sein des tenebres.

Heroum res egregie gestæ morte non obliterantur.

CCCXXX. *Sol oriens.*

REMEAT CELER.

Il revient promptement.

In promptum alicujus reditum.

CCCXXXI. *Sol imaginem sui in speculo reddens.*

QUALIS INEST COELO.

Il nous fait voir icy ce qu'il est dans le Ciel.

Vir Sanctus post obitum virtutum suarum, quibus

emi-

minuit, atque miraculorum, quæ patravit, relinquit
 endorem. Ea enim sunt certissima Sanctitatis in-
 cicia, iisque solis nititur Ecclesia ad Cultum San-
 ctorum nobis inculcandum haud dubitantibus, quin in
 celo fruantur magna potestate, qui in terris tanta San-
 ctitate eluxerint.

CCCXXXII. Sol.

MON FEU SE FAIT SENTIR.

Calor meus sentitur.

In virum incredibili animi robore septum.

CCCXXXIII. Sol.

BELTA CH'OGNI ALTRA ECCEDE.

Nil pulchrius.

*De toutes les beantez, c'est icy la plus belle.*CCCXXXIV. Sol. *nebulas dissipans.*

VIRTU CH'OGNI ALTRA AVANZA.

Nil validus.

Il n'est point de puissance égale à celle-cy.

CCCXXXV. Sol.

OGNI COSA MANTENGO.

Omnia defendo.

Je maintiens toutes choses.

In Monarcham, qui sancit per populos pia jura.

CCCXXXVI. Sol.

L'IMPERO DE LA TERRA A VOISI

DEVE.

Tibi debetur regimen terra.

M S.

C'est

C'est à vous que se doit l'empire de la terre.

CCCXXXVII. Sol in Zodiaco.

L'ORDINE ASSEGNO AL VARIARE D
TEMPI,

Temporis moderor cursum.

Je fais l'ordre des temps, & je regle leurs cours

In Chronologiam.

CCCXXXVIII. Sol oriens in signo Arietis,
RENOVABIT FACIEM TERRÆ.

Il renouvellerà la face de la terre.

Quo oraculo ex S. literis deprompto atque in
clerice favorem tradito promittitur Israëlitis sub
teri Testamento fore, ut Spiritum Sanctum quem
helabant accipiant, qui omnia esset renovaturus
quod eventum suum in Festo Pentecostes habuit.

CCCXXXIX. Sol.

RERUM HINC NASCITUR ORD

Il fait l'ordre des temps, & regle toutes choses.

Regis ad exemplum totus componitur orbis.
quippe unius est & leges dare, & ut observentur
bè curare.

CCCXL. Sol in Ecliptica.

NEC TURBINE DEVIUS UNQUA

Il n'est nul tourbillon, qui le fasse égarer.

Acceptum ferimus ab Astronomis, Solem ab
à turbine quodam, quo volvatur circa axem suum
jus tamen celeritate & violentia nihil turbu
vel extra viam exorbitat. Quadrat insigniter in
quo

em, qui ad rationis normam omnes suas actiones
titur, nec unquam ab affectuum violentia abripi pa-
ir.

CCCXLI. Sol.

SOLIS INFENSUS TENEBRIS.

Il n'a point d'ennemis que les seules tenebres.

Veritatis symbolum est, quæ in lucem produci amat
oque persequitur, quod se involvere potest.

CCCXLII. Sol aquilas spurias abigens.

DEGENERES FUGAT OBITU.

*Qui ne peut soutenir de si vives lumieres est indigne de
luy.*

Quod symbolum in victas Imperatoris copias exco-
atum his versibus erat ornatum.

Vous qui dans les champs de la gloire

Guidiez autrefois les Césars

Et voyiez toujours la victoire,

Voler après vos étendarts.

Aigles des vieux Romains pourriez-vous être Peres

De ces Aiglons faux & sans cœur.

Qui fuyant du Soleil les regards salutaires,

N'ont pu soutenir son ardeur?

Non non leur chute si soudaine

Est une marque trop certaine,

Qu'il ne vinrent jamais de vous.

Tremblez, tremblez Lions, & de Flandre & d'E-

spagne.

Mesme sort vous menace tous,

Et vous suivrez de près les Aigles d'Allemagne.

Digni sunt quamvis multo fastu turgentés, hi veni
qui latine reddantur.

Altitonantis aves, Aquilæ, sævique ministri
Fulminis, in campo Virtutum Regibus olim
Cæsaribusque Duces; antiquæ gloria Romæ:
Quorum signa sequi certis victoria pennis
Sæta dedit terris regnum, super æthere famam,
Anne fatu Vestro prognatas credere fas est
Degeneres aquilas, & non nisi nomine tales?
Queis virtutis egens animus sine robore pectus,
Queisque salutarem dum Sol dat cernere vultum
Huic Comes ignavis non est tolerabilis ardor.
Non, non; Præcipites casus subitæque ruinæ
Stemmatis indicium manifesta que signa dederunt
Exemplo hoc trepida Lugdunum, Flandria, te
Non fallax Hispanæ timor formidine terret.
Germanis aquilis dum par fortuna minatur.

CCCXLIII. Sol.

TOTUS ME INDIGET ORBIS.

Tout le monde a besoin de moy.

In Providentiam Divinam, sine qua orbis terrarum
consistere nequit.

CCCXLIV. Sol.

NEC QUIESCO NEC LASSOR.

Je n'ay point de repos & ne suis jamais las.

In quendam, qui rebus maximis obeundis haut de
rigatur.

CCCXLV. Sol illuminans abvearia, vitem & di
sas plantas.

CUIQUE SUUM.

A chacun ce que luy est propre.

quod justitiæ proprium est. Præfixum est hoc sym-
 bolum unà cum antecedente cuidam editioni Institu-
 tionum Imperatoris Justiniani.

CCCXLVI. Sol.

BONUS CUM BONIS.

Bon avec les bons.

bonos Sol producit effectus, in rebus qui per se
 e sunt. Est enim universalis omnium rerum causa.

CCCXLVII. Sol oriens disparentibus stellis.

MAJOR MINORES OBRUIT.

Les plus grand opprime les petits.
 non est rarum hodie inter homines hoc violentiæ
 e is.

CCCXLVIII. Sol propter Lunam defectum patiens.

DEFICIUNT LUMINA LUMINIBUS.

verba mutuo sumta sunt ex hoc Versu:

Sic sæpe officiunt lumina luminibus.

Il y a des lumieres, qui nuisent à d'autres lumieres.

simium interdum scire periculosum est, quippe
 experientia compertum habemus, nimiam sapientiam
 simplicitati fidei admodum officere.

CCCXLIX. Sol deficiens in Meridie.

SUMMUS DEFICIT.

Il manque au milieu de sa gloire.

in cuiusdam Viri magni obitum, qui multis præcla-
 gestis erat insignis.

CCCL. Sol deficiens.
QUISQUE SUOS PATIMUR MA-
NES.

Nous avons tous quelque défaut.

CCCLI. CCCLII. Symbolum Solis reciprocum

ORITUR UT OCCIDAT.

Il se leve pour se coucher.

OCCIDIT UT ORIATUR.

Il se couche pour se lever.

Imago vitæ & mortis, nascimur mortales ut mor-
mur, & morimur ut reviviscamus.

CCCLIII. Cùm Tornacum Anno 1680 intraret R.
plurimis symbolis erant portæ introitus decoratæ,
ter que unum gerebat Solem radiis suis penetrant
turrem apertam.

INGREDITUR PLACIDUS.

Il y entre doucement.

Quo significare volebant Regem tandem post ac-
rima bella animo pacifico eam occupasse urbem, cu-
turrem erat armarium.

CCCLIV. Sol.

AB ILLO DIES.

Le jour est de luy.

Omnem, quam nostro tempore habet Gallia æ-
mationem, aliunde non habet quam à Regia Ma-
state.

CCCLV. *Sol ad cuius ortum aves cantant.*

EXHILARAT.

Il apporte la joye.

Quo lætitia innuitur, quâ perfundebantur ejus civi-
is incolæ ad Regis introitum.

CCCLVI. *Sol in Zodiaco.*

LUSTRAT & ILLUSTRAT.

Il les visite, & il les éclaire.

Quo notatur Regis industria, quam collocabat in
ionibus suis visitandis, ut & honor, quo ab incolis
um est receptus.

CCCLVII. *Sol hortos illuminans.*

MA MARCHE EST BIEN FAISANTE.

Curfus meus est beneficus.

In Regis magnificentiam, quam in itinere ubique
giendo exserebat.

CCCLVIII. *Sol in signo Leonis amplexus sub eo
messis.*

ALTIOR. VTILIOR.

Plus il est élevé, plus il nous fait de bien.

Quo Rex majore pollet autoritate, eò majora com-
oda in subditos redundant.

CCCLIX. *Sol.*

RIEN N'ÉCHAPÉ À MA VEUE.

Nihil non video.

Quod in Regem adornatum est, cujus ad cognitio-
m omnes res gerendæ perveniunt.

CCCLX.

CCCLX. *Sol singulis diebus majores progressus faciens.*

GRADU NON SISTIT IN ULLO.

Il ne s'arrête point.

In expeditionem Regis celerrimam, qua tot victorias reportavit.

CCCLXI. *Sol ad cuius occasum labores finiuntur.*

ME SINE CESSAT OPUS.

Rien ne se fait sans moy.

Si quæ magna atque præclara debent fieri operi ipse ut interfit omnium rerum potius necesse est.

CCCLXII. *Sol.*

IL ECLAIRE, IL ECHAUFFE.

Illuminat & Calefacit.

Quo celebratur liberalium artium & literarum splendor, quem illis præbet Regia Majestas; & adus, quem eadem inspirat omnibus suis subditis, omnia ejus ardua negotia hisce prælucentibus facta & peragantur.

CCCLXIII. *Cum S. Virginis quædam miraculosa mago Anno 1649 solemniter loco moveretur, miracula comparebant Modena in honorem Regine Cæli symbola, quæ vitæ ejus mysteria explicabant. In Nativitatem ejus erat Sol oriens.*

SIC NASCITUR ORBI.

Ainsi naît-elle au monde.

Nativitas hujus Virginis attulit Orbi terrarum

en, spem & lætitiã, sicut suo ortu quotidie idem
scit Sol terræ incolis.

In cuius explicationem additi erant hi versus.

Chi di tal gioia è apportator novello?

Qual trionfo s'onora? ah veggio un raggio

Del novo Sol che rende un dì sì bello.

CCCLXIV. *Sol oriens cum his Propheta verbis.*

IN SPLENDORIBUS EX UTERO.

Le sein qui le produit est rempli de lumieres.

In S. Virginem, quatenus abumbrante Spiritu S. ma-
Salvatoris reddita est.

CCCLXV. *Sol.*

REGNI EJUS NON ERIT FINIS.

Son regne est eternel.

S. Virgo semper erit Cœli Regina.

CCCLXVI. *Pari modo factum est, ut Anno 1645.*

redente Duce Sabaudia Carolo Emanuele Turinum,

bellis in Pedemontio debellatis, in ejus receptionem

quedam symbola fabricata sint, inter quæ etiam erat

Sol in signo Tauri.

RADIIS MELIORIBUS USUS.

C'est icy qu'il répand ses rayons les plus doux.

Verni rident dies, cœlumque serena luce nitet, o-
nis in herbas turget humus, trudit gemmas & fron-
s, flores explicat arbos, quando

Candidus auratis aperit cum cornibus annum

Taurus, & adverso cedens canis occidit astro.

Atque id ipsum est, quod huic mensi nomen fecit Aprilis. Hoc autem verno tempore ingressus est Dux Sabaudia Turinum, cujus & nomen & insignia huic signi originem debent.

Hujus Pompeæ descriptionem fecit Abbas Castiglioni sub titulo *Pompe Torinese*, eminebatque inter cæteræ inscriptiones, quibus arcus triumphales decorati erant quædam in machinam igneam, quæ idem signum referebat turri impositum.

PALLAS ALPINA

*Subalpinum Solem introducit in Taurum
Superbiens itaque Taurus, & sidereum Arietem eludit*

Stellis sese innumeris coronat

Ignitusque consurgens in Turrim

Lucidas & umbratiles infert Cælo minas

Ac in Palladem

Æque Pacis ac Belli Divam esse testetur

Mugit tonantes exardescens in flammis,

Sed insontes.

CCCLXVII. *Cum multis symbolis celebris reddetur * Andegava introitus Regina Matris Mariae Medicis Anno 1619, die 16. Octobris, inter cæteræ, quibus conspicui erant arcus triumphales, Sol pictus erat adscriptis verbis.*

DA ME LUZ O ESCONDE TE.

illumina me aut absconde te.

Eclairez moy ou cachez vous.

Quo indicari in proclivi est, Principem conspectu suorum haud mereri nisi ad exemplum suum post regi & emendari.

Qua occasione etiam hic cippus pereleganter in eodem stylo Romanorum vetusto compositus est, quo lectori privare haud possumus.

* Angers.

MARIÆ AUG. MAGNI DUCIS F.
CÆS. N. HENRICI MAGNI COM-
PARI LODOVICI JUSTI MATRI.

*Qua post Henricum Magnum nefando sublatus
Parricidio, summa raraque constantia
Imperii clavum Regisque adolescentis mores
Delatâ ex S. C. tutela communi bonorum plausu
Fortissimè, prudentissimeque direxit
Tumultibus compositis, fide fœderatis servata,
Christiana Religionis antecessoribus
Ad Barbaros Missis.*

*Regni communibus conciliatis conjugii:
Sacrosanctis fœderibus opportunè firmatis
Toto ferè Regno lustrato*

*Rebus sanctissimè gestis:
Quod hanc etiam Civitatem Civium Amore, Fide,
Obsequio in Regem cognitis, sedem Majestatis sua
Hic statuere,*

*Provincialiumque omnium Patrocinium suscipere
Non est dedignata:*

Ad aeternam tanti beneficii memoriam

Huc votivam tabulam

Ejusdem Aug. Op. Max. Majestati

Devoitiff. Pap. Juliom.

P.

CCCLXVIII. Sol eclipsin patiens.

SPECTANTES PATITUR.

Il souffre qu'on le regarde en cet état.

Magnanimis hoc proprium est natura, ut non nisi in
agnis spectari velint. Secus tamen visum fuit Phi-

lippo secundo Regi Hispaniæ, qui cum in ultimo vitæ articulo versaretur, suos exire non iussit, qui cubiculum suum intraverant spectatum in tanto Rege splendoris humani vanitatem, qua

*Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas,
Regumque turres.*

Hinc natum est, quod in exequiis spectandum dabant Neapolis, hoc ipsum symbolum.

CCCLXIX. *Pingebant quoque Solem occidentem, cuius radii alium in nube quadam effingebant hac epigraphæ.*

NON DEFICIT ALTER.

Un autre luy succedera.

Reges non magis moriuntur quam Sol, quippe alii statim in prædecessorum locum surrogantur.

CCCLXX. *Tanto præstitit ingenio, virtute & meritorum cumulo Illustris Fœmina de Saliés vidua Domini Vignier d'Alby, ut parem ætas præscæ vix viderit. Eius introitum D. de Serroni Archiepiscopi Albiensis coherens nestare volens, Coelum turbidum pingi curavit cum duobus Solibus & hoc versu Italico:*

NON BASTA UNICO SOL PER CIEL SI FOSCO.

Plus uno Sole opus est Cœlo adeo turbato.

Il faut plus d'un Soleil pour un Ciel s'brouillé.

Aspera fuerat hyems, diuque sævitiam suam exeruerat in tali Provincia, quæ ejus rigori adeo assuetata non est; eo autem die, quo intrabat hic Prælati Albiam, Sol post diuturna nubila iterum se conspiciendum dedit, unde huic symbolo locus & occasio.

Literæ, quibus ipsa fideliter complexa est hanc in-
 coitus celebritatem, tanta suavitate sunt refertæ, ut
 benigni Lectoris patientiam me non esse peccatum
 mihi omnino persuadeam, si eam illarum partem
 hic subjiciam, qua cum sole confert prædictum Præla-
 tum. *Le 22 de Fevrier de cette Année 1679. Monsei-
 neur de Serroni premier Archevêque d'Alby, partit de
 Castres pour arriver le même jour à Alby, ou depuis
 plus de deux ans il étoit attendu avec une impatience
 extraordinaire. Le Ciel pour seconder ses desseins, fit naître
 un jour admirable, & bien différent de ceux qui l'a-
 voient précédé durant trois mois. Ce jour étoit si beau
 qu'il sembloit en vérité que toute la nature se réjoüissoit
 avec nous. Ne nous imaginez pas d'avoir vu briller tou-
 te la lumière de ce beau jour, il ne fut en aucun lieu du
 monde si beau, si clair, ny si serein qu'en Albigeois. Le
 Soleil & Mr. l'Archevêque d'Alby se leverent fort ma-
 tin ce jour-là, & la beauté de la soirée augmentoit celle
 de tous les objets. Cela se passoit durant ces agreables
 momens qui precedent le coucher du Soleil après un beau
 jour, & lorsque cet Astre nous voulant quitter*

*Pour porter sa clarté seconde
 Aux habitans d'un autre monde,
 Son char qui fait rougir les Cieux
 Estant presque à demy dans l'Onde
 Peut être regardé sans offenser les yeux.*

i. e. Dies erat vigesimus secundus Februarii An.
 1679. cum iter susciperet Castro D. de Serroni Archi-
 episcopus primarius Albiensis, ut eodem die Albiam
 perveniret, ubi plus quam biennii spatium magna impa-
 tencia erat expectatus. Arrisit ejus conatibus ipsum
 celum, cum tanta serenitate illucesceret ille dies,

Ut talem intra trium mensium decursum nemo vidisset. Erat enim tam gratus ut tota natura videretur una nobiscum, ut cum Poëta loquar, alterno terram quare pede. Nemo tamen sibi persuadeat se omnem splendorem hujus diei vidisse, nullibi quippe gratior, clarior, sereniorque illuxit, quam inter Albigenes: Summo mane oriebatur eo die & Sol & D. Archiepiscopus Albiensis & vespertini temporis gratia augebat eum omni ratione. Hoc factum est intra hoc gratum exigui temporis spatium, quod ortum Solis serenum & occasum intercedit, & dum hoc sidus nos relinquens, ut se-

Gentibus alterius spectandum præbeat orbis,
Cum rubeo medium curru se merfit in æquor:
Cernitur innocue, radios quia temperat unda.

CCCLXXI. *Cum Regina Hispania Madriti Anno 1680 die 18 Januarii solenni ritu exciperetur, ad portam quæ Solis nomen gerit, depictus erat Sol dimidia sua parte super horizontem cum his verbis Hispanicis.*

DOS. MUNDOS AGORA GOZA.

Utrumque regit orbem.

Son Empire s'étend sur l'un & l'autre Monde.

CCCLXXII. *Sol super area florum.*

SIC IMPENDIT OPES.

C'est ainsi qu'il employe ses richesses.

Quod in Thesaurum regium factum est atque in eas impensas, quæ in Eruditos fiunt Regia liberalitate.

CCCLXXIII. *Sol in signo Arietis illustrans terram.*

PURGAT CUM RENOVAT.

Il purge la Terre en la renouvellant.

In

In reformationem legum, rei ærariæ & copiarum, à Rege instituebatur.

CCCLXXIV. *Sol illuminans alveare.*

SOSPITAT INTUITU.

De l'un de ses regards il leur donne la vie.

Ægros non tantum Salvator ad spectu suo sanavit, verum & eo ipso discipulos sibi fecit & peccatores ad fruem reduxit.

CCCLXXV. *Sol in medio Zodiaci signis notati.*

N MIRACULA DIVIDIT ANNUM.

Il partage l'année en autant de miracles.

In ea loca, quæ singulis anni mēsisbus ditioni suæ addecerat Rex Potentissimus.

CCCLXXVI. *Idem.*

NEC MONSTRA MORANTUR.

Les monstres ne l'arrêtent point.

Haud inhibentur magnanimi conatus à difficultatibus quibusvis.

CCCLXXVII. *Sol.*

NULLA EST NESCIA TERRA.

Il est connu par tout.

Lemma Ovidii est.

Nullaque de facie nescia terra tua est.

Quod in Reginam Sueciæ compositum erat, cum ex Suecia in Germaniam, inde in Hollandiam, ex ea in Galliam, hinc in Italiam se conferret.

CCCLXXVIII. *Sol occidens.*
NON SIBI MORITUR.

Il ne meurt pas pour luy.

Princeps pius gloriam suam moriendo non amittit, sed manet superstes apud illos qui eum perdunt.

CCCLXXIX. *Sol cum maculis suis.*
EGREGIO IN CORPORE.

Des tâches dans un si beau corps.

Non est ulla societas in toto terrarum orbe, quam cunque etiam Sanctitatem præ se ferat, quæ nullius imperfectionis errorisque argui posset.

CCCLXXX. *Sol.*

NI ASPICIAT NON ASPICITUR.

S'il ne regarde on ne le regarde pas.

Honor plerumque ab iis contemptim habetur, qui ad nullum ejus gradum adspirare possunt.

CCCLXXXI. *Sol occidens.*

CRESCENTES DUPLICAT UMBRAS.

Il fait les ombres plus grand.

Ex Virgilio depromptum est & ad eum referri potest, qui dubia quædam expedire conatur, suaque opera identidem obscuriora reddit.

CCCLXXXII. *Sol in signo Libra.*

SUB JUSTO TEMPERAT ORBEM.

Sous un juste moteur il gouverne le monde.

Hoc symbolum adornatum est pro D. Cancellario

io Seguiet rerum potiente Ludovico Justo.

CCCLXXXIII. Sol illuminans mundum.

HILARATUR AB UNO.

Il fait toute sa joye.

Gratus est Deo unus justus haud secus atque toti natu-
unus Sol.

CCCLXXXIV. Sol.

SIBI SOLI NON LUCET.

Ce n'est pas pour luy seul qu'il a de la lumiere.

Non solum sibi vivere debet Princeps, sed & sub-
tis suis. Secus qui vivit in consortio hominum, ar-
rum naturam imitatur, quarum quævis tantum suc-
attract, quantum ad alendum est necesse, reliquis
æter superfluum nihil relinquens, idque nulla ratione
bita profitne quicquam an obsit.

CCCLXXXV. Sol.

UNICUS ORBI.

Unique dans le monde.

Sicut unus tantum Sol est, qui mundum illuminat,
que producit quibus opus est, ita & unus tantum
eus cognoscendus est præterque eum alius nemo.

CCLXXXVI. Sol.

NDARUM TERRÆQUE POTENS.

Egalement puissant sur la terre & sur l'Onde.

In Principem, penes quem erat summa potestas &
aris & terræ. Quia in utrumque Elementum æquali-
r agit hoc fidus, placuit Ægyptiis id effingere per na-
m quæ est quasi Animal amphibion.

CCCLXXXVII. *Comparuere quoque in plurimis num-
mulis æreis symbola in Regem conficta, quæ pro corp-
re habent Solem.*

Sol verno tempore.

FOECUNDIS IGNIBVS ARDET.

De feux feconds il paroît enflamé.

*Quod factum est in Regis connubium atque numm-
lo cuidam insculptum Anno 1660.*

CCCLXXXVIII. *Sol.*

SIBI SEMPER IDEM & ORBI.

Toujours le même à soy même & au monde.

In Regis Constantiam.

CCCLXXXIX. *Sol Phœnicis rogam accendens.*

URIT ADORANTEM.

Il brûle celuy qui l'adore.

*In quendam, qui cùm violento affectu abripiatur
eodem tempore magno honore aliquem afficit.*

CCCXC. *Sol Meridianus.*

LUCET SUPERIS & TEMPERAT
IMA.

Il brille au Ciel & gouverne la Terre.

*In Magnitudinem Dei, qui summa felicitate sa-
ctos in Coelis beat, & sua Providentia omnia his
terris gubernat.*

CCCXCI. *Sol.*

FACTIS MIRACVLA FIRMAT.

Il affermit par ces faits les prodiges qu'il a déjà fait.

CCCXCII. *Sol iridem effingens.*

TERRAS JVBET ESSE QUIETAS.

Il donne la paix à la terre.

In pacem redditam.

CCCXCIII. *Sol eclypsin passus.*

SPLENDOREM & GAUDIA REDDET.

Il nous rendra son éclat, & la joye.

Cùm Rex convalesceret post morbum periculo plenum.

CCCXCIV. *Sol qui nebulas dissipavit.*

INVENIT VIRTUTE VIAM.

Il s'est fait au travers un illustre passage.

CCCXCV. *Sol in signo Arietis super arboribus.*

JVBET REVIRESCERE LAVROS.

Il fait reverdir les Lauriers.

Cùm verno tempore in campum felici omine educeretur milites.

CCCXCVI. *Sol vapores attrahens.*

POTIORA REPENDIT.

Il rend plus qu'il ne tire.

Non alio fine exigit Rex subsidia & tributa, quam subditorum suorum maximum usum & emolumentum.

CCCXCVII. *Sol nivem liquefaciens.*

SATIS EST VIDISSE.

C'est assez d'un de ses regards.

Opus est tantum Regis præsentia ad hostes profandos.

CCCXCVIII. *Sol oriens in signo Capricorni, quo brevissimos describit dies hora octava demum illucescens.*

QUID GAUDIA NOSTRA MORARIS?

Pourquoy differez vous le plaisir de vous voir?

In quendam, cujus adventus quam diutissime differtur.

CCCXCIX. *Sol oriens.*

CRESCET ADHVC.

Il croitra encore.

Quo notatur, cujus fama & merita indies majora fiunt incrementa.

CD. *Idem.*

PROCEDIT & CRESCIT.

Il croit à tous momens & s'avance toujours.

Eodem spectat quò præcedens. Alterum authorem habet P. Henricum Engelgrave, qui illud in Filium Dei composuerat ad hæc verba Evangelii: *Puer ante crescebat.* Alterum ex Proverbiis desumptum est, ut Sapiens inquit: *Fustorum semita quasi lux splendens procedit & crescit usque ad perfectam diem.*

CI. *Aquila Solem intuens, cujus ardore aduruntur
ejus plumæ.*

DELECTAT ET URIT.

Il a beau le charmer il le brûle à la fin.

Ex Emblematicis est hoc, quo Otho Voenius de-
gere voluit amorem illicitum.

CDII. *Sol terram illuminans.*

SENZA LASCIAR IL CIEL TOCCO LA TERRA.

Terram peto in Cœlo permanens.

Et sans quitter le ciel, je descends sur la Terre.

Quo depingitur sacramentum Eucharistiæ miran-
dum, in quo corpus Filii Dei nobis sistitur, cum ta-
men in Cœlo perpetuo maneat.

CDIII. *Sol super area florum.*

NON IDEM IN OMNES.

Different selon divers sujets.

Quod Gratiæ proprium est,

CDIV. *Sol nube tectus.*

IL BELLOSI, MA LO SPLENDOR NON
CELA.

Gratiam celat, non splendorem.

Il cache sa beauté & non pas son éclat.

Hoc compositum erat in Foeminam quandam, quæ
ultum larva texerat.

CDV. *Sol inter lunam & stellas.*

IN TUTTI SPLENDO.

A me lumen.

Ils brillent tous de mes lumieres.

Quo pictura quædam S. Virginis ornata erat, in qua versabatur in medio Angelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confitentium, Virginum, & aliorum Sanctorum, quorum Regina est.

CDVI. *Sol cuius ad conspectum stella disparant cunctæ*
hoc versu Tassi.

V'ABBAGLIANO LA VISTA ANCO I PIU
DEGNI.

Aciem perstringit etiam lucidissimorum.

Il ébloïit mesme les plus brillans.

Non est quicquam tam splendidum, quod Dei magnitudine non superetur.

CDVII. *Sol super Globo terrestri.*

TOTUM CIRCUMSPICIT ORBEM.

Et sur tout l'Univers il étend ses regard.

In Providentiam Divinam.

CDVIII. *Sol Meridianus.*

ALTIOR ARDENTIOR.

Plus il est élevé, plus il a de force.

In magnum cuiusdam Prælati zelum.

CDIX. *Sol meridianus.*

ÆQUE SPECTATUR à CUNCTIS.

De tous également il peut être appercen.

In Principem, qui omnibus aditum liberum permittebat.

CDX. *Sol super campo quodam.*

EX TE CUNCTA NITOREM.

*Tout reçoit son éclat & son lustre de vous.*Quod erat concinnatum in Cardinalem Ludovicum
apæ Gregorii XV. Nepotem.CDXI. *Sol.*

NO CAUSADO, Y POR TODO.

Indefessus per omnia.

*Par tout sans se lasser.*In honorem Regis Hispaniæ Philippi secundi, &
convenit cuique Principi, qui improbo labore sem-
per est occupatus.CDXII. *D. Laurentius Ramire Prado Hispanus o-*
pus quoddam Regi Hispaniæ Philippo III. consecrans
in frontispicio pingebat Solem hoc lemmate;

FOVET ET ORNAT.

*Il fait tout mon éclat, il est seul mon soutien.*CDXIII. *Sol inter nebulas.*

NON DIU.

*Ce n'est pas pour longtemps.*Vinci luctum posse, ipsa natura nos docet: nam si
non aliter, die certe consumitur.CDXIV. *Sol.*

TO GLIE IL LUME COL LUME.

*Perstringit oculorum aciem ejus lumen.**Sa lumière éblouit.*

CDXV.

CDXV. *In obitum cuiusdam Viri magni depingebatur Sol occidens adjecta epigraphe.*

VADAM & REVERTAR.

Je ne vas pas pour retourner.

CDXVI. *In Exequiis Duorum Ducum Modenensium Francisci & Alphonsi multa symbola conspicua erant quæ pro corpore habebant Solem à P. Gamberto ex Societate Jesu conficta.*

Sol.

FRUSTRA TERREBERE NIMBIS.

Tous les brouillars ne me font point de peur.

CDXVII. *Sol occidens.*

REDIT IN ORTUS.

C'est pour renaître qu'il se couche.

CDXVIII. *Sol supra nubes.*

SERENUS DESPICIT.

D'un visage serein il sçait les mépriser.

Lemma ex Statio est, cujus applicatio facile inveniri potest.

CDXIX. *Sol.*

FACILIS QUÆRENTIBUS.

On le trouve aisément quand on veut le chercher.

CDXX. *Sol inter nebulas quibus multo lucidiores rearduntur radii.*

PIN COCENTE DU CAMPA.

Plus ardet.

Il en est plus ardent.

In amorem absconditum impeditumque.

CDXXI. *Sol in signo Libra.*

A TUTI GIUSTO.

Omnibus Justus.

Juste à tous.

DXXII. *In obitum S. Caroli Borromæi depictus erat Sol occidens cum his verbis.*

DELITESCIT UT RENASCATUR.

Il se cache pour reparoître.

CDXXIII. *Sol in signo Arietis.*

TORPENTIA FRIGORA SOLVET.

Il vient pour dissiper les froideurs languissantes.

CDXXIV. *Sol occidens in Oceano.*

POPULIS SIC FULGET IBERIS.

Aux costes de l'Ibere on voit tout son éclat.

In Reginam Hispaniæ.

CDXXV. *Sol in Oriente & Luna in Occidente.*

DIVISUM IMPERIUM.

Qu'ils partagent entre eux tout l'Empire du monde.

Quo duobus maximis Principibus totius mundi imperium optatur.

CDXXVI. *Sol inter alios Planetas.*

SOLUS NON ERRAT.

Luy seul n'erre jamais quoyqu'il aille toujours.

In quendam, cujus agendi ratio tam æqua est, ut ab ipso Zoilo reprehendi nequeat.

CDXXVII. Sol.

REBUS ADEST.

Toùjours present à tout.

Quod Saavedræ symbolum est.

CDXXVIII. Sol cui speculum oppositum est.

MAGGIORMENTE RILUCE.

Magis splendet.

Il en a plus d'éclat.

Qui eo usque pervenire potest, ut meritis suis splendorem sibi conciliet, & magis splendet & majorem sibi famam comparabit.

CDXXIX. Sol meridianus ad cujus lucem florum alii aperitur, alius clauditur.

MORTIFICAT & VIVIFICAT.

Il mortifie & vivifie.

Profunt aliis affiictiones eadem, quæ aliis obsunt, in que pro ratione usus diversa, quæ huic in summum bonum, illi in summum malum cedunt.

CDXXX. Sol cum circo lucido in medio nebularum.

DANT NUBILA VICTA CORONAM

Les brouillars dissipés me font cette couronne.

Magnis in laudibus id ducitur Monarchæ, factionum partes discussisse & regnum suum autoritate confirmasse.

CDXXXI. *Sol iridem describens.*

CON UN GUARDO LO FORMA.

Uno intuitu facit.

D'un seul de ses regards il le fait ce qu'il est.

Sufficit gratia Principis aulico ad bonos fortunæ
ogressus faciendos.

CDXXXII. *Sol inter nebulas.*

NON ANDRA MOLTO, E N'USCIRA.

Brevi gratior.

Dans peu de temps il en sera plus beau.

DXXXIII. *Quidam Academicus Italus qui* Pistorii
in Academiis Philoponum indefatigati nomen ge-
rebat, pro simbolo eodem tempore accipiebat Solem o-
rientem.*

IL MOTUS ERIT REQUIES.

Le mouvement me tient lieu de repos.

CDXXXIV. *Sol oriens.*

SENSIM NON OCCULTE.

Il croit visiblement.

CDXXXV. *Sol oriens.*

OMNIBUS SOLATIA FUNDIT.

Sa naissance pour nous est celle de la joye.

In Nativitatem cujusdam Principis.

O

CD-

* Pistoje.

CDXXXVI. Sol.

UNUS UBIQUE POTENS.

Seul par tout Tout-puissant.

Nemini magis convenit quam Deo. Factum erat pro Rege Hispaniæ.

CDXXXVII. Sol sub nube latens.

SENTITUR & LATENS.

Et tout caché qu'il est il se fait bien sentir.

CDXXXVIII. Sol in signo Leonis.

GEMINAT INCENDIA.

C'est la que ses ardeurs mettent le feu par tout.

Cum exercitus Regii educerentur in campos in Flaudria, quæ pro symbolo Leonem habet.

CDXXXIX. CDXL. CDXLI. CDXLII.

Sol deficiens.

TEGMINE DEFICIT.

En se cachant il perd tout son éclat.

TEGITUR NON DEFICIT.

Il cache sa lumiere & n'en perd du tout rien.

NON FORMA RECESSIT.

Il ne perd rien de ce qu'il est.

NUNQUAM TOTUS DEFICIT.

Quod ita expressit Lucarinus :

SOL RESTA IN PARTE ASCOSO.

Quæ variæ exprimendi formæ varios afflictionum & calumniæ effectus notant.

CDXLIII. *Sol nube circumdatus, quam ipse vaporibus elevatis constituit.*

CONDITUS IN TENEBRIS QUAS CONDIDIT.

Il se cache dans l'obscurité qu'il s'est fait luy même.

Quod in S. Franciscum de Borgia compositum est, um in eremum discederet, quam solitudini suæ præparari curaverat.

CDXLIV. *Sol florum hortum adspiciens, quorum cuique, quæ necessaria sunt, tribuit.*

PARVIS ÆQUUS ALUMNIS.

Horat. l. 3. Od. 18.

Il fait du bien aux plus petits.

In eundem Sanctum, qui novitiorum ex Societate Jesu erat Magister, cui se omni suo statu abdicato tradiderat. Explicatio hujus symboli continetur his verbis

De ces petites fleurs je suis le commun Pere

Pour elles on me voit toujours en action,

Jay soin de leur perfection,

Et de leur inspirer la vertu necessaire.

Quod idem fermè est ac si diceres.

Floribus his ego sum Genitor communis, opusque
Dant mihi continuum curæ & pius ardor in illos,
Ut quivis perfecta ferat pigmenta colorum,
Per teneras sparsâ fibras virtute, laboro.

CDXLV. *Sal.*

VAS ADMIRABILE OPUS EXCELSI.

Cet ouvrage admirable est l'ouvrage de Dieu.

In conversionem S. Pauli.

CDXLVI. Sol, qui conspicitur per parvum pinnularum in Astrolabio foramen.

SIC TUTUS TOTUSQUE VIDETUR.

C'est ainsi qu'on le voit seurement tout entier.

Quod à P. Engelgräv't excogitatum est in Eucharistiam.

CDXLVII. Sol.

NIL AMABILIOUS.

Rien de plus aimable.

In Reginam Francorum Elifabetham Caroli IX Conjugem.

CDXLVIII. Sol nocturnas aves fugitans.

EXCOECAT CANDOR.

Mon éclat les aveugle.

Ipso suo candore calumniam & invidiam vincit innocentia.

CDXLIX. Sol occidens.

ILLUXERUNT CORUSCATIONES TUÆ.

On a vu votre éclat.

In Sanctum, cujus proba vita & magna exempla omnibus cognita sunt.

CDL. Sol in Zodiaco spheram oblique secans.

OBLIQUE UT VBIQUE.

En travers pour aller par tout.

Quidam ingenio multum valens rebusque quamplurimis deditus à quodam amico suo admonitus, ut uni ei animum suum applicaret, unde avocari haud pateretur, hoc symbolum sibi fecit & quod sequitur.

CDLI. *Sol in ecliptica.*

OBLIQUVS NON DEVIVS.

Il se detourne un peu, mais ne s'égare point.

CDLII. *Nicolas Brulart de Sillery Cancellarius Gallicus pro symbolo habebat Solem in Zodiaco.*

REDIT LABOR ACTUS IN ORBEM.

Chaque jour sans repos mon travail recommence.

CDLIII. *Sol & pisces, qui super aqua insiliunt.*

SI SERENUS ILLUXERIT.

Si d'un regard serein il veut les éclairer.

In Principis cujusdam introitum, cujus causâ in magnum gaudium effunduntur, qui eum recipiunt.

CDLIV. *Sol cum Astrolabio ad eum inspiciendum constituto.*

LUMINA MENS ILLINC.

C'est de là que l'esprit tire d'autres lumieres.

Quod gerebat Alphonfus Beccaria Academicus Italianus, quo significare volebat, eum, qui in scientiis quicquam vellet proficere, ad Deum debere recurrere ceu omnis luminis fontem.

CDLV. *Sol.*

REBUS COLOREM REDDIT & VITAM.

Il donne la couleur & l'esprit & la vie.

In picturam excellentissimam.

CDLVI. *Sol in Zodiaco.*

HINC OMNIA LUSTRAT.

Il voit tout sans sortir d'ici.

In Principem, qui in regno suo præcipuo hærens omnibus aliis mandata præbet.

CDLVII. *Sol Phœnicis rogam accendens.*

SIN PAR EL QUE ARDE
SIN PAR EL QUE QUEMA.

Non habent parem & cremans & crematus.

*Celuy qui brûle & celuy qui est brûlé sont sans pair
l'un & l'autre.*

In connubium Regis cum Regina.

CDLVIII. *Sol, qui globum cristalinum penetrans accendit lignum.*

TRAJECTO QUID NON?

Après cela que ne fera-t-il pas?

In expugnationem * Ultrajecti superioris, cujus omnis elegantia consistit in voce *Trajecto* atque in vi folis penetrativa.

CDLIX. *Sol radios suos consiciens in speculum concavum, inde reflectuntur in pharetram Sagittarum que concremantur.*

INCRESCUNT OBICE VIRES.

Ce qui m'arrête ne fait qu'accroître ma force.

Hoc D. Charpentier fecerat in loca à Rege expugnata Hollandorum, qui pro symbolo habent pharetram sagittarum.

* Maestrich.

CDLX.

CDLX. *Sol.*

VNICVS VNI.

Unique dans le monde, & qui suffit à tous.

quod Dei proprium est.

CDLXI. *Sol super florum area.*

VIGET QVODCVNQVE VIDET.

*Tout fleurit sous ses yeux, tout a de la vigueur.*in Principem, cujus ad præsentiam omnia, ubicun-
locorum sit, præclare geruntur.CDLXII. *Sol.*

OCCVLTO OMNIA SEMINE.

*Il remplit tout de ses bienfaits secrets.*quo usum est Collegium Romanum, cum recipere-
solenniter Cardinalis Burgheſius Papæ Pauli V.
cos.CDLXIII. *Sol in ecliptica.*

NVNQVAM ALIO.

*Jamais ailleurs.*in quendam, qui rationis & justitiæ limites nun-
quam excedit.CDLXIV. *Sol oriens.*

EXPECTATVS ADES.

*Vous étiez attendu.*quod symbolum comparuit, cum Rex defunctus in-
ter Burdigalam.

CDLXV. *Sol nebulis discussis.*

NON TENUERE MEOS CONATUS.

*Ils n'ont pu résister à mes premiers efforts.*In ea bella, quæ Rex gerebat adversus Religiosos
Occitania & Benearnia.CDLXVI. *Sol nebulas dissipans.*

SENSIM NON VI.

Peu à peu & sans violence.

In bellandi modum, quo Rex utitur.

CDLXVII. *Idem.*FAISANT LA GUERRE IL RECHERCHE
LA PAIX.

Bellando quærit pacem.

In Regem.

CDLXVIII. *Cùm ludus equestris celebraretur
defuncti Regis, pro symbolo habebat D. Baro de
André Solem mundum illuminantem.*

QUALES MIS HECHOS.

Mea omnibus patent.

*Chacun peut voir ce que je fais.*CDLXIX. *Princeps de Conti sub nomine Arista
lii Solis gerebat Solem cum hoc lemmate.*

ET COELO & SOLO.

Et au Ciel & sur la Terre.

CDLXX. *D. Eques de Guise Solem in Zodiaco.*

LO SIGUE MI GLORIA.

Gloria mea eum sequitur.

Et ma gloire le suit.

e. Sicut Sol per omnia signa fertur ex uno in alterum, ita omnes suos Majores imitari volebat eorumque celebrare gesta.

CDLXXI. *Introitu Regis Henrici IV. Lugduni facto arcum triumphi constituerant D. Comites Lugdunenses in porta Monasterii, ubi Solem stellis circumdatum pingi curaverant hac epigraphe.*

NORUNTQUE SUUM SUA SIDERA SO-
LEM.

Ces Astres reconnoissent leur Soleil.

Quo significare volebant, se Regem recipere in suam Ecclesiam, seu fidus suum & præcipuum Canonum.

CDLXXII. *Sol.*

NEC TE TVA LUMINA FALLENT.

Vos lumieres ne vous tromperont point.

In Prudentiam Regis.

CDLXXIII. *Sol ex aquis prodiens cum verbis ex Metamorph. Ovidii.*

LUX AQUIS EXIT.

C'est des eaux que sort la lumiere.

In Baptismum, quem olim nuncupabant Sacramentum illuminationis.

CDLXXIV.

CDLXXIV. *Sol cum verbis Lucretii.*

FONS LUMINIS.

Il est la source de lumieres.

Quo Deus designatur, qui in sacris Literis luminis Pater vocatur.

CDLXXV. *Sol in Zodiaco.*

NULLA EST META LABORI.

Mon travail est sans fin.

In quendam, qui perquam multis negotiis oblitus est.

CDLXXVI. *Introitus Margarete Austriacæ Regi-*

*Hispaniæ, cum Mediolani Anno 1599. fieret, per
ribus symbolis honorabatur, quorum etiam quædam
Solem gerebant.*

IN OCCASU SPLENDIDIOR.

Au lais du Couchant est son plus grand éclat.

Quia in Hispaniam tendebat, ubi in Regiminis formam recipiebatur.

CDLXXVII. *Sol.*

RESTINXIT STELLAS.

Elle efface l'éclat des Astres les plus beaux.

In egregiam Reginæ formam.

CDLXXVIII. *Sol & Lucifer cum verbis tritum,
quibus quam maxime præci. utebantur matrimonii.*

UBI TU, EGO.

Où vous serez, je veux être avec vous.

Quæ plene habentur : *Ubi tu Cajus, ego Caja,*
 quibus communionem bonorum notabant, quæ inter
 caritatos intercedit. Hoc verò loco ad hæc duo astra
 applicatur, quæ haud separari patiuntur.

DLXXIX. *Sol radios suos & vim in terram mit-*
tens.

ET IN LATENTES.

Et mes bienfaits vont jusqu'aux plus cachez.

Quia influxus Solis terræ interiora penetrat.

DLXXX. *Sol radios suos in superficiem Globi terrestris*
coniciens.

PLUS OUTRE.

Plus ultra.

Quod ejusdem cum præcedente argumenti est.

CDLXXXI. *Sol in signo Arietis.*

EXANTLATIS LABORIBUS.

Après tant de travaux il faut recommencer.

CDLXXXII. *Sol nebulas dissipans.*

DENSA RELAXAT.

De leur venë incommode il decharge le monde.

Cùm vectigalia & tributas remitterentur.

CDLXXXIII. *Idem nebulis disjectis.*

HINC GLORIA MAJOR.

Sa gloire en est plus grande.

CDLXXXIV. *Sol cum pareliis.*

DELERE POTEST.

Il peut les effacer.

In Principem, qui eos, quos ad tantum dignitatis gradum evexit, ut ex ejus gratia totus illorum splendor pendeat & fortuna, de eodem pro lubitu dejicere potest.

CDLXXXV. *Sol.*

SIBI IPSE CORONA.

Il est lui même sa couronne.

Quo etiam significatur Princeps, verum talis, cuncto ex ornamentis exterioribus splendore & majestate opus est, ut omnium incurrat oculos venerationeque.

CDLXXXVI. *Sol Meridianus.*

SIC NESCIET UMBRAM.

Dans un grand éclat, il ne souffre point d'ombre.

In quendam, qui meritorum suorum ope tantam sibi conciliavit æstimationem, ut nec invidiorum dente nec æmulorum conatus timeat.

CDLXXXVII. *Sol imaginem sui reddens in superficie tranquilli maris.*

TRANQUILLO MELIUS NITET.

Dans la calme il a plus d'éclat.

Multum gloriæ accrescit Principi ex pace, si se a thore sit reddita.

CDLXXXVIII. *Solis quoque nonnulla pictura habebant inter ea, que in honorem S. Francisci*

*Sales exhibebantur, cum in numerum sanctorum ad-
criberetur Burgie in Bressa.*

Sol oriens.

OMNIBUS EXORITUR.

Il se leve pour tous.

Quo indicabant hujus sancti charitatem, qua in o-
mnes æqualiter flagrat.

CDLXXXIX. *Sol mundum illuminans.*

MEIS FLAGRAT IGNIBUS ORBIS.

Le monde brûle de mes feux.

Quod in librum ejus quadrabat sub titulo *Introdu-
tionis ad vitam devotam*, editum, quo mirum in
modum pietatis studium promoverat.

CDXC. *Sol.*

SEMPER ET OMNIBUS.

Toujours & à tous.

Studium ejus divinæ gloriæ & continuum notat &
universale.

CDXCI. *Sol oriens.*

OMNIS RESPLENDVIT ÆTAS.

Il a également brillé.

Æquæ inclyta fuerunt & nativitas ejus & vita & mor-
tis catastrophe.

CDXCII. *Nebula per Solem dissipata.*

AD PRIMOS VICTA CALORES.

Aux premiers chaleurs elle a d'abord cédé.

Conscientiæ nebula ad primos Pœnitentiæ calces
dissipabatur.

CDXCIII. Sol.

SUPERA & INFERA.

Et ceux qui sont en haut, & ceux qui sont en bas

Hoc sidus suo splendore explet. non minus cœlum
que terram. Hinc merito justitiæ imago constituitur,
prout etiam factum in quodam cubiculo Palatii
Magnifici Electoris Baviariæ Moguntinæ, ubi ad unum omnes
virtutes depictæ inveniuntur.;

CDXCIV. Sol lucidas reddens nubes & vapores
terra elevatos.

VESTIT QUOQUE LUCE VAPOR
RES.

Jusque sur les vapeurs il repand ses lumieres.

Hoc symbolam adhibuit Collegium Romanum
celebrandum eleemosynas Papæ Clementis IX.
ramque sedulam, quam adhibebat in miserorum
latium.

CDXCV. Sol lumine admodum splendens.

MIHI CANDOR AB ÆSTU.

De mon feu ma blancheur.

Hæc duo symbola Romæ exhibebantur in ho-
Quo S. Rosæ de Lima cum Divis annumeraret
rem celebrabant ejus candorem & innocentiam,
quam ex multo fervore contraxisse sibi innuere vo-
bant.

CDXCVI. Sol.

ORBIS TE NOSCIT UTERQUE.

L'un & l'autre monde vous connoit.

Quo cohonestabant ejus promulgationem Evangelii,
ter Indos & Americanos factam.

DXCVIII. *Cum cœlitibus annumeraretur S. Ignatius
duo symbola in ejus honorem & in S. Franciscum Xa-
verium concinnavit Collegium de Pont, quod est *
Mosomi, quorum alterum erat*

Sol hoc lemmate.

UT PRÆSSET DIEI.

Pour regler le jour.

Alterum erat Luna.

UT PRÆSSET NOCTI.

Pour éclairer la nuit.

Quia S. Ignatius pietatis studium inculcabat fideli-
is in Europa, S. Franciscus Xaverius autem infide-
ous densis idololatriæ tenebris adhuc immerfis.

CDXCIX. *Sol oriens.*

CURSUM CONSUMMAVI.

J'ay achevé ma course.

D. *Sol.*

AGIT SINE MORA.

Il agit sans relache.

DI. *Sol.*

FACILIS VIDERI.

On le voit aisement.

DII. *Sol radios suas in petram conjiciens.*

VIS MAJOR IN ABSCONDITIS.

P

Il fait sentir sa force on l'on ne la voit pas.

In Principem, qui omnia occultè agit rerumque magnarum clam fatagit.

DIII. *Sol ex Oceano surgens cum verbis Poëte.*

MERSUS PROFUNDO PULCHRIOR EVINIT.

Sortant du sein des eaux il a plus de lumiere.

In Baptissimum Serenissimi Delphini.

DIV. *Sol Oriens.*

PIU S'INALZA PIU LUCE.

Quò altior ed lucidior. TU

Plus il s'avance plus il luit.

Ex illis quatuor symbolis est unum, quo effigies Ducis de Bourbon decorata erat.

DV. *Sol post nubem aliquam.*

LATET & ARDET.

Et tout caché qu'il est, il ne brûle pas moins.

In Affectum absconditum.

DVI. *Sol ignem suscitans.*

URIT & EMINUS.

De loin il brûle encore.

In alicujus discessum, quo inflammati animi moti non restinguebantur.

DVII. *Sol.*

AIMABLE à QUI LE VOIT:

Videntibus quibusvis charus.

In aliquem, qui omnium animos, ad quorum cognitionem pervenit, ad se trahit.

DVII

DVIII. Sol. 2

AB UNO DIE.

Luy seul nous fait le jour.

Quod à P. Bovio ad quendam librum relatum est, cu-
s lectione, cum de devotione ageret, ad resipiscen-
um erat adductus S. Ignatius. Ipsum symbolum talem
rit titulum: *Pu lectio libri, profanis aliis quos popo-
erat non inventis, novam affert lucem Ignatio.*

DIX. Cera Soli exposita ut candescat.

A CALORE CANDOR.

De sa chaleur vient ma blancheur.

Votum castitatis, quo se devinxerat Deo S. Ignatius;
oc symbolo tribuitur fervori, quo se in servitium S.
irgini tradiderat.

DX. Sol oriens occidentibus stellis.

INCLINATA COLUNT.

De leurs profonds respects il semblent d'adorer.

In Regum venerandum cultum.

DXI. Hemisphaerium cujus ex una parte apparet Sol,
ex altera Luna.

SICUT TENEBRÆ EJVS ITA & LVMEN E-
JVS. PF. 138.

Des Tenebres enfin il passe à la lumiere.

Hoc symbolum Tractatui alicui præfixit in Augusti-
um Ludovicus Brethe Claromontanus Canonicus Re-
ularis, qui inscriptus erat: *Basilica S. Genovefa deco-
a Emblematibus Illustrata.*

DXII. *Idem, ut S. Genovesam representaret, quando Reges Gallie peculiarem Divam habent, pingebat Solem in signo Gemellorum cum liliis & his verbis.*

HOC SIDERE LILIA FLORENT.

Sous cet Astre les Lys refleuriront tousjours.
Idem incisum est hoc anno nummulo aëreo in bella quæ geruntur, mutato sidere in lumine.

DXIII. Sol & Luna.

ASPIRANT FACE MUTVA.

Ils se répondent de leurs feux.

In matrimonium Filii Regis cum Serenissima Delphina.

DXIV. Sol ad cuius ortum aves nocturna fugiunt.

MATVRATE FVGAM.

Hâtez vous de fuir.

In victorem, qui in fugam conjicit suos hostes.

DXV. Sol.

NON HABET ILLE PAREM.

Il n'a pas son semblable.

DXVI. Sol nivem liquefaciens.

OCCVLTA PANDET.

Il fera voir ce qu'on ne voyoit pas.

In cuiusdam obitum, cujus virtus ac præclare gesta non nisi post mortem apparebant.

DXVII. Cribrum Soli oppositum, quod per radios eius immisos tot effingit Soles exiguos, quot habet foramina.

EX VNOMVLTA. IIIXXQ

ITIT D'un seul plusieurs.

DXVIII. Idem.

IDEM IN OMNIBVS.

Le meſme en tous.

In corpus Filii Dei, quod omnibus inest hostiis in
 acramento Eucharistiæ.

DXIX. Solis radius per foramen quadratum reddens lu-
 men rotundum, cum verbis Horatii.

MVTAT QVADRATA ROTVNDIS.

Il change le quarré en rond.

Quo frontispicium ornavit Libri sui de *Quadratura*
Circuli P. Gregorius de Saint Vincent.

DXX. Sol occidens.

ORBI NOTVS VTRIQVE.

Il est connu dans l'un & l'autre monde.

DXXI. Sol occidens.

NATVRÆ SATIS, NOBIS PARVM.

Pour la nature assez, mais c'est trop peu pour nous.

In alicujus mortem, qui multos annos vixerat, desi-
 eriumque sui ingens relinquebat.

DXXII. Sol latens & stella.

MANSERE SPARSA SIDERA.

Il laisse après luy ses lumieres.

In quendam, cujus virtutes eximie post mortem
 celebrantur.

DXXIII. *Sol nube tectus cum verbis Jeremia.*

APPOSUISTI NVBEM TIBI.

Vous vous estes couvert de ce nuage sombre.

In Salvatorem Jesum Christum in Eucharistia latentem.

DXXIV. *Sol deficiens.*

E COELO DECOR.

Divinitas Jesu Christi à Deo est quam maximè patet facta, cum cruci affigeretur.

DXXV. *Sol cursum suum perficiens in Zodiaco.*

PER GLORIOSA STRADA.

Per viam augustam.

Par un si beau chemin.

In arma alicujus victricia.

DXXVI. *Idem.*

IL MVNDO INFORMA E REGGE.

Orbem defendit & regit,

Il maintient l'Univers, & le regle par tout.

DXXVII. *Sol.*

VBIQUE INTEREST & MISCETVR OMNIBVS.

Il est present par tout, & se mêle de tout.

Lemma ex Minutio Fel. desumptum est, ubi de Deo loquitur sub symbolo Solis,

DXXVIII. *Sol occidens.*

DECOR INTEGER.

Sa beauté pour cela, n'en souffre aucun tache.

DXXIX. *Sol in cursu suo.*

SU GLI ALTRI HA REGNO.

Super alios regnat.

Il regne sur les autres.

DXXX. *Idem.*

L CIELO ARRIDE, E L'UNIVERSO GIRA.

Cœlo gaudium, Orbi lumen,

Il fait du ciel la joye, en éclairant la terre.

XXXI. *In nativitate Regis Hispaniæ pingebatur Ne-
apoli Sol oriens super plantis.*

NASCENDO AVVIVA.

Ex Ortu vitam.

Sa naissance adjourd'huy nous redonne la vie.

XXXII. *Anno 1667. solemniter à Collegio Lug-
dunensi recipiebantur, qui ejus fuerant præcipui
fundatores. Hinc Tragœdiam agebant, cujus ar-
gumentum allegoricum erat urbis hujus post incen-
dium sub Nerone Cesare restauratio. Fundatores dona-
bantur numismatis in eundem finem cufis, & ut
appareret qua occasione essent publicata, hacce in-
scriptione erant ornata. Ludis solemnibus actis à
Rhetoribus Lugdunensibus in Theatro Collegii
Sanctissimæ Trinitatis Societatis JESU, Die
quinta Julii MDC LXVII. Eadem in fe-
stivitate conspicua erant duo illa eximia symbola,
que jam ante Syllogæ nostræ sunt inserta, quo-*

rum alterum habebat hoc lemma: UTRIUSQUE ARBITER ORBIS, alterum: PRÆEUNVENIENTQUE MINORES. Concinnatum est etiam tum aliquod symbolum in D. Mareſchallus de Villeroy, urbis atque Provincia totius Gubernatorem, cujus corpus erat lucifer, qui præibat Soli hac epigraphæ.

MONSTRAT ITER.

De quels feux brille t'il, sous un guide si seur ?

In quo ipse Rex introducitur loquens, quippe juvenutem ejus olim formare dignus habitus erat D. Mareſchallus de Villeroy.

DXXXIII. *Sol eandem stellam sequens.*

QUA PRÆIT ILLE, SEQUOR.

Je vais ou son exemple, Et ses pas me conduisent.

Quo cohonestabatur Dux de Villeroy, qui illiſſimi sui Parentis vestigia glorioſè premebat. Gratiam ſingularem habebat epigramma latinum, quo hoc Symbolum explicabatur, ob duas vel tres intextas alluſiones ad Ducis, Patris & Gubernatoris nomina.

DXXXIV. *Cùm iuſta fierent Romæ Margareta Auſtriacæ Reginae Hiſpaniæ, in ejus gloriã pingebat Gens Hiſpanica Solem occidentem cùm hiſ verbis:*

ALUMBRA EN OTRO CIELO.

Splendebit alibi.

Il va briller ailleurs.

Cui hi ingeniosissimi versus lingua Hispanica e-
rat adjecti, qui Saavedram Faxardum Authorem
hoent.

*Alçava Tajo la dorada frente
A los llantos que el monte repetia,
Y viendo que su Sol se lo ponía
Quando Phebo assomava por Oriente.
Dixo, almo Sol aunque te llora ausente,
Es bien que al India des alegre dia,
Porque si corres tras la noche fria,
Gozaremos de Sol eternamente,
Pero llegò la noche tenebrosa
Y confusa de ver que tarda tanto
Sin dar senales de mostrarse al suelo,
Dixo a las ninfas de la Vega umbrosa,
Dexad la dança y antonad el llanto
Que vuestro Sol alumbra en otro Cielo.*

DXXXV. Sol.

CONCURRIT AD OMNIA.

Il a part tous les jours, à tout ce qui se fait.

n concursum Dei cum omnibus creaturis.

LXXXVI. Anno 1642. cum dies celebraretur,
quo S. Johannes Baptista capite truncatus est, mul-
ta in ejus honorem exhibebantur symbola Genue in
collegio Jesuitarum tyronum, in quibus unum e-

*rat, quod pro corpore habebat Solem cum Luna et
centis cornu.*

DETEGIT & TEGIT IDEM.

Le mesme l'obscurcit, & le mesme l'éclaire.

Gloriam hujus Sancti non parum obscurabat I-
lius Dei, statim ac se ipse inciperet manifestare
sua miracula & prædicationem, eodem tempore
men non intermittebat ejus memoriam celebrari
quippe tanto illum elogio evehit ut omnium hominum
pronuntiet maximum.

DXXXVII. *Vapores assurgentes & nubes superque
Sol.*

MIHI FRUSTRA.

En vain pretendent - ils rien oster à ma gloire.

Quo quis notatur, qui invidiæ & calumniis non
subjectus.

DXXXVIII. *Festivitates, quæ Panormi fiebant
no 1622. cùm in Sanctorum numerum referretur
S. Ignatius, decorata erant inter cetera symbola quæ
dam, quod pictura loco habebat Solem in signo Lu-
nis, quo tempore inundatur Nilus fertilisque redat-
tur agri Aegyptiaci.*

PER TE INUNDANS FOECUNDUS

C'est par vous que j'inonde

Pour rendre tous les ans cette terre féconde.

Quo celebrabatur hujus Sancti zelus, quem ex ch-
tatis studio contraxerat.

DXXXIX. Sol in Zodiaco. nilo bene
DECUS ADJICIT HOSPEM.

Il fait honneur aux maisons qu'il habite.

Hoc symbolum à D. Quinautio excogitatum est in
 n. ædificatoriam Regis, quæ nummulis æreis ce-
 ris reddebatur Anno 1682.

DXL. Primum mobile.

RAPIT OMNIA SECUM.

Il emporte tout avec luy.

DXLI. Sol ex nebulis emergens.

EO JAM CLARIOR EXIT.

Il en sort plus brillant.

Quo ea præfigurabantur, quæ Regimini Regis
 Henrici IV. adjiciebantur in ita confœderatione.
 Nec duo symbola comparebant, cùm Avennicorum
 civitatem intraret Regina Maria de Medicis.

DXLII. Sol, ad cujus ortum stella obscurantur.

ΕΙΣ ΚΟΙΡΑΝΟΣ.

Unus Monarcha.

Un seul Souverain.

DXLIII. Sol.

ΕΝ ΠΑΣΙ ΚΑΙ ΔΙΑ ΠΑΝΤΩΝ.

In omnibus & per omnia.

En tout & par tout.

Quod

Quod olim Ægyptii de Sole dicebant; verum in signiter quadrat in Providentiam Divinam.

DXLIV. *Quidam Eques Italus, cui nomen erat Saroti, militia nomen daturus, quo facto à quadam quam vehementer deperibat, separabatur, turmaliv xillo suo inscribi jubebat Solem orientem, cum h verbis, quibus ad nomen ejus alluditur.*

AL RITORNO IL MEDESMO SARO TL

Idem tibi post reditum.

Je vous seray toujours le mesme à mon retour.

In amicitia constantissima signum.

AURORA & LUMEN.

Aurora III

Ioc inter se commune habent aurora & lumen, quod utrumque possit dici Solis mater æquè ac pater. Lumen ejus mater est, quia ante eum fuit profectum; Aurora autem, quia præcedit illum orientem. Filia ejus etiam utrumque est, quia ambo ab eo progignuntur. Cæterum tam eximia pulchritudine eorum corpora sunt donata, ut digna habita fuerint, et non una vice in Symbolis constituendis adhiberentur.

- I. *Cum Collegium Tournoniense ostendere vellet, omnes suam salutem pendere ex natiuitate Sereniss. Delphin. Reginam representabant sub Auroræ imagine adjecta que lemmate*

OPTATUM FERT ISTA DIEM.

Nous luy devons un si beau jour.

Quod symbolum haud incongruum est Natiuitati S. Virginis celebrandæ, quam tota Ecclesia cum Aurora consurgente comparat. *Quæ est ista que progreditur quasi Aurora consurgens?*

- II. *Academici Aquaquiuenses in Regno Neopolitano qui assumpserant nomen Rauvivatorum, & in tutelam S. Anna, quæ est genetrix S. Virginis, se dedierant, in hujus Sanctæ gloriam pingebant Auroram cum hoc versiculo, quo allusio fit ad nomen eorum Rauvivati.*

UN PARTO PORTA ONDE.

S. AVVIVA IL MONDE.

Mundus debet Salutem ejus bello partui.

Le Monde doit la vie au beau fruit qu'elle porte.

III. *Aurora.*

VIX CONSPECTA.

A peine la voit-on.

In cujusdam infantis vitam brevem.

IV. *Aurora.*

NON SINE SOLE.

Jamais sans le Soleil.

S. Virgo nunquam depingitur nisi ulnis compl

Filium suum; hinc nunquam sine Sole est hæc Aurora.

V. *Aurora surgens.*

SPES PROXIMA PHOEBI.

Le Soleil n'est pas loin.

In S. Virginem, cujus nativitate præfagium fiebat venturi Filii sui.

V. *Exequia Margareta Austriaca Regina Hispania, qua in puerperio decedebat, symbolo honorabantur, cujus pictura erat Aurora cum his verbis:*

DUM PARIO PEREO.

Je meurs en enfantant.

VI. Dux Albanus cum aliquando certamine equestri celebrato, curriculum intraret post Salazaros, qui pro insignibus habent stellas, suasque res hoc signo notaverant, Auroram in symbolum ascribit cum hoc lemmate Hispanico.

AL MI PARECER S'ESCONDAN LAS ESTRELLAS.

Ad meum aspectum disparent stellæ.

Quand je parois les étoiles se cachent.

Quo ad ejus nomen alluditur, quia Hispanis diei curriculum vocatur *Alva*.

VIII. *Dilucidum.*

SENSIM LUCIDIOR.

C'est peu à peu qu'elle est plus lumineuse.

Virtutis splendore pedetentim incrementa majora capit.

IX. *Aurora cum Epigraphe Italica.*
 SGOMBRA DA NOI LE TENEBRE E L'O
 RORE.

Abigit hinc terrorem & tenebras.

Elle éloigne de nous l'horreur & les tenebres.

Quod in eruditionem quadrat, cujus auxilio nos
 dissipantur errores & metus inanis.

X. *Aurora.*

ABSQUE RUBORE NUNQUAM.

Jamais sans rougir.

In Pudorem.

XI. *Cum à Lutheranis ad Pontificios defleckeret Ch
 stina Regina Suecia, pro symbolo ipsi concinnari
 Auroram asurgentem cum his duabus vocibus.*

DE TENEBRIS.

Elle sort des Tenebres.

XII. *Aurora nascens.*

PRÆVIA SOLIS.

Elle prepare les voyes au Soleil.

In Nativitatem S. Johannis Baptistæ, qui præcur
 erat Filii Dei.

XIII. *Eadem.*

ELIMINAT & ILLUMINAT.

Elle chasse la nuit & nous donne le jour.

Quod factum est in quendam Sanctum, qui De
 mones ejiciebat & cœcis reddebat visum.

XV. *Lucarinus efficturus S. Virginem, pingebat Auroram hac inscriptione.*

E MECO PORTO IL SOLE.

Mecum fero Solem.

Je porte le Soleil avec moy.

XV. *Eidem Pictura alius adjiciebat.*

PARIO QUI ME PARIT.

Je mets au monde celuy qui m'y a mis.

In S. Virginem, quatenus Salvatoris Mater facta est.

XVI. *Aurora cum verbis Seneca.*

GENETRIX PRIMÆ LUCIS.

Mere de la premiere de tous les lumieres.

In S. Virginem.

VII. *Aurora emicans & nocturnas aves fugitans.*

AFFULGET & FUGAT.

Pour le cacher elle n'a qu'à paroître.

Quod S. Ignatio applicatum est à P. Bovio, qui dænes ejiciebat ex energumenis.

XIII. *Aurora, quæ splendescere incipit super mari, quam etiam extemplo sequitur oculus Mundi.*

DEL VENTURO SPLENDOR RECALA
SPEME.

Spem facit majoris splendoris.

Elle fait esperer un éclat plus brillant.

Quod apparebat Parmæ ad collegium Nobilium, cum lavacro Sacro tingeretur Princeps Parmensis.

XIX. *Diluculum, quo totum Cœlum clarescit, diesque
serenus prænuntiatur.*

GRATIOR IT DIES.

Le jour en est plus beau.

Quod in S. Rosaliam compositum est Panormi, u
aëris malignitas remissior est reddita statim ac ejus c
neres sunt reperti. Lemma ex Horatio desumptum est
qui Augusto sic loquitur

*Instar veris enim vultus ubi tuus
Affulsit populo, gratior it dies
Et Soles melius nitent.*

XX. *Aurora stellas obscurans, noctemque horridam
mutans.*

NOCTURNA LUMINA CEDUNT

XXI Aves cantillantes ad Aurora ortum.

VICTORI PLAUDUNT NUMINI.

Quæ duo symbola eadem occasione compareba
qua præcedens.

XXII. *Radius Solis qui in speculum incidendo reper
cutitur.*

INCIDIT IN PURUM.

Il est tombé sur un sujet bien pur.

Haud fieri potest, ut radii luminis ritè repercutiant
à speculo, nisi illud sit bene politum, macularumq
expers. Quod ad ingenuos homines applicari potest
qui beneficia in se collata norunt æstimare, summoq
sibi tribuunt honori quod in vulgus exeant.

XIII. *Lumen in lucerna tectum, quod venti sufflando impugnant.*

TUTUM QUIA TECTUM.

Elle est seure, parce qu'elle est couverte.

Tegendum est, quod propalari nolumus.

XXIV. *Lumen.*

MOMENTO DIFFUNDITUR.

En un moment elle s'étend par tout.

In benignitatem Divinam, quæ in omnes creaturas
gè ac prompte se diffundit.

XXV. *Lumen.*

ÆGRO INVISA LUMINI.

Un mauvais œil ne la scauroit souffrir.

Quo invidia notatur, qua quis correptus aliorum
rtutes & merita videre nequit.

XXVI. *Radius Luminis.*

RECTA DIFFUNDITUR.

Il va toujours tout droit.

In rectam mentem, quæ ad justitiæ & integritatis
ormam nihil non metitur.

XVII. *Venti luminis radium sufflando oppugnantes.*

IMMOBILIS MANET.

Immobile pourtant.

Quod symbolum Aresius fecit in S. Luciam, de qua ait:
anto pondere fixit eam Spiritus Sanctus, ut virgo Chri-
immobilis permaneret.

XXVIII. *Radius terram contingens.*

HÆRET ORIGINI.

Il se tient à sa source.

Lemma est ex Seneca, ut & inventio & applicatio.

*Quemadmodum radii Solis contingunt quidem terram, sed ibi sunt unde mittuntur: sic animus magnus & sacer in hoc demissus, & propius quidem divina noscens conversatur quidem nobiscum, sed hæret origini suæ.*XXIX. *Radius Solis per vitrum Christallinum translucentans.*CELER ATQUE INNOXIUS IN-
TRAT.*Il entre ouvertement & sans faire de mal.*

Quod in Regem compositum est à P. Luca ex Societate Jesu, cum de improviso caperet Valentiam eamque diripere. vetaret. Quo factum ut quidam ingenio pollens hoc symbolum & quædam alia collegerit, verbis que latinis ornata, additis septem vel octo ex suis, Poëmatum suorum Syllogæ inseruerit.

XXX. *Idem Corpus.*

NON VI SED VIRTUTE.

Ce n'est pas par violence mais par vertu.

XXXI. TRANSIT, NON FRANGIT.

*Il passe sans le rompre.*XXXII. NON NOCUI PENETRAN-
DO.*Il passe sans luy nuire.*

Primum Autore gaudet Abbate D. Josepho Pallavicino

no, Canonico Regulari, quo characterem Prælatorum
 lepingit, quomodo in animos subjectorum suorum pe-
 netrandum sit.

Secundum est Pat. Engelgravii in Resurrectionem
 Filii Dei, qui ex sepulchro prodibat lapide tegumenti
 oco adhibito illæso.

Tertium excogitatum est in Nativitatem Salvatoris
 nostri & in Virginitatem S. Matris, quam etiam post
 partum incontaminatam retinuit.

XXXIII. *Radius luminis per speculum repercussus.*

EO UNDE.

Il vera d'où il vient.

In gratum animum, qui ad beneficiorum collatorum
 contem honestè revertitur.

XXXIV. *Radius luminis.*

NEC SORDESCIT, NEC INHÆRE-
 SCIT.

Rien ne le soùille, & rien ne le retient.

In quendam nullius criminis reum.

XXXV. *Papa Paulus V. cum innuere vellet, authori-
 tatem quam in Ecclesiam exerceret, à Deo sibi obve-
 nisse, pro symbolo eligebat Radium Solis per speculum
 reflexum, cum verbis Filii Dei ex Cap. XIV. Johannis.*

EJUS QUI MISIT.

Ce n'est pas mon éclat, il me vient du Soleil.

Verba Filii Dei de se ipso loquentis ita apud S. Johan-
 nem habent: *Sermonem quem audistis non est meus, sed
 ejus qui misit me Patris.*

XXXVI. *Lumen inter ventos & nubes.*

HIS QUOQUE SUBJECTA.

Quoy faut-il que je sois sujette à ces traverses?

Hoc symbolo utebatur Johannes III. Dux Clivæ Juliaci, qui cùm optimè sibi conscius esset, mirabatur quod tam malè à mundo exciperetur.

XXXVII. *Radius à Sole emissus & in speculo reflectus.*

LUMEN DE LUMINE.

In Filium Dei.

XXXVIII. *Lumen rotundum corona instar circa stella prima magnitudinis.*

DEBITA MAGNIS.

Elle n'est que pour les grands Astres.

Non datur corona nisi ei, quem gloria rerum commendat, clarumque decus; nec Ecclesia quinquaginta luminis diademate donat nisi Sanctos.

NOX & STELLAE.

I. *Nox.*

CUNCTA SILENT, STUPENTQUE.

*Tout est dans le silence, & dans l'étonnement.*In dolorem ex alicujus morte & inopinata & mirabili
i ortum.II. *Nox.*

COLORES OMNES CONTEGIT.

Q4

12

Il n'est point de couleur qu' enfin elle n'efface.

In mortis favitiem quâ omnia sternit.

III. Nox.

VERTETUR IN DIEM.

Enfin le jour viendra.

In quendam, qui non desperat meliora lapsis.

IV. Nox.

QUIESCUNT OMNIA CIRCVM.

Tout repose à present.

In Pacem.

V. Nox obscura.

ITA LVX AMISSA LVGETVR.

Ainsi tout est en dueil quand on perd la lumiere.

In obitum cujusdam Viri magni.

VI. Nox cum verbis Jobi.

RVR SVM POST TENEBRAS SPERO
LVCEM.

Je reverteray le jour après tant de tenebres.

Quod affictum notat, qui dolorum suorum expectat solatium.

VII. Terra, cui nocte durante incipit erumpere crepusculi exigua scintillatio.

QVAMDIV AFFLICTAM TENES?

Pourquoy me laissez vous si long temps affligée?

In alicujus absentiam.

VIII. Rheda ad civitatis portam, quæ noctu clausa
teneatur.

NOCUIT DIFFERRE PARATIS.

Il falloit avoir fait un peu de diligence.

Quod in eos composuit P. Engelgrave, qui Pœnitentiam in mortis agonem proferentes inopinata sæpe morte abripiuntur, antequam eam rite agere possint.

IX. Stella in Cœlo.

ERRENÆ NIL FÆCIS HABENTES.

Ovid. l. i. Metamorph.

Rien d'impur ne vient jusqu'à nous.

In Sanctas mentes, quibus nil commercii est cum
bus mundanis.

X. Stella Firmamenti.

MOVENTVR NON MVTANTVR.

Leur mouvement ne change point leur disposition.

Quo Collegium Romanum summam innuebat modicam Papæ Clementis IX. & eorum, qui propinqua gnatione ei erant conjuncti. Cristam enim non eribant, Patruo & Fratre ad Pontificiam dignitatem elevato, nec animo sollicito quærebant ad majora ehi.

I. Hæctor Viscontius, cujus nomen Academicum erat Obsuscato, stellam gerebat nebulosam in medio aliarum, à quibus tamen dignosci poterat.

HIC FUSCA NITEBIT.

Elle pourra peut-être icy se faire voir.

Quo emolumentum indicabat, quod in se ex hac ciuitate redundabat, quæ tot Viris illustribus incluyat.

XII. *Stellæ occidentes.*

LUCEBUNT ALIBI.

Elles luiront ailleurs.

Quod à Lucarinio concinnatum est in personam illustrium obitum. Magis convenit in Virorum eruditorum discessum, qui procul à Patria habitatum eunt.

XIII. *Stellæ in Meridie.*

NON CERNUNTUR ET ADSUNT.

Elles ne se voyent pas, & sont pourtant présentes.

In Viros modestos, qui virtutes suas & præclariora haud prostituunt, sed regunt.

XIV. *Stellæ Firmamenti.*

MANENTES IN ORDINE.

Toûjours dans le même ordre.

Quod erat symbolum Dominorum de Nerefang, Principes erant Ordinis S. Lazari & Montis Carli & pro insignibus habebant stellas. Applicari potest ad viros justos, quique à prudenti suo consilio ne laqueum unguem abscedunt.

XV. *Reverend. Hardoÿin de Perefixe Archiepiscopus*

Parisiensis pro symbolo elegerat novem Stellas, quibus hæc erat adjecta epigraphe.

USQUE ARDENT FIXA NEC ERRANT.

Elles n'errent jamais, & brillent toûjours fixes.

Stellæ fixæ semper ardent, nec unquam defectum possunt, quia maximè sunt elevatæ. Cursus eorum est irregularis sicut Planetarum. Cui rei cum accedit, quod nunquam aberrant propter motum suum, quoniam

totum à primo Mobili habent cui adhærent; genium
 regnarum animarum egregiè exhibent, quæ cum ne-
 ni præterquam Deo adhæreant, in sancto suo consilio
 errare non possunt.

XVI. *Stellæ Firmamenti.*

VERTIGINE PROSUNT.

Elles font plus de bien, en changeant de climat.

In Viros Apostolicos.

XVII. *Eadem.*

ÆTERNO FOEDERE JUNCTÆ.

D'un lieu éternel icy nous sommes joints.

In fœlicitatem, qua fruuntur Sancti in Cœlis.

XVIII. *Eadem.*

QUÆ MAJORA MINORA.

Ceux qui sont les plus grands, paroissent plus petit.

In animum demissum.

XIX. *Stella.*

REGUNT SED REGUNTUR.

Ils nous reglent & sont reglez.

In Monarchas & Magistratus.

XX. *Firmamentum stellatum.*

MERSO HÆC SOLATIA SOLE.

*C'est pour nous consoler du depart du Soleil.*Fulcra sunt Familiæ superstites infantes morte de-
 ncti Parentis.

XXI. *Stella Firmamenti.*

ORDINE SEMPER IMMOTO.

Toujours dans un mesme ordre.

In constantem ordinem ac disciplinam alicujus S
 etæ Societatis, quæ nihil hucusque à priori instituto
 immutata.

XXII. *Stella.*

VIGILANT DUM MAGNA QUIESCUNT

Ils veillent, quand les grands reposent.

*Deux grands Astres faisant leur tour
 Distinguent la Nuit & le Jour
 Et rendent la terre feconde,
 Mais lors qu'un paisible repos
 Les delasse de leurs travaux
 Ceux-cy veillent au bien du monde.*

VERSIO:

Noctes atque dies inter discrimina ponunt
 Uberibusque finus telluris fructibusque implent
 Sydera vasta duo Sol, Luna, sed optima quando
 His mollit requies alterna forte labores,
 Illa micant oculis & præstant commoda Mundo.

Qui Rerum publicarum soli potiuntur, magnam cur
 rum partem in Magistratus derivant. Cæterum h
 symbolum in honorem Eminentissimi Cardinalis M
 zarini effictum est, qui Regi à præcipuis consiliis era
 & stellas in insignibus suis gerebat.

XXIII. *Cùm Opera sua juberet imprimi suppresso s
 nomine Alcibiades Lucarinus, symbolum illis præ*

ebat, *cujus corpus erant Stella Firmamenti cum his
verbis.*

NOCTE NOTESCUNT.

C'est dans l'obscurité qu'elles se font connoître.

XXIV. *Stella Firmamenti super maris tranquilli superfici-
cie ardentes.*

TRANQUILLO RENIDENT.

C'est dans le calme qu'elles brillent.

XXV. *Cœlum stellis confitum.*

CLARIUS IN TENEBRIS.

Plus clairement dans les tenebres.

Stellæ non magis splendent quàm tenebris noctis
profundissimis obortis. Quod haud temerè applicave-
r ad mentes generosas, quæ in adversa fortuna magis
magisque elucescunt.

XXVI. *Stellæ diversæ magnitudinis.*

UNA MAS, OTRA MENOS.

Aliæ plus, Aliæ minus.

Les uns plus, les autres moins.

Sicut Stellæ Cœli non omnes sunt eadem magnitudi-
ne, quamvis omnes lumine gaudent; ita & fortunæ
bona non eadem mensura & gradu terræ tribuuntur
populis, quamvis eandem terram habitant ejusdemque
generis sunt universi.

XXVII. *Stellæ.*

ADVIGILANT FATIS.

Ils veillent pour le bien & le sort des humains.

In Prælatorum vigilantiam.

XXVIII. *Astra Firmamenti.*

NUMINE & LUMINE.

Leur Lumiere & leur intelligence les rendent vénérables.

Duobus Characteribus inprimis redduntur inclac venerandi Ecclesiastæ, si pietate & doctrina præstant.

XXIX. *Stellæ, contra quas venti nituntur.*

NUNQUAM DEFICIENT.

Elles ne manquent jamais.

Vani sunt omnes persequentium & calumniantium conatus, si quem virtus ac merita præ cæteris commendet, efferatque.

XXX. *Stella.*

TRAMITE EODEM.

Elles tiennent toujours une même route.

In Religiosos, qui eodem utuntur instituto.

XXXI. *Stella.*

SIGNANT VENTURA, VIDENT QUE.

Elles voyent l'avenir & le presagent.

In S. Prophetas.

XXXII. *Stella.*

IGNEUS EST ILLIS VIGOR.

Ils ne sont que feu.

In Prælatorum zelum.

XXXIII. *Stella Firmamenti.*

NON MILLE QUOD ABSENS.

Et mille ne font pas ce qu'un seul pourroit faire.

De Sole hic fermo est, qui solus diem facere potest.
Virum præclarum quadrat, qui solus aliquando plus
et, quam alii sequioris conditionis multi.

XXXIV. *Stella.*

NON LUCENT OTIOSA.

Ils ne brillent pas sans agir.

In eos, qui laboribus indefinenter incumbunt, æstimationem ac vanam gloriam hæud quicquam reputant, quam à mundo reportant plerumque, qui minus videntur.

XXXV. *Stella diversa magnitudinis.*

NON EST à SOLE VARIETAS.

Le Soleil ne fait pas cette diversité.

Diversitatem talentorum verius conciliat in hominis dispositio eorum diversa, quàm fortunæ volubilitas.

XXXVI. *Stella Solem præcedentes.*

PRÆCEDUNT UT CEDANT.

Ils ne precedent que pour luy ceder.

In Majores S. Virginis.

XXXVII. *Stella.*

POST SOLIS OCCASUM.

Après le coucher du Soleil.

Fit interdum, ut post obitum demum patefiat præclara

clara alicujus indoles, haud secus ac stellæ post Sol
occasum.

XXXVIII. *Stella cum verbis Hispanicis.*

NE MANCHA NE MUDANZA.

Macularum & mutationis expertes.

Et sans tâche & sans changement.

In eos, qui virtutis sunt assidui cultores operato
resque.

XXXIX. *Stella cum triplici lemmate eundem in finem*

SOLE ABSENTE MICANT.

SOLE PROCUL RUTILANT.

DEFICIENTE NITENT PHOEBO.

Loin du Soleil ils brillent.

In illos Viros, qui mediocriter ingenio valente
magni fiunt in istis locis, ubi clarorum virorum est mi
ra paucitas.

XL. *Astra per Cœlum sparsa cum verbis Horatii.*

IMA SUMMIS.

Les plus hauts sont d'accord avecque les plus bas.

Quo depingitur optimi Regiminis facies, ubi omni
ordine geruntur, minoresque à majoribus haud oppri
muntur.

XLI. *Stella.*

VERGIMUS AD OCCASUM.

Nous allons au couchant.

In hujus vitæ instabilitatem.

XLII. *Stella.*

LUX EADEM, NON VIS.

C'est la même Lumière & non pas la même vertu.

Eodem quidem gaudent caractere omnes Divini Verbi Præcones, at non eadem vitæ integritate.

XLIII. *Globus cœlestis volvitur cum stellis disparantibus.*

NULLUM IMMUNE.

Nul n'est exempt de cette loy.

Fati fors aspera, immiti mors corpora falce metis.

XLIV. *Idem.*

INSIGNES & IMOS.

Grands & petits, toujours sujets au même sort.

Quo notatur mortis necessitas, à qua nemo, cujuscunque etiam ordinis sit & conditionis, immunis esse potest juxta Poëtæ effatum:

ÆQUA LEGE NECESSITAS.

SORTITUR INSIGNES & IMOS.

LV. *Nex cum omnibus cujuscunque magnitudinis Stellis vario modo dispositis.*

CIRCUMAMICTA VARIETATE.

Cette variété la pare.

In varios Ecclesiæ status ordinesque diversos, quibus constat.

XLVI. *Firmamentum.*

NEL PIU ALTO MI SPIEGO.

Altissima rimor

Tout au plus haut je déploy mes lumieres.

In Magnificentiam, vel in quendam, qui S. Trinitat
mysterium tractat in quodam libro.

XLVII. *Stella.*

AB UNO OMNES.

Et toutes du Soleil reçoivent leurs lumieres.

Jesus Christus est origo & fons omnis luminis, qu
Sancti gaudent.

XLVIII. *Firmamentum stellatum infraque illud qu
dam nubes.*

SUPRA SEMPER SERENUM.

Au dessus il est toujours serein.

In Paradisum, ubi curis & doloribus non est lo
cus.

XLIX. *Arefius conceptionem immaculatam S. Virgin
exhibiturus, pingebat Lunam deficientem in umbr
terre atque sub ea Firmamenti stellam splendentem
hoc lemmate,*

TENEBRÆ EAM NON APPREHEN
DUNT.

Les Tenebres ne vont pas jusqu'à elles.

L. LI. *Firmamentum stellatum.*

NUMINE REGUNTUR.

LUMINE REGUNT.

Elles sont réglés par une intelligence.

Et nous regissent par leur lumiere.

quod duplex symbolum compositum est in Præla-
Regni & in quendam congregationem Cle-
Notatur in primis origo, cui characterem suum
ebat, & unio, quam cum Deo illis intercedere
ortebat.

LII. *Stella prima magnitudinis.*

SPLENDOR COMES HÆRET EUNTI.

L'éclat l'accompagne par tout.

In quendam, qui non nisi præclaris gestis insignis est.

LIII. *Stella.*

FELIX, CUI LENITER AFFLAT.

*est heureux quand de ses doux regards elle daigne sur-
nous arrêter ses lumieres.*

Quæ duo symbola in honorem Sereniss. Delphini
cinnata sunt.

LIV. *Coelum stellatum.*

NULLA HIC SUNT FULMINA.

Et parmi tant de feux n'éclate point de foudre.

In Clementiam alicujus Principis.

LV. *Stella.*

LUX PHOEBO MORIENTE VENIT.

C'est du Soleil éteint que leur vient leur lumiere.

In Cardinales, qui Papa decedente multo illustriores
arent aut spe in ejus locum succedendi, aut conatu a-
in surrogandi.

LVI. *Stella & Sol occidens.*

IN PROLE SUPERSTAT.

Ceux qui naissent de luy conservent son éclat.

In Patrem, qui, cùm liberis relinquat sua bona, honores & æstimationem, semper superstes in illis manet.

LVII. *Multa stella signum coeleste constituentem.*
HONOREM ACCIPIUNT, REDDUNT.
QUE.

Elles se font honneur en se liant ainsi.

In quandam plurimarum Personarum Societatem vel in Academiam eruditis & illustribus viris claram

LVIII. *Coelum Stellis confutum.*
DISSOCIATA LOCIS CONCORDI PAC
LIGAVIT.

Quoi-qu'en lieux differens ils sont toujourns unis.

In mutuam charitatis vinculum & unionem, quæ intertercedit inter quam plures diversarum Regionum Regulares.

LIX. *Coelum nocte serena serenum, in quo omnes stelle apparent sine ullo Cometa.*

NEC NOXIA SIDERA TURBANT.

Aucun Astre malin n'en trouble la beauté.

In Confortium quorundam hominum insignium, nihil est quod harmoniam illorum turbet.

LX. *Coelum nubibus quibusdam tectum, & super
Stella in Firmamento.*

ULTERIORA MICANT.

Au delà ce ne sont que lumieres.

Omniū rerum foelicitas, luminaquē æterna sequen-
r hanc vitam, quæ ærumnis est plena ac tristibus ani-
a curis.

LXI. *Stella.*

SPLENDESCIT IN UMBRIS.

Elle brille au milieu des ombres de la nuit.

In moerorem Reginae, cum vita excederet Parens e-
s Rex Philippus II.

LXII. *Stella prima Magnitudinis.*

MAS LUZ AUNQUE RESPLENDOR.

Plus lucis quàm splendoris.

Plus de lumiere que d'éclat.

In quendam, cujus merita sunt majora quàm æstima-
o.

LXIII. *Stella.*

LUMINE SIGNAT ITER.

Elle remplit sa route de lumiere.

In aliquem, qui sibi magnam existimationem acqui-
it ex peregrinationibus.

LXIV. *Stella Polaris.*

ET REGIT ET MUNDO VIGILAT.

Elle regit & veille au bien du monde.

In Regem.

LXV. *Eadem.*

ME DUCE.

Sous ma conduite.

i. e. Omnia me duce sunt salva. Eiusdem Argumenti est etiam symbolum sequens, cui ratio expresse datur.

LXVI. *Stella Polaris.*

CERTA REGIT, QUIA FIXA POLO.

Sa conduite est certaine parce qu'elle est fixement attachée au Pole.

Ecclesia errare non potest, quia legibus Dei fixa hæret.

LXVII. *Eadem.*

RECTORES REGIT.

Elle conduit les Pilotes.

In Papam, qui Pastor est omnium aliorum Pastor & Ecclesiam universam haud aliter regit, ac illi suas particularès.

LXVIII. *Stella Polaris cum hac epigraphe Hispanica.*

BUENA GUIA.

Bonus Dux.

Bon guide.

Quod erat Marchionis de Mondejar ex stirpe Medozarum, qui in scuto gentilitio gerebat hanc stellam cui hoc lemma adscriptum erat, ejusque, ni fallor, devotionem in S. Virginem notabat, quippe & duo a insignium suorum tractus his prioribus Angelicæ salutationis verbis decorati erant *Ave Maria.*

LXIX. *Stella Polaris.*

FALLERE NESCIA.

Elle ne peut pas tromper.

Hoc fidei proprium est ac Divinæ Revelationis, quæ
 sum Deum verum habent Authorem & non nisi eo
 gato in dubium vocari possunt.

LXX. *Eadem.*

IN MOTU IMMOBILIS.

*immobile dans le mouvement universel de toutes les au-
 tres.*

In animum tranquillum ac frangi nescium, quo-
 docunque etiam ab undis iniquæ fortunæ agite-
 r.

LXXI. *Eadem.*

NE IRIGORIE PIU BELLA.

Quo frigidior eo lucidior.

Dans les plus grands froids plus luisante.

In quendam, cujus ingenium eò magis sese exferit,
 uo magis adversa fortuna premitur.

LXXII. *Stella Polaris.*

EGO SUM VIA, VERITAS, ET VITA.

Je suis la voye, la verité, & la vie.

Quod in Filium Dei adornatum est. Via autem di-
 potest hæc stella, quia navigantibus instar ducis est;
 eritas, quia tempus fideliter notat; vita denique
 propter ejus vim in conservationem illius emissam.

LXXIII. *Eadem.*

NUNQUAM SPECTATA FEFELLIT.

Elle n'a jamais trompé quand on l'a regardé.

Quo significatur neminem unquam frustra in auxilium vocasse S. Virginem.

LXXIV. *Nox cum sex stellis.*

SOLATIA NOCTIS.

Pour adoucir ses chagrins de la Nuit.

Hoc symbolo Romæ cohonestatæ sunt exuviæ Margaretæ Austriacæ Reginae Hispanicæ à Gente Hispanica Anno 1612. die 23. Februarii, in quo sex additæ stellæ præfigurabant sex Reginae superstites infantes.

LXXV. *Stella cum verbis Scripturæ.*

LUCENT EI QUI FECIT EAS.

Elles lui sent toujours pour celuy qui les a faites.

In devotos quosvis, qui rebus mundanis valedicendo nullam nisi de rebus cœlestibus, cogitationem admittere volunt.

LXXVI. *Stella diversæ magnitudinis.*

VARIETAS DELECTAT.

Leur diversité plaît.

Concinna Mundi structura maximè consistit in miranda rerum varietate, quod ad Ecclesiam applicari potest.

LXXVII. *Firmamentum stellis ornatum & Planetarum circuli.*

ÆTERNUM EST QUOD VOLVIMUS.

Ce que nous voulons est éternel.

In eos, qui de æternis tantum solliciti sunt.

LXXVIII. *Firmamentum stellatum.*

NUMERASI POTES.

Comtez les si vous pouvez.

In S. Virginis eximias dotes, quæ huic versui occasionem dederunt.

TOT TIBI SVNT DOTES VIRGO
QVOD SIDERA COELO

Qui versus tot subire potest mutationes, quot Anomni plerumque in Cœlo numerant stellas.

LXXIX. *Stella.*

LVCEAT QVI LVCEM DEDIT.

Que celui qui nous a donné la Lumière la reprenne pour luy.

Hæc erat Apostolis votorum summa post mortem illi Dei; cujus resurrectionem ardentè expectabant.

PLANETAE
ET
CONSTELLATIONES

I. *Stella Magos ducens ad stabulum Bethlehemiticum.*

MONSTRANT REGIBUS ASTRA
VIAM.

Les Astres montrent aux Rois le chemin qu'ils doivent tenir.

Cor Regis in manu Dei est.

Stella matutina quodam temporis spatio solem præcedens.

RILUCER PUOTE ANCO FRA TANTO
LUME.

Tanto adjuncta lumini distingui potest.

Auprès du plus grand Astre on peut la distinguer.

In quendam, qui rebus suis gestis à Principe discernitur.

I. *Jupiter Satellitibus suis stipatus, qui exiguae sunt stellulae.*

MAESTA CON ALTEZZA UNITA
SCORGI.

Hinc ei Majestas ac honos.

Il est de sa grandeur d'être ainsi révéré.

Quæ duo symbola conspicua erant, cum Sacro laacro tingeretur Princeps Parmensis Odoardus Farnesis Anno 1668.

IV. *Sol occidens & Venus oriens.*

TUNC CONSPICUA.

C'est alors qu'elle paroît d'avantage.

Quod gerebatur in ludicris Equitum pugnis Sinæ Anno 1602. præsentibus Toscaniæ Principibus à Bartholomæo Forteguerrio, qui se vocabat Equitem Lumini reviviscentis *Il Cavaliere della Ravvitata luce*, & illud asciverat in honorem cujusdam viduæ, quam amabat, cujusque dotes post obitum mariti demum mundo innotescebant.

V. *Lucifer.*

CUM PHOEBO CIRCUIT ORBEM.

Je fais le tour du monde avecque le Soleil.

In Ministrum vigilantem & laboriosum.

VI. *Idem prope Solem.*

ADHÆRERE BONUM EST.

Il fait bon s'attacher à luy.

In Aulicum, qui Principi clementi adhærere f magno emolumento novit.

VII. *Marius Marianus Academicus Boloniensis p symbolo habebat stellam matutinam, quam Græci Phosphorum appellant, hoc lemmate.*

REDDE DIEM.

Rendez nous le jour.

Quæ verba vel Gratiæ divinæ conveniunt, à cui fulgore nobis oriuntur Salutis lumina; vel Scientiæ cuius ope intellectus noster illuminatur.

VIII. *Lucifer.*

MICAT INTER OMNES.

Elle brille entre toutes.

Quod in gratiam cujusdam Fœminæ excogitatum est cui nomen erat *Julia*, quia Horatius dicit, *micat inter omnes Julium sidus*. Hinc idem corpus in honorem Cardinalis Mazarini sacratum est adjecto pro lemmate versu integro, quia Julius nominabatur, & insignium loco habebat stellas.

IX. *Satellites Jovis telescopia detecti.*

VISA PER ANGUSTUM.

C'est par un tube étroit, qu'on les a decouverts.

Vide apprehendimus Religionis mysteria, cui cum submittamus, quicquid etiam obscuritatis habeat, tunc apprehendemus plura quam rationis beneficio.

X. *Mercurius retrogradus.*

GRATUM FATI DONUM.

C'est l'effet agreable du destin.

Perobscurus est hujus symboli sensus. Utebatur eo Franciscus Alciatus, qui erat Academiae *Affidatorum*, quae est Ticini, civis. Et quemadmodum Mercurius nunquam retrograditur ut praestet commoda mundi, ita a contemplationibus aliquando recedendum esse putabat, ut temporis quidquam possit dari amico. Praeterea hoc ipso allusio fit ad Academiae symbolum, quae habet avem, quae versus Mercurium volat, quaeque inter volandum ovorum unum ponit ad pullos includendum, quo contemplationem & actionem ingeniose fati praefigurabant.

XI. *Hesperus occidens occidente Sole.*

COMITATA CADENTEM.

Campagne de sa mort.

Quod componebatur in obitum junioris Principis Sabaudiae Franciscæ Aurelianensis, quae eodem fere tempore decedebat, quo Regina Christiana Galliae nita ejus.

XII. *Lucifer.*

SOLEM LUCE HAUD PROMISIT
INANI.

Elle est un assuré presage du Soleil.

Prima Gratiae lumina, quae inspiratione illucescunt, verumque sunt indicia instantis sanctificationis, modo ad priora oculos nostros attentos teneamus.

XIII. *Lucifer.*

CORAM MICAT UNUS.

Seul en presence du Soleil.

*Que les Astres plus lumineux
 Vantent ce grand éclat de feux,
 Dont ils parent la Nuit obscure :
 Celuy-cy n'a point son pareil
 Il est unique en la nature
 Qui luise avecque le Soleil.*

VERSIO:

Maxima quamvis, noctis opacæ
 Ornamentum, splendorque Poli,
 Nobile jactent sidera lumen ;
 Huic nulla pari fulgore micat,
 Unica namque est socia Phœbo
 E tot stellis lumina mittens.

Quod est proprium Serenissimi Delphini.

XIV. *Vesperugo Solem insequens.*

STAT QUOCUNQUE SEQUI.

Je le suivray par tout.

In Delphinum, qui vestigia Regis Paris sui preme-
 re contendit.

XV. *Eadem.*

EXHIBET AUTHOREM.

Elle fait voir qui l'a produit.

In eundem.

XVI. *Eadem.*

SOLI SOLA MICO.

Je brille seule pour le Soleil.

Reginam.

XVII. *Eadem.*

NON DESERIT UNQUAM.

Elle ne le quitte jamais.

fidum Amicum.

XVIII. *Eadem.*

CUM SURGIT ET OCCIDIT ADSUM.

Je suis present quand il se leve, & quand il se couche.

præcipuum Regis Cubicularium, qui ei & surre-
& cubitum ituro semper adest.

XIX. *Eadem.*

MAGNO DE LUMINE LUMEN.

Je tiens le jour d'une grande lumiere.

hoc symbolum Dux gerebat in equestri ludo, qui
s auspiciis celebrabatur.

XX. *Eadem.*

NUNQUAM PROCUL.

Jamais éloigné de luy.

Amicum fidelem.

XXI. *Eadem cum Sole occiduo.*

SOLA CUM SOLE.

Seule avec le Soleil.

S. Virginem, quæ discipulis omnibus aufugien-
tibus

tibus sola Christum in monte Calvariae non de-
rebat.

XXII. *Eadem.*

VESPERE & MANE.

Le matin & le soir.

In quendam, qui utraque fortuna se amicum pro-
bet. Quadrat quoque in rerum divinarum contemp-
torem, qui & vespere & mane cum Deo versatur.

XXIII. *Comes Theodorus Trivulce Praefectus Equitum
Regis Catholici in Belgio pro symbolo habebat eandem
stellam, hoc lemma.*

SEQUITUR & PRÆCURRIT.

Elle le suit & le devance.

Quod symbolum Gratiae est, quae nos praevenerit &
pera bona sequitur.

XXIV. *Eadem cum verbis Tibulli.*

PROVOCAT ORTA DIEM.

Elle appelle le jour, d'abord qu'elle se leve.

In Nativitatem S. Johannis Baptistae Praecursoris Je-
Christi.

XXV. *Eadem.*

EOI OCCIDUIQUE COMES.

Compagne du lever & du coucher du Soleil.

XXVI. *Eadem cum Sole sermonem miscens, cui
dicit.*

PRÆI, SEQUAR.

Allez devant, je vous suivray.

In quendam, qui se alicujus arbitriò protinus submittit.

XXVII. *Lucifer.*

PRÆSENTEM NUNTIAT.

Elle annonce la venue du Soleil.

In S. Johannem Baptistam anteaambulonem Jesu Christi.

XXVIII. *Idem.*

CITO VENIT, SERO RECEDIT.

Elle vient-tôt, & se retire tard.

Prior hæc stella omnium apparet, posterior disparet. Factum est in quandam Abatissam, quæ in Monasterio & exercitiis piis semper agmen ducebat.

XIX. *Stella matutina cum Sole & his verbis Claudiani.*

DUBITANDA NIHIL.

Elle ne craint pas de paroître devant luy.

Totum hoc ex Claudiano decerptum est, ubi laudes negyricas spargit in Consulatum Honorii quartum.

Visa etiam medio populis mirantibus audax

Stella die, dubitanda nihil, nec crine retuso

Languida, sed quantus numeratur nocte Bootes.

Potest referri ad quendam, qui magnorum Virorum etum frequenter haud reformidat. Adhibitum verò in exequiis Cardinalis Camporii Episcopi Cremonensis, qui in insignibus gerebat stellas.

XXX. *Mercurius.*

NUNQUAM PROCUL à SOLE.

Jamais loin du Soleil.

In quendam Aulicum, qui à Principe suo non proficiscedebat.

XXXI. *Mercurius in Solem ingrediens atque lunam suam perdens.*

SIC LATUISSE JUVAT.

Qu'il est avantageux de se cacher ainsi.

In aliquem, qui mundo derelicto se tantum I sacrat.

XXXII. *In gloriam S. Virginis, quòd Filium suum sequeretur mortem subiturum, pingebatur stella so-
occiduum sequens.*

SEQUITUR DESERTA CADENTE

Toute seule qu'elle est, elle suit le Soleil.

XXXIII. *Saturnus.*

TARDISSIME VELOX.

Il avance beaucoup sans sembler se mouvoir.

Tarde videtur suum cursum conficere Saturnus, et magnum est spatium quod debet emetiri, atque in nobis sistit imaginem Prudentiæ, quâ lente videntur res agi, quia omnes circumstantiæ debent expensæ

XXXIV. *Idem Planeta.*

SUBLIMIOR LENTIOR.

Elle n'est pas plus lente, mais elle est plus élevée

XXXV. *Idem.*

TARDIOR IN SPECIEM LONGE ET VELOCIOR.

moj qu'il semble plus lent, il va beaucoup plus viste.

XVI. *Andreas Doria Præfectus maritimus Casari cui-
lam longarum navium pro symbolo inscribi curaverat
bellam hanc Solem insequentem adjecto lemmate.*

AS TUAS DOMINE DEMONSTRA
MIHI.

Seigneur montrez moy les routes que je dois tenir.

quo Stella alloquitur Solem & Præfectus mariti-
Deum.

XXXVII. *Sol cum stella matutina.*

PARA QUEREINA A SU LADO.

Ut regnet à latere.

Pour regner à ses côtez.

n matrimonium Reginae Hispaniæ.

XVIII. *Signa Cancri, Leonis & Virginis in Zodi-
aco, que medium Coeli occupant.*

FERVIDIORA LATIUS.

Les plus ardens font bien plus de chemin.

n fervidum zelum, quo ingentia maria ausi sunt
eteri viri Apostolici.

XIX. *Taurus, Cancer, Leo & Scorpio in Zodiaco.*

SERVIUNT NON SÆVIUNT.

Ils servent & ne nuisent pas.

quando animi motus ita sunt constituti, ut locus
possit Dei atque Gratiæ motibus, nocere illi non
sunt, quin potius mirandum in modum prodesse
ant.

XL. Constellationes Poli Antartici.

NOVIS NOVA LUMINA TERRIS

En decouvrant de nouvelles terres, on a decouvert de nouvelles lumieres.

In novam Physicæ, Historiæ & Geographiæ cognitionem, quam novo mundo detecto accepimus.

XLI. Signum Tauri cum Solè.

SOLIS STATIONE CORVSCAT.

Quand le Soleil y entre il a plus d'éclat.

Quod in Ducem Sabaudiæ compositum est, cū Turinum intraret, quæ Taurum pro insignibus habet.

XLII. Signum Aquarii cum Hydria sua.

NVNQVAM DEFICIUNT.

Elles ne manqueront jamais.

In largos Gratia & Misericordia Christi fontes, id semper manant.

XLIII. Signum Arietis circa finem Martis orientis.

OMNIA FLORENT.

Toutes choses fleurissent.

Hoc Florentia conspicuum fuit, cū Anno 1555 matrimonio jungeretur Franciscus de Medicis, Princeps Florentia & Sinæ cum Johanna Austriaca, quod Suis huic Principi natale erat.

XLIV. Signum Capricorni, quod Cosmi Magni regis erat, eodem tempore comparuit cum balcyonibus per mari atque his verbis:

HOC FIDVNT.

Ils sont en seureté sous l'Astre qui Domine.

Quia hoc signo dominante tam tranquilli sunt dies, Alcedonia priscis appellati sint. Adhibebatur autem tempestate ad depingendum statum quietum, quem Principe Rerum potiente sperabant.

XLV. *Signum Virginis & navis ex portu solvens.*

HAC DVCE TVTA VIA EST.

Le chemin est heureux sous un guide si seur.

In cultum S. Virginis, cujus auspiciis hæc vita, quantum etiam periculis sit subjecta, feliciter transigi potest.

XLVI. *Signum Leonis.*

ME PIU VIGOROSO IL SOL RISPLENDE.

Quo Sol propinquior, eò lucidior.

Quand le Soleil m'approche il a plus de vigueur.

In bella, quæ à Rege sunt gesta in Belgio, cujus insigne & solum est Leo.

XLVII. *Signum Leonis.*

TERROR AMANS.

Il sçait se faire craindre & sçait se faire aimer.

In Monarcham.

XLVIII. *Idem.*

ETIAM DOMINATUR IN ASTRIS.

Il regne dans le Ciel, comme il regne sur la terre.

XLIX. *Signum Scorpionis.*

MAS NOCIVO QUE EN LA HERRA.

Magis nocet supra quàm infra.

Il nait plus de si haut, qu'il ne feroit sur terre.

Quod à Saavedra effectum est in illos, qui in mun-
sunt eveci, ut noceant.

L. *Signum Capricorni.*

FIDEM FATI VIRTUTE SEQUI-
MVR. MOVD CAH

Rendons par la vertu ce destin assuré.

Quo utebatur Magnus Cosmus de Medicis, cui h-
signum erat natale, ut & Augusto, cui totius orbis imp-
rium præfagiebat.

LI. *Idem.*

HACITER ELYSIUM.

Il mene aux champs Elysiens.

Quod erat symbolum Marchionis Alphonsi della V-
le Academici Bononiensis, quia ex Platoniorum me-
eo ad Elyfios campos penetrandum.

LII. *Vrsa minor.*

QVO MAGIS GELAT INDE CLARIO
LVCET.

Plus il gele, plus elle luit.

Quod gerebat Comes Johannes Orsius Academia
Bononiensis ex Academia Gelatorum. Alludebat aut-
eo & ad nomen suum & ad insignia & ad Academia
cujus in album erat adscriptus, innuebatque se ind-
ad majorem intellectus perfectionem pervenire, q
frequentius academicis exercitiis interesset.

LIII. *Franciscus Orsius eadem stirpe prognatus &
jusdem Academiae eiusdem sidus habebat addita
epigraphe.*

ET JACET INFORMIS.

Elle est encore difforme.

Ad terram, quæ est Polo proxima, incultam respectu credibile est, qua cum ingenium suum modestè utitur contulisse.

V. *Geminianus Montanarius ex eadem Academia eandem sibi picturam eligebat, cui adscribebat.*

ALTIORE GELIDIS.

Le plus haut des Astres du Nort.

Idem *Elevati* nomen assumpserat, quo significare volebat, se Academix huic suam debere elevationem et estimationem.

VI. *Comes Caspar Bombacius ex eadem societate idem corpus habebat hoc lemmate.*

MA NEL ME DESMO TEMPO.

Lente sed eodem tempore.

Lentement, mais en même temps que les autres.

Etsi lento gradu incedat urfa, cursum tamen suum sed seignius circa totum Coeli ambitum absolvit quàm illæ cæteræ, quod ad se pertinere volebat Comes Bombaccius, hac ratione, ut, etsi tam prompto ingenio non esset quo Academici alii, nunquam tamen seignis futurus esset in exercitiis Academicis quibusvis.

VII. *Felix Domina de Ursinis pro symbolo habebat Ursam minorem hac inscriptione.*

SINE OCCASU FELIX.

Heureuse de ne jamais se coucher.

Quo simul allusio fit ad utrumque suum nomen.

LVII. *In obitum cujusdam Regine Hispania idem corpus exhibebatur hoc lemmate.*

VERTITUR NON OCCIDIT.

Elle tourne & ne se couche pas.

Quo significatur animam non perire, sed tantum conditione sua mutari à corpore separatam.

LVIII. *Ursa minor.*

NAUTAS CURSU DOCET BREVI.

Son cours sert aux Nochers à regler leur conduite.

Vita cujusdam Viri prudentis brevis exemplo est omnibus aliis quomodo vitam suam instituere debeant.

LIX. *Ursa minor.*

NE SCIA MERGI.

Elle ne se couche point dans l'Océan.

In quendam, qui extra ærumnarum quarumvis scilicet tempus positus est.

LX. *Signum Libra, quod immediate sequitur signum Virginis.*

EX VIRGINE PENDET.

Elle suit la Vierge.

In cultum, quem exhibebat Magistratus quidam Virgini.

LXI. *Lucifer.*

LVCE ANTEIT OMNES.

Elle a plus de lumière que toutes les autres.

Quod concinnatum est in D. Talonem Advocatum
 iæ Parisiensis. Insculptum est etiam faciei alicujus
 nismatis in ejus honorem paratum.

II. *Rodolphus II. Imperator Capricornum gerebat
 hoc epigraphe.*

FULGET CÆSARIS ASTRUM.

C'est l' Astre de Cesar.

Quia hoc sidus natalitiis affulgebat Augusti, ex quo
 prædicebant imperii summam.

III. *Cosmus tertius de Medicis Dux Tuscia usur-
 pabat sidera, qua de Medicis cognomen accepere, &
 Jovis satellites sunt, navigantibus secundum cursum
 prænantiantes.*

CERTA FULGENT SIDERA.

Ce sont des Astres seurs, qui me servent de guide.

In quo sibi Majorum exemplum proponebat.

XIV. *In Regem defunctum atque Principem ejus
 pictus est Sol cui adhærebat Stella, quam vocant Bor-
 bonicam hac epigraphe.*

HI SIDUS ADHÆRET BORBONICUM.

L' Astre de Bourbon ne me quitte pas.

XV. *Franciscus Secundus nascebatur eo tempore, quo
 multa comparebant eclipses, resque publicæ admodum
 erant afflictæ, hinc ipsi symbolum formabant ex Crate-
 re, quod sidus est & tempore eclipsium oritur, hac e-
 pigraphe.*

INTER ECLIPSES EX ORIOR.

Ma naissance entre les éclipses.

Alii hoc symbolum tribuunt Ludovico XII. que referunt successisse in locum Caroli VIII. mascula prele orbat die 15. Aprilis, quo die hoc sidus, luminibus defectum patientibus, oriri solet.

LXVI. *Idem.*

FATO PRUDENTIA MAJOR.

La prudence fait plus que le destin.

Quo innuitur nosmetipsos fortunæ nostræ esse fabricamque nequaquam dependere ex astrorum inclinatione.

LXVII. Patriarcha quidam Aquileiensis, qui elaseculo floruit, pro symbolo habebat istud sidus, quovulgò nominant Curram, cujus maxima & elegantissima Stella vocatur Via honoris, hoc lemate.

AD VERUM ITER TE MAXIMA SERVO.

Pour en tenir le vray chemin, je m'attache a suivre plus grande.

Baptista Pittonius pictor Vicentienfis Epitomæ hoc symbolum inseruit, quam publici juris Venetiis cit Anno 1562, quod Dolcius his versibus explicabat.

*Nel bel Carro stellato chiara e bella
Via piu che l'altre, e di forma mag giore.
Agli occhi de' mortai luce una stella,
Con felice, leggiadro, almo splendore:
Al ver camin d'honor osserva quella*

*Questo invito, e magnanimo Signore
Che disceso de' Sacri Illustri Eroi.
Orna e Illustra se coraggi suoi.*

XVIII. *Barbarus ejusdem loci Patriarcha gerebat
Stellam matutinam hac subscriptione.*

VOLENTES.

Ceux qui veulent.

Gratia est stella, cujus ductu ad Cœlum ducuntur
entes.

XIX. *Cum justa fierent Cardinalis Camporii, qui-
dam Triangulus coslestis pingebatur, qui constabat ex
tribus stellis equali spatio a se invicem distantibus cum
his verbis.*

NULLUM ÆQUALIUS.

Nul n'est plus égal.

Quo notabant hujus Cardinalis temperantiam &
modestiam, qui pro insignibus habebat tres stellas
angulari forma dispositas. Dispositio hæc omni ex
parte æqualis designat hominem, qui omni tempore
que in omnibus rebus sui est simillimus.

XX. *In honorem Reverend. D. de Peresixe Archie-
piscopi Parisiensis ac Regii Præceptoris, pingebatur si-
gnum Sagittarii, qui erat Centaurus Chiron Præceptor
Achillis, cui inscriptum erat.*

STELLAS MERUIT PRÆCEPTOR ACHIL-
LIS.

Le Præcepteur d'Achille a merité le Ciel.

Insignia ejus erant novem stellæ.

LXXI. *Signum Virginis inter Leonem & Libram.*

COELESTES TEMPERAT IRAS.

Elle appaise le Ciel irrité contre nous.

In S. Virginem Misericordiz matrem.

LXXII. *Stella-Polaris.*

QUI ME NON ASPICIT, ERRAT.

Qui ne me regarde pas s'égare.

In Ecclesiam.

LXXIII. *Stella Polaris attrahens acum pixidis n.
tica.*

VIS ARCANA TRAHIT.

Seulement par l'effort d'une vertu secrete.

Quo depingitur gratiz divinæ character.

LXXIV. *Constellatio Orionis.*

COELESTI MILITAT ENSE.

Ses armes sont toutes Celestes.

In Principem, qui Religionis tuendæ causa tantum bellum gerit.

LXXV. *Planeta circa Solem.*

NON LICET ESSE PARES.

Mais il n'est permis de s'égalér à luy.

Quadrat in Principem & aulicos, cujus in ultorem explicationem sunt hi versus ;

Cognatis quamvis radiis, & luce corusca

Esse licet similes, NON LICET ESSE PARES.

LXXI

LXXVI. *Triangulus siderum positura.*

TRIALUMINA, ET UNUM.

Trois lumieres & une seule.

In S. Trinitatis mysterium.

LXXVII. *Corona Ariadnes.*

NOVUM DECUS ADDITA COELO.

Elle sert d'ornement au Ciel, ou l'on l'a mise.

In Serenis. Delphinæ honorem.

LXXVIII. *Stella Firmamenti & infra illas messis.*

SUPRA INFRAQUE JUVANT.

Utiles dans le Ciel, utiles sur la terre.

In Sanctos.

LXXIX. *Saturnus.*MINOR ESSE VIDETUR QUÆ SUMMA
EST.*La plus grande est la plus petite.*

In demissam S. Virginis mentem, quæ se profitebatur Domini ancillam; accepto nuntio, quod Mater salvatoris esset futura.

LXXX. *Saturnus.*

SUMMA VIDETUR AB IMIS.

Toute haute qu'elle est, on la voit de bien bas.

Quod fuit adornatum in Papam Alexandrum VII. qui insignium loco gerebat Stellam super monte sex juvis eminente. Innuebant autem eo ejus summam affabilitatem, qua maxime præstabat ad tantum dignitatis fastigium elevatus.

LXXXI. *Stella Firmamenti.*

IMMOTA VIDETUR.

Elle est muë sans se mouvoir.

LXXXII. *Stella in medio nubis.*

IN TENEBRIS ABSQUE TENEBRIS.

C'est dans les tenebres, qu'elle est sans tenebres.

Quod in fidem quadrat.

LXXXIII. *Stella oriens cum Sole.*

CRAS EADEM.

Elle sera demain la même.

LXXXIV. *Stella Firmamenti.*

QUO ALTIOR MINOR.

Plus elle est élevée, plus elle est petite.

In S. Virginis humilitatem.

LXXXV. *Stella in Coelo obscuro.*

MIHI DECUS AB UMBRIS.

Les ombres me font de l'éclat.

Quod Academiae Boloniensis nomine in Elisabethea Sirani confectum erat, quæ artis pictoriæ perquam rat gnara & vigesimo sexto suæ ætatis anno extremi obibat diem.

LXXXVI. *Stella Polaris super mari.*

INVIA PERVIA.

Elle ouvre des chemins ou l'on n'en trouve point.

In quendam, qui aliquid novi detexit.

LXXXVII. *Sol occidens & stella.*

VOS QUOQUE AD OCCASUM.

Vous y viendrez aussi.

Cujuscunque homines sint fortis five magni sub-
lii five plebis ex face, mortis tamen necessitati ex a-
p subjecti sunt.

LXXXVIII. *Stella.*

OMNIA SIMUL.

Tout en mesme temps.

Sunt qui una vice omnes suas ingenii dotes vitæ
e modum exferere possunt stellarum in morem, quæ
anem suum splendorem exhibent statim ac Sol ocu-
m suum lucidum deflectit.

LXXXIX *Firmamentum stellis constum.*

MOVENTUR NON MUTANTUR.

Elles ont mouvement, & ne sont point changée.

Hoc symbolum comparuit, cùm Principes Rospi-
gosi solemniter exciperentur à Collegio Romano,
ci erant Papæ Clementis IX. nepotes, quo virtutum
erimebant splendorem, quo & ipse Papa & ejus co-
guti effulgebant.

XC. *Stella mututina.*

DISPONIT CUM SOLE VIAS.

Sur le Soleil elle regle ses pas.

Qui character est S. Pontificis, quo in primis conspicuus erat Papa Clemens IX. qui Deum solum ad num suarum habebat regulam ac normam.

XCI. *Coelum stellatum.*

ET CREBRIS ET RARIS.

Ny trop frequentes ny trop rares.

In moderatum animum, qui nec nimium inclacere, nec nimium latere cupit.

XCII. Anno 1593. caput S. Nymphae Virginis Martyris Panormiane, quod Roma fuerat relictum in quadam Ecclesia, à Papa Clemente VII. acceperant Panormiani Comitissa d'Olivares Vice-gine Sicilia ope, hinc solemniter ejus reliquiae sunt receptae, quibus decorandis cives Florentini cum triumphalem parari iusserant, qui multis ornamentis, inscriptionibus & symbolis erat ornatum, quorum unum pro pictura habebat Solem in signo innotens, hoc lemmate.

CUM FORTI FORTIOR.

Le fort avec le fort.

Quo innuebant hujus Sanctae protectionem & curam quam hujus urbis habebat, quaque magnum ei accedebat munimentum.

XCIII. *Satellites Jovis.*UDICIUM FALLIT DISTANTIA IN
MAGNITUDINE.*L'éloignement empêche de juger de leur grandeur.*

Propter nimiam inter nos & Sanctos in Coelis di-
antiam de illorum virtute & magnitudine iudicium
difficiliter ferri potest.

XCIV. *Via lactea.*

EX LUMINE CANDOR.

La lumiere fait ma blancheur.

CV. *Pat. Ragius Capucinus Genuensis vulgato libro
suo Theologico, de Regularium vivendi modo presige-
bat Solem orientem, cujus radii dissipabant tenebras
hac epigraphe.*

ABSCONDITA IN LUCEM.

Je mets au jour ce qu'on ne voyoit pas.

Radii Solis vocantur Italico sermone Raggi, hinc
d'Autoris nomen egregie alluditur.

CVI. *Johannes Keerbergius Bibliopola Antwerprien-
sis solem gerebat pro symbolo super Globo terrestri, ad-
dita hac inscriptione.*

FOVET & ORNAT.

Il en est le soutien & fait ses ornemens.

Ad justitiam depingendam insigniter facit, qua to-
is servatur orbis atque omnis rerum ordo.

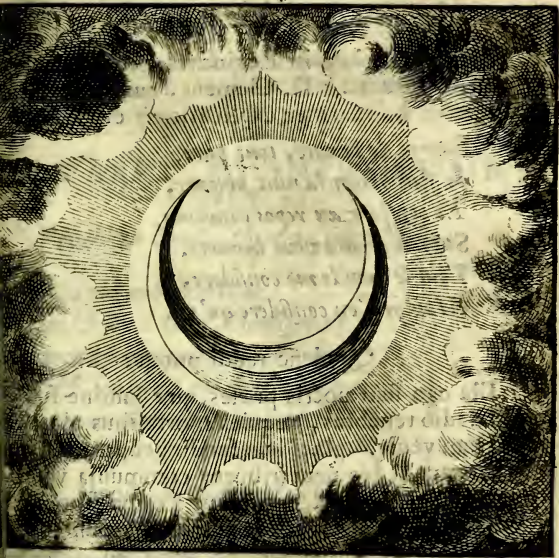
XCII. *Dominus de Santuëil, qui tam felix est
versibus componendis ac inscriptionibus in fontes,
opera publica inveniendis, nummulos aureos in bella
traordinaria cufos Solis simbolo ornabat adscripto l.
mate.*

ET FULMEN SINE NUBE PARAT

Et tout serein qu'il est prepare la foudre.

Quod applicabatur ad Regem, cum Argentum
copiis suis peteret; eamque civitatem sine
gno strepitu & nullo fere apparatu bellico capere

L U N A.

*Tabella de Medicis Domina de Ursis habebat in
signibus suis Luna crescentis cornua, Solem re-
spicientia.*

DONEC MELIUS NITEAT.

Jusqu'à ce qu'elle ait plus d'éclat.

quod tali convenit, qui virtutes divinas contem-
p̄r ut earum particeps reddatur.

II. Luna.

TODOS ME MIRAN, YO A UNO.

Me spectant omnes, ego unum.

Tous me regardent, & j'en regarde un seul.

Quod symbolum in Reginam adornatum erat, c Parisios intraret. D. Clement, qui ejus author adjiciebat hoc carmen explicationis ergo.

*Source de beauté, tout pure,
Je fais briller la nuit obscure,
Et conspire au repos commun,
Surpris de ma vive lumiere.
Tout le monde me considere,
Mais je n'en considere qu'un.*

Quod sic reddi potest :

Illa ego sum noctis præses, quæ lumine fuscas
Irradio tenebras, requies mortalibus alma
Dum venit, & placidum fundit per membra sopor
In mundi requiem tribuens communia vota.
Me stupet Orbis, ego solius lumine Phoebi
Ducor, & illius tenet admiratio mentem.

III. *Primum cornu crescentis Luna, quando apparet incipit.*

LATUIT NON DEFUIT ORBI.

J'étois cachée, & faisois mon devoir.

*Tant que le Dieu du jour jetta sur moy les yeux
Mon éclat surpassa celui des autres feux,
Et ma gloire ne fut à nulle autre seconde :
Il est vray mon bonheur eut un cours limité :
Je passay dans l'obscurité
Sans être moins utile au monde.*

VERSIO:

um mihi flammivomus radiantia lumina Titan
 bvertit, forma faciei Sydera vinco:
 ectamen inficior signatum limite certo
 uadrijuges volitare meos, & currere cursum.
 umque sub obscuris lateam quandoque tenebris
 on ignava tamen, nec sum minus utilis Orbi.

IV. Luna.

SOLI PARET, ET IMPERAT UN-
 DIS.

J'obeis au Soleil, & regne sur les flots.

*fournis ma noble carrière
 sur l'un & sur l'autre Hemisphere
 sans prendre un moment de repos;
 l'air & les vents me font hommage,
 Mais par un plus noble avantage
 J'obeis au Soleil, & regne sur les flots.*

Quod hoc modo expressimus.

Ita vehor per utrumque polum, percurritur axe
 orbis uterque meo, requiesque negata laborum
 os generat fructus, hæc præmia certa, quod ipse
 ær & ærei veniant ad fœdera venti:
 t propria hæc maneat tantarum gloria rerum
 fissa sequor Phoebi, mihi parent æquoris undæ.

V. Luna obversa Soli.

VOUS SEUL VOYEZ MES FEUX, VOUS QUI LES ALLUMEZ.
 affectum secretum.

A te mihi solo flamma & ardor.

Vous seul voyez mes feux, vous qui les allumez.

affectum secretum.

VI. *Luna super sphaera ignea.*

FRA GLI ARDORI IL MIO CANDOR D
R A.

Ex ardore ejus mihi candor constans.

Ma candeur est constante au milieu de ses feux

In amicitiam puram & constantem.

VII. *Luna decrescens.*

POSTQUAM PLENISSIMA FUI
SIT.

Après avoir brillé dans le plus grand éclat.

In quendam, qui è dignitatis gradu, quo antea
erat constitutus, est dejectus.

VIII. *Luna Solem deficientem reddens.*

INNOCUA NOCET.

Elle luy nuit sans vouloir l'offenser.

Quod in eos competit, qui sub charitatis specie
nunquam derogant existimationem ingenii hono-
bus.

IX. *Eadem.*

DEMIT NIL MIHI SED ORBI.

C'est le monde qui perd, pour moy je ne perds rien

Viri illustres multum mundo sua morte detractum
sibi nihil.

X. *Eadem.*

DAMNA LUCIS REPENDO MEA

Je me vange de luy, pour les torts qu'il m'a fait

XI. *Luna crescentis cornu.*

COMPLETUR CURSU.

Elle acquiert de l'éclat, en remplissant sa course.

In quendam, cujus merita & existimatio cum ætate
cunt. Quo honoratus est D. Eustathius Voloviacf-
Nobilis Polonus, qui peregrinando sibi magnum
utum parabat cumulum.

XII. *Luna deficiens.*

AT SIBI NON DEFICIT.

Elle ne manque pas pour elle.

In quandam illustrem Fœminam, cujus tanta erat
tas, ut nemo dubitaret quin rectà Coelum petiisset.

XIII. *Luna Soli opposita, unde suum splendorem
habet.*

CONVERSA LUCIDIOR.

En se tournant vers luy, sa lumiere s'augmente

Cum persona quædam mascula eruditione præstans
fem Catholicam amplecteretur. Lucarinius tribuit
symbolum Francisco Mandolio Piccolominio,
rebus Florentinorum civilibus se abdicans in cu-
Romanam recipiebatur, ubi ad majores identi-
evehebatur honores ecclesiasticos. Cornu cre-
scentis Lunæ in insignibus habebat; Aula autem Ro-
na per solem innuebatur, utpote luminis & magni-
tudinis fontem.

XIV. *Luna crescentis Cornu.*

ILLUCESCIT NON AMBIENS.

C'est dans empressement que s'accroist sa lumiere.

In quendam, cui merita, servitia, & res gestæ

conferunt honorem & existimationem, præterquam quod horum quicumque in votis habeat aut quærat.

XV. *Idem.*

INTERIUS NON MUTOR.

Si je change au dehors, le dedans est le mesme.

XVI. *Tempore Coronationis Regis ac Reginae Poloniae nismis summa est, cuius facies exhibebat Lunam cum Sole, adjecta subscriptione.*

SOCIAM VOCAT IN CONSORTIA REGNI

Il la fait regner avec luy.

XVII. *Sol Lunam respiciens.*

FIGIS IN UNA, QUOS MUNDO DEBES
OCULOS.

Vous arrêtez sur elle uniquement.

Ces regards lumineux que vous devez au monde.

Lemma ex Ovidio est, quod extat lib. 4 Metamorph. & in Principem erat compositum, qui omnem curam quam regimini debebat, in quandam collocabat formam, cuius auctoritas satis ponderis apud eum habebat.

XVIII. *Luna.*

NELLE TENEBRE ALTRUI SPLENDO
BEATA.

Major ex tenebris splendor.

Les tenebres d'autrui, redoublent mon éclat.

Quod ad conceptionem S. Virginis referri potest, quæ, cum omnia alias corruptioni subsint, sola sine peccato concepit.

XIX. Luna.

FRA L'OMBRE NON ERRO.

Inter umbras non erro.

Je n'erre point parmi les ombres.

I Prudentiam.

XX. Luna in conjunctione cum Sole.

SUPERIS TANTUM LUCET.

Elle ne luit que pour le Ciel.

XXI. Luna in oppositione cum Sole.

PROXIMA CUM DISTAT.

Plus elle s'en éloigne, & plus elle a d'éclat.

S. Virginis humilitatem.

XXII. Luna sphaera ignea proxima.

NON INFUSCAT PROXIMUS IGNIS.

Si voisine du feu sans en être brûlé.

quendam, qui in medio maximorum periculo-
innocentiam suam fartam tectam conservat.

XXIII. Sol & Luna super horizonte.

QUELLO SPENTO CHE SARA QUESTA?

Quantus hujus sine illo splendor?

Quand l'un ne paroît plus, quel éclat n'a pas l'autre.

quandam Principissam, quæ marito defuncto
nem suam in regimine exferebat vim ingenii &
r lentia.

XXIV. *Quarta pars Luna.*

SCIT & DIVISA VIDERI.

Elle ſçait ſe partager.

In factionis adverſariæ confortem.

XXV. *Luna & Sol.*

HOC AFFLATA CORUSCO.

*C'eſt de ſon éclat que je brille.*XXVI. *Luna defectum patiens ab umbra Terra.*

CUM SESE INTERJICIT.

Quand la Terre ſe met entre-deux.

Multum perdit virtus ſui ſplendoris apud Deum
que ac homines, quando divinis miſcentur munda
commoda.

XXVII. *Luna & Sol oriens.*

LANGUET AD EXORTUM.

Elle languit, quand le Soleil ſe leve.

Languet omnis naturæ vis, ſtatim ac Gratiæ lum
radios ſuos emittit.

XXVIII. *Luna deficiens in umbra Terra.*

LANGUEO NI VIDEAM.

Je languis ſi je ne la voy.

In alicujus abſentiam.

XXIX. *Luna ex eclipſi emergens.*PARUMQUE OCCULTA RESUR
GIT.*Après s'être cachée enſin elle paroît.*

XXX. *Luna plena.*

CANDIDA CANDIDIS.

Elle n'est que blancheur dans un temps bien serein.

Quod usurpabat Regina Claudia conjux Francisci
in illustre documentum, se cum sui simillimis sence-
ragere velle.

XXXI. *Luna.*EMPRELUCE UNA PARTE E L'ALTRA
LANGUE.

Ex una parte splendo, ex altera languo.

Je brille d'une part, de l'autre je languis.

In Personam morbo colluctantem, quæ ingenio e-
t præcellenti.

XXXII. *Luna propter umbram terra deficiens.*

ALTERIUS UMBRA.

Pour me nuire elle me fait ombre.

Quo invidiae imago exhibetur.

XXXIII. *Eadem, hoc lemmate.*

NON SEMPER OBSTABIT.

*Cet obstacle à mes feux, ne dure pas toujours.*XXXIV. *Luna cum verbis Sapientis.*

CONSUMMATA MINUITUR.

*Elle déchoit, d'abord qu'elle a paru parfaite.*XXXV. *Luna plena.*

AT OPACA SUPERNE.

Mais du côté d'en haut, elle est dans les tenebrès.

In quendam eruditum, hereseos tamen reum.

XXXVI. *Ludo equestri Romæ celebrato Anno 163. die 26 Februarii ab Equitibus Romanis, sub auspicio Cardinalis Antonii Barberini, Lunam symboli loco habebat Comes Fabritius Ferrettius, hac inscriptione.*

PER AMICA SILENTIA.

C'est durant le silence, & dans l'obscurité.

Quo secretum suum exprimebat amoris affectum.

XXXVII. *Eandem gerebat Eques Mutius, cui addens ad nomen suum adjiciebat.*

DE MUTI CAMPI E DEL SILENTIO AMICA.

Amicus noctis & silentii.

J'aime la nuit & le silence.

XXXVIII. *Dominus Horatius Navius eligebat se Lunam & Stellas, epigraphenque addebat, qua non longè abit à lemmate Ferrettii.*

FIDA SILENTIA.

Le silence est fidele.

XXXIX. *Symbolum Pauli II. Papæ erat Luna, cui adscriptum.*

NOCTU RENIDET.

C'est la nuit qu'elle brille la mieux.

Adeò perditæ erant res, cùm ad clavum Regiminis federet, ut ejus virtutes magnum haberent campum exferendi.

X. *Eminentissimus Cardinalis de Monte Aretino significaturus se omnem suum splendorem debere Deo, pro symbolo constituebat Lunam à Sole lumen suum accipientem, cum verbis Propheta.*

ILLUMINATIO MEA.

De luy vient ma lumiere.

XI. *Idem corpus gerebat Henricus Dux Brunsvicensis.*

LUX IN TENEBRIS.

Elle luit dans les tenebres.

Quod Fidei proprium est.

XII. *René Rex Sicilia Lunam crescentem, cui inscripta erat vocula LOS, quæ conjuncta cum luna crescente idem est ac si dicās.*

LOS EN CROISSANT.

Laus crescendo.

Quo innuitur, encomia non cadere in quendam posse nisi qui virturum satellitio sit probè stipatus. Equetrem constituit ordinem, qui hoc symbolo gavisus est.

KLIII. *Vincentius Gonzague Ducis Mantua non multum ab hoc abludivit, qui Lunam crescentem gerebat cum vocula*

SIC.

Quod ita suppleri potest, ni fallor, SIC CRESCENS, atque tunc eundem sensum habet, quem superius.

KLIV. *Marchio de Torremaggiore & Hippolita Carette ejus conjux duo sibi reciproca formabant symbola,*

cùm matrimonio iungerentur, quorum alterum corpore habebat Solem defectum patientem intercedente Luna, his verbis.

SIC MUTOR AD ILLAM.

Je change ainsi pour elle, en perdant mon éclat.

Quia propter illam se maximis honoribus abdicabat.

XLV. *Alterum erat Luna Solem respiciens, quo illa tebatur, hoc lemmate.*

ME TUIS ORNARI.

De vôtre seul éclat, je fais toute ma gloire.

XLVI. *Luna.*

ACCEPTUM COMMUNICAT ORBI

L'éclat qu'elle reçoit, elle nous communique.

In quendam, qui Operibus suis publicatis magni cum Orbe literario communicabat lumen.

XLVII. *Luna solem deficientem reddens.*

ABSCONDIT ORBI.

Elle le cache au monde.

In Fugam infantis Jesu in Ægyptum, quâ illum tebatur à sævitia Herodis S. Virgo.

XLVIII. *Luna mundum illuminans.*

CUNCTA REFUNDIT.

Elle ne s'en reserve rien.

In quendam fidelem rerum commissarum administratorem, de quibus exactè rationem reddere potest.

XLIX. *Luna.*

DAT QUOD HABET, NEC MINUS
HABET.

Elle donne ce qu'elle a, sans rien perdre de ce qu'elle a.

Quo exprimitur bonorum spiritualium natura.

L. *Luna sine splendore.*

COELO DATUR QUOD DEMITUR
ORBI.

Elle donne au Ciel, ce qu'elle oste a la terre.

Semper illuminata sua facie splendet Luna, quod
non appareat in terra, in Cœlo suum splendorem
non exferi certò scias. Atque in eo genium alicujus
personæ describere potest, quæ opera sua bona tegit,
que præter Deum ullum aliquem in testimonium ad-
bet.

LI. *Luna crescens.*

ALICUANDO PLENA.

Elle se remplira avec le temps.

LII. *Luna.*

NUNQUAM EADEM.

Jamais le même.

In quendam inconstantem.

LIII. *Luna.*

OPEROSIOR UNDE SPLENDIDIOR.

Elle agit plus, quand elle a plus d'éclat.

In aliquem, qui indefesse occupatus est in præcipuis
republicæ muneribus.

LIV. *Luna sine splendore.*

AT COELO REFULGET.

Mais elle brille au Ciel.

In obitum Afcanii Piccolomini Archiepiscopi
nenfis.

LV. *Luna eclypsin patiens.*

DUM MODO CURSUM CONSUMMER

Qu'importe pourveu que j'acheve ma course?

LVI. *In ludo equestri à Rege instituto Delphinus genit.*

Linam hac inscriptione.

UNO SOLE MINOR.

Le Soleil seul a plus d'éclat que moy.

LVII. *Princeps verò , qui praerat turme Turcarum
nam crescentem.*

CRESKIT UT ASPICITUR.

C'est selon vos regards que j'ay plus de lumiere.

In quo allusio fit ad symbolum Regis , qui S
gerit.

LVIII. *Luna.*

LUMINE PROFICIT.

*Elle se sert de ses lumieres pour faire du bien à to
mondé.*

LIX. *Luna supra horizontem , cum Sole.*

INTERDIU QUOQUE.

Et de jour mesme.

Inquendam, cujus singularis virtus ab aliorum splendore adeo obnubilari nequit, quin omnium oculos incurrat.

LX. *Luna deficiens.*

VALIDIOR TAMEN.

Ses influences n'en sont pas moins fortes.

Non est tanta morborum afflictionumque vis, ut in-ignium dotesque hominum illustrium protinus deprimeri valeat.

LXI. *Luna in conjunctione cum Sole, unde sine lumine apparet.*

OBSCURATUR AT JUNGITUR.

Elle a moins d'éclat, mais elle en est plus proche.

In quendam, qui mundum abnegat, ut arctior ejus u-
o fiat cum Deo.

LXII. *Luna defectum patiens in suo Apogao.*

ELATA CITIUS CLARESCIT.

Plus elle est élevée, plutôt elle rentre dans les lumières.

LXIII. *Luna plena.*

AT CITO DEFICIT.

Et d'abord elle perd son éclat.

Vana est omnis pompa mundana citoque transiens. In-
cine optime secunda fortuna depingitur per Lunam
deficientem, quippe quam sapissime fit ut tandem vo-
bilis erret.

LXIV. *Luna sine splendore.*

RENOVABITUR.

Elle sera renouvelée.

Hæc septem symbola à Lucarinio Academico Sine
fi inventa sunt, quorum postrema duo in mortem
monis Lunadori Episcopi de Nocera confecerat.

LXV. *Luna à parte terræ tenebris involuta atque cæca
ca eam stella.*

CLARA VIDENT CLARAM.

Ceux qui sont éclairés, la trouvent lumineuse.

Quod P. Bovius adornavit in gloriam S. Ignatii, cujus
faciem totam illuminatam sæpe videbant S. Phil
neri atque alii Sanctitate præstantes.

LXVI. *Idem vitam contemplativam & activam quæ
in monasteriis vivunt, efficturus pingebat Solem & I
nam hoc lemmate.*

ALTERNO MUNERE VISA.

Chacun à son tour se fait voir.

LXVII. *D Patin cùm patria pulsus alias regiones
tere cogeretur, pro symbolo assumebat Lunam def
entem in umbris terræ hac epigraphe.*

PATITVR NON DISSOLVITVR.

Elle souffre, & souffrant elle subsiste encore.

LXVIII. *Generos. D. de Coligny, Præfectus cop
rum, quas contra Turcas Rex mittebat in Hung
riam, in expeditionis felicitatis omen pro symbolo sibi
ligebat Lunam à Sole obtenebratam, cui adscript
erat.*

TIBI SE PERITVRA RESERVAT.

C'est à vous seul d'effacer son éclat.

Quibus verbis Regem alloquitur, cujus symbolum
Solis pictura.

LXIX. Luna plena.

TOTVS FRATER IN ORE EST.

Elle a tout l'air de son frere.

Quod de Sole dicitur. Factum est in quendam Fœ-
minam, quæ fratrem suum ad vivum referebat.

LXX. Luna crescentis cornua.

CRESCAM VT PROSIM.

Je ne croisray que pour faire du bien.

Quo insigniuntur generosæ mentes, quæ ob virtutem
magna sua meritâ summis honoribus affectæ ambi-
oni suæ non student, sed uni bono publico.

XXI. Laurentius Caraffa mortem Fratris sui Comitis
de Policastre deflens, pro symbolo assumebat Lunam de-
ficientem, cujus hæc erat epigraphe.

RAPTO LVMINE FRATRIS DEFI-
CIMVS.

Je languis, en perdant les regards de mon frere.

LXXII. Luna echpsin patiens in umbra Terræ.

INSPECTO ORBATVR AB ORBE.

En regardant la terre, elle perd sa lumiere.

Qui nimium adhæret umbris terræ, certum est illum
perdere lumina Cœli.

LXXIII. Luna deficiens, quia est plena.

CRESCIUTA MANCO.

Crescendo deficio.

Je m'éclipse lorsque je suis plus grande.

Author hujus symboli multa hujus generis peculi quodam libro in vulgus emisit. Hoc in illustrem Fominam d'Arpajou factum est, quæ morte excedebat simul ac in Ducissam evehebatur. Qua re ad omnes mino trahi potest, qui fortuna accedente vita defunguntur.

LXXIV. *Luna deficiens.*

ÆGRAM MENS SVSTINET INGEN

Elle est malade, mais une sage intelligence la gouver

In aliquem, qui afflicto in statu mentem integræ sibi servat, nec quicquam de animi constantia perdit ad instar Lunæ, quæ quamvis defectum patiatur, nunquam tamen à mente relinquitur, quæ eam regit.

LXXV. *Luna plena in medio noctis tenebrarum splendens.*

JAM SOLA, SOLEM ÆQVAT.

Quand elle est seule, elle fait les fonctions du Soleil.

In defunctæ Reginæ administrationem Regni.

LXXVI. *Luna cum fluxu & refluxu maris.*

SEDATQUE, CIETQUE.

Elle l'excite & l'appaise.

Quod pro D. d'Avaux Plenipotentiaro excogitatum est, qui in insignibus habebat crescentis Lunæ cornu. Quadrat autem in genere in omnes, qui defectus suos sedare æque ac ciere queunt.

LXXVII. *Luna deficiens propter umbram terræ.*

2 HINC ALIQUANDO ELUCTABOR.

Peu sortiray bien-tost.

In quendam, qui cum adversa conflictatur fortuna, usinam tandem aliquando sperat futurum.

LXXVIII. *Luna crescens.*

DONEC TOTUM IMPLEAT ORBEM.

Jusqu'à ce qu'elle remplisse tout son cercle.

Hoc symbolum Henrici II. inter celeberrima habendum. Sunt qui id amatorium censent atque in Diana de Poitiers concinnatum. At magis simile videri vero, id esse heroicum, magnamque innuere Principis Magni spem, fore, ut aliquando rerum potiatur eius Orbis.

LXXIX. *Quarta pars Luna.*

LATEO NON MINUOR.

ne perds de mon éclat, je ne fais que le coucher.

In quandam personam, quæ benè lateret, atque ex nihil existimationis suæ amittit.

LXXX. *Luna plena.*

QUANTO PIU S'ALLONTANA, PIU RISPLENDE.

Quo remotior, eò splendidior.

Plus elle s'éloigne, plus elle éclate.

In aliquem, qui Patria sua relicta magnam sibi accipit famam. Luna quippe nunquam magis splendet, cum procul remota à Sole.

LXXXI. *Luna.* .I.IVXXIE TAL NON TORNA MAI QUALSI DIS-
PARTE.

Nunquam eadem redit.

Elle ne retourne jamais telle qu'elle est partie.

Quo mobile notatur pectus, aut qui ex itinere
vertitur totus mutatus. Similitudo in eo sita est, quod
nunquam eadem oriatur Luna, major enim est se-
per aut minor, quam die præcedente.

LXXXII. *Luna.*

FRATERNOLUMINECRESCIT.

Elle brille de la lumiere de son Frere.

In Regis fratrem, cujus omnis splendor ex eo pro-
debat.

LXXXIII. *Luna Solis radiis illuminata.*

ACCIPIT UT DET.

Elle reçoit pour donner.

Hoc unum eorum est, quibus porricus Palatii Re-
est decorata, ubi in honorem equitis Bayard con-
stitutum est, qui munus quoddam à Foemina quadam
Brixiae in Italia, apud quam divertebatur, accipere
nolebat nisi ea conditione, ut id rursus in ejus filii
dispensari concederet. Quadrat etiam egregie in-
rum eruditum, qui hunc in finem tantum discit, ut
beat quibus imbuat alios.

LXXXIV. *Luna occidens, cujus quarta tantum pars
adhuc est conspicua.*

REDIBO PLENIOR.

n quendam , qui studiorum causa Patriam relin-
t, ut doctior redeat.

LXXXV. *Luna.*

NON PERDE MAI PER VARIARE IL
GUARDO.

Nil perdit facie mutata.

Elle ne perd rien pour change de face.

Quo quidam notatur , cui ex meritis suis nihil dece-
t, quamvis non tam splendide ut alii appareat.

LXXXVI. *Luna deficiens.*

MINUS LUCET, HAUD MINUS ARDET.

Elle a moins d'éclat , & n'a pas moins d'ardeur.

In amorem absconditum, ardentemque.

LXXXVII. *Luna Solem deficientem reddens.*

PRÆSENTIA NOCET.

La presence de l'un nuit à l'éclat de l'autre.

Quod ad congressus Principum quidam Politicus
hebat, quibus alter alterius splendorem plerumque
tenebrat.

LXXXVIII. *Luna defectum patiens ab umbra terra
ob plenitudinem suam.*

UNC TE TERRA TEGET CUM TOTUM IMPLE-
VERIS ORBEM.

Quod erat concinnatum in obitum Francisci Xa-
erii, ejusque suscepta in Indiam itinera notabat.

CALDI GLI PRENDE, FREDDI GLI
VENDE.

Calidos accepit, frigidos reddit.

Elle les reçoit chauds, & les rend froids.

Reddunt ingrati pro beneficiis acceptis mala, u
Luna pro calidis Solis radiis influxus frigidos.

XC. Luna infra stellas.

PROPIOR NON MAJOR.

Elle est plus proche, mais elle n'est pas plus grande.

Quidam videns brabeum equestri ad annulum tr
jiciendum decursione facta adversario suo adjud
catum à judice, quo cum vinculis propinquitatis er
conjunctus, quamvis id magis se meritum esse quàm
illum putaret, postero die hoc symbolo compareba
quo significare volebat, sicut Luna major apparet ste
lis, quia nobis propinquior, quamvis re vera mul
tis minor, ita adversarium apparuisse se multo pr
stantiorem, quia sanguine erat conjunctus stadii c
ribitori.

XCI. Luna.

SECUNDÆ GLORIA LUCIS.

La seconde lumiere.

In Fratrem unicum Regis.

XCII. Luna.

YA MAS, YA MENOS.

Jam major, jam minor.

Tantost plus, tantost moins.

quendam, cujus fortuna adeò inconstans est, ut
 am referat, quæ jam crescit, jam decrescit. Qua-
 quoque in talem, qui cum Apostolo dicit: *Scio*
condare & penuriam pati.

XCIII. Luna in medio stellarum.

INTER OMNES.

Elle brille entre toutes.

in S. Virginem, cui primas debemus inter omnes
 ctos.

XCIV. Luna eclipsin patiens.

CENSURÆ PATET.

Elle est exposée à la censure.

in Virum magnum, cujus vivendi ratio censuræ
 licæ ita est exposita, sicut eclipsis hujus fideris o-
 rium oculis.

*XCIV. Luna plena atque sub ea astaci, concha margari-
 ritifera &c.*

PLENA SIBI ET ALIIS.

Vel

PLENITVDINE EJVS OMNES ACCI-
 PIMVS.

in S. Virginem, cui Deus omnia beneficia & gra-
 s commisit quæ in nos vult derivari, quibus cum
 andet, largos eorum super nos effundit thesauros.
 od hic lunâ effingitur, quæ quando plena est, se-
 idum Plinium medullâ ossâ & omnia animalia con-
 s implet.

XCVI. Luna.

MI MUDANCA MI CONSTANCIA.

Constans inconstantia.

Constante en mon changement.

Non est constantius quicquam inconstantiâ.

XCVII. *Luna Soli opposita.*

CLARIOR OPPOSITU.

Elle a plus d'éclat en son opposition.

In Authorem quendam, qui refutatione aliorum celebrior redditur.

XCVIII. *Luna.*

SEMPER IPSA.

Elle est toujours la mesme.

Plus heureuse par moy, que par ma renommée

D'un mesme esprit constamment animée

Je roule également & mes nuits & mes jours

Et quoy qu'en dise le vulgaire

Je reviens sur mes mesmes tours

Sans recevoir en moy de figure contraire:

Quod latinè sonat:

Quid spargat mala fama parum est, jubet esse quod
tum

Virtutum regina meum Constantia pectus,

Namque pari revoluta gradu noctemque diem:

Partior æquali semper discrimine; verum est

Me vulgò instabilem nimia levitate vocari,

Dum modo conspicior fulgenti veste decora,

Nunc tristes atrata sinus, nunc tota videri,

Mox media, ast eadem facies, & semita, cursus.

Omnia sunt, non est quicquam mutabile Lunæ.

XCIX: *Luna Solem sequens in Zodiaco.*

SEQVITVR VESTIGIA FRATRIS.

Sur les pas de son Frere.

Tant de monstres divers ne scauroient arreter

Ce bel Astre dans sa carriere

Mais plain de force & de lumiere

Nous voyons que sans s'écarter.

Dés qu'il paroit sur l'hemisphere

Il suit fidelement les traces de son Frere.

Quos ita interpretati sumus.

Terribiles visu formæ Taurusque Dracoque
Et quotquot Cœlo spectantur monstra sereno
Non retinere sua possunt feritate prementem
Fraternos passus, Dianæ nobilis axem;
Quin ubi sydereus Cœlo caput extulit alto
Phœbus, adest, sequiturque pari vestigia passu.

C. *Luna.*

UNA SOLI.

Une seule au Soleil.

Hoc proprie spectat ad matrimonium. Lemma ex
nominatione duorum luminarium petitum est, de
ibus Vir quidam doctus acute: *Neque hic esset Sol nisi
us, neque hæc esset Luna nisi una.*

CI. *Luna plena & respiciens Solem.*

TOTUM SI POSSET HABERET.

Si elle pouvoit, elle se transformeroit toute en luy.

In Fœminam mariti sui admodum amantem.

CII:

CII. Luna defectum patiens.
MORIENTIS SIDERIS UMBRA.

Par l'ombre d'un Astre mourant.

In S. Virginem super monte Calvariz.

CIII. Mulier quadam ex stirpe de Crescimbene in ignibus crescentis Luna cornua habens, unum illorum pro symbolo curabat, cui allusione facta ad men suum adscribebat.

CRESCE IN BENE.

Crescit ad perfectionem.

Elle croit en perfection.

CIV. Luna lumen Solis recipiens.

CONSORS FRATERNI LUMINIS.

Elle participe aux lumieres de son Frere.

CV. Luna sensim apparens.

LUMEN EUNTI.

Plus elle va, plus elle a de lumiere.

CVI. Luna.

NIVEUM DAT VISA DECOREM.

Tout est blanc, quand elle paroist.

In mores ingenuos, quos S. Virginis exempla nobis inspirant.

CVII. Luna deficiens.

E PUR GAMINA.

Tamen non defleat.

Elle ne laisse pas d'aller.

In quendam, qui invidia & aduersitatibus reputibus antiquum suum obtinet, eodemque semper modo.

CVIII. Luna.

LA NOTTE GOMPARTEIRAI DEL
SOLE.

Nocti dat radios Solis.

Elle porte à la nuit, les rayons du Soleil.

In Viros Apostolicos, qui infidelibus Evangelium dicant.

CIX. Luna inter stellas.

MAJOR QUIA HUMILIOR.

Elle est plus grande, parce qu'elle est plus basse.

In humilitatem, quæ nobis apud Deum magnam ciliat gratiam mirandumque in modum euehit.

CX. Luna.

CUM LUCE REFRIGERIUM.

Elle nous rafraichit, lors qu'elle nous éclaire.

In S. Virginem, cujus ope animæ ex purgatorio liantur & Coelum obtinent.

CXI. Luna deficiens.

DEFICIT ORBÈ PLENO.

Elle manque quand elle est pleine.

In quendam, qui imminente tandem fortuna secundat.

CXII.

CXII. Luna ab umbra terre eclipſin patiens.

EREPTA SIBI LUCE NOCET.

Elle ſe nuit en s'ôtant la lumière.

In impios, & libertinos, qui omnem dem, ut lumina gratiæ ac rationis protinus destruunt.

CXIII. Luna in nibe.

NON VISA PRÆFULGET.

Bien qu'on ne la voye pas elle ne laiſſe pas de briller.

In Perſonam quandam, quæ ſe Deo ſacravit & paſterio incluſa eſt.

CXIV. Luna plena.

SURREXIT LUCIDA.

Elle s'eſt levée, avec tout cet éclat.

In Nativitatem S. Virginis.

CXV. Luna ſuper Oceano.

LUMINE NON TURBINE.

C'eſt par ſa lumière, & non pas par ſes mouvemen

Quod Principi congruit, qui omnes ſuas regios ſumma laude ac ſine turba gubernat, palatio ſuo imper fixus adhærens.

CXVI. Luna plus luminis habet, quando nobis detur habere minus, quia tunc Soli proxima eſt.

MAS LUZ PORQUE MENOS RESPLENDOR.

Multum luminis, parum ſplendoris.

Elle a plus de lumière, & n'a pas tant d'éclat.

*Que ma lumiere est peu connue,
Qu'on juge mal de mes vertus,
Si l'on en veut croire à la veue:
En ay moins lorsque i'en ay plus.*

INTERPRETATIO:

adicer ignotâ cum de virtute, sinistris
iudiciis, hominum mihi sæpe injuria fiat.
mihi tribuenda fides oculis, ego lumine parvo
sum, dum magna molis sum parte corusca.

quendam solitudinis amantem, vitamque occul-
viventem.

CXVII. Luna.

AFFERT CUM LUCE QUIETEM.

Sa lumiere nous est un gage du repos.

n Regis connubium, cujus auspiciis pax redde-

CXVIII. Luna plena in medio stellarum.

ENTRE TOVTES VNE PARFAITE.

Vna inter omnes perfecta.

Mauritius Sevus Nobilis Lioniensis, qui rerum po-
te Francisco I. florebat, quinquaginta typis vul-
gat Anno 1544 symbola, quorum lemmata omnia
gallica, versibusque ornata. Exhibet in eo opere tot
curas in suam rem amatoriam, quæ tamen honesta-
imites haud excedunt, quæ virtute ei chara erat
sua, eamque unice suis versibus & symbolis cele-
brat ut ex titulo videre est, qui habet: *Delic. Objet
plus hautes vertus.*

CXIX.

CXIX. *Luna nocte obscura.*

MA CLARTE TOUJOURS EN TENEBRES.

Claritas mea semper in tenebris.

Quod ejusdem Authoris est atque ordine trigesimum septimum, quo videtur adamatæ suæ secessum defleat, in quam hujusmodi habentur versus:

*Au centre heureux, au cœur impenetrable
A cet enfant sur tous les Dieux puissant.*

Ma vie entra en tel heur miserable

Que pour jamais de moy se banissant

Sur son Printemps librement fleurissant

Constituée en ce saint lieu de vivre.

Sans autrement sa liberté poursuivre,

On se nourrit de pensemens funebres:

Et plus ne veut le jour mais la nuit suivre,

Car sa lumiere est toujours en tenebres.

Quorum talem concepimus versibus latinis
sensem :

Centro felici plus ferrea corda gerenti

Quæ cunctis anteit superis, præstantior infans.

Ergo dies hæc atra meam (miserabile) vitam

Dividit exilio æterno in flore, juvenatæ

Dum parat optatæ se libertatis alumnam

Hunc Sanctum pietate locum quæ sponte petiv

Hic ubi funereo mentem modulamine pascens

Se velit obscuræ noctis comitem esse, diei

Diffusâ quam luce frui & tot volvere curas

Majus enim tenebris lumen sperabit opacis.

CXX. *Henricus II. cum adhucdum Delphini nomen
subiret pro symbolo habebat Luna crescentis con-
cum hoc lemmate.*

DONEC TOTUM IMPLEAT ORBEM.

Quo innuere volebat, se indies majora facere & virtutis & prudentiæ incrementa, donec tota rerum administratio sibi advolveretur.

XXI. *Patre verò defuncto, à Paulo Jovio petiit D. Mortier, qui Regis nomine Legati vices obibat Romæ, ut Symboli ejus epigraphen immutaret, postquam in id fastigium jam esset erectus, sortemque prioris symboli expleisset. Hinc Luna cornu in plenam Lunam mutavit Paulus Jovius lemmatisque loco adjecit.*

UM PLENA EST FIT ÆMULA SOLIS.

Quand elle est pleine, elle ne cede point au Soleil.

Quo allusio fit ad symbolum Caroli Quinti, qui habet Solem in Zodiaco his verbis. NONDUM IN UGE. *Il n'a pas encore tout son élévation;* & ad Nilippi Secundi, qui gerebat Solem orientem hac inscriptione. JAM LUSTRABIT OMNIA. Utrique eorum bellum fecit foelici successu Henricus II. ad ea cuperanda quæ à Patre erant amissa. Interim certum est eum hoc posteriori symbolo nunquam usum fuisse, num id autem in Dialogo suo de symbolis conserverit Paulus Jovius, utique nos later.

XXII. *Gabriel Simeonis conatus est etiam symbola quedam excogitare, quæ tamen juxta regularum ammissim non probe videntur elaborata, quorum est quoddam in Regem Navarra Antonium de Bourbon & Reginam suam spon'am, quod pictura loco habebat Annulum cum adamante, cujus in medio erat Sol & Luna hoc lemmate.*

SIMUL & SEMPER.

Ainsi toujours ensemble.

Quo volebat depingere amoris vim atque constantiam, ut & ejusdem splendorem & egregie facta.

CXXIII. *Luna crescens.*

PLUS CROIST PLUS LUIT.

Quò plus crescit, èd magis lucet.

Quod compositum est in Principem juvenem.

CXXIV. *Luna.*

OGNUN SA CHI M'ACCENDE.

Omnibus est notus qui mihi lumen præbet.

Chacun sçait qui m'allume.

In Personam, cujus ingenuus legitimusque affectus omnibus æque patet.

CXXV. *Luna super Oceano, cum verbis Horatii.*

SEU TOLLERE SEU PONERE
VULT.

*Soit qu'elle vueille faire élever les flots, ou les faire
abbaisser.*

In Regem belli & pacis arbitrum.

CXXVI. *Luna nube tecta.*

ATQUE ABSCONDITA PRODEST.

Elle fait du bien qu'elle soit cachée.

In eleemosynas, quæ secreto fiunt à persona viri absconditam vivente.

CXXVII. *Luna.*

MUTAT VICES.

Elle change souvent de face.

In aliquem, qui vivendi modum sæpe mutat.

CXVIII. *Cum Anno 1640 primum Ordinis sui seculum elapsum celebrarent Jesuitæ, Flandrici hanc Solemnitatem pluribus decorarunt symbolis, in quibus quinque erant, quæ pro corpore habebant Lunam.*

Luna.

OMNIA SOLIS HABET.

C'est du Soleil qu'elle tient ce qu'elle est.

Quo gratum suum exhibebat animum hi Patres erga Iesum Christum, cui omnia sua se debere hoc symbolo aperte testabantur.

CXXIX. *Luna plena.*

TOTO MICAT ORBE.

Elle remplit son tour.

Epigraphe latina æquivoca est, idem autem hic vacuo implet mundum.

CXXX. *Luna.*

MEDIA FOVET OMNIA NOCTE.

Au milieu de la nuit tout subsiste par elle.

CXXXI. *Luna defectum patiens.*

OBJECTA TELLURE TENENTUR.

L'ombre s'oppose au jour qu'elle reçoit.

In rabidos invidiæ morsus.

CXXXII. *Luna ex umbris terra emergens.*

IPSA FORMOSIOR UMBRA.

Elle en paroist plus belle.

CXXXIII. *Luna.*

EXTERNO LUMINE CRESCIT.

Elle reçoit d'ailleurs la lumiere qu'elle a.

In aliquem, qui Principis favori debet verius sua dignitatem quam suis meritis.

CXXXIV. *Luna in medio stellarum.*

DI MAGGIOR LUCE VAGA.

Lucidior fermosiorque.

*Elle a plus de lumiere & nous paroît plus belle.*CXXXV. *Luna cum verbis Ovidii ex 5. libro Metamorph.*

NEC QUOD FUIMUSVE, SUMUSVE, CRERIMUS.

Je changeray demain de face & de lumiere.

In vitæ instabilitatem.

CXXXVI. *Luna prope Solem.*

QUO PROPIOR TENEBROSIOR.

Plus elle s'en approche, & moins elle a d'éclat.

Minus habent plerumque autoritatis Magnates Principum aulis quam ab aula procul remoti. Ibi eni perdunt, quæ in suo districtu illis exhibetur, summam verentiam.

CXXXVII. *Luna in Zodiaco.*

VELOCITATE PRÆSTAT.

Elle a plus de vitesse a fournir sa carrière.

Luna cursum suum intra novem & viginti dierum spatium absolvit. Sol verò trecentos & sexaginta quatuordecim dies.

quæ dies horasque aliquot impendit. Idem dicendum
de cæteris Planetis, quorum quidam plus temporis
impendunt. Atqui ex eo fit, quod symbolum nobis præ-
stat Luna hominum mira promptitudine præstantium,
quæ brevi tempore perficiunt quæ aliis nimio constant.

CXXXVIII. *D. Hercules Trivulce Regina Hispania
Legatus extraordinarius ad Papam Innocentium X.
gererat Lunæ crescentis cornua in Zodiaco, hac epi-
gramme.*

CITISSIMA EXPLET.

En peu de temps elle acheve sa course.

Quo animi sui promptitudinem diligentiamque no-
tat, quam in hujus Reginæ mandatis impigre expe-
dendis volebat exhibere.

CXXXIX. *Luna, quæ incipit se exserere.*

SINE MACULA.

On n'y voit pas la moindre tache.

In S. Virginis conceptionem.

CXL. *Eadem.*

QUANDO PICCIOLA E PIU D'OMBRE E
PURGATA.

Minimæ macula nulla.

Quand elle est plus petite, on n'y voit point de tache.

In eandem.

CLI. *Exequiæ Ascanii Piccolomini Archiepiscopi Si-
nensis decorabantur symbolo quodam, cujus pictura
erat Luna noctu, hoc lemmate.*

IN TENEBRIS CLARIOR.

J'ay plus d'éclat dans les tenebres.

Pro insignibus habent cornua crescentis Luna, c
sunt ex stirpe Piccolominiorum.

CXLII. *Luna Soli obversa.*

POR TI MI RESPLENDOR.

A te mihi splendor.

C'est par vous que je brille.

Epigraphe Hispanica lingua concepta est, symb
autem totius author est Saavedra.

CXLIII. *Sol & Luna.*

LUMEN IDEM.

C'est la mesme lumiere.

In Jesum Christum & ejus Ecclesiam.

CXLIV. *Luna regioni ignis elementaris vicina.*

ARCANO DEFENSA.

Sa froidure secrete l'en defend.

In aliquem, cujus temperamentum est tain mode
tum, ut nil violenti in se sentiat.

CXLV. *Luna Soli opposita.*

SPLENDET, NON ARDET AB ILLO.

Elle en reluit, mais elle n'en brûle pas.

CXLVI. *Luna plena, nocte serena.*

MENTITA DIEM.

Elle imite le jour.

En hypocrifeos figuram.

XLVII. *Luna cum Sole conjuncta, quando non crescit.*

CELAT QUOS ACCIPIT IGNES.

Elle cache les feux qu'elle reçoit de luy.

In affectum latentem.

XLVIII. *Luna Soli opposita directeque lumen suum accipiens.*

OBLIQUOS NON ACCIPIT IGNES.

Elle ne reçoit point de feux obliques.

In quendam, qui præter officium suum nihil aliud æstare poterat.

CXLIX. *Luna Cœlum illuminans & Sol oriens.*

INVIDE QUO PROPERAS?

Envieux ou vas tu si viste?

L. *Luna à Sole lumen recipiens, quod cum Terra communicat.*

ACCEPTUM MITTIT.

Elle rend ce qu'elle en reçoit.

CLI. *Luna occidens.*

ORIETUR ALIBI.

Elle se levera ailleurs.

In alicujus mortem, qua ex hac vita in aliam transfertur.

CLII. *Luna.*

TERRÆ COELOQUE.

Elle luit pour la Terre, & brille pour le ciel.

CLIII. *Cùm Maria de Medicis se eo conferret,
Henrico IV. matrimonio jungeretur, pingebatur
Bargaglio Luna Soli appropinquans, hoc lemma.*

JUNGI PROPERAT.

Elle se hâte d'approcher de luy.

CLIV. *Idem in hoc connubium effingebat quoque
Lunam hac inscriptione.*

CONSPICUA QUAE CONSPICIT.

Tout son éclat luy vient d'en être regardée.

CLV. *In reditum Reverendiss. Piccolomini Archiep
copi Sinensis exhibebatur Luna occidens, hac e
graphie.*

IN REDITU GRATIOR.

Son retour la rend plus agreable.

CLVI. *Luna durante nocte.*

POST EUMINARE MAJUS.

Après du Soleil elle a plus d'éclat.

*In S. Virginem, cui post Christum omnis à fidelibus
exhibetur reverentia.*

CLVII. *In Ludo quodam equestri eques quidam, cui
nomen erat de Celeri Reditu, symbolum sibi formatum
ex Luna oriente.*

REDIT & ITERUM.

Elle retourne encore.

CLVII

VIII. *Quidam Pater ardentibus optans votis Filii
 sui videre promotionem perfectam, symbolum consti-
 tuit, cujus corpus erat Luna crescentis cornu, ad-
 lens.*

DA PLENUM CERNERE LUMEN.

Faites-nous voir toute votre lumière.

CLIX. *Luna plena.*

AT OPACA SUPERNE.

Mais du côté du Ciel, elle n'est que tenebres.

n Foeminam quandam eruditam, at hæresi inqui-
 am.

CLX. *Luna Soli opposita.*

TE CHIAREZZA È NON ARDORE JO
 PRENDO.

Tuum splendorem sine ardore.

Je reçois votre éclat, sans prendre vos ardeurs.

Ejusdem Argumenti est cum CXLII. Lemma tan-
 in alia lingua est expressum.

CLXI. CLXII. *Duo etiam sunt composita ex con-
 junctione Lune cum Sole, quo tempore plane non
 apparet. Lemma prioris est.*

OBSCURATUR DUM JUNGITUR.

Elle perd son éclat, quand elle s'en approche.

Posterioris.

OBSCURATUR AT JUNGITUR.

Elle perd son éclat, mais elle s'en approche.

CLXIII. *Luna unum tantum cornu exferens, cuius apices multo lumine splendent.*

ETIAM FULGET APICIBUS.

En ses extremittez, ce n'est que lumiere.

In quendam, qui in rebus etiam vilissimis summam exactitudinem ostendit.

CLXIV. *Quidam Academicorum sub nomine Iurantium, in symbolum sibi eligebat Lunam, cuius imago reddebatur in pelve aqua repleta cum subscriptione.*

QUAMVIS IN EXIGUO.

Quoy qu'en petit elle paroît entiere.

Quo modestia ductus ingenii sui imbecillitatem nucebat, cuius quamvis bene gnarus fidelem tamen præbere volebat in exercitiis Academicis.

CLXV. CLXVI. *Duplici etiam symbola depicta sunt vita humana, cuius aduersa desinunt in prospera, prosperaque in aduersa; unum pro corpore habuit Lunam.*

DESINIT UT CRESCAT.

Elle décroist pour croistre.

Alterum Lunam plenam.

CRESCIT UT DESINAT.

Elle croist pour décroistre.

CLXVII. *Luna inter stellas.*

PRÆSTAT TOT MILLIBVS VNA.

Elle a plus d'éclat elle seule, que mille qui luisent à prés d'elle.

in illustrem fœminam, quæ virtute, meritis, & ætatione cæteras in aula quasvis superabat,

CLXVIII. *Luna.*

FULGET & ALGET.

Elle brille, mais elle est froid.

CLXIX. *Cùm Cardinalis Crescentius, cujus insignia erant crescentis Luna cornua, significare vellet, quod in fine suum decus deberet Papa Sixto V. unum pro symbolo crescentis Luna assumebat cornu cum Sole, & hoc lemmate.*

ASPICE CRESCAM.

Je croistray si vous me regardez.

CLXX. *Luna deficiens.*

DEFICIO DUM PERFICIOR.

Je perds tout mon éclat, lorsqu'il est plus parfait.

in quendam, qui videbatur ad summum jam honoris fastigium posse pervenire, fortunæ autem malignitæ repente deturbabatur.

CLXXI. *Luna crescens.*

INTEGRA TAMEN.

Elle est pourtant entiere.

Sui semper similis est quæ figuram Luna, quamvis in eadem nobis omni tempore appareat. Pari modo homines inveniuntur, qui mascula virtute semper exultant, calumniis autem nunquam non impetunt.

CLXXII.

CLXXII. *Luna nova.*

RURSUS POST TENEBRAS.

Après l'obscurité, je reprends ma lumière.

CLXXIII. *P. Gambertius magnum conscripsit ve-*
men de solennitatibus funebribus, quibus honora-
tur Franciscus d'Este Dux Mutinensis cui interfi-
sa sunt multa symbola, quorum corpus est Luna.

Luna super mari agitato.

MOTAS EXASPERAT IRAS.

Elle en excite la colere.

Quo depingebatur animus hujus Principis arde-
 quo contra Turcas pugnabat, qui Lunam pro insig-
 nis habent. Lemma ex Ovidio est, apud quem ex
 lib. 5. Metamorph.

CLXXIV. *Luna plena.*

MOX DISPARE FORMA.

Elle changera bientôt de forme.

In alicujus levitatem. Epigraphen habet Clau-
 anus.

CLXXV. *Luna plena.*

QUID AMPLIUS OPTET?

*Qu'a-t-ell a desirer, que d'être ainsi toujours?*CLXXVI. *Luna cum verbis Virgilii.*

MENTIRI DIDICIT.

Elle trompe toujours.

In hypocrisin, cujus symbolum est Luna.

CLXXVII. *Luna.*

ACCIPIT HAUD REDDIT.

Elle reçoit & ne rend rien.

in animum ingratum. Luna nihil reddit Soli, à quo splendorem suum obtinet omni luce carens.

CLXXVIII. *Primum Luna cornu, quando apparere incipit cum verbis Martialis.*

PROPIUS VIDET.

Elle le voit de plus près.

De Sole hoc lemma agit, quod in simplices quadratas, quæ, etsi nihil videantur habere subtilitatis, deo tamen propius inspiciuntur, qui talibus summo delectatur, iisque se manifestari gaudet.

CLXXIX. *Luna plena, quando procul à Sole est, cum verbis Martialis.*

ET PRETIUM DISTANDO FACIT.

*Elle accroît sa lumière, en s'éloignant de luy.*CLXXX. *Luna tenebris obortis.*

EXORTUM EST IN TENEBRIS LUMEN.

Elle vient éclairer les horreurs de la nuit.

Elogiorum & symbolorum in Sanctos Abatiæ S. Genesvæ Parisiensis Author fecit hoc in Sanctam Cloveus, quam ad fidem perduxerat Cloveus.

CLXXXI. *Luna.*

EO UNDE LUCET.

Elle tourne ses regards, vers la source des lumieres.

In animum gratiarum refendarum studiosum.

CLXXXII. *Luna.*

A SOLE DECUS.

C'est du Soleil que luy vient son éclat.

CLXXXIII. *Luna.*

CUM LUCE VIRES.

Sa force est jointe à sa lumière.

Quia in lumine Lunæ omnis ejus posita est vis & influxus, eleganter nobis exprimit ingenii vim, quoque tota in lumine & pénétratione consistit.

CLXXXIV. *Luna cum verbis cujusdam Hymni*

VULTU NITENTIS SIDERIS.

Par les regards, de l'Astre qu'il éclaire.

CLXXXV. *Luna quæ spectat terram, tenebris o
voluita.*

QUA COELUM SPECTAT LUCI
DIOR.

Mais du côté du Ciel, elle est plus lumineuse.

CLXXXVI. *Academia, quæ Brixia est stabilita sub
mine Errantium, pro generali suo symbolo gere
Lunam cum hujusmodi inscriptione.*

NON ERRAT ERRANDO.

En errant, elle n'erre point.

XXVII. *Academicus quidam Pistoriensis in Academia Revelatorum idem habebat corpus, sed aliud anima.*

ERRAT INERRANS.

Elle erre sans errer.

CLXXXVIII. *Luna.*

NON VULTUS NON COLOR UNUS.

Elle change de face, & change de couleur.

quendam, qui non agit sincerè.

XXIX. *Luna occidua, & Sol oriens, cum verbis cujusdam Hymni.*

CEDIT DIURNO SIDERI.

Elle cede à l'Astre du jour.

S. Johannem Baptistam, qui finem prædicationis imponebat, cum Filius Dei prædicare inciperet.

CXC. *Luna plena procul à Sole.*

QUANTO SI SCOSTA PIV, QVANTO PIV
SPLENDE.

Quo remotior, eò lucidior.

Plus elle a de lumiere, & plus elle s'éloigne.

quendam, qui quo magis se alicujus consortio abstrahit, eò majora in se derivat bona, famamque maiorem & illustriorem reddit.

CXCI.

*CXCI. Luna, cujus scintillationes priores incipiunt
rumpere, antequam ipsa oriatur.*

NONDUM NATA NITET.

Elle brille déjà devant que d'être née.

In S. Virginem, cujus conceptio gratiâ fuit pl.

CXCII. Luna deficiens cum verbis Claudii.

RADIOS INTERCIPIT ORBIS

La terre à ses regards n'est un fâcheux obstacle

Mundus impedimento est, quominus Deum vi-
mus.

CXCIII. Luna Solem adspiciens cum verbis Catuli

SPECTANDO EXPLETA EST.

*C'est en le regardant, qu'elle se remplit de ses
mières.*

Quo describitur mens, quæ Dei magnitudinem
speculatur.

CXCIV. Sol & crescentis Luna cornua.

IN IPSVM CORNVA NVNQVAM

Ce n'est pas contre luy, qu'elle tourne ses cornes.

In aliquem, qui à Principe suo nunquam descit.

CXCV. Luna.

SVB JOVE CLARIOR FRIGIDO

*Dans les temps les plus froids, elle a plus de
mière.*

CXCVI. *Luna.*

GRATIAE DOLCEZZA OVVNQUE IN-
TORNO GIRA.

Gratia suavitasque quocunque respicit.

Grace & douceur, ou tournent ses regards.

in affabilitatem suavesque cujusdam Principis mores.

CXCVII. *Luna.*

NUOVE LEGGIADRAMENTE I PASSI
SUOI.

Motus agilis, passus festivi.

Ses pas sont mesurez, ses demarches sont belles.

in Foeminam, quæ commodè saltabat.

CXCVIII. *Luna plena.*

DI BEL SERENO ADORNA.

Omne ex facie serena decus.

Un visage serene, est son bel ornement.

CXCIX. *Luna plena.*

OGNI SUA GRATIA ADUNA.

Gratia omnis collecta.

Elle rassemble ainsi, tout ce qu'elle a de biens.

.. Quidam celebris controversiarum de rebus ad Re-
gionem pertinentibus Scriptor Ecclesiam effingebat
sub simbolo Solis, qui nunquam mutatur, haresin
autem sub imagine Luna, qua semper mutatur. Soli
adscripterat hunc versum:

MILLE ET SEXCENTIS EST INVARIABLES ANNIS.

Depuis seize cents ans, il est toujours le mesme

Lunæ autem :

MILLE ET SEXCENTIS FACIES CENTUM INDUIT ANNIS.

Elle change en cents ans, plus de seize cents fois.

Applicatio idcirco plus ingenii habet, quod in decimi septimi seculi excogitatum fit, quo tempore Ecclesia mille & sexcentos annos floruerat, quod eadem opera innuitur sensuque ambiguo; Latini quippe pro tempore indefinito habebant, nomen mille & numerum sexcenti, qui invicem conjuncti constitutebant mille & sexcentos.

CCI. *Luna crescentis cornu.*

FOECUNDO LUMINE CRESCIT.

Sa lumiere seconde augmente chaque jour.

In quendam, qui indies ingenii dotes magis atque exferit, novosque ejus subinde in publicum foetus.

CCII. *Luna Soli opposita.*

TERADIANTE CORUSCO.

C'est par vous que j'ay de l'éclat.

Quod est symbolum cujusdam, qui profitetur, sibi cuidam omne suum debere decus haud secus Lunam, quæ Soli debet omnem suum splendorem

CCIII. *Primum crescentis Luna cornu.*

INCIPIT AB OCCASU.

Elle commence à paroître, du côté du couchant.

ors novæ vitæ initium est.

IV. *Academicus luminosus ex Academia Erran-*
um habebat Lunam plenam, quæ oriebatur Sole oc-
cidente hac subscriptione.

GRATA VICISSITUDINE.

C'est une agreable alternative.

quendam, qui in alicujus locum & honorem suc-
t.

V. *Abbas Ferro exprimere volens, gratiam, qua af-*
ciebatur à Papa Urbano VIII. Cardinalis Francis-
us Barbarinus, non impedimento esse, quin ejus rivuli
tiam in alios se effunderent, Lunam pingebat, quæ
scem à Sole accipiens non impediabat, quominus ean-
em alius largiter praberet.

ACCIPIT NON ADIMIT.

Ce qu'elle reçoit ne nuit point aux autres.

VI. *Idem cum effingere vellet aliquem magna au-*
poritate in Provincia sua pollentem, quam eandem
non habebat in Aula Principis ad latus, Lunam pinge-
bat Soli proximam, ubi lumen suum respectu ter-
e amittit.

PROPIOR LUMINA PERDIT.

En s'approchant elle perd son éclat.

Lemma ex Boetio est, qui de hoc fidere sermo
faciens inquit : *Phœbo propior lumina perdit.*

CCVII. *Luna.*

IN EODEM SISTERE NESCIT.

Elle ne peut garder la mesme fortune.

In animum inconstantem.

CCVIII. *Luna.*

CRESKIT, DECRESCIT.

Elle croist & décroist.

Imago nostræ vitæ volubilitatisque fortunæ.

CCIX. *Luna plena.*

EOVM OCCIDUUMQVE OCEANVM V
SAT.

Son empire s'étend, sur l'une & l'autre mer.

In præfectum classis.

CCX. *Luna.*

ILLUMINANS NOCTEM.

Elle éclaire la nuit.

CCXI. *Primus Luna apex.*

MINIMO CONTENTVS OBERRO.

Me contentant de peu, je passe mon chemin.

CCXII. *Luna.*

NVNQVAM QVO PRIVS ORBE MICA

Jamais le mesme état, ny la mesme figure.

sigraphe Ovidii est & ad hominum instabilitatem
ferri potest.

XIII. *In Obitum Cardinalis Infantis Ferdinan-
di Austriaci, Fratris Philippi IV. Regis Hispania
hibebatur Luna in medio stellarum, cum his ver-
bis Claudiani.*

SIDEREÆ CEDVNT ACIES.

Tous les autres Astres luy cedent.

CCXIV. *Luna oriens.*

ET REDIT FRIGIDA.

Elle retourne aussi froide qu'au paravent.

CCV. *Luna nocturno tempore.*

UTUM LUX TUA PANDIT I-
TER.

Sa lumiere nous sert à trouver le chemin.

librum Patr. Grenade, quem inscripsit *Ducem
storum.*

CCXVI. *Luna occidua.*

MORIOR UT ORIAR.

Je meurs pour revivre.

CCXVII. *Luna.*

SOLIS CORUSCA LUMINE.

C'est du Soleil qu'elle tient sa lumiere.

CCXVIII. *Luna in medio stellarum.*

LA CONOCEN POR SENORA.

Reginam suam fatentur.

Ils la reconnoissent pour leur Reine.

In honorem Reginae Hispaniae, cum Madritum intraret.

CCXIX. *Luna crescentis cornu Solem respiciens*
LUMINIS UNDE SATIS QUOT
TUM COMPLEAT ORBEM.*Il en tire assez de lumiere.**Pour remplir toute sa carriere.*

In Serenissimum Delphinum, cui tantum gloria a glorioso Patre accedit, ut omnium ad se traherentur.

CCXX. *Luna in medio stellarum.*LOS GRANDES L'ACCOMPANAN Y LOS
PEQUENOS.

Comitantur majores minoresque.

Les grands & les petits, accompagnent sa marche.

In illustrem Reginae Hispaniae introitum Madritum, quem sua praesentia ornabant non tantum Proceres Regni, sed & populus cujusvis conditionis & artis.

CCXXXI. CCXXXII. *Papa Pius Secundus ex stirpe Piccolominiorum Sinensium erigi jusserat eadem in Piccolominiis Tugurium in familia sua grande decus, cum introitus suum faceret Ascanius Piccolominus Archiepiscopus Sinensis, in quo magnifico ornatu illum expectabant septuaginta ejusdem familia Nobiles; cujus laterum latus insignium Pii II. quae erat figura Christi*

*quinque Luna cornibus onerata, decorabant Luna cre-
scens cornu & hoc lemmate.*

OLIM PLENA.

Elle a esté pleine cy-devant.

quo alludebant ad Pontificatum Pii II. & Pii III.
eadem stirpe erant prognati.

*Alterum insigne. Luna Soli proxima & hac inscri-
ptione.*

PLENILUNIO PROXIMA.

Elle approche de sa plennudine.

quo Ascanium Piccolominium cognatum suum ho-
cabant, eumque Pontifici summo proximum esse in-
bant.

*XXIII. Eadem in celebritate adhuc alia compare-
bant symbola, quæ eodem corpore gaudebant.*

Luna Soli opposita.

RECTO INTUITU.

D'un regard toujours droit.

mentis consilii que integritatem.

CCXXIV. Luna.

ET IPSA TENEBRAS TOLLIT.

Elle aussi chasse les tenebres.

CCXXV. Luna plena.

TANDEM ORBEM IMPLEVIT.

Enfin elle a rempli son cercle de lumiere.

CCXXVI. *Qui versibus gallicis decoravit introitus
Marchionis de Ferrer, Legati Ducis Sabaudia, P.
pa hujus descriptionem quibusdam etiam ornatis sym-
bolis, quorum unum, cujus pictura est Luna, est
adscriptum.*

LUX ALTERA MUNDI.

De ce vaste univers, la seconde lumiere.

Quod ad Regiam Conjugem Sabaudia trahebat, omni virtutum genere lectissimisque ornamentis inni est ornata, dignissimaque summo loco, ad quod meritum ejus juxta ac nativitas eam evexit. Authorus symboli alludit ad symbolum Regis, quod est S nullamque parem post Regem habere orbem innuit.

ASTRA SUB FIGURIS
 CUM HUMANIS, TUM
 PROPRIIS.

Non est exiguus eorum symbolorum numerus, in quibus astra nobis sub figuris humanis exhibentur. Philippus II. Regem Hispaniæ gessisse Solem currui, quem Extrahabant, insidentem, cui adscriptum erat: **ILLUSTRABIT OMNIA**; in illis recensuimus, quæ pro tempore habent Solem. Porrò extare eorum nonnulla

certum est, quæ ita representari debent, uti ea sunt omnia, quorum lemmata spectant ad equos hujus fidei, qui ad currum sunt juncti.

I. HERILES AGNOVERE SONOS.

Ils reconnoissent la voix de leur Maître.

Hæc eadem figura insigniter quadraret ad figuram Solis, hoc lemmate, *Nusquam meta mihi, vel citra nec ultra.* Quia in usu erat priscis (ut cum Pœlo loquar) curriculo pulverem Olympicum colligere, in tâque fervidis evitatâ rotis evehi ad Deos, quò hæc lemmata alludunt. Solent etiam eadem figura nonnumquam insignire symbolum Regis.

II. *ol curru suo Oceanum petens.*

UT ALTERUM NUNC ORBEM.

Pour aller éclairer un autre monde.

Quod symbolum Neapoli apparebat in exequiis Philippo II.

III. *Dom. de Balsac symboli loco habebat Solem, viam sibi per nubes & nebulas struentem.*

VIAM FACIET, AUT INVENIET.

Il se fera passage, ou le trouvera fait.

IV. *Rege Parisios redeunte rebus compositis, Regina exhibebatur sub imagine Aurora & Rex sub figura a pollinis, vel Solis super suo curru, cum verbis Virgiliti.*

MATRE DEA MONSTRANTE VIAM.

Sa Mere luy frayant un chemin lumineux.

Rebus Gallorum vehementer afflictis, mummium cudi jussit Carolus Emanuel Dux Sabaudia Marchionatum Salutarum invadens, in quo exhibebat Centaurum coelestem, cujus ad pedes projecta erat Corona, quod sideris nomen est, hac epigraphe adscripta.

OPPORTUNE.

Ayant trouvé l'occasion.

Quo significare volebat se coronam illam, quam casu dabat, arripere, cum adempta esset sibi eâ tâ rerum maximâ perturbatione, quæ ad se spectaret.

I. *Cui resposurus Henricus Stephanus nummulis æreis insculpi jussit posituram Hercules sub figura humana, Centaurum illum deturbantis hac inscriptione addita.*

OPPORTUNIUS.

Plus à propos.

II. *Cum Ursinorum domus admodum devinctum teneret Antonium & Ascanium Persum, qui se in tutelam Ducis de Gravina dederant, pro symbolo hi duo constituebant constellationem Persei, sub figura humana, qui se submittebat Ursæ minori, his verbis Græcis:*

ΥΠΟ ΤΗΣ Δ'ΑΙΕΝ.

Sub hac semper.

Toujours au dessous d'elle.

Quo egregie alludebant non ad suum tantum nomen, sed etiam ad familiam Ursinorum, cui subesse magno placebant sibi honori.

VIII. *Plurima conspicua erant symbola, emblemataque, cum in matrimonium duceret Sebastianus de Wolucki, Dux præstantissimus de Rava in Polonia Susannam Owadouskam, quorum titulus ita et descriptus.*

Sphinx Samsonica de Illustrissima Urfinorum Sarnitorum, seu Ravitarum & Duninorum gente.

Ex symbolis unum erat, quod pictura loco complectetur signum Virginis, sub figura humana, cum versu Virgilii.

JAM REDIT & VIRGO.

Et la Vierge retourne.

IX. *Iustis Thoma Principi Sabaudia factis, Turini exhibebatur exequiarum monumentum, ubi sub figura humanis depicti erant plurimi Planetae & Stellæ positura ac cum primis quidem Luna, Jupiter, Mars, Mercurius, Saturnus, Hercules, Persens, &c.*

Lemma Herculis erat:

VISSE FVMOSO HOR GLORIOSO SPLEN
DE.

Jovis epigraphæ habebat.

TE MVTO IN GVERRA, ERIVERITO I
PACE.

Verum enim verò cum potius mereantur Emblematum titulum omnia, quàm symbolorum, iis recensendis jam superfedebimus sub Emblematum titulo alquando in conspectum reducendis.

X. *In honorem Regine Mariae de Medicis in numisma quodam exhibebatur Navis Argo in Cælum translata.*

atque Heroibus repleta, qui aureum vellus ibant oppugnatum.

SERVANDO DEA FACTA DEOS.

En conservant les Dieux, j'ay mérité le Ciel.

Quo magnam ejus celebrabant curam Infantum, orum tutelam in se receperat.

XI. *Sol occidens.*

ALVMBRA EN OTRO CIELO.

Lucebit alibi.

Il va briller ailleurs.

In quendam, qui commune patriæ solum mut.

XII. *Sol in medio Arietis & Libræ.*

ÆQUALIS VBIQVE.

Egal par tout.

Quod concinnatum est in Dom. Seguerium Gallix ancellarinm.

III. *Pat. Gambertus virtutes maximas Ducis Mutinensis celebraturus in exequiis ejus, multa sub figuris humanis adhibuit sidera. Inter ea erat Hercules, cum his verbis Martialis.*

JUVAT IPSE LABOR.

Je vois de mes travaux les succez glorieux.

XIV. *Idem, adscripto lemmate.*

NVNQVAM SVCCVBVIT.

Par tout victorieux, & par tout invincible.

XV. *Orion, insignis Venator.*

INSONTES IRÆ.

Une belle colere allume son courage.

XVI. *Persens cum capite Medusæ.*

GRATUS TERROR.

Il est également agreable & terrible.

Pari ratione & aliis sideribus tribuuntur figuræ, quæ ab Astronomis obtinuerunt, quippe difficulter admodum dignosci possent ex nuda stellarum illarum dispositione, quæ fidus aliquod constituunt.

XVII. *Hinc etiam Pegasus pingebat Pat. Gamberti.*

addita epigraphe.

MUSIS AMICUS.

Il est amy des Muses.

XVIII. *Signum Leonis sub ejusdem animalis figura.*

præsentabat.

ET LUMEN & ARDOR.

Et lumiere & chaleur.

Quibus ornamentis plerumque eminent Viri, rigni.

XIX. *Phoenix Cœlestis.*

FUNERIBUS PRETIOSA SUIS.

Icy d'aucune mort, ie ne crains les atteintes.

XX. *Columba Cœlestis.*

PROCUL OMNIS IRA.

Point de fiel ou regne la Paix.

XXI. *Corona Cælestis.*

ÆTERNUM DECUS.

*Sa gloire est éternelle.*XXII. *Idem aliud adornavit ex Aquila, cujus lemmate ex Ovidio desumpto.*

NULLA POTEST DELERE VETUSTAS.

Elle ne peut icy vieillir, ny se détruire.

Quo alluditur ad domum d'Este, cujus insigne est aquila.

XXIII. *In obitum cuiusdam celebris venatoris effingebatur Canis coelestis hac epigraphe.*

QUIETE CORVSCA.

*Il joüit maintenant d'un illustre repos.*XXIV. *Ad exequias Philippi IV. Regis Hispania decorandas, quæ celebrabantur Mediolani a Patrib. Barnabitis, navis pingebatur à portu solvens & super eam Constellatio Virginis.*

HAC DVCÈ TVTA VIA.

On ne peut qu'être heureux, sous ce guide fidele.

Quo exprimebant reverentiam, quam hic Rex habuit S. Virgini.

XXV. *Præter ea adhuc viginti siderum positura effornata sunt sub figuris suis comunibus à Pat. Gamberbio.**Sol in suo curru.*

SYLLOGE
NOMEN CURSIBVS ADDIT.

Il s'acquiert de l'honneur, par ses courses illustres.

In quendam, qui magnam sibi itineribus suis acq-
uerat æstimationem.

XXVI. *Signum Libra cum eo sidere, à quo con-
neitur.*

SIDERUM MAGNUM DECUS.

C'est l'honneur du Ciel & des Astres.

Justitiæ administratio magno honori est Monarchæ,
subditis ingenti emolumento.

XXVII. *Libra Coelestis.*

ÆQUATO EXAMINE.

Juste toujours également.

In Magistratum.

XXVIII. *Ara coelestis.*

CONFESSA DEUM.

Elle procure à Dieu, le culte qu'on luy doit.

In Personam quandam ingenti Religionis stu-
flagrantem.

XXIX. *Hercules cum verbis Seneca.*

VICTOR E COELIS MEOS SPECTO LAB-
RES.

Il regarde du Ciel, mes travaux glorieux.

In S. Ludovicum.

XXX. *Perseus.*

ADDITUS COELIS HONOS.

Il fait honneur au Ciel.

XI. *Plurima Sidera sub animalium terribilium
forma.*

ILLUS IN COELO VIDET QUÆ
TIMUIT.

La terre voit au ciel, ce qu'elle a redouté.

Victoris cujusdam obitum.

XXXII. *Hercules.*

CUM VIRTUS HABET INTER
ASTRA.

La vertu trouve place, & tient rang dans le Ciel.

XXXIII. *Astræa.*

BIS TE REGIA COELI INVIDET.

La Ciel la renvoie sur nous.

obitum cujusdam Personæ virtutibus multis or-

XXXIV. *Cygnus.*

IN LABE ARGENTEUS ARDOR.

Son éclat est sans tache, & brille comme l'or.

quendam, cujus virtus est insignis ac sine labe.

XXXV. *Draco Coelestis.*

NULLAM REQUIEM FACILIS.

Il est toujours veillant, & ne repose point.

Ministrum fatigari nescium.

XXXVI. *Gemelli.*

PATREM REFERUNT.

Ils ressemblent leur Pere.

In duos Infantes morum paternorum strenuos
tatores.

XXXVII. *Leo coelestis.*

PLUS NOBILIS IRÆ.

Un plus noble courroux anime son ardeur.

In quendam victorem, qui pro Deo atque Re
ne suscepit bellum.

XXXVIII. *Grus Coelestis.*

INSOMNES NOCTES.

Elle veille toutes les nuits.

In aliquem, qui noctem transigit vel precibus
dendis, vel studiis incumbendo.

XXXIX. *Ursa coelestis.*

NUNQUAM LATET.

*Elle n'est jamais cachée.*XL. *Ursa minor.*

CERTA NAUTIS.

Elle est aux Matelots un guide toujours seur.

XLI. *Pat. Frison Poëmata sua consecraturus Re
diss. Episcopo Monasteriensi pingebat Lyram coelestis
hac inscriptione.*

INSIGNIS SLENDORE SONOQUE

Par l'éclat & le son, on peut me distinguer.

Quod ad hunc Principem Ecclesiasticum spectabat, in insignem faciebat non tantum ejus Nativitas, sed & eruditio, quam haud vulgarem in Poësi cum aliis ostendebat.

XLII. *Scorpio.*

NESCIA VENENI.

Il n'a point de venin.

XLIII. *Stella Polaris in cauda Urse minoris.*

OMNIS MOTUS EXPERS.

Elle est sans mouvement.

in animum tranquillum.

XLIV. *Ursa coelestis.*

DUM VERSATUR ERIGITUR.

Elle se leve, quand elle semble tomber.

XLV. *Eridanus.*

NULLAS CONFESSUS MURMURE VI-
RES.

Il fait sentir sa force, & ne fait point de bruit.

aliquem, qui verborum est perparcus, rem tamen ad effectum impigre perducit.

XLVI. *Centaurus Chiron.*

NUNQUAM SIBI VIRIBUS IMPAR.

Toujours forces égales.

XLVII. *Saturnus cum duabus suis Lunis.*

INDE CAPIT VIRES.

Quand ils sont joints à luy, sa force est bien plus grande.

In Principem, qui foederatorum suorum copiis
liaribus utitur.

XLVIII. *Constellatio Crucis, quæ ad Polum Anticam
cum est, uti Ursa ad illam.*

NOVUM PANDIT ITER.

Elle montre aux Nochers, une nouvelle route.
Cruz est fidelium ad salutem certissimus dux.

XLIX. *Hercules.*

CONTULIT CÔELO DECUS.

Elle fait dans le Ciel, un nouvel ornement.

In quendam Sanctum.

L. *Pegasus.*

DAL PARNASSO ALLE STELLE.

Ex Parnasso ad Stellas.

Du Parnasse aux Etoiles.

In Poëtam, qui Poëtarum choro insertus sub
ferit sidera vertice.

LI. *Triangulus coelestis.*

SICURO DELLE OFFESE.

Extra offensionem.

Rien ne me peut détruire.

LII. *Delphinus coelestis.*

TEMPESTE APPORTO.

Tempestatem adfero.

F'apporte les tempêtes.

Ludovicum XI. qui causa erat magnarum turbarum, cum adhuc Delphini honorem subiret.

LIII. *Corona coelestis.*

DEGNA DEL CIELO.

Cœlo digna.

*Elle est digne du ciel.*LIV. *Cygnus.*

QUI FULMINI NON TEMO.

Fulmina haud tremo.

*Icy je ne crains plus, ny les vents ny la foudre.*LV. *Hercules.*

ANTE IN LUI SON VIRTU, SON TANTE STELLE.

Quot ipsi virtutes, tot stellæ micantes.

Tes vertus dans le Ciel, sont des Astres brillans.

virum Sanctum.

LVI. *Gemelli.*

L PARE MERTO LOR DEGNO E DI STELLE.

Ambo virtute Cœlo digni.

Tous deux par leurs vertus, ont mérité le Ciel.

In S. Cosmum & S. Damianum Fratres germani.

LVII. *Ursa Coelestis.*

SEMBIO FUOCO E TUTTA SON GELCO

Calidissima specie, frigidissima reapse.

Il n'est rien de si froid, & je paroïs tout feu.

LVIII. *Hercules, Perseus & Argonavis.*

E DOPO L'ARMI, IN CIEL PACE HAN G
EROI.

Alma post certamina heroibus in Cœlo requies.

Dans le ciel les Heros,

Après tant de combats jouïssent du repos.

LIX. *Idem.*

EGUALE LA VIRTU PARE L'ONORE.

Idem ejusdem virtutis præmium.

D'une égale vertu, la mesme recompense.

LX. *Cygnus coelestis.*

E GODE QUI BEATO AURA FELICE.

Gaudet aura felici.

C'est la qu'un air plus doux luy fait de doux plaisirs.

In eruditum, qui contemplationibus operam navaturus solitudinem quarit.

LXI. *Societate JESU Sedi Sacra probata Festo Cosmi & Damiani, Patres Flandrici inter ea sybola, qua post unius Seculi spatium elapsum in confirmationis ejusdem Societatis celebritatem erant adornata, exhibuère Navem sub signo Gemellorum, adita inscriptione.*

FELICIBUS AUSPICIIS.

Sous un aspect heureux.

Simon Laurentius Veterani Comes de Montecavo Cardinali Rospigliosi Papæ Clementis IX. Neapoli Opera Mathematica Pat. Taquet è Societate Jesu dedicans, pingi curavit Cygnum coelestem juxta Lyonem & Delphinum, his verbis subjectis.

MICAT INTER OMNES.

Il brille entre tous les autres.

Le Papa à S. Malachia dicebatur designatus, ubi erat *sidus oloris*, eratque ipsi antea nomen Julii Rospigliosi, quàm dignitas Pontificis summi ei deferretur, hinc *Julium sidus* apud Horatium optimè incongruebat.

LXIII. *Argo Navis.*

NI UNDAS NI VIENTOS.

Nec undas nec ventos.

Je ne crains plus ny les vents ny les flots.

Cœlo quies.

LXIV. *Constellatio Aræ.*

NUNQUAM DEFICIET.

Le feu sacre n'y manquera jamais.

quo alicujus celebratur in via virtutis constantia.

Cum Margareta Austriaca Philippi III. Regis Hispaniæ sponsa solenniter Mediolani reciperetur, cœcus in honorem pingebatur Aquila Coelestis plagam meridionalem respiciens, hoc lemmate.

FIXA RESPICIT AUSTRUM.

Et c'est la seulement que tournent ses regards.

Aquilam pro insignibus suis habet hæc Civitas, de hoc symbolo significare voluisse in proclivi est quod opere efficit domui Austriacæ addicta.

LXVI. *Currus Solis.*

CUM PHOEBO CIRCUIT ORBE

Avecque le Soleil il fait le tour du monde.

In quendam, qui multa itinera emensus est.

LXVII. *Hercules.*

EX ANTLATIS LABORIBUS.

Après tant de travaux je jouis du repos.

LXVIII. *Aquarius.*

COELESTES EFFUNDIT OPES

Des dons du ciel il repand l'abondance.

LXIX. *Choreis quatuor tempestatum Anno 1683 ætus, idem sidus gerebat Eques de la Canicule, lemme.*

NE PIU ARDENTE NE PIU FEDE

Nemo flagrantior, nemo fidelior.

Nul n'est plus ardent, ny plus fidele.

LXX. LXXI. *Solemnibus, relato Sanctorum in merum S. Carolo Borromæo, Mediolani Anno 1683 factis, duo symbola erant conspicua, quorum utrumque pro pictura habebat Aquilam addita inscriptio alteri.*

INTER PONIT SIDERA NIDUM.

Il a seu se placer entre les Astres.

Alteri:

GRACES NON FULMINA MITTET.

Au lieu de foudre, elle n'a que des Graces.

LXXII. *Signum Tauri.*

IMMORTALIBUS IN PRÆSEPIIS.

Il repaist dans le ciel ayant quitté la terre.

in quendam cœlestia contemplantem.

LXXIII. *Signum Aquile.*

MAINTENANT DE PLUS PRES ELLE
VOIT LE SOLEIL.

Nunc propius adspicit Solem.

Quod in Sanctum quadrat, qui Dei præsentiam ocu-
lurpat in Cœlis.

IGNES ERRATICI
COMETÆ ET VIA
LACTEA.

I. *Cometa.*

NVNQVAM SPECTATVS IMPVNE.

Jamais impunement on ne le void paroistre.

In strenuum Populorum domitorem.

II. *Cometa.*

IVTAT REGNA NON AVFERT.

Elle change les Royaumes, & ne les detruit pas.

Mod symbolum in celebritate funerali Philippi IV. s Hispaniæ Mediolani comparuit, quo significare videntur, ei per mortem non esse adempta Regna & com, sed alia duntaxat data in Cœlo. Mortem ejus cometa etiam præcedebat.

III. *Cometa.*

DEPASCENS OMNIA FVLGET.

Elle n'a d'éclat que pour nuire.

Modo cujusdam ingenium describitur, qui magna potentia & autoritate pollens, iis non nisi ad mala inferenda utitur.

IV. *Via Lactea.*

NUMERÆ CONFLANT STELLÆ.

Son éclat vient d'un grand nombre d'Estoiles.

Modo in exequiis Odoardi Ducis Parmensis exhibitum fuit, notabatque ejus summum candorem, qui naturalis ipsi esset, multarum virtutum causa extitit. Potest quoque ad domum familiamque trahi, quia multi magni Viri ortum celebrem habuere.

V. *Cometa.*

IN FVLMEN COGI POTVISSET.

Elle eut pû être un foudre.

Modo quendam, cui minas fudisse sat est, cum puniendata occasio.

VI. *Cometa.*

ARDEO DVM VIVO.

Et je ne suis que feu, tout autant que je dure.

In aliquem zelo magno flagrantem.

VII. *Via Lactea.*

SIGNAT AD ALTA VIAM.

Elle montre aux mortels une route élevée.

Non est via tutior, quâ in Cœlum tendatur, quam charitas, quam Apostolus primis Christianis adeo commendabat.

VIII. *Castor & Pollux super nave adversa tempeste jactata.*

SERENUM ERIT.

Le calme reviendra.

IX. *In obitum cuiusdam Amicorum suorum pingebat Alcibiades Lucarinius Ignes erraticos, quos & Ilenam vocant, qui post adversam tempestatem pingunt coelum serenum, quibus hæc verba adscribebat.*

CUM LUCE SALUTEM.

Quo innuebat Amicum suum naufragium vitæ per mortem passum in Cœlo invenisse lumen gratum atque salutem.

X. *Idem.*TENEBRIS ORITUR LUX SACRA
FUGATIS.

Ces feux sacrez, dissipent les tenebres.

Quod in conversionem S. Augustini adornaverunt e-
Ordinis affectæ, qui Insulis studebant in Flandria
que totam vitam symbolis describebant.

XI. *Idem.*

CERTA SALUS.

C'est là nôtre Salut.

Hoc Mediolani conspicuum fuit, cum in Sancto-
numerum referretur S. Carolus, cujus protectio-
certam fore indicat.

XII. *Cometa.*

ELATUS FULGET.

Quand il est élevé, quel éclat n'a-t-il pas?

Cometa nihil aliud est quàm terræ exhalatio, quæ sur-
lata sideris præ se fert figuram. Hoc symbolo ute-
ur Johannes Beccarius, qui *Accessi* vel *Ardentis* no-
ngerebat in Academia Papiensi *Affidatorum*.

XIII. *Via lactea pluribus conspicua stellis.*

COLLATO FULGORE NITENT.

C'est de leur union, que vient ce grand éclat.

in quandam Societatem, quæ multis illustribus viris
gnis erat.

XIV. *Cometa.*

METUENDA MINATUR.

Elle menace de ce qui est à craindre.

in Concionatorem, qui de judiciis divinis concio-
a habet.

XV. *Via lactea.*

NON FALLIT EUNTES.

Elle ne trompe point ceux qui la suivent.

Quod in Ecclesiam quadrat, & à Marco Antonio Viaro Nobile Veneto usurpatum est.

XVI. *Ignes erratici stellarum figuram præ se ferentes
serenumque coelum præfagientes.*

AB HIS VENIT OMNE SERENUM

C'est d'eux que nous vient la sérénité.

Id in honorem Cardinalis Mazarini compositum est à Pat. Rapino pacis conditionibus cum Hispanis obfignatis. Pro insignibus ille habebat Stellas.

XVII. *Ignis erraticus super nave adversa tempestate.*

VICINÆ NUNCIA PACIS.

*C'est le présage heureux, de la Paix qu'on attend.*XVIII. *Cometa.*

PRODIGIO A GRANDI.

Prodigium magnis.

*Prodiges pour les grands.*XIX. *Cometa.*

A PENAS UNA EN UN SIGLO.

Vix unus uno seculo.

A peine une en un siècle.

In quendam singulari virtute clarum.

XX. *Ignes erratici & navis tempestate agitata.*

FUGIUNT HOC SIDERE NIMBI.

Un Astre si benin dissipe les tempêtes.

Quod ad Dom. Cancellarium Seguerium translatus est, qui insignium loco gerebat duas stellas.

XI. *Choreis Amoris & Odii Anno 1618 ductis, pro symbolo erat Cometa cum inscriptione.*

ARDORE D'IRA E NON D'AMORE.

Ardeor ira non amore.

Je brille de colore, & non d'amour.

XII. *Malignitate aëris Neapoli abernnte, in tutelam se hæc dedit S. Francisci Xaverii; hinc Navem pingebant tempestate actam, cum erraticis ignibus atque his verbis, quæ huic Sancto semper in ore versabantur.*

SAT EST.

C'est assez.

XIII. *Eadem exhibebantur, cum terra mandaretur Cardinalis Camperius, hoc lemmate.*

COMPOSUERE FLUCTUS.

Ils ont rendu le calme, & chassé la tempête.

Conveniebat Papæ & Imperatori, qui se oppo-
nant Turcæ totam Italiam bello infestare conanti.

XXIV.

XXIV. *Cometa.*

CUM SUPERIS RADIARE AUDE

Elle ose aller briller, avecque les Estoiles.

XXV. *Imagine quadam S. Virginis Modenæ ex Ec-
lesia S. Georgii in Sacellum Templi cathedralis tra-
portata, Navis depicta est tempestate adversa
etata, Ignisque erraticus cum hac epigraphe.*

SPES VNICA FESSIS.

*Dans les malheurs presens, nostre unique esperance*XXVI. *Ignis Erraticus.*

TEMPESTATESQVE SERENAT

*Appaisant la tempête, il rend le Ciel seren.*XXVII. *Via lactea.*

INNOCVO CANDORE MICAT

D'unà blancheur benigne, elle fait son éclat.

XXVIII. *Ulysses Bentivoglius Comes de Monteverde
in Academiam Gelatorum Bononia juvenis l-
multorum annorum receptus, symboli loco gel-
Navem, circa cujus malum versabatur Sphæra i-
qua frigoris tempore maximè lucebat, cum v-
Martialis.*

CINCTA REPENTE GELV.

*Quand tout paroit gelé, d'abord elle s'allume.*XXIX. *Carolus Guidotius ejusdem Academia*

metam gerebat multis parvis stellis unà junctis con-
ntem.

ET MUTUATA LUCE.

Je brille en empruntant, de plusieurs la lumiere.

X. *Marchio Ludovicus Scottus Academia * In-*
nosorum Placentia Princeps. pro symbolo sibi elige-
Viã Lacteam multis stellulis scintillantem, adjecta
criptione.

E PLURIBUS NITOR.

C'est de plusieurs, que me vient mon éclat.

XI. *Eandem habebat Academia Obfuscatorum*
Casena, hoc lemmate.

JUNCTA RENIDENT.

Ils brillent étant joints.

XXXII. *Idem corpus.*

CANDORE NOTABILIS.

C'est sa blancheur qui la distinguer.

XIII. *S. Carolus Boromæus in Academicorum*
fidatorum album Ticini inscriptus, eandem pi-
ram sibi constituebat, adscripto hoc lemmate.

MONSTRAT ITER.

C'est le chemin du ciel qu'elle nous montre.

XIV. *Eidem lemmatis loco adiciebat Pat. Gam-*
bertus hæc verba Claudiani.

HÆC SEMITA LAUDUM.

C'est par ce seul chemin qu'on parvient à la gloire

XXXV. Eadem.

VISUS INCURRIT IN IPSOS.

Elle frappe les yeux, de qui veut bien la voir.

Non est difficilis inventu via ducens ad Cœlum.

XXXVI. Cometa.

EXTREMA MINATUR.

Le presage fatal, des dernieres miseres.

Lemma ex Silio Italico desumptum est, quod Carolus Rancatus ad eos pertinere autumat, quoniam maximis honoribus cumulati nihil aliud quam damnum inferunt.

XXXVII. XXXVIII. XXXIX. Sunt & alicuiusmodi symbola ex eadem pictura concinnata, ejuſdem Poète verbis conspicua.

TERRET FERA REGNA.

Aux peuples les plus fiers, il porte la terreur.

In cujusdam victricia arma.

SANGUINEUM SPARGENS IGNEM

D'un feu sanglant il menace la terre.

In animum iracundia & vindictæ cupiditate dentem.

SÆVALUCE CORUSCUS.

D'un éclat dangereux, il brille aux yeux du monde.

XL. Cometa.

FULGET & INTERIMIT.

Son éclat violent ne fait que du ravage.

XLI. Cometa.

AUCIS MINATUR, OMNIBUS FULGET.

Elle brille par tous, & nuit à quelques-uns.

XLII. Cometa.

MPE L'OCCHIO DI LUCE, IL COR DI GELO.

Oculis affundit lucem, cordi gelu.

En éclairant les yeux, elle glace le cœur.

quod in quandam Fœminam adaptatum est.

II. *Philippus Hurant de Chiverni Galliarum Cancellarius, qui in insignibus habebat Solis quatuor umbras, sive quatuor Cometas, unum illorum pro symbolo constituebat, additis his verbis.*

CERTAT MAJORIBUS ASTRIS.

Aux Astres les plus grands, elle peut s'égaler.

quod insigniter in eum quadrabat, qui ex præcillius Regni erat.

V. *Aresius concinnaturus symbolum in S. Thomam Aquinatem, sidus illud Theologicum, Cometam effingebat omnium oculos ad se prodigii cujusdam aster rapientem, hoc lemmate.*

S Y L L O G E
 QUOCUNQUE IERIT.

En quelque part qu'elle aille.

XLV. *Alius observatione perspectum habens Cometa
 plerumque Magnorum Virorum mortem presagi,
 symbolum fecit ex Cometa, cui adscribebat.*

IN ORTU SIGNAT OCCASUM.

Son lever predit le coucher de quelqu'un.

XLVI. *Cometa.*

TANTO PIU GRAVE IL DUOL,
 QUANTO PIU SPLENDE.

Quo lucidior, eò terribilior.

Plus elle brille, & plus elle est à craindre.

XLVII. *Via Lactea.*

TRA L'OMBRE OSCVRE, PIV LVCENT
 E BELLA.

Nocte obscurissima, lucidissima.

Dans les plus sombres nuits, elle paroît plus belle.

XLVIII. *In S. Catharinam eadem descripta est à
 Engelgrave, hac epigraphe.*

LACTEA NOMEN HABET.

Elle a un nom de lait.

XLIX. *Cometa.*

DVM LYGEAM PEREAM.

Que je perisse, que je brille.

In Ambitionem.

L. Via Lactea.

NON LICET OMNIBVS ADIRE.

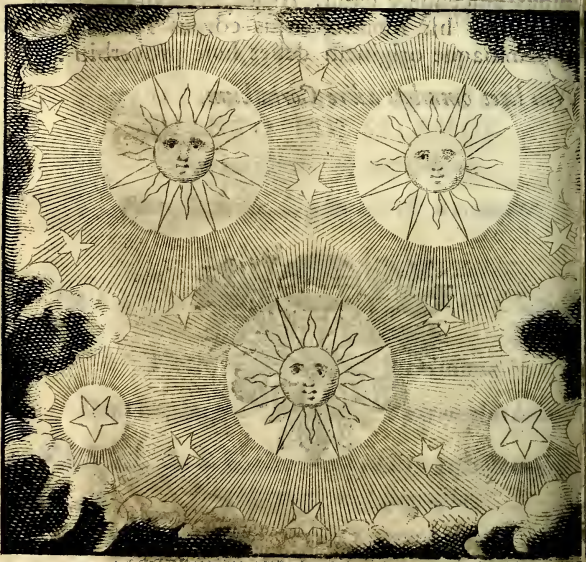
Il n'est pas permis à tous de tenir ce chemin.

Omnia omnibus non æquè patent. Est quò non nisi
 roibus adscendere datur. Atque id idem est, quò
 c symbolo hic innuitur cujus corpus Heroum est
 , lemmaque originem debet huic proverbio :

Non licet omnibus adire Corinthum.

PARELII & IGNE
 IN AERE ACCENSI STEL
 LARUM FORMAM PRÆ
 SE FERENTES.

I. Tres Parelîi.

LUX SATIS UNA TRIBUS.

Le meſme éclat les fait briller tous trois.

Ministrum quendam, qui operam suam tribus
 sibus collocaverat.

II. *Sol & duo Parelîi.*

GEMINA SE IN IMAGINE PINGIT.

Il se voit en ses deux images.

quo funus Principis de Condé cohonestabatur, qui
 principem hæredem & Principem de Conti superstites
 se reliquerat.

Ludo Equitum Thracum celebrato, tres Parelîos ge-
 ebant Dux de Nemours d' Aiguillon & Princeps de
 Joinville, quibus adscriptum erat.

AL SOLE SOLI.

Soli Soles.

Au Soleil sont des Soleils.

IV. *Parelîus à vento dissipatus.*

AGNOSCITE FRAVDEM.

Reconnoissez le feint d' avec le véritable.

Quod inter cætera alia quoque comparebat, quæ so-
 ni more exhibebantur Avenione, cùm Cardinalis
 gigius Legatus Regis Galliæ à Papa Alexandro VII.
 ciperetur. Idem quoque Cardinali Petro de Foix
 buitur, qui schisma, quod inter Papam & Archi-
 pam Benedictum XIII. erat, zelo suo ingenti & ad-
 dita maxima cura componebat.

*Ignis in Aère accensus sub forma stellarum, qui vi-
 detur cadere, longo luminis tractu.*

SEQVITVR LVX MAGNA CADENTEM.

Un grand éclat accompagne sa route.

VI. *Idem corpus.*

DVM RADIAT CECIDISSE PVTANT.

*On croit qu'elle est tombée, & c'est qu'elle nous brille.*Quod in reditum Illustrissimi Cardinalis Maza
à Pat. Abbate factum est.VII. *Exuviis Margaritæ Austriacæ Reginæ Hisp
terra mandatis, eadem apparebat figura appositis ve*

CECIDISSE VIDETVR.

*Elle semble estre tombée.*VIII. *Parelius Soli oppositus.*

PAR DVM RESPICIT.

Semblable à luy, tandis qu'il te regarde.

In Seren. Delphini gloriam.

IX. *Parelius disparens.*

PAR SI DVRA SSET.

*Semblable à luy, s'il avoit pû durer.*In obitum Filii D. Corneille, Theatri Gallici
coris.X. *Parelius qui in pluviam resolvitur.*

SOLVTVS LABITVR IMBRIBVS.

*La pluye le défait.*In quendam, cui fortunæ malignitas omnem spl
dorem ademerat.XI. *Parelius.*

INDVIT ILLE PATRIS RADIOS.

Il a les traits & l'éclat de son Pere.

1 Sereniff. Delphinum.

XI. *Tres Soles, qui Augusto rerum potiente comparabant.*

EST TAMEN VNVS.

Il n'en est pourtant qu'un.

no mysterium S.S. Trinitatis præfiguratur.

XIII. *Eadem figura, adjecta epigraphæ.*

LVX AB VNO.

D'un seul vient la lumière.

XV. *Pat. Engelgrave mysterium S.S. Trinitatis delineaturus Solem pinxit, qui in speculo reddit suam imaginem, imagoque rursus aliam ab aqua repercussit, cum verbis S. Johannis.*

ET HI TRES VNVM SVNT.

Et tout les trois sont une mesme chose.

Cum justa fierent Anno 1599. Neapoli Philippo Regi Hispania, ignis quidam ab aëre accensus effugebatur, qui sub stella forma decidebat, cum verbis Jobi.

LVCEBIT SEMITA POSTEA,

Elle laisse après elle, un chemin lumineux.

XVI. *Sol cum Parello.*

QUANTVM INSTAR IN IPSO EST.

Qu'il luy ressemble bien.

Delphinum.

XVII. *Parelins.*

SIMILLIMA PATRIS IMAGO.

Fort semblable à son Pere.

In eundem.

XVIII. *Melchior Zoppius Academia, quæ Boloniæ sub nomine Gelatorum, se cuidam magnâ auctoritate pollenti debere omnem suam estimationem & splendorem ostendere volens, Nubem exhibebat Solem positam, cui ejus imago erat impressa, cum verbis rati.*

MVNERIS HOC TVI.

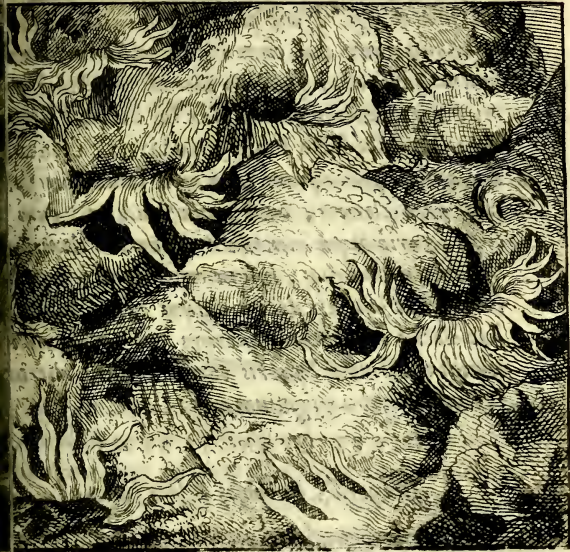
C'est à vous que je dois ma gloire & mon éclat.

Vix potest inveniri par grati animi documentum quàm quod his vides ab hoc Academico datum, tam charus erat Papæ Urbano VIII. ut in suo Palatio ei daret habitaculum Romam tunc temporis intrinsecus pristinae consuetudinis, quæ sibi intercesserat cum illustri viro, cujus in Academiam lubens adscriptus erat, probè gnarus. Atque ex eo est, quod quibus sibi persuasum habeant eum etiam in hoc symbolo Sole innui, quippe qui Solem symboli loco sibi indicaverat, ut jam à nobis notatum est ante.

E.B.

ELEMENTA IN SYMBOLIS.

I. *Elementa confusa adhuc in Chao.*

OMNIA & NIHIL.

Tout & rien.

hoc in quendam fictum est symbolum, qui omnium
n habebatur gnarus, cum tantâ interim mens e-
aboraret confusione, ut quod *euca* *euca* saperet vel
ntellectum alicujus cadere posset ab ea non esset
ctandum.

II.

II. & III. *Urbs quaedam Gallia hand obscura citroque diu agitaretur turbis, dissidio inter clericos, eruditos & cives orto de consalib. Rex ipse literis missis constituit consules Prefecto ejus Provincia negotio ut in curia eas curaret legi. Hanc provinciam cuidam Ad regio imponit, qui cum ingenui acumine non quam admirabili quadam dicendi facilitate preter, argumentum orationis ex his verbis Psalmi bat: Dixit & facta sunt, mandavit & creata Ex quibus posteaquam cum igne contulerat vol cum aere clericos, cum aqua eruditos, cum cives, varie atque acute satis ad horum elementa qualitates alludebat, hisque omnibus rite eas appabat. Hinc duplex deinde natum est symbolum, hac electio ornabatur, quorum, utroque quatuor elementa distinctis Sphæris complectente, alterius textus sui verbis insignitum erat:*

DIXIT ET FACTA SVNT.

Il a parlé, les choses se sont faites.

Alterum verò sequentibus.

MANDAVIT ET CREATA SVNT.

Par son commandement ils ont été créés.

IV. *Quatuor Elementa involuta Chao.*

AB IPSIS OMNIA.

D'eux se font toutes choses.

Hoc symbolum tractatui cuidam præfixit de elementis & operationibus chymicis Pater Benedictus

Sulmonensis Minorita Reformatus, quod instruis artis applicat.

V. *Chaos.*

RUDIS INDIGESTAQUE MOLES.

C'est un confus ramas de choses en desordre.

sumtum est hoc ex libro primo Metamorph. Ovi- que in cuiusdam Authoris ignominiam excogita- cujus opera erant confusa ordineque plane per- ta.

Non absimile huic quod componebatur in opus val- obscurum, in quo abstrusum erat, quicquid com- etebatur, cuiusque lemma mordax chaos & ele- entis confusis inscriptum erat:

FIAT LUX.

Que la lumiere paroisse.

In quendam Hispanum Regum Hispania Genea- riam deducentem a Philippo II. usque ad Adamum, ud Symbolum quidam in diſteria pronus compone- it, ubi corporis loco uſurpabat Chaos & quatuor e- nentorum confusionem, quibus efformari lepide di- bat quatuor regiones, quas supra Reges Hispanie ha- ret, & nihil quo longè infra illos poneretur, cui l-jiciebat hac verba ex cap. 8. Proverb.

ANTEQUAM TERRA FIERET.

Avant & terre & Ciel: voila mon origine.

cos, qui talem antiquitatem crepant, ut vix cogi- eam assequi posses, quo simul corripitur eorum

vanitas, qui sibi nimium placent propter nobilem
pem, generisque antiquitatem.

VIII. *Quatuor elementa suis spheris distincta.*

DISCRETIS SUA VIRTUS ADES

Chacun a son merite, & sçait tenir sa rang.

In quatuor personas diversa conditione honore
distinctas.

IX. *Quatuor elementa, cum verbis Ovidii.*

DISSOCIATA LOCIS.

Comme éloignez d'humuers, éloignez de demeure

In quatuor Fratres, qui & regione & loco & g
maximè à se invicem diffidebant.

X. *Eadem cum verbis ejusdem Poète sequentibus.*

CONCORDI PACE LIGAVIT.

Et d'une ferme paix il paroissent liez.

Quod in pacem quadrat inter Reges conciliatum

XI. *Elementa.*

OMNIA IN OMNIBUS.

Ils se melent dans tout.

Quemadmodum vix quicquam cogitari potest, ut
non sunt elementa immixta; ita sunt homines, qui
in omnibus se immiscent, atque sibi serio persuadent
sine illis unquam rectè fieri posse.

XII. *Elementa suis spheris discreta, cum verbis Horatii
in vesperam diei Luna compositi.*

MIXTA NE CONFUNDERENT

ont chacun leur rang pour le donner aux autres.

Ceremoniarum Magistros, qui cuilibet in solem-
nibus suum locum assignant.

XIII. *Eadem cum his verbis ejusdem Hymni.*

COELUM DEDISTI LIMITEM.

Ils leur donnez le Ciel pour terme & pour limites.

em est terminus, quem omnibus mundi incolis
videntia divina præfixit, nimirum ut coelum & æ-
ra gaudia obtineant.

*Elementa ex Chao prodeuntia ad locum sibi pro-
prium eligendum.*

DIVERSA REPLEANT LOCA.

Qu'ils aillent occuper des places différentes.

novas Populorum colonias.

*Elementa ordinata, cum verbis Claudiani ex libro
tertio.*

NEC CONFUSUS HONOS.

Les rangs y sont gardez & l'ordre distingue.

ea regna, ubi omnia bono ordine geruntur.

XVI. *Elementa.*

DISCREVIT NATURA PARENS.

La Nature a pris soin de les bien distinguer.

diversitatem facierum, geniorum, ætatum, se-
nturæ, staturarum & morum, quod præcipuum Provi-
dentia opus est, quo universi concinnitas constat
Clau-

Claudianum habet authorem & lemma & corpus sybolicum, scriptumque extat in primo libro de raptu Perserinæ.

XVII. *Chaos explicatum.*

HINC ORDO ET COPIA RERUM

Et l'ordre & l'abondance en ont esté tirez.

Quod in honorem Cardinalis Mazarini post discordias fedatas compositum est, quas sequebantur tempora felicia, omnium rerum affluentia & tranquillitas.

I G N I S.
 GNIS ELEMENTARIS.
 FULMINA ET FULGURA.

I. *Fulmen.*

DEO MILITAT.

C'est pour Dieu qu'il combat.

In Principem, qui ob religionem bellum suscipit.

B b

II.

II. *Arbor fulmine tacta & dimidia sui parte in igne.*
 HOC JACEO CINERATA ICTU.

Ce coup m'a réduit en cendres.

In Hæresin quandam, fulmine Papali destructam

III. *Fulmen arbores discutens.*

AUT CEDUNT AUT RUUNT.

Ou ils cedent, ou ils perissent.

In Victorem, cui nihil resistere potest.

IV. *Nubes, ex qua fulgura erumpunt.*

TERROR Y LUMBRE.

Et terror & lumen.

Et terreur & lumiere.

Quo notatur aliquis, qui summo in honore versat
 & metum injicere novit.

V. *Fulmen montes summos icens.*

CONTRA LOS MAS LEVANTADOS.

Contra altissimos quosvis.

Contre les plus élevez.

Quæ duo symbola Tholosæ exhibebantur equest
 ad annulum trajiciendum decursione Anno 1615 ha
 bitâ.

VI. *Fulmen post turrem ictam in terram se abdens.*

CESSAT NON CEDIT.

Il cesse, mais il ne cede pas.

In Regem, qui sua sponte pacem dabat, victoriis suis finem imponebat, quas adhuc plures reportare poterat.

VII. *Fulmen Petram feriens.*

IN DURIORA MAGIS.

Plus d'effort contre les plus durs.

In cujusdam arma victricia, quibus maxime petit, qui ipsi resistere volunt.

VIII. *Fulgur.*

CELARINESCIVS.

Il ne peut se cacher.

In splendorem virtutis, qui aut citò aut serò appetet.

IX. *Fulmen.*

ET FRAGORE FERIT.

Et son bruit la fait craindre.

Quod in bellum Ferrariense adornatum est ab Alcide Lucarino, ubi Cardinalis Petrus Aldobrandini Patru sui Papæ Clementis VIII. nomine magnum terrorem suo accessu injiciebat incolis hujus urbis.

X. *Fulgur.*

TERRET UNDE FULGET.

De son éclat il peut faire trembler.

Quo cujusdam Magni Principis autoritas celebrata potest.

XI. *Ignis in sua Sphæra.*

FOVET NON URIT.

SYLLOGE

Il échoufe & ne brûle pas.

XII. *Fulmen.*

QUAM CITO ET IMPETE QUANTO.

Quàm cito & quânto impetu.

Ny plus viste, ny avec plus de bruit.

In cursum victoriarum celerem.

XIII. *Fulmen.*

QUO FERET AURA.

Ou le vent le portera.

In Præfectum equitum, qui Principis sui jus à tantum expectabat.

XIV. *Fulmen erumpens ex nube, ventis quantumvis contrariis.*

SUO VALOR COMBATTUTO.

Vis ex certamine.

Sa valeur combattue.

XV. *Sphæra ignis & stellarum.*

MINUS PALAM QUI MINUS PRO-
CUL.

On le voit moins quoyque moins éloigné.

XVI. *Fulgur.*

ILLUMINAT DUM MINATUR.

En menaçant il nous éclaire.

Gratiam nobis facit Deus maximam suis mini-
qui

ippe qui officii nostri nos illis admonet, intellectum-
ne illuminat.

XVII. *Fulmen montes feriens.*

CULMINA SUMMA PETENS:

Il frappe les plus éloignez.

XVIII. *Fulmen in aëre procelloso.*

PAR NULLA POTESTAS.

Nulle puissance ne l'égale.

XIX. *Fulmen laurum confringens.*

FRANGUNTUR NESCIA VINCI.

Il brise ce qu'on ne peut vaincre.

XX. *Fulmen nubes dissipans.*

TEMPESTATESQUE SERENAT.

Et c'est en foudroyant qu'il chasse les tempestes.

In Bellatorem, qui nemine amplius resistente pacem
ddit.

XI. *Fulmen Draconem feriens, quo dicunt illum a-
mittere suum venenum.*

REDDIT INNOXIA.

Il luy ôte le moyen de nuire.

Qua ratione Rex hæreticos tractare solet.

XXII. *Fulmina.*

FERIUNT SUMMOS.

Ils frappent les plus élevez.

Quo utebatur Vespasianus de Gonzague Dux de S
bioneta, quamvis idem Dom. Francisco Borgiæ Du
de Gandie tribuatur Paulus Jovius.

XXIII. *Fulmen.*

QUA SÆVIT PARTE RUENDUM.

Rien ne peut résister à ses rudes atteintes.

In Victorem.

XXIV. *In ludo Equestri à Rege instituto, Ignem arde
tem gerebat Comes du Plessis, hoc lemmate.*

AB OBICE MAJOR.

Ce qui luy résiste le rend plus fort.

XXV. *Eques de Rohan, Ramum lauri ardentis,*

ARDER Y CALLAR.

Et ardere & tacere.

Et brûler & se faire.

In affectum absconditum.

XXVI. *Comes de Clere, Flammam surgentem
Coelum.*

FELICITER AUDAX.

Heureusement hardy.

XXVII. *Comes de Vaillac, Ignem, adscripta epigra
phe.*

NE FREN, NÈ TEMPO.

Nec frenum, nec tempus.

Ny temps, ny obstacle.

Quo significare volebat, nil quicquam esse, quod ab
 nativæ amore illum retrahere posset.

XXVIII. *Ignis in sua sphaera.*

ETERNO PORCHÈ PURO.

Æternus, quia purus.

Eternel, parce qu'il est pur.

In Amicitiam puram illibatamque.

XXIX. *Ignis in sua sphaera.*

NEC CERNITVR VLLI.

Et nul ne le peut voir.

Hoc pertinere verè ad illos dixerim, qui se abscon-
 unt & vitam solitariam vivere gaudent.

XXX. *In mortem cujusdam infantis præstantissimi, Ful-
 gur pingebat Pat. le Moine, hoc lemmate.*

MORIOR DVM ORIOR.

Je meurs en naissant.

XXXI. *Cùm Carolus Emanuel Dux Sabaudia filiam
 suam alteram elocaret Duci Mantuano, alteram
 Duci Mutinensi, Pugnam ludicram superbam insti-
 tuerat Dux de Nemours; ubi ad currum suum pingi
 curaverat tria Fulmina e nube erumpentia cum ver-
 bis Virgilio.*

QVA DATA PORTA RVVNT.

Il faut de quelque endroit qu'il se fassent passage.

XXXII. *Eadem fulmina,*

PUGNANTIBVS IRA.

Qui s'oppose à ses feux en ressent la colere.

XXXIII. *Antonius Crotta Canonicus Ecclesie Tridentinae, omni literarum genere probè exornatus & Linguae Graecae, Latinae ac Tuscae admodum peritus, per symbolo habebat Flammam ad Spheram suam tendentem, hac inscriptione.*

VT QUIESCAT.

Pour trouver son repos.

Ad sublimiora certè spiritus noster conditus est quàm quidem his in terris oculis usurpamus; Atque hinc est, quod requies ei nulla detur, nisi totum selet mancipet rebus coelestibus.

XXXIV. *Ignis Coelestis in sua sphaera.*

ARDET AETERNVM.

Rein ne scauroit l'éteindre.

Quod sibi ascrivit Curtius Burghefius, cum inter Academicos locum occuparet Sienæ,

XXXV. *In Hieronymum Adornum, qui Genuellebat Octavium Fregosum, Fulmen effingebat Paulus Jovius, cui adscriptum erat.*

EXPIABIT AVT OBRVET.

On il l'expiera, ou il l'accablera.

Loca olim fulmine tacta à priscis Græcis & Romanis magna, ut tum tempora erant, superstitione fuisse sacrata adeo vulgatum est ut nihil magis.

XXXVI.

VI. *Cum Alexander Farnesius Papa Pauli III. nos expeditionem belli susciperet contra A catholicos Germania, ad vexillum suum pingi jussit Fulmen, his verbis.*

HOC JVPITER VLTOR.

Ainsi se vange Jupiter.

ad Ecclesiæ fulmina alludebat, quæ sunt Censuræ & excommunicationes.

XXXVII. *Fulgur cum fulmine.*

LUMINAT NON FERIT VBIQUE.

Éclaire par tout, & frappe en un seul lieu.

bellatorem, cujus castra cum moveantur ad ursum defendendam omnia maximo metu percelluntur.

XXXVIII. *Ignis*

INGVITUR NON FRIGESCIT.

peut bien être éteint, mais non pas refroidy.

defendam, cujus ardor ingenii non nisi cum mortis periculo.

XXXIX. *Flamma.*

SPLENDET & ARDET.

point tant d'éclat qu'il nous montre d'ardeurs.

hominem magno & generoso ingenio præditum.

XL. *Fulmen.*

ET FRAGORE FERIT.

Il frappe avec fracas.

XLII. *Ignis nocte errans.*

PRÆLUCET IN AVIA,

Il ne luit que pour perdre.

In Doctrinam perniciosam.

XLII. *Fulmen.*

OMNIUM METUS.

C'est la crainte de tous.

In flagella Dei.

XLIII. *Tria fulmina.*

HIS IMPII TERRENTUR.

La terreur des impies.

XLIV. *Aquila fulmen gerens.*

QUO JUSSA JOVIS.

Là où veut Jupiter.

Quod symbolum à Roberto Stephano in Dum
Sully tormentis bellicis præfectum factum est

XLV. *Fulmen magnam quercum discutiens, et
arundinibus infra eam stantibus.*

AUT CEDERE, AUT CÆDI.

Ou ceder, ou estre brisez.

In manus cujusdam victrices, quarum viribus
resistere auder.

XLVI. *Fulmen.*

QUIS TENDERE CONTRA?

Qui peut luy resister?

XLVII. *Ignis nocte errans.*

TERROR ET ERROR.

Terreur & erreur.

quoddam imaginationum genus, quo non tantum
imium terremur, sed & in errores conjicimur.

XLVIII. *Fulmen ad ficiam evertens.*

ONITUM PRÆVERTITUR ICTUS.

Le coup prévient le bruit.

injustam bellatoris incredibilem pernicitatem.

XLIX. *Fulmen magnam arborem evertens.*

MICAT EXITIALE SUPERBIS.

clat est funeste à ceux qui le portent trop haut.

L. *Fulmina.*

T PLACIDO METUENDA JOVE.

à craindre lors même que Jupiter est paisible.

expeditiones Regis bellicas.

LI. *Fulmen.*

RTARUM CLAUSTRA REVELLIT.

Point d'obstacle qu'il ne renversa.

usus est Dom. de la Meilleraye, qui in Aula
Præfectum agebat tormentis bellicis.

IV.I
nis contra quem sufflando pugnant venti, cum
verbis Lucani.

CRESKIT IN ADVERSIS.

Ce qui le tourmente ne fert qu'à le faire croître.

In quendam, qui rerum adversarum ope magis
gisque elevatur.

LIII. *Ignis magnus incensus.*

DA LA SFERA PERONATIA LONTANO.

Quamvis procul à loco nativo.

Quoy qu'éloigné du lieu de sa naissance.

Quod alicui congruit, qui magnam famam
solum patrium obtinet, & parem splendorem ille
atque ignis extra sphæram suam constitutus,

LIV. *Ignis cum his verbis S. Matthæi.*

NON POTEST ABSCONDI.

On ne peut le cacher.

In cujusdam Sancti ingentem zelum.

LV. *Flamma.*

SEMPER SURSUM.

Je tends toujours en haut.

LVI. *Flamma ignis.*

SUMMA PETIT.

Rien de bas ne l'arrête, elle s'éleve en haut.

In alicujus eminendi desiderium.

LVII. *Ignis.*

FOVET & DESTRUIT.

Il conserve & il détruit.

alimentorum nostrorum proprium est, quæ
 uè alunt ac destruunt.

LVIII. *Sphæra ignis coelestis.*

NEC COMINUS URO.

Et de près je ne brûle pas.

LIX. *Ignis.*

ALENTEM DEVORAT.

Il devore celuy qui le nourrit.

LX. *Flamma ignis.*

DA LUNGI, MA MORTAL D'APPRESSA.

Egregia procul, pernitiôsa propè.

Belle de loïn, & mortelle de près.

LXI. *Fulmen cum verbis Tassi.*

NON CADE IN BASSO PIAN.

Pauli Jovii.

HUMILIORA. MINUS.

Les lieux bas en sont exempts.

est, quod fortunæ suæ metuat adversum casum,
 um suarum privatus fatagit.

LXII. *Fulmen.*

PRÆMISIT DAMNA TIMORI.

se fait le mal devant qu'il ait fait craindre.

miam cujusdam domitoris celeritatem.

LXIII. *Fulmen.*

HIRIENDO A UNO AMENAZA A M
CHOS.

Unum ictum plura minatur.

En frappant un, il menace plusieurs.

Quem versum Hispanicum ita efferunt Itali :

L'OFFESA A POCHI ED IL TERROR
MOLTI.

LXIV. *Gemina ratione ad Domitorem quendam
xit Pat. Gambertius Fulmen, his verbis Sene
jectis.*

NON PATIENS MORÆ.

Il ne peut être retenu.

LXV. *Fulmen.*

DOVE NON MINACCIR FERIO: SI VED

Ferit haud factis minis.

On le voit frapper où il ne menaçoit pas.

LXVI. *Fulmen.*

NULLA VIS CONTRA.

Rien n'y peut résister.

LXVII. *Marchio Sforza Brivius Mediolane
symbolo gerebat Fulmen secans nubem, ho
mate.*

OBLVCTATVM VALIDIVS.

Il devient plus fort par la résistance.

LXVIII. *Fulmen.*

RA FRANGIT MOLLEIBVS IL-
LÆSIS.

Rien de dur ne resiste, il épargne le reste.

notatur cujusdam domitoris & clementia, quanti-
bus se gratiose exhibet, & vis, qua repugnans
pugnat.

I. *Exequiarum Dom. Johannis de Medicis sym-
bolum erat Fulmen, cui adscriptum apparebat.*

TONITRUM VELOCIOR ICTVS.

Le coup est plutôt fait que l'on n'entend le bruit.

LXX. *Fulgur.*

TONITRVA PARAT.

Il prepare des tonnerres.

incipem, qui bellum parat.

LXXI. *Fulgur.*

AL APPARIR DISPARE.

Apparendo disparet.

Il disparoist aussi-tost qu'il paroist.

LXXII. *Fulmen omnia ferens.*

QVOCVNQVE IERIT.

Quelque part qu'il aille.

illatorem.

I. *Italus quidam Eques Fœminam quandam de-
pe-*

*periens, quam simul maximè metuebat, symbolo
assumebat Fulgur, apposito hoc versu.*

EMPE L'OCCHIO DI LUCE E IL COR
GELO.

Oculis affundit lumen, cordi gelu.

Lumiere aux yeux, mais qui glace le cœur.

LXXIV. *Aresius representaturus fervorem, et
Jacobus Apostolus S. Johannis Frater, qui filii
terru vocati sunt, ardebat Fulgur effingebat, cum
Scriptura verbis.*

USQUE IN OCCIDENTEM PA

Il se montre jusqu'à l'Occident.

Multum hoc symbolum ingenii habet & insi
in S. Jacobum quadrat, si verum est, quod iter al
do in Hispaniam Evangelii causa suscepit, u
nullis persuasum est.

LXXV. *Sphæra ignis coelestis.*

NON CERNITUR ULLI.

Personne ne le void.

Quod illis conveniens esse potest, qui cum i
virtutum ac meritorum cumulo emineant, fati
cunt latere quam innotescere.

LXXVI. *Regina Maria de Medicis gerebat in
ignem, quem venti sufflando oppugnabant*

CRESCIT AB ADVERSIS.

Les oppositions le font croistre.

quod symbolum acupingi curaverat super stipatorum uorum faga.

LXXVII. *Fulmen verticem petra icens.*

FRANGIT INACCESSA.

Il attaque des lieux qui sont inaccessibles.

quod in honorem Regii stabuli Comitis de Lesdies Francisci de Bonne factum est, qui cum esset Mareschallus, Regiusque Delphinatus præfessum bellum præclare gerebat in Sabaudia.

LXXVIII. *In porticu Regii Palatii, ubi præcedens symbolum conspicuum est, quoddam etiam exhibetur in honorem Abbatis Sugerii, qui Regni Procurator fuit & cum obsidione cingeretur Turonum in Alsia, magnum obtinuit nomen, cujus corpus est fulgur e nube erumpens, lemma autem ita habet.*

DE CARCERE CLARIOR EXIT.

Il sort de sa prison tout brillant de lumiere.

LXXIX. *Pompâ Imperatoris Matthea funebri Florentina peracta, Ignis pictus erat, quem venti sufflando operiebant.*

MAGIS INVALESCIT.

Il en a plus de force.

LXXX. *Nubes ex qua fulmina prodeunt.*

FULMEN ADVERSA MINISTRANT.

Ce qui s'oppose à moy sert à former mes foudres.

In quâ Sol loquens introducit, qua ratione ad

Principem trahi potest, qui in subditos suos rebe
animadvertere debet.

LXXXI. *Ignis in Sphæra.*

EXTAT QUIA PRÆSTAT.

Il est plus élevé comme estant plus parfait.

In quendam, qui suis meritis ad magnam dignitat
assurrexit.

LXXXII. *Exhalatio ignis, quæ nec ardet, nec damna
infert.*

TUDO INNOCENTE Y TODO LUCIDO

Aut si mavis.

INNOXIUS ARDOR.

D'un éclat innocent je brille.

In affectum honestum.

LXXXIII. *Flamma sursum tendens.*

ONDE VENNERIT ORNA.

Redit unde venit.

Elle retourne d'où elle est venue.

In animam cujusdam Sancti à corpore separatan

LXXXIV. *Flamma in Sphæram suam ingrediens
verbis Virgilii.*

HUC CURSUS FUIT.

C'est-là que je voulois aller.

LXXXV.

LXXXV. *Ignis in Sphæra sua.*

IMMORTALIS EGO.

Je suis immortel.

quinque symbola à Patre Joubertio composita
in Sanctorum Choro annumeraretur S. Francis-
Borgia.

LXXXVI. *Ignis.*

NON MAR NON TERRA IL CELA.

Nec mare, nec terra celant.

La terre ny la mer ne scauroient le cacher.

LXXXVII. *Flamma ignis.*

E' FINO AL CIELO ASCENDE.

Ad Cœlum usque.

Il monte jusqu'au Ciel.

LXXXVIII. *Ignis.*

IMMORTAL CHI PER VIRTURE
SPLENDE.

Immortalis, cui ex virtute splendor.

Il vit par la vertu d'ou luy vient son éclat.

LXXXIX. *Ludo equestri Ducissa Sabaudia auspiciis
per nive celebrato, Marchionissa de Entragues,
Animi consilium representabat, pro symbolo ha-
bat Flammam ad Sphæram suam tendentem his
verbis.*

IRE OPERIRE.

Aut eundem aut pereundum.

Ou aller ou perir.

XC. *Fulmen plantam aliquam feriens, lemmate hoc
quivoco.*

EST FLAMMA VENENUM.

Cujus duplex significatio est, quippe uno sensu est ac si dicas hanc flammam esse venenosam, eo plantas inficiat; altero, eam etiam venenum continere ac devorare. Aresius quam maxime hanc invocationem miratus est; Atqui ex eo fit, ut etiam pluri modo applicari queat vel ad affectum violæ & perquam noxium; vel altero sensu ad ardorem desiderium salutis.

XCI. *Sphæra ignis coelestis cum verbis Tassi.*

E NULLA STRINGO, E TUTTO
IL MUNDO ABBRACCIO.

Moveo omnia, promoveo nihil.

J'embrasse tout le monde, & je ne tiens à rien.

In alicujus nimium fervorem, quo multa occurrunt nec quicquam ad suam perducit perfectionem.

XCII. *Aqua, cujus ingenti copia affusa ignis magis magisque inflammatur.*

EXTINGUERE SUETA.

Au lieu qu'elle l'éteint plus ordinairement.

Quo cujusdam notatur fervor, qui adversa fortitudinem identidem major illustriorque redditur.

XCIII. *In Exequiis Ducis Mutinensis multa sy-*

hibita sunt à Pat. Gambertio, in quibus fulmina
fulgura præcipua. constituiebant corpora. Quorum
unum erat Fulmen, cujus lemma ex Seneca Tragico.

POPULIS CENTUM PAVOR.

La terreur de cent peuples.

Bellatorem.

V. Fulmen propugnacula dejiciens cum verbis
Horatii.

PER VETITUM.

Où l'on me refuse passage.

V. Fulmen scopuli mucronem medio in mari feriens.

HUIC UNI POTUIT SUCCUMBERE.

Luy seul a pû l'abatre.

Quandam Civitatem, quam præter Regem nemo
cum suæ potestati subjecerat.

XCVI. Fulgur ex nube quadam erumpens.

CONTENTA MINARI.

Elle se contente de menacer.

o Justitiæ Dei charecter exhibetur.

XCVII. Fulgur.

ABSENS FERIT.

Et tout absent qu'il est il se fait craindre.

Principem, cujus nomine audito hostes percel-
lum, quamvis ipse copiis suis in præsentiarum non

III. Johannis de Medicis, qui à rebus admini-

*strandis erat Imperatori Anno 1595, symboli lo-
rebat Fulmen, hac epigraphæ.*

UNI JOVI.

Pour le seul Jupiter.

Quo symbolo, quod & faciem alteram numis-
ejus constituebat, profitetur, se alii nemini op-
suam consecrare quam Jovi.

XCIX. *Ignis à ventis agitatus, cum verbis Virg.*

EXUPERAT MAGIS.

Il en devient & plus fort & plus grand.

C. D. Charpentier Academia Gallica civis sex-
octo vel septuaginta adornavit Numismata in re-
cipuas à Rege præclare gestas, interque ea non
re est, quo pugna celebratur, quæ feliciter habet
uni nostrarum triennium cum Piratis Turcicis
sulâ Scio. Hujus numismatis facies ornata erat,
ex qua fulmen prodibat malum cujusdam nar-
riens, vexillum lune crescentis cornibus depictum
cutiens, magnaque vi & horrendo sonitu navim
fringens, cum verbis Virgilii ex nube prodeuntibus

PROMISI ULTOREM.

C'est icy le vangeur que je vous ay promis

Oraculum fuisse abhinc longo tempore, ad eò vulg-
est, ut ipsi Turcæ ejus haud nescii sint, eorum
Rege quodam Galliæ tandem aliquando fractur
Nubes fulguribus secata promittit fulmen, quod
li instar iræ divinæ metuendum est.

CI. *Ignis fatuus.*

SPLENDOR & ERROR.

Eclat trompeur.

*Ce feu qu'une vapeur produit,
 Ne se montre jamais qu'au milieu de la nuit;
 Il plaist autant que ceux dont l'Olympe se pare,
 Cependant il est dangereux:
 On n'en peut approcher sans un sort malheureux,
 Il éclaire, mais il égare.*

VERSIO:

Hæc, quæ ex aërio producta est flamma vapore,
 Surgit, ubi mediæ tempora noctis eunt.
 Nec minus arridet, nec Luci cedit eorum,
 Celsa quibus facies est redimita Poli.
 Lucidus ipsius splendor, ^{sed} splendor iniquus,
 Quique viatores illaqueare valet.
 Si quis enim sequitur cursus, quos perfida liquit,
 Fallitur, & miserum mors properata manet.

CII. *Flammæ ignis sursum tendens.*SPECTAT TERRAS, TOTUMQUE SUPERVOLAT
ORBEM.*En méprisant la terre elle s'éleve au Ciel.*

In animam contemplativam.

CIII. *Ignis fatuus.*

LVMEN FATALE SEQVENTI.

Sa lumiere est fatale à quiconque la suit.

In quendam errorem vel hæresin.

CIV. *Ignis sursum tendens.*

VIS INNATA RAPIT.

Son inclination l'y porte.

Quod cuidam convenit, qui præter Coelum nihil mundo anhelat.

CV. *Flamma ignis.*

QUIES IN SUBLIMI.

C'est dans le Ciel que j'auray du repos.

ÆTNA,

Aliique Montes Ardentes.

Ætna nive tecta, ignemque per verticem consi-
ciens.

DO DI DENTRO, E DI FUOR GELO.

Intra ardeo, extra frigeo.

Je brûle au dedans, & gele au dehors.

II. *Ignis nemus quoddam comburens.*

FURIT NEGLECTUS.

Quel ravage fait-il quand il est negligé?

In affectum immoderatum & violentum.

III. *Vesuvius ardens.*

CAUSA LATET.

On n'en void pas la cause.

In affectum secretum.

IV. *Ætna emittens densum fumum.*

TANTO VORACE PIV, QUANTO PIV CHIVS

Quò magis reconditus, eò ardentior.

Plus il est enfermé plus il est devorant.

In eundem finem.

V. *Cùm ludus equestris in Sabaudia celebraretur, l
nus de Nemours gerebat Ætnam ardentem.*

STANS ARDET & AUDET.

Il brûle, il se soûtient, & brave la fortune.

Multam quidem præ se fert audaciam hoc symb
at in accuratissimis non est habendum.

VI. *Eandem in symbolo habebat eo ipso tempore, q
debat fulmine ictam Dominus de Nevers in
illo ludo à Rege defuncto instituto.*

FVLMINATO E FVLMINANTE.

Percussa & percutiens.

Foudroyè & foudroyant.

In quendam aduersa fortuna utentem, qui tamen ea maximè pressus animum non despondet.

II. *Maria de Medicis Juliomagum more solenni Anno 1619 intrante, Vesuvius exhibebatur ardens, his verbis subscriptis.*

FIN AL CIELO.

Ad Cœlum usque.

Jusqu' au Ciel.

Quo summa hujus Reginæ celebrabatur pietas.

VIII. *Vesuvius ardens.*

MAS DENTRO QUE FVERA.

Plus intus quàm extra.

Plus au dedans qu' au dehors.

In affectum absconditum.

IX. *Æina nive tecta, ignemque ejiciens.*

NEC CANO PARCIT CAPITI,

Et sous sa teste blanche il couvre de grands feux.

Quod in senem quendam compositum est, qui culam amore flagrabat. Authorem habet hoc & præcens Patrem le Moine.

X. *Vesuvius ardens.*

CONTINUIS URUNTUR VISCERA
FLAMMIS.

Un feu continuel embrasse mes entrailles.

XI.

XI. *Ætna ardens, nive tecta cum hoc versu Petrarc.*

DENTRO PAR FUOCO, E FUOR CAND
DANEVE.

Intus æstus, extra frigus.

Le dedans n'est que feu, le dehors que froideur.

XII. *Extat distichon tale Sannazari:*

Sum Nilus, sumque Ætna simul, extinguite flammæ
O lachrymæ; lachrymas ebibe, flamma, meas.

Quod symbolo huic occasionem præbuit, quo pingitur Nilus & Ætna a se invicem quidem distincta, sed uniri facile possent cum his verbis:

SUM NILUS, SUMQUE ÆTNA SIMUL.

Je suis en même temps & Nil & Mont-Gibel.

XIII. *Aliud hujusmodi refert Andreas Palatinus, cui corpus erat Ætna, hoc lemmate.*

AMBO IN CORDE.

Tous deux dans le cœur.

XIV. *Magnanimi symbolum constituēbat Aresius A-*
nam hâc epigraphe.

IN TENEBRIS LUCET.

Il fait voir plus d'éclat au milieu des tenebres.

XV. *Ætna ardens.*

DI FUOR SILEGGE.

Extra apparet qualis sim intus.

On peut voir au dehors si je brûle au dedans.

Quod erat symbolum Antonii Mariæ Durantii, & Francisci Brancaccii ludo equestri celebrato Romæ Anni 1634.

XI. *Evander Justus amicorum suorum opprobrio offensus, cum in fumum abiisse tantum opus à se motum dicerent, pro symbolo struem truncorum assumpsit, unde magnus prodibat fumus, cui adscribebat.*

DABIT.

Bientost il donnera l'éclat que l'on attend.

XVII. *Æina flammam ejiciens.*

NATURA MAJORA FACIT.

La nature n'a rien de si prodigieux.

XIII. *Franciscus de Guise in Italiam abiturus bellanigratia, vexilla sua Vesuvii imagine exornabat, adæto lemmate.*

UNDIQUE TERROR.

Terreur de tous côtez.

quendam, quem omnes nimium quantum horac metuunt.

XII. *Carolus Bentivoglius Archidiaconus Boloniensis Academia Gelatorum, pro symbolo suo habebat Ænam nive oneratam & ardentem.*

VICISSIM SERVARE FIDEM.

Sçavoir garder les droits & de l'un & de l'autre.

quo notare volebat, quanta sit conjunctio status ecclesiastici cum humanioribus literis.

XX. *Julius Cæsar Venentius ejusdem Academiae circa eandem gerebat figuram, cum his verbis.*

ARCANO DEFENSA GELU.

Une glace secrete en arreste les feux.

XXI. *Campus ubi messe peracta stipulae comburuntur*

POST MESSEM INCENDIUM.

Après la moisson suit le feu.

Hoc in Finem mundi adornavit Lucarinius, qui igne consumendus erit.

XXII. *Ædificium igne correptum, cum verbis Virgilii.*

POSTQUAM COLLAPSI CINERES

Quand il n'en restera que la cendre.

In finem gloriæ hujus mundi, quæ omnis cum morte evanescit.

XXIII. *Petrus Franciscus Ferrarius usurpabat symbolo loco Vesuvium.*

EGO SEMPER.

Je suis toujours en feu.

XXIV. *Mons flammis spargens.*

HINC SPARSUS IN ORBEM.

C'est de là que les feux embrassent tout autour.

In fervidam S. Ignatii mentem.

XXV. *Arbores virides ardentes.*

QUID IN ACIDO?

Que seroit-ce s'il étoit sec?

XI. *Lazarus Schwendius Liber Baro de Hohen-
ludspurg, qui Casarius praeerat copiis in Hungaria,
p symbolo sibi elegerat Aetnam ardentem, quam
anti omnis generis flando oppugnabant, magnaue
pluvia super eam descendebat, adjecto lemmate.*

DURAT & LUCET.

Son feu dure & brille toujours.

XII. *Ad pompam Ducis Mutinensis funebrem coh-
ortandum bis adhibuerat in symbolis Vesuvium Pat.
Cembertius. Primo illum ita effingebat, ut ignis per
versas emergeret rimas, cum verbis Virgilii.*

ELUCTABITUR OMNIS.

Il fera tous ses efforts pour sortir.

*Quod ad frequentes applicat eruptiones, quas copia
at urbe obsidione cincta.*

XIII. *Deinde eundem montem sistit, super quem
magna cadit pluvia.*

VIOLENTIA GLISCIT.

Il en est plus violent.

nimum irritatum.

XIV. *Ludovicus de la Valette Dux d'Esperron gere-
b. Aetnam in medio ventorum & tempestatum ad-
arum ardentem.*

CLARIUS ADVERSIS.

XXX. *Ætna nive tecta & fumans.*

SOTTO GELIDE FORME UN CUOR D
FUOCO.

Cor igneum gero gelu extrinsecus duratum.

Je porte un cœur de feu sous un dehors glacé.

Quo usus est in ludo Equestri à Cardinale Barbaro celebrato Dominus Hyacinthus del Buffalo.

XXXI. *Pat. Famianus Strada S. Ignatii zelum-
preßurus, qui Viros Apostolicos invitabat ut ope-
suam animis convertendis collocarent, ignem
curabat super turri ardentem, quasi signum de
miluibus, cum verbis Virgilii.*

FERTE CITI FERRUM.

Aux armes prouement.

XXXII. *Ætna ardens, cum verbis Ariosti.*

CHIARA LA NOTTE, EL DI COL FU
OSCURA.

Obscurat diem, illustrat noctem.

Il obscurcit le jour, & fait briller la nuit.

XXXIII. *Academicus quidam Pistoriensis, cui nomen
erat Constanti, pro symbolo habebat Ætnam ar-
dentem cuius vertex nive erat contecta.*

ETIAM ADVERSANTE NATU
R A.

Contre l'usage & la nature des choses.

XXXIV. *In honorem S. Philippi de Neri effectus est
Vesuvius ardens, cum hoc versu Tassi.*

NE PUO TUTTO CAPIR DENTRO A SE
STESSO.

Semetipsum integrum servare nequit.

Il ne peut se tenir tout dans luy même.

deò efferbuisse hunc Sanctum in precibus suis refe-
re, ut latus suum etiam læferit.

XXXV. *Ætna multa nive contacta.*

ÆSTUAT INTUS.

Au dedans ce n'est que feu.

XXXVI. *Vesuvius.*

VORAT SUA VISCERA.

Il déchire souvent son sein & ses entrailles.

quendam, qui familiæ suæ maxime obest, atque
in sua ipsius viscera sævit.

XXXVII. *Ætna.*

DUM EROGAT REPARAT.

Il rétablit d'abord ce qu'il semble détruire.

Inquam destitutus est materia hic mons, quam e-
rat, atque exinde fit, ut ignes perpetuos alere queat.

XXXVIII. *Eadem.*

FLAGRAT NEC ABSUMITUR.

Il brûle sans se consumer.

lignem Infernalem.

XXXIX. *Æna multa nive contexta.*

PUGNANTIA JUNGO.

ſ'unis les contraires.

XL. *Eadem.*

FRIGORA NIL OBSTANT.

Le froid ne m'oste rien de mes vives ardeurs.

In expeditiones belli, quæ à Rege fiebant hybe
tempore.

I G N I S.

INCENDIA, FLAMMA,
LIGNUM ARDENS, ET
PRUNA CANDENS.

*Aeneas Patrem ex medio Troja incendio humeris ef-
ferens.*

PROCUL IGNIBUS AUFERT.

Il l'arrache à ces feux.

In quendam Personam, cujus affectui violento rera injicitur, vel quæ ab eo omni adhibita opera strahitur.

II. *Flamma media nocte.*

IN UMBRA MAGIS.

Il paroît plus dans l'ombre.

Quidam celeberrimi habentur, quantumvis viuant quam maxime privatam.

III. *Ignis ventis agitatus atque hinc in vâria loca motus.*

AD ULTERIORA PROMOVENT

Ils le portent plus loin.

In quendam, cui afflictiones & persecutiones feris multum adferunt.

IV. *Ingens ignis, cui incidit magnus lapis, qui emspersgit.*

DUM PREMOR AMPLIOR.

En m'accablant on m'étend d'avantage.

Quod haud disparis argumenti est à præcedente

V. *Flamma ignis sursum tendens.*

COGNATA AD SIDERA.

Elle va rejoindre les astres dont elle est sortie.

In quendam, qui moriendo Majores suos, qui fama est celebris, assequitur.

VI. *Ignis cineribus contactus.*

LATET UT NITEAT.

Il est caché pour briller en son temps.

Quod alicui competit, qui propter solennem quæ-
rit actum fecedendi locum quærit.

VII. *Ignis super alto monte.*

REMOTIS CONSPICUUS.

Il se fait voir de loin.

aliquem magnam ubique æstimationem habentem.

VIII. *Incendium cujusdam edificii ingens.*

EXIGUÆ PEPERERE MORÆ.

En peu de temps il a fait ce progrès.

non multum exigitur temporis ad magnas depopulationes faciendas.

IX. *Flamma ignis.*

AD SUBLIMIA SEMPER.

Aut si mavis.

SEMPER SURSUM.

Toujours en haut.

quod pertinet ad animam, quæ non pascitur nisi conditionibus sublimibus.

X. XI. *Ignis.*

SE CONSUMA ANCOR SPLENDE.

et contrario modo:

SE SPLENDO ANCOR CONSUMO.

Consumatur, tamen splendet.

Splendeat, tamen consumitur.

S'il consume il brille.

Et

S'il brille il consume.

Quo depingi symbolo meritò potest, qui, cùm d
magnum honorem sit evertus, omnibus suis fort is
funditus evertitur.

XII. *Flamma ignis.*

VIGOR OMNIS IN ALTVM,

Tous ses efforts tendent en haut.

XIII. *Incendium.*

OGNI DUREZZA VINCO,

In durissima quæque.

Il n'est rien de si dur dont je ne vienne à bout.

XIV. *Ignis ardens à ventis sufflatus.*

CRESCIT SPIRANTIBVS AVRIS

Leur souffle le fait croistre.

Quod olim gerebat Hannibal Pocaterra, in quod
nomèn cujusdam adamatæ Fœminæ alludebat, cui-
men erat Lauræ. Tassi tale in Hanibalem extat Epa-
phium.

A POCATERRA POCATERRA ASCONE

XV. *Ignis extinctus.*

CINIS EST QVOD ANTE MICABA

Ce qui brilloit n'est plus que cendre.

In cujusdam Viri magni obitum.

XVI. *Stipes intus vacuus ardens.*

VIS EST ARDENTIOR INTVS.

L'ardeur est plus grande au dedans.

XVII. *Magnus ignis.*

NEC PROPE NEC PROCVL.

Ny trop près, ny trop loin.

Vt cum igne sic cum Principe.

XVIII. *Stupa ardens.*

SPLENDOR EVANESCENS.

C'est un éclat qui ne fait que passer.

In gloriam hujus mundi.

IX. *Felix de Ursinis Ducissa de Paliano pro simbolo suo habebat domum incensam, hoc lemmate.*

OPES NON ANIMVM.

Le feu me prive de mes biens, mais il ne m'oste pas le cœur.

In animum adversâ etiam fortunâ constantem.

X. *Quidam violento affectu abreptus, quo sibi agendi libertas qua antea usus erat, precidebatur, eodem affectu amicorum suorum quendam laborantem videns, qui tamen rationis magis erat audiens dictis, quam ipse, symbolum composuit ex veste purpurea, qua in ignem coniecta non consumitur, sed purificatur.*

PAR IGNIS, ACCENSIO DISPAR.

Le feu est semblable, mais l'embrasement ne l'est pas.

XXII. *Ventus carbones accensos sufflans.*

QVO FLANTE CORVSCANT.

Ils brillent quand il souffle.

Quod in eos quadrat, qui non nisi multis precibus usque perduci possunt, ut ingenii sui specimina edant.

XXIII. *Ignis magnus accensus ventorum injuria ex-*
stus.

NON SI CONJURENT OMNIA.

Quand tout conspireroit on ne scauroit l'éteindre

In cujusdam Sancti zelum constantissimum.

XXIV. *Pluvia ignea.*

COELUM ARMA MINISTRAT.

Le Ciel dans sa colere a des armes à craindre.

In judicia Dei.

XXV. *Scintilla ignis.*

SE MUEREN SUBEN.

Moriendo elevantur.

Si elles meurent elles s'élevent.

In viros generosos, qui cum se mortis periculo haud reformident exponere, magnum sibi conciliant honorem.

XXVI. *Lauri duo rami sibi invicem oppositi & ar-*
dentes.

FLAMMESCIT VTERQVE.

L'un & l'autre s'enflamme.

I contentionem duorum virorum multa eruditione
antium.

XVII. *Galeas Dux Mediolanensis pro symbolo habet
magnum truncum ligni ardentis, cui adjuncta e-
st una situla aqua impleta.*

HUMENTIA SICCIS.

Le feu & l'eau.

In hominem & rigidum & ferventem. Lemma de-
scriptum est ex primo libro Metamorph. ubi integer
ita habet :

Rigida pugnabant calidis, humentia siccis.

XVIII. *Manus facii admoventis cera signatoria bacillum
ad literas obsignandas, ubi cera ardenti hac inscripta
sunt verba:*

ARDO PER IL SECRETO.

Ardeo ad occulta celandum.

Je brûle pour garder le secret.

XXIX. *Ædificii incendium.*

NON SINE CLADE MICAT.

Il nuit plus qu'il ne brille.

Invanum hujus mundi splendorem.

X. *In ludo equestri, quem Cardinalis Antonius
Perbarinus instituerat, Ignem absconditum gere-
bat Dom. Hieronymus Astallius, adscripto hoc lem-
ma.*

NE DEFICIAT.

De peur qu'il ne s'éloigne.

XXXI. *Dominus Johannes Franciscus Albericius*
in solennitate habebat Ignem sub cinere latentem.
verbis Hispanicis.

POR QUE NON SE APAGUE.

Ne appareat.

De peur qu'il ne s'éteigne,

XXXII. *Ignis pro diversitate rerum adjectarum*
rens, purificans, calefaciens vel absumens

JUXTA SUPPOSITUM.

Suivant la nature des sujets.

In zelum ordinatum, qui Personarum & rerum
 tionem habet.

XXXIII. *Ædificii incendium.*

ET UTILE LÆDIT.

Ce qui sert nuit.

Ignis magnum aliàs in mundo usum præbet
 verò ædificia eo corripantur, magnum eo ipso enim
 ferri damnum nemo negabit.

XXXIV. *Idem.*

PRINCIPIIS OBSTA.

Dès le commencement donnez-y du remede

XXXV. *Ignis sub cinere latens.*

SEPELITUR UT VIVAT.

Pour vivre il est ensevely.

Quandam Personam, quæ se mundo abscondit, ut vivat.

XXXVI. *Ignis in fornace absconditus.*

EXPIRAT NISI RESPIRET.

Il meurt s'il n'a de l'air.

aliquem, qui multis negotiis est obrutus.

XXXVII. *Petrus de Medicis, qui Magnus cognominatus est, pro symbolo assumpserat duos Ramos ligni viridis ardentis.*

IN VIRIDI TENERAS EXURIT
FLAMMA MEDULLAS.

Je brûle tout verd que je suis.

juvenilem ardorem.

XXXVIII. *Quidam Hispanus quandam magnæ conditionis Fœminam mirè deperiens symboli loco sibi contuebat Ignem ad turris cujusdam apicem adscendens cum hoc disticho.*

UBIERON EN TAN ALTO LUGAR,
QUE NO SE PUDIERON MATAR.

Tam altè surrexit ut restingui nequeat.

Il est monté si haut qu'on ne scauroit l'éteindre.

XXXIX. *Odet de Foix Dominus de L'autrec, habuit magnum Ignem, ex quo ingens prodibat fumus.*

DOVE E GRAN FUOCO E GRAN FUMO.

Ubi magnus ignis, ibi magnus fumus.

Où il a grand feu, il y a grande fumée.

Quo ambitionem suam & vanam gloriam crepat.

XL. *Magnus ignis, ex quo parva scintillula pendunt.*

EX MAGNO ET TENUES.

Le feu n'est pas moins grand quoyque les étincelles sont petites.

XLI. *Ignis, qui sylvam corripuit & à ventis impletur.*

DUM AGITUR AUGETUR.

Quod erat symbolum Academici cujusdam Pilsenensis sub nomine *Infervorati.*

XLII. *Titiones juncti & ardentes.*

OPE LUCENT MUTUA.

Ils s'allument l'un & l'autre.

In eos, qui se mutuo incitant ad literarum vel virtutis studium.

XLIII. *Quidam à Principe quodam inter alios habitus, quia gloriam suam quam latissime divinare allaborabat, Ignem gerebat, cum his verbis.*

PRO ESCA SPLENDOREM.

Il me nourrit & je fais mon éclat.

XIV. *Symbolum, quod Equitum turma Sere-
uiff. Principis gerunt, est Ignis, appposito hoc
emmate.*

SPLENDESCAM DA MATERIAM.

Donnez de la matiere & je brille d'abord.

XV. *Stipitum strues, cujus flamma ad Cœlum pertin-
git & cinis in terra manet.*

VNICVIQUE SVVM TRIBVO.

Je rends à chacun le sien.

*no sepulchrum cujusdam eruditi Jurisconsulti inte-
minique Judicis ornatum est.*

XLVI. *Flamma ignis.*

IMIS HÆRENS AD SVPREMA.

Dés la terre il cherche le Ciel.

*S. Ignatium, cujus hæc egregia vox extat: Quàm
terra dum Cœlum aspicio.*

XLVII. *Titio sub cineribus ardens.*

ET TECTVS ARDET.

Il brûle tout couvert qu'il est.

*Amatorem prudentem, qui affectum suum non au-
manifestare.*

XLVIII.

XLVIII. *Prunæ in acervo ardentes.*

EXTINGVIMVR SI DISTINGV
MVR.

C'est nous éteindre que de nous separer.

Hoc est proprium cujusdam Academix in It
pertinet autem ad quodvis consortium & inita
cietatem, quæ splendorem suum membris diffoc
amittit perinde ac prunæ ardentes cito extingui
simul ac à se invicem separantur.

XLIX. *Pugna taurorum instituta rerum potiente i
spania Ferdinando & Isabella, Don Pedro d
cuna omnes suos habitus & equi stragula igneis
mis ornabat, hoc versu addito.*

DE LOS FUEGOS ENCENDIDOS,
QU'EN MI CORACON ESTAN,
SALEN ESTOS QUE AQUI VAN.

En quæ ex corde!

C'est de mon coeur ardent que sortent tous ces fen

L. *Ignis sub cinere latens.*

VT SERVER TVMVLOR.

Je m'ensevelis pour me conserver.

In Carthusianum, qui solitudinem quærebat u
lutem sibi procuraret.

LI. *Ignis sub catillo & spina.*

AVT CONSVMIT, AVT CONSV
MAT.

Ou il consume, ou il perfectionne.

Salvatorem nostrum, qui Legem Veterem destru-
Novam reddidit perfectam.

LII. *Ignis sub cinere latens.*

PORQUE NO SE APAGUE.

Ne appareat.

De peur qu'il ne s'éloigne.

LIII. *Carbones vivi, quos venti sufflant.*

CORVSCANT & ARDENT.

en ont plus d'éclat, & brûlent beaucoup mieux.

*Academia Obscurorum Lucana pro symbolo ha-
bebat Carbones atros, hac epigraphe:*

CORVSCANT ACCENSI.

Quand ils sont allumez ils ont beaucoup d'éclat.

*Quidam ex Academicis eosdem gerebat, his ver-
bis subscriptis.*

ALIIS JVNCTVS.

Joint aux autres.

*Quo innuebat se quoque coruscaturum, si se aliis
iungeret, atque ita participem redditum iri illius
glorioris, quo cæteri eminebant.*

LVI. *Carbo accensus.*

VRIT ADVSTVS.

Il brûle quand il est allumez.

In Viri Apostolici zelum.

LVII. *Bartholomæus Rossius S. Caroli feruenter
expressurus, ansam capiebat ex Psalm 17. in-
gendi carbones ex titione ardenti succensos, his
bis:*

SUCCENSI SUNT AB EO.

Il les a allumez.

LVIII. *Academicus quidam Brixianus gerebat lem-
coopertum, cum hujusmodi inscriptione.*

NON PERO ESTINTO.

Non est planè extinctus.

Il n'en pas éteint.

LIX. *Ventus, qui carbones accensas sufflando
gnat.*

NON ESTINGUE IL MIO FOCO MA L
CRESCCE.

Auget ignem, non extinguit.

Il n'éteint pas mon feu, mais il le fait plus gran.

LX. *Idem corpus habebat Hippolitus Piccolominiu.
lemmate.*

UT VEHEMENTIUS ARDEAT.

Pour accroistre ses feux.

LXI. *P. Carolus Bovius depingebat in mortem
gnatis flammam, originem ex face extincta t
tem, cui adscribebat.*

DESERUISSE JUVAT.

Il est avantageux de l'élever aussi.

IXII. *Campus spinis multis obsitus, quæ accenduntur
ut ad culturam aptus fiat.*

INCENDERE PRODERIT.

Il est utile d'y mettre le feu.

Quod ad illum zelum pertinet, qui ad extirpanda
ia plerumque requiritur.

LXIII. *Flamma ignis sursum tendens.*

VIS NULLA RETARDAT.

Rien ne peut la retenir.

IGNES GRAECANIC
 NAVES INCENDIARIÆ.
 IGNEQUE IN AQUA AR-
 DENTES.

I. *Navis ad oram maris ardens.*

QUAS TIMUIT NUNC OPTAT AQUA

Il souhaite les eaux qu'il craignoit autrefois.

In animam purgatorio igne afflictam ; occasionem penitentiam agendi ardentissimis exoptans votis, quam perdidit.

II. *Navis incendiaria.*

URAR DUM URAM.

Que je sois brûlé, pourvu que j'y porte du feu.

In aliquam Personam , quæ alterius affectum sentiens eodem pari modo corripitur. Quadrat etiam in cuius ardorem, quo omnes desiderat ad pietatem tendere.

III. *Sudarium Aquâ vitæ tinctum & incensum.*

NON L'OFFENDE.

Ce feu ne luy nuit point.

In Affectum innoxium.

IV. *Ignis Graecanicus in aqua ardens.*

VINCINESCIUS.

Rien ne le scauroit vaincre.

Imperialis Oldradus ignem Graecanicum in aquâ ardentem gerebat Roma, celebrato equestri ludo in Patio Casareo, hoc lemmate.

CON CHE MIRACOLO LO FAI?

Quàm mirum me ardere ?

Quel miracle est cecy de brûler où je brûle?

VI. *Ignis Graecanicus in aqua.*

NEC EXTINGUITUR.

Et il ne s'éteint pas.

Quod ad ingentem cujusdam Sancti zelum trahere
Lucarinius, qui à persecutionibus quibuscunque extor-
gui haud poterat.

VII. *In honorem Comitisse de Chasteauvillain A
viva nomine, pictum est sudarium Aqua vite
Etum & accensum, hac epigrapha.*

CONCIPIT INNOCUOS IGNES.

Ses feux sont innocens.

Quo ejus sollicitudo excusabatur, quæ in alicujus
damati gratiam nimia videbatur ab ea collocari.

VIII. *Pari Ratione in foedera Orthodoxorum & He-
ticorum efficti sunt Ignes in aqua ardentes, quibus
scriptum.*

IMPIA FOEDERA.

Dangerenses alliances.

Quod à Saavedria concinnatum est.

IX. *Johannes Antonius Canavese Academicus Tici-
sis, qui Academie Affidatorum civis erat sub ni-
ne Ardentis, symboli loco constituerebat sibi Ignem
canicum in medio aquarum, his verbis.*

VI NUNQUAM OBRUAR.

Rien ne scauroit m'eteindre.

Quo describitur fervoris indoles, qui supprimi nullo
adversitatum genere patitur.

X. *Inter ea symbola, quibus Theses Principis de
rene exornatae erant, unum quoque extabat,*

*us pictura complectebatur Ignes Gracanicos in Aqua,
nac inscriptione.*

ACRIUS EXILIENT.

Ils en sortiront avec plus de vigueur.

quod applicatum est ad exercitum nostrum cum
Renum transiret Rege presente.

XI. *Aqua calci viva superfusa.*

EXCITAT ARDOREM.

Il ne fait qu'exciter son ardeur.

XII. *Aqua gutta in calcem vivam incidentes.*

ARDOREM EXTINCTA TESTANTUR VIVERE
FLAMMA.

Elles font voir l'ardeur qui suit ses feux éteints.

quod asciscebat sibi Catharina de Medicis Rege
Henrico II. defuncto.

XIII. *Aqua calci viva superfusa.*

EFREDDA M'ACCENDE.

Et frigida me accendit.

Toute froide qu'elle est elle peut m'enflâmer.

XIV. *Aqua vite accensa.*

LATET IGNIS IN UNDA.

Cette eau n'est pas sans feu.

in lachrymas Magdalene, quibus ardentissimum
fuit testabatur amorem.

XV. *Calx, super qua totus rivus manat.*

CHI M'ACCENDE M'ESTINGUE.

Qui me accendit, extinguit.

Celuy qui m'allume m'éteint.

Fit nonnunquam, ut nimio studio ingenium nostrum
hebescat.

XVI. *Fornax calcaria, ubi magnus lapidum aceru
qui coquuntur.*

PERFICITUR IGNE.

Le feu l'acheve & la perfectionne.

Ardor & charitas omne punctum faciunt virtutis.

XVII. *Calx viva.*

HUMORE DISSOLVAR.

Je ne puis résister à l'eau.

Quod symbolum quidam Academicus ex Humore
usurpavit; Conveniens quoque est in quandam Per-
nam, cujus animus non nisi lachrymis flecti potest.

XVIII. *Academicus quidam Placentiæ pro symbo-
sibi constituebat Aquam in calcem vivam decia-
tem, hac inscriptione.*

SOPITOS SUSCITAT IGNES.

Elle excite mes feux qui paroissent éteints.

XIX. *Calx viva.*

E DA LE FIAMME TRASSE IL SUO CANDORI

Ex igne candor.

Le feu fait sa blancheur.

In fervorem innocentem.

X. *Academicus quidam Brixianus gerebat Ignem Grecanicum in Aqua, hoc lemmate.*

ETSI MILLIES SUBMERGATUR.

In animum generosum, qui nescius est vinci.

XXI. *Aqua igni superfusa.*

MICAT ACRIUS ARDOR.

L'ardeur en est plus vive.

XII. *Lapides calcarii, qui aquâ affusâ liquefunt.*

IGNEUS EST ILLIS VIGOR.

Leur feu n'est pas éteint, il a de la vigueur.

IGNIS COMMUNIS IN CULINA ET SUPER FOCO.

I. *Mauritius Seve in vulgus emisit Opus quodam
Poëticum sub titulo Delie excellentissima virtutis ob-
jecti, quod quinquaginta symbolis ornavit, co-*

Vigesimum octavum, corporis loco gerit Cacabum super igne, hujusmodi lemma adscripto.

JE ME CONSUME AU DEDANS:

Intus absumor.

o abditus alicujus affectus notatur.

Contrario modo agebant Patres Societatis Jesu sulis in Flandria, qui cum representare vellent ignum emolumentum, quod ad ardorem renouandum redundat in eos, qui se mundo detrahunt, cacabum etiam effingebant, sed coopertum super igne, verbis.

CLAUSUS MAGIS ÆSTUAT.

Estant fermée elle a plus de chaleur.

Pater Alexander de Cupis Clericus Canonicus quandam reprehensurus personam, quod iræ nimium fulgeret, symbolum ipsi mittebat, cujus figura est Cacabus super igne, cujus vi non solum ad ferrem, sed etiam ad tantam ebullitionem impellebatur aqua, ut tantum non semet ipsum extingueret, dicit Petrarchæ versu.

STESSO DEL MIO MAL MINISTRO
SONO.

Sum mihi causa mali.

Et moy-même je suis la cause de mon mal.

IV. *Cacabus super igne, ex quo aqua ebullit.*

EXUNDAT NEC ABUNDAT.

Il se repand & n'en a pas trop.

Quo Pat. Engelgrave notabat mundi morem quamvis multa bona in nos videatur effundere tamen nobis nequaquam satisfacere potest.

V. *Cacabus super igne.*

VIS EST ARDENTIOR INTUS.

Il y a plus de chaleur au dedans qu'au dehors.

VI. *Cacabus sub igne latens.*

SVB TEGMINE FERVET.

Si les feux sont couverts, ils en sont plus ardens.

VII. *Focus cum igne.*

SI NON VRIT INFICIT.

S'il ne la brûle, il la noircit.

Quod ad aliquem pertinet, cui labes ex aliquo consortio affricatur, licet ipse omni sceleris impudine vacet.

VIII. *Equestri pugna auspiciis Cardinalis Antonii Barberini celebrata, Dominus Scipio Bagnini symboli vice habebat Cacabum contactum per igne.*

ACRIVS QVIA ARCTIVS,

Il est plus violent estant plus resserré.

Infectum nimis pressum.

IX. *Cacabus contectus.*

VT VEHEMENTIVS ARDEAT.

Pour être plus ardent.

X. *Cacabus super igne, apposito versus Tassi.*

PER TROPPO FOCO ENTRO
GORGOGLIA E FVMA.

Ex igne & fervor & fumus.

Le feu la fait bouillir & fumer.

liquem violento animi motu abreptum.

XI. *Idem, addito alio versu ejusdem Authoris.*

NON CAPENDO IN SE STESSO.
AL FIN S'ESTOLLE.

Extra rapitur nec ipse se capere potest.

Il sort de luy même, & ne peut se tenir.

XII. *Cacabus super igne.*

FERVESCENDO MINVITVR.

En s'échauffent elle s'évapore.

Inominem in iram præcipitem.

XIII. *Caminus.*

FIT VIA FVMO.

Elle

Elle donne passage à la fumée.

In quendam vecordiaꝝ plenum, qui præter iram
& fluxa nihil curat.

XIV. *Cacabus super igne, unde abiguntur m...*

A FERVIDA PROCUL.

Quand elle bout il font s'en éloigner.

Prudentiæ est sese eorum consortio subducere
nimia ira flagrant.

TORMENTA BELLICA GLOBI EX ÆRE FUSI ALIAQUE ARMA IGNI- TA.

Tormenta bellica in civitate, & contra civitatem.

COMBATTENT Y DEFIENDEN.

Oppugnant & defendunt.

Ils m'attaquent & me défendent.

In

* Galli vocant Bombe.

In Passiones animæ.

II. *Tormentorum bellicorum Aggeres contra Civitatem
obsidione cinctam.*

RATIO ULTIMA REGVM.

La dernière raison dont se servent les Rois.

Quo tormenta bellica demortui Regis insipientia sunt. Quando non obtinere possunt Principes, ad se pertinere putant, ultimum medium est bellum quo sua sibi ipsi tribuunt, quæ ab aliis injuste nequeuntur.

III. *Globus igneus in aëre cum verbis Virgilii*

IGNI PROPERATA.

C'est le feu qui la pousse.

In animum præcipitem.

IV. *Globus in aëre dissiliens.*

TERRET DVM SOLVITVR.

Quand elle éclate elle fait tout trembler.

In Principem, qui custodia liberatus in hostem ruit.

V. *Granatum bellicum.*

NO SE ENCIERRA.

Non potest non erumpere tantus ignis.

Un feu si grand ne peut se contenir.

In affectum.

VI. *Nitratus pixis accensus cum mortariis.*

IN MINIMO VIS MAGNA.

Quelle force se trouve dans un corps si petit.

Non sunt contemnendæ res parvæ.

II. *Globulus ferreus tormenti bellici explosus.*

SVPEREST CVRSVS.

Il a sa course à faire.

VIII. *Tormentum bellicum.*

OBSESSAS PROTEGIT VRBES.

Il defend les villes assiegées.

Rei bellicæ Comitem de Montmorency.

tormenta bellica, quorum globuli per flumen feruntur.

NOS SVSTINET IMPETVS.

Un effort violent nous soutient.

Quod in expeditionem exercitus Gallici componere cum Rhenum transfirent.

X. *Tormentum bellicum.*

ARDET VT FERIAT.

Il s'allume pour frapper.

Quod ad Concionatorem spectat, qui movere non potest nisi motus.

Dux Johannes de Bourbon in symbolis habebat Granatum bellicum incensum, hoc lemmate.

GARA A CHI TOCCA.

Caveas tibi.

Prenez garde à vous.

XII. *Globus ex are fusus in aëre diffiliens.*

NON SE CAPIT INTUS.

Son feu ne peut se tenir au dedans.

In Apostoli cujusdam fervorem. IIIV

XIII. *Mortarium ex quo Globus prodit.*

HINC FRAGOR & FVLGOR.

Quel bruit & quel éclat.

XIV. *Tormentum insitium accensum.*

TANTVM CREPITVS.

Il n'a qu'un peu de bruit.

In quendam, qui inanem gloriam verbis ja.

XV. *Globus ex are fusus diffiliens.*

HINC FRAGOR & FVLGOR.

Quel bruit & quel éclat?

XVI. *Granatum accensum, quod in aërem ele*

ET PRESSA TOLLITUR.

Le feu qui me presse, m'élève.

In Personam quandam, quæ gradu infimo a
rem promoveri nimium quantum cupit, ar
misque precibus petit.

XVII. *Alphonsus Dux Ferrariensis conficiebat
bolum ex Granato accenso cum verbis Arich.*

OCO ET TEMPORE.

Alien & temps.

sapientis est quàm maximè loci & temporis in rebus
mediundis delectum habere.

XVIII. *Globus ex are conflatus.*

ALTER POST FULMINA TERROR:

Après la foudre il n'est rien tant à craindre.

*D'inévitables feux signalent mon pouvoir,
Je range les Tyrans à leur juste devoir,
Je détruis leur remparts, je les réduis en poudre;
Je repans en tous lieux la terreur & l'effroy
Et le seul Jupiter lors qu'il lance la foudre,
Est plus redoutable que moy.*

VERSI O:

Redditur haud dubiis mea clara potentia flammis,
Ad sua terribiles per vim dispono Tyrannos
Debita, & Astrææ per me sacra jura coluntur,
Multa ruunt per me validis munimina plagis,
Multa & iii obscuras rediguntur pulvere nubes.
Indique me fugiunt homines, totusque perhorret
Orbis, in everfos defixus lumina muros.
Ile tamen Omnipotens, dum torquet fulmina, vincit,
Attonitique homines magis illo horrore moventur.
Quod sibi proprium habet Frater unicus Regis &
D. Aurelianensis.

XIX. *Globus ex are conflatus in aère diffiliens.*

PEREAM, MAGNO DUM MURMU-
RE.

*Tourbillon que je fasse du bruit, que m'importe que je
perisse.*

*Un tourbillon parmi les airs,
Un foudre accompagné d'éclairs*

*N'ont rien d'égal à l'ardeur qui m'emporte,
 Je prévois le mal qui me suit :
 Que je perisse il ne m'importe,
 Pourvu que je fasse du bruit.*

Quos in hunc modum transtulimus:

Turbo per immensum ventoso tramite ductus
 Aëra, fulguribus, (mirum!) stipata tremendi
 Fulmina tam valido nunquam, celerique ferunt
 Impete, nec rapidos poterunt prævertere cursus
 Jam prævisa mihi, quæ certa pericla sequuntur,
 Sit! peream! periisse juvat, dum magna dabitur
 Murmura, quæ invalidos poterunt percellere sen.

XX. *Sclopetum brevissimum intentum.*

SI TANGAR.

Pourvu que l'on me touche.

In aliquem, qui ad iram proclivis est.

XXI. *Globus ex ære conflatus.*

VIM VI.

Ea force par la force.

XXII. *Idem.*

DISRUMPOR UT NOCEAM.

Pour nuire je me nuis.

In vindictam.

XXIII. *Idem.*

nescius stare loco.

Elle ne peut tenir en place.

XXIV. *Sclopetariorum prima phalanx pro symbolo
 bet Globum talem in aëre.*

QUO RUIT & LETHUM.

Elle porte la mort par tout où elle frappe.

XV. *Cum P. Bovius expeditiones Apostolicas S. I-
natii S. Franciscum Xaverium & alios Societatis
ie affectas Evangelii causa in Indiam ablegantis cele-
rare vellet, Tormentum bellicum pingebat Globulos
iaculans, his verbis adscriptis.*

IGNE PROCUL MITTENTE.

C'est le feu qui les fait aller.

XXVI. *Tormentum bellicum.*

SONITUS AB IGNE.

Son bruit vient de son feu.

XXVII. *Tormentum bellicum explosum.*

CUM FULGORE SONUS.

Quo Spiritus S. effusio Festo Pentecostes depingi-

XXVIII. *Tormentum bellicum ad muros oppidi dire-
ctum, cum hoc versu Guarinii.*

SOL SE BEN DRITTO JO MIRO.

Modò videam probè directum.

Si je vise bien droit.

bonam animi intentionem.

XXIX. *Tormentum bellicum, cui ignis applicatur.*

PICCIOLO SPIRAGLIO IL FOCO AP-
PRENDO.

Per spiraculum arctum mihi ignis.

Il me fait per pour prendre feu.

XXX. *Tormentum bellicum.*

DAT FLAMMA VIRES.

*Le feu me donne des forces.*XXXI. *Tormentum bellicum instructum.*

ET MANUS & MENS.

Et l'esprit & la main.

In applicationem.

XXXII. *Academia, quæ est Laude Pompeji submine Generosorum, in symbolo habet Globulum Tormenti bellici quod a Falcone nomen habet, quo li-*
re conjiciuntur in quendam campum vel civitates

PER TELA, PER IGNES.

Aux milieu des faux & des armes.

Quo significare volebat, quod inter tantos armorum & bellorum strepitus haud intermitteret, litis humanioribus operam dare.

XXXIII. *Cum Lucas Pittius Republica Florentina præesse vellet ac Cosmus de Medicis, neamque rem qua pro insignibus gerit Globos, sibi depellen-*
inde statueret, Tormenta bellica effingebat, cujus
bi explodebantur sine ullo lemmate; quo tamen d
voluisse videtur,

FUORO LE PALLE.

Apage domus de Medicis, quam Florentia per raphoram de Globis propter insignia eorum vocabant.

XXXIV. *Globus ex Tormento bellico explosus.*

IMPELLOR FLAMMIS.

C'est le feu qui me pousse.

In zelum ingentem.

XXV. *Tormentum bellicum, cum hoc versu Tassi.*

COL LAMPEGGIAR TUONA IN UN PUNTO E
SCOPPIA.

Ardet & ferit eodem momento.

Il brille, il tire & frappe en un moment.

In magnam cujusdam Bellatoris celeritatem.

XXXVI. * *Pila ignea incensa.*

INGENTES PARTURIT IRAS.

Qu'elle enfante de maux!

XXVII. *Tormentum bellicum, cui ignis applicatur.*

NONDUM INTONUIT.

Il ne s'est pas encore fait entendre.

XXXVIII. *Globus ex aere fulus omnia evertens.*

OBSTANTIA STERNIT.

Elle renverse tout ce qui veut s'opposer.

XXIX. *Franciscus Cibo pro symbolo habebat Dolium incensum, qualia exhiberi solent in publicis festivitatibus, cum his verbis Germanicis.*

Bon Guth in Besser.

A bono in melius.

Ff 3

De

* Carcasse.

De bien en mieux.

Sicuti dolium, post usum in servando vino quod e-
 mum hilarem reddit, præstitum, adhuc inservit le-
 tiæ publicæ celebrandæ, quod præstantius est mu-
 priore; ita innuere volebat, se, cum hæctenus fuisset
 Reipublicæ commodum intentus, imposterum mi-
 adhuc meliorem præstantioremque se gerere velle.

XL. *Mortarium, quod globis ejeētis adhuc fumus
 exhalat.*

AUN TODO NO ES BAHEDO.

Non perit halitus omnis.

Tout son feu n'est pas encore exhalé.

Quo utebatur Mareschallus Dux de Navailles.

XLI. *Igniarius funiculus incensus.*

VIVIT AD EXTREMUM.

Elle vit jusqu'au bout.

FABRICAE FERRA-
RIÆ. FURNACES & FER-
RUM IN IGNE VEL SU-
PER INCUDE.

I. *Frustum ferri candentis super incude.*
IN MELIUS VERTET.

Il luy fera prendre une meilleure forme.

F f 4

II!

II. *Patres ex Societate Jesu, festiuitatibus ob confir-
 tionem Societatis suae post seculum Insulis in Flan-
 dris celebratis, rationem representaturi quomodo S. Igu-
 tius per P. Petrum Fabrum eo usque perduxisset.
 Franciscum Xaverium, quo cum communi cubilo
 hic usus fuerat Parisiis operam literis navans, For-
 cem exhibebant, cui ignem ingerebat Ignatius, ut
 nomen est ab igne, una cum Fabro, quod istius
 ri nomen erat, atque etiam Fabrum ferrarium ne-
 qui frustum ferri in Officinâ contrectabat, incudis
 imponebat, hoc lemmate.*

NON SINE FABRO.

Le feu seul ne fait rien, si l'Ouvrier ne travaille
 Cujus omnis elegantia consistit in nominibus Ig-
 tii & Fabri.

III. IV. *Obortis inter Aresium Episcopum De-
 nensem & Abbatem Ferrum contentionibus, multa
 composita sunt symbola, quibus ad Ferri nomen
 ludebatur, quorum etiam erat Ferri candentis frustum
 super incude & sub malleis, his verbis*

VIS CONTUSO MAJOR.

Plus on le bat, plus il a de force.

*Item frustum candentis ferri, cui adspargebatur aqua,
 hac epigraphe.*

ASPERUM FLAMMESCIT.

Il s'enflâme quand on le mouille.

V. VI. *Quibus Aresius responsurus alia duo composi-
 quoribus*

*orum alterum pro corpore habebat frustum Fer-
candemis, cui aqua adspergebatur, hac inscri-
ptione.*

PERFUSUM FRIGESCIT.

Il se refroidira quand il sera mouillé.

terum item Ferri candentis frustum sub malleis.

FUOCO AL SEMBLIANTE E CERA

A COLPI SEMBRA.

Vix cedit ceræ sub ictu.

Ce fer est sous le corps aussi moli que la cire.

VII. Ignis ex fornace erumpens.

NEQUIT ILLE TENERI.

On ne peut le tenir.

affectum violentum.

VIII. Lamina ferrea in igne.

LENTESCIT RIGOR.

Sa rigueur s'amollit.

*Pandolpha Maria Petrucci, pro symbolo gerebat
fornacem incensam & clausam.*

TECTUS MAGIS.

Plus il est couvert plus il brûle.

amorem occultum.

X. Eadem pictura.

DUM EXTENDAR.

Pourvuë que je m'étende.

In quendam, qui nihil non subire cupit, modum animi sui sententia promovere possit.

XI. *Ferrum igne rubens, quod figuram suam imprimit in ligno.*

FORMAT IGNITUM.

Le feu fait qu'il s'imprime.

Lucarinius id ad S. Ignarium retulit, qui cum arderet amore Dei, eundem aliorum in animos imitari mere haud defuit.

XII. *Inter ea, quibus Theses Principis de Turenna nata erant, habebatur quoque unum, quod in loco gerebat frustum ferri in igne, his verbis*

NON ALITER SUBIGAS.

Vous ne sauriez autrement la reduire.

Quod eo tempore apparebat, quo Trajectum Mosam globis ex ære fuis ad deditionem cogitavit.

XIII. *Frustum ferri igne rubens super incus*

SE NON ARDE NON SI PIEGA.

Si non ardet non curvatur.

Elle ne plie point si elle n'est toute en feu.

XIV. *Frustum ferri igne rubens & ardens*

MELIORIS CONSORS NATURÆ

En changeant de nature elle a pris cet éclat

I cujusdam personæ conversionem, qua & multo
 or & illustrior reddebatur.

XI. *Frustrum ferri, quod in Ferraria tempe-
 ratur.*

OBURDANT IGNIS & UNDA.

Et les feux & les eaux luy donnent de la force.

Ires adversas magnasque tentationes.

XVI. *Frustrum Ferri super incude.*

RUBIGO CONSUMITUR.

Ainsi s'en va la rouille.

VII. *Frustrum ferri, quod totum candens tempe-
 ratur.*

FIRMIUS AD OPUS.

Elle en sera plus forte pour agir.

Imperantia multum roboris adfert corpori.

XVIII. *Ferrum super incude.*

NON UNO ICTU.

Un coup ne suffit pas.

Ut quoddam genus hominum tam pertinax, ut
 rationi, nec authoritati ullum velit dare locum;
 nec convincendi sunt iteratis vicibus id fiat neces-
 e.

XIX. *Ferrum candens super incude.*

PERCUSSUM SCINTILLAT.

Il étincelle aussitôt qu'on le frappe.

In quendam ad iram admodum proclivem.

XX. *Ferri candentis frustum super incude sub
leis.*

RIGOR LENTESCIT UTROQUE.

Il faut l'un & l'autre pour en venir a bout.

Scilicet ferro & igne opus est ad civitates rel
compscendum, ut ad officium suum redeant.

XXI. *Faber ferrarius ferum super incude cand.*

SOLUS NON SUFFICIT IGNI

Le feu seul ne suffit pas.

XXII. *In connubium duarum personarum efficta*

*Bargaglio duo candentis ferri frusta, quæ sibi in
adunantur, hac epigraphe.*

IGNE JUNGUNTUR PARI.

Même feu les assemble.

XXXIII. *Ferrum candens ex fornace tractum*

CANDESCIT & VRIT.

Il brille & brûle.

In aliquem, qui præclaro ingenio æque ac
fervore inçlytus est.

XXIV. *Ferrum super incude.*

MENTRE E CALDO.

Quamdiu calet.

Tandis qu'il est chaud.

Proverbialis locutio est; idemque monet, quod prout
Cato hoc disticho;

*Quamprimum rapienda tibi est occasio prima;
rursus quaeras, qua jam neglexeris ante.*

XXV. *Ferrum candens super incude.*

FORMATUR IGNITUM.

On lui donne aisément la forme que l'on veut.

Illocile ingenium.

XXVI. *Ferrum rubens quo notatur*

INDELEBILITER.

Rien ne l'effacera.

16. Sacramenta, quæ characterem imprimunt.

XXVII. *Ferrum igne rubens.*

NOLIME TANGERE.

Ne me touche pas.

XXVIII. *Academia Messanensis Ferariam gerebat
cum bacillis ferreis.*

FORMAS VERTIT IN OMNES.

Pour leur donner la forme que l'on veut.

Quod insigniter in Academiis quadrat, ubi ingenia i-
gnantur.

iusdem Farine etiam est lemma cuiusdam alius
moli.

M SYLLOGE
IN QVASCVNQVE FORMAS.

XXIX. *Frustum ferri super incude.*

AFFINA A PIU DEGN'OPERA.

Ad multo digniora.

Il la destine a des meilleurs usages.

XXX. *Idem.*

QUANTO BATTUTO PIU , TANTO PIU IN

R. A.

Quo plus cuditur , eo magis induratur.

Il s'endurcit plus il est battu.

FORMAS VERTIT IN OMNES.

AR

ARTIS CHIMICAE INSTRUMENTA.

I. *Alembicum destillans.*

DE MI FUEGO MIS LAGRIMAS.

Ex igne meo mihi lachrymæ.

De mon feu mes larmes.

Effectum ardentissimum lachrymarum causam
fre-

frequentem. Congruit etiam ad depingendas la-
mas S. Magdalenæ, quibus suum amorem testabat

II. *Alembicum.*

ARSO DENTRO DOLCE DI FUORI.

Extra dulce, intra fervidum.

Doux au dehors, & brûlant au dedans.

III. *Alembicum.*

SECERNO MELIORA.

Je en separe le meilleur.

In quendam eruditum, qui ex Authoribus o-
quæque excerpt.

IV. *Alembicum.*

DI FUOR SI LEGGE COM'
JO DENTRO AVVAMPO.

Extra apparet quàm ardeo intus.

On void bien au dehors que je brûle au dedans

V. *Alembicum.*

ARDENDO GEME.

Ardendo gemit.

Il gemit en brûlant.

VI. *Alembicum destillans.*

MES PLEURS MON FEU DE CELEN.

Celant meæ lachrymæ ignem.

Quod composuit Mauritius Sevus, cujus scripta

linguas sunt translata, imitatoresque assiduos ubi-
errarum invenerunt.

*Amator plorans in symbolum assumebat Alembi-
cum cum hoc versu Philippi de Sciro.*

DALLA FIAMMA DEL CORE.

Ex cordis flammâ.

est le feu de mon cœur qui fait pleurer mes yeux.

*Pater singularis amorem tenerum Regiæ conjugis in
sequis Ducis Sabaudia Victoris Amedai exprime-
volens, pingebat Alembicum, his verbis subjectis.*

ARCANA INCENDIA PRODIT IMBRIBUS.

*larmes decouvrent les feux secrets dont son cœur
brûle.*

*Academicus quidam Placentia sub Ingeniosorum no-
mine, pro symbolo habebat Alembicum, hoc lemmate.*

SPIRITUS DONEC EXTRAHAT OMNES.

Jusqu'à ce qu'il en tire tous les esprits.

X. *Alembicum destillans.*

E DENTRO AVVAMPA.

Et intra arder.

Et il brûle au dedans.

Quod symbolum sibi proprium habuit Dom. Cheru-
s Brusonius.

XI. *Alembicum destillans.*

IGNE COGENTE.

Le feu me contraint de pleurer.

XII. *Humorista quidam Academicus gerebat quædam Alembicum, adjecta epigraphe.*

HUMOR AB IGNE.

C'est du feu que me vient cette eau.

XIII. *Alembicum cum igne & aqua.*

UNDIQUE ANGUSTIÆ.

J'ay à souffrir de tous côtez.

In quendam ingenti persecutione undique per-

XIV. *Alembicum.*

SECERNENDO PERFICIT.

Il perfectionne en separant.

Quo notatur, qui præclaro judicio valet.

XV. *Alembicum.*

DENTRO LE FIAMME FUOR IL PIANTO

Intra flammæ, extra lachrymas.

Les flâmes au dedans, les larmes au dehors.

XVI. *Alembicum.*

NE FA FEDE IL PIANTO.

Ex lachrymis patet.

Mes larmes le font voir.

CALDARIUM,

&

OPERATIONES METALLICÆ

Quæ per ignem fiunt.

Franciscus de Gonzagne stipendium meritis a-
 ud Venetos, cum rebus praclare gestis ab invi-
 sis ejus fama laderetur, pingi curavit in vexil-

lis suis Caldarium super igne, cum verbis Psalmi graphi.

PROBASTI & COGNOVISTI.

Vous m'avez éprouvé, vous pouvez me connoître.

II. *Argentum in igne.*

PURUM CANDESCIT.

Quand il est pur il ne fait que blanchir.

Ad afflictas hoc pertinet animas, quarum innocentia Indies redditur per afflictiones purior interorque.

III. *Plumbum stillans in ignem.*

STILLAT ARDENS.

Le feu le fait distiller.

In lachrymas S. Magdalene.

IV. *In Nummulos Curia ardentis, que in exco rei pecuniaria stabilita est, ignem cum Caldarium di jubebat Pater Rapinus, hoc lemme.*

AURUM OMNE PROBABIT.

Il n'est point d'or qu'il n'éprouve.

V. *In eandem curiam efformatum est etiam symbolum, quod pro corpore habebat Caldarium ex quo Mercurius evaporabat, ventis ignem flantibus.*

DONEC PURUM.

Jusqu'à ce qu'il soit épuré.

VI. *Aurum in igne.*

NON LÆDITUR SED PROBATUR.

Le feu l'éprouve & ne scauroit luy nuire.

afflictiones, quibus iusti premuntur.

V. *Academici Ardentes Viterbienses in simbolo habent Caldarium super igne, his verbis adscriptis.*

DONEC PURUM.

Jusqu'à ce qu'il soit épuré.

quod ejusdem argumenti cum quinto est.

VI. *Aurum ex igne detractum cum his verbis Virgili.*

CONCRETAM EXEMIT LABEM.

Il a quitté sa crasse,

animam ex igne purgatorio liberatam.

X. *Idem corpus, cum his verbis ejusdem Poëta.*

PURUMQUE RELIQUIT.

Il l'a purifié.

X. *Aurum in Caldario super igne.*

ELIQUAT ARDOR.

Son ardeur le fait fondre.

XI. *Aurum in Caldario.*

EXPIET UT SORDES.

Pour se purifier.

In animas, quæ igne purgatorio expiantur.

XII. *Idem.*

CRUDIOR IN HAC FLAMMA.

C'est dans ces feux que je suis tourmenté.

In divitem illum virum aut in damnatum quem
Lemma ex Evangelio desumptum est habeturque in
storia sive Parabola de divite Epulone,

TUBULI NITRATO
PULVERE FARTI,
ALIIQUE
IGNES ARTIFICIOSI.

I. *Ignis artificiosus.*

CONCREMOR UT SPECTER.

Je suis brûlé pour estre vu.

Gg 4

La

In quendam ambitiosum, qui se ipsum absumit ut ambitioni suæ satis faciat.

II. *In exequiis, que Principi de Condé Henrico gundia Regio sanguine genito fiebant à Col Claromontano, conspicuum erat jaculum in pulveris volans.*

IT SVRSVM DVM VITA MANET.

Il va toujours en haut pendant que son feu dure.

In excellentissimam hujus Principis indolem, non nisi ad magna semper aspirabat.

III. *Tubulus nitrato pulvere factus in aëre dissiliens multasque stellulas efformans.*

MATRIS MORTE MICANT.

Elles brillent de la mort de leur mere.

Quod in eos à Pat. le Moine excogitatum est, patrium solum maledictis proscindunt & spoliis se locupletant, nullum alium in finem, quàm ut m fiant in orbe, novas inventiones indies protrahent grande quidam suum decus, at in Reipublicæ irrepabile damnum.

IV. *Tubulus sulphuratus in aëre dissiliens.*

EXPIRAT CUM LVCE.

Elle finit avec un grand éclat.

In mortem alicujus gloriosam.

V. *Tubulus nitrato pulvere factus in aëre dissiliens.*

DESINIT IN CREPITUM.

Tout se termine à faire un peu de bruit.

nimum suarum laudum prædicatorem.

VI. *Idem.*

PERIT CUM SONITU.

Elle se détruit avec bruit.

alicujus mortem celeberrimam.

In ludo equestri à Rege celebrato Marchio de Richieu gerebat Tubulum nitrato pulvere repletum, adjecta epigrapha.

ARDO PARA SUBIR.

Ardeo ut elever.

Je brûle pour m'élever.

VIII. *Tubulus nitrati pulveris in aëre.*

VITAM RELINQVIT IN ASTRIS.

Elle expire entre ses Astres.

Equitatus armatura levis pro symbolo habet plures hujusmodi tubulos accensos, hoc lemma.

CELERES ARDORE.

C'est l'ardeur qui nous rend légers.

X. *Ignis Triumphalis.*

HÆC SIGNA TRIUMPHI.

Ce sont des marques de victoire.

Quod Insulis factum est à Patribus Jesuitis in Martyria igne combustorum beatam memoriam.

XI. *Tubulus nitrato pulvere repletus in stellas defixus.*

LUCEM IN CVRSV CELAVERAT.

En sa course elle avoit caché de si beaux feux.

In cuiusdam viri modesti illustrem obitum.

XII. *In mortem cuiusdam Fœminæ singulari virtute prædita Tubulum efformavit Dom. Charpentier Academicus Gallicus, qui stellas dissiliendo exhibuit his verbis,*

TERRENVMQVE ADDITVR ASTRI

Ce qu'elle a de terrestre est monté jusqu'au Ciel.

XIII. *Tubulus nitratus accensus.*

DVM SERPVNT IN VISCERA FLAMMÆ

Tandis que de ces feux je me sens embraser.

XIV. *In conversionem Christina Regina Sueciæ præbatur talis Tubulus sursum tendens, hoc lemma præbuit*

QVIA FERVIDVS INTVS.

De l'ardeur du dedans viennent ces mouvemens

XV. *Serpentes sive Tubuli nitrati volantes.*

INNOXIA TERRENT.

Ils font peur sans faire de mal.

In alicujus minas.

XVI. *Tubulus nitrato pulvere fartus.*

ELEVAT ARDOR.

C'est l'ardeur qui l'eleve.

XVII. *Idem.*

ALAS ADDIDIT ARDOR.

*L'ardeur la fait monter & luy donne des ailes.*XVIII. * *Tormentum insititium.*

TANTVM CREPITVS.

*Ce n'est qu'un peu de bruit.**quendam Trafonem,**Tubulus nitratus accensus, filoque alligatus, ut ad lubitum possit dirigi ignis.*

NE DEVIET ARDOR.

*Pour regler ses ardeurs.**quendam Personam, quæ se votis obstringit ne per fas quicquam committat.**Cum nuptiarum solemnia Cosmi de Medicis & Maria Magdalena Austriacæ equestri pugna cohonerentur, pro symbolo sibi eligebat Philippus Valorius tubulum nitrato pulvere repletum ac sursum tendentem, hac inscriptione.*

NE ALZATA PER SE NON FORA MAI.

*Quò sua sponte nunquam.**Où jamais de luy même il n'auroit pu monter.**aliquem audaci animo magna quædam obeun-**XI. Tubulus nitrato pulvere fartus & accensus.*

EX ARDORE SPLENDOR.

*Son**n soufflon ou petard.*

Son feu fait son éclat.

XXII. *Idem.*

ESPUNTAESI DISPERDE.

Ardet & disparet.

Elle brille, & se perd en un même moment.

Quo scitè vitæ nostræ conditio depingitur.

XXIII. *Hinc & in mortem Cardinalis Horatii Spicula-
talem efformatum esse scimus Tubulum in stellam
nentem, his verbis adjectis,*

VITA TUA.

C'est vôtre vie.

XXIV. *Tubulus nitrati pulveris accensus.*

FURIT QUIA FERVET.

Sa Ferveur est une espee de fureur.

In animum impotentem.

XXV. * *Pila cuiusdam Tubuli nitrati haud van-
plosa.*

LASSO DEFECTA FURORE.

En tristes reliquias !

De ces emportements voila les tristes restes.

XXVI. *Tubulus nitratus cadens.*

DUM NITET CADIT.

En brillant elle tombe.

In fortunæ volubilitatem.

XXVII. *Tubulus igneus in aëre dissiliens.*

DUM LUCEAM, PEREAM.

Que je perisse pourvu que je brille.

Cui honorum cupiditate est incensus, nec vitæ suæ,
 nec minus tranquillitati animi parcit.

XXVIII. *Tubulus nitratus cadens.*

RUIT CUM DEFIGIT IGNIS.

Elle tombe quand le feu manque.

XXIX. *Tubulus nitrato pulvere repletus in aëre dissiliens.*

CONSUMPTVS IN VENTOS.

Le vent dissipe tout.

Hujus vitæ vanitatem.

XXX. *Academicus quidam Pistoriensis symboli loco
 gerebat Tubulum nitratum, his verbis.*

AB IGNE SONUS.

Du feu mon bruit.

XXXI. *Tubulus nitratus, cujus ignis non amplius apparet.*

ERUMPENDO NITEBIT.

Quand elle partira son feu se fera voir.

Quendam, qui non nisi latendo celebris redditur.

XXXII. *Tubulus nitrati pulveris accensus.*

UT ASCENDAM.

Pour monter.

Hujus vitæ contemplativam.

XXXIII. *Tubulus nitratus sursum tendens.*
AD SIDERA CURSUM.

Ma course vers le Ciel.

XXXIV. *Tubuli nitrati accensfi.*
ACCENDIMUR ET SURSUM FERIMUR

Nous brûlons au dedans, & nous nous élevons.

XXXV. *Tubuli nitrati in terra.*
FLAMMA DABIT PENNAS.

Le feu nous donnera des aîles.

XXXVI. *Tubulus nitrato pulvere refertus cum hoc*
su Pretii.

SCOPRO L'ARDOR CH'ENTRO MI SI
CE.

Detego ardorem qui me intus frangit.

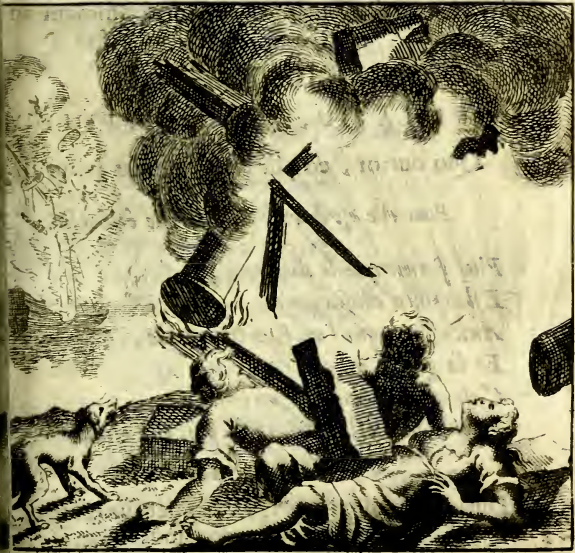
Je decouvre l'ardeur qui me mine au dedans.

CUNICULI, PYRITÆ

&

VOLENTI IGNI EFFECTUS.

I. *Cuniculus propugnacula subvertens.*

DVM TEGITVR NOCET.

Qu'il est à craindre quand il est couvert.

Mul:

Multas interdum excitat turbas affectus absconditus.

II. *Pyrites scintillas ejiciens.*

ARDENTE PIU QUANTO PIU DVRO

Quo durior, eo ardentior.

Plus il est dur, plus il s'enflâme.

Magno plerumque abripiuntur amoris æstu, cum ante ejus essent ocores, postea animum ad applicant.

III. *Pyrites.*

SFAVILLA PIU, QUANTO E PIU DUR

Quo durior, eò pluribus abundat scintillis.

Plus elle est dure, & plus elle étincelle.

*Plus ferme que le diamant,
Elle résiste constamment
Aux efforts que l'on fait contre elle,
Et la gloire qu'elle en reçoit
C'est qu'elle conserve son froid,
Et que plus elle est dure & plus elle étincelle.*

VERSIO:

Durior est Adamante ipso, semperque resistit
Quæ fiunt cunctis contra conatibus ipsum;
Quemque habet hic honor est; tum quod sua
ra servat
Tum quò durior est, hoc major profilit ignis.

IV. *Pyrites collifus & scintillas reddens.*

LÆSUS URIT.

Il fait du feu quand on le touche.

n quendam multis convitiis laceffitum & provo-
um.

V. *Pyrites.*

FRIGIDA ACCENDIT.

Toute froide qu'elle est elle allume des feux.

VI. *Pyrites cum scintillis.*

E MAL MIO GRADO INFIAMMO.

Meis ingratiis uro.

C'est malgré moy que j'enflâme.

*On sort l'a fait naistre insensible
Elle est dure, elle est inflexible
Mais elle couvre un feu secret;
Et s'il arrive qu'elle enflâme,
N'est pas juste qu'on l'en blâme,
Mais que c'est toujours à regret.*

OR VERSIO:

aspice, me vitâ faciens, sensuque carentem
rs inimica nimis, tamen illâ armare volebat
ritie, ut ferro similem vix flectere quisquam
ffit, & à nullo facilem contundier ictu.
tamen occultæ servo penetralia Vestæ
us, & obrito rapiuntur in æthera flammæ
nina; ne causam reputes, nam fortè resitens
gor, & abrafæ labuntur in aëra vires.

*Duces Burgundia plerumque in symbolo habent
Pyruem scintillas reddentem, his verbis.*

ANTE FERIT QUAM FLAMMA
CET.

Il a frappé son coup avant que rien éclate.

Philippus, cui à Bonitate cognomen erat, feci-
dinis Equitum de Vellere torquem ex pyritis & la-
bus scintillantibus.

VIII. *Ignis quo cuniculus impellitur.*

EX OBICE VIRES.

Plus il trouve d'obstacle & plus il a de force.

IX. *Ignis magno strepitu ex cuniculo exsilien-*

NON INCLUDAR.

Je ne puis être enfermé.

In quendam libertatis suæ perquam amantem.

X. *Ignis fornaci inclusus.*

QUANT' E RISTRETTO, PIU
TANT' E PIU FIERO.

Quò rectior, eò violentior.

Plus il est enfermé, plus il est violent.

XI. *Igniarium cum pyrite, ex quo scintilla el-*
tur.

ABSTRUSUM EXCUDIT.

Il met au jour ce qu'on ne voyoit pas.

In aliquem, qui secreti quid abscondit, ve-

dam in lucem edit, quod hactenus reconditum
est.

XII. *Pyrites cum tribus ignariis.*

NON QUOVIS TEROR.

Toute sorte de coups n'en font pas sortir du feu.

cie quippé opus est ad ignem eliciendum, in-
d diversos motus trahi potest, qui omnes cor-
entralia non æque tanguit; hinc alium videas
as moveri violentiæ viribus, alium verborum blan-
ntis.

XIII. *Pyrites percussus scintillas ejiciens.*

PERCUSSUS CONCIPIT IGNES.

Il est tout enflamé par le coup qui le frappe.

S. Ignatium, qui cum Pampelopole obsessa in
en dejiceretur ex fragore lapidis tormenti belli-
ci ex muro depulsi, ad conversionem serio ani-
attendebat.

XIV. *Pyrites ignario contusus.*

VI EXCANDESCIT.

La violence qu'on luy fait le met en feu.

od in aliquem quadrat, qui non indulget affecti-
si laceffitus.

XV. *Dao Pyrite.*

ATTRITU IGNIS.

En se frottant elle s'allument.

Cum duo Pyritæ invicem sibi atteruntur, igne edere observatum est, in quo duas mentes præstant, quæ exercitatione assidua altera alteram ad ratis exercitium incendunt. Potest etiam eo æmulo duorum Eruditorum depingi, quæ ingenia magis magisque excitantur.

XVI. *Pyrites ex quo ignis exilit.*

EXILIT QUOD DELITUIT.

Il en a fait sortir ce qu'il tenoit caché.

In quandam Personam, quæ suas animi passiones tandem exserit.

XVII. *Igniarium cum Pyrite.*

ICTU NON UNO.

Un coup ne suffit pas.

Ad preces spectat, in quibus perseverandum

XVIII. *Igniarium sine fomite.*

SINE FOMITE FRUSTRUM.

En vain s'il ne s'attache.

XIX. *Pyrites.*

IL FOCO A SECO ETERNO.

Ignis Perennis.

Ses feux sont éternels, & ne s'éteignent point.

XX. *Idem.*

LATET IGNIS.

*Son feu est caché.*XXI. *Igniarium.*

SUSCITAT IGNES.

Il excite les feux.

Hh 3

FUE

F U M U S.

I. *Fumus.*

MUY PRESTO SUBE, Y MAS
PRESTO SE DESHASE.

Cito ascendit, cito dissipatur.

Elle monte bien-tost, & bien-tost se dissipe.

In secundam fortunam malorum.

II. *Fumus.*

ASCENDENDO DEFICIT.

Hh 4

Elle se perd en s'élevant,

ambitionem.

III. *Fumus.*

VANESCIT SURGENDO.

Elle se perd en s'élevant.

IV. *Ignis, unde magnus fumus prodit.*

EX LIGNO NON IGNE.

C'est du bois non du feu que sort cette fumée.

oriâ se efferre veriùs cadit in stupidos, quàm ma-
ingenio præditos.

V. *Fumus ascendens.*

ET HIC TOLLITUR.

Elle s'élève aussi.

vanam gloriam.

VI. *Fumus ascendendo se explicans.*

DILATOR ASCENDENS.

En montant je m'étens.

Carinius hoc tribuit charitati S. Virginis Ascen-
s suæ die.

*Ligna viridia accensa, unde magnus oritur fu-
mus.*

DENSIOR EX VIRIDI.

Le bois verd la rend plus épaisse.

venes plerumque magis arrogantix vitio laborant
un ætate provecti.

VIII. *Magnus fumus.*

SYLLOGE
CIET LACHRYMAS.

Elle fait couler des larmes.

IX. *Fumus.*

Y GEGAY AHOGA.

Et occoecat & suffocat.

Elle aveugle & elle étouffe.

Quod proprium est ambitionis vanæque gloriæ.

X. *Ingens fumus ex lignorum acerco oriens.*

LUX TANDEM ERUMPET.

Peut-être verrons-nous sortir quelque lumière.

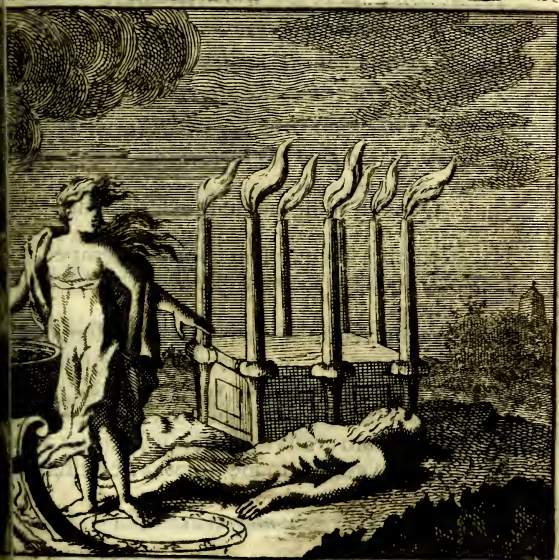
XI. *Fumus ex carbonum acervo prociens.*

EXARDESCET IGNIS.

On verra bien-tost le feu.

FACES ACCENSÆ.

Ver ea, quæ Mauritius Sevus emisit symbola, unum
 e, quod pro pictura habet Feretrum cum facibus
 accensis & aqua lustrali, adjecto hoc lemmate, quod
 ad ignem & ad aquam referri potest.

RS LA MORT LA GUERRE ENCOR ME SUIT.

Dissensio quoque post mortem.

Explicationis causa hos addidit versus.

Su t'enquiers pourquoy sur mon tombeau

Hh 5

L'on

*L'on auroit mis deux élemens contraires,
 Comme tu vois estre le feu & l'eau,
 Entre élemens les deux plus adversaires:
 Je t'avertis, qu'ils sont tres necessaires,
 Pour te monirer par signes évidens,
 Que si en moy ont esté residens
 Larmes & feu, bataille asprement rude;
 Qu'après ma mort encore cy-dedans,
 Je pleure & ars pour ton ingratitude.*

Quos in hunc modum exscripsimus:

Hic Elementa sibi quæ sunt contraria semper,
 Lector, aquam, flammæque vides, admota se
 chro:

Cur mea sint redimita elementis busta duobus,
 Hostibus inter se, si causam fortè requiras?
 Illa est, labentis dum vitæ vescerer aura,
 Gaudia cum lachrymis ambo contraria sensis;
 Sic etiam, cum cruda meos scidit Atropos anno
 Ignis & unda gerunt in me miserabile bellum,

II. *Fax magna accensa.*

EX ARDORE SPLENDOR.

De son ardeur vient sa lumiere.

III. *Fax accensa ad ignem ingentem.*

HINC CLARIOR.

Il en est plus brillant.

IV. *Fax accensa.*

NON BENE SUB MODIO.

Ce n'est pas sous un muid qu'il doit estre caché.

V. *Fax unde alia lucem capiunt.*

SIN PERPIDA DE SU LUZ.

Sine lucis jactura.

Sans rien perdre de sa lumiere.

Quod ad bona spiritualia, quæ sunt communicativa fieri potest. Locum quoque habet inter eruditos, doctrina alios imbuere possunt eruditionis suæ lumine integro manente.

I. *Fax quæ moriens magnam vim exserit lucis.*

ETIAM MORIENDO CORUSCAT.

Et tout mourant qu'il est il jette de l'éclat.

Quendam, qui illustre moribundus edit vel ingenuum virtutis specimen.

Finolphus Saracinius gerebat Facem accensam à ventis oppugnatam.

JACTATA VIGET.

Elle a plus de vigueur plus elle est agitée.

In affectum animi, cui pro virili resistitur.

II. *Ferunt Solimannum Turcarum Imperatorem in simbolo habuisse quatuor Faces super tot candelabris, quarum una erat accensa, reliquæ vero extinctæ, lamina hujusmodi lingua Turcica adscripto,*

HALLA VERE,

Deus feret,

Dieu le fera.

Quo videntur sperare futurum, ut Mahometismus æque

æque occupet tres reliquas Mundi partes, quæ hinc
 bus extinctis facibus præfigurantur, ac Asiam, quæ
 hac una accensa face innuunt.

IX. *Quàm sit periculo plenus Deo sacratarum Per
 rum fervor cum significare vellet P. le Moine, cer
 accensum pingebat super aram, ad quem papiliones
 durunt, his verbis.*

ET SACER URIT.

Quoyque sacré il ne laisse pas de brûler.

X. *Pugna Equestri quadam magna à Rege insti
 Comes de l'Islebonne gerebat Facem ad solem ac
 censam.*

NOLLEM CESSISSE MINORI.

Je ne cederois pas à des feux plus petits.

XI. *Cum more solenni Juliomagi reciperetur Mari
 Medicis Anno 1619. Fax depicta erat à vent
 gitata.*

AGITATA CRESCIT.

Elle croist agitée.

Quo ejus res turbulentæ notabantur, utpote cui
 temporis diffidium erat cum Rege suo filio.

XII. *Johannes Baptista Calderarius Eques ex ordin
 Johannis habebat filii incerati massam accensam, his
 bis Hispanicis,*

HASTA LA MUERTE.

Ad mortem usque,

Jusqu'à la mort.

In Amorem firmum,

XIII. *Fax super ara accensa.*

SE BEN LANGUISCE E MORE.

Languida aræ me sacro.

*Tout languissant qu'il est, il conserve sa vie & meurt
pour les autels.*

IV. *Fax extincta ex agitatione lucem recipiens.*

AGITATA REVIVO.

Les agitations me font revivre.

*Dominus de S. Vallier Diana de Potiers Parens,
o symbolo sibi eligebat facem accensam & inversam.*

QUI ME ALIT, ME EXTINGUIT.

Celui qui me nourrit, m'éteint.

*Dom. Franciscus de Castelvi in pugna quadam
uestri in Hispania habita gerebat symboli loco sex
aces, quarum due ferrugineæ erant accensæ, due
rides extinctæ, & due nigra fumantes, hoc versu.*

LAS BIVAS SON LAN OFERTAS
DEL AMOR QUIEN PRESUMO,
Y ELL ESPERANCA LAS MUERTAS
Y EL GUALARDON EL HUMO.

*e per accensas tædas signatur amoris
Ardor, in adversâ qui mihi sorte placet.
Quantaque promissis mea sit fiducia vanis,
Monstrant fumantes, & sine luce faces.*

*Les flambeaux allumez sont les tendres caresses,
dont mon amour se flatte en des maux si pressans,*

*Et les flambeaux éteints, & les flambeaux fumans,
Font voir ce que j'espere en ces vaines promesses.*

XVII. *Mossen Cabanilla habebat Candelas accensas
his verbis.*

ATINE A SU CLARIDAD
Y ELLAS DIERON CON MI VIDA,
DO SIN MUERTE NO AY SALIDA.

Fatalis splendor, sortis mihi causa malignæ,
Fallit, in infidâ luce venena gerens.
Nam mihi cum vitæ lumen donare videtur,
Eripit, & mortis causa fit ille meæ.

*Que cet éclat fatal me fait une triste sort
Et qu'il est peu digne d'envie
Il semble me donner la vie,
Estant la cause de ma mort.*

XVIII. *Franciscus Mar. Caccianemici ex Academia
Gelatorum in symbolo suo habebat Facem accensam
in caverna.*

IN APRICUM PROFERET.

Je le mettra au jour.

XIX. *Fax moribunda.*

EADEM UTRIVSQUE RUINA.

Et la cire & le feu meurent en même temps.

Quod comparuit in funerali pompa Isabellæ Reginæ Hispaniæ, quæ magnam pauperum gerebat cibariam, eosque perinde alebat atque cera ignem.

XX. *Fax exincta & fumans.*

EXTINGTA LUCE SUPERSTES.

Il n'en reste que la fumée.

c transir gloria Mundi.

XI. *Fax moribunda magnam lucis vim exserens.*

GEMINAT MORITURA NITOREM.

En ses derniers efforts elle a plus de lumiere.

quo cohonestata sunt iusta Ducissæ Sabaudix Tu-

XXII. *Fax Sole splendente accensa.*

OBruit LUX MAGNA MINOREM.

Une grande lumiere accable la petite.

XXIII. *Candela, qua emungitur.*

DUM TOLLIS, AUGES.

Vous luy donnez en luy ostant.

XXIV. *Fax accensa.*

ALIIS LUCENS EXUROR.

Je me brûle en luisant aux autres.

quendam rei publicæ inservientem.

XXV. *Candela, qua nimium emuncta extinguitur.*

SNIMIS EMVNGAS EXTINGVITVR.

Vous l'éteignez en voulant la moucher.

angitur vis ingenii, si nimium exerceatur.

XXVI.

XXVI. *Fax fumans, quæ ex alia sibi proxima emittitur.*

EX FUMO LVCEM.

De la fumée il passe à la lumière.

XXVII. *Candela accensa.*

ALIIS INSERVIENDO CONSUMOR.

Je me consume en servant les autres.

XXVIII. *Faces accensa.*

PRÆLVCEAMVS.

Luisons, & de nos feux servons de guide aux autres.

Quod in eos competit, qui aliis suo exemplo perire fatagunt.

XXIX. *Quadam ex antiquis lampadibus in hypocaustis absconditis, quæ non exstinguebantur.*

LATENS ÆTERNA MAGIS.

Son feu caché durera plus long-temps.

XXX. *Candela quæ emungitur.*

QVEDA MAS CLARA Y LIMPIA.

Et clarior & fulgentior.

Elle en est plus claire & plus brillante.

In quendam, qui per calumnias illustrior longæditur.

XXXI. *Fax accensa.*

SEMEL ACCENSA EST, IMPLET TUNC LUMINIS ORBEM.

Il remplit tout d'éclat dès qu'il est allumé.

Quod sibi vindicare potest, qui statim ac innotescit
ignam sibi auctoritatem conciliat.

XXXII. *Fax aliquid adrens:*

URITUR URENDO.

S'il brûle il est brûlé.

in mutuum amorem,

XXXIII. *Fax accensa.*

LUCET SED PERIT.

Il brille, mais il se consume.

quo alicujus notatur ingens eminendi cupidus.

XXXIV. *Fax in globo vitreo.*

LATIUS UT ILLUSTRRET.

Pour porter plus loin sa lumière.

XXXV. *Fax accensa sub modio, cujus radii per rimas
emergunt.*

QUID SUPRA CANDELABRUM?

Quel éclat auroit-il mis sur un chandelier?

XXXVI. *Illustris Marchio de Terigny pro symbolo ha-*
bat Facem ab utraque parte accensam, hoc lemma.

BREVIOR AT CLARIOR.

Si ma vie est plus courte, elle est plus éclatante.
 XXXVII. *Fax magna vehementer ardens morique*
incipiens.

MAS VIDA SE MENOS LUZ.

Plus vitæ, si minus lucis.

Si j'avois moins d'éclat, j'aurois plus de durée

Quod in obitum Reverend. Abbatis Verji factum est, qui erat Frater Comitis de Crecy summam auctori potestatem à Rege habentis in Conventu Magna Ratisbonensi. Is quippe in ipso flore juventutis defunctus ferat, cum jam multis iisque singularibus meritis illustratus fuisset.

RUBUS ARDENS,
&
COLUMNA IGNIS
quâ duce usi sunt Israëlitæ.

I. *Rubus ardens.*

FLAGRAT NON CONFLAGRAT.

Il brûle sans brûler.

Aut firmavis

Il n'a du feu que la lumiere.

In quendam, qui ingenio perquam excellenti et,
omni verò fervore plane destitutus est.

II. *Solem.*

UNDE NITET PUNGIT.

Il pique par où il brille.

Quo quidam ingeniosus reprehenditur quod a
sui pulcherrimas dotes non collocet nisi in aliis m
ci lingua pungendis.

III. *Antonius de Crequy Cardinalis sub Papa Pi*
gerebat Columnam ignis, hac epigraphæ.

PRISCA LUX DUX CERTA SALUTI

La lumiere ancienne est un guide fidele.

Quod sibi fabricaverat, cum dogmata increb
rent Calvinii.

IV. *Cardinalis René Birague Cancellarius Gallie*
dem figuram habebat, hac inscriptione.

NON CEDUNT IGNIBUS IGNES.

A d'autres feux mes feux ne cedent point.

V. *Columna ignis Israelitarum dux.*

LUX RECTO FATUMQUE NOCENT

Elle est lumiere au juste, & supplice au méchan

Quod egregiam æqui judicis imaginem exhibe

V. *Eandem sibi elegerat Petrus Scarron Episcopus
Gratianopolitanus his verbis adscriptis.*

VIS DUPLEX FULGET IN UNO.

Deux emplois differens en font les fonctions.

quia utroque munere & Prælati & Magistratus fungatur, vel quod officii ejus erat populum & instruere & protegere.

VII. *Columna utraque & Ignis & Nubis.*

ALTERUTRA MONSTRAT ITER.

L'une & l'autre nous montre le chemin.

Viam ad Cœlum nobis monstrant tam præmia in pœnæ; tam promissiones quàm minæ, quæ sub columnis hic præfigurantur.

VIII. *Columna Judæorum.*

HOR DI NUBE, HOR DI LUCE.

Jam nubes, jam ignis.

Maintenant de nuage, & tantost de lumiere.

quendam Authorem, cujus fors non semper similis erat, quippe ejus nomen cum aliquando clarum esset, alio tempore rursus erat obscurum.

IX. *Eadem.*

NOCTE DIEQUE DUCIT.

Elle guide la nuit aussi bien que le jour.

in S. Thomam Aquinatem, qui hæreticorum doctrina obscura & illustrabat & dissipabat.

X. *Eadem cum hoc versu Equitis Marini.*

CELESTE GUIDA, ED' INFALLIBILI
DUCE.

Dux cœlestis & infallibilis.

Guide celeste & infaillible.

Quod in Ecclesiam insigniter quadrat.

XI. *Cum Rhenum transjiceret Exercitus, Columnam
pingebat D. Clemens, quæ Israëlitus ducebat per rubrum
mare, hac epigraphe.*

INSUETUM PER ITER

Par un chemin qui n'étoit point connu.

XII. *Eadem in eandem expeditionem, hoc lemma*

PER INVIA DUCIT.

Elle conduit par des chemins nouveaux.

XIII. *Utramque Israëlitarum columnam asciscenda
pro symbolo Bartholomeus Vitelleschi, his ad
verbis*

ESTE DUCES.

Soyes mes guides.

XIV. *Moses ad Rubrum ardentem.*

VIDIT ET OBSTUPUIT.

Il n'a pu le voir sans étonnement.

In medio flammarum versari, atque ab igne nihil
profus lædi, naturæ vim omninò excedit. Paes
Societatis Jesu qui Insulis in Flandria sunt, eandem
pili-

uram adhibuere ad castitatem ætatis puerilis ma-
 gnis ignis æstu ferventis depingendam, ubi titulus habet:
Citas integra.

X. Gaspar Schlich trium Imperatorum Cancellarius cum fiduciam suam effingere vellet, qua divino auxilio feliciter sperabat se eluctaturum ex negotiis suis molestis ac operosis, in symbolum assumebat Columnam, qua Judæos ex Ægypto liberatos ducebat, hoc lemmate.

TE DUCE EGREDIAR.

En vous suivant j'en sortiray.

ii 4

IGNIS

IGNES PHARI LAMPADES, LUCERNÆ

tam

Manuaria quam Parietarie.

I. *Ignis Pharius accensus.*
GLI ERRANTI AFFIDO.
Dux Errantibus.

Pempêche ses égaremens.

I Directorem prudentem.

II. *Ignis Pharius ad oram Maris.*

INSTRAT ITER TUTVMQVE FACIT.

Il montre le chemin, & le rend seur.

Leudem.

III. *Ignis Pharius accensus.*

VT LVCEAT OMNIBVS.

Pour luire à tous.

Quod locum habet, ubi quis singulari virtute prædibusque præclare gestis nobilis ad inagnum evehionorem, ut omnibus illustri præluceat exemplo.

Camillus Gessi ex Gelatorum Societate symboli lo- gerebat Ignem Pharium ad oram Maris accensum, verbis.

PER VADA MONSTRAT ITER.

Au milieu des dangers il montre le chemin.

Mareschallus de Bassompierre habebat pro symbolo nem Pharium accensum nocte serena, omnibusque illis scintillantibus, hoc lemma.

PRÆSTAT QVOD NEQVEVNT.

QVOD NEQVEVNT TOT SIDERA PRÆ- STAT.

Il fait ce que tant d'Astres ne sçarroient à faire.

Quo indicabat se plus efficere quàm alios, qui di- te eum longe excedebant.

VI. *Ignis Pharus accensus.*

CURSUM DIRIGIT.

Il dresse sa course.

VII. *Idem.*

IN TENEBRIS LV CET.

Il luit dans les tenebres.

VIII. *Lucerna accensa.*

INTVS QVO FORIS.

De même au dedans qu'au dehors.

IX. *Lumen in lucerna.*

LATEAT VT LVCEAT.

Qu'elle luisse & qu'elle se cache.

Quæ ingenuæ virtutis proprietas est.

X. *Lumen per lucerna cava erumpens.*

ET LATENS ERVMPIT.

On la void quoy qu'elle se cache.

XI. *Lucerna coeca.*

ARDET NON LV CET.

Elle brûle & ne brille pas.

XII. *Lucerna contra quam venti flant.*

FRVSTRA.

En vain.

XIII. *Ignis Pharius in alta turre accensus.*

PLUS LVCIS AB ALTO.

Plus il est élevé, plus il éc'aire.

Alitquem, qui honore magno donatus occasionem
met ingenii sui dotes exferendi.

XIV. *Ignis Pharius nocte durante accensus.*

NON CVRAS PONO QVIETIS.

Quand tout repose ailleurs, je ne repose pas.

Præfectum quendam strenuum fatigarique nes-

*Dom. Evandrus Contiùs gerebat in pugna Eque-
ri à Cardinale Barbarino instituta Lampadem anti-
cam in sepulchro ardentem.*

VIVE SOL QVANTO E CHIVSO.

Haud vivit nisi tecta.

Il ne vit qu'autant qu'il est caché.

XV. *Lucerna cœca & semiaperta, cum his verbis
Germanicis.*

Ich sehe es gerne besser.

Aliter malle.

Je voudrois bien mieux voir.

XVI. *Ignis Pharius accensus, quo auxiliante vitantur
scopuli.*

DAT VITARE DVM DAT VIDERE.

En les montrant il les fait éviter.

In quendam, qui alios monet quid periculi sit i-
tandum.

XVIII. *Ignis Pharus accensus.*

ÆMVLASIDERVVM VIGILAT.

Elle veille comme les Astres.

In vigilantiam cūjūsdam Abatissæ, vel Reginæ re-
potientis.

XX. *Plurima composuit symbola Mauritius Severus*
quibus pro pictura Lampades accensas adhibuit,
rem est Lampas accensa ante aram cūjūsdam id

JE VIS POVR T'ADORER.

Vivo ut te adorem.

XX. *Lampas accensa.*

LE JOVR MEVRS, ET LA NVIT ARS.

Die morior, nocte ardeo.

XXI. *Lucerna, ex qua splendor luminis erumpit*

JE NE LE PVIS CELER.

Non possum celare.

In cūjūsdam affectum, qui manifestatur.

XXII. *Simoni Comiti de Monfort, Hæreticis Albani-
sibus bellum inferenti in Ecclesia defensionem, pingit-
tur in porticū Regis Palatii Lampas sacrata accensa*
hoc lemmate.

DECVS ADJICIT ARIS.

Il fait l'ornement des Autels.

XXIII. *Lampas, cui infunditur oleum.*

NE DEFICIAT.

De peur qu'elle ne manque.

Quod devotionis ac fervoris symbolum est, quæ ex
 aris exercitiis nutrimentum suum capit.

XXIV. *Lampas extincta & adhuc fumans, quæ ab alia
 sibi proxima iterum ascenditur.*

EX FUMO LUCEM.

Et sa fumée attire son lumière.

Quendam, qui ex vana gloria & ambitione studiis
 ambit, magnamque interim rerum cognitionem a-
 scitur.

XXV. *Quadam earum lampadum, quæ ex cardine
 pendent & extinguere nequeunt.*

VERTE, NON EXTINGUES.

Tournez-la, versez-la, vous ne sçauriez l'éteindre.

aliquem, qui in persecutione eodem zelo fla-

XXVI. *Lampas cui oleum infunditur.*

A LUMINE HAUSTUS.

La lumière le consume.

consumitur sensim, qui nimiam studiorum habet
 m.

XXVII. *Lampas accensa tenebras depellens.*

OBSTANTIA DISCUTIT ARDENS.

Ses feux toujours ardents dissipent les tenebris.

In

In Concionatorem fervidum.

XXVIII. *Lampas vel fax, quæ emungendo extinguitur.*

DONDE SPERAR DOVE A LUCE PI
CHIARA.

Unde sperabat lucem majorem.

D'où devoit luy venir le jour & la lumiere.

Quod ad S. Barbaram applicatur, quæ ab ipso treinterfecta est.

XXIX. *Lampas, cui infunditur oleum.*

UNCTA REFULGET.

L'huile l'a fait briller.

In res cujusdam Reginae sacras.

XXX. *Candela in lucerna.*

NE PER BONACCIA, NE PER VENT

Nec serenum, nec turbidum.

Ny vent ny beau temps ne luy nuit.

XXXI. *Lampas accensa.*

HIS QUI IN TENEBRIS.

Pour ceux qui sont dans les tenebres.

XXXII. *Ignis Pharius.*

MICAT HÆC ERRANTIBUS.

A ceux qui s'égaroient elle est d'un grand secours.

In fidem.

XXXIII. *Ignis Pharius.*

IN TVTVM ALLICIT;

Il attire en lieu seur.

In quis in vitam Religiosam allicitur.

XXXIV. *Lumen in lucerna.*

ABSCONDITVR VT SERVETVR.

est pour la conserver qu'elle est ainsi cachée.

XXXV. *Lucerna crystallina cum lumine.*

OPERIT & APERIT.

Elle la couvre & le découvre.

inimi passionem, quæ ea ipsa cura, quæ in eam o-
dam adhibetur, palam fit.

XXXVI. *Lumen in lucerna.*

TUTUM SI TECTUM.

Seure quand elle est couverte.

XXXVII. *Lucerna cæca.*

ENITET INTUS.

Elle nuit au dedans.

XXXVIII. *Cùm Noviti Jesuitarum magna solenni-
Genuæ celebrarent S. Johannis decollationem,
Divum sibi peculiarem elegerat hæc civitas, in-
atera symbola etiam unum erat, quod corporis
habebat Ignem Pharium in portu Genuensi hæc
aphe.*

XXXIX. *NON UNO LUMINE RECTI.*

En l'absence du soleil il éclaire.

XXXIX. *Navis inter duos ignes Pharios.*

NON UNO LUMINE RECTI.

Deux lumieres nous gident.

Duo sunt nobis etiam duces præstantissimi rat gratia.

XL. Fax accensa.

NON QUÆRIT QUÆ SUÆ SUNT

Ce ne sont pas ses interests qu'il cherche.

Quod Aresii inventum est, qui id ad zelum S. au refert.

XLI. Johanna filia Caroli Quinti & conjux Joh Regis Portugallia gerebat Facem quam venti ex bant, his verbis:

SPLENDOR VANESCENS.

C'est un éclat qui n'a pas de durèe.

Quo vanitas hujus mundi depingitur.

XLII. Lampas, cui infunditur oleum.

FOVETUR DUM AFFUNDITUR

Par ces secours on l'entretient.

In quendam, multa eruditione clarum, cui n meditandi suppeditatur.

T A T U A E
 ESTÆ VENEREÆ, VITRA,
 inum Achaicum sive Telæ in-
 combustibiles aliaque hu-
 jus generis

Quæ ignis opera perficiuntur.

atue argillaceæ igni impositæ ut coquantur & solida reddantur.

Pourcellaines.

K k

NON

NON VT DESTRVAT SED VT PERFICIAT.

C'est pour les achever & non pour les detruire.

Quæ nobis à Deo obveniunt tentationes, virtutibus non destruunt, sed ad maiorem perfectionis gradum ducunt.

II. D. *Jacobus Zabarella in symbolo gerebat Amianum accensum.*

ACCENDOR NON VROR.

Je suis allumé sans brûler.

In animi fervorem, qui non est nimius.

III. *Idem sive linum Achaicum in igne.*

PVRGOR NON VROR.

Je suis purifié sans être consumé.

In animam quandam ignis purgatorii cruciatu rentem.

IV. *Venerca testa in igne.*

ΘΕΡΜΗ ΔΙΑΦΑΝΕΣ.

Ex calore pellucidum.

Le feu le fait briller, & le rend diaphane.

In quandam Personam, quæ per amorem honestatis sibi conciliat & dignitatem & pietatis famam.

V. *Inter ea symbola, quæ Marcus Antonius Colonna diversis occasionibus gessit, unum quoque est, cuius pictura loco habet linum Achaicum sive Telam combustibilem, hoc lemmate.*

SEMPER PERVICAX.

Il résiste toujours à l'effort de ces feux.

In constantiam veram & inflexibilem.

I. *Linum Achaicum ex igne detractum, cuius operâ purum redditur.*

PURGATA LEVANTUR.

On les en tire quand elles sont purifiées.

In animas, quæ igne purgatorio purgantur.

VII. *Vasa vitæ igne excocta.*

RANSIVIMUS PER IGNEM ET AQUAM.

Nous avons passé par le feu & l'eau.

In S. Martyres.

II. *Ubi indicare volebat Pat. Carolus Bovius S. Ignatium opera P. Petri Fabri usum ad ingentem hominum numerum convertendum, qui ejus consilio ducti monasterii vitam eligeant iisdemque exercitiis incumbant, quibus S. Ignatius, vitra pinxit recens flata ponè fornacem, his verbis latinis additis, quæ in aliam vix possunt transfundi linguam.*

NON SINE FABRI SPIRITU.

I. *Duo ossa leonina mutuo attritu ignem reddentia.*

IN EST QUOQUE DURIS.

Et le corps le plus dur en peuvent estre atteints.

Quisque suos patimur manes, imbecillitatie ac passionibus suis non minus subjecti sunt interdum qui ferissimi videri volunt, atque alii.

- X. *Johannes Petrus Airoldo Marcellini fatuorum juvenis sua amorum memor, ignem pingi curabat ar & sagittas consumentem, his verbis subscriptis.*

IGNE IGNEM.

Un feu retiendra l'autre.

Quo innuebat, se ignis infernalis consideratione hunc ignem carnalem abdicasse ignemque idcirco num comescuisse alterum.

- XI. *Vitrum pone fornacem, ubi conficitur.*

AB HALITU FORMA.

Un souffle l'a formé.

In primi hominis plasmationem.

- XII. *Ejusdem argumenti sua lingua etiam excogitavit Alphonsus Ledesma.*

EL SER RECEBI POR RESPIRAR.

Ex halitu essentiam.

Un souffle m'a donné l'être.

- XIII. *Vitrum juxta fornacem.*

FLAMINE FORMAT.

Sive

FORMANTE SPIRITU.

In Spiritum S. quo Filius Dei donat suos discipulos, ut Apostolos eos constituat.

- XIV. *Vitrum cum forcipibus propè fornacem.*

TENERUM FIGURAT.

Quand il est ardent on ne fait ce qu'on veut.
 In docile ingenium, quod ex fervore nascitur.

XV. *Duo vasa fictilia in igne.*

SOLIDAMUR IN USUS.

Pour ce moyen nous devenons solides.

In afflictiones, quibus virtus perficitur.

AZOLES Kk 3 IOM

IG

IGNIS VESTALIS

&

QUI SUPER ARIS INCEN-
DUNTUR,I. *Victima super ara ardens.*

MORS PRETIOSA.

Sa mort est pretieuse.

In Martyrem.

II. *Ignis super ara.*

CULPA POENAQUE TANGERE.

*La crime en est puny d'abord qu'il est connu.**In magna quadam equestri pugna à Rege instituta Marchio de la Chastre gerebat ignem super ara, hoc emmate.*

GLORIÆ & AMORI.

*Et pour la gloire & pour l'amour.**Cujus utriusque symbolum ignis est.*IV. *Virgo Vestalis pone ignem sacrum.*

FOVEBO.

*Je l'entretiendray.**n Amicitia cultum.**Decursione equestri ad trajiciendum annulum Tose Anno 1616. habita, quidam propugnatorum gerebat victimam coronatam & super ara combustam, hac epigraphe.*

QUENANDOME TRIUMPHO.

*Comburendo me triumpho.**Je triomphe en me brûlant.**V. Academici Ardentes Neopolitani utebantur Igne coelitus descendente super aram, ad victimam absumendum, his græcis verbis.*

ΟΤΚ ΑΛΛΟΘΕΝ.

*Haud aliunde.**Non d'ailleurs.*

VII. *Ignis Vestalis.*

LENTUS SED ÆTERNUS.

Lent, mais éternel.

In Amorem, qui quidem fervidus non est, pernitatis autem haud vulgarem speciem præ se fert.

VIII. *Foemina quaedam viro orbata symboli loco surpabat Flammam Ignis Vestalis, hoc lemma*

NOSTRA ÆTERNA MAGIS.

*La nostre est de plus de durée.*IX. *Ara in qua sacrificium sistitur.*

SOLIDEO.

A Dieu seul.

Deo soli sacrificia exhibenda sunt. Quo depingitur viri religiosi affectus, qui cum Deo duntaxat v. fari discupit.

X. *Andreas Spinola ex Academicis Affidatorum Impiensum habebat Ignem Vestalem, hac inscriptio*

SINE LABE.

Sans tache.

➤ Nefas quippe erat omnibus præter virgines huic igni appropinquare.

XI. *Cum in Divorum numerum adscriberetur S. gnatus P. Carolus Bovius Ignem representavit per ara, his verbis.*

SACRATUR & SACRAT.

XII. *Ignis Vestalis.*

CUSTODE PERENNAT.

Par les soins qu'on en prend il est perpetuel.

In vigilantiam cujusdam Prælati, qui pietatis studio in dioecesi sua pro virili inculcabat.

Maria Maximiliani Regis Bohemæ conjux pro symbolo usurpabat virginem Vestalem cum igne sacro, & his verbis.

CASTE & SUPPLICITER.

Chastement & religieusement.

Quæ sunt præcipuæ Fœminæ virtutes, quarum altera debet marito, alteram Deo.

Albertus Pius ex Sabaudia Comes de Carpi, vitam gerebat, cui imposta erat victima, hac voce adjuncta.

UNI.

A Dieu seul.

Quod depingitur sacrificium cordis, quod soli Deo obsequas.

XV. *Ara cum victima & igne sacro.*

PROCUL ESTE PROFANI.

Profanes retirez-vous.

Ita pro suo symbolo Cardinalis Georgius Radziwil sibi elegerat Agnum super ara, hac epigraphæ.

SACRIFICIIS NON DELECTABERIS.

Vona

Vous n'accepterez plus que ce seul sacrifice.

Quo significare volebat sacrificiis post sacrificium
Filius Dei non amplius esse opus.

XVII. *Vidua quadam utebatur Igne Vestali extincto
qui ad radios solis rursus accendebatur.*

SOLVS EXTINCTOS ACCENDIT IGNES.

Ce Ciel seul maintenant peut rallumer mes feux.

MARIA ACCIDENTIA IGNIS.

Navis in medijs Maris undis accensa, cujus incen-
dam magna aquarum vis non valebat exstinguere.

NE MIS LAGRIMAS MI FUEGO.
Nec lachrymæ meæ meam flammam.

Ny mes larmes mon feu.

II. *Aloë super candentibus prunis magnum fumum excitans.*

FLAMMA AUGEBIT HONOREM.

La flâme augmente sa vertu.

III. *Solis radii in speculum concavum collecti, ignem excitant, & objecta quævis adurunt.*

ET DVRISSIMA CEDENT

Atant de feu rien ne peut resister.

Quod in zelum S. Ignatii à Deo illuminati confitetur P. Carolus Bovius.

IV. *Speculum concavum soli oppositum.*

PER TE SPLENDEO ET VRO

C'est par vous que je brille & par vous que je brille.

Quibus verbis vir quidam Apostolicus auxiliarius S. celebrabat.

V. *Ignis per encausticum speculum accensus.*

COMMUNI NON IGNE.

D'un feu commun je ne m'embrase pas.

In Affectum generosum.

VI. *Quidam celebris Theologus Considerationibus Christianis in lucem editis præfixit quoddam speculorum, quæ ignem excitant, hac inscriptione*

OMNE DESVRSVM.

Tout vient d'en haut.

innuebat Deum unum esse hujus consilii, in S-
arum multiplicem usum perfecti, authorem.

*Speculum concavum, in quod radii Solis incidentes
propinqua quaque accendunt.*

SALEN LUZ, Y LLEGAN FUEGO.

Mera lux definit in flammam.

Ce qui n'est que lumiere en sort tout enflâmé.

Quod ad morem istorum pravorum hominum retu-
vedra, qui aliorum verba & consilia perverten-
t multus magnos excitant.

*Dom. Clemens tam multorum concinnorum sym-
borum author, in honorem Fratris unici Regis depin-
git tale speculum soli oppositum, hac epigrapha.*

QUOS CUM SOLE IGNES.

Etant joint au Soleil quels feux n'en naîtront pas.

Symbolum Regis est sol, quo hic designatur duorum
mutuus amor & splendor, quem à Rege habet
rater.

*Speculum concavum Soli expositum, unde ignem
concipit.*

AB UTROQUE PROCEDIT.

Il procede de l'un & de l'autre.

Qua ratione Spiritus S. productio depingitur, qui à
& Filio procedit tanquam uno fonte & prin-

X. *Speculum concavum radios Solis ad urendum colligens.*

COGIT UT CREMET.

Il les assemble, & les met tout en feu.

Quod adornaverat P. Bovius in S. Ignatii festis quos in Viros Apostolicos eligendos congregaverat.

XI. *In exequias Philippi III. Regis Hispaniæ Commanuel Thesaurus depingebat speculum concavum, quo radios in unum cogens, hoc lemma.*

IN UNUM REDIGIT.

Il les réduit en un.

Quadrat in librorum compilatorem.

XII. *Speculum concavum soli expositum.*

EXARDESCET IGNIS.

Il en naîtra du feu.

In duarum personarum congressum, ubi sancti patrum foedus inire incipiebant.

XIII. *Papa Clemens VII. in symbolo habebat Globum ChrySTALLINUM, quem penetrabant solis radii ignificantes, his verbis.*

CANDOR ILLÆSUS.

La blancheur n'en peut estre atteinte.

Quod illis opponebat, qui suam nativitatem curabant, quam hic sub globo chrySTALLINO depingebat, qui in insignibus stirpis illustr. de Medicis parten-

ut; quo innuebat suam innocentiam æque salvam
 ab invidia, ac candorem à radiorum incendio.

IV. *Dux de Sully gerebat in pugnâ equestri à Rege
 instituta speculum causticum, cui adscriptum erat.*

ARDEO UBI ASPICIOR.

Je suis en feu d'abord qu'il me regarde.

Quo ad solem alludebat, qui Regis symbolum est, eo
 candorem suum notabat, quo in officia ei quæque
 præstanda ferebatur.

V. *Ill. Eques de Bethune eisdem editus atavis eadem
 solemnitate habebat ejusmodi speculum soli expositum
 hæc inscriptione.*

DE SV LVZ MI FVEGO.

Ex ejus luce mea flamma.

De sa lumiere mes feux.

VI. *Eadem pictura ibidem utebatur Comes de Vivon-
 ne, his verbis ad solem directis.*

TVA MVNERA JACTO.

C'est de vous que vient mon éclat:

Et je le fais d'abord connoistre.

XVII. *Speculum causticum.*

ARDOR EX COELI LVCE.

La lumiere du Ciel fait toute mon ardeur.

Illicujus Principis pietatem.

XVIII.

XVIII. *Speculum causticum radios lucidos reflectit.*

MAJVS REMITTIT.

Il rend bien plus d'éclat, qu'il n'en avoit reçu.

XIX. *Fornax vitraria.*

DVM FERVET FACILIS LABOR.

Le travail est aisé quand la matiere est chaude

Nil volentibus arduum.

XX. *Nux pinea ad ignem se pandens.*

SE PANDIT AMORI.

Elle s'ouvre aux chaleurs au beau feu qui l'échauffe.

In summam amicorum quorundam conjunctior.

XXI. *Vas Venercum in igne, à quo pellucidum redditur.*

DVM LVCEAM.

Pourvu que j'en sois plus brillant.

Adversa fortuna interdum multum facit ad ingens excolendum ac perficiendum.

XXII. *Fornax cum vitris.*

EFFICIT ET REFCIT.

Il les fait & les refait.

Sicut ignis vitra efficit & reficit, ita ardor peccatorum res convertit ac instruit.

XXIII. *Vasa argillacea in igne.*

DVM VEXAT ILLVSTRAT.

Il les rend plus brillans en les faisant souffrir.

XXIV. *Vira juxta fornacem.*CON UN SOFFIO. *Par*Uno halitu. *est exalla**Avec un souffle.*

unt quibus fortuna adeo aridet, ut uno quasi mo-
to ad summam felicitatem perveniant.

XXV. *Vas argillaceum in igne.*

DAT FLAMMA VIRES.

Le feu me donne des forces.

ix quicquam homine imbecillius fragiliusve, ve-
ubi ardor accesserit, nihil est quod non auxilian-
tia divina subigere possit.

XXVI. *Phiala vitrea aquâ plena solique exposita, cujus
radii accendunt stupam.*

QUO EXTINGUITUR ARDET.

Ce qui l'éteint l'allume.

quo usus est Joh. Franciscus de Villave, cum ob-
aret aversum adamatæ Personæ animum magis ma-
ue amorem suum impellere.

XXVII. *Eadem.*

CON L'ALTRUI VAMPE ACCENDE.

Ex alio ignis.

est des ardeurs d'autrui qu'elle allume ces feux.

n quendam, qui alius ardorem adhibet ad magna
ficienda.

PARIT NEC CONCIPIIT ÆSTUM.

Il allume les feux qu'il ne peut ressentir.

XXIX. *Pat. Carolus Bovius videns lumen et phialas augeri, symbolum inde constituit in gloria S. Ignatii, quam sua virtute toti sue familia conciliavit, his verbis.*

QUOD ACCIPIT, AUGET.

Il augmente beaucoup l'éclat qu'il a recen.

XXX. *Alius eidem adjecit pictura.*

URIT ET GELIDA.

Toute froide qu'elle est elle brûle, elle enflâme.

TUR

TURBINES IGNEI
&
EXHALATIONES ACCENSÆ.

Catharina Tornabuoni, ornatrix Regina Lovisa de Lorraine conjugis Henrici III. marito suo Juliano Delbene mortuo, viduitatis tempus fallebat conficiendo quendam tapetem, cui ad dolorem suum testandum triginta intexebat symbola, quorum unum erat Arbor à turbine igneo icta, his verbis.

ANCOR CH'IL CIEL MI STRACCI IN
QUELLO SPERO.

Omnis spes in cœlo quamvis mihi offenso.

J'espère encore au Ciel quoy qu'il m'ait mal traitée.

II. *In alio depicta erat pluvia in calcem vivam de-
dens.*

LE LAGRIME DAN FORZA A L'ARDOR
MIO.

Lachrymæ augent ardorem.

Les pleurs augmentent mes ardeurs.

III. *Mons Aetna nive contactus.*

OHI ME CH'IN MEZZO IL GHIACCIO AWAMI
TUTTO.

In media glacie heu! totus ardeo.

Au milieu de la glace ha je suis tout en feu.

IV. *Sepulchrum antiquum cum lampade accensa &
que gutta ex hoc sepulchro manantes.*

TU DENTRO HAI LA MIA FIAMMA E FUORA
PIANTO.

Intra ignes extra lachrymæ.

Mes feux sont au dedans & mes pleurs au dehors.

Cui symbolo magis conveniebat Alembicum.

V. *Malus aurea grandine verberata, fulmine ta-*

*Et à ventis oppugnata, cujus flores, fructus Et rami
psi sunt dispersi per terram.*

HE PIU TOR MI POTE LA TERRA IL
CIELO.

Nec cœlum nec terra plus eripere possunt.

Et la terre Et le Ciel n'ont plus rien à m'ôter.

*Navis tempestate adversa Et turbine igneo agitata,
maioque Et gubernaculo spoliata.*

ISTA LA NAVE C'HA PERSO IL NO-
CHIERE.

Væ navi gubernatore amisso.

Ha! que triste est mon sort n'ayant pas de nocher.

VII. *Ignis, in quem aqua gutta decidunt.*

R NUDRIR L'ARDOR SOL TERRA M'IN
PIANTO.

Ad augendum ardorem.

Ces pleurs ne font qu'augmenter mes ardeurs.

VI. *Speculum encausticum, quo solis radii in ignem
convertuntur.*

AL CELESTE MIA SOL MIA LUCE
S'ERGE.

Ex cœlo mihi lumen & ignis.

Ma lumière Et mon feu viennent de mon soleil.

IX. *Fornax cujus fumus conspicitur.*

DAL MIO FUOCO MIA FORZA.

Ex igne solatium.

Quo illa significabat se in mœrore maximum solatium suum capere ex tenero mariti sui, dum vivebat, amore.

X. *Flamma ignis.*

L'ARDOR MIO DURERA FIN CH'IO SI
SPENTA.

Ardebo quoad vivam.

Mon ardeur durera tandis que je vivray.

XI. *Cineres, ex quibus adhuc fumus oritur.*

LA FIAMMA MIA ESTINTA SI, MA NO
ARDORE.

Ignis videtur extinctus, at non ardor.

Mon feu paroist éteint, mais l'ardeur ne l'est pas.

Quæ adhuc restant, suis locis singula dabimus, jam dedisse contenti, quæ ad ignem pertinent.

XII. *Turbo igneus omnia subvertens.*

RIEN NE ME FAIT OBSTACLE.

Nihil mihi obstat.

XIII. *Turbo ignem huc atque illuc dispergens.*

INCENDIA NUTRIT.

Vel:

INCENDIA SPARGIT.

Il entretient & accroist les incendies.

Ubi amor ira miscetur, nihil imperturbatum manere experientia didicimus.

XIV. Turbo igneus.

VIM IMPETUS AUGET:

L'impetuosité luy donne de la force.

Vix dici potest, quantum bellatorem juvet agendi promptitudo.

ABRODIA VARIA.

CLIBANUS MARIANUS.

I. *Academici Sinenses pro symbolo habebant Clibanum Marianum, cum multis aliis parvis alembicis & verbis.*

AB EODEM VARIA.

Le même sert à plusieurs choses.

Quo indicabant Academiae varia exercitia, quorum alia plus fervoris alia minus exigebant atque ex eorum varia variis rebus exornata ingenia.

*Alcibiades Lucarinius idem sibi corpus adsciscibat, ad-
jecto duntaxat alio lemmate.*

JUXTA SUPPOSITUM: IV

Scelon la nature les choses.

ant per Clibanum Marianum diversæ expressiones
natura plantarum diversa, quæ ei imponuntur.

I. *Fascis plantarum pone hujusmodi fornacem.*

UTILIOR INDE.

C'est le moyen de le rendre plus utile.

ajorem plerumque usum exhibent ea, quæ ingenio
tenta consideratione perficiuntur.

*Dom. Franciscus de Castelvi gerebat in quadam fe-
rivate Hispanica Clibanum Marianum, cujus ignis
ut accensus & aqua fervebat, hoc versu adposito.*

AQUA BASTASSE A MATAR
IS LLAMAS QUANDO PORFIAN,
IS OJOS ME SANARIAN.

nam mihi dant oculi, flammæ extingueret unda
Illa extinguendo si fatis unda foret.

*il ne falloit que l'eau pour éteindre mes feux
j'aurois un prompt secours en celle de mes yeux.*

V. *Alembicum sive Clibanus Marianus.*

DA AL COCENTE ARDOR CH' IN LUI SFA-
VILLA.

Sudor ex igne.

Sa sueur est l'effet du feu qui le consume.

In Sudorem Filii Dei in monte Olivarum.

VI. *Clibanus Mariannus cum floribus in cophinis
genis liquoribus repletis.*

PER IGNEM ET AQUAM.

Par le feu & l'eau.

In S. Martyres, quorum passiones hic sub igne
qua praefigurantur.

CA.

CARBONARIAE FOR-
 NIA C E S,
 CARBONES & TITIONES.

ylva à lignatoribus excisa ad constituendum fornacem carbonariam.

UT IN IGNEM.

Pour être mis au feu.

lors impiorum est ignis infernalis.

II. *Academia Accesorum in symbolo habebat fornem carbonariam terra contactam, cum his verbis*

FORTIORI UT IGNE GALESCANT.

C'est pour brûler d'un feu plus vehement.

III. *Idem corpus, hoc lemmate.*

FERVORES CONCEPTOS NE MINUAT.

Pour ne rien rallentir du feu qui la consume.

Silentium atque secessus fervorem ut plurimum conservant.

IV. *Academici Mediolanenses gerebant Furnum laterium cum lateribus durissime coctis & his verbis*

IN ÆS VERTIMUR.

C'est ainsi que nous devenons de bronze.

Sunt quibus afflictiones & persecutiones servium majores sanctitatis profectus.

V. *Carbonaria fornax.*

TECTUS MAGIS.

vel

QUOQUE MAGIS TEGITUR, MAGIS ÆSTUA

Plus il est enfermé plus il a de chaleur.

VI. *Ignis.*

AGIT DUM VIVIT.

Tandis qu'il vit il ne cesse d'agir.

VII. *Idem.*

NON PERDIT AGENDO CALOREM.

*Pour agir il ne perd rien de sa chaleur.*VIII. *Laurus ardens.*

PIU ACCESO, E PIU SECRETO.

Multum ardoris, parum strepitus.

*Pas plus d'ardeur, & je fais moins de bruit.*IX. *Sylva accensa.*

DUM NUTRIO CONSUMOR.

*Je me consume en le nourrissant.*X. *Sagitta ignea cum virga affixa.*MA AL COR, LACCI AL' ALMA, AL PETTO
STRALI.

Flamma cordi, rete animæ, sagitta pectori.

*Brûler le cœur, lier l'ame, & percer le sein.*XI. *Ingens flamma ardens.*

MAS ARDOR QUE LUMBRE.

Plus ardoris quàm luminis.

Plus d'ardeur que de lumiere.

Carolus Dattius, qui in Academia, que Florentia est sub nomine la Crusca, cognominabatur Terrans, lo Smarrito, pro symbolo utebatur manipulo straminis accensi, quem loco facis usurpant incolæ hac epigraphæ.

CHE MI MOSTRI LA VIA.

Suf-

Sufficit monstrare viam.

Ce n'est assez qu'il montre le chemin.

XIII. *Manus titiorem ea parte comprehendens u*
ambus est accensus.

QUA NON NOCET.

Du costé qu'il ne peut nuire.

Quo monemur ad bonorum quorumlibet recti
legitimum usum.

IGNIS INFERNALIS, ET DÆMONES.

*Marcie Sanchez de Badajos, qui sub Regno Ferdi-
nandi & Isabella florebat, gerebat in quadam Tau-
rum pugna Diabolum, cum his verbis Hispanicis.*

**MAS PENADO, MAS PERDIDO
Y MENOS ARREPENTIDO.**

*applicio graviore miser majoraque passus
Despero, indocilis poenituisse, magis.*

*Je souffre beaucoup plus, j'ay plus de desespoir.
Et pour du repentir je n'en scaurois avoir.*

Hoc symbolum alias tribuitur Comiti de Villadiana, verum extat quædam Relatio Ferdinandi Isabella rerum potentibus impressa, in qua ex legitur, *Garci Sanchez de Badajos, sacò per Cim Diablo, con estes motes.*

Mas penado, mas perdido,
Y menos arrepentido.

II. *Rex in quodam cursu gerebat infernum sub
carceris, hoc lemmate.*

SE SUFRE POR AMOR.

Propter amorem ferendum.

L'amour le fait souffrir.

Cujus explicatio his continetur versibus.

*Qualquier prision y dolor,
Que se sufra es iusta cosa,
Pues se sufre por amor
De la mayor y meyor
Del mundo, y la mas hermosa.*

III. *Eandem etiam alius usurpabat seque ipsum in
diis flammis pingebat, cum his versibus ad Foen
quandam directis.*

SENORA VEDESME AQUI
DON D'ESTO YA VOS ESPERO
YO PER LO MUCHO COS QUIERO
VOS POR LO POCO QUE A MI.

enturam exspecto te quondam in tristia regna
 Hæc, ubi perpetuus est mea membra dolor:
 Virities jubet hoc tua me sperare, mearum
 Flammarum causæ fat tua flamma dabit.

*Je vous attens dans de si tristes lieux
 Où vous voyez les peines que j'endure;
 Votre dureté m'en assure,
 Le feu seul peut vanger la cause de mes feux.*

*Alius habebat animam in inferno, un alma me-
 da en el inferno, ut in Relatione hujus festivitatis
 est, cum his versibus.*

LO PROCURES ALMA MAS
 DE BOLVER À MI PORFIA
 QUE MAS VALE EL MAL DO STAS
 QU'EL BIEN DE MI COMPANIA.

*Quidam nobili stirpe natus Castellanus, cum ama-
 am haberet, cujus nomén à litera P inchoabatur, pro
 simbolo sibi in pugna quadam Equestri eligebat infer-
 um, cujus in medio erat Palma, his versibus adjectis.*

LA PRIMERA D'ESTE NOMBRE
 TA DO NUNCA VOS SALISTES
 LAS OTRAS DO LAS POSISTES.

Quo innuere volebat illam, cujus nomen à litera P.
 hoabatur, semper esse in Paradiso, cum anima sua;
 cum voce Alma exprimit, si à Palma rescindatur
 ra P. continuò esset in inferno.

*Verum hujusmodi symbola excogitare Hispanorum fer-
 me proprium est.*

*Aresius efformavit infernum per Ignem & Glaciem.
 hac epigraphè.*

ÆSTU & GELU.

Et le chaud & le froid.

VII. *Dives Epulo in flammis infernalibus, cum
vangelii verbis.*

CRUCIOR IN HAC FLAMMA.

Je brûle dans ces feux.

VIII. *Hercules apud inferos.*

TU NE CEDE MALIS.

Ne cede point à ces horribles maux.

In animum intrepidum.

YRAUSTÆ

HOENICES, SALAMANDRA,

&

alia Animalia, quæ vivunt in igne aut aduruntur.

YRAUSTÆ

*Pyrausta, quæ sunt vermium species in igne viventium
atque circarogum, ubi cadaver comburitur, volantium.*

VAGHE D'INCENDIO PIO.

Allicit ignis facer.

Le feu sacré les attire.

II. Salamandra in igne.

IGNIBUS HIS RECREOR.

Je prens plaisirs à ces feux.

III. Papilio ad candelam se adurens.

GIOIR SPERA.

Luce gaudere sperat.

En esperant joüir de sa lumiere.

IV. Phoenix super rogo suo solem adspiciens.

ACCENDOR LUMINE SOLO.

La seule lumiere m'enflâme.

In quendam, qui alius cujusdam amore prosequi ingenium & eruditionem.

V. Comes de Roye, celebrata magna Regis equestri pugna pro symbolo assumebat Phœnicem super rogo suo, lemmate.

CAUSA PLACET.

La cause m'en plaist.

VI. Eundem eadem in festivitate gerebat Dux de Ivers, solem intuentem, a quo rogius ejus accenditur.

UNUS CUNCTA MIHI.

Il m'est seul toutes choses.

VII. *Phoenix super rogo suo.*

IMMORTALE QUOD OPTO.

*C'est l'immortalité seule que je desire.*I. *Dominus de Longeville gerebat in equestri de-
ncti Regis certamine Phœnicem super rogo suo, cum
is verbis Hispanicis.*

MORIR POR NO MORIR.

Moriar ne moriar.

*Mourir pour ne mourir.**Cum Divorum numero accenseretur S. Ignatius,
Hispania depictus est Phoenix super suo rogo cum his
verbis Hispanicis, quibus ad nomen hujus sancti allu-
ditur.*

MURIO Y NACIO.

Moriar & nascor.

*Je meurs & je nais.*Dies Sanctorum fatalis Ecclesiæ communiter dicitur
alis.*Comes Mario Bevilacqua utebatur Salamandra in
medio ignis.*

INTVS AD OMNEM.

Elle brûle au dedans d'un feu qu'on ne void pas.

In Amorem secretum.

*Papilio ad candelam se adurens, cum hoc Petrar-
cha versu.*

IE PIV GRATO IL MORIR CHE VIVER SENZA.

Mm 3

Gra.

Gratam mortem præ vita.

Je préfère à ma vie une si belle mort.

XII. Salamandra in igne.

NUTRISCO ET EXTINGVO.

Je le nourris & je l'éteins.

Quod symbolum erat Francisci I. Regis Galliarum.

XIII. Bona Sabaudorum, Mater Galea Ducis A
diolanensis cum conjugè orbata devotioni se totam tra
deret atque exprimere vellet, quantopere Deo in
ri gauderet in symbolum assumpsit Phoenicem (su
suo rogo.

SOLA FACTA SOLUM DEUM SEQUOR.

Estant seule, à Dieu seul je suis uniquement.

XIV. Papilio ad candelam se adurens.

COSI VIVO PIACER CONDUCE A MORTE.

Fota mihi voluptas accerfit.

Le plaisir me donne la mort.

XV. Lucarinius exhibebat avem, ex igne illam pro
deuntem, hoc lemmate.

PRODIT ILLÆSUS.

Il en sort sans en être offensé.

In Sanctum quendam, qui ex igne, in quem conj
ctus erat, incolumnis evaserat.

XVI. Papilio ad candelam se adurens.

SPECIES PRÆCLARA FEFELLIT.

L'apparence le trompe.

XVII. Idem.

CAVE TANGAS.

Gardez d'en approcher.

III. Philippus de Lannoy Princeps de Sulmone eandem figuram gerebat.

ME QUOD URIT INSEQUOR.

Je cours à ce qui me brûler.

Quia vitam aulicam amabat, ubi se ipsum omnibus bonis magnis impensis factis exhauriebat.

XIX. Salamandra in igne

DURABO.

J'y dureray.

in patientiam. Quod symbolum sibi peculiare habebat Johannes Rex Arragoniæ.

XX. Phoenix ex rogo prodiens.

PROSILUIT BUSTO.

Il sort de son bucher pour prendre une autre vie.

In cujusdam Sancti apotheosis. Hoc etiam compa-
ret in Collegio Flexiensi in agro Andinensi, cum san-
cti annumeraretur Anno 1622 S. Ignatius.

XXI. Extat quoddam numisma elapsi seculi, in quo una facies exhibet caput filie vel femina formosa cum hac inscriptione.

F. FRANCINÆ FORMOSISS.

SIMVLACRVM.

*In altera parte apparet Phoenix super suo rogo,
lemmate.*

IGNIS OMNIA VORAT, IPSAM RECREAT.

Le feu qui détruit tout, toujours la renouvelle

XXII. *Christophorus Madruce Cardinalis, Episcopus
Tridentinus gerebat quoque Phoenicem in suo rogo*

PERIT VT ÆTERNVM VIVAT.

Il meurt pour vivre éternellement.

*In quandam Personam, quæ civiliter moritur
se Deo facret vitam religiosam eligens.*

XXIII. *Andreas Bathori Cardinalis sub Papa Grego-
XIII. idem corpus habebat in symbolo.*

SE NEGAT UT VIVAT.

C'est pour vivre qu'il se fait mourir.

*Quod etiam erudito applicari potest, qui vitæ
minum sibi accelerat talibus rebus incumbens, quæ
immortalem reddunt.*

XXIV. *Phoenix super suo busto.*

O MORS, ERO MORS TUA.

Mort, je seray ta mort.

In resurrectionem Filii Dei.

XXV. *Eadem figura depicta est in porticu Regii Pa-
tu in Virginem Aurelianensem, quam Angli igni
debant Rothomagi, hac epigraphæ.*

INVITO FUNERE VIVET.

La mort même la fera revivre,

XXVI. Salamandra in igne.

A AVTRVY MORT, à MOY VIE.

Hinc aliis mors, unde mihi vita.

Mod hoc disticho latino explicatum est.

nutriunt Salamandra ignes, qui cætera perdunt
Alterius nobis vivere morte datum est.

XVII. Papiliones ad candelam se adurentes.

OSI DE BEN AMAR PORTO TORMENTO.

Propter amorem suffero.

Je souffre ainsi pour trop aimer.

adjuncti sunt hi versus:

Linna delectant culices, perimuntque petita,
i nobis spes est optima causa mali.

XIII. Dom. Hieronymus Martinozzi in certamine
estri à Cardinale Antonio Barbarino instituto Phœ-
nem super busto suo gerebat, hoc versu.

TACENDO, E NEL MORIR RINASCO.

Tacendo morior, moriendoque renascor.

me tais en mourant, Et ma mort me fait vivre.

XXIX. Phoenix.

DOPO LA MORTE PIU VIVENTE.

Post mortem magis in vivis.

Depuis sa mort d'une plus belle vive,

In Sanctum.

XXX. Phoenix super rogo suo.

UT VIVAM ALTER.

Pour revivre.

XXXI. Idem ex busto suo proficiens, cum verb
Pauli.

VIVO EGO, JAM NON EGO.

Je vis, & ne vis plus à moy.

XXXII. Papiliones circa facem accensam.

TETIGISSE PERISSE EST.

C'est se perdre qu'en approcher.

In causam periculo plenam.

XXXIII. Phoenix.

NATALE FUNUS.

Ma mort est ma naissance.

In Martyrem.

XXXIV. Phoenix rogam suam Solis radiis accen

SOLO LUMINE SOLIS.

Le soleil seul peut m'enflâmer.

In quendam, qui magnam sibi ab initio statim
ciliat authoritatem.

XXXVII. *Salamandra in igne.*

J'Y VIS ET JE L'ETEINS.

In hoc vivo quem extinguo.

principem de Conde, qui in hæresi Calviniana
 us ad eam suffocandam postea multumibuebat.

XXXVIII. *Papilio ad candelam se adurens.*D BEN CHE VO A DIETRO A QVEL CHE
M' ARDE.

Scio me iri combustum.

Je sçais que je vas me brûler.

uendam, qui se in periculum conjicit, quam-
 la fecutura prævideat.

XXXIX. *Idem.*

VIS ET DAMNOSA VOLUPTAS

*Que ce plaisir est court, & qu'il est dangereux.*XL. *Idem.*

UT POTIAR PATIOR.

*souffre pour jouir du mal qui me menace.*XLI. *Phoenix super suo busto.*

SIT POST FATA SUPERSTES.

Pour vivre après sa mort.

uendam, qui sibi scribendo immortale nomen

Ignis serpentes fugans papilionesque alliciens.

ALLICIT & TERRET.

Il attire & il chasse.

In personam devotam & severam.

XLIII. *Papilio ad candelam se adrens.*

MI CULPA, Y MI DISCULPA.

Mea culpa atque mea excusatio.

Mon crime est mon excuse.

Porté d'un vol audacieux,

J'ay follement levé les yeux.

Sur ce divin object dont la clarté m'abuse,

Je connois ma temerité;

Mais une si rare beauté,

Fait mon crime, & me sert d'excuse.

VERSIO:

Dum nimis audaci rapior per inane volatu,

Lucis ad augustæ lumina tollo faces.

Hic circumfusâ me majestâte verendum

Lumen in undantes abripit igne gyros.

Causa necis fateor, mihi sum, sed causa pericli

Forma dabit veniam, si dedit illa malum

XLIV. *Idem.*

VEDE, AVAMPA, E MUORE.

Videt, ardet, decedit.

Il la void, il brûle, & il meurt.

Surpris d'une beauté si vive,

Mon destin veut que je la suive.

Sans pouvoir me tourner ailleurs;

Et dans le desir qui m'emporte

*élevé d'une aile trop forte,
vois, je brûle, je meurs.*

VERSIO:

idiōris ego percussus imagine formæ boue
lanc jubeor fatis ingenioque sequi.
cum non aliò possim deflectere cursum,
propositi retinens in mea vota feror.
desiderii pennis sublatus in altum,
orreptus flammis, dum video, moror.

XLV. *Idem.*

AH TROP CRÉDULE!

Vah quam credulus!

ima continet anagramma istius personæ, in cujus
n symbolum cum his versibus compositum est.

*t'éblois à ces splendeurs,
ndant c'est un feu qui brûle,
voles, tu tombes, tu meurs,
trop credule!*

Quos ita reddidimus:

gas, nam flamma tuos perstringit ocellos,
Caligantem vicinus decipit ignis;
irusque mali volitas, atque impete magno
uis, & subitæ pœnas das credule mortis.

XLVII. *Cicindela.*

IN TENEBRIS LUCET.

Il ne luit que la nuit.

uendam, cui nulla fama nisi apud ignaros.

XLVIII.

XLVIII. *Eadem.*

POST TERGA JUBAR.

Son éclat est derrière luy.

Quod in eum competit, qui gloriam hujus
contemptui habet.

XLIX. *Cicindela.*

MEUS IGNIS AB ORTU.

*Mon feu m'est naturel, je l'ay dès ma naissance.*L. *Eadem.*

NOCTE NOTESCIT.

*De nuit on le découvre.*LI. *Eadem.*

NON ALIENA LUCE.

*Je ne cherche point de lumière étrangère.*LII. *Phoenix super suo busto.*

MORO TACENDO, E NEL MORIR RINAS).

Tacendo morior; moriendo renascor.

*Je meurs sans dire mot, & ma mort est ma vie.*LIII. *Salamandra in igne.*

DULCE ET DECORUM EST.

Il m'est également & doux & glorieux.

In Pat. Carolum Spinolam ob religionem igni
bustum.

LIV. *Phoenix super suo rogo.*

NON POTERAT FATO NOBILIORE MORI.

Il ne pouvoit mourir d'une plus belle mort.

LV. *Idem.*

URITUR ET VIRGO EST.

Et tout vierge qu'il est il brûle & se consume.

LVI. *Phoenix ad radios Solis se comburens.*

PIU DEGNO E IL ROGO MIO.

Dignior aliis meus rogo.

Un bucher est plus digne, & mon sort plus heureux.

Quod symbolum ex annulo signatorio huc transcriptum est.

LVII. *Phoenix.*

DE MI MUERTE MI VIDA.

Ex mea morte mihi vita.

De ma mort ma vie.

LVIII. *Phoenix.*

NEC EST, NEC ERIT, NEC FUIT ALTER.

Il n'a, ny n'aura son semblable.

In connubium Regis cum Regina pingebatur Phoenix ad Solis radios se comburens, his verbis.

SIN PAR EL QUE ARDE

SIN PAR EL QUE QUEMA.

Haud parem habet & accendens & accensus.

Cy qui brûle est sans pair, aussi bien que celuy qui le fait brûler.

Papilio ad candelam se adurens, cum his versibus

Fulvii Testi.

COSI LEGGIADRA E LA BELTA CH'ADOR
CHE MIO PENARE EL MIO LANGUIR NON
RESTO.

Fascinat illa suo, veneror quam, forma nitore
Ut, quod perpetior, sit mihi dulce malum.

*La beauté que j'adore a des charmes si grands,
Que je sens du plaisir dans les maux que je sens.*

Quorum ultimus versus sufficiens foret ad egregium
symbolum efformandum: *alibi voluit*

LXI. *Pyrausta in flammis.*

HIC NASCOR ET MORIAR.

J'y nais & j'y mourray.

LXII. *Salamandra in igne.*

NEL MEZZO DE L'ARDOR NON RESTO OFFENDOR.

In medio ardore haud offendor.

Au milieu des ardeurs je ne sens aucun mal.

LXIII. *Papilio ad candelam se adurens.*

E NON MI CAL, SE PER AMARE JO MORIAR.

Ex amori mori.

Et pour aimer ainsi qu'importe de mourir?

LXIV. *Salamandra in igne.*

DI MIA MORTE MI PASCO, E VIVO IN FIAMMIS.

Morte mea pascor vivoque in flammis.

Et ma mort me nourrit, & je vis dans les flammes.

LXV. *Alvare de Mendoza Comes de Castro*

*in quodam cursu Hispanico Papilionem ad candelam
adustum, hoc versu.*

SATINADO ANIMAL,
 MONOS EN COMPANIA,
 ESQUE LA PENA MORTAL
 LA TU LOCA PORFIA,
 AESCE MUCHO A LA MIA.

ux facies, animal miserabile, fortis
 iudicium nostræ conditionis habet.
 inique mortiferi voti, quæ plecteris, index
 exhibet, & nostri damnat amoris opus.

Fort qui nous unit, animal malheureux.
 Et voir ce que je suis, Et la peine cruelle
 Qui te fait ressentir une atteinte mortelle
 Présente ma peine, Et condamne mes feux.

LXVI. Phoenix.

X MORTE IMMORTALITAS.

De la mort l'immortalité.

II. Mauritius Sevus inter Symbola sua unum ha-
 bet, cujus corpus est Phoenix, his verbis.

DE MORT A VIE.

Ex Morte ad vitam.

LXVIII. Salamandra in igne.

DONDE TODOS PENAN DESCANZO.

Hinc mea requies, unde aliis inquietudo.

Je trouve mon repos où souffrent tous les autres.

LXIX. Phoenix super suo rogo.

VITÆ ODIO PRÆSENTIS,

VENIENTIS AMORE.

Je cherche une autre vie en quittant celle-cy
 In Sanctum quendam coelestia anhelantem.

LXX. Gallus alas suas super igne movens.

PLUS JE L'ETEINS ET PLUS FORT JE L'ALLUME.

Quo magis extinguo eò fortius ardet.

Quod quoque ex illis est, quæ à Mauritio Severo
 nata sunt, lemmaque ex versibus Huitanei desumptum
 est, quorum ultimi ita habent :

Voulant ma flâme éteindre aucunemens
Plus je l'éteins, & plus fort je l'allume.

LXXI. Cùm ultimo Duci Sabaudia justa fierent, mor-
 tui nix pingebatur ad innuendum hunc Principem natus
 suam prævidisse, hoc lemmate.

IPSE SIBI BUSTUM.

Luy même son bucher se dresse & se prepare

LXXII. Phoenix bustum suum parans.

COLLIGIT UT VITAM RENOVET.

Luy même se prepare une nouvelle vie.

LXXIII. Phoenix super suo rogo.

NON IMPROVISO FUNERE.

Sa mort n'est pas une mort improvûë.

LXXIV. Idem.

NON ALTER ERIT NISI NATUS
 ILLO.

*n'aura jamais de semblable, que ce qui renaitra
de luy.*

in quendam Patrem filium se dignum relinquentem!

L'XXV. Phoenix solem intuens.

ME QUOQUE POST PATREM.

Il m'aime comme son pere m'aimoit.

in pietatem cujusdam Principis, qui in Patris multa
virtute ac probitate conspicui locum succedebat.

Nn 2

AU.

AUTHERSA ODO
RARIA.

PASTILLI, THU

&

ALIA SUFFIMENTA.

I. *Thus super ignē.*

ΑΓΟΛΑΤΜΕΝΟΣ ΕΓΦΡΑΙΝΕΙ.

DILETTA CONSUMANDOSI.

Consumendo delectat.

Il plaist en se consumant.

In quendam vitam suam reipublicæ inserviendō tran-

II. *Pastillus super igne.*

CALORE ODOR.

De sa chaleur son odeur.

In aliquem, cui ex zelo conciliatur autoritas.

I. *Marchio de Vervins gerebat in magno à Rege in-*
stituto equestri certamine Thuribulum, ex quo gratis
prodebat odor, his verbis.

ET COLIT & PASCIT.

*Il adore les Cieux, & leur offre ses voeux.*IV. *Thus super igne.*

ARDO Y ADORO.

Ardeo & adoro.

Et je brûle & j'adore.

In amorem reverentem.

V. *Idem.*

DUM FLAGRAT FRAGRAT.

De son feu son ardeur.

In aliquem, qui se celebrem reddit in mundol-
dabili suo fervore.

VI. *Idem.*

SUPERIS GRATUS ET IMIS.

*Aux grands comme aux petits il est toujours a-
mable.*

Quo Reverend. Archiepiscopus Parisiensis coho-
status est.

VII. *Thuribulum fumans.*

AUGET CONSUMPTIO ODOREM.

C'est en se consumant que croîtra son odeur.

Quo quidam notatur, qui famam suam ex eo auget
quod assiduo labore fata sibi acceleraret.

VIII. *Idem.*

AL CIEL N'ANDRA L'ODORE.

Odor ad coelum usque.

L'odeur va jusqu'au Ciel.

IX. *In porticu Regii Palatii Thus pictum est in honor-*
Simeonis de Monfort, quod super ara ardet, l-
lemmate.

PEREUNDO NUMEN ADORAT.

C'est pour Dieu seul qu'il se consume.

Quia pro aris & focis adversus inimicos Dei pugna-
morti succubuerat.

X. *Thus super igne.*

DUM PLACEAM, PEREAM.

Que je perisse pourveu que je plaise.

Amicum generosum, qui suis commodis non in-
it.

XI. *Pastillus fumans.*

O SPIRTO AL CIEL, ED IN' TERRE L'ODORO.

Spiritus ad coelum, odor in terra.

L'esprit en monte au Ciel, & l'odeur en demeure.

In cujusdam probæ personæ mortem, cujus animam
Coelum rediisse nemo dubitat, cum interim ma-
m reliquerit suarum virtutum ac exempli præstan-
imi famam & desiderium.

XII. *Thuribulum fumans.*

ET SACRO CARPITUR IGNI.

C'est un feu sacré qui le brûle.

In quendam, qui propter honorem Dei & Religionis
enti flagrat ardore.

XIII. *Idem.*

FLAGRAT MOTU FRAGRATQUE.

Le mouvement l'allume, & repand son odeur.

In Virum Apostolicum, qui bono successu & multo
actu iter suum perficit.

XIV. *Idem.*

COELO SUA MUNERA REDDIT.

C'est au Ciel qu'il cherche de plaire.

XV. *Thuribulum.*

SACROS TANTUM IN USUS.

Aux usages sacre.

XVI. *Thuribulum fumans.*

AGITATUM MAGIS.

Plus il est agité.

XVII. *Thus super igne.*

CONSUMITUR AT OLET.

S'il se consume il en a plus d'odeur.

XVIII. *Pastilli super igne.*

IN ODOREM SUAVITATIS.

En odeur de suavité.

In preces justorum.

XIX. *Thus in thuribulo ardens.*

LAUDATUR ET ARDET.

On le loue & il brûle.

Quod ad idololatrias trahi potest, qui laudantur
damnationi æternæ sunt subjecti.

XX. *Franciscus de Ursinis gerēbat Aram.*

THURE CALET.

L'encens le fait brûler.

In quandam Personam, quæ se multis odoramens inungit.

XXI. Pastilli super igne, cum hoc Bembi versu,

IN DOLCE FOCO ARDENDO.

Grato igne ardendo.

Brûlant d'un feux si doux.

Nn 5. RO-

ROGUS APOTH

OSEON.

ET

ALII IGNES.

I. *Hercules super suo rogo, cum hoc versu.*

ARSO IL MORTAL AL CIEL N'ANDRA L'ET.
NO.

Consumitur mortale, immortalis servato.

Le mortel se consume & l'éternel demeure.

reparationem animæ & corporis instante mortis
lo.

*Ad mortem depingendam Rogus Apotheosæus consti-
tutus est à Patr. Masenio his verbis.*

LUCE HAC LUX CLAUDITUR OMNIS.

Cette lumière acheve & consume les autres.

III. Rogus Apotheosæus.

MORTALE REPURGAT.

Il purge ce qu'il y a de mortel.

ignem purgatorium.

IV. Simius, qui igne ludens aduritur.

MALE LUDITUR IGNE.

Il est dangereux de se joüer avec le feu.

nt in passionibus animi nonnullæ, quæ lusus ini-
dentur, quibus tamen haud temere fidendum est.

Carolus Cardinalis de Lorraine templum edificari
avit Anno 1589, cujus in honorem pingebatur
cellæ ardens facibusque ad culmen usque instru-
um hoc versu.

GENTEM MOLEM PIUS ARDOR TERMINAT
ASTRIS.

es ardeurs de ses feux s'élevent jusqu'aux Cieux.

Quo ejus zelus & pietas notatur.

VI. *Aulicus quidam multis annis operâ suâ Princeps quo sibi omnis spes erat reposita, collocatâ, peritum ejus in symbolum assumebat quendam eorum ad mortuos cremandos antiquitus stru-*

HERO SUPERESSE NEFAS.

Je ne veux pas survivre à un si bon maître.

VII. *Dom. Virey Primarius Præfectus Cabillonis Arare cum desponsata ipsius decessisset, illeque suo abdicato se sacris tradidisset, pro symbolo tur Urna cineribus fumantibus repleta, hac*

HIC EXTINGTI IGNES.

C'est là que mes feux sont éteints.

VIII. *In Exequiis Herculis d'Este Ducis Ferris, exhibebatur Urna cum cineribus Herculis, hæc verbis Seneca Tragici adscriptis.*

TIMETE SUPERI FATA TAM PARVUS CINIS
CULEUS EST.

Tremblez Heros tremblez, Hercule n'est que cen-

Quo monentur potentes hujus mundi, ut mererint mortis, cujus imperio non minus subjecti ac cæteri quivis.

IX. *Machina veterum Apotheosæon, super quibus*

*a Imperatorum cremabantur, omnibus ornamen-
ti, que adhibere solebant, instructa, uti picturis,
et arpis, aureo panno, insignibus gentilitiis &c. hoc
simile.*

MOX CINIS.

n'en restera rien, bientôt qu'un peu de cendre.

*c omnium rerum in mundo fors est ut in cine-
fumum abeant.*

MIS-

MISCELLANEA

ET

ADDITAMENTA VARIA

I. *Hispanus quidam in quodam certamine equestri in
 simbolo gerebat Diabolum malleo & flamma igni ar-
 matum, his verbis adscriptis.*

Y CON HIERRO Y CON FUEGO;
 Ferro & igne.

Avec le fer & le feu.

Quod in aliquem quadrat, qui sursum deorsum omnia movet.

Bernardus de la Valette summus Architallanus Gallorum, Gubernator & Praefectus Regius Provincia, Delphinatus & Marchionatus Salutiarium habebat pro simbolo Arma igne adusta, hac epigraphæ.

HAC LUCE VIAM.

Je m'avance à cette lumière.

Eques quidam sub nomine Inflammatus in Ludicra quadam pugna Anno 1602. Sine celebrata symboli loco usurpabat ignem, quem venti oppugnabant, cum hoc versu.

TANTO S'INFIAMMA PIV TANTO PIV CHIARO.

Quo magis sufflatur, eò magis fulget.

Il a bien plus d'éclat, plus il est enflammé.

IV. *Tubulus nitrato pulvere fartus.*

NE POUVANT PLUS MONTER JE MEVRS.

Ultra ascendere impotens morior.

V. *Candela extincta.*

VNDE DECVS MEPHITIS.

Ce qui brilloit n'est plus que puanteur.

In cuiusdam Personæ forma præstantissimæ corpus tinctum.

I. *Oleum quod igni infunditur.*

AFFVNDENDO ACCENDIS.

Plus

Plus vous versez, & plus vous l'allume.

Trahit peccatum peccatum, uti annulus annulus

VII. *Hispanus quidam depingere volens animum amata Personæ plus quam chalybeum, & quam merito animum suum ab ea abalienaret pro symbolo iuratur Flamine idololatra suffimentum cuidam lapide dolo offerente.*

PIEDRA ADORA, Y HUMO OFFRECE.

Hoc petram adorat fumo.

Il adore une pierre avec cette fumée.

VIII. *Alius assumebat Montem sive Rupem igne circumdatam, una penna cennida de fuego; lena erat Ariosti, la letra del Ariosto.*

ADHOR ADHOR MI LIMA.

Sensim me absumit.

Peu à peu ce feu me détruit.

Quod postea Dom. Franciscus Manuel Sonne quodam, ut vocant, explicare aggressus est. Cuius prioribus quatuor versibus describit in genere symbolorum indolem, quæ vocat imagines vivas, cognitionum altissimarum expressiones, metaphoras finissimas consiliorum magnorum, libros pictos atque colores ratiocinantes vel ad ratiocinia illicientes

*Esse es Lisis, aquel retrato vivo
Copia gentil de un alto pensamiento
Metafora fiel de un grande intento,
Libro pintado, y lienzo discursivo.*

Inde figuras ita explicat:

Se pennaſco eſtraño aun mas que altivo,
 quel miſterioſiſſimo ardimiento,
 Duran un ardor y un ſuffrimiento
 valmento oſtinado, y ſengativo.

teã deſlectir ad actionem & epigraphen, de qui-
 hunc modum pergit:

ſiſtele una llama que altamente
 hora en hora a la penna vence dor a
 ſirve de deſpojo y combatiente.

ndem tribus reliquis totum ſymbolum Foeminae
 n applicat.

as ay quã vana explicacion Señora
 amor ſe ofrece a quien amar non ſiente
 lo ſentais, pero creedlo agora.

Cum equeſtris pugna haberetur Neapoli anti-
 um quoddam ſymbolum gerebat Dom. Fabritius
 reſa, cujus pictura exhibebat Phœnicem, his
 rbis.

SEMPRE L'ISTESSA.

Semper idem.

Toujours la meſme. IX
 Iſpanus quidam de Amasia ſua quam valde depe-
 rat tormentis, quibus excruciabatur, queri volens,
 cundum composuit ſymbolum, in quo pictura loco

OO

erat

erat venefica coram Diabolo se inflectens, quae m
scopas tenebat & figuris magicis clavum infigebat
verbis.

ADORO QUIEN ME A TORMENTA.

Adoro excruciantem.

Adore qui me tourmente.

XI. Alius è contrario, cum significare vellet amas
suam meritis prestare omnibus ceteris, Phœnicem
gebat, hoc lemmate.

VIGET UNICA TERRIS

Le monde n'a pas sa semblable.

II. *Pat. Engelgrave effinxit Phœnicem super suo rogo in Ascensionem S. Virginis, cum his verbis Ovidii.*

FELICITER ARDET.

Qu'il est doux de brûler d'un feu si beau.

III. *Idem in Solatium animarum igne purgatorio purgandarum constituit faces extinctas & fumantes, hac epigraphe.*

FESTINA EXTINGTOS REDDERE LUCI:

Depêchez vous de leur rendre le jour.

IV. *Ubi inconstantia adamatam suam arguere atque de ea queri constuuerat Dom. Didacus de Arrablez, talem Proteum depingi curavit, qualem nobis descripsit Ovidius, capite cornuto, manu humana, corpore ursino & leonino, pede gryphi, una manu lapidem tenentem, qui pro cauda habebat draconem ignem vomentem, his verbis Virgilii.*

FORMAS SE VERTIT IN OMNES.

Elle prend tous les jours des forms plus étranges.

ROMEO ALAMIA

antiquoq. n. s. i. p. u. o. a. u. e. n. t. i. s. p. e. r. a. t. i. o. n. i. s.

mi sugi ançi n. d. g. r. a. l. l. e. d. l. o. n. p. c. o. n. t. r. a. p. t. i. o. n. i. s. H. XV.

.1. q. r. i. d. e. a. s. l. e. v. e. r. e. l. e. c. t. u. s. i. n. q. u. e. n. t. i. s. p. e. r. a. t. i. o. n. i. s.

OUZ

XV. *Alius gerebat Chimeram Igne armatam, hoc
lemmate.*

MICAT DUM DIMICAT.

Elle brille en combatant.

XVI. *Cui alius adjiciebat.*

URIT FLAMMIS ARMATA VICINOS.

Ses feux sont dangereux, à ceux qui s'en approchent.

XVII. *Alius propterea quod Bellerophon ipsius igne uteretur ad eam interficiendum, hac verba adscripsit.*

SUO-

SUOMET IGNE PERIT.

Elle perit par ses propres feux.

in quendam personam, cui affectus violentus ma-
o damno est.

III. Patres, qui sunt Insulis ex Societate Jesu, sym-
olum eformaturi in honorem eorum, qui tempore pestis
liis suam operam locabant, Curtium illum famosum
ingebant, qui se propter salutem reipublica flammis
njiciebat, lemmatis loco adscribentes.

VICTIMA SALUTIS PUBLICÆ.

Victime du salut public.

X. D. Charpenier Academia Gallicæ civis in tor-
Oo 3 menta

*menta imperii maritimi constituēbat duos tubulos
trato pulvere repletos atque in decussē volantes,
verbis.*

OSTENDUNT TELA PARENTEM.

Ces traits font voir quel est mon Pere.

In Præfectum maritimum ipso Rege prognatur

XX. In porticu Fontis Bellaquei depicta est Salam
dra, hac inscriptione.

MIHI DVLCIS ARDOR.

Je languis dans ces feux, & ces ardeurs me plaisent.

XXI. Sagitta in aère accensa.

NULLA ALTIUS ARDET.

Nulle n'a le bonheur de brûler aussi haut.

In passionem animi vehementissimam.

XXII. Aliquot anni sunt, cū in nummulis æreis
reditibus fortuitis cufis Dom. Quinaut ex Acade
Gallica exhiberet Aram cum sacrificio ad oram A
ris & hoc dimidio versu ex Georgicis.

VOTAQUE SERVATI SOLVENT.

Delivrez des dangers ils offriront des vœux.

XXIII. *Stramentorum fascis accensa.*

PRESTO ARDE, PRESTO MVORE.

Citò ardet, citò extinguitur.

Elle brûle d'abord, d'abord elle s'éteint.

In affectum subitum nec diu persistentem.

XXIV. *Olla super igne fervens & exundans.*

VAZIA LO QUE TIENE.

Quod continet effundit.

Il repand tout ce qu'il contient.

In aliquem irâ accensum, qui omnia, quæ in bu
veniunt, effundit.

XXV. *Tubus pulvere nitrato factus in aërem mis*

IGNE FEROR PEREOQVE.

Le feu me fait aller, le feu me fait perir.

Sunt quibus exitio est animus audaciâ plenus
in quævis pericula sese injicere haud formidant.

XXVI. *Tubus nitrato pulvere repletus ac volat*

POCO DVRI PVRCHE M'INALZI

Brevis dum elevor.

Qu'il dure peu pourveu qu'il m'élève.

Le feu qui me brûle au dedans

Me donne des transports ardens

Sans me laisser jamais, un seul moment de treve.

J'en connois assez le danger,

Mais je n'ay rien à ménager,

Je veux bien durer peu pourveu que je m'élève.

Temporis exiguum mediocris tranquillitas in æstu,

Proh dolor! in flammis cogor abire miser.

Mors mihi certa satis, non sollicitudine mentem

Angit, ubi in flammis exeo, finis adest.

Dummodo in aërios me possim tollere tractus,

Simne diu, nec ne, non mihi cura subit.

Id quod sibi peculiare constituerat Marchio d
liers in magno equestri certamine Regis.

XVII. Salamandra in igne, cum hoc versu
Bembi.

E VIVO PURDEL CIBO UNDE SI MORE.

Quod aliis mortem, mihi vitam.

Je me nourris de ce qui fait mourir;

XXVIII. Cerei accensi, apesque prope eos.

NOSTRA LUCE MICANT.

Nous fournissons ce qui fait leur éclat.

XIX. Cùm terra mandarentur exuvia Regina Angliae
symbolum vexilli turmalis erat tubus nitrato pulvere
impletus ac emissus, cum his verbis Virgilii.

QUÆSIVIT COELO LUCEM.

Et jusques dans le Ciel elle cherche à briller.

N'ay demeuré paisible au fond d'une retraite;

Et toujours conservé cette vertu secrète

Qui produit les plus nobles feux;

Dans le devoir commun de finir ma carrière,

Je n'ay cherché que dans les Cieux;

L'éclat d'une vive lumière.

En moror, in vasto remanens profundus hiatu,
Sopor in obscuris alui penetralia Vestæ
Vceribus, rapidos mox effundendus in ignes:
Im teneor (mea fata) meos absolvere cursus,
Næ juvat in terris loca quærere, scandere sedes,
Cuior ad æthereas, vivo quæ lumine gaudent.

XXX. *Tubus nitrate pulvere refertus.*

ARDET EUNDO.

Plus elle va plus elle s'enflâme.

In alicujus zelum vinei nescium.

XXXI. *Fax fortiter ardens.*

LUCE SUA CONSUMITUR.

La lumiere le consume.

In Eruditum, qui in studiis vitam suam absun-

XXXII. *Granatum bellicum accensum.*

VIRES CUM SOLVITUR AUGET.

En perissant elle augmente sa force.

In mortem alicujus Sancti.

XXXIII. *Flamma ignis sursum tendens.*

REPETIT COELUM SUA DONA.

Le Ciel reprend ce qu'il avoit donné.

XXXIV. *In honorem S. Ignatii à Pat. Engelgrae-
bitum est speculum encausticum, radios suos
accipiens, cum hoc versu Virgilii.*

SOLIS INARDESCIT RADIIS, LONGEQUE REF-
GET.

Tout ardent du Soleil, il repand ses lumieres.

Quadrat in aliquem, qui Spiritu Dei repletus
cum aliis communicat.

XXXV. *Phœnix ex busto suo renascens.*

EX VIRGINE VIRGO.

NATIVITATEM JESU CHRISTI.

XXXVI. *In Tormenta bellica extant duo symbola, quorum alterum Græco; alterum Latino lemmate gaudet; utrumque uia habet.*

ΑΠΟΛΩΛΕΝ ΑΝΔΡΟΣ ΑΡΕΤΗ,

Periit viri virtus.

La valeur de l'homme est perdue.

Quia hodie tormentis bellicis repertis veriùs bella geruntur casu, quàm virtute, quæ magis conspicua est, quando vir cum viro congregitur, quàm ubi bombis & tormentis bellicis locus expugnatur.

XXXVII. *Latinum erat hoc:*

ET HERCULIS SUPERAT VIRES.

Il passe les forces d'Hercule.

Quod ad Seren. Principem nostrum referri potest, quibus in bello gestis clarum, quippe ejus unius obitu tot civitates sunt expugnatae, tot victoriæ reportatae, aliaque multa in rem nostram hostiumque detrimentum peracta.

XXXVIII. *Phœnix se comburens.*

MELIOREM INCENDIA REDDUNT.

Les feux le rendent meilleur.

XXXIX.

XXXIX. Tubus nitrato pulvere factus.

SPLENDET ET ASCENDIT.

En montant elle brille.

XL. Ager, qui exurit.

OLIMQUE ARSISSE JUVABIT.

Il est avantageux de brûler de la sorte.

IT MEROBILIS SUPERAT VITIS

XXXVII. Plantis se comburunt

MILIORUM TIBENDIA TIBENDIA

Agnes de vesperis

XXXIX

A

A E R,
 P O R E S, N U B E S
 E T
 N E B U L Æ.

mate quodam inter Ecclesiasticos orto, quoddam
 re exhibebatur eorum certaminum, in quibus
 ma manus visuntur committi, quaeque in prodigiis
 ce sentur. Lemma petuum erat ex primo lib. Æneid.

ANTÆNE ANIMIS COELESTIBUS IRÆ.

Quoy

Quoy jusque dans le Ciel des images de guerre.

II. *Eadem Figura pingebatur in pugnam Nauptum cum his verbis Claudii.*

MILITAT ÆTHER.

C'est le Ciel qui combat.

III. *Nubes radiis Solis inardescens.*

SOLIS INARDESCIT RADIIS.

Des rayons du Soleil elle est toute enflammée.

IV. *Nubes soli opposita à quo radios accipit.*

RESPICIO UT RESPICIAR.

Je le regarde afin qu'il me regarde.

In aulicum quendam, qui nunquam à latere cipis sui discedit, ut splendorem autoritatemque bi conciliet.

V. *Nubes que ita concutiuntur, ut fulgura emergunt.*

PUGNANDO CORUSCANT.

De leurs combats vient leur éclat.

In viros bello claros.

VI. *Nubes, que postquam ex fulguribus emerfit, magnam pluviam refolet.*

DITAT QVOS TERRUIT.

Il ennichit ceux qu'il a fait trembler.

Ma qualité m'élève au dessus de la terre,

porte avecque moy la pluyé & le tonnerre; l'un me sert à punir, l'autre à recompenser: comme ma bonté tempere ma puissance, comble bien souvent d'une heureuse abondance, aux qu'un juste courroux m'avoit fait menacer.

vehor aërios, linquens terrena, per orbes,
 at, & densi funduntur ab æthere nimbi;
 nobis opprimitur, feriunt cum fulmina montes,
 nit, in cunctos refero mea munera justos.
 que meæ facili vires bonitate levantur,
 læpè datur nimium foecunda bonorum
 a, quæis me æquæ cogunt minitarily iræ.

Regis justitiam, quæ poena afficit malignos &
 ia præbet probis.

VI. *Vapores terra elevati Solis aspectum sibi impedi-*
entes.

DE SVAVDACCIA SV CEGAMIENTO. *Quod*
Ex temeritate cœcitas.

De sa temerité vient son aveuglement.
 depinguntur illi, qui se magistrarui summo
 nunt ambitione excœcati, quo in se omne malo-
 genus derivant.

VIII. *Nubes levis coram sole.*

AD MODICUM PARENS.

Elle durera peu.

quæ est vitæ nostræ imago, de qua S. JACOBUS
 or est ad modicum parens.

IX.

IX. *Nubes cum his verbis Petrarchè.*

AL VENTO SI DELEGUA.

Ad primum ventum.

Le premier vent la dissipera.

X. *Nubes.*

MITIGAT ARDOREM SOLIS.

De soleil trop ardent elle arrête les traits.

In Dei misericordiam, quatenus justitiam
tigit.

XI. *Dna nubes ex quibus fulgura prodeunt.*

COLLISÆ FVLGVRANT.

Il en sort des éclairs quand ils se sont choqués.

Quod ad disputationes duorum eruditorum pe-
nere dixerim, quo plerumque fit, ut opera sua eg-
gia cum orbe literario communicent.

XII. *Magnis in laudibus esse Principis, eruditos in su-
recipere tutelam cum effingere vellet Pat. Gamber.*

*Nubem pinxit soli oppositam, quam radii solis rotam
netrabat, cum his verbis Statii.*

ADDITVR VMBRANTI DECVS.

Quel éclat luy revient de s'approcher de luy?

XIII. *Nebula coram sole elevata.*

CITO DISSOLVAR.

Je seray bientôt dissipé.

vitam brevem.

V. *Nubes soli quem tegit opposita & à quo magnum
obtinet splendorem.*

ORNATUR, ET OBSTAT.

Separant de ses feux elle nous le ravit.

quod est ingrati animi proprium.

Cum Academicus quidam Brixianus ingeniose
annuere vellet quomodo è re sua esset in civibus A-
ademicis haberi, quantumvis ex receptione membri
im tenuis nonnihil dignitatis videretur Academia a-
sistere, pro symbolo recipiebat Nubem a sole, quem
tegebat, splendorem nactam, hac epigraphe.

DUM IMPEDIO, LUCESCO.

Je brille en luy nuisant.

XVI. *Nubes crasse.*

EXCUSO IMBRE NITEBUNT.

La pluye les éclaircira.

in lachrymas, quibus animus redditur contentus,
scientiaque peccatoris ferena.

XII. *Nubes crassa, qua dissipatur serenaque reddi-
tur cum his verbis Siliii Italici.*

NITIDO RESOLUTA SERENO.

Elle prendra bientôt un état plus serein.

In animam multis iisque violentissimis tentationibus agitatum.

XVIII. *Vapor elevatus.*

ELEVOR UT FULGEAM.

C'est pour briller que je suis élevé.

In quendam, qui ad magnam à Principe promovetur dignitatem, ut omnibus ejus merita palam fierent.

XIX. *Nebula ad radios solis dissipata.*

AD PRIMOS VICTA CALORES.

Les premiers chaleurs l'ont bien-tost dissipé.

Quod ad ingenii labores tentationesque Sancti gnatii, quibus luctabatur recens conversus, traxit Bovius, quas tamen statim suo primo zelo omnes liciter dissipavit.

XX. *In Ascensionem S. Virginis depicta est nubes laeta hac inscriptione.*

NITET ELATA.

Elle brille estant élevée.

XXI. *Quidam belli tempore cuidam Principi operam suam locaturus pro simbolo assumebat vaporem in rem sublimatum, his egregiis verbis.*

SERVIRE TONANTI.

Pour servir à celui qui cause la tonnerre.

XXII. *Nubes qua in pluviam incipit solvi, cum his verbis ex hymno quodam ecclesiastico desumptis.*

PERCUSSA SOLIS SPICULO.

Des rayons du Soleil estant bien penetré.

In lachrymas S. Magdalenz.

XXIII. *Nubes coram sole.*TANTO NON PUO CELAR
CHIL GIORNO CELI.

Celet, lux tamen transparet. IIIVXX

Elle peut le cacher, mais sans oster le jour.

Quod idem de humana Christi natura dici potest, quæ divinitatem ejus adeo abscondere non potuit, in opera ejus divina insigniter eluxerint.

XIV. *Nubes à sole elevata, dum fluminis vapores ad se trahit.*

ATTOLLOR QUO PLURA RIGEM.

Je me sens élever pour faire plus de bien.

In quendam, qui idcirco putat se dignitate cumutum, ut occasione habeat majorem benefaciendi.

XV. *In Regis honorem constituit Dom. Charpentier Nubem, cujus ex uno latere prodèunt fulmina, ex altero aurea pluvia hoc lemmate.*

UTROQUE JUPITER.

Il fait voir ce qu'il est, & par l'un & par l'autre.

Id est, non solum per expeditiones bellicas, sed & ex suam magnificentiam.

XXVI. *Nubes lucida prope solem latentem.*

ARDET AB EXTINCTO.

Et tout éteint qu'il est, il l'allumez, il l'embrase.

In quandam viduam, quæ eodem amore maritum suum adhuc profequitur mortuum ac olim vivum.

XXVII. *Nubes in aëris regionem à radiis So
elevata.*

OVE ALZATA, PER ME NON FORA MAI.

Mea sponte nunquam.

Jamais je n'aurois pû de moy-même y monter.

In aliquem, qui alius cujusdam tutelæ omnem sui honorem & fortunam debet.

XXVIII. *Multa nubes elevata.*

UT IN ORBE PLUAMUS.

Pour pleuvoir dans le monde.

Quod ad concionatores spectat, qui Verbi Dei sunt dispensatores, salutisque spem ubique prædicant.

XXIX. *Nubes lucida per solis radios.*

ALIENA LUCE DECORA.

D'un éclat étranger elle paroît brillante.

Quando quis eo gloriatur, quod ad se haudquaqua pertinet.

XX. *Nubes solem regens à quo est sursum elevata.*

ELEVANTEM OBUMBRAT.

Elle fait ombre à qui l'éleve.

In Animum ingratum, qui beneficia in se collata
ulè compensat.

XXI. *Nubes soli opposita, cui lumen suum impri-
mit.*

LUMEN DE LUMINE.

Lumière de lumière.

In quendam sanctitate conspicuum, qui lumina sua
ipso Deo trahit.

XXXII. *Nubes pluviam destillans.*

EFFLUENDO CONSUMITUR.

En coulant elle s'épuise.

In personam, quæ inserviendo se absument.

XXIII. *Conjux demortua. Mareschalli de Guebriant
pro symbolo gerebat nubem, quæ quamvis solem ob-
scurabat, ab eo tamen lucida reddebatur.*

DEFICIT, AT MIHI ADEST.

Il n'est plus, mais il est encore pour moy.

Quo significare volebat memoriam conjugis morte
missi apud se semper esse integram.

XXXIV. *Nubes in aère elevata.*

MOX RESOLVTA CADET.

Bien-tost elle retombera.

In felicitatis, qua hoc in orbe fruimur, inconstantiam.

XXXV. *Nubes elevata, ventisque positis immobilis hoc lemmate.*

NISI FLAVERIT.

Si le vent ne souffle.

Nihil efficere possumus nisi gratia præveniente, quæ Dei flatus est.

XXXVI. *Aresius divinam S. Virginis maternitatem expressurus nubem pingebat, in qua imago solis describitur, cum his verbis ex cantico ejusdem Virginis a promptis.*

QVIA RESPEXIT.

Parce qu'il a daigné la regarder.

Quo vix potest excogitari symbolum concinnius quippe egregiè satis S. Virginis humilitas nube ex vaporibus terræ composita præfiguratur. Verba, quibus lemma conceptum est, ex ejusdem ore profluxere gratiæque insignem effectum exprimunt.

XXXVII. *Jesuïta Flandrici indicare volentes utilitatem quæ ex conversatione cum Politicis in se redundabat, vapores ex mari elevatos in symbolum recipere, his verbis adjectis, quæ non procul abeunt à lemmate Humoristarum.*

DVLCIOR VT REDEAT.

Pour les rendre meilleurs.

XXVIII. *Cui ferè geminum est, cum Nubi in va-
rem soluta adscriberetur.*

RETTVLIT IN MELIVS,

Il l'a rendu meilleur.

V E N T I

I. *Magna Regis equestri pugna celebrata, in symbolo sibi asciscebat Balagny Ventum lauros destruentem hac epigrapha.*

POSSVM NEC FVLMINA POSSVNT.

Je puis ce que ne peut la foudre.

Quod est audacia plenum, insigniterque hujusmodi festivitati conveniens, ubi arroganter cuncta fecisset haud mediocris laus est.

II. *Ventus arborem oppugnans.*

INCLINO O FRANGO.

Aut inclino aut frango.

On je fais ployer, on j'abbas.

irum bellicosum.

III. *Ventus.*

SPIRANDO MI CONSUMO.

Spirando consumor.

Je me perds en soufflant.

Amatorem suspiria fundentem.

IV. *Ventus nubes & nebulas dispellens.*

NO PARAN.

Non consistunt.

Ils ne tiennent pas devant moy.

Dom. de Benjamin gerebat in equestri Regis desun-
pugna ventum magnas quercus frangentem.

RVMPIT IN QVOS ERVMPIT.

Il brise tout ce qu'il rencontre.

Marchio de Beuron verò ventum fulmen compellen-
tem cum hac inscriptione.

OV JE VEVX.

Quò volo.

Dom. de Castillon, duos ventos ignem sufflan-
tes.

J'ALLUME & J'ETEINS.

Et Accendo & extinguo.

VIII. *Dom. de Bocard, duos ventos sufflant.*

COMME IL NOVS PLAIST.

Pro lubitu.

IX. *Quidam Opera sua Principibus Domus Au-
dicans in fronte representavit Coelum serenum
ventis & his verbis.*

SPIRANTIBUS AUSTRIS.

Sous des vents favorables.

Sunt qui huic corpori adjiciunt navem.

X. *Ventus.*

SINE OBICE LANGUET.

*Il est plus languissant quand rien ne luy resiste*XI. *Venti septentrionales flantes.*

VERRUNT DUM VEXANT.

*En le tourmentant ils le purifient.*XII. *Auster nubem depellens.*

SUMMA VI.

*C'est de toute sa force.*In militem, qui ut hostem persequatur nulli
ri parcit.

*Auster, qui ex una parte suppeditat pluviam, ex
altera rorens.*

PLUVIAM ROREMQUE MINISTRAT.

Il donne également la pluye & le beau temps.

*Jacobus Caccia Academicus Papiensis utebatur
ventis ignem sufflantibus, hoc lemmate.*

VIM EX VI.

De leurs efforts je tire plus de force.

XV. XVI. *Ventus ignem sufflans.*

LENIS ALIT.

Quand il est doux il sert à l'allumer.

GRANDIOR NECAT.

Mais estant trop fort il la tuë.

Id zelum moderare jubet.

*Zephyrus gratus super floribus, cum verbis Pe-
trarchæ.*

IL BEL TEMPO RIMENA.

Tempora grata reducit.

Il ramene le beau temps.

*A. Auster afflans balsami, thuris & myrthe ar-
bores, earumque odorem procul dissipans.*

TE SPIRANTE.

Quand

Quand vous soufflé.

In quendam, qui ex protectione cujusdam N
tis omne honoris decus habet.

XIX. *Venti vela cujusdam navis extendent*

FELICIBUS NON FALLACIBUS.

Je vais heureusement ou leur soufflé me poussé

XX. *Familia illustris de Vento, quæ Genuæ debe-
nem, splendorem Massilia, in symbolo habebat
& Ventum, hoc lemmate.*

S'IO SPIRO SPARIRANNO.

Fugiunt ad meum aspectum.

Dés que je souffleray, comme ils disparaîtront

Quod in strenuum bellatorem convenit, cujus
spectum quidem hostes sustinere possunt.

XXI. *Quatuor venti flantes.*

ET FURUNT RAPIDI SECUM,

Ces furieux se font la guerre.

In jurgia, quæ inter fratres existunt.

XXII. *Ventus.*

EN PEU D'HEURES.

Brevi tempore.

In maximam Bellatoris celeritatem.

*Dux de Mayenne usurpavit symboli loco in Lu-
vici iusti tropais ventos arbores destruentes.*

IMUS PER OBSTANTIA.

Nul obstacle ne nous arrête.

XXIV. *Ventus arbores subvertens.*

IN RELUCTANTES SÆVIOR.

Contre ce qui resiste il a plus de colere.

*Ad Severitatem justam Ducis Parmensis expri-
lum ventum pingebat Pat. Raulin, qui arborem
oppugnabat & subvertebat, hac inscriptione.*

PARCEREM SI FLECTERETUR.

S'il étoit souple je l'épargnerois.

*Abbas Ferro pingebat duos ventos sibi invicem
contrarios, quibus adscribebat.*

AUT SOLEM AUT IMBREM.

Ou la pluye ou le bea temps.

bellum pax aut summa omnium ruina.

XXVII. *Ventus.*

NON SAI D'ONDE NE DOVE.

NEC UBI NEC UNDE.

Ny d'où il vient, ny où il va.

In

In prudentem Politicum, qui agendi ratio
ptime scit regere.

XXVIII. *Ventus.*

UBI VULT SPIRAT.

Il souffle où il vent.

Gratiam facit Deus & quibus & quando vult

XXIX. *Dom. de Bressieux Nobilis Delphinus i
bulo habebat ventos mare turbantes, his verbu*

TURBANT SED EXTOLLVNT.

Ils l'agitent, mais ils l'élevent.

In fortunam adversam.

XXX. *Duo venti sibi contrarii morantes navim
tum ingressuram.*

MORANTVR NON ARCENT.

Ils peuvent l'arrêter, mais non pas l'empêcher.

XXXI. *Ventus nubes propellens.*

FVGAT ET FOVET.

Il les chasse & le maintient.

Boni Principis est malos fugare & bonos conse

XXXII. *Venti navem impugnantes.*

DVCVNT IN ALTVM.

Ils le poussent en haute mer.

Sunt quorum conditio persecutionis ope man
vehitur, mérita que magis magisque elucescunt.

XII. *Venti navem extollentes mari agitato, cum his verbis Virgilii.*

AD SIDERA VOLVUNT.

Ils l'éleverent jusques au Ciel.

que quaterque beati, quibus ad cœlum viam ostendit adversa, malignaque hujus mundi fortuna.

XV. *Ventus flando oppugnans saltum arboribus majoris & minoris proceritatis impletam, ut & dum, qui ab eo conquassantur.*

OMNES HAC TANGIMVR AVRA.

Et tous en sont touchés.

est in mundo quispiam, sive altissimæ sive vilissimæ conditionis, qui non pro sua ratione vanitati sit affectus.

XXV. *Ventus Bracteam versatilem movens.*

MI CONSTANCIA, MI MUDANCIA.

Inconstantia constans.

Je suis constant à changer.

XVI. *Ultimo equestri Regio certamine habito, Domitius Commodus composuit symbolum pro Marchione de Beuningen, cujus pictura erat Bractea versatilis inter duos ventos, hoc lemmate.*

NO MVNDO SE NO MVDAN.

Non mutor nisi murent.

Je ne change point s'ils ne changent.

quod certè tantum ingenii habet, quantum vix quæquam.

XXXVII.

XXXVII. *Eodem corpore usus est Mauritijs Severus ad exprimendum amoris constantiam, quo prosequatur suam Deliam. Lemmatis loco adiciebat hunc sum Petrarchæ.*

MILLE REVOLTES NE M'ONT ENCOR BOVG

Verum magis quadraret Petrarcha versus sequen

NE PER MILLE RIVOLTE ANCOR SON MOSS

Millies agitata nec semel mota.

PLUVIA, ROS, IX, GLACIES & GRANDO.

I. *Nubes in pluviam decidens.*

VOLUNTARIE REDDIT.

Sans contrainte elle rend, ce qu'elle a ramassé.

In quendam, qui bonis suis sua sponte renuntiat,
I moribundus de suis benè disponit.

Qq

II.

II. *Cum propter suam magnam liberalitatem Franciscus cum Ducem Mutinensem post fata celebrare vellet Pat. Gambertius, nubem describebat pluviam descendentem, hoc lemmate.*

POSCENTE NULLO.

Sans que nul le demande.

III. *Nubes in pluviam resoluta.*

CONGREGATA DISPERTIT.

Elle départ ce qu'elle a ramassé.

In quendam bona sua in infantes vel hæredes impertientem.

IV. *Nimbus in frumenta decidens eaque congestus.*

NE QUID NIMIS.

Rien de trop.

Omne nimium vertitur in vitium.

V. *Iustis Mediolani Philippo IV. Regi Hispania factis, nubes depicta erat in pluviam se resolvens, hæc inscripta.*

SE EXHAURIT EGENTI.

Elle s'épuise à faire du bien aux endroits qui en ont besoin.

Quo liberalis hujus Regis in egenos animus celebratur.

VI. *Nubes in pluviam destillans, cum his verbis Job.*

CONSUMITUR & PERTRANSIT.

Elle passe & se dissout.

hujus vitæ felicitatem.

VII. *Pluvia decidens in agrum.*

UT GERMINET.

Pour le rendre fecond.

Axilio cœlesti nostra bona opera perficiantur ne-
cessit.

VIII. *Nubes in pluviam resoluta super horto.*

DIVES IN OMNES.

Riche pour tous.

Et misericordiæ fonte omnis generis hominibus
affunditur.

*Academia quæ Rome est Humoristarum pro
symbolo gerit vapores elevatos ex mari ac in pluviam
resolutos, quique ita temperantur, ut aqua nec sit amara
nec salsa; quibus pro lemmate adjecta sunt verba Lu-
cretii.*

REDIT AGMINE DULCI.

Elle quitte ses amertumes.

significare volunt, se exercitiorum academicorum
indies majores progressus facere, vaporumque
subtiliores reddi.

X. *Pluvia in petram decidens.*

IDEM IMBER, FRUCTUS DISPAR.

Le mesme pluye & les fruits differens.

XI. *Ros.*

DULCE REFRIGERIUM.

Qq 2

C'est

C'est un doux rafraichissement.

XII. *Glacies super stramine in reponenda glaciei o* ma

IN LEI M'ATTEMPO.

Ita confervor.

C'est ainsi que je me conserve.

Multum faciunt ad virtutem & innocentiam
tam tectam retinendum vita solitaria, paupertas
voluntaria cupiditatumque coërcitio.

XIII. *Grando.*

EX CALORE GELU.

C'est la chaleur qui me glace.

XIV. *Nix in floccos decidens.*

MIHI CANDOR AB ALTO.

Ma blancheur vient d'en haut.

Inculpate vivere Dei donum est.

XV. *Nix.*

ALBA SED FRIGIDA.

Blanche mais froide.

XVI. *Ager nive contactus.*

HINC MESSIS UBERIOR.

La moisson en sera plus abondante.

XVII. *Nix.*

MEUS EST AB ORIGINE CANDOR.

Ma blancheur est de mon origine.

Conceptionem S. Virginis immaculatam.

XVIII. *Sol nivem liquefaciens.*

DECRESKIT QUO CÆTERA CRESCVNT.

Ce qui fait croistre tout le reste, la fait décroistre.

XIX. *Nix super altis montibus.*

IN ALTIS HABITAT.

Elle demeure dans les lieux les plus élevez.

solitudo in celebritate homines sceleris puri, solitudo eorum habitaculum proprium esse scias.

XX. *Ager nive contactus.*

LATUISSE JUVABIT.

Il luy sert d'estre ainsi cache.

quendam solitudinis amantem, ut literarum studiis imbat intellectumque perficiat.

XXI. *Globus niveus à monte devolutus.*

CRESCIT EVNDO.

Plus elle va, plus elle a de force.

II. *Non pauci sunt ex Academicis Gelatorum nomine gaudentes Colonia, qui in symbolis suis habent nivem & glaciem. Cardinalis Litta, Imperurbabilis nomen gerens, usurpabat nivem, que ligni frusto comprimuntur, ut diu conservetur, hoc lemmate.*

COMPRESSA SOLIDIOR.

Estant pressée elle est plus solide.

Quod ad eloquentiæ stylum pertinet.

XXIII. *Andreas Marianus gerebat quandam tractarum, quæ per glaciem raptantur.*

NON NISI PER GELIDVM.

Il faut qu'il gele bien, pour y pouvoir aller.

XXIV. *Comes Albertus Caprara, nivem decidentem*

FIT CANDIDA GELV.

Le froid fait la blancheur.

Multum prodest ad innocentem mentem tuæ temperamentum frigidum.

XXV. *Angelus Cospinus legionis tribunus, navem per mari glaciali.*

PERFICERE EST ANIMVS.

J'ay du courage assez, pour achever ma course.

XXVI. *Berlingierius Gessi, Traham, qua per glaciem vehimur.*

NVNC IRE VOLVPTAS.

C'est un plaisir d'aller de cette sorte.

XXVII. *Terra nive cooperta.*

OPERTA TVMESCIT.

Elle croist en se couvrant.

Quod erat proprium Cardinalis Francisci Barberini, qui in ea societate vocari amabat *Il Ringorito.*

XXVIII. *Florianus Malvezzi gerebat Officinam qua nivis conservatur.*

SIC VOS NON VOBIS.

*Ce n'est pas pour vous que vous la conservez.*XX. Comes Franciscus Maria Santinelle, Arvum
in quod nix densa cadit.

HIS VEGETIOR.

*Il en sera plus fertile.*XXI. Johannes Turchius, Globum nivium ex mon-
te devolutum.

ACQUIRIT EUNDO.

*Plus elle va plus elle croist.*XXII. Comes Hypolitus Bentivoglius, Naviculam in
glacie cujusdam fluvii harentem.

SISTUNT UT MARMORA.

Le marbre n'est pas si solide.

Est quoddam genus hominum glaciei haud absimile,
quod nunc constantius est marmore, nunc inconstantius
est.

XXIII. Paulus Pieritzius, nivem super frumentis.

GELIDA FOVET.

Toute froide qu'elle est elle échauffe la terre.

XXIII. Comes Valerius Zanius, cui omne suum decus
hodie debet hac Academia ob vulgata horum Acade-
micorum Elogia operaque alia præstantissima, pro sym-
bolo assumpserat Fontem, hac epigraphæ.

MOX FLUET.

Elle coulera bientôt.

XXXIV. *In Avarum descriptus est fons gelu adscrip,
hoc lemmate.*

GELIDUS NON FLUIT.

Estant gelée ne coule pas.

XXXV. *Nebula soli opposita.*

LUCI QUOS EXTULIT OBSTANT

Ingrats vous nous cachez celui qui vous élevez.

In homines beneficiorum immemores.

XXXVI. *Academia Auviatorum utitur monte n
cooperto, unde omnes via praclusa, cum his verb*

TENTANDA VIA EST.

Il faut s'y faire un chemin.

*Quod in eos competit, qui alicujus scientiæ primi i
ventores sunt.*

I R I S.

I. *Nubes in qua iris apparet.*

UNDE INTONUIT.

*D'où partoient cy-devant, la foudre & les éclairs.**pacem.*II. *Iris cum Sole.*

TE RADIANTE MICAT.

*C'est à vos doux rayons qu'il doit tout son éclat.**quendam, qui omnem suam for unam alii debet.*

III. *Iris.*

POST NUBILA ET IMBRES.

Après la pluie & les broüillards.

In pacem.

IV. *Nubes in pluviam destillans, in qua iris appare*

FULMINIBUS PRIUS EMICUIT.

*Après les éclairs & la foudre.**Enfin l'Astre du jour fait voir,**L'effet de son divin pouvoir:**L'orage impetueux commence a se resoudre**Les vents sont en repos, & ce nuage épais:**Qui brilloit des traits de la foudre,**Porte les marques de la paix.*

V E R S I O :

Tandem purpureo clarescens lumine Titan
 Divinæ quæ sit virtutis adorea monstrat.
 Tempestas furibunda filet, nimboſus Orion
 Vincitur, & Boreas sterili stans vincſtus in Arcto,
 Non jam fulmineis proclamat acerba triumphis
 Bella, ſed optatæ gerit alma inſignia pacis.

V. *Iris.*

PRÆMONET ET COMPESCIT.

Il preſage la tempeſte, & il l'a fait ceſſer.

Quod ſymbolum in feſtivate, quæ Neapoli celebrabatur propter peſtem remittentem, comparuit, in Sanctum peculiarem ab hâc urbe reciperetur S. Franciscus Xaverius, quia eandem cum prædixiſſe & compescuiſſe perſuaſi erant.

I. Collegium Claromontanum genium amabilem Archiepiscopi teneramque, quam sua Dioceseos habebat curam, efformaturum, iridem pingi curavit, hisce verbis.

MONETQUE, PLACETQUE MONENDO.

Ses presages sont doux, ses avis agreables.

VII. *Iris à sole meridiano formata.*

A MAGNO MAXIMA.

Plus il est élevé plus j'auray de grandeur.

Sicut majores plerumque depingit Sol irides, cum immus fertur, quàm cum oritur aut occidit; ita ad majorem fortunam aspirare possunt, qui Principibus aderent summis potentissimisque, quàm mediocri fortuna utentibus.

III. *Iris una parte contingens terram, altera mare, atque ad cœlum usque se extendens.*

COELOQUE, SALOQUE, SOLOQUE.

Je m'étens sur la terre, au Ciel & sur la mer.

In Dei immensitatem.

IX. *Iris super nube in pluviam destillante.*

LUCET ET IN LUCTU.

Et jusque dans le dueil elle brille, elle éclaire.

In viduam quandam, vel in personam illustri stirpe aram, quæ splendore hujus seculi abdicato, ad religiosam se confert vitam ut pœnitentiam agat, quomul se virtutibus suis inclytam reddit.

X.

X. *Iris cum Sole.*

SOL PERCHE MI RIMIRI
OGNUN MI AMMIRA.

Ad tuum adspectum omnes me mirantur.

Quand vous me regardez, tout le monde m'admire.

In S. Virginem, cujus verba in Cantico fun
*Quia respexit humilitatem ancilla sua: Ecce enim
hoc beatam me dicent omnes generationes.*

XI. *Iris.*

NITET ATQUE SERENAT.

Il brille & rend la serenité

In Principem, qui pacem reddit, atque exinde m
jorem gloriam reportat.

XII. *D. Clemens in pacem constituit Iridem, cum
verbis emphaticis.*

SOLIS OPUS.

C'est l'ouvrage du Soleil.

Quod symbolum à quorundam invido morsu arrosu
est, acsi rei conceptæ parum congrueret, verum inju
id factum esse nemo non videt, quippe cùm ab ini
mundi iris symbolum pacis fuerit, atque post vigi
ti annorum decursum, & quod excurrit, in symbolo
lem Rex habuerit, certo certius est, pacem, quam te
Europæ dedit, cùm ejus potiri potuisset, haud conci
niore modo exprimi potuisse. Non quadrat vero om
ex parte, si ad Regis ædificia referatur, eo quod Sol i
dem formans pacem revera dat mundo, cujus lumi
hoc meteoron quidem refert & ex ejus placidis ef
cit

tur radiis, nihil autem commune habet cum ædificiis
 & navibus. Signa sunt Zodiaci, quæ nomen domûs solis
 erunt, iisque feliciter usus est Dom. Quin aut in consti-
 endis symbolis navium, quæ hoc anno in æreis nun-
 ulis conspicua fuere.

III. *Dom. Perrault Academia Gallica civis pro Rege
 constituit iridem, cum hac extrema versus parte.*

TERRAS DEVINXIT OLYMPO.

Il l'a reconcilié le Ciel avec la terre.

Cujus applicationem hunc in modum dedit Dom.
 elibianus: *Comme l'Arc-en-ciel est une assurance à
 terre que le Ciel ne s'irritera plus contre-elle; ainsi la
 été de S. M. nous a mis à couvert de la colere du Ciel,
 rés nous avoir reconciliez avec luy, & en avoir attiré
 paix sur nous.* i. e. Quemadmodum iris pignoris loco
 & terræ Cœlum non amplius indignaturum illi; ita &
 etas Reg. Majestatis nos contra iram Dei facta prius
 nostri cum eo reconciliatione, paceque nobis ab eo
 obtexit procurata.

XIV. *In Reginam depicta est iris, hoc lemmate.*

IN FOEDERA VENI.

Je viens pour apporter la paix.

Quia matrimonium ejus cum rege initum pacem ef-
 ficat Pyrenæorum.

XV. *Iris.*

TERROR AMORQUE.

Il sçait se faire craindre, & sçait se faire aimer.

In Regem.

XVI.

XVI. *Catharina de Medicis Regina Francia pro syn-
bolo habebat Iridem, cum his verbis Græcis.*

ΦΩΣ ΦΕΡΕΙ ΗΔΕ ΓΑΛΗΝΗΝ.

Luminis & serenitatis nuncia.

Elle raporte la lumiere & la serenité.

XVII. *Iris.*

SOLIS AD ASPECTUM.

Aux regards du Soleil.

XVIII. *Iris Soli opposita.*

DE LOS TUYOS LOS MIOS.

Ex tuis mei.

De vos rayons naissent les miens.

XIX. *Iris.*

STRINGIT HUMUM AMPLEXU.

Il embrasse la terre.

XX. *Iris.*

SPLENDIDE MENDAX.

Une belle apparence.

XXI. *Aresius depinxit Iridem, cum his verbis Sacri
Codicis.*

SPECIES EXHILARAT.

La vñe est agreable.

XXII. *Eadem pictura utebatur quidam Academicus
Pistoriensis cum his verbis Ovidii.*

SI FUERINT NUBILA.

Au milieu des broüillars.

quo notare volebat fore, ut aliquando Academicis
citiis incumberet.

XXIII. *Iris.*

NIHIL ISTE MINATUR.

Cet arc est desarmé.

in misericordiam Dei vel in S. Virginem, quæ est
meritum misericordiæ.

XXIV. *Eadem.*

IN FACCIA AL MIO BEL SOL
M'E RISO IL PIANTO.

Ex lachrymis meum decus.

Mes larmes font ma gloire aux yeux de mon soleil.

in conversionem S. Magdalenzæ.

XXV. *Iris cum his verbis ex Sacris Literis.*

CIRCUMDATA VARIETATE.

Belle d'une beauté diverse.

in Ecclesiam.

XXVI. *Iris.*

SERENITATIS NUNCIA.

Je suis presage heureux de la serenité.

In

In quandam personam, cujus adventu pax atque quies redditur.

XXVII. *Iris Soli opposita.*

EX ADVERSO DECOR OMNIS.

Son opposition fait toute sa beauté.

In quendam, qui cum alius cujusdam consiliis resistit, magnam adipiscitur famam.

XXVIII. *Lucarinius conceptionem S. Virginis im-
culatam representaturus, iridem pingebat super bo-
admodum nigra, hac epigraphe.*

EX NIGRA SED PURA.

Si elle est noire elle est pure.

XXIX. *In exequiis Ducis Sabaudia exhibebat P.
glarus Iridem ad innuendum pacificationes ab
Principe factas, hac subscriptione.*

CLARIOR PRÆEUNTE PROCE-
LA.

Quand il suit la tempeste, il en paroist plus clair.

XXX. *Iris.*

NON COLOR UNUS.

Il n'est d'une couleur.

In hominis inconstantiam.

XXXI. *Constituunt etiam ex hoc meteoro symbolum
Trinitatis his tribus verbis adjectis.*

UNO LUMINE TRINUS.

D'une même lumière il se fait trois couleurs.

Quod ita profert Tassus.

CON TRE LUMI IN UN LUME
IDDIO RISPLENDE.

Quo significat tres personas in una essentia.

XXII. *Cum solenniter efferretur Turini Carolus Emmanuel Dux Sabaudie Anno 1675. Iris descripta est super floribus ad jucundum ejus animum exhibendum quo ita valebat, ut ubicunque esset, summa hilaritate omnia expleret. Lemma erat.*

QUA CUBAT EXHILARAT.

Tout pour le suit la joye.

XXXIII. *Iridi Pat. Gambertius ad scribat:*

COMMENDAT GRATIA DUPLEX.

Une double beauté le rend recommandable.

Quia delectat oculos & foecundam reddit terram.

XXXIV. *Iris.*

COMPRIMIT IRAS.

Il appaise le Ciel.

In preces.

XXXV. *Iris, cum his verbis Claudiani.*

REDEUNT IN CLAUSTRA PROCELLÆ.

Les vents & les tempestes cessent.

XXXVI. *Iris, cum his verbis Ovidii.*

NULLUS AB ARTE DECOR.

L'Art ne fait rien à ma beauté.

In formositatem nativam.

XXXVII. Iris.

MUTVATA LVCE.

Tout cet éclat trompeur, est éclat emprunté.

In aliquem se valde jactantem aliorumque ornamentis superbientem.

XXXVIII. D. Charpentier usus est Iride in symbolo pro arcis nummulis in fructus adventitios concinnans hoc lemmate.

PACTA SALUS.

L'assurance du Salut.

Quo alluditur ad signum quod in sui reconciliatorem dedit Deus post diluvium; & ad rationem quam Rex servat in officiis tuendis, pensionem annuam pro iis exigens.

XXXIX. D. Quinaut ex Academia Gallica composuit symbolum in Illustriss. Ducissam Sabaudia, cujus caput erat Iris, his verbis.

INTER NUBILA FULGET.

Je brille au milieu des nuages.

Sicut Iris tempestate turbida per nubila densa splendet; ita regimen hujus Principissæ elucebat relictis etiam afflictissimis.

MADRIGAL.

*Les horreurs d'un funeste orage.
Ont troublé l'heureux cours d'un Astre lumineux.
Mais j'ay sa lumiere en partage,*

*Et dans les plus sombre nuage
brille de l'éclat des plus beaux de ses feux.*

VERSIO.

Probe Decus Coeli, quâ tempesta^{te} noverca
Iperis, radiosque negas diffundere terris,
one salutifero nobis dare gaudia cursu
besses in obscura semper si nube maneres?
licet interdum cœca caligine pressus
hcteris; vinctes surgentes mox tamen Hydras:
lum manet igniferæ mihi quædam portio flammæ
rmorum, donique sui, qua milito tecum
que novum terris affundo lumen opacis.

*In honorem Principissa de Carignan æreis nummu-
insculpta sunt nebula cum iride verbisque sequen-
tibus.*

INFESTANT LUCEM NON FUNESTANT

Ils troublent la lumiere & ne l'éteignent pas.

l fortunam adversam, qua generosa mens premi-
ur: opprimi non potest.

XI. *Sol vapores ad se trahens, qui in rorem abeunt,
cum iride.*

UT IRRIGET IMBRE BENIGNO.

Pour en faire une douce pluie.

quando tributa à subditis suis Rex postulat, hunc in
an id facit ut reipublicæ bene sit populique secu-
t. stabiliatur.

XII. *Cùm Theses suas Theologicas Cardinali Henri-
Cajetano sacraret Daniel Niger, Franciscanus Po-*

*lonicus, symbola adjecerat Sacramenti Eucharistie
diversos effectus exprimentia, quorum unum re-
bat iridem, hoc lemma adscripto.*

SERENITATEM ADFERT.

Il amene la serenité.

Titulus harum thesium ita habet: *Sacro sancti E-
adorandi Eucharistie Sacramenti veritates aurea sy-
lis circumornate.*

A V E S,
A Q U I L Æ.

Aquila pullum suum intuens, dum solem intueri incipit.

LÆTATUR GENUISSE PAREM.

Elle se rejôit d'avoir fait son semblable.

In quandam matrem, quæ cum filiam suam in eadem deat pietatis ac probitatis vestigia inclinare, quæ ipso longo abhinc tempore pressit, magna lætjia afficitur.

Rr 3

II.

II. *Aquila pullus.*

CRESCENS IN FULMINA.

*Il croist pour porter un jour la foudre.*In filium cujusdam magni tormentis bellicis
fecti.III. *Aquila ad solem volans.*

NO PUEDO MAS, NI QUIERO MENOS,

Non possum altius, nec volo minus.

*Je ne puis d'avantage, & je ne veux pas moins*In cujusdam desiderium ingens ut Principi suc-
notescat.IV. *Aquila solem intuens.*

Y NO MAS.

Nil amplius.

*Et rien plus.*In quendam contemplatorem, qui præter Deum
nil amplius desiderat.V. *Aquila versus solem volans.*

FATIS CONFISVS AVORVM.

Il suit de ses Ayeux, les belles destinées.

In quendam Principem ex stirpe Lotharingia.

VI. *Eadem.*

PATRIOS SEQVITVR AUSUS.

Quod ejusdem argumenti est cum præcedente.

VII. *Aquila solem intuens.*

MIRATVR & AVDET.

*Son admiration l'a rendu plus hardi.*VIII. *Aquila in aëre fulgurum in medio.*

NEC FVLGVRA TERRENT.

*Il ne craint point ces feux.*IX. *Aquila solem intuens.*

NON INFERIORA SECVTVS.

*Il ne s'attache pas au moins considerable.*X. *Aquila prædam dimittens, ut solem contempletur.*

GLORIA ME NON PRÆDA TRAHIT:

*J'aime la gloire, & non pas l'interest.*XI. *Aquila versus solem volans.*

COELOS DESPECTA TELLURE PETIT.

Elle cherche le Ciel, & meprise la terre.

In animam sanctam.

XII. *Aquila pullus in medio fulgurum fulminumquë.*

AVDENTIOR.

Il en est plus hardi

In animum intrepidum.

XIII. *Aquila pullos suos in aliud solum ferens.*

ALIAS JAM QVÆRITE TERRAS.

Allez chercher d'autres pays.

XIV. *Aquila accipitrem abigens.*

VIX CONSPECTA.

Dés le moment qu'elle est vüe.

In quendam bellicosum ; ad cuius adspectum in fugam se conjiciunt hostes.

XV. *Aquila solem intuens.*

REGIA SVSTINET ALES.

L'oiseau Royal en soutient tout l'éclat.

XVI. *Aquila prædam inter pullos suos dispertiens.*

ALIIS PARS MAXIMA.

La part la plus grande est pour les autres.

XVII. *Aquila cum suis pullis.*

EDVCAT & TVETVR.

Elle les eleve & les defend.

In regimen demortuæ Reginæ.

XVIII. *Aquila cum pullis.*

AD VOLANDVM PROVOCAT.

Elle les presse de voler.

XIX. *Aquila solem intuens.*

IN SOLEM INTENDIT.

C'est du Soleil seni qu'ell cherche.

XX. *Eadem.*

PATERNÆ VIRTVTIS MEMOR.

Survant de ses Ayeux l'exemple vertueux.

XXI. *Eadem.*

AL PIU GRANDE MI AFFISSO.

Ad sublimiora anhelo.

Je m'attache au plus grand.

alicum, qui totum se tradidit Regi.

XXII. *Aquila solem intuentes.*

INSTAR PATRIS AMANT.

Ils l'aiment tous comme leur Pere.

cujusdam consularis Viri infantis, qui Regis ser-
est sacratu.

XIII. *Aquila fulmen gerens solemque intuens.*

SOLI DEVOTA JOVIQUE.

Magistratum Deo & Regi fidum.

XXIV. *Aquila solem intuens.*

HINC FORTIOR IBIT IN HOSTEM.

Après il combatra plus vigourensement.

XXV. *Aquila super multis aliis avibus.*

PRÆVERTITUR OMNES.

Elle va au de là de tous les autres.

In quendam ingenio prævalentem.

XXVI. *Aquila pullum ferens.*

VIRTVTEM EX ME.

Apprenez à me suivre, imitez ma vigueur.

Quæ fidelis Patris imago est, quando infantibus
præit bono exemplo.

XXVII. *Aquila in medio fulgurum & fulminum.*

TUTA MAJESTAS.

Ma dignité me met au-dessus de ces foudres.

XXVIII. *Aquila nubibus altior.*

FRUSTRA TERREBERE NIMBIS.

En vain ces mauvais temps voudroient me faire peur.

XXIX. *Aquila cum pullo.*

EDUCAT UNUM.

Elle en élève un.

In educationem filii natu maximi, cujus plerumque
major est cura quàm cæterorum.

XXX. *Aquila solem intuens.*

DEL SOL LOS RAYOS GOZA.

Radiis solaribus gaudet.

Il jouit des rayons de cette Astre brillant.

In Sanctum quendam gloria cœlesti fruentem.

XXXI. *Aquila fulmen gerens solemque intuens.*

UTROQUE POTENS.

Egalement puissant & de l'un & de l'autre.

Quod ad actionem trahendum est & ad contemplationem.

XXXII. *Illustris Domus de Capoïe Neapoli habet pro simbolo Aquilam, his verbis.*

NEGLIGIT IMA.

Elle meprise tout ce qu'il y a de bas.

XXXIII. *Cùm Dominus Abbas Pelot theses Philosophicas defenderet in Collegio Harcourt, exsculpta fuit effigies pulli Aquilini solem intuentis, ad exemplum magna Aquila, his verbis:*

MONSTRATUM SECTATUR ITER.

Il suit le chemin qu'on lui a montré.

Quod explicatum est elegantibus versibus latinis, in eadem hujus Abbatis & Domini sui Parentis primi Residentis Parlamenti in Normandiâ.

XXXIV. *Pulli Aquilini qui intuentur solem.*

CRESCUNT VIRES, ANIMIQUE VIDENDO.

C'est en le regardant qu'ils reprennent leurs forces.

In fortitudinem, quam ostendunt nostri milites in presentia suæ majestatis.

XXXV. *Marescotti Bononienses gerunt Aquilam intuentem solem.*

SANS

SANS DOUTER.

*Sine dubio.**In vivam fidem.*XXXVI. *Morandi ejusdem loci gerebant eandem*

VICISSIM.

*L'un a l'autre.*XXVII. *Estoardi in Delphinatu Aquilam inter ne-*
las.

DABIT VIAM.

*Elle se fera passage.*XXXVIII. *Diomysius Salvinga Boissinus, primus*
Præsis Camera Rationum in Delphinatu, habet
symbolo Aquilam.

REGI DEVOTA JOVIQUE.

*A Dieu & au Roy.*XXXIX. *Domus Poppia in eadem Provincia & in B-*
sia Aquilam.

NEC TEMERE NEC TIMIDE.

*Ny timidement ny temerairement.*XL. *Aquila solem intuens.*

QUIEN LO MIRO NO TEME EL DIO.

*Illum qui adspicit haud diem veretur.**Qui le garde ne contraint point le jour.*

Qui contemplatur Deum in suis actionibus, non timet ad illarum conspectum.

XLII. *Aquila in aëre, & sagitta arcu emissa.*

HAUD ULLÆ POTUERE.

Elles n'ont pu l'atteindre.

In quendam, qui est extra calumniarum sortem positus.

XLIII. *Aquila liberiolem in cacumine montis captans aërem.*

IN ARDUIS.

Dans les lieux les plus hauts, & les plus difficiles.

In hominem cordatum & ambitiosum.

XLIV. *Aquila ascendens in aëre.*

LA DROITE VOYE.

Via recta.

Quod est symbolum Domûs de Montchenu in Delphinatu.

XLV. *Aquila magna in aëre, ubi alas suas extendit.*

PENNÆ NIDO MAJORES.

Il a les ailes plus étenduës, que son nid.

Symbolum hoc fuit factum in præfectum tormentis ellicis de Lesdiguières, qui ex mediocri fortuna, ad rimam Coronæ dignitatem pervenit.

XLVI. *Cum Margareta Austriaca conjux Philippi III. Regis Hispania transiret per Alexandriam maritimum quæstum, pinxerunt super arcu quodam triumpho*

*phi in sui receptionem habui anno 1599. Aquilam q
intuebatur solem, his verbis.*

VIVO EX LUMINE.

Je vis de la lumiere.

XLVI. *Anna de Rohan Principissa Gimenensis habet
pro simbolo Aquilam cum suis pullis, & hysce
verbis.*

SPES DURAT AVORUM.

L'Espérance de nos Ayeux nous reste encore.

XLVII. *Domus d'Alvillars aut Arvillars in Delp
natu, Aquilam.*

NUBE ALTIUS.

Au dessus des nuës.

XLVIII. *Joannes Baptista de Azzia, Marchio de
Terze Aquilam pugnantem contra serpentem.*

SEMPER ARDENTIUS.

Toujours plus ardamment.

In hominem, qui in suo proposito perseverat.

XLIX. *Comes Clemens Pietra Aquilam, alas suas cor
burentem ad solem.*

AUDE ALIQUID DIGNUM.

Il faut oser quelque chose de grand.

L. *Sigismundus Rex Polonia, habuit in suis numism
tibus pro simbolo Aquilam, his verbis.*

JOVIS SACER.

*Sacré à Jupiter.*LI. *Aquila quæ tendit ad solem.*

NEC OCIOUS, NEC ALTIUS.

Ny plus viste, ny plus haut.

Ingenium facile & sublime.

LII. *Aquila.*

PER SUPREMA PER IMA.

*Par tout également je fais voir qui je suis.*LIII. *Aquila intuens solem cum hoc versu Petrar-
che.*

QUANTO IL MIRO PIU TANTO PIU LUCE.

*Quo diutius eum aspicio, eo intensius ejus lumen
amo.**Plus je le vois plus j'aime sa lumiere.*LIV. *Aquila in medio fulminum & fulgurum.*

MI MATARME, NI SPANTARME.

*Nec nocent, nec terrent.**Ils ne peuvent me nuire, & bien moins m'étonner.**In hominem audacem & intrepidum.*LV. *Aquila super scopulo altissimo in medio maris.*

REQVIES TVTISSIMA.

Mon repos est plus seur dans ces lieux ecartez.

In hominem solitarium & ab hominum commercio remotum.

LVI. *Pullus Aquila, qui non nisi plumescere incipit, volens egredi nido suo, ut sequeretur Patrem suum.*

QUIS MIHI DET PENNAS?

Qui me donnera des ailes?

Hoc est votum animæ cupientis se uniri cum eo.

LVII. *Aquila cum Dracone pugnant.*

DONEC PERIMAT.

Jusqu'à ce qu'il le tue.

In pugnam cruentissimam.

LVIII. *Aquila in medio fulminum.*

NON JUS HABUERE NOCENI.

Ils n'ont pu lui nuire.

In tentationes Sancti Antonii, aut alius cujusdam Sancti.

LIX. *Aquila.*

DEO ET CÆSARI.

A Dieu & à Cesar.

In hominem Nobilem, qui vitam ita instituit ut servet Deo & Principi.

LX. *Aquila pullos suos sub alis fovens.*

DONEC ADOLEVERINT.

Jusqu'à ce qu'ils soient grands.

n infantis sub Tutore.

LXI. *Aquila cum his verbis Jobi.*

DE LONGE OCULI EJUS PROSPICIUNT

Ses yeux decouvrent de loin.

LXII. *Aquila distribuens prædam suam suis pullis.*

NON SIBI PROVIDA SOLI.

Ses soins s'étendent à d'autres.

LXIII. *Aquila, quam sequitur grex volucrum post
illam clamans.*

QUAS EGO.

Si je vais à vous.

LXIV. *Aquila Solem intuens.*

ARDET ET ASPICIT UNUM.

C'est pour luy seul qu'il a des yeux & de l'ardeur.

LXV. *Aquila intuens Solem.*

OVÈ L'OPRA NON PUO, GIUNGA IL DESIO.

Quo aliis non licet, desiderio licet.

J'y porte mes desirs si je n'y puis aller.

LXVI. *In Lusu equestri curulique Regis celebriori,
Dux de Navailles habebat Aquilam intuentem Solem,
his verbis.*

PROBASTI.

Sf

Vous

Vous m'avez éprouvé.

Hæc inscriptio alludebat ad Regem Solem pro-
bulo habentem.

LXVII. *Marchio de Villequier Aquilam, cum
verbis.*

UNI MILITAT ASTRO.

Un Astre seul attire ses regards.

LXVIII. *Ludovicus de Gonzague, Marchio de
stillon & de Solferino Aquilam intuentem solem.*

PURCHE NE GODAN GLI OCCHI ARDANI I
PIUME.

Ardeant plumæ, modo oculi gaudeant.

*Que ses plumes se brûlent pourvu que les yeux
jouissent.*

Hoc sÿmbolum sæpius imitatione dignum habet
est. In Lusitania Regis equestri curulique, Marchio de
Turi solum transfudit versum Italicum in hæc verba
Hispanica.

GOSSEN LA VISTA, QVEMEN LAS PLVMA.

LXIX. *In solennitate, quæ fuit instituta Panormi
1664 in honorem sanctæ Rosaliæ, quod peste urbe
beraverat, videbantur multa de Aquila symbola, quæ
pe ea insigne Urbis est. Erant tres quatuor depin-
ta ex Libro Jobi, ubi loquitur de Aquila.*

IN ARDVIS PONIT NIDVM SVVM.

C'est aux lieux elevez, qu'elle je fait son aire.

Quia hæc Sancta suum fecerat receptaculum in
monte.

LXX. *Aquila super Petra.*

IN PETRIS MANET.

Dans les rochers elle fait sa demeure.

LXXI. *Eadem.*

IN PRÆRVPTIS SILICIBVS COMMORATVR.

Dans les lieux écartez elle fait sa demeure.

LXXII. *Aquila.*

VNQVE CADAVER FVERIT STATIM ADEST.

Elle est d'abord ou l'on voit des cadavres.

Præstem Panormi grassantem.

LXXIII. *Aquila cum pullis, super quos extendit alas.*

SIT VOS SERVARE TRIVMPHVS.

La gloire est vous conserver.

LXXIV. *Tres Aquila lepores vorantes ad medendum suis morbis, his verbis Claudiani.*

ASTRINGIT SVA QVAMQVE SALVS.

Chacune pense à son salut.

LXXV. *Multa Aquila intuentes solem, his Virgiliâ verbis.*

OMNES AMOR VNVS HABET.

Tous ont une même objet de leurs empressements.

LXXVI. *Pulli Aquilini sub alis sue Matris.*

SVB VMBRA ALARVM TVARVM.

Sous l'ombre de vos aîles.

LXXVII. *Aquila rejuvenescens.*

IN ID IPSUM.

En son premier estat.

LXXVIII. *Aquila solem intuens.*

VIRES HINC ATQUE DECUS

J'en prends un autre éclat, & des forces nouvel

LXXIX. *Pullus Aquilinus magnam Aquilam secum
his verbis Virgilio.*

SEQUOR, ET QUAE DUXERIS AD
SUM.

Je vous suivray par tout, ou vous voudrez aller.

LXXX. *In Ludicris Equitum pugnis Sine anno
celebratis, Eques quispian habuit Aquilam super
bus, his verbis.*

PURIORE FRUITUR COELO

Il trouve un ciel plus clair & plus serein.

LXXXI. *Aquila sub nebulis, expectans lucem*

SATIABOR CUM APPARUERIT

D'abord qu'il paroistra je seray satisfait.

In animam desiderantem Deum sibi uniri.

LXXXII. *Capellanus Academiae Gallicae civis
Aquilam elevatam se in aere.*

VIAMQUE AFFECTAT OLYMPO.

Il cherche à s'élever jusqu'au plus haut du Ciel.

LXXXIII. *Aquila intuens solém.*
NON TERRET FULGOR.

Son éclat ne l'ébloiit pas.

LXXXIV. *Pulli Aquilini intuentes Solem.*
DEGENERES LUX ARGVIT.

Sa lumière fait voir tous ceux qui degenerent.

LXXXV. *Pullus Aquilinus insequens Aquilam grandem.*

PATRE VIAM MONSTRANTE.

Il suit les traces de son Pere.

LXXXVI. *Maximilianus Bethuniensis, Dux de Sully, primus Tormentorum bellicorum Praefectus, Aquilam usurpabat fulmen tenentem.*

QUO JUSSA JOVIS.

Où le grand Jupiter veut que s'aille pour lui.

Cet admirable symbolum excogitatum fuit à Roberto Stephano.

LXXXVII. *Aquila solem intuens.*

OLIS JUBAR UNICA PERFERT.

Seule elle peut souffrir tout l'éclat du Soleil.

quod pierumque applicatur Sanctæ Virgini.

LXXXVIII. *Aquila solem intuens.*

OCULO IRRETORTO.

D'un œil fort & hardi.

LXXXIX. *Aquila super scopulo altissimo.*
TUTO SUBLIMIUS HÆRET,

Elle est en assurance estant plus élevée.

XC. *Aquila exponens pullos radiis Solis.*
EX LVCE GENVS.

A la lumiere on voit leur origine.

XCI. *Aquila solem intuens.*
SOLA CAPAX SOLIS.

Seule elle peut souffrir cette vive lumiere.

XCII. *Aquila intuens solem, his verbis Psalmi 12:*
AD TE LEVAVI OCULOS.

A vous seul j'éleve mes yeux.

XCIII. *Defuncta Regina habebat pro symbolo Aquilæ
alas suas extendentem super binos pullos, ad instar
defendentis, his verbis.*

ET NOS ET NOSTRA TVEMVR.

Nous sçavons nous defendre, & nous, & nos petits.

In bella sub Reginæ regimine gesta.

XCIV. *Irena Castriot Principissa de Bisignan gerebat.
quilam solem intuentem.*

CHE MI PUO FAR DI VERA GLORIA LIETA.

Ex eo uno mihi felicitas & gloria.

Luy seul fait mon bonheur, & luy seul fait ma gloire.

Quo

quod ad sponsum suum applicabat. Idem de Deo pontificere mens sanctæ vitæ studens.

XV. *Phibertus Secundus Sabaudia Dux, Aquilam in medio tempestatum.*

PRÆSTANTIOR ANIMUS.

J'en fais voir plus de cœur.

XVI. *Carolus Dux ultimus Geldria Aquilam in aëre elevatam.*

ALTIORA PETO.

Je prens plaisir à m'élever en haut.

XVII. *Franciscus Gonzague Cardinalis militari vitam ecclesiastica commutata, in symbolum assumebat Aquilam super acervo ex ramis olivarum facto.*

BELLA GERANT ALII,

Que les autres fassent la guerre.

XVIII. *Familia illustris de Coligny, que in insignibus suis habet Aquilam, pro symbolo gerebat Aquilam solem intuentem, cum suis pullis & his verbis.*

IE LES EPROUVE TOUS.

Omnes ego probo.

XIX. *Familia de Montmayeur in Sabaudia, habet Aquilam.*

UNGUIBUS ET ROSTRO.

Et de bec & de griffes.

Quod etiam symbolum est civitatis Avenionis, cujus iugia ab æsalonibus sustinentur.

C *Quedam stirps domûs Palavicinorum in Italia pro symbolo quoque gerit Aquilam solem intuentem.*

SERVIR Y AGUARDAR.

Ad serviendum & videndum.

Je suis né pour le voir & né pour le servir.

CI. *Aquila testudinem in aërem evehens ut in petra demissum putamen frangatur.*

ELEVAT UT ALLIDAT.

C'est pour la froisser qu'elle l'éleve.

Quod in fortunam quadrat qua plerumque homin Tolluntur in altum ut lapsu graviore ruant.

CII. *Dom. Charpentier ex Academia Gallica ad e.*

rimendum felicem successum, quo naves nostræ Piratas Turcicos expugnaverant, Aquilam constituit per aërem volvantem, cum his verbis.

TOUT ME SUIE , OV ME CRAINT.

Omnia, me fugiunt, aut timent.

Quo eleganter potentia Regis depingitur, quam in mitima exercet.

III. *Aquila, quam multe aves aliæ sequuntur, at assequi non possunt.*

SEQUUNTUR, NON ASSEQUUNTUR.

Ils le suivent toujours, & ne sçauroient l'atteindre.

In aliquem, qui multos & virtutum & meritorum met imitatores, qui tamen eum æquare haudquaquam vident.

CIV. *Aquila cum suis pullis solem intuentibus.*

MEI NON DEGENERANT.

Les miens ne degenerent point.

CV. *Aquila alteram alam extendens.*

NON SUFFICIT UNA.

Une seule ne suffit pas.

Non est sincera pietas, ubi spiritus tantum ad Deum evatur, corde non præfente.

CVI. *Aquila in aère deorsum prospiciens.*

DE LONGE PROSPICIT.

Si 5

Elle

Elle decouvre de loin.

In quendam, qui futura prævidet.

CVII. *Aquila, quæ rostro ad petram contuso mutationem subit.*

HÆC DAMNA JUVABUNT.

Le mal qu'elle se fait est la source d'un bien.

In animam sanctitate inclytam, quæ vitæ austeritatem suum corpus mortificat.

CVII. *Aquila ex mutationis sorte emergens.*

RENOVATA JUVENTUS.

La jeunesse est renouvelé.

CVIII. *Aquila pullum adulterinum precipitans.*

HÆREDEM NEGAT ESSE SUUM.

Il ne veut point le reconnoître.

In Patrem quendam, qui filium suum non pro legitimo habet.

CIX. *Aquila super suo nido.*

PAR ÆDIBUS HOSPES.

L'Hoste est égal à la demeure.

Quod symbolum hoc disticho morali exornatum est.
 ÆQVALES NIDO PENNÆ, PAR ÆDIBVS HOSPES
 FORTVNA MAJOR NEC MINOR ESTO TVA.

Utrumque autem à Patre Abbate inventum est.

C. *Ad oppugnandum symbolum Caroli quinti, quod est duarum columnarum Herculis cum hoc lemmate: PLUS OUTRE, & civitatis Vesuntionis, quod est Aquila has duas columnas tenentis, cum hoc lemmate: UTINAM; Aquila iisdem columnis affixa depicta est, his verbis.*

NON ULTRA METAS.

Vous ne passerez pas ces bornes.

Quæ verba in lingua latina magnam gratiam habent, quia ad obsidionem Metanarum (*Mets*) alluditur, ubi Dominus de Guise felices Caroli Quinti successus stitit.

CI. *Carolus Emanuel Dux Sabaudia profecturus ut se matrimonio jungeret cum Sarragossa Catharina Infanta Hispania, Caroli Quinti nepte, pro symbolo in cursu quodam equestri in has nuptias celebrato accipiebat Aquilam solem intuentem, hac subscriptione.*

NON DEGENERO.

Je ne degenererai pas.

Quo indicabat se vestigiis Majorum suorum velle insistere.

CII. *Cum in beatorum numerum Turini adscriberetur S. Franciscus de Sales, Aquilam pro symbolo constituebat Pat. Johannes Baptista Ferrarius, quæ pulchris suis solem monstrabat, quo innuere volebat hunc virum sanctum artem Amandi Deum & alios per librum suum, de Amore Divino docuisse, & se ipsum in ea, dum librum componebat, toto animo exeruisse. Lemna erat tale:*

MEN-

MENTRE IL MOSTRO LO GODO.

Aliis quem ostendo, oculi mei sunt repleti.

Mes yeux en sont remplis quand je le montre aux autres.

CXIII. *Aquila ultra nubes.*

VLTRA NVBILA.

Au de là des nuages.

CXIV. *Comes Landrianus, qui in gentilitiis suis habebat Aquilam, in conjugem suam ducta filia Du d'Urbini ex stirpe della Roüere, cuius insignia sunt quercus; symboli loco iubebat effingi Aquilam quercui insidentem, his verbis.*

REQVIES TVTISSIMA.

C'est icy que je trouve un repos assuré.

CXV. *In Epithalamium Mariæ de Medicis depingebatur Aquila solem intuens.*

SOLA SVI FERT LVMINA SOLIS.

Qu'elle autre eut pu si bien en soutenir l'éclat.

CXVI. *Aquila adulterinos pullos precipitans.*

COMO BASTARDOS LOS ECHO.

Ut illegitimis abjiciendi.

Je les chasse comme bastards.

Quod Alphonsus de Ledesma excogitavit in lapsu Angelorum malorum, qui ex Cœlo ad inferos detrusi sunt.

CXVI.

XVII. *In aereo nummulo, qui Anno 1645. comparuit, conspicuus erat Pullus aquilinus cum matre sua solem intuens & his verbis.*

MATRE PIA MONSTRANTE CO-
LET.

Sur les exemples de sa mere.

Quod in pietatem Regis concinnatum est, quamdiu
b Regimine matris suæ erat constitutus.

CXVIII. *Aquila.*

AMICA NUMINIS ET LUMINIS.

Elle aime la lumiere, & de servir son Dieu.

In virum eruditum æque ac devotum.

CXIX. *Aquila.*

AD FULMINA NASCOR.

Je nais pour porter la foudre.

In Filium magni tormentorum bellicorum Præ-
e cti.

XX. *Dom. Constantinus Cajetanus ordinis S. Benedicti
Congregationis Cassinensis Decanus gerit Aquilam in
aqua se submergentem.*

DONEC RENOVER.

Pour me renouveler.

Ita anima renovatur per Pœnitentiæ aquam, tanquam
per secundum Baptismum.

CXXI. *Dom. des Cartes in symbolo habebat Aquilam
in aere alis extensis, hac unica voce adscripta.*

SYLLOGE
MOVENDO.

En les remuant.

Quo innuebat se laborando & applicando ad interiorum rerum cognitionem sensim affurgere & penetrare.

CXXII. Aquila pullos suos nutriens.

OFFICIOSA SUIS.

Obligee aux siens.

CXXIII. Aquila alas suas super pullos extendens.

TEGIT VIRTUTE MINORES.

Je defens mes petits avec force & vigueur.

In Reginam Rectricem.

CXXIV. Super nummulo quodam aereo Anno 1588. excuso sculpta est Aquila experimentum suorum a radios solis faciens, quorum duos dat precipites.

DEGENERES SOL ARGUIT.

On distingue au Soleil ceux qu'il n'approuve pas.

Quod in foederatos compositum est.

CXXV. Aquila testudinem subvehens ut eam conterat.

SIC CONTERET UNDIQUE TUTOS.

Il les écrasera malgré tant de defenses.

In obsidionem Rochellæ.

CXXVI

CXVI. *Ferdinandus de Gonzague, Vice-Rex Siciliae pro symbolo assumebat Anno 1538 Aquilam libero permittentem caelo ad mare emittendum volando.*

VIVO O MORTO.

Vivens aut moriens.

Vif ou mort.

CXVII. *Eugenius Princeps Sabaudia, Aquilam solem intuentem.*

NATUS AD SUBLIMIA.

Né pour les grandes choses.

CXVIII. *Princeps Doria in certamine equestri Neapoli habito, Aquilam.*

MI CONSACRO DIUOTA á MIGLIOR JOVE.

Potiori sacrata Jovi.

Je sers un meilleur Jupiter.

CXIX. *In eadem solennitate gerebat Marinus Caracciolus, filius Principis de la Torella, Aquilam solem intuentem.*

DI CIO VIVO, E D'ALTRO MI CAL POCO.

Huic foli vivo, cæteris posthabitis.

En vivant pour luy seul je méprise la reste.

CXX. *Ad celebrandum decora connubii Ducis Neuburgensis Philippi Guilielmi ex stirpe Austriaca cum Anna Catharina Constantia filia Sigismundi III. & sorore*

sorore *Uladisai IV. Regis Poloniae*, multa com-
sunt symbola ex Leone Sponsi & Aquila Sponse. *o-*
ni adscriptum erat, Fortes creantur fortibus;
quila verò:

NEC IMBELLES PROGENERAN

Il n'en peut rien naistre qui ne soit genereux.

CXXXI. *Leoni & Leonis catulo: Rugitu exc.*
At Aquila cum pullo suo:

AD SOLEM PROBAT.

Elle l'éprouve au Soleil.

CXXXII. *Leoni quem nemo coërcere potest & Aq.*
ultramontana petenti:

CELSA PETIT.

Elle cherche les lieux élevez.

CXXXIII. *In pompa funebri, qua in Mediolanensi*
Ducatu fiebat ab urbe Viglebano Margarita Austriae
Regina Hispaniae quam plurima conspiciua erant sy-
bola ex Aquila concinnata, inter qua Aquila aë-
findens nubesque secans, ut solem nebulis tectum l-
spiciat.

MIHI FRUSTRA.

En vain pour moy.

Non est quicquam in mundo, quod Deo possit pra-
re animum ardentissimo ejus amore flagrantem.

CXXXIV. *Aquila per nubila penetrans & ad cae.*
tendens.

UBIQUE REGNATURA.

*Je regne également au Ciel & sur la terre.*CXXXV. *Aquila celsa petens.*

HUMILIA DESERIT.

*Elle quitte les choses basses.*CXXXVI. *Aquila solem intuens.*

IMMOTA RESPICIT.

*Elle le voit tranquillement.*CXXXVII. *Aquila pullos suos regens.*

PROTEGIT.

*C'est ainsi qu'elle les protège.*CXXXVIII. *Aquila cui decidunt plume.*

INNOVATUR.

*Elle se renouvelle.*CXXXIX. *Aquila pullos suos ad volandum excitans.*

TE DUCE.

*Sous vostre conduite.*CXL. *Aquila serpentem interimens.*

NOXIA TOLLIT.

*Elle ôte les choses nuisibles.*XLI. *Multa etiam ex Aquila composita erant, cum
S. Carolus Mediolani Coelitibus accenseretur, quorum*

Tt

A.

*Aquila ex busto Apotheosæus emergens, cursumque
Cœlum dirigens.*

INTER PONET SIDERA NIDUM.

Il va se loger dans le Ciel.

CXLII. *Aquila solem intuens.*

JAM PROPIUS.

Maintenant de plus près.

CXLIII. *Aquila solem intuentes.*

TUTTI ARDITI, TUTTI FIDI.

Omnes audaces, omnes fideles.

Et hardis en fideles.

CXLIV. *Cùm se matrimonio jungeret Cosmus de Medici cum Maria Magdalena Archiducissa Austria. symbolum Equitum flavæ turmæ ad ludicrum certamen instructa Sinensium erat Aquila.*

VIRTUTE NON VI,

Par ma vertu sans aucune contrainte.

Inter aëria virtute sua regimen obtinuit Aquila.

CXLV. *Turmæ nigra erat Aquila alas extendens.*

MAJORA SUPERSUNT.

Pay de plus grandes choses à faire.

CXLVI. *Anno 1599. solenni ratione excepta est Mediolani Margarita Austriaca Regina Hispania, et inter alia symbola huic solennitati inservientia etiam*

apparebat Aquila Cœlestis Austrum respiciens, hoc emmate.

FIXA RESPICIT AUSTRUM.

Son regard toujours fixe est là bien attaché.

Quo significabant imperium tantum ad domum triacam pertinere.

CXLVII. *Aquila volans.*

SOLI FULMINI CEDIT.

Au seul foudre elle cede.

CXLVIII. *Aquila.*

NUNQUAM OTIOSA.

Jamais oisive, & toujours agissante.

CXLIX. *Aquila cum pullis.*

RECIPIT, EDUCAT, BENIGNE TUETUR.

Elle en prend soin & les deffend.

CL. *Aquila ultra columnas Herculis volantes.*

PLUS OUTRE.

Plus ultra.

CLI. *Aquila solem intuens.*

FACIE AD FACIEM.

Face à face.

CLII. *Aquila inter fulmina.*

NON TANGOR ETIAM DUM TANGOR.

n'en suis pas atteint, lors même qu'ils me touchent.

In quendam, qui afflictionibus non succumbit.

CLIII. *Aquila sub ramis cujusdam quercus.*

DEFENDO & DEFENDOR.

Je le defends, & j'en suis defendu.

CLIV. *Aquila utramque alam extendens.*

QUOD FERRO ME PERFERT.

Ce que je porte me porte.

CLV. *Aquila Matrem sequentes.*

EXEMPLA TRAHUNT.

Ses exemples les attirent.

CLVI. *In honorem S. Francisci de Borgia, qui notiorum erat Magister, eadem figura depicta est, in epigraphe.*

DVX AD ASTRA NOVITIIS.

Il leur montre à chercher le Ciel.

CLVII. *Multis juvenibus eidem Societati se concrantibus, eo praesente, idem corpus constituitur, his verbis.*

EXEMPLO DVCIS INVITANTE.

Sur un si bel exemple.

CLVIII. *Aquila cum his verbis Virgilii.*

MAGNORVM HAVD INDIGNVS AVORVM.

Digne de ses Ancestres.

CLIX. *Exequiis Philippi IV. Regis Hispania Mediolani habitis, Aquila comparuit super nubibus fulmen gerens.*

INDE TIMENDA MAGIS.

C'est de là qu'il est plus à craindre.

CLX. *Aquila ex busto Apotheosens prodiens.*

MELIOR E FVNERE VITA.

C'est pour aller chercher une meilleure vie.

CLXI. *Aquila plumas pristinas abjiciens, ut novas acquirat.*

ABJECISSE JUVAT.

Il est avantageux de s'en defaire.

CLXII. *Aquila.*

TRATEGGIAR FVLMINI O PREDAR FIERE.

Venari feras aut contrectare fulmina.

Chasser les animaux, ou manier la foudre.

In quendam Nobilem, qui non nisi venatione aut bello gaudebat.

CLXIII. *Aquila sublimia petens.*

SPICA VOLILA SV VERSO DEL CIELO.

Omne desiderium ad Coelum.

Tout son desir est de voler au Ciel.

In Contemplationis studiosum.

CLXIV. *Nidus aquila super peira.*

STATUTA FIRMITER SEDES.

Elle a sçeu s'establir , une ferme demeure.

In fortunam solidam stabilitamque.

CLXV. *Aquila cibum ferens suis pullis.*

AFFACENDATA A PROVEDERNE IL CIBO.

Omnis cura in procurando cibo.

A les nourrir elle met tous ses soins.

In illustrem foeminam pauperum magnam cura habentem.

CLXVI. *Aquila pullus solem intuens.*

DISCIT PAR ESSE PARENTI.

Il apprend à suivre son Pere.

In filium quendam, qui in honorem Patris sui succedere conatur.

CLXVII. *Aquila constellationem Urſi Coelestis adſpiciens.*

ET SOLE ALTRO NON HAGGIO.

Alium nolo Solem.

Je ne veux point d'autre Soleil

Curtius Gonzague quandam virginem amans, cui nomen erat Urfula, Orſola, in ejus honorem Poem Heroicum composuit, quod inscribebat *Il fidamante* i.e. Amantem fidelem, cujus hoc erat initium:

Orſ.

*Orsa che fuor de la comune gente,
Alzasti lo mio tardo ingegna humile.*

Atque huic hoc symbolum præfigebat:

CLXVIII. *Aquila in aère.*

DEGNA D'IMPERO.

Imperio digna.

Digne de regner.

CLXIX. *Aquila pullos suos probans.*

CON CERTA FEDE.

Fide firma.

Avec une foy certaine.

CLXX. *Aquila cum his versibus Horatii.*

SPERNIT HUMUM FUGIENTE PENNA.

Il meprise la Terre & s'en va vers le Ciel.

CLXXI. *Aquila per nubem quandam penetrans.*

QVID IMPERIVM?

Qui pourroit m'arrester?

CLXXII. *Aquila solem intuens.*

HINC VIRES ANIMVSQVE.

Sa force en croist & son courage.

CLXXIII. *Aquila prædam capiens atque eodem tempore ieta sagitta.*

VITAM CVM PRÆDA PONIT.

Il perd & sa proye & sa vie.

In Præfectum in bello interfectum, ubi magnam prædam ceperat.

CLXXIV. Aquila ex busto Apotheosæus prodiens.
EX FVNERE VICTRIX EVOLAT.

C'est en victorieux qu'il évite la mort.

CLXXV. Aquila fulmen in ore gerens.

FVLMEN AB ORE.

In virum eloquentia miranda ad persuadendum potentem.

CLXXVI. Aquila solem intuens.
NIL LUMINE LÆDOR.

La lumière ne m'offence point.

CLXXVII. Aquila in aëre super globo terrestri.

ALTIORA QVÆRO.

Je cherche des choses plus élevées.

CLXXVIII. In Nobilium investigationem, quæ regno facta est, describebatur Aquila pullos suos radios Solis probans, hoc lemmate.

SIC GENUS ARGUITUR.

Ainsi se prouve la naissance.

CLXXIX. Aquila.

NEC VIRTUS NEC DEFICIT ÆTAS.

Il ne lui manque n'y l'age n'y le courage.

In Delphinum.

XXX. *Josephus de Montmayeur cubiculariorum in
Abaudia princeps gerebat Aquilam versus Solem ten-
entem.*

PECTA FERAR, ET NON CONNI-
VEBO.

Firay droit au Soleil, & sans cligner les yeux.

XXXI. *Academia Approbatorum Venetiis, A-
quilam alas suas super pullos Solem inuentes exten-
dentem.*

PROBATOS FOVET.

Elle en prend soin les ayant éprouvez.

Vel

ET PROBAT, ET FOVET.

Elle les éprouve & les élève.

quæ sunt præcipuæ alicujus Academiæ functiones.

XXXII. *Aresius ad exhibendum S. Michaëlem,
quem ecclesia credit Satanam conterere, Michaëlem
in virtute conterentem Zabulum, Aquilam de-
tinxit testudinem in summum evehentem, ut in petram
eccidat, cum his verbis S. Scriptura.*

AD PETRAM ALLIDET.

Il la froissera sur la Pierre.

quod ad hæresin trahi potest, quam Ecclesia damnat.

XXXIII. *In pompa funebri Isabelle d^e Este Ducisse
Parmensis Aquila exhibebatur ex nido suo egrediens
utque nodum, quo ligata erat, rumpens, his verbis.*

NEC NIDUS NEC NODUS.

L'attache ny le nid ne la retiennent pas.

Inquandam personam, quæ carnis atque sanguinis
 nodos rumpit mundanisque retinaculis valedicere
 Deo se tota reddat ac consecret.

CLXXXIV. *Aquila solem intuens.*

ASSIDUE.

Continuellement.

In quendam, qui se contemplationi tradidit.

CLXXXV. *Eadem.*

TVENDO INARDESCIT.

Il s'échauffe en le regardant.

CLXXXVI. *Aquila solem intuens, cum his verbis
 diani.*

FERVOR ALIT.

Sa chaleur le nourrit.

In fervorem cujusdam contemplantis.

CLXXXVII. *Pullus aquilinus in aëre deserti*

MA NON SENZA CORAGGIO.

Animosus quamvis relictus.

Il est abandonné mais il a du courage.

CLXXXVIII. *Aquila in aëre admodum elata.*

ELATA LONGIVS ET QVACVNQVE.

Elle en voit de plus loin, & de plus d'un costé

CLXXXIX.

LXXXIX. *Aquila ex Petra se demittens ad facilius volandum.*

FACILIUS ELEVOR.

Je m'éleve plus haut, en me precipitant.

CXC. *Aquila Solem quarens.*

ARDEAT UT HÆREAM.

Qu'il brûle s'il vent m'arrêter.

Quandam personam, quæ non nisi amore ad comendandum impelli potest.

CXCI. *Aquila renovata & ex aqua emergens.*

VETVSTATE RELICTA.

Ayant quitté sa veillesse.

Baptismum aut Pœnitentiam.

CXCII. *Aquila, cujus prada est in terra, oculique directi ad solem.*

CIBO POTIORI PRIUS.

Aut si mavis.

ALTRA PIU NOBIL ESCA APPAGO IL CORE.

Jay d'autres alimens plus nobles à chercher.

CXCIII. *Aquila inter fulgura.*

NON PAVET AD STREPITUS.

Le bruit ne l'estonne pas.

CXCIV. *Aquila solem intuens.*

ASSUETIS DELECTOR.

C'est

C'est ma plaisir & ma coutume.

CXCV. *Aquila cum aliis avibus.*

SUPERVOLAT OMNES.

Elle vole plus haut.

In S. Johannem Evangelistam.

CXCVI. *Aquila solem intuens.*

NEC TITUBAT ACIES.

Et sans cleigner les yeux.

CXCVII. *Fuit quidam Mareſchallus Francia, tum legioni præfectus, cujus tres filii juvenes prombolo habebant Aquilas Solem intuentes, hac epigrama.*

EST ACIE IN NOSTRA PATRIUS VIGOR

Nous avons la même vigueur que nostre Pe

CXCVIII. *Aquila ex alto monte despiciens in v. em. profundissimam.*

ET PROFUNDISSIMA QUÆQUE.

Rien de si profond que je ne découvre.

In Theologum exactissimum.

CXCIX. *Aquila super petra quadam quiesce.*

NONDUM VENIT HORA MEA.

Mon heure n'est pas encore venuë.

Ant.

NONDUM MERIDIES.

Il n'est pas encore Midy.

quendam, qui ante meridiem cibi nihil capit.

C. *Aquila unguium altero tenens fulmen, altero palmam.*

EN ΚΑΙΡΩ ΕΚΑΤΕΡΟΝ.

Quidvis suo tempore.

Chacun en son temps.

principem, qui suo tempore novit & suppliciis
tere & munera dare.

AQUILA JOVIS

I. Gratianus prefixit suo Poëmati in expugnationem
 gni Granatensis conscripto atque Duci Mutinensi,
 pro insigni est aquila, dicato, Aquilam Jovis Ga-
 medem in Coelum avehentem, hoc lemmate.

NON ALIO PEGASO.

Je ne veux point d'autre Pegase.

Quod symbolum perquam ingeniosum est.

II. *Aquila Jovis.*

NOTVMQVE DEO CVI MILITET.

Œſcit quel eſt le Dieu pour qui je prend les armes.

Quendam Belli præfectum, qui ſumma fidelitatis Principis juſſa exequitur.

Aquila Jovis aère liberiore gaudens ſine fulminibus.

C JAM SUA FULMINA CURAT.

Elle a quité ſes foudres.

Regem pace alta conſtituta.

V. Aquila Jovis fulmen tenens & Solem intuens.

HINC LUMEN, HINC FULMINA.

D'un coſté la Lumiere, & de l'autre les Foudres.

Verbi Divini miniſtrum ingenio & zelo valen-

V. Aquila Jovis cum fulminibus.

MINISTRAT IN HOSTES.

Contre les Ennemis.

Œd in Papam Paulum V. adornatum eſt.

Cum Penſionarii Angli Collegii Regii de Vailladolid

Anno 1600 ſoiennement reciperent Regem Philippum

II. & Margaritam Austriacam ejus ſponſam, inter

ſymbola etiam erat Aquila Jovis Ganimedem bajou-

ſis, cum his verbis.

DUX IN COELUM.

Il le conduit au Ciel.

VII. Aquila Jovis cum fulminibus.

ARMIGERA JOVIS.

Ser-

Servant à Jupiter.

VIII. *Aquila ad telum immittendum præsto.*

AVDEBIT.

Rien ne le retiendra.

IX. *Comes Thesaurus se extra invidia sortem posuisse cum præfigurare vellet, pro symbolo assumat Ganimedem ab Aquila Jovis subvectum, contra quem canes latrabant.*

LATRANT NON LACERANT.

Ils ont beau m'aboyer, ils ne sçauroient me mordre.

X. *Aquila Jovis cum fulmine.*

SINE CRIMINE GESSI.

Quæ est imago Principis sua potentia non abuteas, nec arma adhibentis nisi ad justitiam promovenda.

XI. *Eadem fulmen tenens.*

MERVITQVE TIMERI NIL METVENS.

Il se fait craindre, & ne craint rien.

In Regem.

XII. *Aquila.*

PATRVN VIGOR IGNEVS OLLIS.

Ils ont l'ardeur, & le cœur de leur Peres.

In Infantes Majorum suorum vestigia virtutis ementes.

XIII. *Henricus Fridericus Nassovia Princeps generabat Pullum aquilinum.*

PATRIUS VIGOR NIDO PROPULSUS.

Je fors du Nid pour imiter mon Pere.

IV. Pulli Aquilini sine plumis in suo nido, cum his verbis S. Johannis.

NONDUM APPARUIT QUID ERMUS.

On ne void pas encore, ce que nous devons estre.

In juvenes optimæ spei.

V. In porticu Fontis Bellaquei depicta est Aquila in apice cujusdam petra, ubi Solem intuetur, his verbis adscriptis.

ULTERIUS SPERARE NEFAS.

Je ne puis esperer de le voir de plus près.

VI. In honorem Cardinalis de Richelieu efformata est Aquila in aère & dua serpentes se elevantes, cum his verbis.

NON DESERET ALTA.

Je ne daigne pas m'abaisser jusqu'à eux.

VII. Aquila versus Solem volans, cum infra sint cuniculi, aves, agni &c.

GLORIA ME, NON PRÆDATA TRAHIT.

La gloire est mon attrait, je méprise la proye.

XVIII. Aquila nidum suum adificans super altum montem.

SUBLIME SUBLIMI.

Rien de bas pour un cœur si haut.

XIX *Aquila fumem tenens.*

ANIMOS EXPERTUS JUPITER.

Jupiter connoist son courage.

On m'a veu tous mes jeunes ans.

Combattre les plus fiers serpens.

Et les renverser sur la poudre.

Connoissant ma valeur, Jupiter m'a commis,

Pour reprimer l'orgueil de ses fiers ennemis.

De les accabler de la foudre.

VERSIO.

Quale sit à teneris mihi cum serpente duellum

Unguibus, & quoties parta trophæa, patet.

Jupiter ipse mea motus virtute, Draconum

Serpentumque genus sub mea jura dedit.

Quod à Dom. Clemente adornatum est in Alberti
Marschallum.

XX. *Aquila solem intuens.*

NEC QUÆ MAGIS AUDEAT ULLA
EST.

Nul autre ne se sent brûler, d'un si beau feu.

XXI. *Aquila, quæ Solem intuita sunt, cum his ver-*
S. Johannis.

VIDIMUS GLORIAM EJUS.

Nous avons vû sa gloire.

In Discipulos Christi, qui fuere testes ascensionis I
hii Dei.

XXII. *Aquila Solem intuens.*

D'UN BEL VOLTO ADORATORI.

Formæ egregiæ adoratores.

Adorateurs d'une rare beauté.

Quod conspectum fuit in quodam certamine in matronii solennitatem cujusdam junioris Principissæ celebrato.

XXIII. *Aquila Jovis fulmen gerens.*

ANTE PROBATA MINISTRO.

Je ne me sers que d'armes éprouvées.

XXIV. *Abbas de Morgues Apologia pro Regina Maria de Medicis scripta quadam symbola prefixit, inter quæ erat Aquila fulmen tenens, sub qua duæ serpentes alius se à terra tollentes, cum his verbis.*

POSSEM, SED NOLO.

Je pourrois, mais je ne veux pas.

in quandam personam, quæ sua potestate, qua ad hostes suos perdendum valet, uti non vult.

XXV. XXVI. *Duplex symbolum & ex Aquila solem intuente factum est in honorem Cardinalis Borghesi Papæ Pauli V. nepotis, cui adscriptum:*

AMICA LUMINIS.

*J'aime la lumiere.**Et ex Aquila fulmen gerente.*

MINISTRA NUMINIS.

Je sers la Divinité.

SYLLOGE

XXVII. *Aquila cum fulmine.*

FEROCIOR INDE.

*Elle en est bien plus fiere.*XXVIII. *Aquila pullos suos soli exponens.*

GENERI LAUDEMQUE FIDEMQUE

Je reconnois ma race, & je luy fais honneur.

In nepotes Papæ Pauli V. cùm ad præcipuos honores elevarentur.

XXIX. *Aquila pullos ex nido ejiciens.*

ODIT INERTES.

*Il hait les paresseux.*XXX. *Ganimedes ab aquila quadam subvectus.*

JOVIS IMPERIO.

Pour obeir à Jupiter.

In quendam, qui se ad honorem promoveri passus est ut Principi inserviat.

XXXI. *Aquila pullus suos Soli exponens.*

ÆSTIMAT AD LUMEN VERUM GENUS.

Il en juge par la lumiere.

Ingenia & hominum capacitas occupationibus magnis probanda.

XXXII. *Aquila fulmen gerens.*

DEBELLARE SUPERBOS.

Pour abbatre les orgueilleux.

XXXIII. *Nec sine symbolis iusta facta sunt Vienna Austria Imperatori Ferdinando III. à Collegio Jesuitarum, ubi etiam conspicua erat Aquila per fulmina, nubes & fulgetra iter tentans, his verbis Horatii adscriptis.*

NEGATA TENTAT ITER VIA.

Il se fait un Passage à travers mille obstacles.

In hominem intrepidum.

XXXIV. *Aquila in aère sublimior quàm ut videri possit.*

VISU SUBLIMIOR OMNI.

Plus haut que nôtre vie.

In sublimia à S. Johanne in Evangelio suo tractata.

XXXV. *Aves Solem intuentes.*

NON OMNES AQUILÆ.

Tous ne sont pas des Aigles.

XXXVI. *Effigies Dom. Coquereti Doctoris ex stirpe Navarraa cohonestata est quatuor symbolis, quorum quoddam Aquilam prafert pullos suos Soli exponentem; hoc lemmate.*

HAC PULLOS ERUDIT ARTE.

C'est ainsi qu'il les élève.

Quod his verbis latinis enucleatur: Discipulos ut pater alter ad virtutem instituit.

XXXVII. *Facisi numismatis in honorem defuncti Du-*

*cis Lotharingia cusi impressa erat Aquila Solem intue-
cum his verbis.*

VIRTUS HÆC PARENTUM.

C'est la vertu de ses Peres.

XXXVIII. Collegium Viennense Austriacum ad cel-
brandum exequias Ferdinandi III. Imperatoris int-
cetera alia pingi curavit speculum in multa frustra con-
fractum, in quibus tot imagines exhibebat aquila
quot erant frustra, hac epigraphe.

PER VULNERA PLURES.

Dans ces debris une ensemble plusieurs.

Quo innuere voluisse vero simile est, discordiâ i
Germania sub hoc imperatore oborra, unde non parum
divisum erat regnum, eum apparuisse Aquilæ instar in-
ter frustra confracta, tantumque ingenium potentiamque
exhibuisse, ut plures ei negotio invigilasse dixisses, non
unum.

XXXIX. Aquila Solem intuens.

NON TIMET ADVERSOS.

Quelque opposez qu'ils soient, elle ne les craint pas.

Quod sensu literalis radiis Solis convenit, moral-
vero animo generoso, qui inimicorum insultus haud
timer, quantumque etiam splendorem gerant in
mundo.

XL. In Nativitatem Principis Hyacinthii Victoris A-
medai Ducis Sabaudia filii institutum est Anno 1631
Turini ludicrum certamen, ubi plurima exhibeban-
tur symbola, quæ inter S Aquila erat, cum his verbi-
Virgilii.

AST EGO.

Mais moy.

Quo significabant Regiam Domum Sabaudiaꝝ ori-
nem trahere ab Imperatoribus, reliquis verbis Vir-
lii subintellectis. *Ast ego qua Divum incedo Re-*
na.

LI. *In Magnanimitatem erat constituta Aquila in*
aère, cum his verbis.

DESPICIT IMA.

*Elle méprise tout ce qui est bas.*XLII. *Aquila Pullus.*

ET FULMINA MITTET.

Avec le temps il portera la foudre.

LIII. *Ex aquila quoque composita sunt undecim vel*
duodecim symbola in versibus Præfationis Claudiani,
quam prefixit Poëmati suo de tertio Consulatu Ho-
norii.

XLIV. *Aquila cum suis pullis super nido.*

ANTE FIDEM SOLIS NON FAS EDUCERE.

Il faut que le Soleil vienne à les éprouver.

In eos, quorum merita sunt examinanda.

XLV. *Aquila super nido suo cum pullis.*

IMPLUMES CONVERTIT AD ÆTHERA.

Et tous petits qu'ils sont, il les tourne au Soleil.

In Patrem, qui à teneris jam annis infantes suos pietati adfuefacit.

XLVI. *Aquila pullos suos Soli exponens.*

RECTO FLAMMAS IMPERAT ORE PATI.

Il leur fait soutenir les ardeurs de ses feux.

XLVII. *Aquila Solem intuens.*

CONSULIT ARDENTES RADIOS.

Aux plus ardens rayons; il éprouve ses feux.

In contemplatorem assiduum, qui in abyſſo miraculorum amoris divini quaſi absorbetur.

XLVIII. *Aquila Solem intuens.*

LUCE MAGISTRA.

Sa lumiere l'inſtruit.

XLIX. *Aquila pullos suos probans.*

NATORUM VIRES INGENIUMQUE PROBAT.

Pour éprouver leur eſprit, & leurs forces.

L. *Aquila pullos suos abjiciens.*

DEGENERES IRA PATERNA FERIT.

Il fait ſentir ſes coups à ceux qui degenerent.

LI. *Aquila Solem intuens.*

REFUGO NEC TORQUET LUMINE VISUS.

Ce grand éclat ne ſcauroit l'ebloûir.

LII. *Aquila.*

FULMINIS HÆRES.

Il heritexa de la foudre.

filium cujusdam magni tormentorum bellicorum
fecti.

LIII. *Aquila Solem intuens.*

NOBILIORE ACIE.

Rien de si subtil que sa vue.

LIV. *Eadem.*

SUSTINUIT DIEM.

Il soutient le grand jour.

quendam, quem magnæ res gestæ non sinunt esse
burum.

LV. *Aquila.*

XLORATORES OCULIS QUI PERTULIT IGNES.

Il a pu soutenir l'éclat qui l'éprouvoit.

LVI. *Aquila.*

ESTVRVS SUMMO TELA TRISVLCA IOVI.

Et du grand Jupiter il portera la foudre.

magnum bellicorum tormentorum præfectum.

II. *Colegium Claromontanum representavit in Na-
uitatem Ducis Burgundia Aquilam bicipitem, hoc
mmate.*

DVO FORMANTVR IN VNO.

Un seul en forme deux.

quo indicabat Regem formare suum filium, Ducem
Burgundiæ suum nepotem.

L.VI. *Aves Solem intuentes.*

NON OMNES AQUILÆ.

Tous ne sont pas des Aigles.

Non sunt eadem naturâ omnia ingenia.

L.VII. *Pro Duce Vindocinensi depicta est Aquila alis
volans.*

PAR ALA VIGORI.

Et la force de l'aile à sa vigueur répond.

Quo depingitur qui & prosperrima fortuna utitur &
multis meritis elucet.

L.VIII. *Ternis Aquilis minoribus rostro & unguibus
mutilus & eadem sagitta transfixis, quæ sunt Lo-
ringia insignia, adjectum est hoc symbolum.*

DEDERITNE VIAM CASUSVE, DEUSVE.

Soit Dieu, soit le hazard.

Tradunt Godofredum de Bouillon in obsidione Ierusalem
rosolymæ tres una sagitta transfixisse.

LIX. *Aquila super petra nidificans in medio mari.*

SECURA NIDIFICAT.

Elle est en seureté.

Solitudinem quærit virtus.

LX. *Aquila super alta petra precipitium habente nidificans.*

VALLABIT ABYSSUS.

Cet abysme la défendra.

X. *Ferdinandus de Gonzague gerebat pennam aquilinam alias devorantem.*

ALIAS DEVORAT UNA MEAS.

XI. *Johannes Baptista Bembrat in symbolo habebat ocellum, qui in dorso aquila avehebatur, cum hoc versu Horatii.*

NON USITATA, NEC TENUI FERAR.

Firay par une voye, Et nouvelle, Et sublime.

Aliquem, qui sub protectione cujusdam magni viri se efficere posse sibi promittit.

XII. *In introitum Mariae Annae Austriacae Reginae Hispaniae secundae conjugis Philippi IV. quem faciebat Mediolani, Aquila representabatur adverso vento ventis, hac epigraphe.*

NON AQUILIS AQUILO.

Les vents du Nort ne peuvent nuire aux Aigles.

XIII. *Familia Morenorum de Vargas in Hispania Aquilam pro symbolo assumpsit, hoc lemmate.*

NIGRA SUM SED FORMOSA.

Je suis noire, Et n'en suis pas moins belle.

XIV. *Aquila Caelum intuens atque per precipitem locum descendens.*

ET SUMMA, ET IMA.

Et le haut Et le bas.

LXVI. *Aquila sibi excutiens plumas.*

DEMIT UT ADDAT.

Elle oste pour reprendre.

LXVII. *Michael Hertsius Bibliotheca Authorum et
manicorum scriptor in symbolo habebat Aquila
per testudine, his verbis adscriptis.*

PRO RE NATA.

Selon l'occasion.

Quo mea sententia monere volebat, ut pro datio-
cassione quisque res suas vel diligenter, quod per A-
quilam representatur, vel lente, quod Testudinis ia-
gine exprimitur, agat.

LXVIII. *D. Franciscus de Quevedo multis scripsi-
luta & ligata oratione inclytus, in symbolo gerebat
Aquilam, Serpentem & Leonem, his verbis.*

OMNIA SIMUL.

Tout ensemble.

Quo tria in negotiis obeundis necessaria reba-
penetratione, prudentia & animo, quorum primum
per Aquilam, secundum per Serpentem, tertium autem
per Leonem significabat.

LXIX. *Collegium Lugdunense exhibebat in equitum
certamine in nativitate Ducis Burgundie celebrato
Aquilam, qua magnum Solis splendorem ferre non po-
erat, hoc lemmate.*

NIHIL HIC MEA LUMINA PROSUNT.

Jay de trop foibles yeux, pour voir tant de lumiere

X. In symbolum Abbatis de Pont - Courlé Cardinalis Richelii Nepotis constitutus est Aquila pullus olem inter duas magnas Aquilas intuens.

TIMULOS AGIT ÆMULA VIRTUS
MAJORUM.

Ses Ancestres hardis l'excitent à bien faire.

PHOE-

P H O E N I X.

Postquam in præcedentibus, ubi de igne actum, Phœnicem stitimus, quatenus symbolicam artem creditur super suo busto se igne comburens, vel cineribus renascens, commodum hic rati sumus cum etiam alio modo eum exhibendi, scilicet in alias aves atque talia agentem, quæ ad ignem propriè non spectare adverteris.

In Assumptionem S. Virginis Phœnix depictus quem cæteræ aves omnes comitantur tanquam Regem suum, quibus Angelos innunt, quos triumphans ad coelum delata comites habuit.

I. *Phœnix quem omnes aves comitantur.*

COMITANTUR OVANTES.

Ils suivent son triumphe, ils en ont de la joye.

Quæ verba ex versibus Virgilio deprompta sunt, quæ
sic ita habet :

Annis quam chorus & socii comitantur ovantes.

Omnes Aves circa Phœnicem, quem mirantur.

UT SOLIS MIRENTUR AVEM.

Pour admirer cét Oiseau du Soleil.

Ho symbolo utebatur Mediolanum ad celebrandum
næ Hispaniæ introitum, amoremque exprimen-
quo ejus videndi flagrabat populus.

Quamvis jam sub IGNIS titulo plus quàm trin-
symbola dedimus, quæ pro pictura habent Phœ-
n, tamen a nobis impetrare non potuimus, ut se-
tia numero ferè pari Lectori invideremus.

*Eleonora Austriaca Francisci I. vidua in symbolum
st conjugem vita functum assumebat Phœnicem
sic epigraphæ.*

UNICA SEMPER AVIS.

Toujours unique.

quo indicabat se semper solitariam hanc vitam vi-
velle.

*Pisis ad portam cujusdam domus depictus est Phœ-
x unguibus suis vas unguentis odoriferis plenum te-
ens cum his verbis Claudiani, qui Phœnicem de-
scripsit.*

BVS-

BVSTVMQVE PARTVMQVE.

Et son Bucher & son berceau.

In quendam, qui de morte ac nova vita se cogitat.

V. *Phoenix super suo busto accenso.*

QVAS EXCITAVI PATIOR.

Il faut souffrir les feux que j'allume moy mêm

Talia interdum curamus negotia, quæ multum negotii nobis faceffunt.

VI. *Phoenix super suo busto.*

EX FVNERE FOENUS

Sa mort lui est avantage.

VII. *Ignis circa Phoenicem.*

NON EXVRIT VT PERDAT.

Il ne le brûle pas pour le perdre.

In ignem purgatorium, cujus proprium est animam purificare.

VIII. *Phoenix alas suas movens, ut bustum suum cendat.*

FLAMMAS ALIT.

Il entretient ses feux.

IX. *Phoenix super suo busto.*

MVLTIPPLICABO DIES.

Je multiplieray mes jours.

In quandam personam omnem suam operam in æter-
collocantem.

X. *Phoenix in igne.*

RENOVAT NON EXTINGUIT.

Il le renouvelle & ne le détruit pas.

XI. *Idem.*

INDE VIVAM, UNDE CRUCIOR.

Ce qui fait mon tourment, me donnera la vie.

In hujus vitæ austeritatem.

XII. *Phoenix Solem intuens ut se super busto suo com-
burat.*

ULTRO APPETIT.

Il desire sa mort.

XIII. *Phoenix super busto suo,*

ARDORE FOECUNDA.

Ex ardore foecundus.

Les ardens le rendent second.

In zelum, ex quo multa utilitas prodit.

XIV. *Phoenix in flammis.*

REDIVIVAM EXTINGCTIS.

Je revivray quand elles s'esteindront.

In quandam, qui affectu suo sedato almam requiem
erat.

SYLLOGE

XV. *Phoenix junior.*

REDIVIVUS E CINERE.

Il renaist de sa cendre.

In poenitentem.

XVI. *Phoenix movens cum alis radios Solis, ut busum suum accendant.*

VTRIVSQUE AUXILIO.

Par le secours de l'un & de l'autre.

Ut procuremus nostram salutem, cooperari debemus gratia superflua.

XVII. *Dom. Vincentius Johannes de Lastanosa, Dominus de Figarvelas, qui veterum Hispanorum numismata & monetas edidit, pro symbolo utebatur Phoenix, his verbis.*

VETVSTATE FVLGET.

*Il se rend singulier par son antiquité.*XVIII. *Phœnix in flammis.*

MI FA BEN CHI MI NOCE.

Mors mihi vita.

Qui me donne la mort, me procure un grand bien

In Martyrem, qui cum ad mortem ducitur, coronatur.

XIX. *Quidam multis persecutionibus inimicorum affusus ut se illis extricaret, vitam religiosam conplexus est symbolique loco usurpavit Phœnicem in flammis.*

NEMICA FIAMMA AMICA VITA ADDUCE.

Flamma crudelis ad vitam jucundam me ducit.

Cette flamme cruele amene une autre vie.

XX. Phoenix.

EADEM NON EADEM.

Le mesme sans estre le mesme.

In quendam, qui conditione mutata mores non mut.

XXI. Phoenix ad rogam suam festinans.

MORI FESTINAT IN ORTVM.

Il court à la mort pour revivre.

In Martyrem.

XII. In S. Apollonia gloriam, qua ex vinculis evaserat ut se sua sponte in ignem conjiceret, qui ad eam comburendam paratus erat, effictus est Phoenix in flammis, his verbis.

SPONTE CREMATUR.

C'est volontairement qu'elle se brûle.

XXIII. Phoenix.

VIRGO SINGVLARIS.

Vierge & toujours unique.

In S. Virginem.

XXIV. Phoenix super suo rogo.

NON D'ALTRO ARDOR CHE DEL CELESTE AVAMPO.

X x 2

Non

SYLLOGE

Non nisi igne cœlesti.

Se brûlé seulement d'un feu celeste.

XXV. *Phoenix ardore Solis unice vivens, juxta Cl.
dianum.*

SOLIS FERVOR ALIT.

Le Soleil le nourrit de ses pures ardeurs.

In Contemplatorem.

XXVI. *Pat. Masenius in Nativitatem Filii Dei
pinxit Phœnicem renascentem.*

EX VIRGINE VIRGO.

Vierge d'une autre Vierge.

XXVII. *Phoenix in flammis.*

TROVA SOL NE I TORMENTI IL SVO GIOIRE

Solus in tormentis gaudeo.

Seul dans tout ce qu'il souffre, il trouve de la joye.

In Martyrem.

XXVIII. *Phoenix super suo rogo.*

PARTVRIENTE ROGO.

Son bucher luy sert de berceau.

Quo depingitur ignis purgatorius, ubi animæ pur-
ficantur ut in novam vitam ingrediantur.

XXIX. *Phoenix Solem intuens atque alas movens, h
lemmate.*

INCENDIA POSCIT.

Il demande des feux.

in quendam contemplatorem, qui totus amoris divi-
a lammis cupit penetrari.

XXX. Phoenix.

NUTRIX IPSA SUI.

Il se nourrit luy mesme.

quandam personam, quæ se suis ipsius cogitatis con-
tam reddit.

XXXI. Rogus Phoenicis.

VIGET IN CINERE VIRTUS.

Quelle vertu dans cette Cendre?

In Sanctorum reliquias.

XXXII. Comes de Rebolledo in symbolo habebat Phoe-
nicem juniorem ex cinere renascentem, his verbis.

VIVIT POST FUNERA VIRTUS.

Il vit par sa vertu même, après qu'il est mort.

XXXIII. Pro ipsius sorore Maria de Incarnatione, effi-
ctus est Phoenix se ipse comburens.

VROR, MORIOR, ORIOR.

Je brûle, je meurs, je renais.

Quæ sunt tria mysticæ vitæ principia, quibus ar-
ores Sanctorum accenduntur, consumuntur ac reno-
untur.

TU SOLUS.

Vous seul.

Quod in Deum convenit, qui est unus & immortal

XXXV. *Idem constitutus est in Principisse cujusda
honorem hac subscriptione.*

VIGET UNICA TERRIS.

Elle est unique au monde.

GRYPHUS.

I. *Gryphus.*

VNGVIBVS ET ROSTRO ALISQVE ARMATVS IN
HOSTEM.

Il se defend du bec, des griffes & des ailes.

In hominem formidabilem.

II. *Gryphus, qui simul aquila est & leo.*

VNDIQVE PRINCEPS.

Tout est Royal dans luy.

Xx 4

III.

III. *Gryphus.*

AVIDUS COMMITTERE PUGNAM

*Toûjours prest à combattre.*IV. *Familia de Guiffrey in Delphinatu Grypho utitur
hoc lemmate.*

HUC: QUID OBSTAT?

*A moy, je ne crains rien, qui peut me resister?*V. *Gryphus.*

PRÆPETE PENNA.

*D'une aîle pronte & legere.*VI. *Gryphus.*

TOVJOVRS à L'ERTE.

Nunquam non prestò.

In Equitem vigilantem & assiduum.

I. Gryphus Typographus Lugdunensis celeberrimus in
 Symbolo gerebat Gryphum Cubo & Globo alligatum,
 denotaturus primo vigilantiam, secundo firmitatem,
 tertio promptitudinem.

Epitaphium Griphii erat tale.

La grand griffe.

Qui tout griffe,

A griffé le corps de Gryphe.

PELICANUS

I. *Pelicanus venas sibi aperiens propter pullos.*

NON SUM MIHI NATUS.

Je ne vis pas pour moy.

In Patrem liberorum magnam curam habente.

II. *Papa Clemens IX. eligebat sibi in symbolum*

licanum pectus suum propter pullos aperientem, his verbis subscriptis.

ALIIS NON SIBI CLEMENS.

Severe à soy pour estre doux aux autres.

I. Alphonsus IX. Rex Hispania & Johannes II. Rex Lusitania habebant Pelicanum sibi pectus vulnerantem, his verbis.

PRO LEGE ET PRO GREGE.

Pour la loy & pour nos Peuples.

II. Quidam vita sancta clarus disciplina se pratinus abdicabat ad convertendum peccatores; hinc ad ejus zelum designandum Pelicanus efformatus est hoc versu.

PER ALTRI SALVAR SE STES- SO SUENA.

Sanguinis pretio alios salvos facit.

C'est au prix de son sang qu'il veut sauver les autres.

V. Pelicanus cum suis pullis.

PARIT ET REPARAT.

Il leur donne deux fois la vie.

In Filium Dei,

VI. Pe-

VI. *Pelicanus.*

NEC SIBI PARCIT.

Il ne s'épargne pas.

In magnum cujusdam Prælati fervorem.

VII. *Pelicanus super pullos suos sanguinem effunden-
cum his verbis S. Johannis.*

UT VITAM HABEANT.

*Pour leur donner la vie.*VIII. *Idem,*

MORTUOS VIVIFICAT.

*Il redonne la vie aux morts.*Quo gratia per Jesum Christum in nos collata d
pingitur.IX. *Pelicanus cum suis pullis.*

QVID NON COGIT AMOR?

*Que ne fait pas l'amour.*X. *Pelicanus serpentibus victitans.*

VENENATA DELECTANT.

Il se fait un plaisir de manger des poissons.

In quendam libros malos legentem.

XI. *Pelicanus sanguinem suum in pullos effun-
dens.*

SYMBOLORUM.
VISCERA VISCERIBVS.

691

Ses entrailles à ses entrailles.

XII. Idem.

SVA PER DISPENDIA:

Jusqu'à donner sa vie.

In virum generosum.

SPI:

SPIRITUS SANCTUS

Sub imagine columbae.

&

COLUMBA ARCA

I. *Cum Cardinalis Antonius Barberinus tertia jam-
 ce in Sacro Purpuratorum Patrum Conclavi Cubi-
 laris*

varium Ecclesie ageret, antequam ad sedem Sacram promoveretur Papa Clemens X. in symbolum sibi interea temporis asciscerat eam figuram Spiritus Sancti, qua plerumque sub imagine Columbe lucide depingitur, hoc lemmate.

LUXIT, ILLUCESCAT ADHUC.

Il nous à éclairer, qu'il nous éclaire encore.

Eadem pictura utebatur alius Prelatus, hac inscriptione.

UBI VULT SPIRAT.

Il souffle ou il luy plait.

Deus Effundit dona sua pro suo lubitu.

I. Rex Henricus III. ordinis S. Spiritus fundator pro symbolo cuidam suorum numismatum insculpi iubebat imaginem Columbe fulgentis inter duas coronas, hac epigraphe.

HOC DUCE REGNA REGO.

Sous ce guide sacré je regis les Royaumes.

V. Guillelmu de Montjoye Episcopus Bliterensium gerebat Spiritum S. sub imagine Columbe, his verbis adscriptis.

FORTE VERITE.

Veritas fortis.

Quod conspicitur Bliteris cuidam tapeti detri-

to Anachoretarum intextum cum insignibus h
Episcopi.

V. *Columba cum ramo Oliva.*

CUM PACÈ REVERTAR.

Je retourneray avec la paix.

Quo decorata est Maria de Medicis cum Rom
grederetur.

VI. *Eadem.*

DIVINÆ NUNTIA PACIS.

Elle annonce la paix du Ciel avec la terre.

VII. *Columba volans super arca.*

DABIT DEVS HIS QVOQVE FI
NEM.

Enfin le mauvais temps ne dure pas toujours.

VIII. *Columba Oliva ramum gerens.*

ET QUIESCAM, ET QUIESCERI
FACIAM.

Je trouve du repos & fais celuy des autres.

IX. *Eadem.*

POST NUBILA ET IMBRES.

Après la pluye & les tempestes.

In Pacem.

X. *Columba Arca cum his verbis Propheta.*

POSUIT FINES TVOS PACEM.

La paix par son moyen va regner parmy vous.

*In reditum Dom. Gaston Francie, Regis Ludovici
XIII. Fratris, efficta est Columba Arca.*

VENIENS FERT OMINA PACIS.

Son retour annonce la Paix.

XII. *Columba Arca cum ramo Oliva & hac vocē
Græca.*

EYPHKA.

Inveni.

Je l'ay trouvé.

*n quandam personam, quæ pacem diu quæsitam
venit.*

XIII. *Columba Arca.*

VENIT OMINE FAUSTO.

Elle est de bon augure, elle apporte la joye.

XV. *Ubi possessionem Ecclesia in S. Laterano solenni
nore capiebat Roma Papa Innocentius X. variis in locis
descripta erat Columba Olivarum ramum gerens va-
riis etiam lemmatibus, quorum unum ex libro Gene-
tes, quod feliciorum sub hoc Innocentio rerum sta-
um præfagiebat, quàm quo hætenus usi fuerant.*

ALLEVIATÆ SUNT AQUÆ DESU-
PER TERRAM.

Les eaux ne couvrent plus la face de la terre.

XV. *Eadem Columba cum Arca.*

MUNDI MELIORIS ORIGO.

Nous allons voir monde nouveau.

XVI. *Columba cum ramo Oliviarum atque his vers.
Petrarchè.*

E' L BEL TEMPO RIMENA.

Serenum tempus reducit.

Elle ramene le beau temps.

XVII. *Eadem.*

NON PASCITUR CAD AVERIBUS

Elle ne se repaist pas de cadavres.

Quia columba in Arcam revertebatur, neque eman-
bar uti corvus donec diluvii aquæ exsiccatae fuissent.

XVIII. *Columba ex Arca emissa.*

SPES EXCITAT ALAS.

L'esperance excite ses ailes.

XIX. *Columba Olive ramum gerens inter posituras ste-
larum est ad Polum australem, ex qua Pat. Ma-
nus symbolum confecit pro Papa Innocentio X. add.
hoc lemma.*

COELUM POST FATA TENEBIT.

Dans le Ciel elle a trouvé place.

XX. *Columba Arca.*

RENOVABIS FACIEM TERRÆ.

La terre sera bientôt renouvelée.

XXI. *Columba ramum Olive gerens.*

HUNC PRÆFERO.

Je préfère l'Olive à tous les autres arbres.

XXII. *Quidam Author celeberrimus nihil aliud scribere aut tractare volens quam res sacras, in symbolum adsumebat Columbam radiis exornatam, quæ est imago Spiritus S. cum his verbis Horatii.*

DUCE & AUSPICE.

Sous ce guide & ce protecteur.

XXIII. *Collegium Jesuitarum Parisiense exhibebat in solennibus funeralibus Principis de Condé Columbam ramum Olive gerentem.*

PAX PENDET AB ORE.

Arbitre de la Paix.

XXIV. *Non una vice in sacris Regum Franciæ inunctionibus exhibita est Columba Sanctam illam Ampullam in ore gestans, quam dicunt allatam à S. Remio ad Clodovei baptismum, hac voce græca adjecta.*

A N O Æ N.

Y y 2

Vel

Vel latinâ:

DESUPER.

C'est d'en haut qu'elle vient.

Ex coelo nobis omnis gratia Spiritualesque inuentiones.

XXV. *Reverendi Patres in vico S. Jacobi gratia Deo ritè actis Anno 1682. die 4. Octobris propter Natiuitatem felicissimam Ducis Burgundiae inter plurima, quibus hanc festiuitatem decorabant, symbolo Columbam etiam repræsentarunt Olive ramum in ore gestantem, cum his verbis.*

PIGNUS AMABILE PACIS.

Le gage heureux d'une éternelle paix.

XXVI. *Cùm corona imponeretur Papa Innocentio X cui in insignibus erat Columba & Lilia, Columba depicta est Ampullam S. Remii gerens, hac epigrapha.*

PRÆTER SPEM, NON PRÆTER VOTUM.

Selon nos vœux, contre nostre esperance.

Quo quid exactius dici potuit, cùm talis eligeretur Papa, quem cuncti votis expetebant, paucissimi expectare poterant? *Hoc symbolum huiusmodi in scriptione erat exornatum.*

CLODOVEO Regi Francorum Christianis admo-
to Mysteriis Columba Divinitus missa delato
Christmate favit: quo minus expectata eò Gallia
gratior, ac salutaris Magis.

XXVII

XVII. Reverend. Patres ex Societate Jesu Flandri-
ci primum seculum sui instituti celebrantes, Colum-
bam pingebant cum Oluva ramo super Arca, Et hac
subscriptione.

AUSPICIUM MELIORIS ÆVI.

Le presage certain d'un siecle plus heureux.

TURTURES.

I. *Turtur.*

SOL IN CONTRO AMOR SUPERBA.

Non ferox nisi in amorem.

Fiere seulement à l'amour.

*Bien que sa beauté soit parfait.
Son plaisir n'est qu'en la retraite,*

Elle

*Elle craint l'éclat du grand jour ;
 Mais ce qui fait sa gloire extrême
 C'est que modeste en elle mesme ,
 Elle est fiere contre l'amour.*

VERSIO.

Forma licet sit culta tibi , plumæque venustas
 Quemque geris nulla venerit arte decor.
 Quod tamen est mirum socio secedis ab omni
 Desertosque locos incommitata colis.
 Cumque superfufo vincit splendore tenebras
 Phœbus , ab æthereo victa nitore times.
 Si tamen est aliquid blandum contemnere amorem
 Hæc tua perpetuo gloria, turtur, erit.

II. *Turtur.*

PRO CANTU GEMITUS.

Je n'ay point d'autre chant que le gemissement.

In viduam valdè afflictam.

III. *Turtur in aère circa arborem detruncatam.*

HIS QUONDAM SEDIT RAMIS.

Autrefois je l'ay veu sur ces branches.

In S. Virginem ad crucem.

IV. *Turtur.*

UNO SERVO FIDEM.

Je suis fidele à celuy que je s'uy.

In viduam quandam , quæ ut mariti demortui in-

tegra sibi maneat memoria, ad secundas nuptias per
dūci non patitur.

V. *Turtur nidificans in altitudine petra.*

SECURA NIDIFICAT.

Elle cherche un lieu seur , à faire sa demeure.

In quandam personam vitam privatam in monasterio eligentem.

VI. *Turtur foemina apud marem suum mortuum.*

NUNQUAM ALTERIUS.

Jamais à d'autre.

Quod cujusdam viduae symbolum erat , quae marito defuncto matrimonio se nunquam velle cuiquam jungi constituerat,

VII. *Duo turtures.*

FIDA CONJUNCTIO.

Fidele compagnie.

In faustum connubium.

VIII. *Turtur.*

DIE NOCTEQUE GEMIT.

Et de nuit & de jour , elle gemit toujours.

In foeminam , cujus animus moestus post mortem mariti leniri non poterat.

IX. *Turtur.*

ET SOLITARIA ET SOLA.

Et seule & solitaire.

X. *Qui*

Quidam coelibatus amans in quo ad mortem usque perseverare constituerat; vel qui aliam nullam volebat quam que ipsi erat conjuncta, in symbolo gerebat virtutem hoc lemmate.

AUT UNAM AUT NULLAM.

Ou nulle, ou une seule.

XI. Guttur.

NEC GEMERE CESSABIT.

Elle ne cessera jamais de gemir.

HIRUNDINES

ET

A P O D E S.

I. *Hirundo.*

UNA NON FACIT VER.

*Une seule ne fait pas le Printemps.*Proverbium habet. *Una Hirundo non facit*

mendam, qui opinionem peculiarem fovet, nec
 auctoritatis satis habet, ut ab aliis recipiatur.

II. *Hirundines iter per mare tentantes.*

MONTES ET FLUMINA TRANANT.

Ny rivieres, ny monts ne les arrestent point.

expeditiones exercitus victricis.

III. *Hirundo abituriens.*

LE FROID ME CHASSE.

Frigus me abigit.

ant qui frigora ferre nequeunt.

IV. *Hirundo*

SEDES ET TEMPORA MUTAT.

Elle change les temps, & change de demeure.

quod comparuit, cum in alium locum transferre.
 imago quædam miraculosa S. Virginis cujus
 precibus tempestates erant sedatæ, serenitasque coeli
 restituta.

V. *Hirundo abituriens.*

QUANDO EL CALOR BUELVA.

Donec calor redeat.

Jusqu'à ce que le chaud revienne.

a morbum ex frigore contractum.

VI. *Hirundo clima mutans.*

COELI MELIORIS AD AURAS.

Pour chercher un air plus serein.

In quendam, qui propter persecutiones somnabat.

VII. *Hirundines avolantes.*

OMNE SOLVM PATRIA EST.

Toute terre nous est pays.

In peregrinantem.

VIII. *Hirundo.*

VERE REDIT,

Au Printemps elle revient.

In alicujus reditum.

IX. *Hirundo ad oram Maris cujus extensionem intuetur, his verbis.*

PENSO VIRES.

Examine mes forces.

Quo usus est quidam Academicus Italus, qui se in Academia ante exercebat, quàm magna munus obiret. Is erat Comes Carolus Camillus de Martingue.

X. *Hirundines.*

HIEME AVOLANT.

L'hiver elles s'en vont.

In amicos infidos, qui rebus amicorum non ex voluntatibus eos deserunt.

XI. *Hirundo super cavea.*

AMICA NON SERVA,

Ani

Amie mais non pas esclave.

Hirundo nidificat in tectis ædificiorum, quin & in cubiculis, verum non caveis includitur. Hinc adum applicari potest qui amicus esse amat, non amicus.

XII. *Pro quadraginta Martyribus in stagnum glaciale immixtis pinxit Aresius Acervum hirundinum sibi inimicem affixorum per fila in lacu glaciali, hoc lem-nate.*

AD HYEMANDUM.

Pour passer l'hiver.

XIII. *Hirundines vere redeuntes.*

UNDE EXIERUNT REVERTUNTUR.

Elles retournent d'où elles sont venues.

Et eas familias, quæ ex peregrino patrium solum repetunt.

XIV. *Hirundo medio in mari super ligno fluctibus de-vento.*

NE MERGAR.

Pour ne pas me noyer.

Et Salutis nostræ certi reddamur, ad crucem Jesu christi confugiamus eique nos applicemus necesse est.

XV. *Hirundo avolans, baculo, cui insedit, ruinoso.*

LAPSURA DESERIT.

Elle quitte les lieux qui sont prests de tomber.

In quandam personam, quæ mundum relinquere
tamque religiosam vivere incipit.

XVI. *Hirundo.*

VOLANDO VESCITUR.

En volant elle se nourrit.

In contemplatorem.

XVII. *Hirundo bacillo medio in mari nitens.*

DEFESSA NON DIFFISA.

*Tout lasse qu'elle est, elle est pleine de cœur.*XVIII. *Hirundo super cavea.*

PRIA CHE LA PRIGION VOGLIA LA MORTI

Mortem potius quàm servitutem.

Je souffrirois la mort plutôt que la prison.

In quandam libertatis valde amantem.

XIX. *Hirundo cibum pullis suis præbens.*

SINGULIS ÆQUE.

A tous également.

In Patrem quandam, qui bona sua inter liberos
qualiter distribuit.

XX. *Hirundines avolantes.*

ALIO HYEMANDUM.

*Il faut aller hiverner ailleurs.*XXI. *Apus in terra.*

MODO TOLLAR IN ALTUM.

Si j'avois du secours je volerois en haut.

ec avis pedibus caret, hinc, si volandum est,
ari aut venti subsidium expectare debet.

XXII. *Eidem ab alio oppositum est.*

ELATA VOLABO.

Estant élevé je voleray.

XIII. *Hirundo chelidoniâ pullis suis visum reddens.*

PROFERT LUMEN COECIS.

Il donne la vûe aux aveugles.

quo honoratus est S. Carolus Borromæus.

XXIV. *Hirundo cibum pullis suis præbens.*

CUIQUE SUUM.

A chacun ce qu'il luy est propre.

XXV. *Hirundo cum cavea.*

VITAM POTIUS QUAM LIBERTATEM.

La liberté je prefere à la vie.

XVI. *Hirundo super nido suo se librans soliditatem
que ejus experiens.*

NE PRÆCEPS IN AERA.

Pour ne pas me precipiter.

Omnia sunt prius examinanda quàm amplectenda.

XXVII. *Hirundines.*

DOMI AT NON DOMESTICÆ.

Dans

Dans les maisons , sans estre domestiques.

XXVIII. *Hirundo avolans.*

NEC PATRIÆ RETINETUR AMOR
RE.

L'amour de son pays ne peut pas l'arrester.

XXIX. *Hirundo nidum construens.*

SIBI ET POSTERIS.

Pour elle & pour sa posterité.

In aliquem, qui ædificium struit.

XXX. *Pulli hirundines propter necessaria pipiente.*

URGET SILENTIA FAMES.

La faim les oblige de crier.

In pauperes, ea quibus ad vitam sustentandam op
est, expetentés.

XXXI. *Hirundines avolantes cum his verbis S. PAULI*

NON HABEMUS HIC MANENTEM
CIVITATEM.

Nous n'avons point icy de demeure certaine.

XXXII. *Hirundo avolans.*

INSALUTATO HOSPITE.

Sans dire adieu.

In quendam sine venia discedentem.

XXXIII. *Hirundo.*

GARRITV MOLESTA.

Son babil nous ennuye.

In magnum Caufidicum.

XXXIV. *Hirundines avolantes.*

IN MELIUS.

Pour chercher mieux.

XXXV. *Hirundo.*

NOBISCUM INNOXIA.

Sans nous faire de mal.

Omnes aliæ aves gravis damnum inferunt, solis Hirundinibus exceptis, quibus grana pro cibo non sunt in-
stis victitare gaudentibus.

XXXVI. *Hirundines avolantes instante autumno.*

RECEDUNT TEMPORE MALO,

Le mauvais les fait tost retirer.

Donec eris felix multos munerabis amicos.

GALLINA ET PULLI.

I. *Gallina incubans ovis, cum his verbis S. PAULI*
DONEC FORMENTUR.

Jusqu'à ce qu'ils soient formez.

In alicujus Ministri vel Directoris operam & curam

II

I. *Symbolum Meursii Bibliopola Antverpiensis erat Gallina incubans, hac epigraphe*

NOCTU INCUBANDO DIUQUE,

Et de jour & de nuit.

In quendam labore fatigari nescium.

II. *In Academia Norimbergensi depicta est Gallina alas suas super pullos extendens ad innuendum Principis in ea fundanda protegendaque curam.*

ALIT ET PROTEGIT.

Elle les nourrit & les protege.

III. *Pro Collegio quodam educationi infantium dicato effectus erat quidam vimincorum quatorum ad pullos includendum, his verbis.*

PARVULIS TANTUM.

Seulement pour les petits.

V. *Pulli matrem suam sequentes.*

VOCEM AUDIUNT ET SEQUUNTUR.

Ils entendent sa voix & la suivent.

In eos, qui inspirationibus divinis obedientiam ræstant.

VI. *Gallina inhorrescens circa pullos suos, his verbis.*

QUIS INFIRMATUR ET EGO NON INFIRMOR?

Je souffre avec le moindre qui souffre.

In quendam, cūjus zelus charitate est commixtus

VII. Gallina incubans.
ET CUBANS OPERATUR.

Estant couchée elle travaille.

In Authorem, qui quamvis diu morbo teneatur,
bris scribendis tamen operam dat.

VIII. Gallina sub alis suos pullos recondens praesentem
mitvo.

TIMOR AUGET AMOREM.

La crainte augmente son amour.

IX. Excusum est numisma in honorem Catharinae
Medicis Reginae Galliae, cujus una in facie apparebat
Gallina super pullis suis, cum his verbis.

SERVATQUE FOVETQUE.

Elle les conserve & les élève.

X. Johannes Baptista Gallo Academicus Italus pro syn-
bolo gerebat Pullum.

NUNC PIPIO.

Je commence à piper.

In hominem juvenem, qui in publicas declamationes operam suam collat.

XI. Pulli sub alis matris.

IBI LICET ESSE SECURIS.

C'est là qu'ils sont en seureté.

Quod in animas Sanctas competit, quæ se Providentiæ divinæ committunt.

XII. *Jacobus VIII. Rex Angliæ habebat in symbolo Gallinam pullos suos incubantem.*

NON DORMIT QUI CUSTODIT.

Pour les garder elle perd le sommeil.

In quendam qui infantium suorum & domesticorum magnam curam gerit.

XIII. *Gallina pullos suos ducens.*

PRÆBET INDUSTRIA VICTUM.

Son adresse les fait vivre.

In Artificem strenuum.

XIV. *Gallina ovis insubans.*

MOX EXCLUDAM.

Je les feray bientôt éclore.

In quendam animi sui sensa occultantem, quæ postea in lucem protracturus est.

XV. *Gallina alas suas extendens ad recipiendum pullos.*

RECIPIT ET TVETVR.

Elle les reçoit & les defend.

XVI. Gallina pullos suos alliciens.

CLAMAT VT CONGREGET.

Elle crie pour les rassembler.

In Verbi Divini ministrum.

XVII. Pulli Gallinam sequentes.

VOCEM SEQUUNTUR.

Ils la suivent à sa voix.

XVIII. Gallina pullos suos adversus milvum defendens.

DVLCE ET DECORVM EST.

Ainsi la mort m'est douce, & mesme glorieuse.

Quod in honorem Humberti II. Comitis de Haspurg concinnatum est, qui se magnis periculis exponebat a subjectos defendendum.

XIX. Gallina pulverem quo erat contacta, ad Solem excutens.

MVNDATA REDIBIT.

Elle deviendra nette.

In quendam personam, quæ se tribunali poenitentia vult sistere.

XX. Gallina incubans ovis.

ET FOVET EXTRANEOS.

Elle prend soin des étrangers comme des siens.

in quandam foeminam, quæ pauperes non secus cu-
 lac proprios liberos.

XI. *Gallina inhorrescens contra canem in pullorum
 suorum defensionem.*

SGOMBRA AMOR OGNI PAVRA.

Amor adimit metum.

L'Amour l'empêche de craindre.

XII. *Gallina simetum ruspans, ut granum pro pullis
 inueniat.*

PARVULIS TANTUM.

Seulement quand ils sont petits.

Non tenetur mater curam gerere nisi liberorum
 parvulorum; cùm ex ephēbis sint egressi, sibi ipsi provi-
 dere debent.

XXIII. *Pulli matrem sequentes, cum his verbis S.
 Scripturae.*

QVOCVMQVE IERIT.

Quelque part qu'elle aille.

Filiarum est interesse societati matrum.

XIV. *Ad beneficia celebranda, qua post Ascensio-
 nem Christi in homines à Filio Dei sunt collata,
 Gallina constituta est super moro mora pullis suis de-
 jiciens.*

ET MEMOR AB ALTO.

D'en haut elle pourvoir encor à leurs besoins.

Quod etiam in Assumptionem S. Virginis m-
quadrat.

*XXV. In Nativitatem Filii Dei in stabulo Bethle-
mitico ; vel in S. Virginem parientem, efficta est
Lucarino Gallina, quæ nido non edificato, ut alia a-
faciunt, ovum ponit in vimineo corbe in ipsius re-
natum parato, vel quovis, quem primo in-
nit, loco.*

PARIT IN ALIENO.

Elle emprunte ce nid, n'ayant point de chez luy.

*XXVI. Matrem cum depingere vellet Abbas Ferr-
que liberorum suorum nullam curam gerit, Cucula
exhibuit ova ponentem iisque non incubantem, k
lemmate.*

PARIT AT NON FOVET.

Elle les fait & ne les couvre pas.

*XXVII. Eadem avis aliarum ova ejiciens eorumque
loco sua substituens.*

VT SVA SVBSTITVAT.

Pour y mettre les siens.

In quandam Personam, quæ liberos suos in ali-
rum locum substituit, ut non solum in bona illius f-
miliæ, sed & in honores succedant, veluti Agrippa
na, quæ à Claudio Imperatore Neronem adopta
curavit, ut is Britannico posthabito in illius locu
furrogaretur.

XVIII. *Curam Patrum ex Societate Jesu juventutis formandæ qui describere volebant, Gallinam constituerunt alas suas extendentem ad pullos recipiendum, cum his verbis Filii Dei.*

SINITE PARVULOS VENIRE AD
ME.

Laissez venir à moy les petits.

GALLUS.

I. Gallus.

SPIRANT PRÆCORDIA SOLEM.

Le Soleil m'inspire & m'anime.

*Du grand Astre qui me domine
 Et m'inspire du haut des Cieux,
 Par un destin bien glorieux*

*Observe jour & nuit la Carriere divine.
 Je signale pour luy mon ze'e & mon ardeur.
 Soit que sa presence m'éclaire,
 Soit qu'il quitte cet hemisphere
 Il enflame toûjours également mon Cœur.*

V E R S I O :

Sideris instinctu, cujus mihi suscitatur ardor
 Pectus, & infuso cœlitus igne regit.
 Umbrosæ noctis, claræque observo diei
 Fatalem cursum, perpetuasque vices.
 Unde mihi surgit cœlestis gloria zeli,
 Signa ferens quis me Spiritus intus agat
 Hoc, seu præsentis collustret lumine terras,
 Sive sub Oceani præcipitetur aquas:
 Me tamen arcano pariter movet igne, vigorque,
 Idem visceribus influit usque meis.

Dom. Magninus, Consiliarius curiæ prædialis Ma-
 nonii hoc symbolum in Magnum quendam Ministrum
 ornavit.

II. *Gallus cantans coram Leone fremente.*

MEA VOX NON PURPURE TERRET.

C'est ma voix & non ma pourpre qui l'épouvante.

Quod in Cardinalem Richelium factum est, qui His-
 panicæ erat terror atque formido.

III. *Gallus coram Leone.*

FORMIDO RAPACIS.

La terreur de celsy qui veut tout envahir.

In eundem.

IV. *Mareschallus de l'Hospital Gallum in insignis
habens eundem pro symbolo recipiebat, his verbis.*

UNI SOLI.

Au Soleil seul.

V. *Gallus.*

NOCTE DIEQUE MEMOR.

Il s'en souvient, & de jour & de nuit.

In quendam personam, quæ semper de Deo
gitat.

VI. *Gallus cantans.*

PROVOCAT ORE DIEM.

Il appelle le jour.

In quendam laudes divinas summo mane ce-
brantem.

VII. *Gallus coram speculo irascens.*

FRUSTRA CONTURBATUR.

C'est en vain qu'il se trouble.

VIII. *Gallus Leonem in fugam conjiciens.*

FUGAT IMPAVIDUM.

Il met en fuite l'entreprede.

IX. *Gallus caput ad Cælum tollens.*

ET ASPICIT CREBRO.

Il y regarde souvent.

In contemplatorem.

X. Gallus.

ET VIGIL ET PUGNAX.

Et veillant & vaillant.

Quod est elogium Præfecti bellici.

XI. Gallus.

JACENTES EXCITAT.

*Il éveille ceux qui dorment.**Aut si mavis.*

SOMNOLENTOS INCREPAT.

Quod eodem redit.

I. Familia de Chaponay Lugduni in gentilitiis Gallos gerens unum eorum pro symbolo constituit, cum his verbis ex hymno Ecclesie.

CANENTE SPES REDIT.

Quand il chante l'esperance revient.

Quia prænuntium agit diei & ortus Solis.

XIII. Gallus strepitum faciens alis.

SE CONCUTIT IPSUM.

Il s'excite luy mesme.

IV. Academia * Suegliatorum Neapoli pro symbolo gerebat Gallum, cum his verbis Virgili.

CANTU CIERE VIROS.

Par

* Vigilantium.

Par son chant exciter les hommes.

XV. Gallus.

EXCITAT AURORA.

C'est l'Aurore qui l'excite.

In Poetam, qui carmina meditabatur in honore S. Virginis, vel in S. Johannem Baptistam in uterum matris S. Virgine appropinquante exultantem.

XVI. Gallus.

NON DECIPIT SOMNUS.

Le sommeil ne le trompe point.

XVII. Gallus Solem intuens.

O UTINAM!

O plût à Dieu!

XVIII. Gallus.

DEBELLAT VOCE LEONES.

La seule voix fait trembler les Lions.

Quo decoratus est Cardinalis Richelius, primus Regni minister.

X. *Duo Galli inter se pugnantes, cum his verbis S.
Pauli.*

INVICEM PROVOCANTES.

Ils s'attaquent l'un l'autre.

Quo notantur duo Authores contentionis ferram
suptis trahentes.

XX. *Gallus.*

MAGNISQUE VERENDUS.

Redoutable aux plus grand.

XXI.

XXI. Galli nocte cantantes, cum his verbis ex hyn.
Ecclesie petitis.

HORIS QUIETIS PSALLIMUS.

Nous chantons au temps du repos.

In Canonicos, qui media nocte surgunt ut canant
in Choro.

XXII. Gallus alis strepitum faciens antequam
cantet.

EXCUTIT, INDE CANIT.

Il se secoue, & puis il chante.

Quod in religiosæ disciplinæ sectatorem formatum est, qui singulis diebus disciplinam in se exercebat & castigabat, antequam Chorum ingredi audeat matutinis horis.

XXIII. Gallus & Sol oriens.

GESTV, CANTVQVE PRÆNUNTIAT.

Du geste & de la voix, son retour il annonce.

In Verbi divini Ministrum, de ultimo judicio Jesu Christi concionem habentem.

XXIV. Gallus cantans & alis strepitum faciens.

APPLAVDO DIEI.

J'applaudis au jour.

XXV. Gallus ad pugnandum paratus.

DI PVGNAR NON RICVSO.

Semper ad pugnam paratus.

Toujours prest à combattre.

XXVI. Gallus solem intuens.

HINC EXORDIOR.

Par là je commence le jour.

In quendam primas diei horas precibus sacrantem.

XVII. Gallus coram speculo imaginem suam videns
atque irascens.

FRUSTRA CONTURBATUR.

Sans raison il s'agite.

In aliquem naturâ in iram proclivem.

XXVIII. Gallus.

CLAMOSIOR NOCTE PROFUNDA.

La nuit profonde il élève sa voix.

Competit ei, qui de nocte in Choro cantat.

XXIX: Gallus Indicus, cum his verbis Clau-
diani.

RABIE SUCCENSA TUMEBIT.

Sive hoc hemistichio Ovidii.

ORA TUMENT IRA.

Sa vanité repond à sa colere.

Adeo tumidus est facilisque in iram Gallus Indicus,
parem inter aves vix habeat.

XXX. *Gallus Indicus cristam erigens rubrum colorem videns.*

EXASPERATUR RUBEО.

Il ne peut souffrir le rouge.

In virum Sanctum Cardinalitiam dignitatem horrentem.

XXXI. *Academicus quidam de la Crusca in symbolo habebat Gallum viperis vescentem, his verbis.*

RADDOPIA IL MIO VALORE.

Hinc mihi mea fortitudo.

J'en prens une nouvelle force.

Sunt, quibus ex afflictionibus identidem novus animus accedit.

XXXII. *Gallus inter bibendum oculos in Coelum tollens.*

ET BIBIT ET SUSPICIT.

En buvant il regarde en haut.

Quo quis notatur, qui bona sibi à Coelo esse donata recognoscit iisque cum gratiarum actione utitur.

XXXIII. *Gallus ruspans.*

CANTA BENE ET ROSPA MALE.

Cantat bene, ruspatur male.

Il chante bien & ramasse mal.

In Musicum bona sua dilapidantem.

XXXIV.

XXIV. *Excogitatum est symbolum Satyricum formâ enigmatis, quod Galli Rebus dicunt, in quo præsfiguratus erat Gallus sine rostro & pedibus ad depingendum mendicum perfectum sub his gallicis verbis æquivocis Coq imparfait.*

XXXV. *Triton.*

OMNES EXPLORAT VENTOS.

A tous les vents il se voit exposé.

MANUCODIATA,
&
AVIS NOCTU LUCENS.

I. *Manucodiata.*

COELESTI VESCITUR AURA.

Il se nourrit d'une viande Celeste.

In quendam Personam juxta ductum Spiritus viventem.

II. *Eadem.*

TERRENÆ NIL FÆCIS HABENS.

Il n'a rien des impuretez de la Terre.

In aliquem , qui à mundo se abstrahit cœlestia tantùm anhelans,

III. *Eadem.*

PURO NEL PURO.

*Pura in puro.**Il respire un air pur , pour estre par luy mesme.*

Quo notatur persona , quæ mundi commercium fugit, ut integritatem fervet.

IV. *Eadem.*

SI MOROR MORIOR.

Je meurs si je m'arreste.

In quendam, qui semper agit negotiisque suis vix finem imponit.

V. *Eadem.*

COELO PERFRUITUR SERENIORE.

Il joûit du Ciel le plus pur.

In contemplabundum.

VI. *Pulli Manucodiata super dorso matris jacentes tanquam in nido.*

SEDES ADHUC GRATA QUIETIS.

Ils sont heureux de trouver ce repos.

In liberos sub tutela Tutoris.

VII. *Manucodiata pullos suos gerens.*

MEOS AD SIDERA PORTO.

Je porte les miens jusqu'au Ciel.

In quendam, qui animas dirigit ad contemplationes spirituales.

VIII. *Manucodiata.*

ELEVOR DUM SEGREGOR:

Je m'éleve en me separant,

In Contemplatorem, mundo vale dicentem.

IX. *Pari modo in symbolum à Dom. Clemente data e
Manucodiata cuidam Virgini sacra in monasterio, cum
his verbis.*

DESPICIT INSIDIAS EX ALTO.

*Il ne craint point les pieges qu'on luy tend,**La terre n'a point de plaisirs,
Qui puissent remplir mes desirs
En naissant je l'ay meprisée :**F'ay trouvé dans le Ciel un séjour plus heureux,
F'y gouste la pure rosée.
Et je suis au dessus des pieges dangereux.*

V E R S I O :

Terra voluptates quas nostra colentibus offert,
Non mentem possunt exfatiare meam.
Quæ quando in dias erumpunt luminis auras,
Contemptum & secum tædia juncta gerunt.
Ast ego foelici fatorum numine majus

Nacta bonum, Coeli gaudia vera sequor.
 Hic ubi syderei roris primordia sensi,
 Vitaque fallacis est mea tuta doli.

X. *Manucodiata in aëre, infraque eam retia.*

INDARNÒ.

Frustra.

En vain.

XI. *Eadem.*

TESTE COELO VIVIT.

Il a le Ciel pour témoin de sa vie.

In Solitarium.

II. *Arefius S. Johannem Baptistam in eremo designaturus depingebat Manucodiatam, cum his verbis de eodem prolatis,*

NON MANDUCANS NEQUE BIBENS.

Sans boire ny manger.

XIII. *Manucodiata.*

NOSTRA CONVERSATIO IN COELIS EST.

Nous n'avons de commerce qu'avec le Ciel.

In Contemplabundos.

XIV. *Manucodiata.*

SDEGNA LA TERRA.

Despicit terram.

Il méprise la terre.

Quod comparuit Avenione S. Francisco de Borgia

Duce Gandiensi in Sanctorum numerum relato.

XV. *Manucodiata in aërem sublevata.*

QUI LA VITA E GRADITA E PIU SERENA.

Via hic jucundior sereniorque.

La vie est icy plus agreable & plus pure.

In Eremitam, qui vitam vivit jucundam illibatar
que in solitudine.

XVI. *Manucodiata, infraque eam cavea, retia, p
dicaque.*

INCOLUMIS INCOLA COELI.

Il habite le Ciel sans craindre les dangers.

XVII. *Manucodiata.*

TANTUM COELESTIA QUÆRIT.

Il ne cherche que les choses celestes.

XVIII. *Abbas Theſaurus in ſymbolo gerebat illa
Hercinai nemoris Avem que nocte lucet, his verb
adſcriptis.*

NIL OPIS EXTERNÆ.

Sans ſecours étranger, je verray me conduire.

XIX. *Eadem.*

DIE CANIT NOCTE LUCET.

Le jour il chante, & de nuit il brille.

XX. *Eadem uſus eſt Arefius, hoc lemmate.*

NOCTE ITER OSTENDENS.

Montrant de nuit aux autres le chemin.

XXI. *Eadem.*

IN LUMINE TUI SOLIUS.

*Avec vos seules lumieres.*XXII. *Manucodiata.*

TERRÆ COMMERCIA NESCIIT.

*Point de commerce avec la terre.*XXIII. *Eadem.*

NEGLIGIT IMA.

*Il méprise les choses basses.*XXIV. *In Assumptionem S. Virginis constituit Ares sua
Manucodiatam foemellam mari innixam volando.*

INNIXA ASCENDIT.

*Elle monte appuyée sur son bien-aimé.*XXV. *Manucodiata.*

NON QUÆ SUPER TERRAM.

*Rien de la terre ne m'arreste.*XXVI. *Eadem.*

SINÈ PONDERE SURSUM.

*Il s'éleve sans nulle peine.**In contemplabundum.*XXVII. *Eadem.*

DIVELLERE COELO TERRA NEQUIT.

La terre ne scauroit le retirer du Ciel.

XXVIII. *Cum se civilium bellorum motibus periculissimis feliciter satis extricasset Cancellarius Sequie pro symbolo ipsi dederunt Manucodiata[m] super nubib[us] longe evectam, hac epigraphe.*

SUB PEDIBUS NIMBOS ET RAUCA TONITRUA.

Sous ses pieds les broüillars & le bruit des tonnerres.

XXIX. *Manucodiata.*

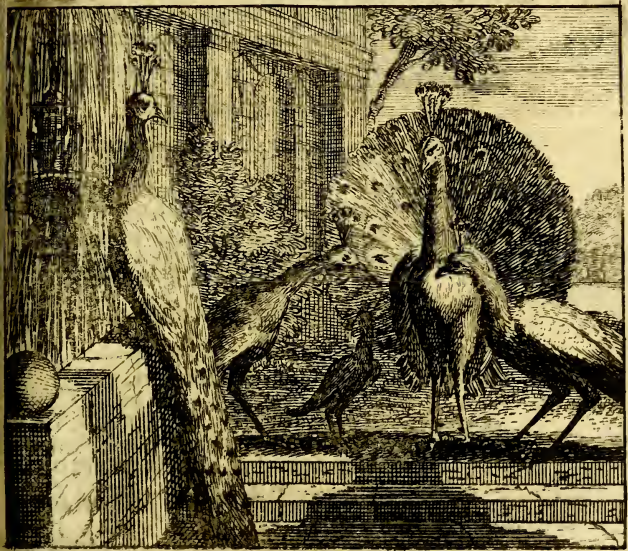
NIL MIHI TERRA.

La terre ne m'est rien.

PAVO

P A V O.

I. *Pavo Fœmella cum suis pullis.*
 LÆTA FOECUNDITAS.

Une heurense fecondité.

Priscî Pavonem incudi jusserunt numismatis ad ex-
 imendum fœcunditatem Imperatricum.

II. *Pavo rotans.*

PROPRIOS OSTENTAT HONORES.

Il s'applaudit par tout, & s'admire luy-mesme.

In Marescallum de Montluc laudum suarum in Commentariis ebuccinatorum.

III. *Pavo rotans, pedesque occultans.*

FOEDA TEGIT, PULCHRISQUE
SUPERBIT.

Il cache sa laideur, & fait pompe du reste.

In Foeminam fuce se illinentem ac ornantem.

IV. *Pavo candam ad solem expandens.*

SIC PULCHRIOR.

Il n'est jamais si beau.

V. *Pavo se movens.*

BELTA PERDO SOVENTE E LA RAQUISTO.

Formam si perdo, tamen recupero.

Si je perds ma beauté, souvent je la recouvre.

In peccatorem gratiam sibi per poenitentiam conciliantem.

VI. *Pavo rotans.*

SIBIMET PULCHERRIMA MER
CES.

Il voit avec plaisir ce qu'il a de plus beau.

VII. *Pavo rotans.*

DEFORMES OBLITA PEDES.

S'oublant que ses pieds sont d'autant plus difforme

VII. *Pavo sordibus vel minimis contractis se lavans.*

IMPURITATIS IMPATIENS.

Il ne sçauroit souffrir la plus petite ordure.

In animam castam.

IX. *Pavo rotans.*

INTERNA PRÆSTANT.

Le dedans vaut mieux que dehors.

In personam insigni forma virtuteque præstantem.

X. *Pavo quem serpentes fugiunt.*

VOCE TANTUM.

Sa seule voix les met en fuite.

In Sacerdotem contra vitia declamantem.

XI. *Pavo venenum detegens & perdens.*

VENENUM DETEGIT AC PERDIT.

Il connoist le venin & l'empesche de nuire.

In aliquem, qui hæresin suam detegit, nec in vulgus ire permittit, ne aliis sit offendiculo.

II. *In S. Catharina honorem, quæ ut plurimum cum rota depingitur, quâ martyrii coronam merita est, ab Aresio constitutus est Pavo rotans, hoc lem-mate.*

IN ROTA VENUSTAS.

Sa roüe est sa beauté.

XIII. *Pavo rotans.*

VT RESPICIAR.

C'est pour me faire voir.

In Foeminas, quarum pleræque juxta effatum Poë
Speclatum veniunt, veniunt speclentur ut ipsæ.

XIV. *Pavo cujus cauda oculis est ornata.*

QUAM MULTI, QUAM COECI O.
 MNES.

*Que d'yeux qui ne voyent pas!*XV. *Pavo rotans.*

VANUM POSTHABET ORBEM.

Derriere luy toute sa vanité.

In quendam splendorem hujus mundi fusque deq
 habentem.

PSITTACUS.

P I C A,

PSITTACUS BRASILIENSIS.

E T

Ceteræ aves vocem humanam imitantes.I. *Psittacus.*

ALIENO LOQUITUR ORE.

Toucan,

Il parle un langage qui ne luy est pas naturel.

In diffimulatorem.

II. *Idem.*

DAT SINE MENTE SONOS.

Sans sçavoir ce qu'il dit, il dit beaucoup de choses.

In stupidum quendam multiloquum.

III. *Pica.*

PAREM SCIT REDDERE VOCEM

Elle dit ce qu'on luy fait dire.

In quendam ex aliis sententia loquentem.

IV. *Pica omnia que invenire potest abdens, eorumque
condiderit, ipsa postea nesciens.*

IGNORAT CUI CONGREGAT.

Elle ne sçait pour qui elle amasse.

In avarum.

V. *Psittacus.*

VOX HOMINIS, SED CÆTERA BRUTUM.

Il a la voix d'un homme, & ce n'est qu'une beste.

In garrulum quendam, qui rerum nullam cogniti-
nem habet & eleganter loqui potest.

VI. *Psittacus aliis dormentibus vigilans.*

SOMNOS TVETVR OMNIVM SOLVS VIGIL.

En veillant il rend seur le repos de plusieurs.

Quod R. Patris Cauffini est in Parabolis suis Historici

VI. *Pfittacus Brasiliensis*, qui Toucan gallicè vocatur, cujus rostrum majus est toto corpore.

MINOR ORE SUO.

Plus de bec que de corps.

n hominem statura parvum, sermone magnum.

VIII. *Pfittacus.*

NATURA & ARTE.

Et la nature & l'art le font ainsi parler.

In Oratorem.

Bbb

STRU-

STRUTHIO-CAMEL

O L O R E S.

ET

A N S E R E S.

I. *Struthio-camelus*, qui impetitus alas movet præter
quam quod avolare possit.

IN VANO SCUOTE I VANNI.

Frustra ad alas confugit.

En vain elle a recours au secours de ses ailes.

In quendam, qui optima sua spe, quam conceperat, frustratur.

II. *Struthio-Camelus.*

NON SUBLIME SAPIT.

Elle n'affecté pas de s'élever en haut.

In animum demissum.

III. *Struthio-camelus clavos ferreos deglutiens.*

VIM NON LÆDUNT, SED AUGENT.

Loïn de me nuire ils ne donnent des forces.

Sunt perquam utiles afflictiones, si quis eas in usum bonum convertere sciat.

IV. *Olores.*

ÆQUALIS CANDORI CASTITAS.

A la blancheur repond la chasteté.

V. *Struthio-camelus ferro vescens.*

MIHI GIUS, ALIIS PERNICIES.

Ce qui nuirait aux autres me nourrit.

VI. *Idem.*

SUASIT MULTA FAMES.

Que ne peut pas la faim.

VII. *Olor in aqua.*

TANGOR NON TINGOR.

J'en suis touché, je n'en suis pas taché.

Quadrat in aliquam personam, cui commercium, quod cum mundo illi intercedit, nihil noxium affert.

VIII. *In quodam numismate Henrici IV. facies una prabet Strutio - camelum sub pedibus Aquilam tenentem.*

PROVOCATUS, PUGNO.

Je combats parce qu'on m'attaque.

IX. *Cum Montlucio maxilla globi ictu sine perturbatione laderetur in obsidione Rabastens, quod est Benearnia munitissimum propugnaculum, symbolum ipsi adornatum est ex Struthio-camelo rostro suo ferrum tenente, his verbis.*

DURUM, SED DIGERIT.

Quoy qu'il soit dur, il le digere.

X. *Cornelius Mussus Episcopus Bituntinus celeberrimus Concionator seculi elapsi in symbolo gerebat Olorem, hac subscriptione.*

DIVINUM SIBI CONCINIT ET ORBI.

D'un saint Enthousiasme il chante à l'Univers.

Quo lemmate videtur non nihil anagrammatis captasse, at perperam, ut cuivis intuenti facile patet.

XI. *Anser plantam rostro suo extirpans.*

DEFICIAM AUT EFFICIAM.

Où j'y peritay, ou j'en viendray à bout.

In quendam, qui sibi persuadet incepta sua pro-
pere fore.

XII. *Cardinalis Franciscus Caraffe, inimicitia aliorum
Patrum purpuratorum, quin & ipsius Papa in se deri-
vatâ ob quedam libere nimis dicta, in symbolum
asciſcebat Olorem, hoc lemmate.*

NOCET ESSE LOCVTVM.

Il me nuit maintenant d'auoir fait trop de bruit.

XIII. *Anser ovis incubans.*

NON ALIENA.

Ce ſont les miens, & non pas ceux des autres.

In aliquem alienarum rerum haut fatagentem.

XIV. *Anser ad Capitolium.*

BENE SI OPPORTUNE.

On parle bien, quand on parle à propos.

XV. *Anser laurum auersans.*

NIL MIHI CVM LAVRO.

Je n'ay que faire de laurier.

Quod ſibi applicet, qui gloriam hujus mundi con-
temnit.

XVI. *Olor in aqua.*

ABLVR NON OBRVOR.

J'en ſuis lavé, mais non pas accablé.

Quod ad afflictiones ſpectat, quæ hominem purifi-
cant, non obruant.

SYLLOGE

XVII. *Idem.*

PVRIOR VT FIAM.

Pour me purifier.

Quo depingitur, qui ad Sacramentum poenitentiae
appropinquat.

XVIII. *Olor sub lauro.*

NIL FVLGVRA TERRENT.

*Je ne crains pas la foudre.*XIX. *Olor.*

SVBTER NIGERRIMA CVTIS.

Sous sa blancheur il n'est rien de si noir.

In Hypocritam.

XX. *Olor aliam avem discerpens.*

LACCESSIVS.

Il m'avoit attaqué.

In quendam, qui defendendo se ipsum inimicum
suum interficit.

XXI. *Ad S. Thomam cohonestandum, qui Canticum
Canticorum interpretando mortem obibat, depinxit
Aresus Olorem, his verbis.*

POST CANTICA FVNVS.

*Il meurt après avoir chanté.*XXII. *Olor.*

SIBI FVNERA CANTAT.

Il sent venir sa mort, il en a de la joye.

In S. Simeonem.

XXIII. Olor.

CANDIDVS ET CANORUS.

Son chant & sa blancheur le rendent agreable.

XXIV. Olor alas suas extendens & volans.

LÆTIFICAT ACCESSV.

En s'approchant il donne de la joye,

In adventum cujusdam Principis.

XXV. *Struthio-cameli ova sua ingenti oculorum ardore
foventes.*

DIVERSA AB ALIIS VIRTUTE VALEMVS.

Nous avons un secret que les autres n'ont pas.

Quod symbolum in gratiam Petri Navarræ cumpositum est, qui primus omnium cuniculorum ope usus est in bello. Idem hisce versibus est explicatum à Dulcio.

*Virtu diversa, inusitata è nova
Hanno da gli altrui Augei veracemente
Gli Struzzi; che non mai covano l'ova:
Ma quelle rimiranda fisamente,
Par che da gli occhi lor discenda e piova
Calor si vivo, è vigor si possente,
Ch'infonde dentro lor spirito e possa,
Ene nascon gli Augei con carne e ossa.*

XXVI. *Struthio-camelus ova sua intuens.*

OCVLIS VITAM.

Bbb 4

Dés

Des yeux il leur donne la vie.

Ita ad pœnitentiam reduxit peccatores Jesus Christus suo intuitu.

XXVII. *Parentis auctoritatem & præsentiam plurimum conducere ad liberos benè educandos Struthio cameli imagine expressum est, qui ova sua intuetur. n pullos excludat, his verbis.*

LVX VITAM.

La lumière leur donne la vie.

Vel

FORMAT OBTUTV.

De ses regards elle les forme.

XXVIII. *Abbas Thesaurus eidem figura adjecit.*

TUETUR DUM INTUETUR.

Elle les garde quand elle les regarde.

In Dei præsentiam.

XXIX. *Struthio-camelus, qui currit & nescit volare,*

CURSV PRÆTERVEHOR OMNES.

A la course il n'est nul qui m'atteigne jamais.

XXX. *Struthio-camelus ferro vescens.*

AL MIO CALORE OGNI DVREZZA CEDE,

Cedunt cuncta calore.

Tout cede à ma chaleur.

XXXI. *Struthio-camelus.*

NON SVBLEVAT ALA.

Ses ailes ne l'elevent pas.

Sunt, quibus merita ad honorem nihil profunt.

XXXII. *Idem.*

NIL PENNA, SED USUS.

L'aile ne sert de rien si l'on ne s'en sert pas.

Multa sunt inutilia dona, si ad usum non revocentur.

XXXIII. *Struthio-camelus unum ovorum suorum in-*
tuens.

DONEC EGREDIATUR.

Jusqu'à ce qu'il sorte.

Quod ita Aresius concinnavit in puerperium instans
Virginis.

XXXIV. *Struthio-camelus alas movens atque volare,*
nesciens.

NEC IMA RELINQUIT.

Avec tous ses efforts elle ne peut voler.

In ingenium humi serpens, quicquid moliat in con-
rarium.

XXXV. *Struthio-camelus ferro vescens.*

DEVORAT ET DECOQUIT.

Il le devore & le digere.

In animum firmum, quo Heroes adversam fortu-
nam subigunt.

XXXVI. *Struthio-camelus.*

MOLE DEPRIMITUR.

La masse de son Corps l'empêche de voler.

XXXVII. *Olor.*

CANDOR ILLÆSUS.

Rien ne peut nuire à sa blancheur.

In quendam, qui non obstantibus occasionibus periculo plenis integritatem suam fartam tectam tuetur

XXXVIII. *Olor.*

UNIUS COLORIS.

D'une seule couleur.

In virum candidum.

XXXIX. *Olor super ara.*

DULCIUS UT CANAM.

*Pour chanter plus doucement.*XL. *Olor sub lauro.*

NON COME SOGLIO IL FOLGORAR PAVENTO

Nec fulgur, nec fulmen.

Icy je ne crains rien plus ny l'éclair ny la foudre.

In quendam sub tutela Principis cujusdam potenti
simi latentem.

XLI. *Olor.*

FLATU FAVONII CONCINET.

*Le zephyr le fera chanter.*XLII. *Olor Favonio flante.*

MODULABOR AFFLANTE.

Quand il m'inspirera je reprendray mon chant.

In Poëtam protectionem cujusdam magni viri am-
tentem.

XLIII. *Grex Olorum adversus Aquilam pugnantium.*

NON VI, SED CONCORDIA.

Nostre union fait plus que nostre force.

XLIV. *Olor in aqua.*

NVNQVAM MERGITVR.

Il ne peut estre noyé.

In aliquem, qui fluctibus fortunæ malignæ non mer-
tur.

XLV. *Olor coram Aquila.*

NEC FORMIDO NEC PROVOCO.

Je ne crains ny je n'attaque.

XLVI. *Habet quoque aliquot symbola Lucarinius ex
Ciconiarum corpore adornata, quorum unum factum
ex Ciconia pullis parentes senes gerentibus, hoc tem-
mate.*

DVLCI PRO MVNERE VITÆ.

En reconnoissance de nous avoir donné la vie.

XLVII. *Ferunt in more esse Ciconiis, ut nidis relictis ex
parvulis unum constituent eorum possessorem, unde oc-
casionem sumpsit Lucarinius Symboli adornandi ad in-
nuendum Deo decimas esse solvendas, cum his ver-
bis.*

ET DOMINO PARTEM.

Et sa part au Seigneur.

XLVIII. *Ciconia parentes suos gestantes, cum hac e-
graphie ex Præceptis divinis decerpta.*

HONORA PATREM ET MATREM

Honorez. Pere & Mere.

Quod tamen majore jure Emblematis quàm symb-
li nomen meretur. Quodsi autem apponere velis
*Honoro Patrem & Matrem. Phonore mon pere & m-
mere.* Symbolum erit fatis concinnum.

VES RETIBUS
CAPTÆ.
&
CAVEIS INCLUSÆ.

I. *Avis reti capta.*
DOVE SPERAVA L'ESCA.
Escam quærendo.

En cherchant à manger.

II. *Avis caveæ belle ac inaurata inclusa, nullaque omnino indigens.*

PIU FELICE PRIGION, CHE NON E' SCIOLTO.

Felicioꝝ capta quam libera.

Plus heureux en prison qu'il n'est en liberté.

In religiosæ disciplinæ sectatorem, cui in monastio nihil deest.

III. *Avis reti capta.*

PLUS IL SE DEBAT, PLUS IL S'ENGAGE.

Quo magis se extricat, eo magis intricatur.

In quendam personam, quæ vano conatu servitutis gum abjicere tentat.

IV. *Luscinia caveæ inclusa, cui præbetur cor columbæ.*

E PRIGION DE CUORI ME PASCO.

Capta cordibus pascor.

Dans ma prison je me nourris de cœurs.

V. *Avis in rete incidens.*

VEDE E NON S'AVEDE.

Video & non video.

Il void & ne void pas.

A quoy luy sert son innocence?

S'il eut sçeu menager un peu de defiance

Contre tant de trompeurs appas,

Il eust évité sa disgrâce;

*Il voit devant ses yeux le mal qui le menace.
Et malheureux qu'il est il ne l'évite pas.*

V E R S I O :

Quid mihi simplicitas innoxia profuit ohe!
Et sine judicio præcipitata fides?
Quæ si suspensis aliquantum passibus isset,
Vitasset nexos in mea fata dolos.
At nunc dispositos captivo lumine casses,
Cernit, & effugii non videt illa locum.

VI. *Luscinia cavea inclusa.*

DE MI CANTO MI CARCEL.

Ex cantu carcer.

Mon chant fait ma prison.

*La nature en naissant m'enseigna l'art de plaire,
Les chantres pres de moy sont forcez de se taire,
Ma gloire est sans comparaison;
Mais voyez quelle en est la suite,
C'est mon chant qui fait mon merite,
C'est mon chant qui fait ma prison.*

V E R S I O.

Natura effingens nostri modulamina cantûs,
Ad mea Cantores plectra filere jubet.
Quodque decus vocis divina melodia gignit,
Hoc ego non superûm conditione minor.
At quàm diversus tam nobile munus obumbret
Exitus, & videas quale sequatur onus.
Vox modulata facit, quod sim pretiosa volucris,
Quod captiva ferar, vox modulata facit.

In Authorem quemdam, qui ob calamum nimis libe-
re strictum carceri inclusus erat.

VII. *Luscinia in cavea, cui omnia necessaria suppeditantur.*

UNICE SECURUS.

Il ne manque de rien.

In Religiosum, qui propter Deum omnia reliquit.
Lemma ex Horatio est.

VIII. *Avis reti capta eique alligata, ut alliciat alias.*
DECEPTAQUE DECIPIT OMNES.

Après s'être trompée elle trompe les autres.

In quendam depravatæ vitæ, qui alios seducit. Epigraphe ex Metamorphosi Ovidii petita est.

IX. *Avis, quæ rete rupit, à quo retinebatur.*

EFFRACTO LIBERA VINCLQ.

Jay rompu mes liens, & me suis rendu libre.

In aliquem, qui se obligatione, qua tenetur, exsolvit.

X. *Avis in cavea.*

ALIUNDE PASCITUR.

On le pourvoit de tout sans qu'il s'en mette en peine.

In Religiosum inclusum, qui negotiis suis neglectis ad Deum omnes cogitationes convertit.

XI. *Avis in cavea cantans.*

AMISSA LIBERTATE LÆTIOR.

Il est plus gay d'estre sans liberté.

XII. *Avis reti affixa atque avolare nitens, cum his
verbis S. PAULI.*

CUPIO DISSOLVI:

Je desire d'estre delié.

In aliquem votum suum, cui sese obstrinxit, dissolvere
cupientem.

XIII. *Avis in cavea, & circa eam felis.*

CAPTIVA SED SECURA.

J'ay plus de seureté

En ma captivité.

In quandam personam, quæ monasticam vitam ele-
git, ut se salutis suæ certiores faciat.

C O R V I.

&

C O R N I C E S.

I. *Corvus Serpentem tenens.*
D O N E C P E R I M A T.

Jusqu'à ce qu'il l'ait tué.

In aliquem Hæreticos oppugnantem.

II. *Corvus Serpentem oretenus capiens.*

NE RETORQUEAT ORA.

Pour l'empêcher de mordre & de piquer.

In hæreticum, qui ex suis ipsius principiis ita refutatur, ut ne hiscere quidem audeat.

III. *Corvi cadaver quoddam lacinantes.*

PROCULSI VIVERET.

Et s'il vivoit ils le craindroient encore.

In eos, qui Cardinalem Richelium satyris lacestant post fata.

IV. *Corvus ex serpentis esu moriens.*

RAPTORI NOXIA PRÆDA.

Sa proye luy est nuisible.

V. *Cornix, quæ cum alii capta succurrere discipit, ipsa capitur.*

ET JUVISSE NOCET.

Il me nuit de vouloir la servir.

VI. *Cornix Æsopi aliorum pennis se exornans.*

PONE PERSONAM.

Quittez ce qui n'est pas à vous.

In eos, qui alienorum ornamentis superbiunt.

VII. *Corvini pulli in nido relictī, quos culices alunt.*

NEC DERELICTIS DEFICIT ESCA.

Le nourriture ne leur manque pas.

In Providentiam divinam.

VIII. *Corvini pulli in suo nido.*

INVOCANTIBUS ESCAM.

Ils demandent à manger.

In Pauperes.

IX. *Corvus lapidem in vas angustum injiciens, quo media sui parte repletum est aqua, ut altius eam assurgere faciat.*

INGENIO EXPERIAR.

J'y mettray toute mon adresse.

Vel,

LABORE ET INDUSTRIA.

Par travail & par adresse.

X. *Ros super nidum pullorum corvinorum decidens.*

REFICIT CUM DEFICIT.

Dieu pourvoit aux besoins de ces abondances.

In Providentiam divinam.

XI. *Corvus.*

CARNIVORUS, NON CANORUS.

Il mange sans chanter.

In Poëtam Satyricum.

XII. *Corvus super cadaveribus.*

OBSCOENA RETARDANT.

Il s'arreste aux ordures.

In Poëtam dissolutum.

Ccc 3

STRU

AVES RAPACES.

I. *Avis rapax piscibus insidians.*

ET IN LATENTES.

Ils ont beau se cacher, il sçait enfin les pendre.

In Præfectum bellicum, qui hostes infidiis, quas ipsi struxerat, fundit.

II. *Avis rapax ad illicium rediens.*

VANA SPEME A I LACCI L' TIRA.

Vana spe ad vincula revocatus.

Un vain espoir le rappelle aux liens.

In obligationem spe vana fundatam,

III. *Vultur prædam intuens ad eam impetendum.*

A SUO TEMPO.

Suo tempore.

En son temps.

In Considerationem.

IV. *Falco super pertica.*

CAPIT POST OTIA PRÆDAM.

Il sçait prendre sa proye, & prendre son repos,

In Præfectum belli moderatum.

V. *Avis rapax perdicem capiens.*

NON SIBI, SED DOMINO.

C'est pour son maistre qu'il la prend.

VI. *Avis rapax aviculam dimittens.*

NON FUGA, SED CONTEMPTUS.

Il le méprise, & ne daigne le voir.

AVIUM PUGNÆ

I. *Academia Altorphina pro symbolo gerit Aves inter se pugnantes.*

CERTAMINE GAUDENT.

Ils aiment à combattre.

Quo innuitur disputandi ardor, qui in ea Academia viget.

II. *Aves certantes.*

ANIMIS ET VIRIBUS.

*Il faut & du cœur & des forces.*III. *Aquila Serpentem provocans ob raptum pul-
lum.*

DABIT IRA VIRES,

*La colere luy donnera des forces.*IV. *Cygnus cum Aquila.*NEC PROVOCO, NEC FORMI-
DO.*Je ne l'attaque, ny ne les crains.*

In hominem tranquillum & intrepidum.

V. *Duo Vultures certantes.*FRATRUM QUOQUE GRATIA RA-
RA EST.*Et la paix rarement se trouve entre ces freres.*VI. *Avis ab omnibus animalibus provocata & omnia
provocans.*

IN OMNES ET AB OMNIBUS.

De tous & contre tous.

Quod symbolum vidi Masconii in domicilio cujusdam Canonici.

VII. *Due aves pugnantes.*

AMBO PARITER CONCI-
DENT.

Tous deux également y trouveront la mort.

In quosdam duello congregientes ac sese interficientes.

VIII.

III. *Aquila contra quam grex aliarum avium insurgit, his verbis.*

NON TIMET ADVERSOS.

Leur nombre ne l'étonne point.

In magnum belli Præfectum, qui parva manu exercitui valido resistit.

AVES VARIÆ

I. *Avis filo alligata.*

NON VOLO QUANDO VOLO.

Je ne vole pas quand je veux.

In quendam captivum.

II. *Avis non quiescens nisi super axe cardinis mobilis.*

IN AXE TANTUM REQUIES.

Dans un seul point je trouve du repos.

Non datur vera quies nisi in Deo.

II. *Avis cavea inclusa, ad quam apertam Accipiter eam evolantem expectat ut capiat.*

L MAL MI PREME, E MI SPAVENTA IL PEGGIO.

Malo premor, & gravius imminet.

Le mal me presse, & je crains encore pis.

IV. *Carduelis super carduo.*

ED ALTRO NON MI CALE.

Vel cum his verbis Ovidii.

HÆC MIHI SOLA PLACET.

Je ne veux pas autre chose.

In quandam personam nil aliud quàm vitæ austeritates & mortificationes expetentem.

V. *Eadem.*

NON TERRET ACUMEN.

Leur pointe ne m'épouvante pas.

VI. *Carduelis.*

VOCE FORMAQUE ALLICIT.

Son chant & sa beauté plaisent également.

In personam forma & voce præstantem.

VII. *Carduelis super carduo.*

HIS EGO SUSTENTOR.

Je m'en nourris & j'en fais mou plaisir.

VIII. *Carduelis.*

CANTU IRRETIT.

Par son chant il attire.

IX. *Carduelis in aliarum illicium exposita.*

CAPTA CAPTAT.

Il est pris pour en prendre d'autres.

X. *Carduelis.*

CANTU ÆMULABITUR OMNES.

Il les imite tous.

In aliquem, qui gaudet facultate omnium imitandorum.

XI. *Eadem.*

PULCHRA ET CANORA.

Belle & qui chante bien.

In Cantricem formosam.

XII. *Carduelis visco capta, dum super arbore letatur.*

SUIS CAPTA DELICIIIS.

Au milieu des plaisirs on tombe dans le piege.

XIII. *Ad portam cujusdam Nosocomii pauperibus inclusis dicati Aves depictæ erant aviario incluse ad pretereuntium liberalitatem excitandum, cum his verbis.*

NOSTRUM SIT VOBIS CURA.

Soulagez nous dans nos besoins.

XIV.

XIV. *Avis pertica alta alligata, ut sagittis inde petatur, filo autem à quodam rupto, libertati restituta.*

PRO MORTE LIBERTAS.

On j'attendois la mort je trouve liberté.

Felicitas contingit criminis reo magna & minus spectata, cum subiro libertate donatur nil præter mortem expectans.

XV. *Avis, cujus cavea est aperta præterquam quod avolet.*

DIUTURNITATE LIBERTATEM RESPUIT.

Une longue prison à laquelle il s'est accoutumé, luy fait mépriser la liberté.

XVI. *Avis in cavea.*

SERVATUR CARCERE.

Sa prison sert à le regarder.

In quandam personam, quæ solitudinis amans multis periculis non est exposita.

XVII. *Avis ex cavea avolans impetitaque ab ave prædatrice.*

LIBERO SI MA, PERO MEN SICURO.

Liberior & majori periculo exposita.

Il est plus libre & court plus de danger.

In aliquem matrimonialia vincula fugientem, cum amen aliis sit admodum obstrictus.

Avis

SYLLOGE

XVIII. *Avis filo alligata.*

MINIMO DETINEOR.

Peu de chose me retient.

Sunt quædam occupationes, quæ quamvis non sunt magnæ, animum tamen occupatum tenent.

XIX. *Avis ex cassibus evadens.*

CAUTIOR HINC:

*J'en seray plus avisé.*XX. *Avis ex cavea erumpens ac evolans.*

E CARCERE AD ÆTHERA

De la prison au Ciel.

In mortem cujusdam viri illustris carcere detenti

XXI. *Avis in cavea.*

L'ESCA MI DONAN, E LIBERTA M'E TOLTA.

Pascor captiva.

On me nourrit, mais on me tien captif.

In quendam, qui in captivitate benè excipitur.

XXII. *Aves in aviario, cum his verbis Virgilio.*

NEC SPES ULLA FUGÆ.

*Sans pouvoir s'échaper.*XXIII. *Aves à noctua captæ.*

LUDENDO CAPIMUR.

En jouant nous sommes pris.

XXIV. *Luscinia in cavea.*

PIETO COL DOLCE CANTO JO NON IMPETRO.

Nil fausti ex cantu tam dulci.

Un chant si doux ne me rend pas heureux.

XXV. *Thomas Scarampius in Academiam Intentorum sub nomine Taciturni receptus in symbolum sibi eligebat Lusciniam minorem ab alia majore cantare discentem, hoc lemmate.*

CUM TEMPORÈ REDDET.

*Avec la temps il chantera de mesme.*XXVI. *Luscinia in campo.*

DESERTUM FACIT ESSÈ DISERTUM.

Le desert de ses chants retentit à toute heure.

In solitudinis amantem, qui laudes Dei cantat.

XXVII. *Luscinia mas apud fœmellam ova parientem cantans.*

MODULATUR PARITURÆ.

Il luy chante avec jöye avant qu'elle soit mere.

In Poëtam, qui versus composuerat in graviditatem Conjugis S. Delphini.

XXVIII. *Luscinia:*

VOX NIL ULTRA.

Il a de la voix, & rien autre.

In Musicum, qui nil aliud scit quàm canere.

XXIX. *Luscinia.*

SCIENTIAM HABET VOCIS.

D d d

Il a la science de la voix.

In excellentissimum artis Musicæ Magistrum.

XXX. Avis ligata, que avolare conatur.

VINCULA PROHIBENT.

Mes liens m'empêchent.

XXXI. Avis urnas minutas ad se trahens ad vitam sustentandum necessarias.

HOC OPUS, HIC LABOR.

Tout mon travail n'est que pour vivre.

In artificem, qui suo labore nihil præter necessaria sibi comparare potest.

C O L U M B Æ.

I. *Columba in columbario cum aliis avibus domesticis.*

BONORUM BONA SOCIETAS.

Avec les bons la compagnie est bonne.

II. *Grex columbarum.*

TENDIMUS UNA.

Ddd 2

Notes

Nous allons ensemble.

III. *Columba, cuius quedam penne deciderunt.*

DABUNT TEMPORA PENNAS.

Mes plumes reviendront.

In quendam, qui nihil scribit nisi occasione exigente.

IV. *Columba alba.*

IN NIVIBUS CONTENTA SUIS.

Contente de sa blancheur.

Qui sceleris est purus, optime secum est contentus.

V. *Columba.*

NEC SÆVA, NEC RAPAX.

Ny cruelle, ny violente.

VI. *Columba.*

NON PASCITUR CADAVERIBUS.

Elle ne se nourrit pas de cadavres.

In quendam, qui de mortuis nil nisi bene loquitur.

VII. *Eadem.*

NESCIA FELLIS.

Vel

SINE FELLE.

Sans fiel.

VIII. *Columba nidificans in turri aris campani.*

TUTA QUIES.

Un repos assuré.

In animam innocentem ad ecclesiasticam dignitatem affurgentem.

IX. *Academia Partheniorum Romæ gerit Columbanam bene olentem, ut alias secum trahat.*

IN ODOREM,

Son odeur nous attire.

In quendam virtutibus insignem, suoque exemplo alios ad eam colendam attrahentem.

X. *Columba ad Columbum, qui albus est, advolans.*

AD CANDIDA.

Vel

ALLICIT CANDOR.

La blancheur m'attire.

In aliquem innocentiae & integritatis amantem.

XI. *Columba molliorem avium plumam sustollens ad nidum pro pullis componendum.*

MOLLIUS UT CUBENT.

Pour les coucher plus mollement,

Quod in eos quadrat, qui omnem movent lapidem, ut pauperibus & malè habentibus benè fiat.

XII. *Columba.*

GEMITIBUS GAUDET.

Elle aime à gemir.

In quendam poenitentiae studio ductum.

XIII. *Par columbarum, quod est concordia symbolum.*

DIV ET CONCORDES.

Toujours ensemble, & toujours bien unis.

In quorundam festivitatem matrimonialem.

XIV. *Tres columba una sagitta transfixa.*

ICTV SIC FIGIMVR VNO.

De mesme coup on nous perce toute trois.

In tres filias, quae ab matrem amissam admodum tristantur.

XV. *Columba super tropeo vel galea nidificans.*

IN ARMIS OTIA TRACTAT.

*Paisible entre les armes.*XVI. *Columba ovis incubans.*

VITAM FOVEO DISCRIMINE VITAE.

Ma vie est en danger pour la donner aux autres.

In foeminam, cujus puerperium est anceps & periculosum.

XVII.

XVII. *Columba foliis lauri vefcentes ut fanentur.*

VT SANEMVR.

Pour nous guerier.

In quofdam literarum ftudio incumbentes ut paffio-
nes fubigant habitufque malos dedifcant.

XVIII. *Columba ad radios Solis.*

DAL TVO LVME I MIEI FREGGI.

Ex tuo meum augetur lumen.

De voftre éclat vous augmentez le mien.

XIX. *Columba circa vifcatas virgas piétas & coloratas
ut alias adtrahat.*

NIMIVM NE CREDE COLORI.

Ne vous fiez pas trop aux belles apparences.

XX. *Sol columbam illuminans cum his verbis ex quo-
dam Hymno.*

AVGENS DECORO LVMINE.

Il en accroift l'éclat par celuy de ces feux.

XXI. *Sol ad oram rivi, ubi rapacis avis apparet um-
bra.*

VEL VMBRAM CAVEO.

J'en crains l'ombre.

In alicujus confcientiam teneram, qui & criminis
fpeciem horret.

XXII. *Columba ore plagas inferens alii.*

QVAM DILIGIT.

Quoy qu'il l'aime.

In fraternam correctionem ex charitate nascentem.

XXIII. *Columba extensis alis volans, quas tamen non movet.*

QVIESCIT IN MOTV.

Et dans ses mouvemens elle semble en repos.

XXIV. *Sagitta filum, cui columba alligata erat, solvens.*

COMPEDITAM SOLVIT.

Il la met en seureté.

Morte liberamur ex diuturna quadam servitute.

XXV. *Columba.*

VNI SERVO FIDEM.

Fidele au seul que j'aimé.

In uxorem marito suo fidam.

XXVI. *Columba ad Solem.*

IN LVCE LVCIDIOR.

Au grand jour plus brillante.

XXVII. *Columba socio suo amisso.*

MISERA VIVO IN LIBERTATE AMARA.

Je vis en liberté, mais triste & malheureux.

In Viduam.

XXVIII. *Columba ad columbarium redeunte, cum
his verbis Virgilii.*

ASSVESCERE MVLTVM EST.

C'est beaucoup de s'accoutumer.

In bonam consuetudinem.

ALAUDAE,
&
COTURNICES.

I. *Est quedam inter alaudas, quae ceteris omnibus videtur praere & volando & cantando. Hinc symbolum natum est in Assumptionem S. Virginis, cum his verbis.*

OMNIS

OMNIS QUAM CHORUS ET SOCII
COMITANTUR OVANTES.

Une troupe nombreuse en chantant l'accompagne.

II. *Alanda sub coelo sereno.*

COELO CANORA SERENO.

Durant le beau temps elle chante.

III. *Eadem tempestate pluviosâ.*

SUB PLUVIO SILET.

Durant la pluye elle se tait.

Quod utrumque in quandam personam effectum
est, quæ rebus prosperis gaudet, afflictis tristatur.

IV. *Alanda in aère.*

CONCINO DUM ELEVOR.

Je chante en m'élevant.

V. *Eadem.*

QUO ALTIUS, EO SUAVIUS.

Plus je m'éle, & plus j'ay de plaisir.

In contemplationem.

VI. *Alanda in aère.*

MODULATUR ELATA.

Elle chante estant élevée.

VII. *Pro vidua quadam Coturnicem depinxit
Abbas Ferro, quæ matutinis horis lugubriter
cantat.*

INGEMET AD ORTUM.

À lever du Soleil je commence à gémir.

ACCIPITRES.

&

FALCONES.

I. *Accipitres prædam intuentes & clamantes.*

BELLA PARANT.

Ils s'excitent au combat.

In juventutem, quæ Academicis exercitiis instruitur.

II. *Accipiter.*

AQUILIS GENEROSIOR ALES.

Il a plus de cœur que les aigles.

Quod in defunctum Regem Ludovicum XIII. excogitatum est.

III. *Accipiter ad perticam & cucullum rediens.*

ULTRO AD VINCULA REDIT.

De luy mesme il retourne à ses premiers liens.

In quendam ad vincula ultro revertentem.

IV. *Falco super pugno.*

AD NUTUM.

Où l'on veut s'en servir.

In Religiosi obedientiam.

V. *Falco suo cucullo & habenis elapsus.*

ET NOX ET VINCLA SEQVUNTUR.

Ses liens & ses tenebres le suivent.

In peccatorem, qui in perversa consuetudine & cœcitate perseverat.

VI. *Accipiter super pertica venatione peracta.*

VINCULA RESTANT SOLA MIHI.

Il ne m'en reste que mes liens.

In quendam, qui omnibus probe peractis in vincula publica conjicitur.

II. *Accipiter omni nixu contendens ut tintinnabulum suum abjiciat.*

FAMA NOCET.

Un si grand bruit me nuit.

Est quædam fama, quæ plus obest quàm prodest.

III. *Philippus Comes de Hanaw gerebat Accipitrem libero se permittentem Coelo.*

UO ME VOCAT INSITA VIRTUS.

Où m'appelle la vertu qui m'est naturelle.

X. *Accipiter perdicem pedibus tenens aliamque persequens.*

PARTATA TENENS, NON PARTA SEQUOR.

Je tiens ce que j'ay pris, & cours à d'autres prises.

In quendam avarum, qui omnia ad utilitatem suam fert, lucelloque in omnibus rebus avidè inhiat.

. *Amator quidam acerrimus cum indignis haberetur modis, nec se vinculis, quibus constrictus erat, exsolvere posset, pro symbolo assumbat Accipitrem ad pugnum cicurantis redeuntem.*

LA LIBERTA SOSPIRO, E TORNO AL LACCIO.

Nec libertatis nec vinculorum osor.

J'aimé

J'aime ma liberté sans quitter mes liens.

XI. *Pat. Engelgrave Sacram Synaxin Sacrilegorum et formaturus pungebat Accipitrèm pane vescentem ex qua moriebatur.*

HVIC PANIS SOLET ESSE VENO-
NO.

Ce pain est un poison pour luy.

XII. *Eandem picturam exhibuit Lucarinius, hoc lem-
mate.*

AT HOMINI VITAM.

Et pourtant l'homme s'en nourrit.

XIII. *Accipiter avolans.*

IN DARNO LO RICHIAMO.

Frustra revocatur.

En vain je le rappelle.

XIV. *Accipiter cum suis habentis.*

VINCIVNT, NON VINCUNT.

Il en est bien lié, mais non pas empêché.

In cujusdam Religiosi sancta vota.

XV. *Accipiter cum loris suis volans.*

IN VINCVLIS LIBER.

Libre dans ses liens.

XVI. *Accipiter.*

SEMPER IN ARMIS.

*Toûjours dans les combats.
Toûjours prest à combattre.*

XVII. *Falco volans.*

ALTA PETIT IMPASTUS.

Il s'éleve sans avoir mangé.

In contemlabundum, qui jejunat.

XVIII. *Falco cum præda, & his verbis S. Scriptura.*

TENUI, NEC DIMITTAM.

Il ne lâcheray pas ma prise.

In quendam, qui parta tueri cupit.

XIX. *In hominis crudelis imaginem ab Aresio constitutus est Falco aviculam lancinans, quâ tamen non vescitur.*

NECESSITATEM NON HABET.

Sans en avoir besoin.

XX. *Accipiter sine cucullo.*

RECEPTO VISU LIBERTATEM ARRIPIT.

Recouvrant la vûë il entre en liberté.

In quendam peccatis obrutum, qui in se ipsum postquam descendit eorum vinculis se exsolvit.

XXI. *In Virginis Aurelianensis gloriam ad Regium Palatium efficta est Foemella Falco, animo majore præstans quam mas, his verbis adjunctis.*

MARES HÆC FOEMINA VINCIT.

Cette femelle l'emporte sur les mâles.

XXII. *Falco cum suis habenis, cujus cucullus in pertica hæret.*

NO PODRIA TENER PRESO SIN TAPARLE LOS OJOS.

Non nisi oculis clausis.

On ne le tiendrait pas sans luy fermer les yeux.

Diabolus non posset efficere, ut peccator vitii suis constanter inhæreret, nisi cœcum prius redderet.

XXIII. *Cùm S. Thomæ Apostoli reditum ad Deum representare vellet Aresius, plagas Jesu Christi post resurrectionem digitis contrectantis, Accipitrem effinxit, cui avis cor ostenditur, hoc lemmate.*

REDIBIT AD DOMINUM.

Il retournera à son Maître,

XXIV. *Accipiter prædam suam tenens.*

NON MIHI, SED DOMINO.

Non pas pour moy, mais pour mon maître.

XXV. *Falco in ardeam resupinam se immittens, que ipsi rostrum exhibet.*

NIL VIRTUS GENEROSA TIMET.

Un bon cœur ne craint rien.

Quod in honorem Bertrandi Guesclinii factum ex-
tat in porticu Regii Palatii.

XXVI. *Accipiter in prædam irruens, at per habenas
retractus.*

TORMENTI GENUS.

C'est un rude tourment.

In quendam, qui, ne in periculum magnum se te-
merè conjiciat, inhibetur.

A R D E Æ.

I. *Ardea cassibus evolantes, quibus fere fuissent ob-*
stricta.

NON BIS IN EUNDEM.

Pour n'y plus retourner.

Piscator ictus sapit.

II. *Ardea cassibus irretita, ubi vehementer se agitat,*
at conatu irrita.

SE-

SERO SAPIT.

*Inutiles efforts quand on se trouve pas.*III. *Ardea ultra nubes.*

NUNC PLUAT.

Qu'il pleuve maintenant.

In virum fortunæ malignitati non subjectum.

IV. *Ardea.*

IN SUBLIME FEROR.

*Je m'éleve autant que je puis.*V. *Ardea volans.*

TRAMITE RECTO.

Toujours le droit chemin.

Non est ulla avis, quæ tam recta via volat, quàm ardea, unde fit ut in eorum symbolum adhibeatur, quorum intentiones & consilia sunt recta.

VI. *Ardea versus coelum volans.*

AD SUBLIME RECTA.

Toujours droit vers le Ciel.

In aliquem, qui præter Deum nihil quærit.

VII. *Ardea ultra nubes.*

SUBLIMITATE SECURITAS.

*Son elevation fait sa sûreté.*VIII. *Ardea.*

INDAGAT SUBLIMIA.

Ecc 3

Il cherche à s'élever aux endroits les plus hauts.

In contemplandum.

IX. *Pro Duce Guisienti in porticu Palatii Regii depicta est Ardea ultra nubes.*

ALTIOR PROCELLIS.

Au dessus des tempestes.

VUL:

VULTURES.

- I. *Vultures sine ulla Venere concipere hactenus creditum est. Id quod occasionem fecit nonnullis symbolis in virginitatem foecundam S. Virginis, quae Verbum Dei sola Spiritus S. operatione concepit, Vultur Austro flante concipiens.*

COELO SPIRANTE MARITOR.

Le Ciel me rend feconde,

Ecc 4

No3

II. *Eadem figura usus est Aresius, hoc lemmate.*

VIRGO CONCIPIET.

Et Vierge elle conçoit.

Quod ad Myſterium Annuntiationis & verba Jefaia applicat.

III. *Eidem Lucarinus adſcripſit.*

CONCIPIT SPIRITU.

Ad operationem Spiritus S. exprimendum.

IV. *Idem ad Filium Dei in ſinu Patris aeterni praefigurandum conſtituit Vulturem, his verbis.*

GENITUS ABSQUE MATRE.

Engendré ſans mere.

Præſtitiffet, *Genitus absque Patre*, in Incarnationem Filii Dei, quia S. Ambroſius de Vulture expreſſe dixit *Avis ſine maſculo parit.*

V. *Vultur.*

SINE VENERE.

Sans accomplément.

In Coelibem.

VI. *Ingens ventus, cuius auxilio Vultur ſe elevat.*

OVE ALZATO PER ME NON FORA MAI.

Quò mea virtus nequit.

Où mes forces jamais n'auroient pu m'élever.

In aliquem, qui ſuam ſe dignitatem alii debere fatetur.

VII. *Vultur ad cadavera volans.*

AD TABIDA FEROR.

Il cherche les cadavres.

In Maledicum vel Invidium.

VIII. *Vultur.*

PRÆSTAT ODORATU.

Il a l'odorat fin,

In sublime ingenium.

AVES NOCTURNAE.

I. *Aves nocturna.*

NOCTEM VERTERUNT IN DIEM.

Du jour ils font la nuit, & de la nuit le jour.

Ita magna pars hominum agere solet.

II. *Aves nocturna.*

IN TENEBRIS AMBULANT.

Ils vont dans les tenebres.

Quod Hæreticorum proprium est , qui lucem fugiunt.

III. *Bubo.*

HABITAT MENS CAUTA RECES-
SUS.

N'y voyant pas assez il n'ose se produire.

Sapientis est recessum quærere , quando tanto ingenio præditus non est, ut clarus evadere possit.

IV. *Vespertilio.*

QUOD GENUS? UNDE DOMO?

De quel pays? de quel sang estes vous?

In Incognitum.

V. *Bubo.*

QUID COECO CUM SOLE.

Le Soleil n'est pas fait pour luy.

VI. *Bubo ad Solem.*

OFFUNDIT TENEBRAS.

Il n'est que tenebres pour luy.

VII. *Vespertiones Solem fugientes.*

NON COGNOVERUNT LUCEM
PRÆSENTEM.

Ils n'ont pas connus la lumiere presente.

Quod in numismate conspicuum fait Anno 1558.
Authoribusque Reformatis , ut existimari voluit, vide-

detur inventum quibus tamen magis convenit quam Catholicis, ad quos id applicare volebant.

VIII. *Ludovicus de Brethe Claromontanus Canon Regularis in S. Dionysii honorem constituit Noctua hoc lemmate.*

NOX ILLUMINATIO MEA.

La nuit m'éleve.

Quia hic Sanctus innotuit per ecclipsin Solis, quod Salvatore nostro mortem subeunte fiebat.

IX. *Sol oriens & aves nocturne latibula quarentes*

VT VIDETVR NON VIDENTVR

On ne les verra plus d'abord qu'il paroistra.

Sunt quorum conspectum nec vitia nec errores ferre possunt.

X. *Vespertilio.*

SOL ABSENS DAT MIHI VISVM.

L'absence du Soleil me donne la vie.

XI. *Noctua accensam facem fugiens.*

SAPIENS PRÆFULGIDA VITAT.

Ce qui brille à ses yeux sagement il évite.

Quod in Doctor. Coqueretum ex Familia Navarra concinnatum est, qui Episcopatum sibi oblatum declinabat. Symbolum ipsum his verbis effigiei ejus subscriptis explicatur: *Delata Episcopatus dignitate modeste abstinet.*

XII. *Vespertilio.*

IL BEL LUME DEL CIELO ODIO , ED ISDE-
GNO.

Lumen odi magnum , nec ferre possum.

Je hais le grand éclat, & ne puis le souffrir.

XIII. *Vespertilio.*

SERAS NVNTIAT HORAS.

Elle annonce la nuit.

In senectutem mortis instantis nuntiam.

XIV. *Vespertilio opponens se gladio vaginâ vacuo.*

NOCET HIC FULGOR.

Cet éclat est nuisible.

XV. *Noctua.*

SOLEM ODI.

Je ne puis souffrir le Soleil.

VI. *Lucarinius protectionem S. Virginis, qua ejus cultores fruuntur, depicturus, utebatur imagine Vespertilionis suos pullos inter volandum secum portantis, his verbis appositis.*

ET MECUM PULLI.

Je ne quitte point mes petits.

Quæ

Quæ pictura tamen non satis digna videtur tam elegantis applicatione.

XVII. *Vespertilioes sibi invicem adherentes tempore hyemali, ut calefiant.*

MVTVA NITVNTVR OPE.

Elles s'entr'aident les unes les autres.

XVIII. *Noctua.*

EXCOECAT CANDOR.

La lumiere l'aveugle.

In Invidos.

XIX. *Noctua & circa eam multa alia avicula.*

ILLUDIT & DETINET.

Elle les joûe & les arreste.

In callidum quendam assentatorem fecem plebejanam oblectantem.

XX. *Academicus quidam Errantium Brixianorum in symbolo habebat Noctuam.*

PER AMICA SILENTIA LUNÆ.

Dans la silence de la nuit.

Cui mos erat magnam noctis partem studiis tribuere.

XXI. *Noctua.*

NIL INDIGA LUCIS.

Elle

Ellé n'a pas besoin de la lumiere.

In Autodidactum.

XXII. *Noctua.*

SVM SACRA MINERVÆ.

Je suis consacré à Minerve.

Quod erat symbolum cujusdam Virginis eruditæ!

BASILISCUS

&

DRACONES.

I. *Basiliscus.*

NECAT SINE VULNERE.

Sans faire de blessure il peut donner la mort.

II. *Basiliscus.*

MATA CON SU VISTA.

Mors ex conspectu.

Sa vie fait mourir.

Multa sunt, quæ speciem bonitatis præse ferunt, vix tamen sine ingenti discrimine tractari possunt, quorum hæc duo symbola spectant.

III. *Basiliscus coram speculo.*

IPSE PERIBIT.

*Il périra luy-même.*IV. *Draco volans.*

NON SPIRIS, SED ALIS.

Les ailes pour voler, & non pas les replis.

Meritis opus est, iisque non mediocribus, si ad aliquem dignitatis gradum adspirare volumus valet hic parum altutia.

V. *Basiliscus speculum intuens.*

SIC SE NECAT.

C'est ainsi qu'il se tue.

In Philautiam.

VI. *Cum Turcas ex vicinia Regni Neapolitani propulisset Dux Albanus sola adventus sui fama, ejus in honorem Basiliscus depictus est serpentes propulsans, hoc lemmate.*

TU NOMINE TANTUM.

Le bruit de vostre nom fait plus que ses regards.

Fff

Lii

VII. *Lucarinius constituit Basiliscum, hac epigraphe.*

PROSTERNIT INTVITV.

Sa seule unë renverse.

In Bellatorem strenuum.

VIII. *Petrus Gambertius Basiliscum cum speculo.*

AVT PERIT, AVT PERIMIT.

S'il ne tuë il perit.

IX. *Basiliscus.*

VIRUS IN ÆTHERA VOMIT.

Il jette son venin même contre le Ciel.

In Hæreticum blasphemantem.

X. *Basiliscus coram speculo.*

SVIS PERIBIT VIRIBVS.

Il perira par soy-même.

Sibi ipsi perniciem adferre, iniquitatis proprium est.

XI. *Quod sibi ipsi maxime noceat impius, Basilisco prafiguravit Aresius, & his verbis ex Psalmo 7. desumptis.*

DOLOR IPSIVS IN CAPVT EJVS.

Il se nuit a soy - même.

XII. *Basiliscus speculum intuitus periens, hac inscriptione.*

REDIT IN AVTHOREM SCELVS.

Le méchant se nuit à soy-même.

XIII. *Basiliscus in medio aliorum animalium.*

SEMPER INVICTUS.

*Toujours invincible.*XIV. *Basiliscus.*

S'JO MIRO MIRO.

Mors post visum.

Je meurs si je le regarde.

Haud vacat periculo mundanis rebus se implicare.

XV. *Basiliscus.*

HALITU MORTEM.

*Son souffle seul donne la mort.*XVI. *Basiliscus.*

È DA GLI OCCHI, E DAL CANTO.

Et oculi & cantus.

Ses regards & son chant sont toujours dangereux.

Ad mundum pertinet, cujus conspectus & agendi ratio æque perniciofa est.

XVII. *Basiliscus.*

PUR CHE GLI OCCHI NON MIRI.

Fuge oculorum aspectum.

*Evitez la rencontre & le feu de ses yeux.*XVIII. *Duplex ex Basilisci picturâ formavit symbolum Lucarinius è quod interficiat alios & seipsum, prout a'ii enim vel ipse se prius aspexerit.*

PRÆVIDENS CÆDIT.

PRÆVISUS CADIT.

S'il voit il fait mourir, mais il meurt s'il est vu.

XIX. *Concinnata etiam sunt multa symbola ex Dracone in Papam Gregorium XIII. cui in insignibus erat. Hinc Draco constituebatur hoc lemmate Græco.*

ΓΡΕΓΟΡΕΙ.

Vigilat.

Il veille.

Inclytum quippe hoc animal est ea proprietate, unde, qui vigilantia dono sunt exornati, Draconum vigilantium denominatione insigniuntur. Hic verò ad Gregorii nomen elegans allusio est.

XX. *Draco Hesperidum hortum intuens.*

PRÆBET, NON PROHIBET.

Il en donne l'entrée, & ne l'empêche pas.

Quo hujus Papæ ingenium notabatur omnis generis ac conditionis homines admittens facile.

XXI. *Draco.*

FELIX PRÆSAGIUM.

Presage heureux.

Quia ominis fausti indicium est Draco.

XXII. *Draco caudam suam admordens.*

A QUO, ET AD QUEM.

Le principe & la fin.

Non potest in sapientium numero haberi, qui non omnium rerum principium & finem ritè considerat.

XXIII. *Serpens æreus.*

SIC EXALTATUS SANAT.

Son élévation le rend utile au monde.

In Papæ Gregorii exaltationem.

XXIV. *Ejusdem in Papæ exaltatione exhibebatur Draco volans super quodam templo, cum his verbis Virgilii.*

DELUBRA AD SUMMA.

Jusqu' au sommet du Temple.

Pontificatus est prima Ecclesiæ dignitas.

VARIÆ ACTIONES

A V I U M.

A L Æ

&

P L U M Æ.

I. Corvus lapides in vas dimidia suis parte aqua reple-
tum

tum conjiciens, ut in usum suum cedere possit, cum his verbis Persii.

INGENII LARGITOR VENTER.

La nécessité luy donne de l'esprit.

Quod Proverbio dicimus ; *Paupertas invenit artes.*

II. *Avis ab ave pradatrice impetita ad templum confugiens.*

HIC SECURUS AB HOSTE.

Contre ses ennemis il s'en fait un azyle.

III. *Avis solitaria ad montem fugiens.*

ELONGAVI FUGIENS , ET MANSI IN SOLITUDE.

P'aime la solitude, & cherche le repos.

IV. *Italus quidam , Theſibus cuidam Prelato, cui Ale in insignibus erant, dicatis, Protectionem suam, quam ab eo expectabat, quatuor symbolis ex Alis concinnatis prefigurabat. Quorum primum erat dua Ale, his verbis adscriptis.*

TOLLERE , NON DEPRIMERE.

Pour y élever , & non pour abbaïſſer.

V. *Secundum Avicula à terra avolans.*

ALARUM MUNERE.

Par le moyen des ailes.

VI. *Tertium Ala cum his verbis Horatii.*

NON USITATA NEC TENUI.

Ny foible, ny nouvelle.

VII. *Quartum Pulli sub alis matris sue.*

IN HOC VELAMENTO PROTEGI-
MUR.

Nous sommes à couvert à l'ombre de ses ailes.

VIII. *Sol oriens cum grege avium,*

TE VENIENTE CANENT.

Ils chanteront dès que vous paroistrez.

In Poëtas, qui versibus adventum cujusdam Principis celebrant, atque Opera sua ipsi offerunt.

IX. *Eadem figura.*

EXULTANTES OCCURRUNT.

Ils vont au devant avec joye.

In receptionem Principis.

X. *Pulli in suo nido, quibus mater adfert cibum.*

INVOCANTIBUS ESCAM.

Quand ils demandent à manger.

In Providentiam divinam.

XI. *Plumæ Struthio-cameli super casside, ubi à vento agitantur, at non deiciuntur.*

TREMOLE MA SALDE.

Tremunt, sed non cadunt.

Elles tremblent toûjours sans craindre de tomber.

Diffidentia est mater securitatis, & qui nihil vult timere, omnia timere debet.

XII. *Pluma madefacta & declivis.*

TENDIT MADEFACTA DEOR-
SUM.

Estant moüillée elle ne se tient plus.

In quendam, qui afflictioni succumbit.

III. *Aresius in symbolo habebat Pennam scriptoriam, his verbis.*

NON EVEHAR NI VEHAR.

Je ne m'éleveray pas, si je ne suis é'evée.

Quo indicabat nemini sua consilia ex voto succedere posse, nisi alicujus protectione promoveantur, erinde ut penna se ipsam subvehere non potest, nisi ab ave vel à vento sublevetur.

XIV. *Alæ.*

PORTANTEM PORTANT.

Elles portent celuy qui les portent.

Fff 5

Quod

Quod in vota Religiosorum quadrat, quibus virtutum praxis illis facilis redditur, qui eas exacte observare volunt.

XV. *Ala.*

SERPERE NESCIT.

Elle ne peut ramper.

Hæc tria symbola à Dom. Aresio inventa sunt, qui pro insignibus habebat alas.

XVI. *Aliud ille ait sibi non esse visum symbolum ex Alis, nisi unum hac subscriptione gaudens.*

HIS AD ÆTHERA.

Par leur moyen on peut montrer au Ciel.

Quod tamen eodem authore magis est emblemata quàm symbolum.

XVII. *Pluma super casside.*

VI NULLA INVERTITUR ORDO.

Sans violence on ne peut changer l'ordre.

Qui est character hominis tractabilis & submissi, qui ad omnia jussa est paratus.

XVIII. *Ala.*

ONUS LEVE.

Une charge legere.

Quod

Quod Evangelii convenit præceptis, quæ hoc onus
ve sunt.

XIX. *Ala.*

NON SUFFICIT UNA.

Une seule ne suffit pas.

Ad Coelum tendendum est per actionem & con-
templationem, per preces & bona opera; unum non
sufficit.

X. *Pluma aquiline aliarum avium plumis mixta,
quas corroduunt & destruunt ob superstitem in iis An-
tipathiam naturalem, quæ est inter Aquilam & vo-
lucres reliquas.*

PROTEGEN PERO DESTROYEN.

Tegunt & destruunt.

Elles couvrent & détruisent.

Quod ad Principes trahit Saavedra, qui subditos
ios, quos protegent, nonnunquam excationibus ex-
auriunt & destruunt.

XXI. *Ala extensa.*

EXPANSÆ SUBLIMEM.

Elles élevent estant étenduës.

Mens, quæ se non alicui rei applicat atque sic inno-
escit, ad honores provehi non potest.

XXII. *Upupa, quæ est avis venusta, sed sordida.*

NIMIUM NE CREDE COLORI.

Ne vous fiez par trop aux belles apparences.

G R U E S.
 &
 C I C O N I Æ,

I. *Grūs stans uno pede.*
 SEMPER INEXCUBIIS.
Toujours en vigilance.

II. *Grus pede attracto, quo tenet lapillum.*

VIGILAT NEC FATISCIT.

Elle veille sans desister.

III. *Academia Vigilantium, gerit pro symbolo Gruem uno pede lapidem sustentem.*

NUNQUAM DECIDET.

Elle ne tombera pas.

In firmum propositum.

IV. *Ciconia supra turrim templi nidum construens.*

HIC TUTIOR.

Elle est en sureté.

Religio & pietas reddunt animam salutis suæ securam.

V. *Ciconia serpentibus vescens.*

DONEC CONFICIAM.

Jusqu'a ce que je les detruise.

In Magistratum maleficos persequentem.

VI. *Ciconia serpentem interficiens.*

INVISIBLES NOCENTI.

Ennemie aux méchans.

VII. *Eadem.*

SÆVA SÆVIS.

Quod

Quod eodem cum præcedente recidit.

VIII. *Ciconia fraxini ramo serpentes invadens.*

AUDENTIUS OBSTAT.

Elle en a plus d'ardeur & même plus de force.

IX. *Ciconia pullus patrem senem portans, cum his verbis Virgilii, quæ de Ænea Patrem Anchisen gerente profert.*

NEC ME LABOR ISTE GRAVABIT.

Ce fardeau m'est léger.

X. *Duo pulli Ciconia parentes suos bajulantes.*

PAR PARI REFERUNT.

Ils leur rendent la pareille.

In Pietatem liberorum erga Parentes, quibus prognati sunt.

XI. *Grus vigilans stans uno pede atque altero lapidem tenens cæteris dormientibus.*

UT ALII DORMIANT.

Afin que les autres reposent.

In vigilantiam cujusdam Prælati.

XII. *Matthias Archidux Austriacus pro simbolo habebat Gruem pede attracto super trophæo.*

AMAT VICTORIA CURAM.

Pour vaincre il faut veiller.

XIII. *Grus volans atque pede lapidem gerens.*

PONDERE TUTIOR.

Le poids la rend plus seure.

Multa sunt, quæ sine difficultate vix ad successum felicem perducî queunt.

XIV. *Grus allevato pede.*

NE SOMNUS OPPRIMAT.

De peur que le sommeil ne vienne a l'accabler.

XV. *Silex in pedem Gruis obdormiscentis cadens.*

DORMITANTEM EXCITAT.

Il l'éveille quand elle s'assoupit.

In conscientia morsus.

XVI. *Grus lapillum arripiens, ut pervigil maneat.*

NEQUID NIMIS.

Il ne faut rien de trop.

Non est aliquid aggrediendum, quod facultates nostras superat.

XVII. *Grus in ore lapidem gerens, ne clamorem excitet.*

SILENTIO TUTA.

Son silence la rend seure.

Quædam tacuisse juvat.

XVIII.

EMISSO CLAMORE QUIESCIT.

Elle reposera quand el'e aura crié.

Natura id habent grues, ut clament antequam quiescant, qua in re conscientiam præfigurant nostra vitia reprehendentem, ut sibi requiem procuret.

XIX. *Grus alius locum occupans ad vigilandum.*

PRO DEFESSA VICEM.

*Elle succede à celles qui sont lassés.*XX. *Grus super magno monte.*

LONGIUS AB ALTO.

C'est de plus haut qu'on découvre plus loin.

Contemplatione ad futura penetrandum est.

XXI. *Ciconia supra nubes.*

QUIES HIC CERTA.

C'est icy seulement que le repos est seur.

In Cœlo vera requies.

XXII. *Grex Gruum.*

NONNISI GREGATIM,

Jamais qu'en troupe.

In quosdam viros una esse gaudentes.

XXIII. *Grus elevato pede dormiens.*

IN SOMNO INSOMNIS.

En dormant il veille.

XXIV. *Academia Insensatorum Peruvia* indicare volens, *Academicos*, non obstantibus multis negotiis domesticis, publicis & privatis, exercitiis tamen Academicis sedulo incumbere, pro symbolo assumebat *Grues cum lapidibus volantes.*

VEL CUM PONDÈRE:

Et mesme avec ce poids.

XXV. *Eadem figura cum verbis Alciati.*

NE FLAMINA RAPTEM:

De peur que le vent ne les emporte.

Deus voluit nos multis imbecillitatibus esse obnoxios, ut ponderis instar impediant, ne vanitatibus hujus mundi immergamur.

XXVI. *Grus uno stans pede.*

STUDIO ET VIGILANTIA.

Par application & vigilance.

Quibus opus est ad studia rite tractanda.

XXVII. *Grus tempestate nubila, hoc lemmate.*

TEMPORA SI FUERINT NUBILA.

Quand le temps est mauvais.

Lemma ex Ovidio est, ubi integrum distichon ita habet.

Donec eris felix multos numerabis amicos.

Tempora si fuerint nubila solus eris.

XXVIII. *Grus vigilans ceteris dormientibus.*

UNA OMNIBUS.

Une pour toute.

Ggg

GTH

XXIX. *Grus uno pede stans.*

NE IMPROVISO.

De peur d'estre surprise.

XXX. *Idem corpus.*

NOCTEMQUE VIGIL DVCIT.

Elle veille la nuit.

Quod de Præfecto quodam belli dixit Silius Italicus.

XXXI. *Ciconia serpentem interimens.*

TUTO CONFICIT.

Sans craindre son venin elle luy fait la guerre.

In quendam, qui hæreticum oppugnat.

XXXII. *Grex Gruum, una prævolante.*

VNA DIRIGIT OMNES,

Une seule les conduit toutes.

Rectore opus est in Societate, si omnia rectè administrari velimus.

XXXIII. *Grues.*

VICISSIM AGMINA DVCVNT.

Chacune commande à son tour.

In Societatem, ubi membra alternatim ad gubernaculum sedent.

XXXIV. *Grus aliis dormientibus vigil.*

ME STANTE NIL TIMENDUM.

Tant que je veilleray l'on n'aura rien à craindre,

In prudentem aliquem Præfectum.

XXXV.

XXXV. *Grus qua vento flante unguibus truncum tenet.*

NE EXTOLLAR.

Pour ne pas m'emporter trop loin.

XXXVI. *Ciconia, qua senescit integro colore.*

COLOREM NEC ÆTATE COMMUTAT.

L'âge ne change point sa première couleur.

XXXVII. *Grus, qua contra communem morem in senectute nigrescit.*

SENECTUTE NIGRESCIT.

La vieillesse la fait noircir.

In quendam, qui de vita male acta in senectute conqueritur.

XXXVIII. *Grues semper recto ordine volantes.*

NUMQUAM DESERVNT.

Sans sortir de leur rang.

In copias bona disciplina exercitatas.

XXXVIII. *Grues ultra nubes.*

A STREPITU PROCVL.

Loin du bruit.

In contemplabundos in secessu degentes.

XXXIX. *Grus uno stans pede, cum his verbis S. Scriptura.*

NON DORMIT QUI CVSTODIT.

Celui qui doit veiller ne s'endormira pas.

XL. *Grus lapidem capiens ad volandum.*

Pour aller seurement.

XLI. Grues ordine abvolantes.

ITER TUTISSIMUM.

Le voyage est plus seur.

In milites ordine & ad aciem instructos expeditionem facientes.

XLII. Grus lapidem pede tenens & alis extensis.

JUVAT GRAVITATE VOLATUM.

Pour estre moïn legere, & pour estre plus grave.

XLIII. Grus pedem mutans vigilando.

VIGILEM NE CURA FATIGET.

Pour ne pas s'accabler dans le soin de veiller.

Quod ad studia pertinet, quæ cùm diuturna fatigent, amant alterna Camænx.

XLIV. Ciconia serpentem discerpens.

CONFICERE EST ANIMUS.

Ï'en veux venir à bout.

Quo alicujus animus præfiguratur, quo fertur in vitium aliquod vel malum habitum deponendum.

XLV. Ciconia fraxineum ramum nido suo imponens, ut à serpentibus eum defendat.

UT PROTEGAR.

Pour me mettre à couvert.

Quod sibi eligat, qui se tutelæ alicujus submittit.

AVIUM NIDI
PULLI
&
OVA.

I. *Avis pullis suis cibum ferens.*

PARAT TENERÆ SUBSIDIA PROLI.

Elle pourvoye aux besoins de ses petits.

In Matrem liberos suos alentem.

Ggg 3

Aves

II. *Aves nidificantes in latebris petra.*

DULCES LATEBROSO IN PUMICE NIDI.

Il est doux d'habiter dans les creux des rochers.

In Carthufianos. Epigraphe extat quinto Æneid. Totumque symbolum à Pat. Engelgrave adornatum est.

III. *Aves nidificantes in ollis ad muros positis*

VENIENT AD POCULA RURSUS.

Ils retourneront aux pots.

Quod in vinolentos ab eodem Patre constitutum est.

IV. *Avis cibum pullis suis in caveam ferens.*

COMPELLOR AMORE.

L'amour me presse à donner ces secours.

V. *Avis pullis suis pro cibo vermes præbens.*

MOLLIA DAT TENERIS.

Il donne à ses petits les choses les plus tendres.

In Divum Paulum, qui se imbecillitatibus Christianorum primorum accommodabat.

VI. *Acervus Avium.*

CALORE FOETABUNT.

La chaleur les fera éclore.

In animi fervorem, quo peccatores convertuntur.

VII. *Paradinus eruditorum animum humilem, idiotarumque superbiam notaturus, depinxit Ova in aqua, ubi que plena sunt, ad fundum subsidunt, cum cætera in superficie natent.*

SYMBOLORUM.
HAUSDIDIT INANE.

839

Le vuide furnage toûjours.

VIII. *Avis ex ovi putamine emergens.*

NON NISI ERUPTO.

Pour en sortir il faut le rompre.

Corrumpantur prius nostra corpora necesse est, quàm anima immunis evadat.

IX. *Ovum filo circumligatum atque in ignem immissum*
SIC NUNQUAM LÆDITUR IGNE.

Ainsi le feu ne peut luy nuire.

X. *Ovum acuminata sui parte intra duas manus pressum.*

NON FRANGETUR.

On ne sçait le rompre.

Experientia constat ovum hoc modo pressum non rumpi, hinc naturam integræ mentis repræsentat, quam invidia arrodere nequit. Verba, quibus Plinius ad id referendum utitur, sunt hæc. *Firmitas putaminis tanta est, ut recta nec vi, nec pondere ullo flectatur.* l. 29. c. 3.

XI. *Academicus quidam ostensurus se tantos profectus in Academia fecisse, ut intra breve tempus ad exemplum cæterorum sermonem habiturus ac ratiocinaturus sit, Ovum pro symbolo assumebat, hisce verbis Italicis.*

DIMANI AUGELLO.

Cras avis ero.

Demain je seray oiseau.

Quod alius ita mutabat:

MUTABOR IN ALITEM.

Ggg 4

Je

Je deviendray oiseau.

XII. *Cum Alcibiades Lucarinius anima sancta sublimitatem, quâ tota ad Deum ascendit & per amorem ipsi unitur, describere vollet, unum eorum Ovorum constituit, que rorulenta sunt & radius Solis tacta sursum elevantur, cum his verbis.*

RORE ET CALORE.

Par la rosée & par la chaleur.

Id est, Lachrymis & ardore, vel gratia & fervore.

XIII. *Eadem figura usus est Petrasancta ad prefigurandum Assumptionem S. Virginis, hoc lemmate.*

QUIA RORE PLENUM.

Parce qu'il est plein de rosée.

In quo per rorem plenitudo gratiarum S. Virginis exhibetur.

XIV. *Duplex symbolum factum est ex Ovo pleno & inani aqua immisso. Quorum alteri adscriptum erat.*

SURGIT INANE.

Le vuide s'éleve.

Alteri:

IN FUNDO PLENUM.

Le plein descend au fond.

Quo doctorum & idiotarum differentia ostenditur, de quibus vulgare Proverbium habet, Quo quis doctior, eò humanior.

XV. *Ovum aque salina supernatans.*

MERGITUR IN DULCI.

Dans

Dans la douce il se plonge.

Sunt, quibus fortuna secunda est adversa, adversa secunda.

XVI. *Ovum durum per collum rectum Ampulle vitrea missum.*

ACETO DISPOSITUM.

Le vinaigre le fait passer.

Afflictiones etiam durissimos emolliunt animos.

XVII. *Amorem Filii Dei tenerum erga S. Johannem cum exprimere vellet Lucarinus, Nidum effinxit Aquilinum cum pullis sub alis matris & his verbis.*

PROXIMUM CORDI CHARIUS.

Le plus proche du cœur est toujours le plus cher.

Quod ex communi sententia natum, qua credunt eum pullum ab aquila magis amari, qui ex eo ovo excluditur quod cordi proximè adjacet incubantis.

XVIII. *Avis in nido.*

HIC MIHI SOLA QUIES.

C'est icy seulement qu'on trouve du repos.

Quod foribus conclavis sui adpingi curaverat vitæ religiosæ sectator, secessum amans.

XIX. *Quidam vir honestus idcirco reprehensus, quod ad secessum suum tam exiguum locum sibi elegisset, ad januam pinxit Nidum Halcyonis, qui ipsi soli adeo est accomodatus, ut aliam nullam avem admittat, hoc lemmate.*

RELICTURO SATIS.

Pour me quitter bientôt il me suffit assez.

- XX. Apus in suo nido.

EXTRA NULLA QUIES.

Nul repos au dehors:

Quia perpetuo in motu est hæc avis extra suum nidum.

ACCIPITRES ASTE-
RIÆ
&
PERDICES.

I. *Accipiter Asteria se immittens in gregem Perdicum.*
PRÆDETUR VT VNAM.

Pour en enlever une.

Quo artificio utitur Diabolus in tentationibus.

Acc

II. *Accipiter Asteria super pertica volubili, qua tres dies
& noctes voluitur vigil, ut ad venationem idonea
reddatur.*

ADIMIT VERTIGO QUIETEM.

Il n'a point de repos ne pouvant s'arrester.

Quod in ingenium agile & inquietum quadrat.

III. *Accipiter Asteria cum avibus avolans.*

NON INFIRMIORES.

Il méprise les foibles.

IV. *Accipiter Asteria in aère volitans.*

AD ARDUA GAUDENS.

Je prens plaisir à m'élever.

V. *Accipiter Asteria perdicem discerpens.*

NECESSITATEM NON HABENS.

C'est sans nécessité.

In crudeles avari exactiones.

VI. *Accipiter Asteria perdicem tenens.*

TENVI NEC DIMITTAM.

Je ne quitteray pas ma prise.

In quendam parta tuentem.

VII. *Accipiter in cucallo avolarē nitens.*

VOLUISSE SATIS.

C'est assez de le vouloir.

VIII. *Accipiter pone quem est frustum carnis.*

NON COMĒDIT.

Il n'y touche pas.

In quendam, qui tempori inservire didicit.

IX. *Accipiter avolans cucullo abjecto.*

ACCEPTO VISU LIBERTATEM ARRIPIT.

En reconvoquant la vûë il cherche à s'affranchir.

In peccatorem, qui statim ac se ipsum cognovit, de resipiscentia cogitat.

X. *Perdix, qua in speculo se intuens tendiculis positus irretitur*

NESCIT:

Elle ne void pas le picge.

Quod ad eos trahit Aresius, qui se callidis foeminarum lachrymis allici sinunt in pravum illarum commercium

XI. *Eadem figura.*

L'INGANNA QUEL, QUESTO LA PRENDE.

Alterum fallit, alterum capit.

L'un la trompe, l'autre la prend.

Forma attrahit, voluptas irretit.

Primum horum symbolorum ex Proverbiis decerptum est, ubi SAPIENS expresse ait: *Vclut si avis festinet ad laqueum, & nescit quod de periculo anima illius agitur.*

XII. *Idem in S. Johannem Baptistam in utero Matris, ad S. Virginis, qua utero ferebat Filium Dei, accessum, exultantem, Perdix Pullum statuit qui statim ac ex ovo exclusus est, in pedes se conijcere potest, his verbis.*

TENERE QUIS POTERIT?

Qui peut le retenir?

XIII. *Ad bonam œconomiam depingendum, ubi maritus non minus ac conjux omnia sua probè peragunt, à Bargalio descriptum est par perdicum per vices ovis incubantium.*

EXCUBAT UTERQUE SUA.

Chacun également s'applique à son devoir.

XIV. *Perdix aliarum avium ova ad incubandum auferens.*

DIREPTA FOVET.

Il couve ses larcins.

In furum & furtorum receptorem.

XV. *Perdix pullus, statim ac ovo est exclusus currens.*

NULLA MIHI MORA EST.

Rien ne peut plus me retenir.

XVI. *Duo Perdices mares présente fœmella certantes.*

URGET AMATÆ PRÆSENTIA.

Sa présence les anime.

In equestre certamen in Fœminæ cujusdam honorem, quam duo Equites amabant, institutum.

XVII. *Perdices latibula quærentes ad visum Accipitris.*

A FACIE PERSEQUENTIS.

Elles fuyent ceux qui les recherchent.

In timidos Christianos, qui se persecutionis tempore abdunt.

XVIII. *Perdices, quæ omnia sibi tuta persuadent capite abdito.*

ET DEPREHENSÆ LATENT.

Elles croyent se cacher alors qu'on les découvre.

XIX. *Perdices ad matrem allicientem redeunt.*

REDEUNT AUDITA MATRE.

Ils retournent d'abord qu'ils entendent sa voix.

F I N I S.

1840
M. D. 1840
The following is a list of the
names of the persons who
were present at the
meeting of the
Board of Directors
of the
Company, held on
the 1st day of
January, 1840.

1840

1-

